Załącznik do Uchwały nr 55/XXXIII/17
Komitetu Monitorującego RPO WP 2007-2013
z dnia 28 marca 2017 roku

SPRAWOZDANIE KOŃCOWE Z REALIZACJI REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO NA LATA 2007-2013

Final Implementation Report

RegioStars Winner

RegioStars 2014

RegioStars 2016

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Pomorskie w Unii
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
www.pomorskiewunii.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI (LIST OF CONTENTS)

WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW (GLOSSARY) **5**

1. IDENTYFIKACJA/INFORMACJE WSTĘPNE (IDENTIFICATION/ PRELIMINARY INFORMATION) **7**

2. PRZEGLĄD REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO (OVERVIEW OF THE IMPLEMENTATION OF THE OPERATIONAL PROGRAMME) **9**

2.1. REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT AND ANALYSIS OF THE PROGRESS) 9

2.1.1 Informacje na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego (Information on the physical progress of the Operational Programme) *9*

2.1.2 Informacje finansowe (Financial information) *9*

2.1.3 Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji (Information about the breakdown of use of the Funds) *9*

2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe (Assistance by target groups) *9*

2.1.5 Pomoc ponownie wykorzystana (Assistance repaid or re-used) *9*

2.1.6 Analiza jakościowa (poziom Programu) (Qualitative analysis) *9*

2.2 INFORMACJA NA TEMAT ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI WSPÓLNOTOWYMI (INFORMATION ABOUT COMPLIANCE WITH COMMUNITY LAW) 65

2.2.1 Zasada równości szans (principle of equal opportunities) *69*

2.2.2 Zasada partnerstwa (principle of partnership) *70*

2.3 NAPOTKANE ZNACZĄCE PROBLEMY ORAZ PODJĘTE ŚRODKI ZARADCZE (SIGNIFICANT PROBLEMS ENCOUNTERED AND MEASURES TAKEN TO OVERCOME THEM) 72

2.4 ZMIANY W KONTEKŚCIE REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO (W STOSOWNYCH WYPADKACH) (CHANGES IN THE CONTEXT OF THE OPERATIONAL PROGRAMME IMPLEMENTATION (IF RELEVANT)) 73

2.5 ZASADNICZE MODYFIKACJE W ROZUMIENIU ART. 57 ROZPORZĄDZENIA NR 1083/2006 (W STOSOWNYCH WYPADKACH) (SUBSTANTIAL MODIFICATION UNDER ARTICLE 57 OF REGULATION (EC) NO 1083/2006 (IF RELEVANT)) 82

2.6 KOMPLEMENTARNOŚĆ POMOCY Z INNYMI INSTRUMENTAMI WSPARCIA (COMPLEMENTARITY WITH OTHER INSTRUMENTS) 84

2.6.1 Opis osiągniętej komplementarności i uzyskanych efektów synergii *85*

2.6.2 Instrument elastyczności (Cross-financing) *93*

2.6.3 Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach Polityki Spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.. ..... *94*

2.6.4 Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności Instytucji Zarządzającej *95*

2.7 MONITOROWANIE I OCENA (MONITORING AND EVALUATION) 100

3. REALIZACJA W PODZIALE NA PRIORYTETY, POSTĘP WDRAŻANIA PROGRAMU WG PRIORYTETÓW/OSI (IMPLEMANTATION BY PRIORITY) **114**

3.1 OŚ PRIORYTETOWA 1 (OP1) – ROZWÓJ I INNOWACJE W MŚP (PRIORITY AXIS 1 – SME DEVELOPMENT AND INNOVATION) 114

3.1.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (fizyczny i finansowy postęp priorytetu) *114*

3.1.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them) *131*

3.2 OŚ PRIORYTETOWA 2 (OP2) – SPOŁECZEŃSTWO WIEDZY (PRIORITY AXIS 2 – KNOWLEDGE SOCIETY) 131

3.2.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress) ... *131*

3.2.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 142

3.3 OŚ PRIORYTETOWA 3 (OP3) – FUNKCJE MIEJSKIE I METROPOLITALNE (PRIORITY AXIS 3 – URBAN AND METROPOLITAN FUNCTION) 142

3.3.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)... 142

3.3.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 153

3.4 OŚ PRIORYTETOWA 4 (OP4) – REGIONALNY SYSTEM TRANSPORTOWY (PRIORITY AXIS 4 – REGIONAL TRANSPORT SYSTEM) 153

3.4.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress) 154

3.4.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 164

3.5 OŚ PRIORYTETOWA 5 (OP5) – ŚRODOWISKO I ENERGETYKA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU (PRIORITY AXIS 5 – THE ENVIRONMENT AND ENVIRONMENT FRIENDLY ENERGY) 164

3.5.1 OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT OF TARGETS AND ANALYSIS OF THE PROGRESS) 164

3.5.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 177

3.6 OŚ PRIORYTETOWA 6 (OP6) – TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE (PRIORITY AXIS 6 – TOURISM AND CULTURAL HERITAGE) 178

3.6.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)... 178

3.6.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 188

3.7 OŚ PRIORYTETOWA 7 (OP7) – OCHRONA ZDROWIA I SYSTEM RATOWNICTWA (PRIORITY AXIS 7 – HEATH PROTECTION AND EMERGENCY SYSTEM) 188

3.7.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)... 188

3.7.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 197

3.8 OŚ PRIORYTETOWA 8 (OP8) – LOKALNA INFRASTRUKTURA PODSTAWOWA (PRIORITY AXIS 8 – LOCAL BASIC INFRASTRUCTURE) 197

3.8.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)... 198

3.8.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 207

3.9 OŚ PRIORYTETOWA 9 (OP9) – LOKALNA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I INICJATYWY OBYWATELSKIE (PRIORITY AXIS 9 – LOCAL SOCIAL INFRUSTRUCTURE AND CIVIL INITIATIVES) 208

3.9.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)... 208

3.9.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 218

3.10 OŚ PRIORYTETOWA 10 (OP10) – POMOC TECHNICZNA (PRIORITY AXIS 10 – TECHNICAL ASSISTANCE) 218

3.10.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)... 218

3.10.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)..... 220

4. PROGRAMY EFS: SPÓJNOŚĆ I KONCENTRACJA (ESF PROGRAMMES: COHERENCE AND CONCENTRATION) 220

5. PROGRAMY EFRR/FUNDUSZU SPÓJNOŚCI: DUŻE PROJEKTY (ERDF/CF PROGRAMMES: MAJOR PROJECTS IF APPLICABLE)..... 220

6. POMOC TECHNICZNA (TECHNICAL ASSISTANCE)..... 220

7. INFORMACJA I PROMOCJA (INFORMATION AND PUBLICITY) 222

8. ZAŁĄCZNIKI DO SPRAWOZDANIA (ANNEXES): 223

WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW (GLOSSARY)

ARP	Agencja Rozwoju Pomorza S.A.
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
BOŚ	Bank Ochrony Środowiska
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FPJ	Fundusz Powierniczy JESSICA
FROM	Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich
IC	Instytucja Certyfikująca
IIF	Instrumenty Inżynierii Finansowej
IOB	Instytucje Otoczenia Biznesu
IK RPO	Instytucja Koordynująca RPO
IP II	Instytucja Pośrednicząca II stopnia do wdrażania OP1 (bez Działania 1.3) Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
IZ RPO WP	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
JEREMIE	Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises (Wspólne europejskie zasoby dla MŚP)
JESSICA	Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (Wspólne Europejskie Wsparcie na Rzecz Trwałych Inwestycji w Obszarach Miejskich)
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KM RPO WP/Komitet	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
KRW/DT	Krajowa Rezerwa Wykonania i Dostosowania Technicznego
KSI (SIMIK 07-13)	Krajowy System Informatyczny (SIMIK 07-13)
MFP	Menadżer Funduszu Powierniczego
MR/MRR/MIR	Ministerstwo właściwe ds. Rozwoju
MŚP	Mikro/małe/średnie przedsiębiorstwa
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	Organizacje pozarządowe
NSRO	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
OOŚ	Ocena Oddziaływania na Środowisko
OP	Oś Priorytetowa
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PF	Pośrednik Finansowy
PI	Priorytet Inwestycyjny
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności

POIG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013
POKL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
PO Ryby	Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”
PROW 07-13	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013
PSME	Pomorski System Monitoringu i Ewaluacji
PZP	Prawo Zamówień Publicznych
RPO WP/Program	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
RPO WP 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
RPS PPK	Regionalny Program Strategiczny w zakresie rozwoju gospodarczego „Pomorski Port Kreatywności”
SRWP 2020	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
Strategia EU2020	Strategia Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
SUERMB	Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego
SWP	Samorząd Województwa Pomorskiego
UMWP	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
URPO WP	Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
ZWP	Zarząd Województwa Pomorskiego

1. IDENTYFIKACJA/INFORMACJE WSTĘPNE (IDENTIFICATION/ PRELIMINARY INFORMATION)

PROGRAM OPERACYJNY	Cel: **Konwergencja**
	Kwalifikowany obszar: **Pomorskie**
	Okres programowania: **2007-2013**
	Numer programu (CCI): **CCI 2007PL161PO015**
	Nazwa programu: **Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013**

SPRAWOZDANIE KOŃCOWE z WDRAŻANIA PROGRAMU	Okres sprawozdawczy: **2007-2013**
	Data zaakceptowania sprawozdania przez Komitet Monitorujący: **28.03.2017**

Dane zawarte w Sprawozdaniu końcowym z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 (zwane dalej Sprawozdaniem) przygotowane zostały w oparciu o zasady sprawozdawczości z realizacji programów, zawarte w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) 1260/1999*[1] (zwanego dalej rozporządzeniem nr 1083/2006): Tytuł VI „Zarządzanie, monitorowanie i kontrola", a w szczególności art. 65-68. Niniejsze Sprawozdanie spełnia obowiązek nałożony na instytucje zarządzające wyrażonego w art. 67 rozporządzenia nr 1083/2006 oraz w rozdziale 5.2 „Końcowe sprawozdanie z realizacji" *Wytycznych dotyczących zamknięcia programów operacyjnych przyjętych do celów pomocy z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności (2007-2013)*[2] (dalej: *Wytyczne zamknięcia*).

Układ i zakres sprawozdania odpowiada wymogom wskazanym w załączniku XVIII do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. *ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, rozporządzenie nr 1080 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*[3], zwanego dalej rozporządzeniem nr 1828/2006.

Mając na uwadze zapisy rozdziału 5.2 *Wytycznych zamknięcia,* IZ RPO WP przeanalizowała obowiązek nałożony *Wytycznymi* dotyczący załączenia Tabel zawartych w ramach Załączników od I do V oraz VII *Wytycznych.*

[1] Dz.U.UE L 210 z 31.07.2006r. z późn. zm.

[2] Decyzja Komisji C(2013) 1573 z dnia 20.03.2013r. zmieniona Decyzją C(2015) 2771 z dnia 30.04.2015r.

[3] Dz.U.UE. L 371 z 27.12.2006r., z późn. zm.

- Załącznik I *Tabela zbiorcza zakończonych dużych projektów zgodnie z wymogami zawartymi w załączniku XVIII do rozporządzenia nr 1828/2006* – w związku z tym, iż w ramach RPO WP nie były realizowane duże projekty, Tabela nie została załączona;
- Załącznik II – Wzór 1 (*Operacje instrumentów inżynierii finansowej zrealizowane z udziałem funduszu powierniczego*) oraz Wzór 2 *(Operacje instrumentów inżynierii finansowej zrealizowane bez udziału funduszu powierniczego*) – mając na uwadze wdrażanie w ramach RPO WP instrumentów inżynierii finansowej, IZ RPO WP załączyła do Sprawozdania Tabele dotyczące operacji w ramach instrumentów inżynierii finansowej opracowane zgodnie z Notą KE dotyczącą dodatkowego raportowania z realizacji Instrumentów Inżynierii Finansowej 2007-2013[4];
- Załącznik III *Zestawienie dużych projektów rozłożonych na etapy* – nie dotyczy RPO WP;
- Załącznik IV *Zestawienie projektów rozłożonych na etapy (inne niż duże)* – IZ RPO WP nie skorzystała z możliwości opisanej w rozdziale 3.4. *Szczegółowe zasady podziału projektów innych niż duże na etapy realizowane w dwóch okresach programowania*;
- Załącznik V *Zestawienie niefunkcjonujących projektów* – IZ RPO WP w momencie zamknięcia nie zidentyfikowała projektów niefunkcjonujących, o których mowa w rozdziale 3.5 *Niefunkcjonujące projekty Wytycznych*;
- Załącznik VII *Zestawienie projektów zawieszonych* – IZ RPO WP załączyła do Sprawozdania tabelę zawierającą zestawienie projektów zawieszonych, o których mowa w rozdziale 8 *Operacje zawieszone w wyniku postępowania prawnego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym*. Tabela ujęta została w Załączniku XIV do Sprawozdania.

Dane finansowe zawarte w Sprawozdaniu zostały przygotowane w oparciu o dane pochodzące z Krajowego Systemu Informatycznego SIMIK 07-13, przygotowywane za pomocą narzędzia raportowania KSI (SIMIK 07-13), tj. Oracle Business Intelligence (https://raporty.mir.gov.pl). Według stanu na dzień **20 lutego 2017 roku**. Dane finansowe podane zostały w EUR według kursu wynoszącego **4,1630 PLN**, który wyliczony został w oparciu o średni ważony kurs certyfikacji wydatków do KE w całym okresie realizacji Programu.

W przypadku prezentowania w Sprawozdaniu danych dotyczących instrumentów finansowych, dane w rozdziale 2.1.6.5 *Instrumenty Inżynierii finansowej* oraz Załączniku IX *Matryca instrumentów finansowych* zostały przeliczone wg kursu przekazania przez IC deklaracji do KE, i tak w przypadku Inicjatywy JEREMIE kurs EUR, w oparciu o który przeliczono dane wynosi **4,0870 PLN**, w przypadku Inicjatywy JESSICA wynosi **4,004 PLN**, w przypadku projektów: „Wsparcie kapitałowe Funduszu Pożyczkowego „SŁUPIA" działającego przy Słupskim Stowarzyszeniu Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości" (WND-RPPM.01.04.00-00-001/09), „Dokapitalizowanie Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego Sp. z o.o." (WND-RPPM.01.04.00-00-003/09), „Wsparcie kapitałowe Funduszu Poręczeń Kredytowych ułatwiającego dostęp do finansowania zewnętrznego dla pomorskich mikro, małych i średnich przedsiębiorstw" (WND-RPPM.01.04.00-00-006/09) wynosi **3,9153 PLN** dla kwot objętych deklaracją RPPM.IC.MRRDIC-D02/10-00 oraz **4,0615 PLN** dla kwot objętych deklaracją RPPM.IC.MRRDIC-D04/10-00, natomiast w przypadku projektów: „Program mikrofinansowania dla mikro i małych przedsiębiorców spoza Trójmiasta" (WND-RPPM.01.04.00-00-001/15), „Wsparcie pomorskich mikro, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wsparcie kapitałowe Funduszu Pożyczkowego przy Regionalnym Towarzystwie Inwestycyjnym S.A." (WND-RPPM.01.04.00-00-002/15) oraz „Finansowanie innowacji i rozwoju przedsiębiorstw, rozszerzenie dostępu do finansowania zwrotnego dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w województwie pomorskim" (WND-RPPM.01.04.00-00-003/15) wynosi **4,3631 PLN**.

Zgodnie z *Wytycznymi zamknięcia* (rozdział 5.2.6 *Sprawozdawczość dotycząca rezultatów*) IZ RPO WP dokonała w Sprawozdaniu analizy wskaźników, których wartość odbiega o ponad 25% od wartości docelowej ustalonej w Programie.

[4] Ref. Ares(2016)6903350 - 12/12/2016.

2. PRZEGLĄD REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO (OVERVIEW OF THE IMPLEMENTATION OF THE OPERATIONAL PROGRAMME)

2.1. REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT AND ANALYSIS OF THE PROGRESS)

2.1.1 INFORMACJE NA TEMAT POSTĘPÓW RZECZOWYCH PROGRAMU OPERACYJNEGO (INFORMATION ON THE PHYSICAL PROGRESS OF THE OPERATIONAL PROGRAMME)

Zgodnie z Instrukcją do Sprawozdania końcowego informacja zawarta została w Tabeli 1 *Postęp fizyczny programu operacyjnego* (Załącznik I) i Tabeli 4 *Postęp fizyczny wg priorytetów* (Załącznik IV). Dane dotyczące wskaźników kontekstowych ujęte zostały w Tabeli 5 (Załącznik V), natomiast dane dotyczące wskaźników kluczowych (*core indicators*) w Tabeli 8 (Załącznik VIII).

2.1.2 INFORMACJE FINANSOWE (FINANCIAL INFORMATION)

Postęp finansowy został przedstawiony w Tabeli 2 *Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w EUR) – w danym roku oraz narastająco,* stanowiącej Załącznik II do niniejszego Sprawozdania.

2.1.3 INFORMACJA NT. PODZIAŁU WYKORZYSTANIA FUNDUSZY WG KATEGORII INTERWENCJI (INFORMATION ABOUT THE BREAKDOWN OF USE OF THE FUNDS)

Zgodnie z Instrukcją do Sprawozdania końcowego, podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii interwencji został przedstawiony w Tabeli 3 *Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii*, która stanowi Załącznik III do niniejszego Sprawozdania.

2.1.4 POMOC W PODZIALE NA GRUPY DOCELOWE (ASSISTANCE BY TARGET GROUPS)

Szczegółowe informacje na temat podziału środków ze względu na grupy docelowe, sektory lub obszary zostały zamieszczone w punkcie 2.1.6 *Analiza jakościowa* niniejszego Sprawozdania.

2.1.5 POMOC PONOWNIE WYKORZYSTANA (ASSISTANCE REPAID OR RE-USED)

IZ RPO WP kwoty odzyskane oraz kwoty wycofane z Programu przekazywała do ponownego wykorzystania w ramach Programu. Pozyskane środki były ponownie wykorzystywane zgodnie z następującymi zasadami. Po pierwsze na te projekty z listy rezerwowej, które były gotowe do realizacji, a projektodawcy nadal podtrzymywali chęć ich realizacji. Po drugie na zgodne z kryteriami wyboru rozszerzenia zakresów rzeczowych projektów. Po trzecie zaś na podniesienie procentu dofinansowania w projektach, bez naruszenia zasady równego traktowania beneficjentów. Środki odzyskane w wysokości 12 419 239,26 EUR zostały ponownie wykorzystane w Programie. W ramach środków wycofanych w Programie w wysokości 10 818 060,12 EUR została ponownie wykorzystana kwota 8 658 324,05 EUR[5].

2.1.6 ANALIZA JAKOŚCIOWA (POZIOM PROGRAMU) (QUALITATIVE ANALYSIS)

2.1.6.1 SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

Pierwsza wersja RPO WP została przyjęta przez ZWP dnia 2 października 2007 roku w związku z decyzją KE z dnia 4 września 2007 roku w sprawie przyjęcia w ramach pomocy wspólnotowej programu operacyjnego EFRR objętego celem „konwergencja" dla regionu *Pomorskie* w Polsce.

RPO WP został trzykrotnie (w latach 2010, 2011 i 2015) poddany modyfikacji. Zmiany miały na celu podniesienie efektywności interwencji realizowanej w ramach Programu:

[5] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Wartość kwot podlegających procedurze odzyskiwania i wycofanych po anulowaniu.

1) Zmiana z roku 2010 wiązała się ze zwiększeniem skali oddziaływania mechanizmów zwrotnych. Dzięki niej uruchomiono Inicjatywę JESSICA z alokacją na poziomie 49 162 296 EUR, która uzupełniła instrumenty interwencji w OP3, gdzie oprócz formy bezzwrotnej zastosowano pożyczki.
2) Zmiana z roku 2011 wiązała się z przyznaniem RPO WP około 53 mln EUR dodatkowych środków EFRR z KRW/DT, gdzie IZ RPO WP uzyskała czwarte miejsce w kraju i tzw. Dostosowania Technicznego. Dzięki tej zmianie możliwe było zwiększenie skali oddziaływania Programu w tych obszarach tematycznych, w których efektywność interwencji jest wysoka i ma profil prorozwojowy.
3) Zmiana z roku 2015 dotyczyła zastosowania dostępnych mechanizmów podniesienia absorpcji środków UE poprzez modyfikację poziomów dofinansowania UE na poziomie Osi Priorytetowych i podniesienie ich do 85% dla OP2, OP3, OP4, OP5, OP6 oraz OP7. Pozwoliło to na pełne wykorzystanie przyznanej w ramach RPO WP alokacji UE.

Instytucja Zarządzająca RPO WP

Zgodnie z art. 25 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*[6] Instytucją Zarządzającą dla RPO WP jest Zarząd Województwa Pomorskiego.

Instytucja Pośrednicząca II stopnia dla OP1 RPO WP

IZ RPO WP – w zakresie OP1 *Rozwój i innowacje w MŚP* RPO WP (z wyłączeniem Działania 1.3 *Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MŚP*) – wyznaczyła Instytucję Pośredniczącą II stopnia, powierzając jej część zadań związanych z realizacją Programu. Agencja Rozwoju Pomorza S.A. jako IP II została wybrana na podstawie *ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju i* zgodnie z przepisami *ustawy – Prawo zamówień publicznych*. Delegowanie zadań, zgodnie z art. 12 *rozporządzenia nr 1828/2006 oraz rozporządzenia nr 1080/2006* nastąpiło poprzez zawarcie umowy pomiędzy IZ RPO WP a IP II w dniu 17 marca 2008 roku. Umowa była trzykrotnie aneksowana:

- Aneksem nr 1 z dnia 26 lutego 2009 roku uregulowano warunki składania przez IP II wniosków o dofinansowanie projektów własnych, oceny oraz realizacji tych projektów oraz umożliwiono złożenie przez IP II do IZ RPO WP wniosku o uruchomienie środków dotacji rozwojowej w formie zaliczki i określono warunki przekazania tej zaliczki;
- Aneksem nr 2 z dnia 5 stycznia 2010 roku dostosowano treść umowy do zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych oraz do Kontraktu Wojewódzkiego – umowy zawartej między MRR a IZ RPO WP, określającą zasady i warunki dofinansowania RPO WP ze środków budżetu państwa oraz środków budżetu środków europejskich, w tym m.in. zasady wnioskowania i rozliczania tych środków oraz sprawozdawczości z ich wykorzystania;
- Aneksem nr 3 z dnia 9 maja 2012 roku zmodyfikowano zapisy regulujące zwrot środków przez beneficjentów, dodano zapisy o projektach SWP oraz wprowadzono definicję „konfliktu interesów" i związanych z tym obowiązków IP II. Ponadto dokonano aktualizacji i doprecyzowano istniejące zapisy.

Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

Pierwsza wersja dokumentu została zatwierdzona przez ZWP w dniu 21 lutego 2008 roku. Przez cały okres realizacji Programu dokument aktualizowany był 46 razy. Główne zmiany dotyczyły m.in.:

- realokacji środków w ramach poszczególnych OP;

[6] t.j. Dz.U. z 2016r., poz. 383 z późn. zm.

- dostosowania dokumentu do zmieniających się przepisów prawa oraz obowiązujących wytycznych horyzontalnych, m.in. znowelizowanej ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz rozporządzeń regulujących pomoc publiczną, jak również zmian wynikających z decyzji o przystąpieniu do realizacji inicjatyw JEREMIE i JESSICA, a także aktualizacji wskaźników rezultatu w ramach Działania 1.3 *Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MŚP*;
- aktualizacji zapisów w związku ze zmianą RPO WP;
- aktualizacji *Tabeli wskaźników produktu i rezultatu*;
- dostosowania kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP do zmian zatwierdzanych przez KM RPO WP;
- uaktualnienia wspólnotowych oraz krajowych podstaw prawnych do udzielania pomocy publicznej w ramach poszczególnych OP;
- w celu usprawnienia procesu wdrażania Działania 10.2. dokonano podziału przedmiotowego Działania na Poddziałania 10.2.1. *Informacja i komunikacja* oraz 10.2.2. *Przygotowanie projektów*. Poddziałanie 10.2.2. ukierunkowane było bezpośrednio na przygotowanie oraz wsparcie – w zakresie opracowania niezbędnej dokumentacji projektowej – przedsięwzięć planowanych do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020;
- dostosowania zapisów w związku z wejściem w życie nowych bądź zaktualizowanych aktów prawnych (m.in. w zakresie zamówień publicznych, VAT, pomocy publicznej).

Opis Systemu Zarządzania i Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

Pierwsza wersja dokumentu została zatwierdzona przez ZWP w dniu 28 grudnia 2007r. Spełnienie ww. warunku było podstawą do zgłoszenia gotowości IZ RPO WP do poddania się audytowi zgodności systemu zarządzania i kontroli dokonywanej przez Instytucję Audytową. Przez cały okres realizacji Programu dokument aktualizowany był 9 razy**.** Główne zmiany dotyczyły m.in.:

- aktualizacji procedur, w oparciu o które IZ RPO WP realizował swoje zadania, zmiany procedury odwoławczej, wprowadzenia systemu wypłaty zaliczek dla beneficjentów, uwag przekazanych przez IC oraz wprowadzenia procedur dotyczących wdrażania Działania 1.3 *Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MŚP*;
- konieczności dostosowania do treści ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych* w szczególności do zapisów regulujących przepływy finansowe w ramach programów operacyjnych. Zmiany wynikały również z aktualizacji struktury organizacyjnej IZ RPO WP oraz IP II.

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

Pierwsza wersja dokumentu została zatwierdzona przez ZWP w dniu 28 grudnia 2007 roku. Od uruchomienia Programu dokument aktualizowany był 19 razy. Najważniejsze zmiany związane były z:

- dostosowaniem zapisów do zmienianego Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego;
- zmianami własnymi IZ RPO WP, mającymi na celu ujednolicenie procedur bądź usprawnienie działań w poszczególnych procesach;
- wprowadzeniem Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego jako komórki odpowiedzialnej za realizację podprocesów związanych z wdrażaniem Działania 1.3;
- doprecyzowaniem zapisów regulujących przepływy finansowe z udziałem BGK;

- zaleceniami pokontrolnymi Najwyższej Izby Kontroli oraz ustaleniami dokonanymi przez audyt systemu Urzędu Kontroli Skarbowej;
- uaktualnieniami formularzy wykorzystywanych podczas realizacji poszczególnych zadań;
- uaktualnieniami dokumentu w celu wdrożenia IIF - Inicjatywy JEREMIE i JESSICA.

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej II stopnia dla Osi Priorytetowej 1 „Rozwój i Innowacje w MŚP" Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 (bez Działania 1.3)

Pierwsza wersja dokumentu została zatwierdzona przez ZWP w dniu 20 sierpnia 2008 roku. Przez cały okres realizacji Programu dokument aktualizowany był 8 razy. Główne zmiany dotyczyły m.in.:

- wprowadzenia rekomendacji formułowanych w wyniku kontroli Urzędu Kontroli Skarbowej;
- dostosowania zapisów do zmian struktury organizacyjnej IP II;
- aktualizacji i usprawnienia poszczególnych procesów związanych z wdrażaniem OP1 (bez Działania 1.3);
- dodania do Instrukcji Wykonawczej IP II podprocesu szczegółowo opisującego procedury przeprowadzania kontroli trwałości projektów;
- dostosowania dokumentu do obowiązujących przepisów prawa oraz wytycznych.

Przewodnik Beneficjenta RPO WP 2007-2013 dla OP2-9

Przewodnik Beneficjenta miał na celu zapoznanie potencjalnych beneficjentów z możliwościami i zasadami skorzystania ze wsparcia oferowanego przez RPO WP. Przewodnik ten zawierał niezbędne informacje o sposobie przygotowania wniosku, etapach jego oceny, wyboru, realizacji, sposobie przeprowadzenia kontroli, a także informacje na temat promowania projektów w ramach RPO WP. Ponadto zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie beneficjenci byli zobowiązani do jego stosowania.

Pierwsza wersja dokumentu zatwierdzona została przez ZWP w dniu 28 lutego 2008 roku. Przez cały okres realizacji Programu dokument aktualizowany był 33 razy. Główne zmiany dotyczyły m.in.:

- aktualizacji i doprecyzowania zapisów w niektórych Działaniach i Poddziałaniach w ramach OP1-OP9 z uwagi na wprowadzenie nowego typu projektów dokumentacyjnych;
- podjęcia decyzji ZWP co do realizacji Działania 1.3 w formie Inicjatywy JEREMIE;
- dostosowania zapisów w związku z wejściem w życie nowych bądź zaktualizowanych aktów prawnych (m.in. w zakresie zamówień publicznych, VAT, pomocy publicznej);
- wprowadzenia mechanizmu zaliczkowego.

Przewodnik Beneficjenta RPO WP 2007-2013 dla Działania 1.3

Pierwsza wersja dokumentu zatwierdzona została przez ZWP w dniu 30 kwietnia 2009 roku. Przez cały okres realizacji Programu dokument aktualizowany był trzykrotnie. Najważniejsze zmiany związane były z:

- opracowaniem wzoru wniosku o płatność wraz z instrukcją jego wypełniania;
- uzgodnieniem pomiędzy IZ RPO WP a BGK zasad i trybu rozliczania kwalifikowalnych kosztów zarządzania, a także doprecyzowanie katalogu wydatków kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych w tym zakresie;
- szczegółowymi wytycznymi w zakresie aktualizacji Strategii Inwestycyjnej Funduszu Powierniczego.

Przewodnik Beneficjenta RPO WP 2007-2013 dla Działań 1.1 – 1.2

Pierwsza wersja dokumentu zatwierdzona została przez ZWP w dniu 29 maja 2008 roku. Przez cały okres realizacji Programu dokument aktualizowany był 19 razy. Główne zmiany dotyczyły m.in.:

- dostosowania zapisów w związku z wejściem w życie nowych bądź zaktualizowanych aktów prawnych (m.in. w zakresie zamówień publicznych, VAT, pomocy publicznej);
- wprowadzenia zapisów dotyczących możliwości udzielania zaliczek na realizację projektów;
- doprecyzowania zapisów określających katalog wydatków kwalifikowalnych oraz zasad kwalifikowalności kar umownych;
- doprecyzowania zasad rozliczeń związanych z transakcjami walutowymi;
- doprecyzowania zasad dotyczących rozliczania wydatków pomiędzy partnerami;
- zmiany wysokości wkładu własnego beneficjenta i maksymalnego poziomu dofinansowania;
- dostosowania procesów związanych z realizacją i rozliczaniem projektów do specyfiki wynikającej z końcowej fazy wdrażania RPO WP, przy jednoczesnym dążeniu do uproszczenia procedur w sytuacjach, w których jest to możliwe bez uszczerbku dla prawidłowości wydatkowania środków.

Przewodnik Beneficjenta RPO WP 2007-2013 dla Działań 1.4 – 1.6

Pierwsza wersja dokumentu zatwierdzona została przez ZWP w dniu 12 sierpnia 2008 roku. Przez cały okres realizacji Programu dokument aktualizowany był 8 razy. Główne zmiany dotyczyły m.in.:

- dostosowania zapisów w związku z wejściem w życie nowych bądź zaktualizowanych aktów prawnych (m.in. w zakresie zamówień publicznych, VAT, pomocy publicznej);
- wprowadzenia zapisów dotyczących możliwości udzielania zaliczek na realizację projektów;
- doprecyzowania zapisów określających katalog wydatków kwalifikowalnych oraz zasad kwalifikowalności kar umownych;
- doprecyzowania zasad dotyczących rozliczania wydatków pomiędzy partnerami;
- doprecyzowania zasad kwalifikowalności wydatków poniesionych na zakup używanych środków trwałych i uproszczenia stosowanych procedur, zgodnie z wytycznymi horyzontalnymi, które obowiązują wszystkie programy operacyjne realizowane w ramach NSRO;
- zmiany wysokości wkładu własnego beneficjenta i maksymalnego poziomu dofinansowania;
- dostosowania procesów związanych z realizacją i rozliczaniem projektów do specyfiki wynikającej z końcowej fazy wdrażania RPO WP, przy jednoczesnym dążeniu do uproszczenia procedur w sytuacjach, w których jest to możliwe bez uszczerbku dla prawidłowości wydatkowania środków.

Kryteria wyboru projektów

IZ RPO WP na przełomie 2008 i 2009 roku przeprowadziła ewaluację wewnętrzną pt. *Ocena systemu oceny i wyboru projektów w ramach RPO WP*. Głównym celem badania była ocena prawidłowości funkcjonowania systemu oceny i wyboru projektów w ramach RPO WP oraz sformułowanie rekomendacji określających sposoby rozwiązania zidentyfikowanych problemów i przeprowadzenia stosownych zmian w tym systemie.

W badaniu wykazano, że przyjęty w RPO WP system oceny i wyboru projektów nie budził zasadniczych zastrzeżeń z punktu widzenia trafności i przejrzystości. Zawierał on rozwiązania zapewniające obiektywność ocen i minimalizujące w dostatecznym stopniu ryzyko wyboru projektów nieskutecznych i nieefektywnych z punktu widzenia realizacji celów RPO WP.

Ocena potwierdziła również, iż kryteria wyboru projektów co do zasady były adekwatne, trafne i kompletne. Zidentyfikowane problemy dotyczyły raczej trudności z weryfikowaniem niektórych kryteriów ze względu na czasochłonność (np. na etapie oceny formalnej) lub nieprecyzyjność opisów tzw. kwestii weryfikujących w ramach oceny strategicznej.

Rekomendacje wypracowane w badaniu przełożyły się na zmianę treści załącznika 5.5 do URPO WP *Kryteria wyboru projektów w ramach RPO WP 2007-2013*. Zmiany w procedurze naboru i oceny wniosków obejmowały m.in.:

- utworzenie Regionalnej Bazy Ekspertów,
- umożliwienie wykorzystywania wyników oceny wykonalności podczas dokonywania oceny strategicznej,
- uproszczenia w zakresie analizy kosztów i korzyści ekonomicznych dla projektów o niskiej wartości,
- na etapie oceny strategicznej zawężono przedział procentowy z 30-70% na 40-70% punktów przyznający rekomendacje Grupy Strategicznej do realizacji projektu w drugiej kolejności.

W ramach kryteriów oceny projektów m.in.:

- złagodzono restrykcyjny zapis eliminujący aplikacje złożone w niepoprawnej wersji Generatora Wniosków na kryterium zgodności sumy kontrolnej wniosku,
- połączono kryteria dotyczące sposobów wdrażania projektu, trwałości instytucjonalnej i wykonalności prawnej w jedno kryterium dotyczące trwałości projektu,
- doprecyzowano kwestie weryfikujące.

Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych

W ramach RPO WP nie przewidziano indywidualnych projektów kluczowych.

2.1.6.2 Analiza postępu finansowego i rzeczowego

Analiza finansowa

Od uruchomienia Programu pozytywnie ocenę formalną przeszły **3 673** projekty na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **1 643 061 034,85 EUR**, co stanowi **175,10%** alokacji przeznaczonej na Program. ZWP wybrał do dofinansowania (na podstawie uchwał ZWP) **1 669** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **1 078 000 295,69 EUR**, co stanowi **114,88%** alokacji przeznaczonej na Program oraz podpisał **1 669** umów/decyzji na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **950 803 243,19 EUR**, co stanowi **101,32%** alokacji przeznaczonej na Program. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **943 106 598,16 EUR**, co odpowiada **100,50%** całkowitej alokacji przeznaczonej na Program[7]. IC zatwierdziła **89** poświadczeń i deklaracji wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **943 131 685,51 EUR** (**100,51%** alokacji).

KE dokonała wpłat środków na rachunek programowy RPO WP w ramach płatności zaliczkowej na rachunek Ministra Finansów, w następujących wysokościach: 17 701 315,24 EUR (26.09.2007r.), 26 551 972,86 EUR (28.03.2008r.), 17 701 315,24 EUR (16.02.2009r.), 17 701 315,24 EUR (22.04.2009r.). Łączna wartość przekazanej zaliczki wynosi 79 655 918,58 EUR. Odsetki z tytułu ww. płatności zaliczkowych wyniosły 3 511 323,87 EUR i zostały wykorzystane na krajowy wkład publiczny.

[7] Na różnicę między wartością kontraktacji a wartością projektów zakończonych na podstawie wniosków o płatność końcową składają się kwoty wynikające z wycofania w części projektów podatku VAT, ponadto w przypadku dwóch projektów w OP1 kwoty zostały wycofane, ale nie rozwiązane zostały umowy o dofinansowanie, w przypadku jednego projektu w ramach OP1 trwa procedura związana w rozwiązaniem umowy o dofinansowanie.

Wykres 1. Wykorzystanie środków EFRR w ramach RPO WP

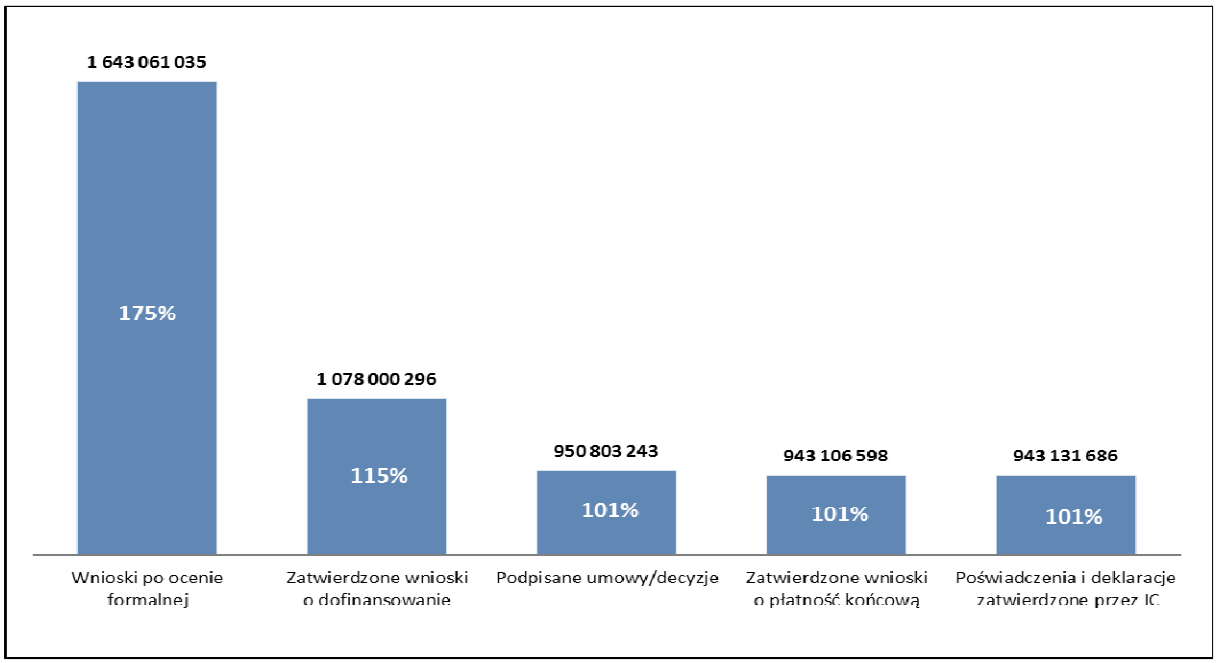

W celu zagwarantowania maksymalnego wykorzystania środków w ramach Programu, IZ RPO WP wykorzystała możliwość wynikającą ze zmiany[8] art. 77 rozporządzenia nr 1083/2006, zgodnie z którą wkład unijny przekazany przez KE na poziomie danej OP będzie mógł do 10% przekroczyć kwotę alokacji środków unijnych, przewidzianą dla danej osi w dokumentach programowych (przy zachowaniu ograniczenia przekazywanych środków wspólnotowych na poziomie programu do wartości alokacji dla całego programu). Szczegółowa informacja na temat zmian w alokacji wynikająca z zastosowania mechanizmu elastyczności zawarta została w Załączniku nr XIII do Sprawozdania (Tabela 12 *Zmiany w alokacji wynikające z zastosowania mechanizmu elastyczności*).

W związku z powyższym, poniżej przedstawiony został stopień wykorzystania środków EFRR w stosunku do alokacji RPO WP oraz do alokacji środków UE, wyliczonej zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju (tj. do alokacji uwzględniającej skorzystanie z mechanizmu elastyczności wynikającego z art. 77 ust. 12 rozporządzenia nr 1083/2006) dla marca 2017 roku (dalej: alokacji z mechanizmem elastyczności).

[8] rozporządzenie nr 1297/2013 zmieniające rozporządzenie 1083/2006, opublikowane w dniu 20 grudnia 2013 r. w Dz. Urz. UE L 347

Wykres 2. Wykorzystanie środków EFRR jako % alokacji RPO WP

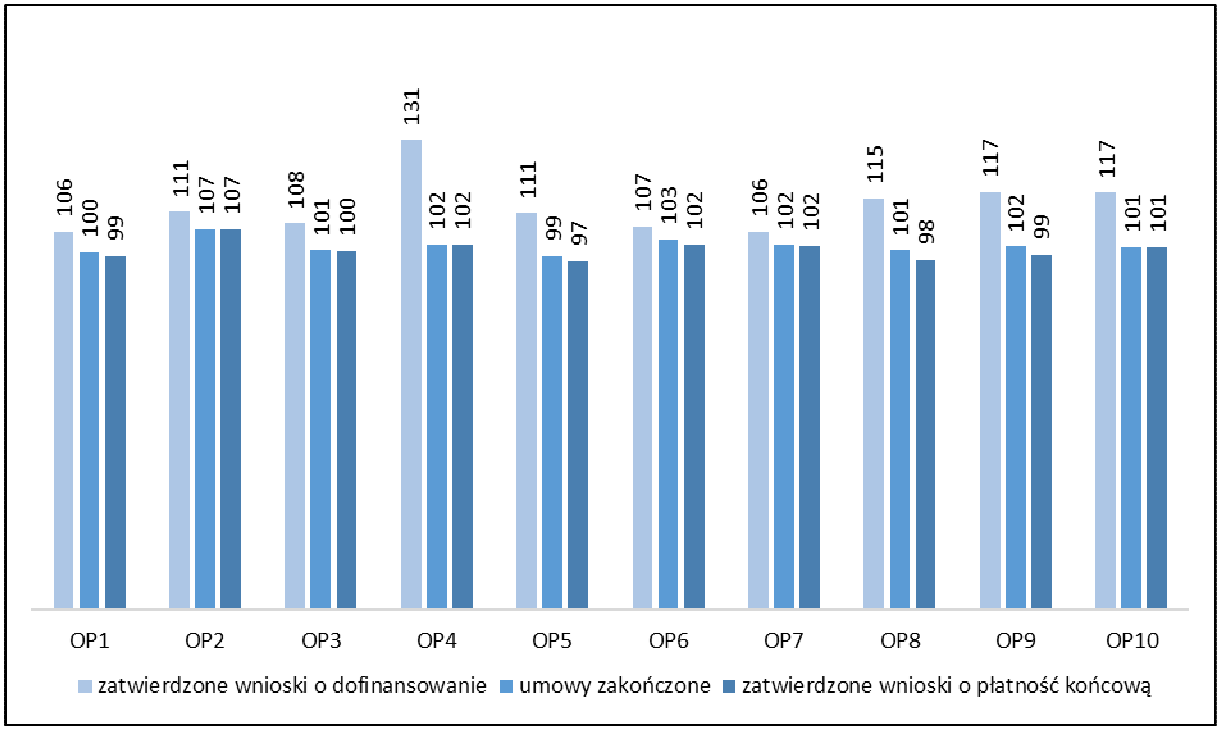

Wykres 3. Wykorzystanie środków EFRR jako % alokacji z mechanizmem elastyczności

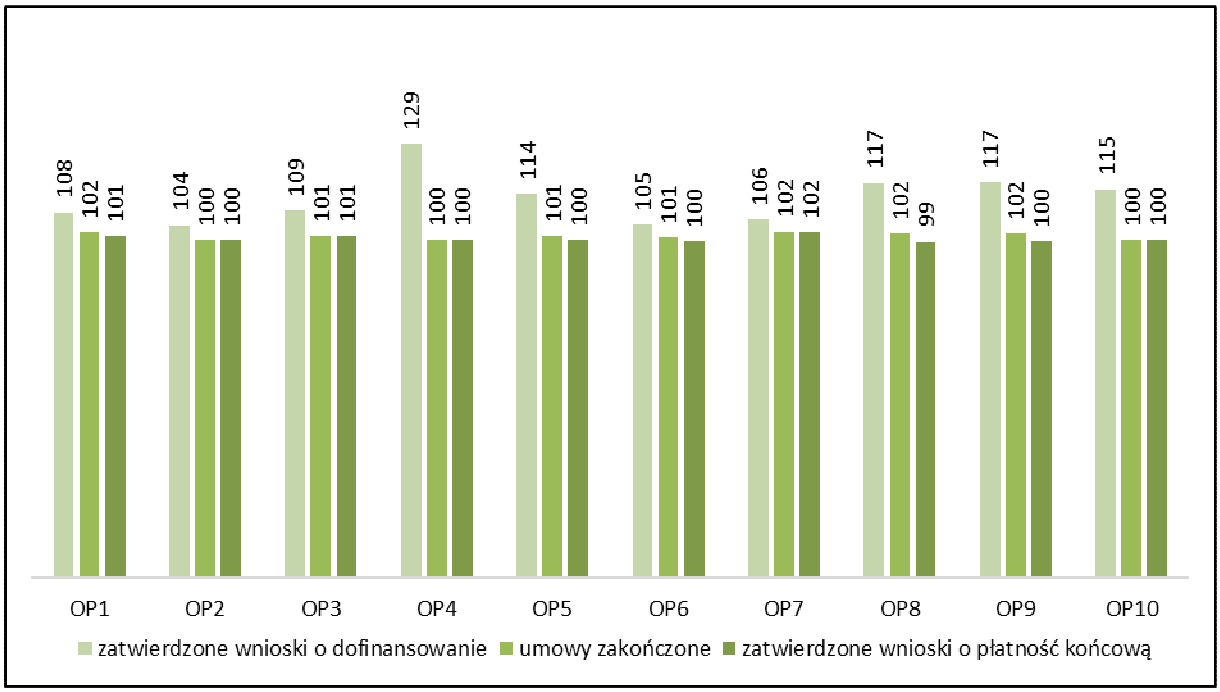

Tabela 1. Wykorzystanie środków EFRR w podziale na OP w stosunku do alokacji RPO WP oraz w stosunku do alokacji z zastosowaniem mechanizmu elastyczności

Nazwa OP	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji RPO WP	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
OP1. Rozwój i innowacje w MŚP	177 408 586,55	99,00%	101,30%	47,54%
OP2. Społeczeństwo wiedzy	54 885 140,99	106,52%	99,99%	72,67%
OP3. Funkcje miejskie i metropolitalne	163 981 065,68	100,42%	101,09%	64,16%
OP4. Regionalny system transportowy	226 995 406,02	102,15%	99,98%	76,36%
OP5. Środowisko i energetyka przyjazna środowisku	55 171 312,77	97,44%	99,96%	67,07%
OP6. Turystyka i dziedzictwo kulturowe	45 193 343,85	102,12%	99,62%	70,08%
OP7. Ochrona zdrowia i system ratownictwa	36 063 464,21	101,87%	102,29%	70,13%
OP8. Lokalna infrastruktura podstawowa	121 298 952,29	97,89%	99,43%	72,97%
OP9. Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie	35 162 017,73	99,32%	99,70%	68,29%
OP10. Pomoc techniczna	26 947 308,07	101,49%	99,99%	85,59%
Razem	**943 106 598,16**	**100,50%**	**100,41%**	**58,21%**

Mapa 1. Wartość dofinansowania projektów w ramach RPO WP w podziale na powiaty

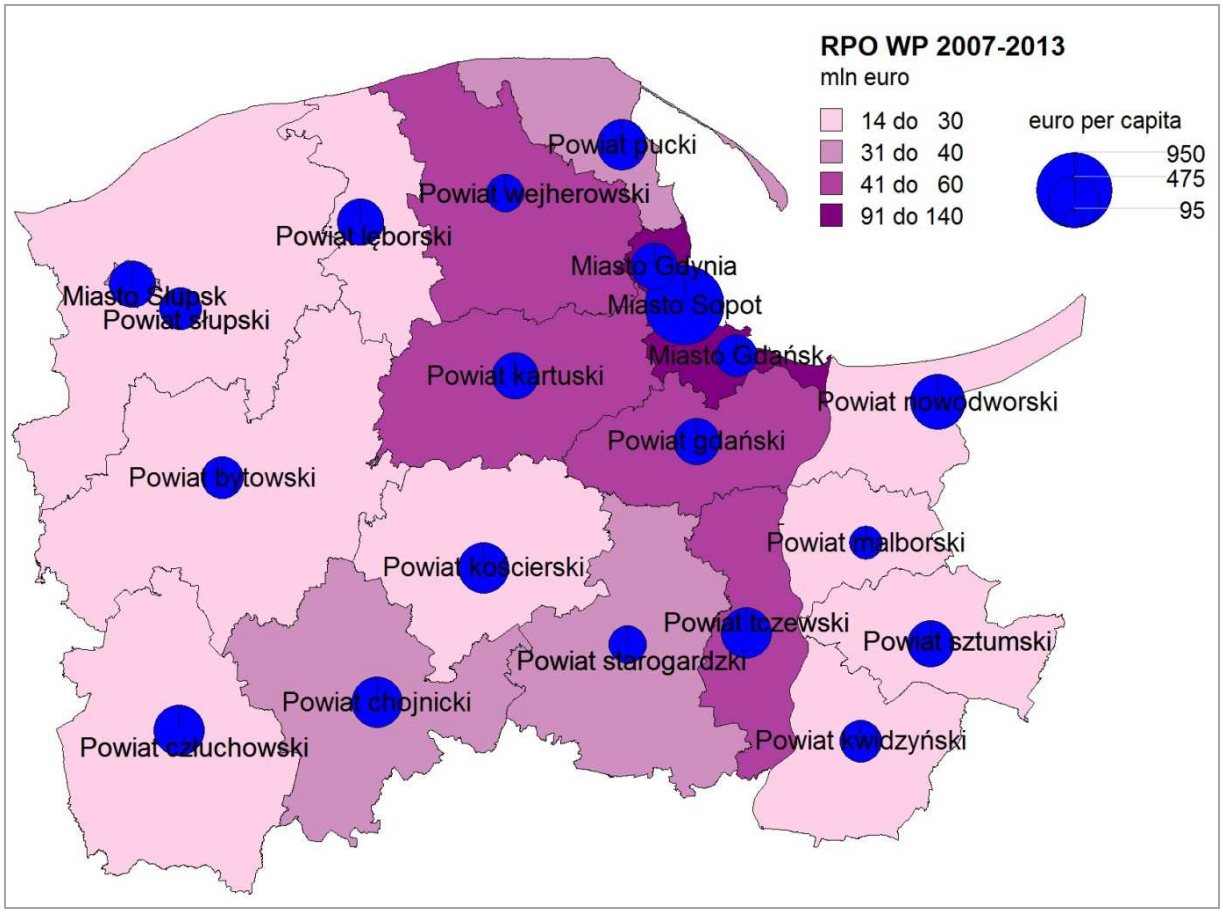

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszonych zostało **99** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **848 741 999**[9], co stanowi **90,45%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację Programu.

Podział według sektora gospodarki

Wśród 917 zakończonych projektów w ramach OP1 *Rozwój i innowacje w MŚP*, 887 realizowanych było przez beneficjentów, którym przypisano właściwy dla specyfiki projektu numer z klasyfikacji PKD 2007.

Tabela 2. Wartość EFRR zrealizowanych projektów w podziale na sektory gospodarki (wg klasyfikacji PKD)

Rodzaj działalności gospodarczej (wg klasyfikacji PKD)	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (PKD 01-03)	3	131 793,74	0,34%	0,12%
Górnictwo i wydobywanie (PKD 05-09)	1	191 966,13	0,11%	0,18%
Przetwórstwo przemysłowe (PKD 10-33)	364	33 182 369,74	41,04%	31,47%
Działalność związana z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz wodę oraz gospodarowanie ściekami i odpadami (PKD 35-39)	58	1 541 047,71	6,54%	1,46%
Budownictwo (PKD 41-43)	35	2 998 134,14	3,95%	2,84%
Usługi (PKD 45-99)	426	67 391 980,94	48,03%	63,92%
Razem	**887**	**105 437 292,39**	**100,00%**	**100,00%**

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie branżowe beneficjentów OP1 w oparciu o klasyfikację PKD, pod względem liczby oraz wartości dofinansowania zakończonych projektów dominują przedsiębiorstwa z sektora usług (48,03% liczby projektów oraz 63,92% wartości dofinansowania z EFRR). Warto zaznaczyć, iż wśród przedsiębiorstw usługowych znaczną część stanowią podmioty prowadzące działalność w zakresie usług opartych na wiedzy (52,58% wszystkich projektów usługowych i 75,66% ich łącznej wartości dofinansowania z EFRR), w szczególności w działalności profesjonalnej i technicznej. Udział przedsiębiorstw świadczących usługi wysokiej technologii stanowi zaledwie 7,98% wszystkich projektów usługowych oraz 5,91% ich łącznej wartości dofinansowania z EFRR. Niski udział sektora usług wysokiej technologii spowodowany jest faktem, iż beneficjentami działań obejmujących rozwiązania innowacyjne były jst oraz uczelnie (podmioty niesklasyfikowane w powyższym podziale). Powyższy podział sektorowy jest zgodny z założeniami Programu, którego jednym z celów szczegółowych był rozwój branż opartych na wiedzy (innowacyjnych). W drugiej co do wielkości grupie przedsiębiorstw przemysłowych, udział przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu wysokiej techniki wyniósł 7,14% wszystkich projektów przemysłowych oraz 8,56% ich łącznej wartości dofinansowania z EFRR. Przeważającą grupę beneficjentów z sektora przemysłowego stanowią podmioty prowadzące działalność w zakresie przemysłu średnio-niskiej i niskiej techniki, ze szczególnym udziałem przemysłu metalurgicznego i metalowego, drzewno-papierniczego oraz produkcji maszyn, urządzeń, pojazdów, sprzętu transportowego i urządzeń elektrycznych.

[9] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

Pozostali beneficjenci OP1, niesklasyfikowani wg PKD 2007, realizowali projekty w działach gospodarki takich jak: „Pośrednictwo finansowe" (BGK), „Obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej" (Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.), „Administracja publiczna" (jst) oraz „Edukacja" (Politechnika Gdańska, Instytut Budownictwa Wodnego PAN).

Poniższa tabela ukazuje podział wszystkich zakończonych projektów w ramach RPO WP, którym nie został przypisany numer odpowiadający klasyfikacji PKD 2007, ze względu na brak powyższej informacji we wniosku o dofinansowanie. Dla tych projektów dokonano podziału w oparciu o zadeklarowany przez beneficjentów „Kod klasyfikacji" wg kryterium rodzaju działalności gospodarczej.

Tabela 3. Wartość EFRR zrealizowanych projektów w podziale na sektory gospodarki (według kryterium rodzaju działalności gospodarki)

Rodzaj działalności gospodarczej (wg kryterium rodzaju działalności gospodarki)	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Nie dotyczy	6	50 873 113,29	0,77%	6,07%
Nieokreślony przemysł wytwórczy	1	169 757,39	0,13%	0,02%
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, gazu i ciepła	8	3 024 587,28	1,02%	0,36%
Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody	2	980 991,97	0,26%	0,12%
Transport	9	65 152 200,88	1,15%	7,78%
Budownictwo	1	211 739,70	0,13%	0,03%
Pośrednictwo finansowe	1	51 776 563,18	0,13%	6,18%
Obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej	2	6 437 066,04	0,26%	0,77%
Administracja publiczna	501	510 687 841,35	64,15%	60,97%
Edukacja	34	37 368 113,80	4,35%	4,46%
Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego	44	42 954 006,34	5,63%	5,13%
Opieka społeczna, pozostałe usługi komunalne, społeczne i indywidualne	5	414 146,13	0,64%	0,05%
Działalność związana ze środowiskiem naturalnym	12	12 987 138,28	1,54%	1,55%
Poczta i telekomunikacja	4	11 733 585,03	0,51%	1,40%
Inne niewyszczególnione usługi	151	42 898 455,12	19,33%	5,12%
Razem	**781**	**837 669 305,77**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza podpisanych w ramach Programu umów o dofinansowanie pod względem działu gospodarki wskazuje, iż największy strumień środków EFRR został skierowany na „Administrację publiczną" (64,15%). Wynika to z faktu, iż projekty (w tym projekty drogowe o jednostkowej wartości dofinansowania z EFRR powyżej 5 mln EUR) realizowane były głównie przez jst. Najniższym udziałem

w wartości podpisanych umów charakteryzują się działy: „Nieokreślony przemysł wytwórczy", „Budownictwo" oraz „Pośrednictwo finansowe".

Podział według rodzajów beneficjentów

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta, wskazuje jako głównych biorców środków UE jst (60,53%) realizujące projekty infrastrukturalne ze wszystkich obszarów wsparcia w ramach Programu. Największy udział jst w wartości podpisanych umów o dofinansowanie widoczny jest w OP przeznaczonych na inicjatywy lokalne, a mianowicie OP8 oraz OP9, w których to jst stanowią 89,47% ogółu beneficjentów. Kolejną grupę stanowią przedsiębiorstwa (32,95%), silnie zaznaczające swój udział w OP1, w której stanowią 96,29% ogółu beneficjentów. Następną grupą są uczelnie (3,77%), ngo (1,99%) oraz jednostki administracji rządowej (0,75%). Biorąc pod uwagę liczbę zakończonych projektów najliczniejszą grupę stanowią przedsiębiorstwa z 940 projektami oraz jst z 635 projektami. Pozostałe miejsca zajmują ngo z 49 projektami, uczelnie z 37 projektami oraz jednostki administracji rządowej z 7 projektami.

Wykres 4. Wykorzystanie środków EFRR w ramach RPO WP według rodzaju beneficjenta

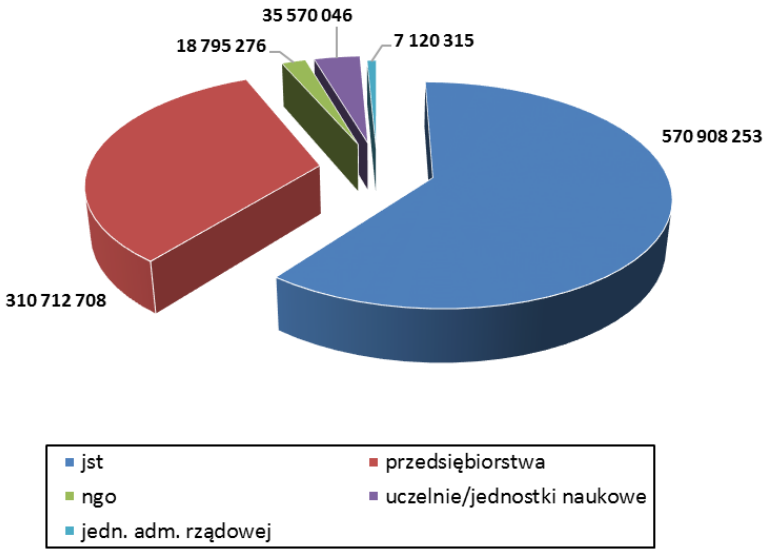

Podział przestrzenny na terenie województwa[10]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP wskazuje, iż największy strumień środków UE w wysokości 265,08 mln EUR trafił do Trójmiasta. Wśród 458 projektów zrealizowane zostały istotne dla trójmiejskiej gospodarki przedsięwzięcia z zakresu nauki („Unowocześnienie wyposażenia laboratoriów dydaktycznych na Wydziale Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej", „Fizyka dla medycyny – przebudowa pomieszczeń i wyposażenie Pracowni zastosowań medycznych fizyki i obrazowania medycznego Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku"), innowacyjności („Gdański Inkubator Przedsiębiorczości, Sopockie Centrum Wiedzy i Innowacji, Budowa i wyposażenie Słupskiego Inkubatora Technologicznego"), usług społeczeństwa informacyjnego („Pomorska Biblioteka Cyfrowa") i transportu („Rozbudowa układu komunikacyjnego Trójmiasta wraz z układem komunikacyjnym Wielofunkcyjnej Hali Sportowo-Widowiskowej"). Najwięcej projektów zrealizowano na terenie miasta Gdańska - 283 projekty (133,46 mln EUR). Drugim, pod względem liczby realizowanych projektów jest miasto Gdynia, na terenie którego zrealizowano 125 projektów (96,27 mln EUR). Znaczna pula środków trafiła również do powiatu wejherowskiego (57,88 mln EUR), na terenie którego w ramach RPO WP zrealizowane zostały 143 projekty. Pod względem aktywności

[10] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) *Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.*

beneficjentów mierzonej liczbą projektów, które otrzymały dofinansowanie w ramach RPO WP, pozytywnie wyróżnił się powiat kartuski (209 projektów) i starogardzki (159 projektów). Najmniej projektów zrealizowanych zostało w powiecie sztumskim (58 projektów).

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

Proporcja środków przeznaczonych na projekty zlokalizowane w miastach i na obszarach wiejskich jest zgodna z zapisami Programu. W ramach zrealizowanych projektów na projekty zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **62,81%** środków EFRR (592 326 468,68 EUR – 896 umów), natomiast na obszary wiejskie **34,34%** środków EFRR (323 832 821,41 EUR – 733 umowy). Pozostałe **2,86%** środków EFRR stanowi 39 decyzji o dofinansowanie z zakresu Pomocy Technicznej.

Wykres 5. Wykorzystanie środków EFRR w ramach RPO WP w podziale na miasto/wieś

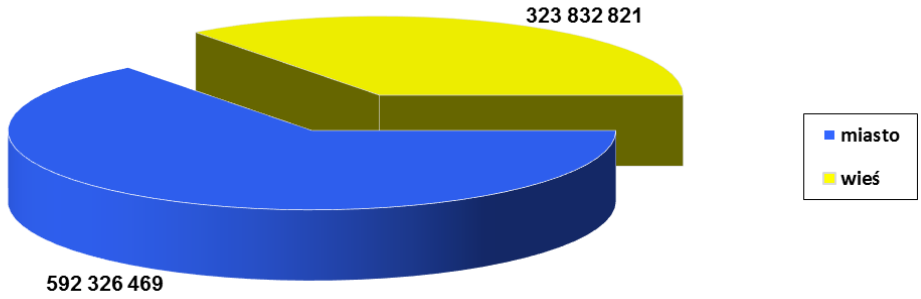

Na *obszary słabe strukturalnie*[11] skierowano **120 189 625,30 EUR z** zakontraktowanych w Programie środków EFRR, co stanowi **12,81%** całkowitej alokacji Programu. Najsilniejsze oddziaływanie preferencji na rzecz obszarów słabych strukturalnie obserwuje się w OP8 *Lokalna infrastruktura podstawowa, w* której odsetek środków skierowanych na te obszary wyniósł 31,17% ogółu środków przeznaczonych na realizację OP8. Znaczące oddziaływanie preferencji na rzecz obszarów słabych strukturalnie obserwuje się również w OP9 *Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie, w* której 30,11% zakontraktowanych środków skierowano na te obszary. Biorąc pod uwagę wartość zakończonych projektów, najwięcej środków na obszary słabe strukturalnie przeznaczono w OP8 oraz OP4 *Regionalny system transportowy.*

Wykres 6. Wykorzystanie środków EFRR w ramach RPO WP na obszarach słabych strukturalnie

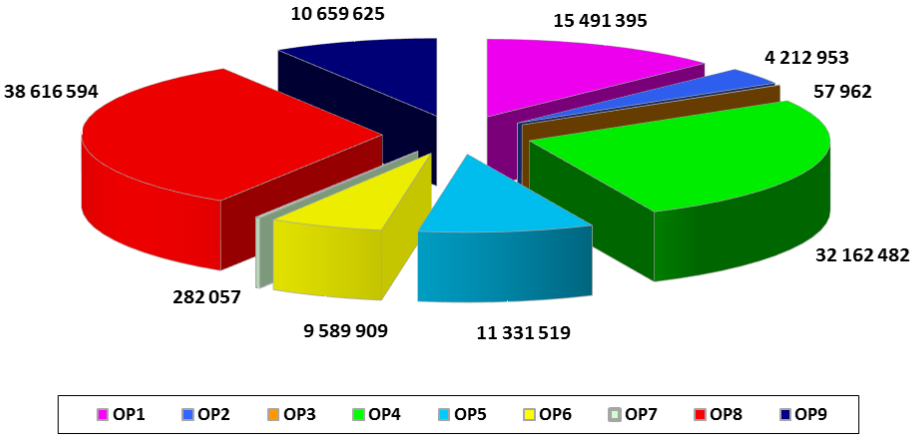

[11] Obszary słabe strukturalnie określono na poziomie gmin (NTS V) i zdefiniowano jako charakteryzujące się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie: dochodów własnych, bezrobocia oraz odsetka osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do średniej dla wszystkich gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miast do 35 tys. mieszkańców w województwie pomorskim. Pierwotnie status obszarów słabych strukturalnie (spełnianie wszystkich trzech cech wg danych dostępnych na rok 2007) został przyznany **44 gminom** (zamieszkałym przez 14% ludności województwa). W wyniku aktualizacji listy obszarów słabych strukturalnie w 2010 roku, lista obszarów słabych strukturalnie została uzupełniona o trzy nowe gminy, tj. Czarne, Cewice i Karsin. Ogółem na obszarach słabych strukturalnie po aktualizacji zamieszkiwało 15% ludności województwa.

Mapa 2. Wartość EFRR zrealizowanych projektów w ramach RPO WP na tle obszarów słabych strukturalnie

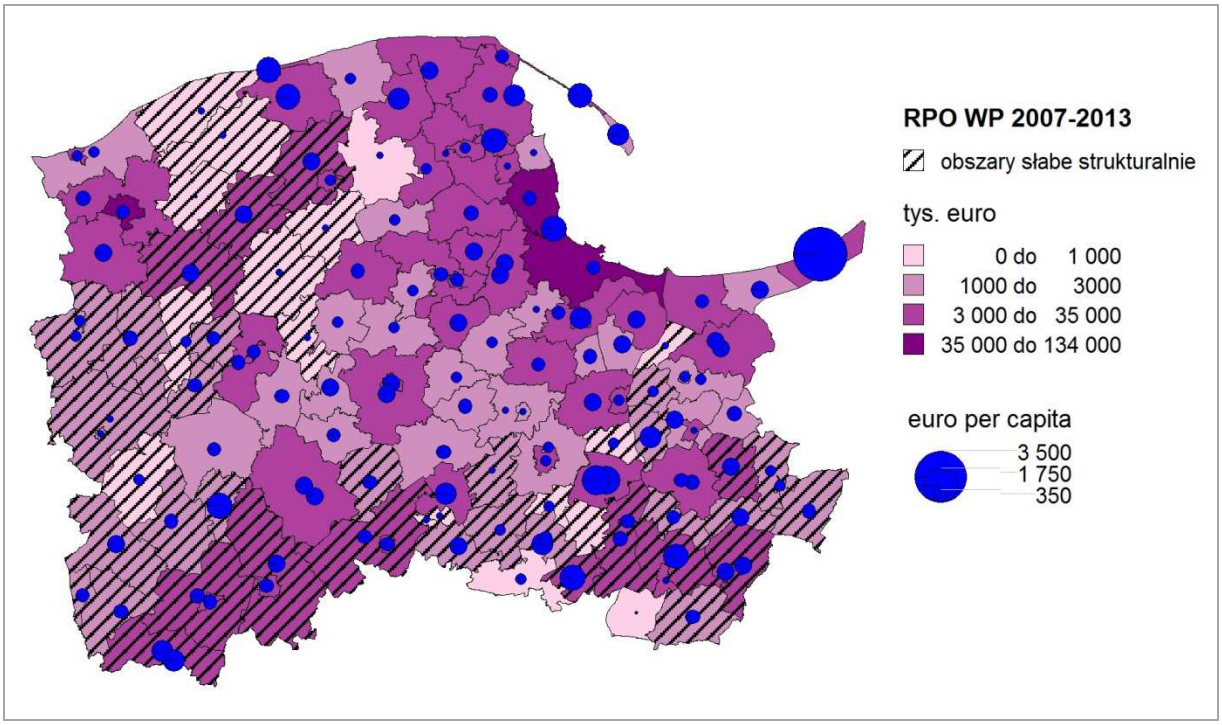

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach RPO WP to:

- **przedsiębiorczość, innowacyjność i B+R** – zakończono **918** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **226 538 997,32 EUR**. Dominującą grupą beneficjentów byli przedsiębiorcy (MŚP), ale wsparcie pośrednie objęło również instytucje otoczenia biznesu (w tym instytucje finansowe), a także jst, które zrealizowały projekty z zakresu infrastruktury przeznaczonej dla firm innowacyjnych, projekty targowe czy też promocyjne;
- **społeczeństwo informacyjne** – zakończono **22** projekty na kwotę dofinansowania z EFRR **27 954 618,53 EUR**. Beneficjentami projektów były przedsiębiorstwa, jst, uczelnie wyższe oraz organy administracji rządowej realizujące projekty z zakresu rozwoju usług społeczeństwa informacyjnego;
- **transport** – zakończono **120** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **317 593 033,06 EUR**. Główną grupę beneficjentów realizującą projekty z zakresu transportu stanowiły jst. Pozostałą grupę beneficjentów stanowiły przedsiębiorstwa realizujące projekty z zakresu transportu zbiorowego – kolej oraz transport miejski;
- **energetyka** – zakończono **78** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **34 473 300,37 EUR**. Głównymi beneficjentami projektów były jst. Pozostałą grupę stanowiły przedsiębiorstwa, ngo, uczelnie oraz organy administracji rządowej;
- **środowisko** – zakończono **105** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **81 094 413,26 EUR**. Głównymi beneficjentami projektów były jst. Dwa projekty zrealizowane przez organizację pozarządową i państwową jednostkę budżetową z zakresu monitoringu środowiska miały charakter kompleksowy i objęły obszar kilku gmin, a nawet kilku powiatów;
- **turystyka** – zakończono **62** projekty na kwotę dofinansowania z EFRR **38 494 963,75 EUR**. Głównymi beneficjentami projektów były jst (SWP, gminy, powiaty), dodatkowo beneficjentami były uczelnie wyższe oraz ngo. Kompleksowe projekty regionalne realizowane były na terenach gmin miejskich, natomiast mniejsze projekty z zakresu budowy lokalnej infrastruktury

turystycznej głównie na terenach wiejskich. SWP zrealizował dwa projekty promocyjno-informacyjne o zasięgu oddziaływania całego województwa pomorskiego;

— **kultura** – zakończono **32** projekty na kwotę dofinansowania z EFRR **27 195 803,14 EUR**. Głównymi beneficjentami projektów były jst, dodatkowo beneficjentami były regionalne instytucje kultury oraz fundacje;

— **rewitalizacja** – zakończono **162** projekty na kwotę dofinansowania z EFRR **80 224 943,04 EUR**. Głównymi beneficjentami projektów były jst (SWP, gminy, powiaty), dodatkowo beneficjentami były stowarzyszenia i jedno duże przedsiębiorstwo, które zrealizowało projekt rewitalizacji Historycznego Zespołu Hipodromu w Sopocie;

— **infrastruktura społeczna** – zakończono **130** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **82 643 217,62 EUR**. Beneficjentami projektów były jst, uczelnie, stowarzyszenia oraz przedsiębiorstwa realizujące inwestycje z zakresu budowy/przebudowy obiektów dydaktycznych, sportowych, społecznych, a także rekreacyjnych;

— **pomoc techniczna** – zakończono **39** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **26 947 308,07 EUR**. W tej kategorii mieszczą się projekty dotyczące wsparcia procesu wdrażania Programu, jak również dotyczące przygotowania oraz wsparcia przedsięwzięć planowanych do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020, w zakresie opracowania niezbędnej dokumentacji projektowej.

Wykres 7. Wykorzystanie środków EFRR w ramach RPO WP na obszarach słabych strukturalnie

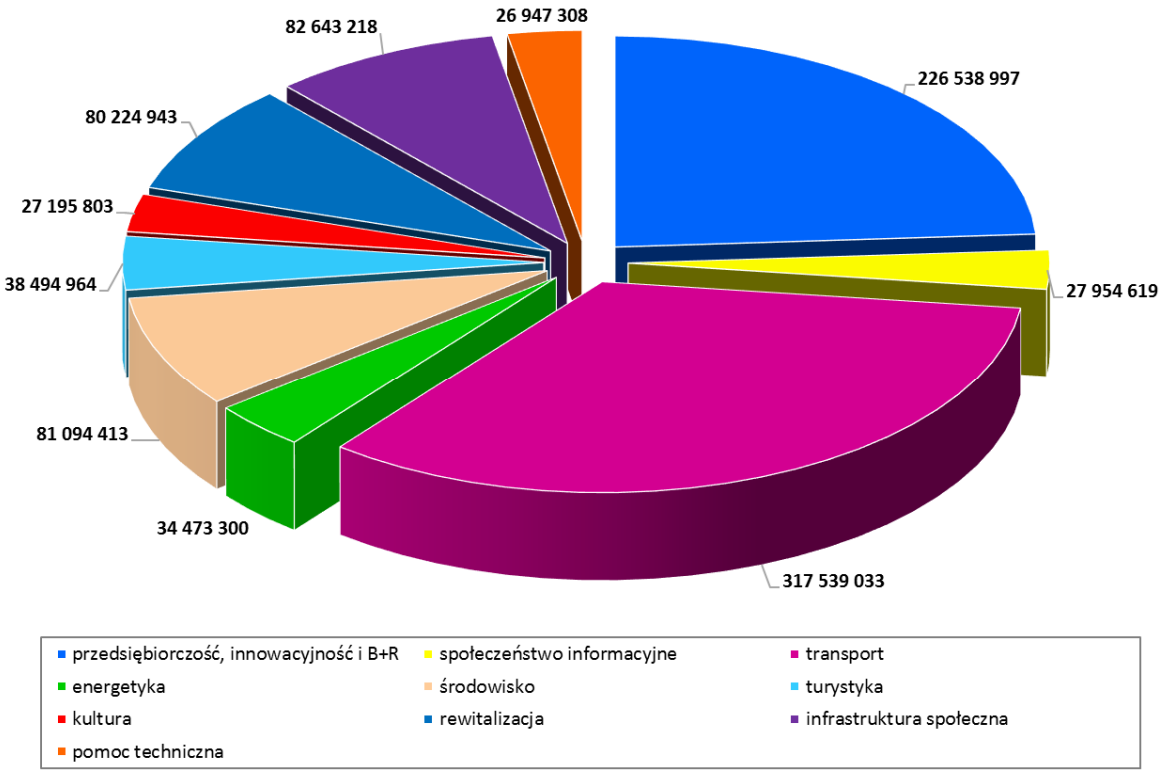

Wskaźnik strategiczny i wskaźniki oddziaływania na poziomie programu

Tabela 4. Wskaźniki realizacji RPO WP

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Rezultat				
Liczba utworzonych miejsc pracy (EPC):	4 000	3 570,25	89,26%	-
kobiety	2 000	1 502,75	75,14%	-
mężczyźni	2 000	2 067,50	103,38%	-
Oddziaływanie				
Zakumulowana stopa wzrostu PKB (%)	+3,4	+1,5	-1,9 pp.	↓
Liczba utworzonych miejsc pracy netto	7 000	9 700	138,57%	↑
Stopa bezrobocia (zmiana) (pkt proc.)	-0,7	-0,16	-0,54 pp.	↓

Około 80% miejsc pracy ogółem utworzonych zostało przez MŚP w ramach realizacji projektów z OP1. Widoczna dysproporcja w tworzeniu miejsc pracy dla kobiet i mężczyzn jest odbiciem ogólnego trendu. Według GUS-BDL w 2015 roku w województwie pomorskim wskaźnik zatrudnienia dla kobiet wyniósł 45,60% (przy średniej 44,70% dla całego kraju), natomiast dla mężczyzn 62,40% (59,80% dla całego kraju).

Stopień osiągnięcia wskaźnika można uznać za zadowalający, zarówno w odniesieniu do kobiet, jak i mężczyzn. Stosunkowo niska liczba miejsc pracy brutto jako bezpośredni efekt realizacji RPO WP została zrównoważona większym oddziaływaniem Programu w zakresie miejsc pracy netto, m.in. na skutek uruchomienia instrumentów inżynierii finansowej, w szczególności Inicjatywy JEREMIE skierowanej do mikro i małych przedsiębiorców, działań podjętych w ramach przedsięwzięcia „Invest in Pomerania", jak również wyższą niż zakładano dźwignią finansową Programu, czego skutkiem jest uruchomienie większego strumienia krajowych środków publicznych na wkład własny. Czynniki te powinny pozytywnie oddziaływać na tworzenie miejsc pracy w przyszłości.

Interwencja RPO WP wpłynęła na powstanie 9,7 tys. miejsc pracy w 2015 roku. Największy (skumulowany) wzrost liczby pracujących przypadł na koniec czasu trwania RPO WP i wyniósł pomiędzy 8,5 tys. a 9,7 tys. dodatkowych miejsc pracy. W dłuższym okresie, po zakończeniu wydatkowania z Programu, w 2020 roku liczba dodatkowych miejsc pracy w gospodarce będzie wyższa o około 4 tys. w porównaniu do scenariusza bez realizacji RPO WP. Program przyczynił się również do zmniejszenia stopy bezrobocia, która byłaby wyższa o średnio 0,20 pp. w scenariuszu bez interwencji w latach 2011-2015, a w samym 2015 roku byłaby wyższa o 0,16 pp..

Fundusze pochodzące z RPO WP wpłynęły na zwiększenie stopy wzrostu PKB w 2015 roku o 1,5 pp.. Całkowity wzrost realnego PKB dla województwa pomorskiego wyniósł w latach 2007-2015 29,1%, co oznacza, że bez wydatków RPO WP wyniósłby 27,6%, a więc byłby niższy o około 1,5 pp.. Największy dodatkowy wzrost gospodarczy miał miejsce w początkowej fazie wydatkowania funduszy, czyli w latach 2009-2011. Po 2012 roku słabnące efekty popytowe były jednak równoważone przez efekty podażowe związane z akumulacją kapitału i zwiększeniem zatrudnienia.

Wpływ RPO WP na zakumulowaną stopę wzrostu oszacowany przy wykorzystaniu modelu POMmod okazał się niższy niż założono w Programie (w oparciu o model HERMIN). Autorzy modelu POMmod wskazują, że oddziaływanie RPO WP na poziomie ponad 3% było w ich opinii przeszacowane. W przypadku RPO WP całkowita suma funduszy europejskich wyniosła około 4,5% PKB. Przyjęcie zakumulowanej stopy wzrostu PKB na poziomie 3,4% oznaczałoby, że z punktu widzenia mikroekonomicznego wsparcie RPO WP było niezwykle atrakcyjną inwestycją. Tak duży wpływ na PKB wydaje się o tyle przeszacowany, że relacja zasobu kapitału do PKB wynosi w gospodarkach rozwiniętych około 2,5-3 : 1. Zgodnie z tą zależnością inwestycja na poziomie 4,5% PKB powinna się przełożyć na około 1,5% - 1,8% dodatkowego PKB. Do wyników wszystkich modeli

makroekonomicznych należy podchodzić z rezerwą i postrzegać je w kategoriach oddziaływania potencjalnego, a nie dokładnego, empirycznie wyznaczonego wpływu.

Zaskakująco niski wpływ na stopę bezrobocia w porównaniu do analiz ex-ante wynika z (nieobecnej w modelu HERMIN) endogeniczności aktywności zawodowej w modelu POMmod. W wyniku pozytywnego wpływu funduszy europejskich członkowie gospodarstwa domowego mają większą szansę na znalezienie pracy i reagują zwiększoną intensywnością poszukiwania pracy. Dotyczy to także części osób biernych zawodowo, jednak ci najpierw muszą przejść przez pewien okres bezrobocia, by ostatecznie znaleźć zatrudnienie. Uwzględnienie mechanizmu endogeniczności aktywności ekonomicznej jest zasadne w świetle tego, że od momentu wstąpienia do Unii Europejskiej współczynnik aktywności ekonomicznej wyraźnie wzrósł[12].

2.1.6.3 REKOMENDACJE KE

Mając na uwadze jak najbardziej efektywne wdrażanie Programu, IZ RPO WP w całym okresie programowania współpracowała z KE, wdrażając rekomendacje przekazywane pisemnie oraz w trakcie spotkań rocznych. Poniżej zawarto informację na temat wybranych kwestii poruszanych przez KE w trakcie wdrażania Programu. Ponadto rekomendacje KE dotyczące poszczególnych OP przekazywane w trakcie trwania Programu zostały opisane w rozdziale 3. *Realizacja w podziale na Priorytety, postęp wdrażania Programu wg Priorytetów/Osi* Sprawozdania.

Wśród rekomendacji poruszonych przez KE w trakcie spotkania rocznego w dniach 28-29 listopada 2011 roku oraz w piśmie z dnia 3 kwietnia 2012 roku KE zwróciła uwagę, iż w wyniku przyjęcia Strategii EU2020 kraje członkowskie UE wezwane zostały do reformy swoich krajowych i regionalnych systemów badań, rozwoju i innowacji w kierunku wsparcia doskonałości i inteligentnych specjalizacji (IS). Województwo pomorskie prowadziło intensywne prace w celu wdrożenia IS.

Podstawą procesu identyfikacji IS w województwie pomorskim były zapisy przyjętej przez SWP we wrześniu 2012 roku SRWP 2020.

Jedną z zasad realizacji SRWP 2020 jest zasada inteligentnych specjalizacji, zgodnie z którą należy skupić się na uruchamianiu i wykorzystywaniu potencjałów gospodarczych, które są szczególnie istotne dla gospodarki regionu. z jednej strony chodzi o potencjały związane z branżami, które wyróżniają się zaawansowanym poziomem rozwoju, wysoką wartością dodaną i charakterem tworzonych miejsc pracy. z drugiej strony są to potencjalne kierunki rozwoju gospodarki regionalnej, dla których istnieją dobre warunki szybkiego wzrostu ze względu na specyficzne cechy regionu. Realizacja tej zasady odbywa się poprzez uruchomienie w regionie mechanizmu identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji gospodarczych, decydujących o przyszłej pozycji konkurencyjnej regionu.

Szczegółowa procedura identyfikacji IS została określona w RPS PPK, przyjętym przez ZWP w sierpniu 2013 roku i zaktualizowanym w lipcu 2015 roku. RPS PPK jest dokumentem realizującym SRWP i uszczegółowiającym jej zapisy w zakresie rozwoju gospodarczego. RPS PPK wraz z SRWP pełni funkcję R*egionalnej Strategii na rzecz Inteligentnych Specjalizacji*.

Na podstawie uchwały ZWP dokonującej wyboru obszarów Inteligentnych Specjalizacji Pomorza (ISP) rozpoczęte zostały negocjacje prowadzące do zawarcia *Porozumień na rzecz ISP* pomiędzy ZWP a Partnerstwami reprezentującymi wybrane obszary ISP. Przedmiotem *Porozumień* była operacjonalizacja obszarów ISP, m.in. poprzez uzgodnienie najbardziej perspektywicznych segmentów (kierunków rozwojowych), w tym kluczowych przedsięwzięć z zakresu B+R, na których powinno skupiać się wsparcie publiczne oraz określenie zasad i kierunków wsparcia rozwoju ISP ze środków

[12] Wyniki symulacji modelu POMmod zawarte w badaniu ewaluacyjnym pt. „Ocena efektów realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013", Imapp sp. z o.o. i IBS, 2016. Więcej informacji na temat zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego zawiera rozdział 2.4.

publicznych. Uzgodnione w *Porozumieniach* działania oraz przedsięwzięcia flagowe są traktowane priorytetowo w dostępie do finansowania w ramach RPO WP 2014-2020.

W roku 2012 KE zwróciła uwagę na konieczność dokonania przez IZ RPO WP analizy wsparcia udzielonego przedsiębiorcom z uwzględnieniem kwestii innowacyjności oraz wsparcia udzielonego IOB. Zgodnie z powyższą rekomendacją w 2013 roku przeprowadzone zostało badanie ewaluacyjne *Ocena efektów wsparcia OP1 ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia przedsiębiorstw w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013*. Celem tego badania było określenie rezultatów bezpośredniego wsparcia firm w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności i innowacyjności oraz ocena wpływu Programu na rozwój instytucji otoczenia biznesu, w tym zwiększenie ich potencjału do pobudzania przedsiębiorczości w regionie i do stymulowania działalności innowacyjnej w firmach. Rekomendacje z tego badania zostały bezpośrednio wykorzystane w trakcie opracowywania RPO WP 2014-2020. Część rekomendacji ze względu na swój charakter została wykorzystana na etapie przygotowania dokumentów wdrożeniowych dla RPO WP 2014-2020.

Ponadto KE rekomendowała IZ RPO WP dokonanie analizy komplementarność i synergii projektów zwłaszcza w ramach OP1, OP2 i OP9. W celu wypełnienia powyższej rekomendacji IZ RPO WP zrealizowała badanie *Ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WP oraz projektów realizowanych w województwie pomorskim w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Rybackiej* opisanego szerzej w rozdziale 2.6.1.2 W *świetle badań ewaluacyjnych* Sprawozdania.

2.1.6.4 REKOMENDACJE IZ I INNYCH INSTYTUCJI

Kontraktacja środków/ wykorzystanie mechanizmu elastyczności

W trakcie wdrażania RPO WP Instytucja Zarządzająca podjęła intensywne działania mające na celu maksymalne wykorzystanie dostępnych środków. Mając powyższe na uwadze IZ RPO WP wykorzystała możliwość wynikającą ze zmiany art. 77 rozporządzenia nr 1083/2006, zgodnie z którą wkład unijny przekazany przez KE na poziomie danej OP może do 10% przekroczyć kwotę alokacji środków unijnych, przewidzianą dla danej osi w dokumentach programowych (przy zachowaniu ograniczenia przekazywanych środków wspólnotowych na poziomie Programu do wartości alokacji dla całego Programu). Szczegółowa informacja na temat zmian w alokacji wynikająca z zastosowania mechanizmu elastyczności zawarta została w Załączniku nr XIII do Sprawozdania (Tabela 12 *Zmiany w alokacji wynikające z zastosowania mechanizmu elastyczności*).

Zamykanie programu

Od początku 2014 roku IZ RPO WP podjęła intensywne kroki w celu przygotowania się do rozpoczęcia procesu zamykania Programu. W cyklu kwartalnym przygotowywane były Informacje dla ZWP na temat procesu zamykania RPO WP. W dokumencie zawarte były dane na temat podstaw prawnych, na których oparte zostanie zamykanie programu operacyjnego, informacje na temat głównych etapów zamykania Programu oraz stanu wdrażania RPO WP oraz odniesienie do głównych kwestii zawartych w *Wytycznych zamknięcia* (m.in. analiza zagadnienia projektów niefunkcjonujących, analiza wskaźników). Zadaniem dokumentu było wskazanie głównych wyzwań stojących przed IZ RPO WP, w celu umożliwienia terminowego i sprawnego zamknięcia Programu, jak również analiza głównych zagrożeń dla zamykania. Dodatkowo celem dokumentu była analiza sytuacji w RPO WP w kontekście realizacji jego celów i maksymalnego wykorzystania dostępnych środków. Dokument aktualizowany w cyklach kwartalnych pozwolił na przygotowanie IZ RPO WP do zamknięcia Programu.

Kontrole trwałości

Mając na uwadze obowiązek wynikający z art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006 dotyczący konieczności zachowania trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych w okresie 5 lat, IZ RPO WP dokonuje kontroli trwałości projektów, co do zasady,

jednorazowo w projektach, które znajdują się w połowie okresu trwałości, z tym że może przeprowadzić ją na zasadzie kontroli planowej w dowolnym roku okresu trwałości, powtórzyć kontrolę oraz dokonać kontroli doraźnej. Szczegółowe informacje dotyczące kontroli trwałości zawarte zostały w rozdziale 2.5 *Zasadnicze modyfikacje* Sprawozdania.

2.1.6.5 INSTRUMENTY INŻYNIERII FINANSOWEJ

Wdrażanie IIF w ramach RPO WP przebiegało na trzech płaszczyznach. Pierwsze dwie dotyczyły Inicjatywy JEREMIE, poświęconej wspieraniu mikro i małych przedsiębiorstw w regionie oraz Inicjatywy JESSICA związanej z projektami miejskimi. Pomimo dwóch odmiennych obszarów interwencji, obie Inicjatywy UE były wdrażane w modelu z udziałem MFP (JEREMIE - zgodnie z art. 44, akapit 2, lit. b rozporządzenia nr 1083/2006, JESSICA - zgodnie z art. 44, akapit 2, lit. c rozporządzenia nr 1083/2006), którego rolę pełnił odpowiednio BGK oraz EBI. z uwagi na specyfikę projektów miejskich w ramach Inicjatywy JESSICA funkcjonowało dwóch Pośredników Finansowych (PF): BGK i BOŚ, podczas gdy w ramach Inicjatywy JEREMIE Menadżer współpracował z 16 regionalnymi instytucjami finansowymi, które były odpowiedzialne za przekazanie wsparcia do ostatecznych odbiorców. Trzecia płaszczyzna wdrażania IIF w regionie dotyczyła Działania 1.4 *Systemowe wspieranie przedsiębiorczości*. Było ono wdrażane w modelu bezpośrednim (zgodnie z art. 44 akapit 1 rozporządzenia nr 1083/2006), zgodnie z którym IZ RPO WP była odpowiedzialna za przekazanie wsparcia bezpośrednio do PF. Katalog odbiorców ostatecznych był porównywalny do katalogu w ramach Inicjatywy JEREMIE, jednak uprawnionymi do wsparcia były również podmioty średnie. We wdrażanie Działania 1.4 zaangażowanych było czterech PF, w ramach sześciu odrębnych projektów.

2.1.6.5.1 Inicjatywa JEREMIE

Wprowadzenie

Inicjatywa JEREMIE realizowana jest w ramach Działania 1.3 *Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MŚP*. MFP na mocy umowy o dofinansowanie projektu „Wsparcie przedsiębiorczości poprzez rozwój instrumentów inżynierii finansowej w ramach inicjatywy JEREMIE w województwie pomorskim" zawartej w dniu 7 sierpnia 2009 roku został BGK. Projekt został zakończony w dniu 31 grudnia 2015 roku. Na finansowanie Inicjatywy przewidziano ogółem 70 319 168,58 EUR, w tym środki EFRR stanowią 75%, tj. 52 739 376,69 EUR[13].

Zgodnie z wymogami art. 43 rozporządzenia nr 1828/2006, Fundusz Powierniczy JEREMIE Województwa Pomorskiego (FP JEREMIE) funkcjonował w oparciu o *Strategię Inwestycyjną*, która określiła główne kierunki alokacji środków będących w jego dyspozycji, zasady zarządzania tymi środkami, a także portfel produktów wraz z ich kluczowymi parametrami oraz przyjęte cele jakościowe i ilościowe. *Strategia Inwestycyjna* od samego początku zakładała, iż w okresie kwalifikowalności środki będą wykorzystane więcej niż jednokrotnie, stąd rozstrzygnięcia w niej przedstawione dotyczyły zarówno pierwszego wykorzystania wkładu z Programu, jak i przychodów wygenerowanych na tym wkładzie oraz środków powracających, które w okresie kwalifikowalności były ponownie przekazywane – za pośrednictwem PF – do ostatecznych odbiorców.

W odpowiedzi na zmianę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz dzięki procesowi samouczenia się w oparciu o doświadczenia zdobywane sukcesywnie w toku realizacji projektu, *Strategia Inwestycyjna* była dwukrotnie aktualizowana – w maju 2011 roku oraz w styczniu 2013 roku.

Realizacja Strategii Inwestycyjnej – podstawowe efekty ilościowe

MFP był zobowiązany do osiągnięcia zakładanych wartości wskaźników realizacji projektu. Poniższa tabela przedstawia wartości podstawowych wskaźników, dla których określono oczekiwaną wartość końcową oraz stopień ich realizacji.

[13] Przyjęto kurs walutowy zgodnie z deklaracją IC, tj. 4,0870 PLN. Wartość kursu walutowego w umowie z MFP wynosi 4,1775 PLN – z tego względu w URPO WP została przewidziana na Działanie 1.3 kwota niższa.

Tabela 5. Wskaźniki realizacji Strategii Inwestycyjnej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Realizacja	Stopień realizacji wskaźnika
1.	Liczba wspartych instrumentów finansowych	szt.	34	58	170,59%
2.	Liczba wspartych MŚP	szt.	7 350	5 604	76,25%
3.	Liczba wspartych starterów	szt.	2 200	1 712	77,80%
4.	Liczba obrotów kapitałem	szt.	1,8	1,63	90,56%

Należy zwrócić uwagę, iż *Strategia Inwestycyjna*, tworzona w oparciu o analizę luki finansowej w regionie, od początku zakładała, że wsparcie Inicjatywy JEREMIE będzie kierowane wyłącznie do małych i mikroprzedsiębiorców. Firmy średnie, które zdecydowanie rzadziej znajdują się w luce finansowej, celowo wykluczono dzięki czemu znacząco zniwelowano ryzyko jałowej straty.

W całym okresie realizacji projektu „Liczba wspartych MŚP" wyniosła 5 604 mikro i małych przedsiębiorstw, co oznacza, że zaplanowana wartość wskaźnika została zrealizowana w 76,25%. Wsparcie całkowite dla mikroprzedsiębiorstw, których zakładana liczba została oszacowana na poziomie 6 250 szt., na koniec okresu realizacji projektu zrealizowane zostało w 77,57% (wsparto 4 848 mikroprzedsiębiorstw). „Liczba wspartych start-upów (starterów)" tj. podmiotów prowadzących działalność gospodarczą nie dłużej niż 24 miesiące wyniosła 1 712 firm wobec planowanych 2 200 (realizacja wskaźnika na poziomie 77,82%). Wynikający z zapisów *Strategii Inwestycyjnej* około 30% udział start-upów w liczbie wszystkich wspartych MŚP został zachowany, natomiast nieosiągnięcie wskaźnika liczbowego wspartych start-upów jest bezpośrednią pochodną ww. wskaźników.

„Liczba obrotów kapitałem" liczona jako wielkość wsparcia udzielonego ostatecznym odbiorcom (bez uwzględnienia pozostałych wydatków kwalifikowalnych, tj. kosztów zarządzania FP JEREMIE i poszczególnymi instrumentami) wyniosła 1,63% (realizacja wskaźnika powyżej 90%).

Niepełna realizacja wskaźników odnoszących się do liczby wspartych MŚP oraz liczby obrotów kapitałem FP JEREMIE wynikała z niższego tempa dystrybucji środków w początkowym okresie realizacji projektu. Podjęte na przestrzeni kolejnych lat działania informacyjne i promocyjne wobec potencjalnych PF pozwoliły na stworzenie sieci dystrybucji wsparcia składającej się z 16 instytucji finansowych o komplementarnym charakterze. W 2013 roku struktura sieci dystrybucji FP JEREMIE osiągnęła pożądaną gęstość oraz pełną zdolność operacyjną.

Przekroczenie wskaźnika „Liczba wspartych instrumentów finansowych" wynika przede wszystkim z działań mających na celu przyspieszenie dystrybucji środków do MŚP – w ostatnim okresie wdrażania projektu zawierano więcej umów z PF o mniejszej wartości – jest to pochodna potencjału instytucjonalnego w województwie; Pośrednicy Finansowi, co do zasady, są podmiotami stosunkowo małymi, działającymi lokalnie i regionalnie na stosunkowo małą skalę (pierwotnie zakładano, iż współpracą objęte będą duże ogólnopolskie instytucje bankowe).

Instrumenty finansowe wdrażane w ramach Inicjatywy JEREMIE

W ramach Inicjatywy JEREMIE wdrożono trzy typy instrumentów finansowych:

1) dłużne, tj. Pożyczka Globalna,
2) gwarancyjne: Reporęczenie oraz Poręczenie Portfelowe,
3) kapitałowe, tj. Wejście kapitałowe JEREMIE Seed Fund.

Reporęczenie

Celem głównym produktu było wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw mających trudności z uzyskaniem zewnętrznych komercyjnych źródeł finansowania przedsięwzięć rozwojowych.

Reporęczenie polegało na reasekuracji, którą objęte były zobowiązania PF wynikające z udzielanych przez nich jednostkowych poręczeń kredytów przyznawanych przez instytucje finansowe, z którymi współpracują. Produkt ten umożliwia osiąganie znaczących efektów ilościowych przy relatywnie niskim zaangażowaniu kapitału (wysoka dźwignia).

Poręczenie Portfelowe

Produkt dedykowany był przede wszystkim bankom sieciowym i polegało na poręczeniu udzielonym na zabezpieczenie spłaty kredytów lub pożyczek na rzecz mikro i małych przedsiębiorców.

Pożyczka Globalna

Pożyczka Globalna polegała natomiast na udostępnieniu instytucjom finansowym środków w celu udzielania przez nie pożyczek/kredytów mikro i małym przedsiębiorcom. Pożyczka Globalna to instrument dłużny, którego celem było utrzymanie i zwiększenie podaży pieniądza dla MŚP, przy jednoczesnym skierowaniu tego strumienia do firm najmniejszych o najniższej zdolności kredytowej (start-up, mikroprzedsiębiorstwa) oraz umożliwienie zbudowania historii kredytowej przedsiębiorcy.

Produkt Kapitałowy

Produkt oparty na konstrukcji Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych funkcjonuje w oparciu o ustawę z dnia 27 maja 2004 r. *o funduszach inwestycyjnych*[14]. Celem Funduszu jest inwestowanie w mikro i małe przedsiębiorstwa będące we wczesnej fazie rozwoju (seed) lub w fazie rozruchu (start-up) poprzez nabywanie i obejmowanie instrumentów udziałowych i dłużnych, emitowanych przez te przedsiębiorstwa ze środków pozyskanych w ramach emisji certyfikatów inwestycyjnych Funduszu. Emisje certyfikatów są obecnie kierowane do BGK jako MFP JEREMIE (udział mniejszościowy) oraz inwestorów prywatnych. Produkt kapitałowy jest w całości finansowany ze środków zwróconych do FP JEREMIE.

Pośrednicy Finansowi (PF)

W całym okresie realizacji projektu zawarto 58 umów z PF, z czego 16 umów w dniu zakończenia projektu posiadało status umów aktywnych (tj. na ostatni dzień okresu realizacji Projektu portfel nie został zbudowany w 100% oraz nie minął jeszcze termin okresu budowy portfela).

W ogólnej liczbie 58 umów zawartych z PF, 14 umów dotyczyło odnowienia pierwotnych limitów, dzięki czemu następowało ponowne wykorzystanie środków zwróconych do FP JEREMIE przez Pośredników Finansowych już w okresie kwalifikowalności.

Tabela 6. Poziom kontraktacji środków na poziomie PF według produktów finansowych

Produkt finansowy	Liczba umów z Pośrednikami Finansowymi	Środki przekazane Pośrednikom Finansowym (mln EUR)
Reporęczenie	13	35,87
Pożyczka Globalna	42	82,77
Poręczenie Portfelowe	2	4,58
Produkt Kapitałowy	1	6,12
Razem	**58**	**129,34**

[14] t.j. Dz. U. z 2014r., poz. 157 z późn. zm

Dzięki wykorzystaniu mechanizmów rewolwingowych, łączna wartość środków wykorzystanych i pozostających jeszcze do wykorzystania przez PF na zakończenie projektu (środki przekazane z FP JEREMIE do PF) odpowiada 184% wartości środków, które IZ RPO WP przeznaczyła na Inicjatywę JEREMIE w ramach RPO WP.

Największy udział w portfelu FP JEREMIE ma produkt dłużny, tj. Pożyczka Globalna (około 62,6% wartości udostępnionej alokacji), w dalszej kolejności należy wymienić produkt Reporęczenie (24,7% udostępnionej alokacji) oraz Poręczenie Portfelowe (12,7%).

Wykres 8. Struktura Funduszu Powierniczego JEREMIE według typu instrumentu – środki przekazane PF (dane w ujęciu wartościowym)

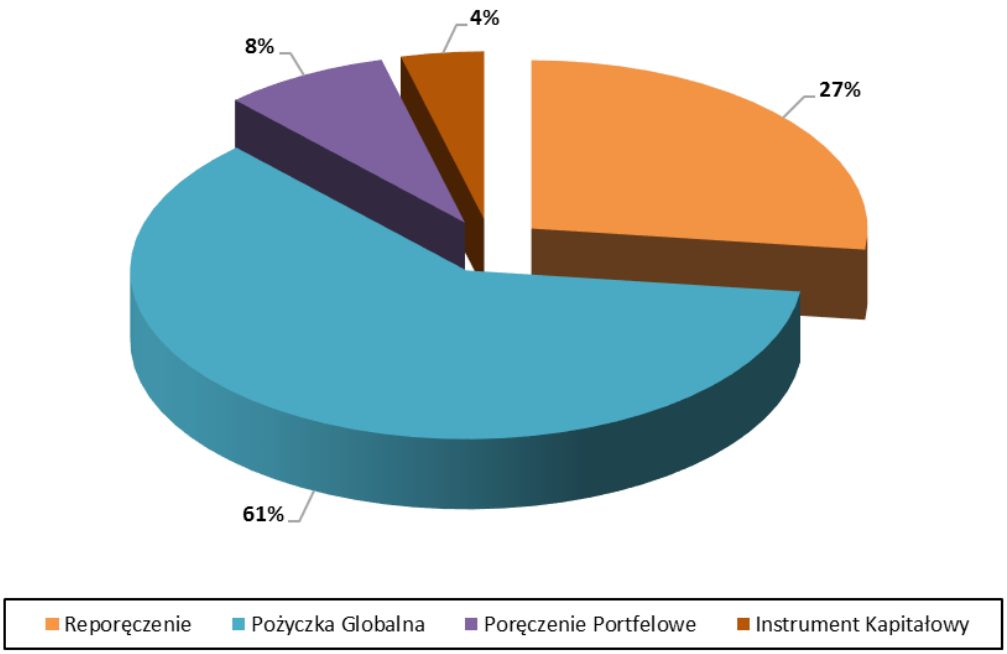

W ramach FP JEREMIE w charakterze PF zaangażowano 16 podmiotów o bardzo zróżnicowanym profilu pod względem:

a) rodzaju działalności:
   - 3 podmioty udzielające gwarancji/poręczeń,
   - 11 podmiotów udzielających pożyczek/kredytów,
   - 1 podmiot udzielający zarówno pożyczek, jak i poręczeń,
   - 1 podmiot realizujący wejścia kapitałowe,

b) pochodzenia:
   - 8 podmiotów z regionu,
   - 8 podmiotów spoza regionu,

c) formy własności:
   - 4 podmioty publiczne,
   - 12 podmiotów prywatnych,

d) obszaru działania:

- 11 podmiotów regionalnych,
- 5 podmiotów ogólnokrajowych.

Odbiorcy Ostateczni

W okresie realizacji projektu PF wsparli łącznie 5 604 MŚP działających na terenie województwa pomorskiego na łączną kwotę 138 157 054,71 EUR, w tym udział środków FP JEREMIE w udzielonym wsparciu wynosił 114 720 504,06 EUR, co oznacza, że do 31 grudnia 2015 roku udzielono wsparcia o wartości 163% pierwotnego wkładu z Programu.

Najwięcej przedsiębiorców, tj. 4 235 zostało wspartych poprzez instrument dłużny (pożyczki), co stanowi przeszło 75% ogółu firm objętych Inicjatywą JEREMIE. Kolejnych 1 366 firm otrzymało wsparcie w postaci poręczenia/reporęczenia kredytu komercyjnego. Dodatkowo, w okresie realizacji Projektu udało się również dokonać wejść kapitałowych do trzech start-upów. Szczegółowe dane ilościowe i wartościowe są przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 7. Rozkład wsparcia w ramach Inicjatywy JEREMIE

Lp.	Produkt Finansowy	Liczba wspartych MŚP		Wartość przekazanego wsparcia		w tym udział środków JEREMIE	
		szt.	%	EUR	%	EUR	%
1.	Reporęczenie	926	16,53	41 689 037,62	30,18	31 908 098,85	27,82
2.	Poręczenie Portfelowe	440	7,85	4 570 372,40	3,31	4 570 372,40	3,98
3.	Pożyczka Globalna	4 235	75,57	91 175 354,51	665,99	77 888 110,62	67,89
4.	Produkt Kapitałowy	3	0,05	722 290,19	0,52	353 922,19	0,31
Razem		**5 604**	**100,00**	**138 157 054,72**	**100,00**	**114 720 504,06**	**100,00**

Zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym, przeważało wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw – jest to odpowiednio: 4 848 przedsiębiorstw (86,51%) i 103 825 300,31 EUR (75,15%). Firmy małe zostały wsparte w łącznej liczbie 756 (13,49%) i w łącznej kwocie 34 331 754,41 EUR (24,85%). Finansowanie uzyskało 1 712 firm należących do grupy start-up (30,55% wszystkich wspartych MŚP) o wartości w łącznej kwocie 29 518 043,39 EUR (21,37% ogólnej wartości przekazanego wsparcia).

Wykres 9. Rozkład liczby podmiotów i wartości udzielonego wsparcia w podziale na wielkość przedsiębiorstw

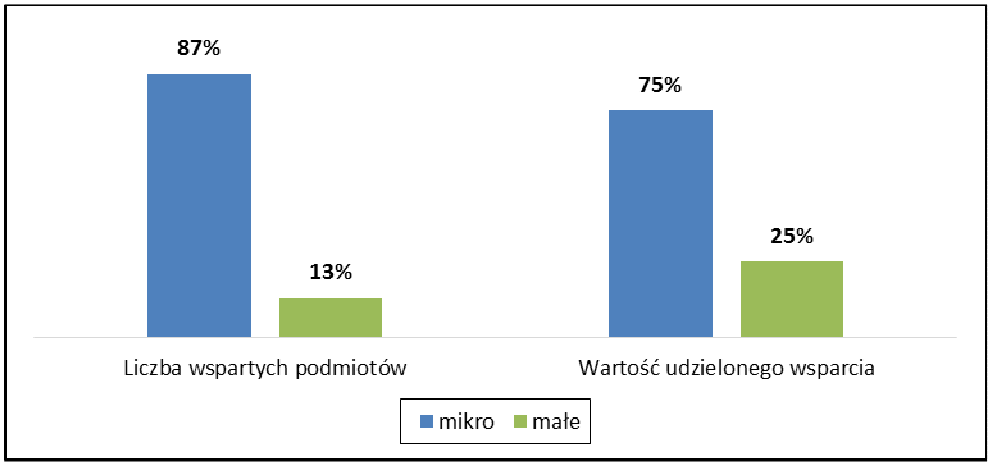

Wykres 10. Rozkład liczby podmiotów i wartości udzielonego wsparcia w podziale na staż przedsiębiorstw

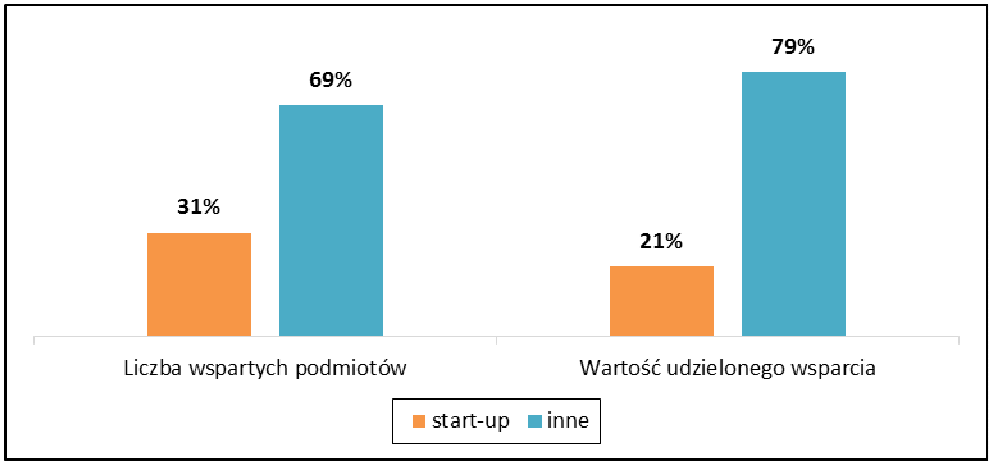

MŚP wsparte w okresie realizacji Projektu działały w 19 sektorach gospodarki, przy czym najliczniej reprezentowane były handel hurtowy i detaliczny (28%), budownictwo (13%), przetwórstwo przemysłowe (12%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (8%) oraz działalność związania z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (8%).

Wykres 11. Struktura przestrzenna wspartych MŚP ogółem (%)

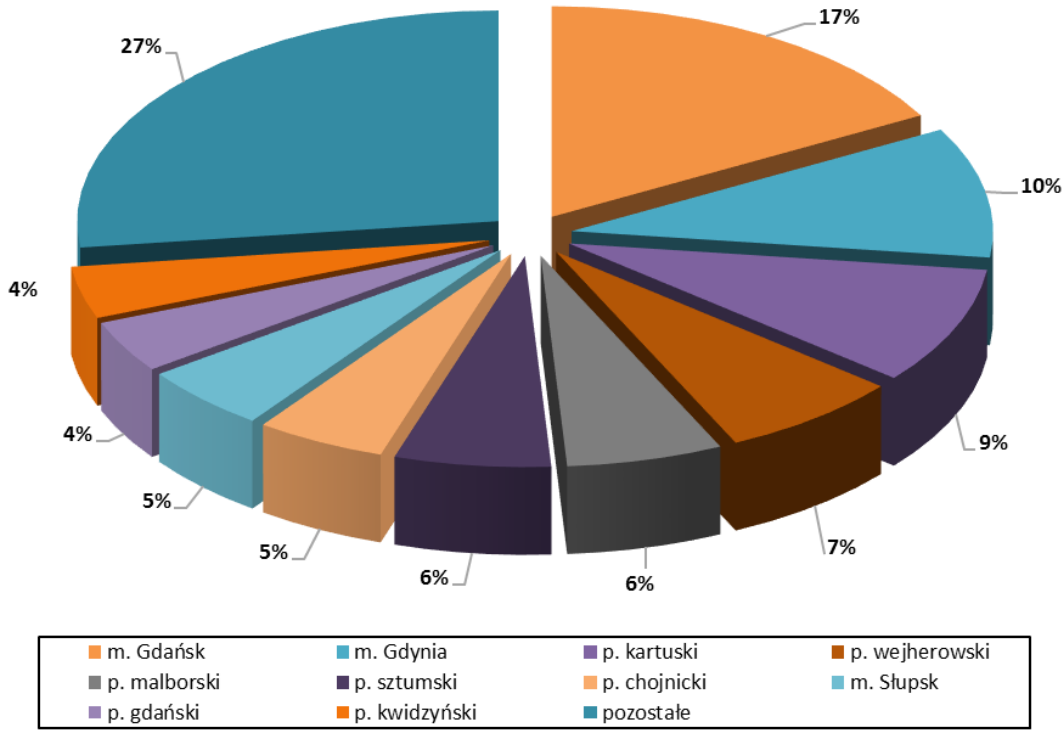

Wykres 12. Rozkład liczby podmiotów i wartości udzielonego wsparcia według struktury udzielonego wsparcia pod kątem jego przeznaczenia

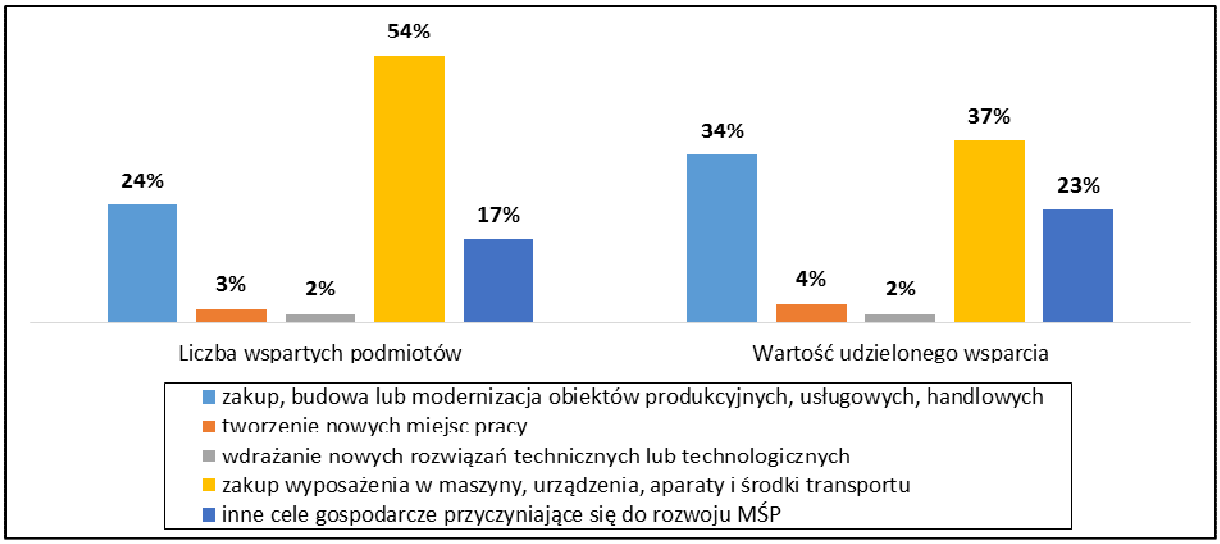

Przeznaczenie środków pochodzących z jednostkowych pożyczek oraz kredytów/pożyczek zabezpieczonych jednostkowymi poręczeniami to przede wszystkim: finansowanie inwestycji polegających m.in. na zakupie wyposażenia w maszyny, urządzenia oraz środki transportu bezpośrednio związane z przedsięwzięciami (2 999 inwestycji o wartości przekraczającej 51 mln EUR), a także zakup, budowa lub modernizacja obiektów produkcyjnych, usługowych, handlowych (1 367 inwestycji o wartości ponad 47,5 mln EUR) – stanowią one łącznie 72% wsparcia – zarówno w ujęciu wartościowym, jak i ilościowym.

Powyższe dane nie uwzględniają wsparcia udzielonego w ramach produktu Fundusz Kapitałowy, w ramach którego pozyskane środki były każdorazowo przeznaczone na zwiększenie kapitałów własnych spółek (3 wsparcia).

Dźwignia

Każde jednostkowe wsparcie udzielone przedsiębiorcy uwzględniało udział własny Pośrednika Finansowego, który wahał się od 5 do 51% – w zależności od m.in. stopnia realizacji preferencji, parametrów wsparcia, schematu pomocy publicznej.

Ze względu na konstrukcję każdego z produktów, osiągnięta dźwignia jest bardzo zróżnicowana – efekty mnożnikowe zostały zaprezentowane w ramce poniżej.

Tabela 8. Efekty mnożnikowe produktów finansowych

	Reporęczenie	Pożyczka Globalna	Poręczenie Portfelowe	Produkt Kapitałowy
Dźwignia*	3,5	1,56	1,67	2,72
OGÓŁEM	**2,11**			

* stosunek całości wygenerowanej akcji pożyczkowo-kredytowej do środków EFRR (w przypadku Produktu Kapitałowego: stosunek łącznej wartości wejść kapitałowych do środków EFRR)

Szkodowość portfela JEREMIE

Szkodowość portfela JEREMIE w podziale na produkty finansowe przedstawiała się następująco:

a) Poręczenie Portfelowe

W okresie realizacji projektu wypłacono 100 poręczeń w łącznej kwocie 963 878,31 EUR. Rzeczywista szkodowość portfela poręczeniowego wyniosła 20,69% w ujęciu wartościowym oraz 22,73% w ujęciu ilościowym. Szkodowość jest zgodna z założeniami przyjętymi przez PF w biznesplanie i wynika z faktu, że wsparciem objęte są wyłącznie mikroprzedsiębiorstwa (z czego

30% to firmy start-up), w przypadku których luka finansowa jest największa, a przedsięwzięcia inwestycyjne są obarczone największym ryzykiem.

b) Reporęczenie

W okresie realizacji projektu wypłacono 24 reporęczenia w kwocie 571 647,26 EUR. Rzeczywista szkodowość portfela poręczeniowego wyniosła 2,27% w ujęciu ilościowym oraz 1,30% w ujęciu wartościowym.

c) Pożyczka Globalna

W okresie realizacji projektu wypowiedzianych było łącznie 197 umów z ostatecznymi odbiorcami o wartości 3 376 979,22 EUR (w udziale FP JEREMIE). Tym samym, szkodowość portfela jednostkowych pożyczek na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego wynosi odpowiednio 4,65% w ujęciu ilościowym oraz 4,34% w ujęciu wartościowym.

Ostateczny poziom szkodowości będzie obliczony na ostatni dzień okresu wygaszania portfela (tj. dzień, w którym spłacona zostanie ostatnia udzielona pożyczka lub wygaśnie ostatnie udzielone poręczenie), który jest jednocześnie dniem wygaśnięcia umowy z Pośrednikiem Finansowym. Do tego czasu rzeczywista szkodowość może ulegać zmianie, a wszelkie odzyskane przez PF w procesie windykacji kwoty w udziale Funduszu Powierniczego będą obniżały wykorzystanie limitu szkodowości.

Postęp finansowy

Wartość umów operacyjnych I stopnia zawartych z PF wyniosła 135 180 571,59 EUR, co stanowi 192,24% wartości bezpośredniego wkładu przekazanego przez IZ RPO WP do FP JEREMIE – kwota alokacji przyznana przez IZ RPO WP na rzecz Inicjatywy JEREMIE wynosiła 70 319 168,58 EUR.

Tabela 9. Zaangażowanie bezpośredniego wkładu finansowego FP JEREMIE w realizację Projektu wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Wyszczególnienie	Wartość wg stanu na dzień 31.12.2015 r.
Wartość wkładu bezpośredniego przekazanego przez IZ RPO WP do MFP	70 319 168,58
Wartość zawartych przez MFP umów z Pośrednikami Finansowymi*	135 180 571,59
Wartość wsparcia przekazanego przez Pośredników Finansowych do MŚP	114 720 504,06

* w przypadku czterech umów z PF, część środków JEREMIE nie została wykorzystana we właściwym terminie, co w konsekwencji pomniejsza wartość środków wykorzystanych i pozostających do wykorzystania do kwoty

Wykres 13. Tempo dystrybucji środków FP JEREMIE

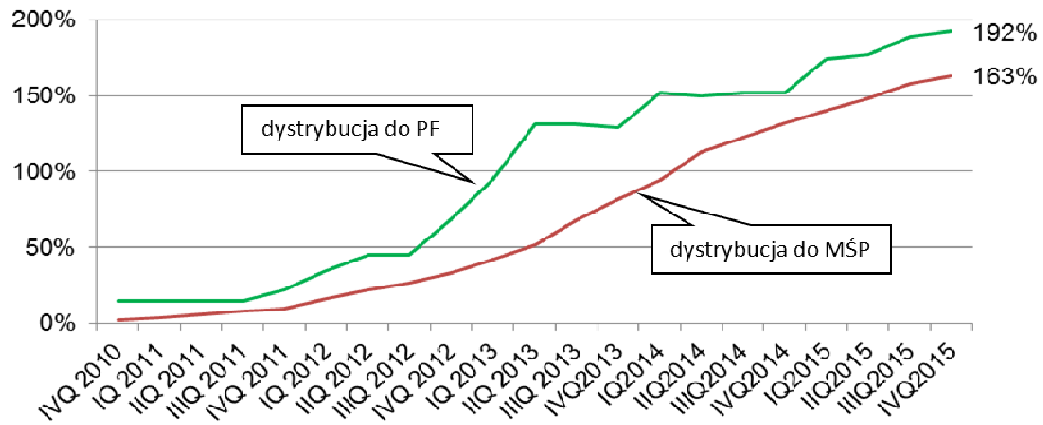

Wraz z postępem w wydatkowaniu środków na poziomie ostatecznych odbiorców, w FP JEREMIE zmniejszały się kwartalne przyrosty odsetek wygenerowanych na wkładzie z Programu i jednocześnie zwiększały się wpływy FP JEREMIE z tytułu udzielenia wsparcia.

Przychody osiągnięte przez PF na rzecz FP JEREMIE i przekazane do MFP wyniosły 4 257 149,34 EUR. Natomiast niezależnie od przychodów od PF, przychody z lokowania wolnych środków Funduszu uzyskane z oprocentowania tych środków na Rachunku Bankowym Funduszu wyniosły 12 507 088,56 EUR. Całkowite koszty funkcjonowania FP JEREMIE wyniosły 11 712 489,41 EUR, z czego w ciężar FP JEREMIE zrefundowano 3 938 485,26 EUR kosztów poniesionych przez Menadżera.

Wynik FP JEREMIE (bez uwzględnienia strat kapitału wynikających ze szkodowości) wynosi 5 051 748,49 EUR.

Tabela 10. Przychody i koszty FP JEREMIE w okresie realizacji projektu (ujęcie kasowe)

Rodzaj przychodu/kosztu	Wartość narastająco od początku realizacji Projektu
Przychody własne FP JEREMIE na poziomie MFP (z wolnych środków)	12 507 088,56
Przychody od PF (w tym z produktów finansowych)	4 257 149,34
Koszty funkcjonowania FP JEREMIE (w tym koszty zarządzania MFP i PF)	-11 712 489,41
Wynik Funduszu Powierniczego	**5 051 748,49**

Wykres 14. Wartość kosztów zarządzania MFP w ujęciu średniorocznym

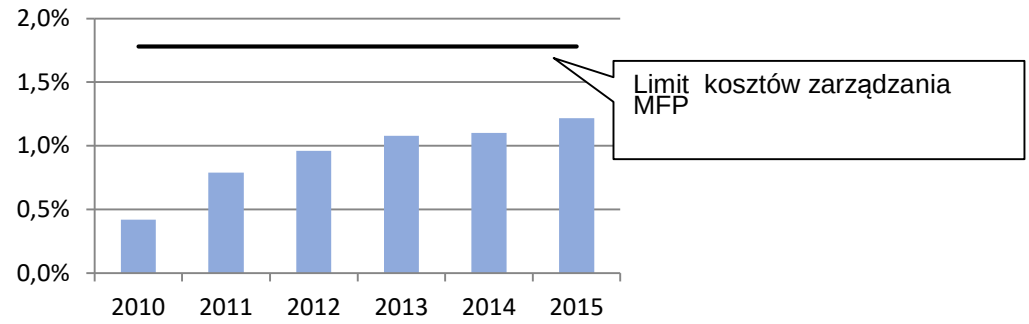

Średnioroczne wykorzystanie limitu kosztów zarządzania MFP nie przekroczyło maksymalnego wskaźnika 1,78% alokacji i wyniosło 0,80% alokacji (zatem wykorzystano znacząco poniżej 50% przysługującego limitu kosztów).

W okresie realizacji projektu PF wykorzystali do 100% przysługujących im średniorocznych limitów kosztów zarządzania – odpowiednio do limitów określonych w regulacjach unijnych.

Kontrole i audyty w trakcie realizacji projektu

- Kontrole u MFP

W okresie realizacji projektu IZ RPO WP przeprowadziła u MFP dwie kontrole realizacji projektu. Kontrolom podlegał zarówno zakres rzeczowy jak i finansowy Projektu, w szczególności zgodność realizacji projektu z zapisami umowy o dofinansowanie, prawidłowość ponoszonych kosztów zarządzania MFP, procedury zarządcze wydane przez MFP, prawidłowość udzielania wsparcia ostatecznym odbiorcom, wdrożenie rekomendacji i zaleceń z przeprowadzonych już kontroli.

W okresie realizacji projektu MFP podlegał dwóm audytom przeprowadzonym przez Instytucję Audytową. W pierwszym z nich nie wydano żadnych rekomendacji, natomiast rekomendacje wydane

w wyniku drugiego audytu zostały wdrożone. Projekt podlegał również audytowi KE rozpoczętemu w 2014 roku, który obejmował ponadto projekt WND-RPPM.01.04.00-00-003/09 w ramach Działania 1.4. i miał na celu ocenę efektywności systemu zarządzania i kontroli w odniesieniu do instrumentów inżynierii finansowej w Programie. Rekomendacje KE wydane w wyniku tego audytu zostały w pełni wdrożone.

- Kontrole u Pośredników Finansowych

MFP przeprowadził kontrole poprawności realizacji umów z PF w obszarze realizacji wsparcia ostatecznych odbiorców, kosztów zarządzania, informacji i promocji Projektu oraz nakładania się finansowania/ dofinansowania.

W okresie realizacji projektu MFP przeprowadził 39 kontroli (14 kontroli doraźnych, 25 kontroli planowych) u 14 PF, z czego 8 kontroli odbyło się w formule „zza biurka", a 31 kontroli w miejscu realizacji operacji.

- Kontrole u ostatecznych odbiorców

W okresie realizacji projektu przeprowadzone zostały 1 233 wizyty monitoringowe u ostatecznych odbiorców zrealizowane przez PF.

Wydatki kwalifikowalne przedstawione do certyfikacji (tzw. pierwszy obrót)

W załączonej do Sprawozdania Tabeli 9 zostały przedstawione wydatki kwalifikowalne ujęte w tzw. jednym obrocie w rozumieniu art. 78 ust. 6 rozporządzenia nr 1083/2006.

Wkład z RPO WP na Działanie 1.3 wyniósł 70 319 168,58 EUR, w tym środki EFRR stanowiły 75%, tj. 52 739 376,69 EUR. Do projektu został wniesiony również budżet państwa o wartości 17 579 791,89 EUR.

Tabela 11. Liczba i wartość udzielonego wsparcia w podziale na poszczególne produkty finansowe w ramach jednego obrotu kapitałem FP JEREMIE

Produkt finansowy	Liczba wspartych MŚP	Wartość produktu finansowego
Reporęczenie	645	19 998 712,01
Pożyczka Globalna	2 026	41 618 202,75
Poręczenie Portfelowe	356	3 822 666,01
Razem	**3 027**	**65 439 580,77**

W trakcie okresu, w którym dokonał się jeden obrót kapitałem FP JEREMIE za pomocą wydatkowanego w ramach powyższych produktów finansowych EFRR o wartości 49,05 mln EUR, udało się wygenerować akcję kredytowo-pożyczkową na poziomie ostatecznego odbiorcy o wartości 123,5 mln EUR. Środki wykorzystane w jednym obrocie na przedstawione powyżej produkty finansowe przełożyły się na osiągnięcie dźwigni finansowej o wartości 2,52, podczas gdy średnia dźwignia w okresie realizacji projektu wyniosła 2,11.

Tabela 12. Koszty zarządzania na poziomie MFP oraz PF (w ramach jednego obrotu) oraz wartość wsparcia MŚP

Koszty zarządzania/wartość wsparcia	Wartość ogółem
Koszty MFP	2 395 704,13
Koszty PF	2 483 883,68
Razem koszty	**4 879 587,81**
Wartość wsparcia MŚP	65 439 580,77
Razem	**70 319 168,58**

W części opisowej Sprawozdania przedstawiono wartości wskaźników osiągnięte w całym okresie realizacji umowy o dofinansowanie pomiędzy IZ RPO WP a MFP. Ich wartości są blisko dwa razy

wyższe niż wskaźniki wygenerowane na samym wkładzie z Programu – z uwagi na dokonany w tym okresie prawie dwukrotny obrót środkami alokowanymi w ramach Inicjatywy JEREMIE. Wartości przedstawione w powyższych tabelach są przedstawione dla jednego obrotu, a więc wartość ujętych wskaźników jest adekwatnie niższa.

Odsetki wygenerowane od wkładu z Programu w okresie jednego obrotu kapitałem wyniosły: 8 763 898,80 EUR i zostały w całości wykorzystane na cele zgodnie z rozporządzeniem nr 1083/2006 – sposób ich wykorzystania został przedstawiony podczas ostatniego audytu Instytucji Audytowej.

2.1.6.5.2 Inicjatywa JESSICA

Wprowadzenie

Inicjatywa JESSICA realizowana była w ramach OP3 *Funkcje miejskie i metropolitalne*, Działanie 3.3 *Infrastruktura rozwoju miast – wsparcie pozadotacyjne*.

12 lipca 2010 roku Województwo Pomorskie podpisało umowę o finansowanie z EBI, na mocy której utworzono Fundusz Powierniczy JESSICA dla Województwa Pomorskiego (FPJ). FPJ został zorganizowany jako oddzielny "blok finansowy" w ramach EBI. EBI pełni rolę Menadżera Funduszu, tj. odpowiada za jego obsługę i administrowanie. Zgodnie z umową o finansowanie, Region przekazał do FPJ kwotę 59 019 359,27 EUR, w tym wkład UE w wysokości 51 081 393,62 EUR oraz wkład krajowy w wysokości 7 937 965,65 EUR.

Głównym celem wdrażania Inicjatywy JESSICA w województwie pomorskim była *poprawa konkurencyjności miast poprzez rozwój funkcji miejskich i metropolitalnych w głównych ośrodkach rozwojowych*. W szczególności Inicjatywa miała przyczynić się do wzmacniania aktywności społecznej i gospodarczej regionu m.in. poprzez rewitalizację zdegradowanych obszarów miast (w tym m.in. zdekapitalizowanych historycznych budynków, terenów powojskowych i poprzemysłowych, dworców kolejowych, nabrzeży portowych i ich otoczenia), inwestycje z zakresu rozwoju infrastruktury energetycznej, rozwoju i integracji efektywnych i zrównoważonych systemów transportu zbiorowego, wsparcie instytucji otoczenia biznesu oraz wzmacnianie potencjału gospodarczego miast. Projekty Miejskie wsparte w ramach Inicjatywy JESSICA stanowiły element zintegrowanych planów zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.

13 października 2011 roku MFP podpisał umowy operacyjne z dwoma Pośrednikami Finansowymi pełniącymi rolę FROM dla 42 miast regionu. BGK udzielał wsparcia na zwrotne finansowanie Projektów Miejskich w Gdańsku, Gdyni, Słupsku i Sopocie, natomiast BOŚ – w pozostałych ośrodkach miejskich. Finansowanie udzielane było w formie pożyczek.

25 listopada 2011 roku BOŚ otrzymał kwotę w wysokości 16 994 671,28 EUR natomiast 12 grudnia 2011 roku BGK otrzymał kwotę w wysokości 39 735 350,33 EUR. Ponadto w dniu 31 marca 2014 roku BGK otrzymał pierwszą dodatkową alokację w wysokości 1 844 169,22 EUR wynikającą ze zmiany nr 2 do umowy operacyjnej podpisanej 24 stycznia 2014 roku oraz drugą dodatkową alokację w dniu 13 lutego 2015 roku w wysokości 731 726,52 EUR wynikającą ze zmiany nr 3 do umowy operacyjnej podpisanej 19 grudnia 2014 roku.

Przekazane kwoty stanowiły wartość kapitału początkowego, pomniejszonego o koszty zarządzania Menadżera oraz skorygowanego o narosłe odsetki od kapitału przekazanego Menadżerowi.

Realizacja Strategii Inwestycyjnej – podstawowe efekty ilościowe

Do 31 grudnia 2015 roku w ramach pierwszego obrotu środkami podpisano 43 umowy inwestycyjne na realizację następujących projektów miejskich:

Tabela 13. Umowy Inwestycyjne podpisane przez BGK w ramach pierwszego obrotu Inicjatywy JESSICA

Nr	Inwestor	Nazwa projektu	Wartość pożyczki JESSICA	Wartość brutto inwestycji
1	Grupa Inwestycyjna HOSSA S.A.	Garnizon Kultury. Nowe Centrum promocji kultury i sztuki w Gdańsku Wrzeszczu. Projekt rewitalizacji zabytkowego kompleksu budynków na terenie dawnych koszar	4 795 204,79	8 093 157,57
2	Gmina Miasta Gdynia	Utworzenie Muzeum Emigracji w obiekcie Dworca Morskiego w Gdyni	5 515 381,63	7 353 842,19
3	Bałtycka Grupa Inwestycyjna S.A.	Rewitalizacja dworca PKP oraz terenów przydworcowych w Sopocie	10 466 196,30	29 967 157,84
4	Gdański Uniwersytet Medyczny	Kompleksowa Termomodernizacja infrastruktury Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego – budynek przy ulicy Tuwima 15	272 988,67	272 988,67
5	Biuro Inwestycji Euro Gdańsk 2012 Sp. z o.o.	Budowa Centrum Rekreacyjno-Sportowego na części przyziemia stadionu PGE ARENA w Gdańsku	1 677 661,99	2 850 522,72
6	Gmina Miasta Gdyni	Gdyńska Szkołą Filmowa z parkingiem podziemnym pod Placem Grunwaldzkim i zagospodarowanie Placu Grunwaldzkiego wraz z budowa kolejki torowej z Placu Grunwaldzkiego na Kamienna Górę	5 471 003,68	10 018 573,93
7	„Folwarczna" Górski Sp. z o.o. Spółka Komandytowo-Akcyjna	Ośrodek konferencyjno-szkoleniowy z pokojami gościnnymi I zapleczem gastronomicznym na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Gdyni ul. Folwarczna 2	3 905 040,96	6 404 267,26
8	Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o.	Budowa Centrum Administracyjno-Usługowego na terenie Pomorskiego Centrum Logistycznego w Gdańsku	4 995 005,00	10 110 903,10
9	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława" Sp. z o.o.	Reduta Wyskok. Rewitalizacja XIX wiecznego zabytkowego budynku na Dolnym Mieście w Gdańsku na rzecz przedsiębiorstw kreatywnych	120 635,21	220 010,34
10	VERSUS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna	PG-4 Adaptacja fragmentu zabudowań Dworca Głównego w Gdańsku i przystosowanie do funkcji hotelowej	2 836 484,76	6 021 715,24
11	Hala Gdańsk-Sopot Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Przebudowa i wyposażenie ERGO ARENY	801 703,29	1 346 740,72
12	Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Termomodernizacja 9 budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Gdańsku-Ujeścisku przy ul. Jeleniogórskiej 1,3,5,7,9,11,17,19,21 polegająca na wymianie obecnego elektrycznego systemu ogrzewania na system centralnego ogrzewania	506 793,21	831 140,86
13	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Kartuska 16	Termomodernizacja budynku mieszkalnego Kartuska 16 w Gdańsku	22 477,52	38 254,75

14	Wspólnota Mieszkaniowa Al. Piłsudskiego 20-26 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy Al. Piłsudskiego 20-26 w Gdyni	95 231,26	117 864,98
15	Górski Energia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo-akcyjna	Hotel Hevelius	1 062 849,88	6 770 566,33
16	IQ PL Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Budowa Centrum Danych z zapleczem biurowym	574 425,57	1 267 591,38
17	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Hoża 1a w Gdańsku	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Hożej 1a w Gdańsku	42 199,47	52 205,70
18	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Hoża 1b w Gdańsku	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Hożej 1b w Gdańsku	36 819,68	52 205,70
19	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Hoża 1c w Gdańsku	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Hożej 1c w Gdańsku	42 199,47	52 205,70
20	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Warszawska 80 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Warszawskiej 80 w Gdyni	95 619,66	123 809,95
21	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sobótki 16 w Gdańsku	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ulicy Sobotki 16 w Gdańsku	38 920,05	45 788,30
22	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Batalionów Chłopskich 27-29 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Batalionów Chłopskich 27-29 w Gdyni	45 751,04	60 346,96
23	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szafranowa 14 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Szafranowej 14 w Gdyni	96 036,31	100 127,74
24	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Warszawska 76 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Warszawska 76 w Gdyni	70 538,80	90 079,72
25	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Kopernika 13 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Kopernika 13 w Gdyni	35 354,08	45 127,37
26	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Dywizji Kościuszkowskiej 6 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Dywizji Kościuszkowskiej 6 w Gdyni	25 049,95	28 159,34
27	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Reja 10 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Reja 10 w Gdyni	36 934,28	47 952,05

28	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kopernika 11 w Gdyni	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Kopernika 11 w Gdyni	30 320,78	38 961,04
29	Wspólnota Mieszkaniowa Słupsk-Żeromskiego 3	Kompleksowy remont budynku wraz z ociepleniem Wspólnoty Mieszkaniowej Żeromskiego 3 w Słupsku	45 302,94	50 770,97
30	Parafia Rzymskokatolicka pw. Chrystusa Króla w Gdańsku	Budowa parkingu zewnętrznego wraz z towarzyszącą infrastrukturą przy Parafii Chrystusa Króla w Gdańsku	158 596,34	194 044,03
		Razem	**43 918 726,57**	**92 667 082,45**

Tabela 14. Umowy Inwestycyjne podpisane przez BOŚ w ramach pierwszego obrotu Inicjatywy JESSICA

Nr	Inwestor	Nazwa projektu	Wartość pożyczki JESSICA	Wartość brutto inwestycji
1	Stary Browar Kościerzyna	Rewitalizacja Starego Browaru i przystosowanie go do funkcji komercyjnych szansą rozwoju obszaru miejskiego Kościerzyny	1 919 712,76	6 192 423,43
2	Gmina Miejska Pruszcz Gdański	Kryta pływalnia wraz z infrastruktura techniczno-sportowa na terenie Zespołu Szkol nr 4 przy ulicy Kasprowicza 16 w Pruszczu Gdańskim	2 161 758,56	5 148 754,25
3	Zespół Basenów Rekreacyjnych w Redzie Spółka z o.o.	Budowa i wyposażenie centrum rekreacyjno-sportowego, jako obiektu użyteczności publicznej o charakterze i o funkcjach metropolitarnych i ponadlokalnych przy ul. Obwodowej w Redzie	4 995 004,68	21 263 268,86
4	Szpital Specjalistyczny im. J.K. Łukowicza w Chojnicach	Budowa oddziału kardiologicznego z Szpitalu Specjalistycznego im. J.K. Łukowicza w Chojnicach przy ul. Leśnej 10 w Chojnicach	684 315,50	1 079 592,84
5	Miasto i Gmino Debrzno	Przebudowa stadionu miejskiego w Debrznie jako miejsca integracji społecznej	333 166,83	445 054,95
6	Miasto i Gmina Debrzno	Kompleksowa przebudowa z termomodernizacja Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Debrznie	292 957,04	404 380,62
7	Gmina Kartuzy	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej poprzez budowę targowiska w Kartuzach przy ul. Dworcowej w Kartuzach	401 579,67	658 021,98
8	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Chojnicach	Termomodernizacja Mieszkalnych Budynków Wielorodzinnych w Spółdzielni Mieszkaniowej w Chojnicach	1 293 206,04	1 965 881,04
9	Szpitale Tczewskie Spółka Akcyjna	Rozbudowa Szpitala Tczewskiego celem poprawy, jakości i zwiększenia dostępności do usług medycznych	3 718 531,47	5 919 145,99
10	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Lęborku	Termomodernizacja Mieszkalnych Budynków Wielorodzinnych w Spółdzielni Mieszkaniowej w Lęborku	716 783,22	967 854,65
11	Gmina Miejska Pruszcz Gdański	Boisko ZS nr 2	181 815,28	252 294,17

12	Gmina Miejska Pruszcz Gdański	Zagospodarowanie terenu przy ul. Sikorskiego poprzez budowę infrastruktury sportowo rekreacyjnej w Pruszczu Gdańskim	312 467,51	435 186,03
13	Stowarzyszenie Przyjaciół Ekologicznej Szkoły Społecznej	Przebudowa i rozbudowa Sali gimnastycznej w Ekologicznej Szkole Społecznej w Rumii	388 767,86	518 357,14
		Razem	**17 400 066,42**	**45 250 215,95**

Do dnia 31 grudnia 2015 roku zarówno BGK, pełniący rolę FROM dla miast na prawach powiatu województwa pomorskiego, jak i BOŚ, pełniący rolę FROM dla pozostałych miast województwa pomorskiego, wypłaciły całość środków stanowiących dodatnie salda rachunków depozytowych.

Wykres 15. Wdrażanie Inicjatywy JESSICA w województwie pomorskim – stan na dzień 31 grudnia 2015 roku

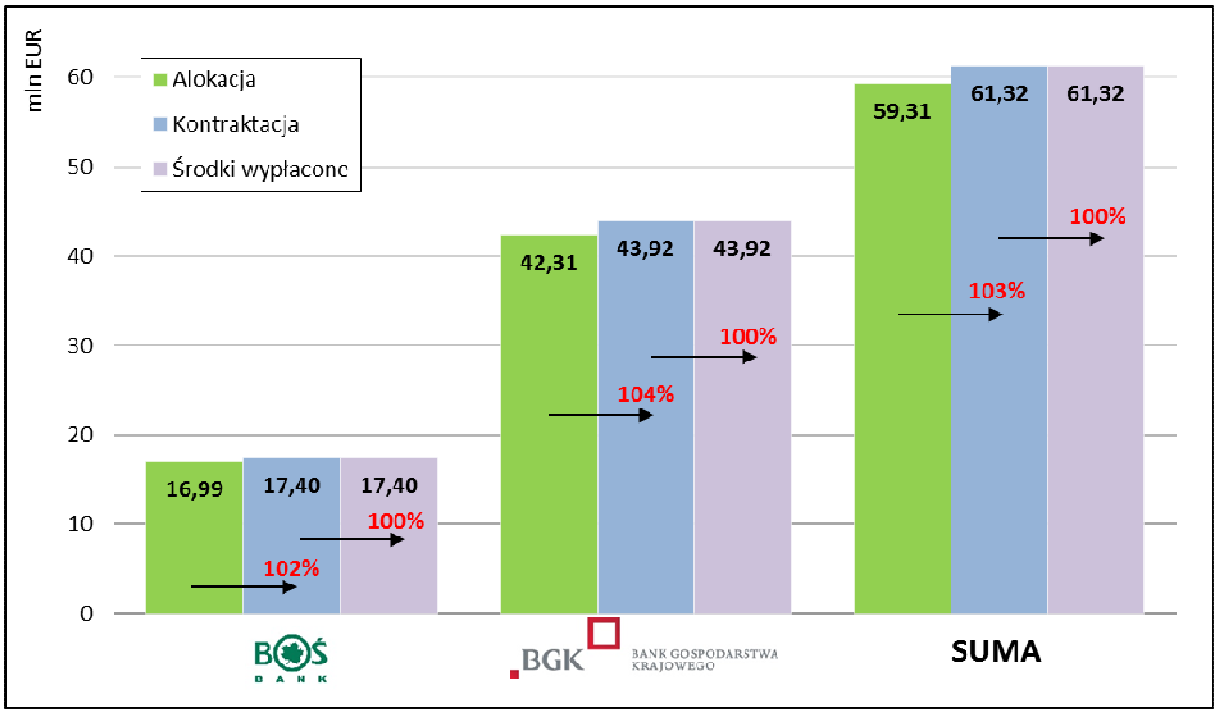

Tabela 15. Wybrane wskaźniki produktu oraz rezultatu osiągnięte w ramach realizacji Inicjatywy JESSICA (stan na 31 grudnia 2015 roku)

Typ wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Wartość zrealizowana
Produkt	Liczba podpisanych umów inwestycyjnych w podziale na mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa i inne podmioty	szt.	6	44 (w tym 1 umowa w ramach drugiego obrotu)
Produkt	Liczba wybudowanych / przebudowanych/ rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej w tym o funkcjach sportowych, kongresowych, kulturowych, wystawienniczych, targowych, itp. (uzupełniająco)	szt.	4	28
Produkt	Liczba projektów z zakresu infrastruktury dla przedsiębiorstw	szt.	N/D	4
Produkt	Liczba inwestycji z zakresu termomodernizacji	szt.	N/D	86

Produkt	Liczba zbudowanych / przebudowanych obiektów systemu infrastruktury transportowej	szt.	N/D	1
Rezultat	Wartość środków finansowych zaangażowanych w Projekty Miejskie, z pominięciem finansowania JESSICA	mln EUR	N/D	73,6
Rezultat	Liczba bezpośrednio stworzonych miejsc pracy przez Odbiorcę Końcowego powstałych w wyniku realizacji Projektu Miejskiego	etat	N/D	143
Rezultat	Liczba osób korzystających z obiektów użyteczności publicznej	osoby	706 870	1 786 288
Rezultat	Liczba potencjalnych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji Projektu Miejskiego	etat	N/D	368
Rezultat	Liczba przedsiębiorstw korzystających z infrastruktury dla przedsiębiorstw	szt.	N/D	48
Rezultat	Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacji	KWh	N/D	4 107 896

Odbiorcy Ostateczni

Ze wsparcia Inicjatywy JESSICA, z powodzeniem skorzystały zarówno podmioty publiczne jak i prywatni przedsiębiorcy, inwestorzy realizujący projekty o stosunkowo niewielkiej wartości jak i przedsięwzięcia o znaczeniu metropolitalnym tj. „Rewitalizacja dworca PKP oraz terenów przydworcowych w Sopocie", pierwszy projekt hybrydowy ze środków zwrotnych w Europie. Uniwersalny charakter instrumentu umożliwił sprawną realizację inwestycji zlokalizowanych zarówno w mniejszych miastach jak i w aglomeracji Trójmiasta.

Wykres 16. Struktura podmiotowa umów inwestycyjnych w ramach Inicjatywy JESSICA wg: I) ilości umów inwestycyjnych, II) wartości umów inwestycyjnych, III) całkowitej wartości inwestycji (%)

Wykres 17. Struktura podmiotowa umów inwestycyjnych w ramach Inicjatywy JESSICA w podziale na mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa, średnie przedsiębiorstwa oraz inne podmioty (mln EUR)

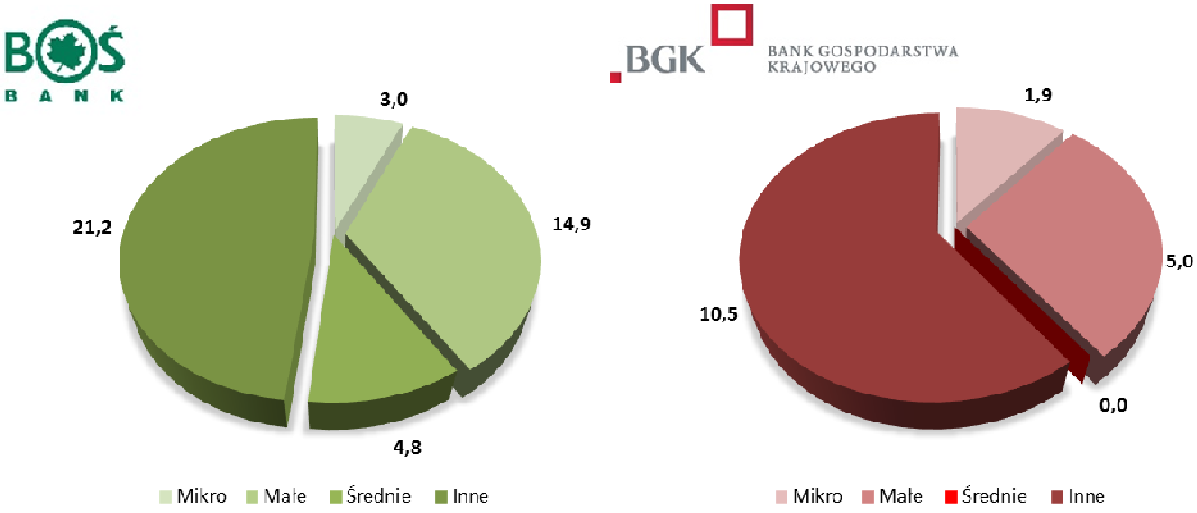

Mapa 3. Inwestycje zrealizowane w ramach Inicjatywy JESSICA w ujęciu terytorialnym

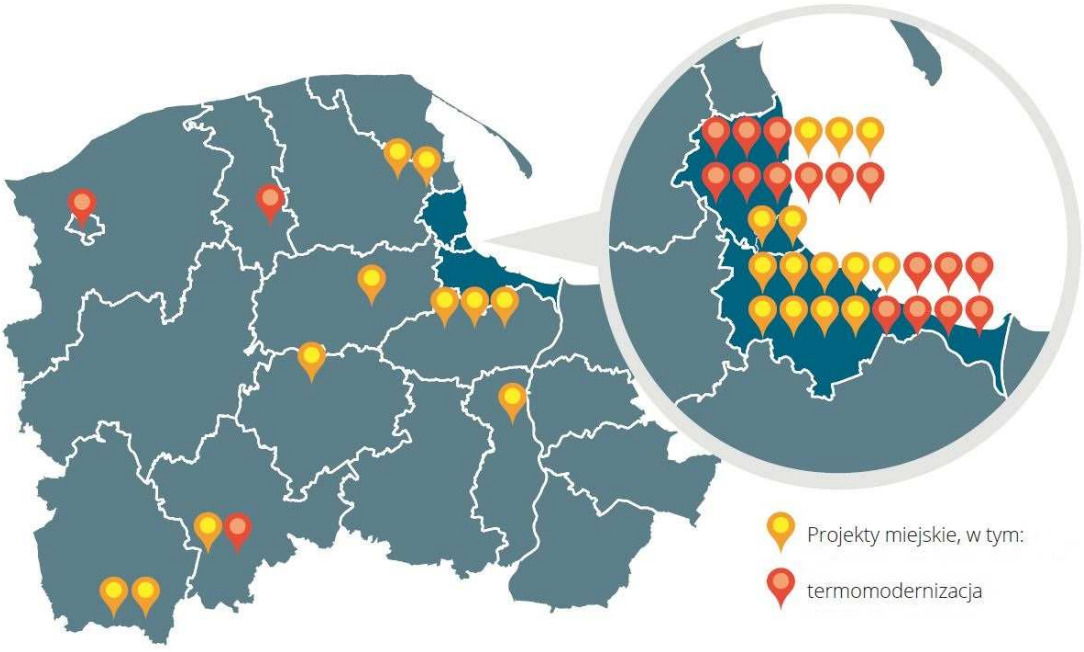

Postęp finansowy

Wraz z postępem w kontraktowaniu i wydatkowaniu środków na poziomie ostatecznych odbiorców zmniejszały się kwartalne przyrosty odsetek wygenerowanych na rachunkach depozytowych obu FROM. Mimo to wartość pobranych opłat za zarządzanie była zdecydowanie niższa, niż poziom wygenerowanych odsetek na rachunkach depozytowych FROM.

Wykres 18. Ujęcie w czasie narastających wartości oraz liczby podpisanych umów inwestycyjnych w ramach Inicjatywy JESSICA

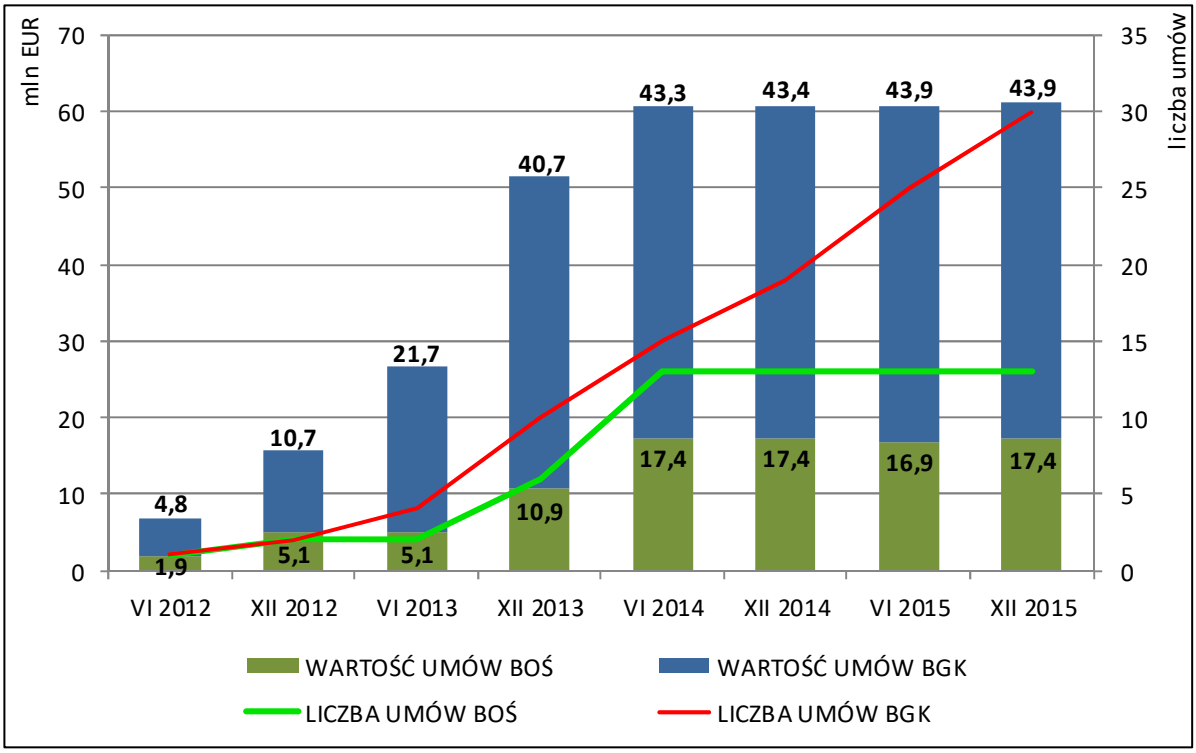

Wykres 19. Ujęcie w czasie narastających wartości pobranych przez FROM opłat za zarządzanie w relacji do narastających wygenerowanych odsetek na rachunkach depozytowych FROM

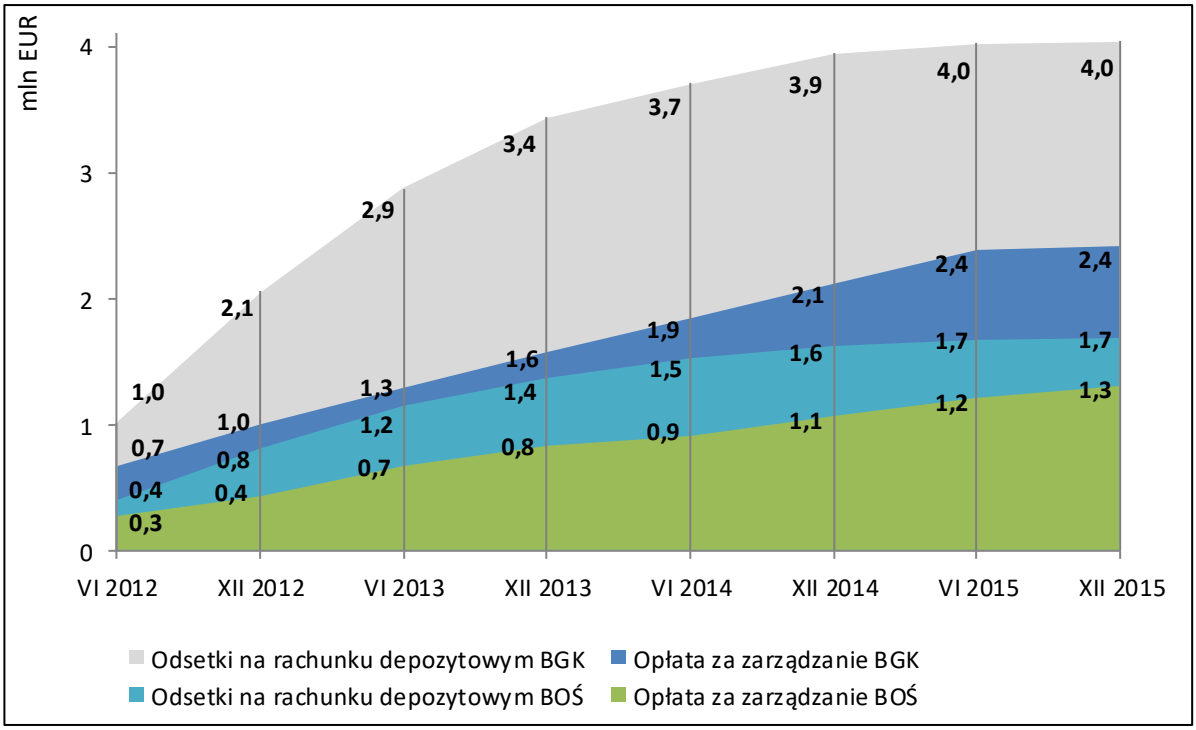

Poniesione koszty zarządzania przez EBI, pełniącego rolę MFP JESSICA dla województwa pomorskiego były niższe, niż limit ustalony w umowie o finansowanie.

Wykres 20. Ujęcie w czasie poniesionych przez EBI kosztów zarządzania w relacji do limitu kosztów zarządzania wynikających z zapisów umowy o finansowanie

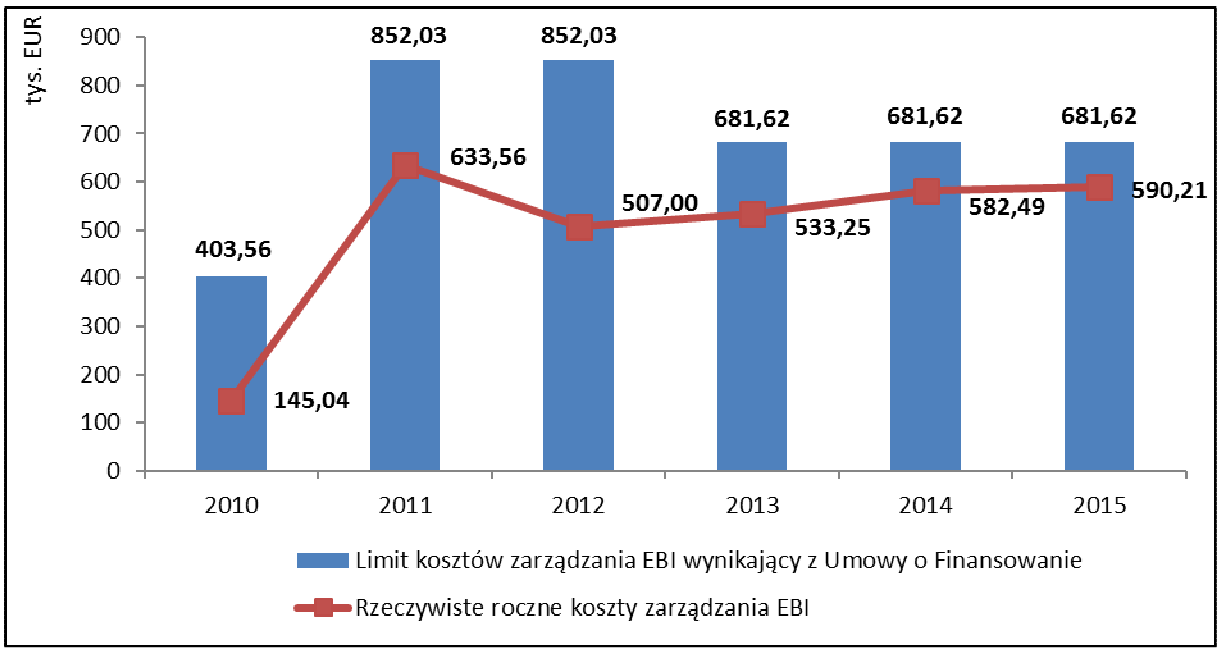

Rewolwing

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota, jaka została zwrócona przez odbiorców końcowych w formie spłat kapitału wyniosła dla:

- BOŚ – 402 420,42 EUR;
- BGK – 1 591 252,62 EUR.

Natomiast kwota, jaka została zwrócona przez odbiorców końcowych w formie spłaty odsetek wyniosła dla:

- BOŚ – 284 725,89 EUR;
- BGK – 342 615,83 EUR.

Wykres 21. Kwoty zwrócone przez odbiorców końcowych w podziale na spłatę kapitału i odsetek – stan na 31 grudnia 2015 roku

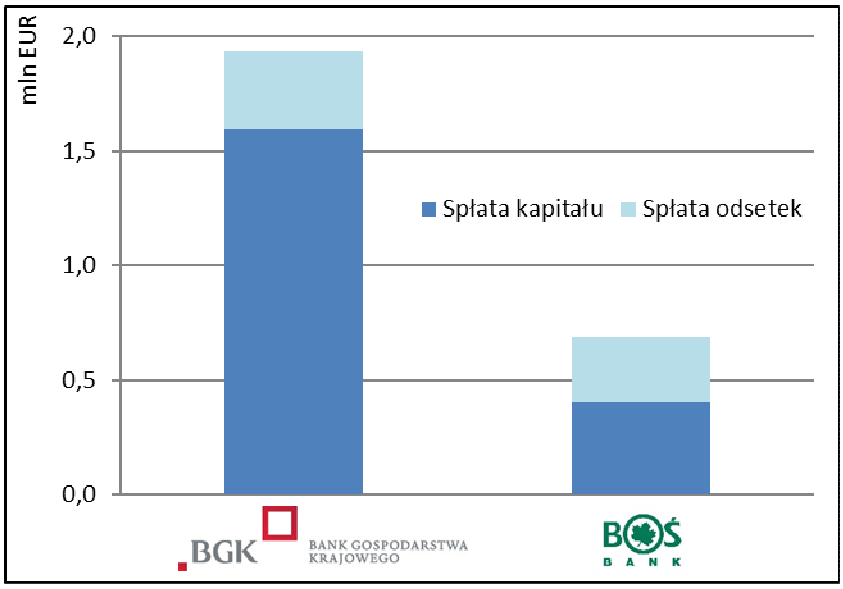

Rada Inwestycyjna FPJ, mając na uwadze art. 78 ust. 7 rozporządzenia nr 1083/2006, zgodnie z którym „zasoby zwrócone na rzecz operacji z inwestycji dokonanych z funduszy, określonych w art. 44, lub pozostałe po uwzględnieniu wszystkich gwarancji zostają powtórnie wykorzystane przez właściwe organy państwa członkowskiego na rzecz projektów z zakresu rozwoju obszarów miejskich lub na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw", udzieliła w dniu 9 lipca 2014 roku rekomendacji EBI odnośnie ponownego zainwestowania środków wpływających do Funduszu Powierniczego, pochodzących ze spłat pożyczek udzielonych na finansowanie projektów miejskich w ramach Inicjatywy JESSICA w województwie pomorskim.

Z uwagi na pilotażowy charakter rewolwingu był prowadzony przez jeden FROM, a mianowicie BGK, w konsekwencji czego środki udostępnione w ramach takiego rewolwingu wspierały przedsięwzięcia na obszarze ośrodków metropolitalnych i regionalnych: Gdańska, Gdyni, Słupska, Sopotu. Obszar interwencji mógł zostać rozszerzony i objąć również pozostałe miasta w zależności od zapotrzebowania rynku. Umowy inwestycyjne w ramach mechanizmu rewolwingu mogły być zawierane przez FROM do dnia 30 czerwca 2016 roku, a odpowiednie wypłaty w ich ramach będą dokonywane do dnia 31 grudnia 2017 roku (faktyczne wypłacenie całości środków w ramach pilotażowego rewolwingu nastąpiło w II kwartale 2016 roku).

Inwestycje wspierane w ramach kolejnego obrotu powinny spełniać cele i kryteria wyznaczone w *Strategii Inwestycyjnej i Planowania* (stanowiącej zał. A do umowy o finansowanie), a także powinny przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju województwa pomorskiego, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji miast i poprawy efektywności energetycznej.

Po zakończeniu pilotażowego rewolwingu spłaty z projektów miejskich dokonywane do FPJ przez FROM będą przekazywane przez EBI na rachunek otwarty w tym celu przez IZ RPO WP w BGK zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*[15].

Do 31 grudnia 2015 roku w ramach pilotażowego drugiego obrotu środkami (rewolwingu) podpisano jedną umowę inwestycyjną na realizację następującego Projektu Miejskiego:

Tabela 16. Podpisane przez BGK umowy inwestycyjne w ramach drugiego obrotu (rewolwing) Inicjatywy JESSICA

Nr	Inwestor	Nazwa projektu	Wartość pożyczki JESSICA	Wartość brutto inwestycji
1	Towarzystwo Budownictwa Społecznego "Motława" Sp. z o.o.	„Kieturakisa" Rewitalizacja budynku mieszkalnego z przełomu XIX i XX wieku na Dolnym Mieście w Gdańsku wraz ze zmiana sposobu użytkowania	355 750,91	715 246,48

2.1.6.5.3 Działanie 1.4 *Systemowe wspieranie przedsiębiorczości*

W ramach Działania 1.4 *Systemowe wspieranie przedsiębiorczości* RPO WP przeprowadzono dwa konkursy, w wyniku których wybrano do dofinansowania łącznie 6 projektów polegających na wdrożeniu IIF. Wsparcie ze środków EFRR otrzymały instytucje otoczenia biznesu, które w dalszej kolejności udzielały wsparcia mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom w województwie pomorskim w formie instrumentów dłużnych i gwarancyjnych. Spośród 6 projektów, które otrzymały dofinansowanie, 5 projektów polegało na udzielaniu pożyczek, natomiast 1 projekt polegał na udzielaniu poręczeń.

[15] t. j. Dz.U. z 2016r., poz. 217 z późn. zm.

Nazwa beneficjenta: Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości
Numer projektu: WND-RPPM.01.04.00-00-001/09
Tytuł projektu: Wsparcie kapitałowe Funduszu Pożyczkowego „SŁUPIA" działającego przy Słupskim Stowarzyszeniu Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości

Umowa o dofinansowanie została zawarta w dniu 8 grudnia 2009 roku. Wartość wydatków kwalifikowalnych operacji wyniosła 2 766 876,43 EUR, w tym środki dofinansowania z EFRR stanowiły 75%, tj. 2 075 157,32 EUR. Pożyczki ze środków IIF były udzielane do dnia 31 grudnia 2015 roku. W wyniku realizacji projektu udzielono 253 pożyczki o łącznej wartości 3 718 126,57 EUR, w związku z którymi pożyczkobiorcy podjęli inwestycje o łącznej wartości 4 210 939,99 EUR.

W portfelu pożyczkowym dominowały pożyczki w kwocie nieprzekraczającej 100 000 PLN (ponad 24 000 EUR). Pożyczki w większości zostały udzielone mikroprzedsiębiorcom.

Odsetki wygenerowane od wkładu z Programu w wysokości 134 355,95 EUR zostały w całości wykorzystane na cele zgodne z rozporządzeniem nr 1083/2006, a beneficjent zrealizował jeden obrót środkami IIF.

Pomorski Fundusz Pożyczkowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Numer projektu: WND-RPPM.01.04.00-00-003/09
Tytuł projektu: Dokapitalizowanie Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego Sp. z o.o.

Umowa o dofinansowanie ww. projektu została zawarta w dniu 11 grudnia 2009 roku. Wartość wydatków kwalifikowalnych operacji wyniosła 4 091 248,17 EUR, w tym środki dofinansowania z EFRR stanowiły 75%, tj. 3 068 436,13 EUR. Pożyczki ze środków IIF były udzielane do dnia 31 grudnia 2015 roku. W wyniku realizacji projektu udzielono 1 193 pożyczek o łącznej wartości 10 802 370,73 EUR, w związku z którymi pożyczkobiorcy podjęli inwestycje o łącznej wartości 10 802 370,73 EUR.

W portfelu pożyczkowym dominowały pożyczki w kwocie nieprzekraczającej 50 000 PLN (ponad 12 000 EUR). Pożyczki co do zasady były udzielane mikroprzedsiębiorcom.

Odsetki wygenerowane od wkładu z Programu w wysokości 244 332,06 EUR zostały w całości wykorzystane na cele zgodne z rozporządzeniem nr 1083/2006, a beneficjent zrealizował jeden obrót środkami IIF.

Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne Spółka Akcyjna
Numer projektu: WND-RPPM.01.04.00-00-006/09
Tytuł projektu: Wsparcie kapitałowe Funduszu Poręczeń Kredytowych ułatwiającego dostęp do finansowania zewnętrznego dla pomorskich mikro, małych i średnich przedsiębiorstw

Umowa o dofinansowanie ww. projektu została zawarta w dniu 10 grudnia 2009 roku. Wartość wydatków kwalifikowalnych operacji wyniosła 1 249 459,90 EUR, w tym środki dofinansowania z EFRR stanowiły 75%, tj. 937 094,93 EUR. Poręczenia ze środków IIF były udzielane do dnia 31 grudnia 2015 roku. W wyniku realizacji projektu udzielono 81 poręczeń o łącznej wartości 2 360 023,84 EUR, dzięki którym przedsiębiorcy uzyskali pożyczki/kredyty o łącznej wartości 4 027 778,92 EUR.

W portfelu poręczeń dominowały poręczenia w kwocie nie wyższej niż 150 000 PLN (ponad 37 000 EUR). Poręczenia w większości zostały udzielone mikroprzedsiębiorcom.

Odsetki wygenerowane od wkładu z Programu w wysokości 242 146,03 EUR zostały w całości wykorzystane na cele zgodne z rozporządzeniem nr 1083/2006, a beneficjent zrealizował jeden obrót środkami IIF.

Pomorski Fundusz Pożyczkowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Numer projektu: WND-RPPM.01.04.00-00-001/15
Tytuł projektu: Program mikrofinansowania dla mikro i małych przedsiębiorców spoza Trójmiasta

Umowa o dofinansowanie ww. projektu została zawarta w dniu 15 grudnia 2015 roku. Wartość wydatków kwalifikowalnych operacji wyniosła 3 437 922,58 EUR, w tym środki dofinansowania z EFRR stanowiły 100%. Pożyczki ze środków IIF były udzielane do dnia 1 października 2016 roku. W wyniku realizacji projektu udzielono 213 pożyczek o łącznej wartości 3 437 922,58 EUR, w związku z którymi pożyczkobiorcy podjęli inwestycje o łącznej wartości 4 450 843,44 EUR.

W portfelu pożyczkowym dominowały pożyczki w kwocie nie wyższej niż 100 000 PLN (ponad 22 000 EUR). Pożyczki w większości zostały udzielone mikroprzedsiębiorcom.

Odsetki wygenerowane od wkładu z Programu w wysokości 26 723,18 EUR zostały w całości wykorzystane na cele zgodne z rozporządzeniem nr 1083/2006, a beneficjent zrealizował jeden obrót środkami IIF.

Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne Spółka Akcyjna
Numer projektu: WND-RPPM.01.04.00-00-002/15
Tytuł projektu: Wsparcie pomorskich mikro, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wsparcie kapitałowe Funduszu Pożyczkowego przy Regionalnym Towarzystwie Inwestycyjnym S.A.

Umowa o dofinansowanie ww. projektu została zawarta w dniu 15 grudnia 2015 roku. Wartość wydatków kwalifikowalnych operacji wyniosła 1 833 558,71 EUR, w tym środki dofinansowania z EFRR stanowiły 100%. Pożyczki ze środków IIF były udzielane do dnia 1 września 2016 roku. W wyniku realizacji projektu udzielono 84 pożyczki o łącznej wartości 1 829 658,06 EUR, w związku z którymi pożyczkobiorcy podjęli inwestycje o łącznej wartości 2 376 819,97 EUR. Kwota w wysokości 3 900,65 EUR została wykorzystana na kwalifikowalne koszty zarządzania.

W portfelu pożyczkowym dominowały pożyczki w kwocie nie wyższej niż 100 000 PLN (ponad 22 000 EUR). Pożyczki w większości zostały udzielone mikroprzedsiębiorcom.

Odsetki wygenerowane od wkładu z Programu w wysokości 5 696,33 EUR zostały w całości wykorzystane na cele zgodne z rozporządzeniem nr 1083/2006, a beneficjent zrealizował jeden obrót środkami IIF.

Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych S.A.
Numer projektu: WND-RPPM.01.04.00-00-003/15
Tytuł projektu: Finansowanie innowacji i rozwoju przedsiębiorstw, rozszerzenie dostępu do finansowania zwrotnego dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w województwie pomorskim

Umowa o dofinansowanie ww. projektu została zawarta w dniu 15 grudnia 2015 roku. Wartość wydatków kwalifikowalnych operacji wyniosła 2 291 948,39 EUR, w tym środki dofinansowania z EFRR stanowiły 100%. Pożyczki ze środków IIF były udzielane do dnia 2 września 2016 roku. W wyniku realizacji projektu udzielono 92 pożyczki o łącznej wartości 2 289 697,88 EUR, w związku z którymi pożyczkobiorcy podjęli inwestycje o łącznej wartości 3 138 767,36 EUR.

W portfelu pożyczkowym dominowały pożyczki w kwotach pomiędzy 100 000 PLN (ponad 22 000 EUR) a 150 000 PLN (ponad 34 000 EUR). Pożyczki w większości zostały udzielone mikroprzedsiębiorcom.

Odsetki wygenerowane od wkładu z Programu w wysokości 12 597,03 EUR zostały częściowo wykorzystane na cele zgodne z rozporządzeniem nr 1083/2006, tj. w kwocie 5 051,94 EUR, natomiast pozostała kwota w wysokości 7 545,09 EUR nie została wykorzystana. Mając na względzie wartość udzielonych pożyczek ze środków IIF oraz w związku z pkt 3.6.4.2 *Wytycznych zamknięcia,* z Programu została wycofana kwota w wysokości 9 795,59 EUR.

2.1.6.5.4 Zarządzanie środkami zwróconymi z instrumentów inżynierii finansowej

W konsekwencji przyjętej przez IZ RPO WP kompleksowej koncepcji wykorzystania środków pochodzących z IIF w województwie pomorskim, w okresie 2015/2016 została przygotowana i jest obecnie wdrażana strategia wyjścia z Inicjatywy JEREMIE, JESSICA oraz Działania 1.4 *Systemowe wspieranie przedsiębiorczości*.

Zgodnie z Art. 76 ust. 7 rozporządzenia nr 1083/2006, środki zwrócone z IIF są wykorzystywane ponownie w zgodzie z ich pierwotnym celem. Podmiotem, któremu IZ RPO WP powierzyła zadanie zarządzania środkami powracającymi, jest Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. (PFR), spółka stanowiąca w 100% własność SWP i która powstała wyłącznie w celu realizacji zobowiązań wynikających z Art. 76 ust. 7 rozporządzenia nr 1083/2006. PFR pełni rolę podmiotu zarządzającego „funduszem funduszy", którego zadaniem jest m.in. wybór pośredników finansowych oferujących instrumenty zwrotne w regionie.

FP JEREMIE został zlikwidowany z dniem 31 marca 2016 roku. Od 1 kwietnia 2016 roku stroną umów (w miejsce MFP JEREMIE) z pośrednikami finansowymi w instrumentach dłużnych i gwarancyjnych stał się PFR. Ponadto, począwszy od przełomu lat 2016/2017, wszystkie środki powracające z IIF wdrażanych dotychczas w ramach Inicjatywy JEREMIE, JESSICA oraz Działania 1.4 *Systemowe wspieranie przedsiębiorczości*, są gromadzone przez PFR oraz uruchamiane w formie nowych instrumentów zwrotnych – zgodnie z dyspozycją ZWP – na pierwotnie założone cele. Proces wyjścia jest realizowany zgodnie z postanowieniami poszczególnych umów o dofinansowanie.

W *Strategii Inwestycyjnej dla Pomorskiego Funduszu Rozwoju Sp. z o.o.*, która została przyjęta przez ZWP, zostały określone cele PFR, kierunki alokacji środków pochodzących z IIF oraz zasady zarządzania nimi, w tym zasadnicze kwestie dotyczące kształtowania relacji między Spółką a interesariuszami (PF oraz Odbiorcami Wsparcia). Zgodnie z przyjętymi założeniami, wszystkie środki związane z IIF, które obecnie powracają i będą powracać do czasu likwidacji ostatnich IIF (zgodnie z datami określonymi w Załączniku IX), w tym przyrosty pozostałych środków (odsetki uzyskane z tytułu lokowania środków powracających, odsetki produktowe, etc.) są odpowiednio ewidencjonowane i zwracane do IZ RPO WP, a następnie wykorzystywane – za pośrednictwem PFR – w sposób i na cele określone w rozporządzeniu nr 1083/2006 i Nocie COCOF.

Zgodnie z przyjętą polityką zarządzania środkami zwróconymi, intencją IZ RPO WP jest wielokrotne wykorzystywanie środków powracających, zarówno w tym samym celu, jak i w taki sam sposób – do czasu ich wyczerpania (zgodnie z zaleceniem zawartym w pkt. 9.2.4 Noty COCOF).

PODSUMOWANIE:

We wszystkich trzech powyżej opisanych obszarach wdrażania IIF – Inicjatywie JEREMIE, Inicjatywie JESSICA oraz Działaniu 1.4, udało się zrealizować wskaźniki założone w Programie. z uwagi na wartość środków oraz charakter realizowanego wsparcia najbardziej znaczące efekty udało się osiągnąć w ramach Inicjatywy JEREMIE – 5 604 wspartych przedsiębiorstw, 114 mln EUR przekazanych przez PF do mikro i małych firm. W przypadku Działania 1.4, które dodatkowo było ukierunkowane również na podmioty średnie, udało się wesprzeć 1 916 przedsiębiorstw, do których trafiło 24,4 mln EUR w ramach udzielonych pożyczek i poręczeń przekazanych przez czterech PF.

W ramach Inicjatywy JESSICA zrealizowano 43 projekty miejskie na podstawie umów inwestycyjnych z ostatecznymi odbiorcami, do których zostało przekazanych 61,3 mln EUR ze środków Funduszu Powierniczego. Projekty z uwagi na swój charakter posiadały jednostkowo wielokrotnie wyższą wartość, niż miało to miejsce w obszarze zwrotnego wsparcia przedsiębiorczości.

Z uwagi na efektywność udzielanego wsparcia w regionie, zgodnie z decyzją władz regionalnych, której konsekwencją było powołanie Pomorskiego Funduszu Rozwoju Sp. z o.o., środki alokowane na IIF będą nadal wykorzystywane zgodnie z pierwotnym celem i w pierwotnej (zwrotnej) formie na całym obszarze województwa pomorskiego.

2.1.6.6 REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII EU2020

Strategia EUROPA 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest długookresowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego UE na lata 2010 – 2020. Strategia obejmuje trzy priorytety:

1) rozwój inteligentny (*smart growth*) - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;

2) rozwój zrównoważony (*sustainable growth*) - wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;

3) rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (*inclusive growth*) - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Strategia wyznacza 5 głównych celów na poziomie całej UE, dla których określone zostały wartości wskaźników, które powinny zostać osiągnięte do 2020 r.:

1) osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lat (dla Polski -71%);

2) osiągnięcie 3% PKB poziomu inwestycji (publicznych i prywatnych łącznie) w sektorze B+R (dla Polski – 1,7%);

3) zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%;

4) zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do poniżej 10% (dla Polski – 4,5%) oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne (dla Polski – 45%);

5) ograniczenie ubóstwa lub wykluczenia społecznego o co najmniej 20 mln obywateli (dla Polski – 1,5 mln osób).

Implementację ww. priorytetów tematycznych i celów ma umożliwić 7 inicjatyw przewodnich stanowiących uzupełnienie Strategii EU2020 i zawierających katalogi działań. Polityka spójności UE jest jednym z głównych instrumentów realizacyjnych Strategii.

Tabela 17. Priorytety, obszary, cele i inicjatywy flagowe Strategii EU2020

Priorytety Strategii UE 2020	Obszary/cele Strategii UE 2020	Wskaźniki Strategii UE 2020	Wskaźniki dla Polski	Inicjatywy flagowe UE
Rozwój inteligentny	Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość	3% PKB - wydatki Unii na inwestycje w B+R	1,7% - wydatki Polski na inwestycje w B+R	Unia Innowacji
	Otoczenie biznesu	cel określony w Inicjatywie flagowej		Polityka przemysłowa w erze globalizacji
	Społeczeństwo informacyjne	cel określony w Inicjatywie flagowej		Europejska Agenda Cyfrowa
	Edukacja	10% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną; 40% - minimalny odsetek osób z wyższym wykształceniem	4,5% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną; 45% - minimalny odsetek osób z wyższym wykształceniem	Młodzież w drodze
		75% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat	71% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat	

Rozwój zrównoważony	Klimat, energia, mobilność	20% redukcja emisji gazów cieplarnianych 20% udział OZE w konsumpcji energii 20% wzrost efektywności energetycznej	19% redukcja emisji gazów cieplarnianych, 15% udział OZE w konsumpcji energii, 13,6% wzrost efektywności energetycznej	Europa efektywnie korzystająca z zasobów
Rozwój sprzyjający włączeniu	Zatrudnienie i umiejętności	75% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat	71% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat	Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia
		10% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną; 40% - minimalny odsetek osób w wieku 30-34 lat z wyższym wykształceniem	4,5% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną; 45% - minimalny odsetek osób z wyższym wykształceniem	
	Walka z ubóstwem	20 mln - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem	Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 1,5 mln	Europejski program walki z ubóstwem

RPO WP jest ważnym instrumentem wdrażania Strategii EU2020 na obszarze województwa, ale stanowi on jedynie element systemu wdrażania polityki spójności w Polsce i jego wkład w realizację celów (wskaźników) Strategii - z uwagi na zakres i skalę projektów - jest mniejszy niż krajowych programów operacyjnych. Nie bez znaczenia jest również to, że Strategię EU2020 zatwierdzono kilka lat po rozpoczęciu wdrażania RPO WP - Program został zatwierdzony decyzją KE we wrześniu 2007 r., zaś Strategię EU2020 zatwierdzono na szczycie Rady Europejskiej w czerwcu 2010r. Do końca 2010 r., w którym uchwalono Strategię, w RPO WP rozdysponowano w ramach podpisanych umów 94% dostępnej alokacji, zaś wartość dofinansowania wybranych projektów przekraczała dostępną alokację.

Specyfika programowania perspektywy 2007-2013 (w tym brak funkcjonowania Strategii EU2020 w tym okresie) spowodowała, że w ramach RPO WP pojawiły się przede wszystkim obszary wsparcia odpowiadające na potrzeby regionalne, nie zawsze spójne ze Strategią EU2020. Przykładem jest wsparcie projektów z obszaru turystyki i kultury, które nie wspierały realizacji Strategii EU2020, ale miały wkład w realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego[16].

Istotnym uwarunkowaniem jest również to, że Strategia EU2020 koncentruje się na problemach i wyzwaniach horyzontalnych UE, a niektóre cele Strategii EU2020 mają charakter makroekonomiczny lub wymagają przede wszystkim działań regulacyjnych podejmowanych na poziomie UE i państw członkowskich.

Zdecydowana większość projektów zrealizowanych w ramach RPO WP – **1 535o** wartości **1 524 mln EUR** - wpisuje się w kategorie interwencji służące realizacji Strategii EU2020[17].

[16] Przyjętej w lipcu 2005 i obowiązującej w trakcie przygotowania RPO WP.

[17] Zgodnie z *Instrukcją do sprawozdania końcowego z wdrażania programu operacyjnego w okresie 2007-2013 r.*, MR.

Tabela 18. Realizacja Strategii EU2020 w ramach RPO WP

Priorytet Strategii	Liczba projektów	Wartość ogółem (mln EUR)
Rozwój inteligentny	990	555,3
Rozwój zrównoważony	302	726,3
Rozwój włączający	292	308,4
Projekty wdrażające Strategię EU2020	1 535	1 524,20
Pozostałe projekty	134	141
RPO WP ogółem	**1 669**	**1 665,20**

W ramach RPO WP realizowane są przedsięwzięcia wpisujące się w 26 różnych kategorii interwencji realizujących cele *Strategii EU2020*. Wartość projektów skierowana na kategorie interwencji wpisujące się w cele *Strategii* stanowi **92%** wartości wszystkich projektów. Wsparcie ukierunkowane jest na realizację wszystkich trzech obszarów priorytetowych Strategii EU2020, przy czym blisko połowa środków (47,6%) wpisuje się we wsparcie priorytetu *Rozwój zrównoważony*. Środki kierowane na *Rozwój inteligentny* stanowią 36,4% alokacji RPO WP ukierunkowanej na realizację celów Strategii. Natomiast środki kierowane na priorytet *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* stanowią 20,2%.

Tabela 19. Inicjatywy przewodnie realizowane w ramach RPO WP

Lp.	Inicjatywa przewodnia	Kategorie interwencji	Liczba	Wartość ogółem (mln EUR)	w tym EFRR (mln EUR)
1.	Unia innowacji	3, 6, 7, 9	213	273,8	171,5
2.	Europejska agenda cyfrowa	10, 13	22	61,9	28
3.	Młodzież w drodze	75	49	65,7	36,1
4.	Europa efektywnie korzystająca z zasobów	16, 23, 25, 26, 28, 40 - 46, 52 - 54	302	726,4	437,1
5.	Polityka przemysłowa w erze globalizacji	5,8	706	154	57
6.	Europejski program walki z ubóstwem	61, 75, 76, 79	292	308,4	163,9
		Razem	**1 535**	**1 524,40**	**857,5**

W RPO WP priorytety Strategii EU2020 realizowane były przez większość działań za wyjątkiem m.in. działań w ramach OP6 *Turystyka i dziedzictwo kulturowe* czy OP10 *Pomoc techniczna*.

Priorytet I - Rozwój inteligentny

Priorytet I rozwój inteligentny przyjęty w Strategii EU2020 realizowany jest - zgodnie z zapisami Strategii - poprzez cztery inicjatywy przewodnie:

1. *Unię innowacji*, mającą na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii;
2. *Mobilną młodzież*, która ma przyczynić się do poprawy wyników systemów kształcenia oraz podniesienia atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej;
3. *Europejską agendę cyfrową*, której przyświeca cel upowszechnienia szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
4. *Polityka przemysłowa w erze globalizacji*, której celem jest poprawa otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP oraz wspieranie rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

W ramach RPO WP zrealizowanych zostało łącznie 990 projektów o wartości 555,3 mln EUR realizujących cele Strategii EU2020 w zakresie Priorytetu I.

Tabela 20. Wkład wartościowy RPO WP w realizację Priorytetu I Strategii EU2020 według kategorii interwencji

Działanie/Poddziałanie	Wartość ogółem projektów (mln EUR)
Poddziałanie 1.1.1	32,1
Poddziałanie 1.1.2	109,4
Działanie 1.2	58,2
Działanie 1.3	69
Działanie 1.4.	18,1
Poddziałanie 1.5.1	76,7
Poddziałanie 1.5.2	1,7
Poddziałanie 1.6.1	4,1
Poddziałanie 1.6.2	1,6
Działanie 2.1	48,1
Poddziałanie 2.2.1	37,2
Poddziałanie 2.2.2	24,7
Działanie 3.3	56,8
Działanie 9.1	17,6
Razem	**555,3**

Unia innowacji

Realizację *Unii innowacji* zapewniają w pierwszej kolejności projekty RPO WP skierowane na rozwijanie działalności B+R i wdrażanie innowacji w sektorze przedsiębiorstw. Tego typu przedsięwzięcia realizowane były przede wszystkim w Działaniu 1.2. Były to projekty polegające na wdrażaniu własnych lub zakupionych wyników prac B+R. Dodatkowo wyróżnić należy projekty akcentujące współpracę z jednostkami naukowymi. Projekty tego typu bezpośrednio wpisywały się w założony wskaźnik Strategii EU2020 dotyczący zwiększania nakładów na działalność B+R.

Przykładem projektu realizującego założenia *Unii innowacji*, a dodatkowo również *Mobilnej młodzieży* jest przedsięwzięcie firmy HARAT dotyczące utworzenia laboratorium betonów i gruntów w celu poprawy kontroli produkcji betonu towarowego i rozwinięcia działalności badawczo rozwojowej przedsiębiorstwa. W ramach projektu utworzono laboratorium badawcze, w konsekwencji czego firma wdrożyła nowy produkt.

Bezpośredni wpływ – poprzez zapewnienie dostępu do finasowania dla innowacyjnych przedsiębiorstw sektora MŚP – wykazuje Inicjatywa JEREMIE (Działanie 1.3), a także projekty skierowane na tworzenie warunków do prowadzenia działalności innowacyjnej (w tym B+R) i współpracy między nauką i przemysłem. Wymienić tu można przedsięwzięcia tworzenia i rozwoju parków technologicznych czy klastrów. Dobrą praktyką jeśli chodzi o funkcjonowanie powiązań kooperacyjnych jest Pomorski Klaster ICT, mający status krajowego klastra kluczowego. Stanowi on szerokie partnerstwo przedsiębiorstw i jednostek naukowych. Klaster tworzy mechanizmy transferu technologii, umożliwia współpracę krajową i międzynarodową, sprzyja opracowywaniu nowych produktów i usług.

Kolejny rodzaj inwestycji bezpośrednio tematycznie wpisujących się w założenia *Unii innowacji* to rozbudowa bazy dydaktycznej oraz tworzenie i modernizowanie laboratoriów.

Jako pośrednio realizujące założenia *Unii innowacji* należy uznać projekty dotyczące zwiększania dostępu do finansowania, w których przedsiębiorstwa innowacyjne były jedną ze wspieranych grup.

Pośredni wpływ miały też pojedyncze projekty dotyczące udziału przedsiębiorców w misjach czy targach. Inne typy projektów pośrednio wpisujące się w *Unię Innowacji* to między innymi: digitalizacja bibliotek wspierająca modernizację edukacji; projekty MŚP dotyczące komercjalizacji prac B+R.

Polityka przemysłowa w erze globalizacji

Do grupy działań realizujących bezpośrednio założenia inicjatywy zaliczono projekty skierowane na rozwój infrastruktury otoczenia innowacyjnych firm, zwłaszcza parków naukowo-technologicznych i klastrów. Otoczenie biznesu tworzą również instrumenty ułatwiające dostęp do finansowania, w tym w ramach Inicjatywy JEREMIE.

W projekcie przewodnim dużo miejsca poświęcono wsparciu umiędzynarodowienia firm. W RPO WP pojawiały się projekty wpisujące się w ten zakres tematyczny, obejmujące np. wyjazdy na targi międzynarodowe i misje gospodarcze. Ciekawym przykładem tego typu przedsięwzięcia jest „Wspieranie międzynarodowej aktywności innowacyjnych przedsiębiorców z Pomorza poprzez udział w targach Let's EXPO!" Projekt został zrealizowany przez Miasto Gdynia (Pomorski Park Naukowo-Technologiczny) w ramach Działania 1.6.2. Jego przedmiotem był wyjazd innowacyjnych przedsiębiorców na międzynarodowe targi nowoczesnych technologii ICT. Skutkowało to podpisaniem kontraktów handlowych, ale także rozpoczęciem działalności eksportowej przez kilka przedsiębiorstw (6 spośród wszystkich 30 wspartych w zakresie eksportu). Co istotne, projekt obejmował przedsiębiorstwa reprezentujące branże nowoczesnych technologii.

Kolejnym aspektem zgodnym z inicjatywą przewodnią jest wprowadzanie innowacji środowiskowych w przemyśle.

Mobilna młodzież

Do projektów bezpośrednio wpisujących się w zakres inicjatywy należą inwestycje w rozwój infrastruktury dydaktycznej szkół wyższych. Projekty te pomogły zwiększyć dostępność edukacji i podnieść jakość kształcenia. Wyposażenie uczelni w specjalistyczne laboratoria umożliwiło młodzieży nabywanie praktycznych umiejętności. Duża liczba projektów dotyczyła nauk ścisłych, technicznych i medycznych, zgodnych z zapotrzebowaniem ze strony pracodawców. Przykładem jest projekt pt.: „Unowocześnienie wyposażenia laboratoriów dydaktycznych na Wydziale Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej" zrealizowany w ramach Działania 2.1. Wyposażenie laboratoriów dydaktycznych przyniosło efekty w postaci poprawy jakości kształcenia i zwiększenia atrakcyjności oferty dydaktycznej, a w konsekwencji prowadziło do wzrostu liczby studentów wydziału. Celem długoterminowym było zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry inżynierskiej w branży ICT, która zasiliła pomorskie przedsiębiorstwa.

Drugim typem operacji, który bezpośrednio wiąże się z realizacją projektu przewodniego jest wsparcie infrastruktury szkolnictwa na poziomie od podstawowego po ponadgimnazjalny. Inwestycje wpisują się w tematykę poprawy dostępności i jakości kształcenia. Służą często także wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży (także niepełnosprawnej) z terenów wiejskich, słabszych strukturalnie.

Trzeci typ projektów, w dużej mierze realizujący założenia inicjatywy, dotyczy wsparcia otoczenia biznesu, pod warunkiem uwzględnienia działań stymulujących zakładanie przedsiębiorstw, w tym przez studentów i absolwentów. Tego typu komponent przewidziano na przykład w projekcie „Pomorski Park Naukowo - Technologiczny - rozbudowa - etap 4". Utworzona została Akademicka Przestrzeń Innowacyjności i Przedsiębiorczości, umożliwiająca proces preinkubacji, szkolenia dla studentów i absolwentów zainteresowanych założeniem własnej firmy.

Wpływ pośredni na realizację projektu przewodniego i osiąganie wskaźników wskazano w przypadku projektów skierowanych na rozwój społeczeństwa informacyjnego. W wielu z tych projektów przewidziano bowiem rozwój umiejętności cyfrowych, które są jedną z kluczowych kompetencji pozwalających na znalezienie zatrudnienia. Uwzględniano również rozwój e-learningu i e-edukacji

(np. elektroniczne dzienniki w szkołach). Pojawił się również projekt dotyczący stworzenia biblioteki cyfrowej, zapewniającej dostęp do księgozbiorów drogą elektroniczną. Wsparto również projekty realizowane przez przedsiębiorstwa obejmujące formy wsparcia studentów i absolwentów (studia podyplomowe, szkolenia i staże studentów).

Europejska agenda cyfrowa

Europejską agendę cyfrową realizowały przede wszystkim projekty skierowane na rozwój sieci szerokopasmowych, tworzące infrastrukturę dostępu do Internetu. Dobrym przykładem, z uwagi na skalę inwestycji, jest projekt Orange Polska S.A. pt. „Szerokopasmowe pomorskie - budowa sieci szkieletowo - dystrybucyjnej na terenie województwa pomorskiego", opiewający na kwotę 30 746 876,91 EUR. Projekt pozwolił stworzyć sieć na obszarze całego regionu (poza powiatami grodzkimi), umożliwiając podłączenie do Internetu ponad 100 tys. mieszkańcom, zwłaszcza z obszarów tzw. białych plam. Przyczynia się więc do redukcji zjawiska wykluczenia cyfrowego, pozwalając na zwiększenie wykorzystania technologii TIK w życiu i w pracy.

Duże znaczenie miały również projekty rozszerzające dostęp do e-usług w sektorze publicznym. Natomiast w pozostałych projektach komponent związany ze społeczeństwem informacyjnym był raczej towarzyszącym (np. tworzenie pracowni komputerowych i stanowisk komputerowych w projektach rozwoju infrastruktury edukacyjnej).

Podsumowanie Priorytetu I

Wszystkie działania w ramach RPO WP, które zgodnie z kategoriami interwencji realizują Priorytet I Strategii EU2020, miały wkład w realizację jego założeń. Jednak z uwagi na to, że w ramach jednego działania realizowane były różne typy projektów, ich wpływ był zróżnicowany w obrębie poszczególnych działań RPO WP.

Największe znaczenie dla realizacji Priorytetu I miały działania i poddziałania dotyczące: rozwoju innowacyjności i B+R w przedsiębiorstwach (1.2), zwiększenia dostępu do finansowania inwestycji innowacyjnych (1.3), rozwoju infrastruktury wsparcia innowacyjności (1.5.1), umiędzynarodowienia przedsiębiorstw (1.6.2), infrastruktury naukowo-dydaktycznej szkół wyższych (2.1), infrastruktury szkolnictwa (9.1), rozwoju społeczeństwa informacyjnego (2.2). W tych działaniach większość projektów wykazywała bezpośrednie powiązanie z założeniami rozwoju inteligentnego. Nieco mniejszy, pośredni wpływ na realizację Priorytetu I miały działania skierowane na zapewnienie finansowania przedsiębiorstwom (1.4), promocję gospodarczą regionu (1.6.1) i powiązania kooperacyjne (1.5.2). Mniejsze znaczenie dla wdrażania Priorytetu I miały również działania dotyczące inwestycji w MŚP (1.1) oraz Inicjatywa JESSICA (3.3).

Zrealizowane w RPO WP projekty w największym stopniu przyczyniły się do realizacji wskaźnika i zakresu *Unii innowacji*. W dalszej kolejności można wymienić *Politykę przemysłową w erze globalizacji*, *Mobilną młodzież*, a na końcu *Europejską agendę cyfrową*.

Wyniki przeprowadzonego badania ewaluacyjnego wykazały, że efekty zrealizowanych projektów mają trwały charakter. Wysoką trwałością efektów cechują się w szczególności projekty zrealizowane przez przedsiębiorstwa, a także projekty dotyczące rozwoju infrastruktury edukacyjnej i Internetu szerokopasmowego. Ryzyko wystąpienia potencjalnych problemów w tym zakresie może dotyczyć działań klastrowych, a także dużych projektów infrastruktury transferu technologii, silnie uzależnionych od finansowania publicznego i generujących wysokie koszty utrzymania.

Z racji specyfiki Programu, zrealizowano wiele mniejszych inwestycji, które generowały efekty o skali regionalnej. Niemniej jednak suma wszystkich przeprowadzonych, nawet małych inwestycji, pozwoliła wygenerować efekty odczuwalne przez przedsiębiorców i mieszkańców.

Potencjał do wywołania zauważalnej zmiany miały przede wszystkim szeroko zakrojone przedsięwzięcia, zwykle dotyczące obszaru całego regionu. Przykłady projektów:

- „Szerokopasmowe pomorskie - budowa sieci szkieletowo - dystrybucyjnej na terenie województwa pomorskiego" – istotny projekt jeśli chodzi o rozbudowę sieci na terenie całego województwa (z wyłączeniem powiatów grodzkich) opiewający na kwotę niemal 30 746 876,91 EUR.
- „Pomorska Biblioteka Cyfrowa (lokalizacja: Serwerownia CI TASK; Politechnika Gdańska, Uniwersytet Gdański, Biblioteka Gdańska PAN; Centrum Mobilne - obwoźny skaner)" – szeroko zakrojony projekt z uwagi na współpracę instytucji kluczowych z perspektywy przedmiotu projektu.
- „Rozwój elektronicznych usług publicznych w Gdyni" – największy wartościowo (4 734 183,12 EUR) projekt rozwoju publicznych e-usług, co zostało odzwierciedlone we wskaźnikach projektowych;
- „System Promocji i Informacji Gospodarczej Województwa Pomorskiego" – kompleksowy projekt mający wspierać przyciąganie zagranicznych inwestorów i umiędzynarodowienie pomorskich firm, o wartości ponad 2 908 836,90 EUR.

Priorytet II - Rozwój zrównoważony

Priorytet II realizowany jest poprzez projekt przewodni pn. *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Ma on na celu wsparcie zmiany w kierunku niskoemisyjnego i efektywniej korzystającego z zasobów społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i energii. W tym celu założono ograniczenia w emisji CO_2 oraz poprawę konkurencyjności przy równoległym zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego.

Do realizacji Priorytetu II powinny przyczynić się 302 projekty o wartości 726 mln EUR.

Tabela 21. Wkład wartościowy RPO WP w realizację Priorytetu II Strategii EU2020 według kategorii interwencji

Działanie	Wartość ogółem projektów (mln EUR)
Działanie 3.1	102,6
Działanie 4.1	226,3
Działanie 4.2	94,6
Działanie 4.3	24
Działanie 5.1	25,3
Działanie 5.2	13,6
Działanie 5.3	1,9
Działanie 5.4	16,9
Działanie 5.5	51,4
Działanie 7.2	14,7
Działanie 8.1	47,2
Działanie 8.2	108
Razem	**726,4**

Wśród projektów, które wyróżniły się pozytywnym wpływem na realizację celów Strategii EU2020 były te, które wpływały przede wszystkim w bezpośredni lub pośredni sposób na ograniczanie emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Zaliczają się do nich przede wszystkim projekty o charakterze transportowym przeprowadzane w miastach, w tym zakupy pojazdów komunikacji miejskiej spełniających normy dopuszczalnej emisji spalin EURO6, modernizacje torowisk tramwajowych, budowy usprawnień infrastrukturalnych dla transportu zbiorowego oraz rozwój komunikacji rowerowej. Poprzez usuwanie z ulic miast Pomorza przestarzałego taboru osiągnięto nie tylko efekt poprawy jakości środowiska ale także zwiększania dostępu do transportu publicznego dla osób

niepełnosprawnych[18]. z kolei modernizacje torowisk tramwajowych pozwalały na poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego względem samochodowego. Ma to oczywisty, pośredni wpływ na zmianę struktury wykorzystania środków transportu w dojazdach do miejsc pracy czy placówek edukacyjnych na bardziej przyjazne środowisku, a przez to na ograniczanie presji środowiskowej transportu.

Przykładem kompleksowego projektu obejmującego zarówno zakup nowoczesnego taboru jak i budowę usprawnień dla komunikacji miejskiej poprawiającej czasy przejazdu na newralgicznych relacjach jest projekt pn. „Zwiększenie konkurencyjności transportu publicznego w Gdyni, dzięki przebudowie infrastruktury komunikacji zbiorowej wraz z zakupem nowoczesnego taboru”[19]. Obejmował on także przebudowę infrastruktury przystankowej, która w dużym stopniu decyduje o dostępności transportu zbiorowego dla mieszkańców miast. Zwiększanie jego zasięgu jest istotne w kontekście pożądanej w podróżach wewnątrzmiejskich rezygnacji z nieprzyjaznych dla środowiska środków transportu.

Za skuteczną formę działania na rzecz ograniczania użycia samochodów wśród mieszkańców uznano również projekty zakładające szersze zmiany urbanistyczno-społeczne realizowane w miastach przy pomocy projektów rewitalizacyjnych. Projektowane w nich zmiany zagospodarowania ulic i placów miejskich z reguły wymuszała poszerzenie stref przeznaczonych dla pieszych i rowerzystów, z ograniczeniem roli pojazdów w obsłudze komunikacyjnej danego rejonu. Jako dobrą praktykę w tego typu projektach można wskazać projekt pn. „Rewitalizacja przestrzeni miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim”.

Typami projektów pozytywnie oddziałującymi także na transport towarów były rewitalizacje linii kolejowych. Przykładem takiego projektu jest rewitalizacja i modernizacja tzw. „Kościerskiego korytarza kolejowego” - odcinka Kościerzyna – Gdynia linii kolejowej nr 201, która pozwoli także na uruchomienie połączeń pasażerskich, a docelowo po elektryfikacji linii do stacji Maksymilianowo na alternatywny dostęp do Portu Morskiego w Gdyni dla pociągów przewożących ładunki z głębi lądu.

Za wyróżniające się projekty w zakresie efektywności wykorzystania energii i pozyskiwania jej ze źródeł odnawialnych należy uznać te, które zakładały termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i pozyskiwanie energii słonecznej lub z biogazu. Przekładały się one bezpośrednio na realizację Priorytetu II zrównoważony rozwój, mając jednocześnie duży wpływ na wskaźniki. Projektem, który obejmował szerokie grono odbiorców (budynki użyteczności publicznej, domy mieszkańców) był „Program wykorzystania energii słonecznej na terenie Gminy Kobylnica”, zakładający montaż ponad 1000 kolektorów słonecznych.

Niewielkim wkładem lub brakiem wkładu w realizację Priorytetu II zrównoważony rozwój charakteryzowały się projekty, które polegały na przebudowie lub modernizacji dróg.

Podobnie prezentowały się projekty z zakresu budowy zintegrowanych systemów alarmowania i ratownictwa, które choć istotne z punktu widzenia zabezpieczenia potrzeb ludności, nie oddziaływały na realizację Priorytetu. Inaczej należy oceniać inwestycje polegające na budowie systemów monitoringu środowiska, które poprzez budowę baz danych pozwalają na skuteczniejsze podejmowanie decyzji w zakresie jego ochrony. Przykładem takiego projektu jest „Regionalny system zarządzania informacją o jakości powietrza w województwie pomorskim AIRPOMERANIA”.

[18] Przykładami takich projektów są m.in. „Zakup 11 niskopodłogowych autobusów dla komunikacji miejskiej w Starogardzie Gdańskim” i „Zwiększenie konkurencyjności transportu publicznego w Gdyni, dzięki przebudowie infrastruktury komunikacji zbiorowej wraz z zakupem nowego taboru”, które obejmowały zakup łącznie 41 pojazdów niskopodłogowych ułatwiających korzystanie z komunikacji miejskiej dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

[19] Projekt otrzymał prestiżową nagrodę Regiostars 2014 w kategorii „CityStar – inwestycje w publiczny transport miejski zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju”.

Podsumowanie Priorytetu II

Realizacja projektów finansowanych z RPO WP przyczyniła się w przeważającym zakresie do spełnienia założeń zarówno projektu przewodniego, jak i do zrealizowania celów Strategii EU2020.

W kontekście wkładu poszczególnych działań w realizację Priorytetu II najbardziej wyróżniają się Działania 3.1, 5.5 oraz 5.4. Mniejszym rzeczywistym wkładem cechują się Działania 4.1 i 8.2. Pozytywne oddziaływania związane są głównie z projektami z zakresu modernizacji transportu oraz ograniczania zużycia energii, a także rozwoju pozyskiwania energii ze źródeł alternatywnych. Mają one bezpośrednie przełożenie na wskaźniki w postaci ograniczenia emisji dwutlenku węgla lub poprawę efektywności energetycznej.

Wszystkie projekty ramach RPO WP realizujące Priorytet II Strategii EU2020 mają trwały charakter. Potencjalne zagrożenie trwałości dotyczyć może ewentualnie projektów, w ramach których powstaje infrastruktura publicznego transportu zbiorowego. Jednak, że organizatorzy z terenu województwa pomorskiego, od których decyzji zależne jest wykorzystanie efektów projektów, wykazują bardzo dużą – w porównaniu z innymi rejonami Polski – dbałość o zapewnienie odpowiedniej oferty przewozowej.

Większość projektów to projekty o skali regionalnej. Pojedyncze projekty z zakresu transportu kolejowego (rewitalizacje linii kolejowych) lub z zakresu transportu drogowego mogą być postrzegane jako te o krajowym zasięgu, gdzie inwestycje punktowe na sieci transportowej o charakterze regionalnym pozwalają uzyskać efekt synergii z inwestycjami o charakterze europejskim (np. siecią TEN-T). Przykładowo poprawa dostępności portu morskiego w Gdyni wraz z inwestycjami w samym porcie pozwalają na poprawę obsługi towarowej na relacjach w głąb lądu.

Priorytet III rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

W ramach Priorytetu III realizowane są dwie inicjatywy przewodnie:

1. *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* mający na celu modernizację rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno wpłynąć na poprawę współczynnika aktywności zawodowej i lepiej dopasować popyt i podaż na rynku pracy;
2. *Europejski program walki z ubóstwem* zmierzający do zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej tak, aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym;

W ramach RPO WP dofinansowano 292 projekty o wartości 308 mln EUR, które nominalnie realizują cele Priorytetu III Strategii EU2020. Kategoryzacja ta jest jednak dość ogólna i w praktyce część z tych projektów nie wiąże się lub wiąże się słabo z Priorytetem III.

Tabela 22. Wkład wartościowy RPO WP w realizację Priorytetu III Strategii EU2020

Działanie/Poddziałanie	Wartość ogółem projektów (mln EUR)
Działanie 2.1	48,1
Poddziałanie 3.2.1	50,5
Poddziałanie 3.2.2	68,4
Działanie 7.1	44,8
Działanie 7.2	2,5
Poddziałanie 8.1.2	27,6
Działanie 9.1	44,2
Działanie 9.2	14,3
Działanie 9.3	8,1
Razem	**308,4**

Wkład RPO WP w realizację Strategii polegał przede wszystkim na tworzeniu odpowiednich warunków infrastrukturalnych do prowadzenia usług zdrowotnych i usług społecznych z zakresu włączenia społecznego. Dotyczy to także projektów rewitalizacyjnych prowadzonych w największych ośrodkach miejskich województwa. Znajdował się w nich, co prawda, również dodatkowy komponent obejmujący działania społeczne. Był on jednak niewielki w porównaniu do działań infrastrukturalnych. W związku z tym żaden z projektów nie realizował bezpośrednio celów wyrażonych wskaźnikami. Dopiero usługi wykonane przy wykorzystaniu infrastruktury wspartej w projektach mają szansę wpłynięcia na wskaźniki.

RPO WP w bardzo ograniczonym stopniu wsparł *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*. Wiąże się to z faktem, że przewidziane w priorytecie działania mają przede wszystkim charakter „miękki" i jako takie realizowane były przede wszystkim przez POKL.

Europejski program walki z ubóstwem

Projekty realizujące inicjatywę mają przede wszystkim charakter infrastrukturalny, niemniej jednak tworzenie warunków infrastrukturalnych dla usług społecznych należy uznać za ważny wkład na rzecz ich dostępności i jakości.

Wszystkie projekty z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia wpisują się bezpośrednio w *Europejski program walki z ubóstwem, w* którym mocno podkreślona jest konieczność działań na rzecz poprawy dostępności i jakości usług zdrowotnych. Również w RPO WP podkreśla się, że stan zdrowia jest silnie sprzężony ze statusem społecznym. Stąd też rozwijanie powszechnego dostępu do usług zdrowotnych traktowane jest w programie jako działanie na rzecz ograniczania nierówności społecznych. Jako przykład dobrej praktyki w tym obszarze można wskazać projekt zakładający utworzenie Pracowni Kardioangiologii inwazyjnej w Szpitalu Specjalistycznym im. J.K. Łukowicza w Chojnicach.

Ograniczone finansowanie na rzecz infrastruktury pomocy społecznej w ramach RPO WP wiąże się z wyborem strategicznych obszarów wsparcia na etapie programowania.

Do nierealizujących Priorytetu III należą 1) projekty rewitalizacyjne prowadzone w mniejszych miejscowościach (były to inwestycje wspomagające infrastrukturę usług społecznych, zdrowotnych ani oświatowych, ale nie towarzyszyły im żadne działania społeczne); 2) projekty rozwijające infrastrukturę obiektów o innych funkcjach (były to przede wszystkim obiekty spełniające funkcje kulturalne oraz obiekty sportowe i hale widowiskowo-sportowe niepowiązane ze szkołami).

Podsumowanie Priorytetu III

Wśród projektów wpisujących się w realizację Priorytetu III dominują projekty realizujące zakres inicjatywy *Program na rzecz walki z ubóstwem.* W odniesieniu do wkładu RPO WP w realizację wskaźników Strategii EU 2020 jest to jednak wkład pośredni z uwagi na infrastrukturalny charakter projektów, które tylko pośrednio mogą wpływać na zjawiska społeczne wyrażone we wskaźnikach przypisanych do Priorytetu III Strategii EU2020.

Wkład poszczególnych działań w realizacje Priorytetu III jest nierównomierny. z jednej strony są działania, które w całości realizują cele inicjatyw przewodnich, np. działania rozwijające infrastrukturę ochrony zdrowia (7.1 i 9.2) oraz rewitalizacja w największych miastach regionu (3.2.1). z drugiej strony są działania realizujące Priorytet III w małym stopniu. Są to działania z zakresu rozwijania różnego rodzaju obiektów użyteczności publicznej (3.2.2 i 3.3) oraz rewitalizacji w mniejszych miastach (8.1.2).

Największą skuteczność we wdrażaniu Priorytetu III Strategii EU20202 RPO WP wykazał w zakresie poprawy dostępności/jakości usług zdrowotnych. Skalę efektu w tym obszarze należy uznać za dużą. Mniejszy niż innych projektów realizujących Strategię EU2020 jest natomiast wpływ Programu na poprawę dostępności usług z zakresu integracji społecznej, a także projektów rewitalizacyjnych w zakresie poprawy sytuacji życiowej ubogich mieszkańców rewitalizowanych terenów.

Realizowane projekty miały przede wszystkim charakter lokalny, ograniczający się do jednej miejscowości, a czasami, jak w przypadku projektów rewitalizacyjnych do wybranych dzielnic/części miast. Szersze oddziaływanie występowało jedynie w przypadku szpitali (wspartych w zadaniu 7.1), które obsługują cały region lub wybrane powiaty.

Największy potencjał do wywołania przez RPO WP zmiany zgodnej z kierunkami zakreślonymi w Priorytecie III Strategii EU2020 dotyczy dziedziny zdrowia. Jest to zwłaszcza widoczne w obszarze leczenia szpitalnego chorób nowotworowych, chorób układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy, które wsparto w Działaniu 7.1. Projekty zrealizowano łącznie w 13 szpitalach (na 54 w województwie[20], czyli w około 24% placówek), kwota dofinansowania dla nich wyniosła 26 796 724,99 EUR. Była to pomoc na tyle duża i skoncentrowana, że mogła przynieść istotną zmianę w dziedzinie leczenia ww. chorób. Nieco mniejsze były inwestycje poczynione w ośrodkach zdrowia w ramach Działania 9.2. Dofinansowaniem na łączną kwotę 7 843 323,68 EUR objęto 40 przychodni, które stanowią około 4% wszystkich przychodni w województwie. Ze względu na powszechność tej opieki i duże potrzeby inwestycyjne taki wkład należy uznać za znaczący.

Podobnie znaczący wpływ wywarło RPO WP na poprawę infrastruktury oświaty w zakresie obiektów sportowych.

Znaczenie RPO WP dla pozostałej infrastruktury społecznej ważnej z punktu widzenia celów Priorytetu III Strategii EU2020 jest dużo mniejsze.

Wszystkie projekty realizujące Priorytet III Strategii EU2020 przyniosły trwały efekt, ponieważ ich najważniejszymi elementami były inwestycje w infrastrukturę służącą poprawie jakości życia mieszkańców województwa, której utrzymanie gwarantowane jest ze środków publicznych (infrastruktura zdrowotna, edukacyjna, systemu pomocy społecznej, mieszkaniowa). Dobrym przykładem działań intensywnych i długotrwałych jest m.in. projekt rewitalizacji Gdańskiej Letnicy czy powołanie i finansowanie przez pierwszy rok działalności Klubu Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie (klub nadal prowadzi działalność).

Efekty makroekonomiczne realizacji Strategii EU2020 w województwie pomorskim

W województwie pomorskim w okresie od 2010r. – kiedy została przyjęta Strategia EU2020 do 2015r. (ostatni rok realizacji RPO WP) widoczne są pozytywne zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej. Wartość PKB wzrosła o ponad 26%, a PKB per capita o niecałe 25%.[21] Pomorskie zmniejszyło dystans do średniego poziomu PKB per capita w UE (w PPS) o 5 punktów procentowych (z 59% w 2010 r. do 64% w 2014 r.). Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 wzrósł z 64,2% w 2010 r. do 68,6% w 2015 r., a stopa bezrobocia wśród osób w tej samej grupie wiekowej zmalała z 9,1% do 6,5%. Już w 2013 r. województwo przekroczyło zakładany dla UE poziom odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wykształcenie wyższe, notując 41,3% w 2015 r. Jednocześnie sukcesywnie maleje odsetek młodzieży niekontynuującej nauki, który w województwie (5,6%), jak i w Polsce, jest niższy niż notowany i zakładany do osiągnięcia dla UE. Wyższe niż w kraju są nakłady na działalność B+R w relacji do PKB, charakteryzujące konkurencyjność i poziom rozwoju gospodarki opartej na wiedzy (region zanotował wzrost z 0,6% w 2010 r. do 1,05% w 2014 r.). W analizowanym okresie wzrastał również udział energii produkowanej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii.[22]

Zmiany wskaźników Strategii EU2020 w latach 2010-2015 przedstawia poniższa tabela.

[20] Na podstawie danych GUS z 2015 roku. Liczba ta zawiera w sobie wszystkie szpitale, także te rejonowe.

[21] Na podstawie danych szacunkowych PKB dla 2015 roku.

[22] Ze względu na brak danych, wskaźnik dla województwa dotyczy tylko energii elektrycznej i nie jest porównywalny ze wskaźnikiem dla kraju i UE.

Tabela 23. Realizacja wskaźników Strategii EU2020

Cele Strategii EU2020		UE28	Polska	Pomorskie	
		2015			Zmiana 2010-2015
1. Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB [%]	3%	2,04	1	1,05 (2014 r.)	0,45 pp. (2010-2014)
2. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata [%]	75%	70	67,8	68,6	4,4 pp.
3. Odsetek osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie [%]	40%	38,7	43,4	41,3	6,8 pp.
4. Młodzież niekontynuująca nauki [%]	10%	11	5,3	5,6	-0,7 pp.
5, Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto [%]	20%	16 (2014 r.)	11,45 (2014 r.)	19,5 (2014 r., dotyczy energii elektrycznej)	9,6 pp. (2010-2014, dotyczy energii elektrycznej)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i Eurostat.

Interwencja RPO WP była wyraźnie ukierunkowana terytorialnie, w związku z tym występuje zróżnicowanie skuteczności realizacji celów Strategii EU2020 na poszczególnych obszarach województwa, które nie wynika jedynie z cech tych obszarów. W ośrodkach rozwojowych i gminach położonych na obszarach słabych strukturalnie wyraźnie był wyższy udział środków skierowanych na rozwój włączający (z uwagi na realizowane tam projekty z obszaru szeroko rozumianej rewitalizacji. Na obszarach słabych strukturalnie relatywnie najniższy był udział wydatków na rozwój zrównoważony, pomimo, że obszary te były preferowane przy wyborze projektów w zakresie lokalnej infrastruktury podstawowej. W ośrodkach miejskich realizowane były przede wszystkim inwestycje ukierunkowane na rozwój inteligentny (inwestycje z zakresu B+R oraz edukacji.

Realizacja Krajowego Programu Reform

Instrumentem służącym realizacji założeń Strategii EU2020 na poziomie narodowym jest *Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii EU2020* (KPR) przyjęty przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2011 r. Celem KPR jest budowa trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, łącząc cele unijne z priorytetami krajowymi. Przedstawione w nim reformy ukierunkowane na wzrost inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu mają umożliwić przezwyciężenie zidentyfikowanych barier wzrostu hamujących potencjał rozwojowy. KPR skupia się więc na tych działaniach, które mają na celu odrabianie zaległości rozwojowych oraz budowę nowych przewag konkurencyjnych, w trzech obszarach priorytetowych:

- *Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego*,
- *Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego*,
- *Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu*.

KPR zakłada również efektywne wykorzystanie środków polityki spójności, które są źródłem finansowania wielu inwestycji pozwalających nadrobić zaległości rozwojowych, przyczyniając się do większej spójności w ramach UE. Zgodnie z zapisami KPR odrabianie zaległości rozwojowych w trzech ww. obszarach polegać będzie przede wszystkim na zmniejszaniu dystansu infrastrukturalnego m.in. w transporcie, energetyce, telekomunikacji, infrastrukturze społecznej oraz poprawie otoczenia regulacyjnego i działań na rzecz podniesienia jakości stanowionego prawa, z zachowaniem wysokiej jakości usług świadczonych przez administrację publiczną. Brak odpowiedniej infrastruktury jest w świetl dokumentu istotną barierą rozwoju zarówno innowacyjności, jak i kapitału ludzkiego. W tym

zakresie obszary interwencji wynikające z KPR są zbieżne z tymi, na których skupia się RPO WP (likwidacja barier infrastrukturalnych i wzrost konkurencyjności województwa pomorskiego).

Analiza spójności poszczególnych OP RPO WP z priorytetami wyznaczonymi w ramach KPR pozwala przyporządkować adekwatne działania obu dokumentów na rzecz realizacji Strategii EU2020.

Tabela 24. Spójność RPO WP z celami Strategii EU2020 oraz priorytetami Krajowego Programu Reform

Priorytety Strategii EU2020	Obszary Strategii EU2020	Obszary priorytetowe KPR	Działania RPO WP
Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji (*smart growth)*	Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość	Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego	1.1. *Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa*
			1.2. *Rozwiązania innowacyjne w MŚP*
			1.3. *Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MŚP*
			1.4. *Systemowe wspieranie przedsiębiorczości*
			1.5. *Regionalna sieć transferu rozwiązań innowacyjnych*
			1.6. *Promocja gospodarcza regionu*
			3.3. *Infrastruktura rozwoju miast – wsparcie pozadotacyjne*
	Społeczeństwo informacyjne		2.2. *Infrastruktura i usługi tworzące podstawy społeczeństwa informacyjnego*
	Edukacja		2.1. *Infrastruktura edukacyjna i naukowo-dydaktyczna*
			9.1. *Lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa i kultury*
Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej (*suistainable growth*)	Klimat, energia, mobilność	Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego	3.1. *Rozwój i integracja systemów transportu zbiorowego*
			4.1. *Rozwój regionalnej infrastruktury drogowej*
			4.2. *Rozwój regionalnej infrastruktury kolejowej*
			4.3. *Rozwój i poprawa dostępności węzłów transportowych*
			5.1. *Gospodarka odpadami*
			5.2. *Gospodarka wodna*
			5.3. *Zarządzanie informacją o środowisku*
			5.4. *Rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych*
			5.5. *Infrastruktura energetyczna i poszanowanie energii*
			8.2. *Lokalna infrastruktura ochrony środowiska*
			7.2. *Zintegrowany system ratownictwa*
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną (*inclusive growth*)	Zatrudnienie i umiejętności	Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu	Nie dotyczy RPO WP
	Walka z ubóstwem		3.2. *Wzrost atrakcyjności przestrzeni miejskiej*
			7.1. *Infrastruktura ochrony zdrowia*
			7.2. *Zintegrowany system ratownictwa*
			8.1. *Lokalny potencjał rozwojowy*
			9.1 *Lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa i kultury*
			9.2. *Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia*
			9.3. *Lokalne inicjatywy obywatelskie*

2.1.6.7 Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Wstęp

Jednym z wyzwań rozwojowych, przed którymi stoi województwo pomorskie jest nie w pełni wykorzystana bałtycka szansa, która powinna przerodzić się w jeden z kluczowych atutów województwa pomorskiego, będącego polskim liderem współpracy w Regionie Morza Bałtyckiego.

SUERMB stanowi dla Pomorskiego szansę trwałego włączenia się w instytucjonalne i gospodarcze procesy integracyjne w Regionie, który oferuje jeden z największych globalnych potencjałów innowacyjnych oraz atrakcyjną (bliską modelowi określonemu w Strategii EU2020) ścieżkę zrównoważonego rozwoju potencjału konkurencyjnego.

Województwo pomorskie aktywnie uczestniczyło w pracach nad przygotowaniem Strategii – było zaangażowane w opracowanie trzech stanowisk Konwentu Marszałków Województw RP, a także zorganizowało tzw. *Okrągły stół* dotyczący aspektów ochrony środowiska w Strategii. Przedstawiciele województwa pomorskiego brali także czynny udział w międzynarodowych konferencjach poświęconych SUERMB. Województwo pomorskie jest także aktywnym uczestnikiem posiedzeń *Zespołu Roboczego ds. koordynacji wdrażania Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w Polsce*, powołanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Jednocześnie, SWP włączył się bezpośrednio w proces wdrażania Strategii, obejmując rolę lidera projektu flagowego w obszarze turystyki. Ponadto, podmioty z terenu województwa pomorskiego są aktywnymi współrealizatorami projektów flagowych w ramach Strategii.

Zmiany RPO WP 2007-2013 powiązane z SUERMB

IZ RPO WP nie dokonała zmian kryteriów wyboru i oceny projektów pod kątem SUERMB. W ramach RPO WP nie są także realizowane projekty flagowe wymienione w Planie działań Strategii. Nie zaangażowano również środków pomocy technicznej RPO WP na potrzeby związane z wdrażaniem SUERMB. Niemniej, przeprowadzona w 2011 r. zmiana RPO WP, wynikająca ze śródokresowego przeglądu Programu, uwzględniła tematykę Strategii, przede wszystkim poprzez precyzyjne wskazanie związków poszczególnych obszarów tematycznych RPO WP z celami SUERMB.

Realizacja SUERMB w ramach RPO WP

IZ RPO WP przeprowadziła analizę stopnia zaangażowania RPO WP w proces realizacji SUERMB w oparciu o kody klasyfikacji według kryterium priorytetowych obszarów tematycznych (na podstawie rozporządzenia nr 1828/2006). Stosowna tabela stanowi Załącznik VII (Tabela 7a) do niniejszego Sprawozdania.

W oparciu o dane zawarte w ww. Załączniku, należy stwierdzić, iż **1 381** projektów realizowanych w ramach RPO WP wpisuje się w cele szczegółowe SUERMB. Ich łączna wartość dofinansowania UE to ponad **791 mln EUR.** Pod względem liczby projektów jest to **82% wszystkich projektów** realizowanych w Programie, a pod względem wartości dofinansowania jest to **83% całości zaangażowanych środków UE**.

Pod względem wartości dofinansowania i liczby dominują projekty wpisujące się w trzeci cel SUERMB – *Zwiększenie dobrobytu/Increase Prosperity* (**1 106** projektów, **399** mln **EUR** dofinansowania UE). Są to przede wszystkim przedsięwzięcia związane z rozwojem sektora MŚP, zarówno w zakresie wsparcia dotacyjnego firm, jak i zwrotnego oraz przedsięwzięcia stymulujące innowacyjność, transfer technologii oraz tworzenie i rozwój klastrów (np. projekt „Wsparcie tworzenia i rozwoju powiązań kooperacyjnych w Klastrze Kluczowym Województwa Pomorskiego – Bałtyckim Klastrze Ekoenergetycznym").

W tej grupie znajdują się także projekty z zakresu: turystyki (np. projekt „Turystyczny Szlak Północnych Kaszub"), ochrony zdrowia, a także kompleksowe projekty łączące w sobie elementy transportu, turystyki i ochrony środowiska (np. w zakresie rozwoju komunikacji rowerowej). Trzeci cel SUERMB realizują również projekty RPO WP dotyczące rozwoju infrastruktury edukacyjnej na poziomie wyższym (np. „Fizyka dla medycyny – przebudowa pomieszczeń i wyposażenie pracowni zastosowań medycznych fizyki i obrazowania medycznego Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Uniwersytetu Gdańskiego") oraz działania z zakresu e-usług, głównie e-edukacji.

Zarówno pod względem wartości dofinansowania UE jak i liczby projektów, ważną grupę stanowią także projekty wpisujące się w drugi cel Strategii – *Rozwój połączeń w regionie/Connect the Region* (**196** projektów, ok. **329 mln EUR** dofinansowania UE). Obejmuje ona z jednej strony projekty

transportowe, stymulujące rozwój transportu drogowego na poziomie ponadregionalnym (np. projekty związane z rozbudową/przebudową dróg wojewódzkich stanowiących dojazd do autostrady A-1), ale także przedsięwzięcia z zakresu energetyki.

Istotną, choć stanowiącą najmniej liczną grupę, posiadającą jednocześnie najmniejszą wartość dofinansowania UE, stanowią projekty RPO WP wpisujące się w pierwszy cel Strategii – *Ocalenie morza/Save the Sea* (**79** projektów, ok. **63 mln EUR** dofinansowania UE). Są to z jednej strony projekty z zakresu gospodarki wodnej, ale także projekty dotyczące infrastruktury ochrony środowiska (głównie w zakresie zagospodarowania odpadów, kanalizacji i oczyszczalni ścieków – np. projekt „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przepompowniami ścieków w miejscowościach Starzyno, Starzyński Dwór i Werblinia oraz kanalizacji deszczowej w miejscowości Starzyno, gmina Puck"). Należy podkreślić, iż projekty z ww. zakresu mają szczególne znaczenie w regionach nadmorskich (jakim jest pomorskie) ze względu na bezpośrednie pozytywne oddziaływanie na stan wód Morza Bałtyckiego.

Rozkład przestrzenny projektów „bałtyckich" w ramach RPO WP

W zakresie przestrzennego rozmieszczenia nakładów zaangażowanych w realizację SUERMB, największe środki dofinansowania UE przekładające się na najwyższą liczbę projektów wpisujących się w realizację Strategii pozyskał Gdańsk – przede wszystkim ze względu na duże projekty drogowe, a także projekty uczelni wyższych i liczne przedsięwzięcia realizowane przez przedsiębiorców. Liczne projekty „bałtyckie" realizowane także w Gdyni (przede wszystkim dzięki rozbudowie parku naukowo-technologicznego, rozwojowi komunikacji miejskiej oraz inwestycjom w infrastrukturę zdrowia) oraz w powiatach: kartuskim, wejherowskim i gdańskim (głównie ze względu na liczne inwestycje drogowe, kolejowe i turystyczne). Pod względem wartości dofinansowania UE *per capita*, liderem był Sopot (m.in. dzięki projektom drogowym i turystycznym) oraz powiaty: nowodworski, kościerski i pucki.

Wnioski i podsumowanie

Realizacja SUERMB w ramach RPO WP przebiegała głównie w sposób pośredni. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż Strategia została przyjęta w 2009 r., a więc później niż RPO WP, w sytuacji znacznego zaawansowania realizacyjnego Programu. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę na stosunkowo niewielką wiedzę wśród potencjalnych beneficjentów Programu o celach SUERMB.

Niemniej, ponad 80% projektów realizowanych w RPO WP wpisuje się w cele Strategii, przede wszystkim poprzez przyczynianie się do realizacji wskaźników zapisanych w Planie Działań SUERMB (np. w zakresie dostępność transportowej regionu czy w zakresie wprowadzania do morza substancji niebezpiecznych i biogennych). W ten sposób RPO WP przyczynił się wymiernie do realizacji celów SUERMB, nawet biorąc pod uwagę jedynie pośredni wpływ samej Strategii na poszczególne projekty.

W okresie 2014-2020 IZ RPO WP podeszła do kwestii pełnego umiejscowienia SUERMB w RPO WP 2014-2020 w sposób proaktywny. W RPO WP 2014-2020 wskazano – na podstawie SRWP 2020 – obszary, w których szczególny nacisk zostanie położony na realizację projektów wpisujących się w realizację celów SUERMB. Są to przede wszystkim:

1. OP1. Komercjalizacja wiedzy, głównie w zakresie: innowacyjnych inwestycji w przedsiębiorstwach, rozwijania działalności B+R, realizacji projektów badawczo-wdrożeniowych (PI 1b) oraz rozwoju infrastruktury jednostek B+R (PI 1a),
2. OP2. Przedsiębiorstwa, głównie w zakresie: pobudzania popytu przedsiębiorstw na specjalistyczne usługi IOB oraz wzmacniania atrakcyjności inwestycyjnej województwa (PI 3a) oraz wzmacniania proeksportowej orientacji przedsiębiorstw (PI 3b),
3. OP8. Konwersja, głównie w zakresie działań polegających na:
    - zagospodarowaniu tras turystycznych o charakterze regionalnym i ponadregionalnym, budowie lub modernizacji infrastruktury żeglarskiej, rozwoju infrastruktury turystycznej,

w tym szlaków kajakowych i rowerowych oraz rozwoju infrastruktury o charakterze uzdrowiskowym (PI 6c),

- ratowaniu, przywracaniu wartości i otoczeniu ochroną charakterystycznych zabytków lub ich zespołów (PI 6c),

4. OP10. Energia, głównie w zakresie wykorzystania źródeł energii odnawialnej (PI 4a),
5. OP11. Środowisko, głównie w zakresie poprawy stanu cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych, ochrony ekosystemu strefy przybrzeżnej Morza Bałtyckiego oraz edukacji ekologicznej (PI 6d).

W ww. PI przyjęto kryteria wyboru projektów premiujące te przedsięwzięcia, które w sposób bezpośredni wpisują się w Strategię (tj. realizują jej wskaźniki w danym obszarze tematycznym), a także realizowane są we współpracy z podmiotami z regionu Morza Bałtyckiego. W uzasadnionych przypadkach w ww. obszarach może także nastąpić wydatkowanie środków Programu przez beneficjentów poza granicami województwa pomorskiego, jednak jedynie w przypadku bezpośredniego wpływu na realizację celów danej Osi Programu (na podstawie art. 70 ust. 2 pkt a-d rozporządzenia ogólnego[23]).

2.2 INFORMACJA NA TEMAT ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI WSPÓLNOTOWYMI (INFORMATION ABOUT COMPLIANCE WITH COMMUNITY LAW)

RPO WP był realizowany zgodnie z przepisami wspólnotowymi na wszystkich etapach realizacji. Ponadto, IZ RPO WP podjęła szereg działań, dzięki którym wszystkie instytucje uczestniczące we wdrażaniu Programu funkcjonowały w zgodzie z przepisami wspólnotowymi. Do działań tych można zaliczyć przede wszystkim:

— umieszczenie we wszystkich dokumentach programowych (RPO WP, URPO WP) jak również w dokumentach przeznaczonych dla beneficjentów (Przewodnik Beneficjenta RPO WP, wniosek o dofinansowanie, umowa o dofinansowanie, wniosek o płatność w ramach RPO WP) zapisów o konieczności przestrzegania przez beneficjentów polityk wspólnotowych, a także zgodności realizacji projektów z przepisami prawa wspólnotowego;

— umieszczenie we wniosku o dofinansowanie zapisu zobowiązującego beneficjenta do opisu, w jaki sposób (na etapie wdrażania i po zakończeniu realizacji projektu) zapewni zgodność projektu z Ustawą PZP, polityką zrównoważonego rozwoju (ochrona środowiska, a w szczególności ochrona obszarów sieci Natura 2000), polityką równości szans i niedyskryminacji, a także uwzględni problematykę płci w zależności od charakteru projektów.

Najważniejsze kwestie dotyczące zgodności RPO WP z przepisami wspólnotowymi od początku wdrażania Programu:

Polityka zrównoważonego rozwoju

Poniżej przedstawiamy konkretne przykłady realizacji polityki zrównoważonego rozwoju w ramach realizowanych projektów:

— wykorzystanie gazu ziemnego CNG w transporcie samochodowym w sposób bezpośrednio sprzyjający ochronie środowiska poprzez: zmniejszenie emisji tlenku węgla i węglowodorów, zmniejszenie emisji wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, możliwość nieznacznego zwiększenia emisji tlenków azotu, znaczne zmniejszenie emisji cząstek stałych,

[23] należy przez to rozumieć rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie nr1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r.).

zmniejszenie emisji związków siarki, ograniczenie emisji dwutlenku węgla w zamkniętym cyklu powstawania i eksploatacji paliw;

— w ramach projektów rewitalizacyjnych przeprowadzone inwestycje odniosły pozytywny wpływ na środowisko:

  - bezpieczne sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej zapobiegają zanieczyszczeniu wód podziemnych;
  - przebudowa dróg upłynnia ruch, wpływając na redukcję zanieczyszczeń do atmosfery;
  - likwidacja pieców węglowych pozwala na ograniczenie tzw. niskiej emisji.

  Ponadto sposób wykonywania inwestycji, wykorzystywane materiały i zastosowane technologie były zgodne z obowiązującymi standardami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego;

— inwestycje dotyczące infrastruktury energetycznej ograniczyły emisję do atmosfery pyłów i gazów cieplarnianych, co w dłuższej perspektywie czasowej zmniejszy negatywny wpływ energetyki na stan środowiska naturalnego;

— remont oraz zakup nowej specjalistycznej aparatury medycznej oraz sprzętu medycznego w ramach projektów związanych z infrastrukturą zdrowia, wpłynie w sposób pozytywny na środowisko m.in. poprzez proekologiczne aspekty instalacji systemu radiografii cyfrowej (całkowita eliminacja szkodliwych odpadów chemicznych). Dzięki zastosowaniu nowoczesnych technologii zmniejszona zostanie łączna dawka promieniowania emitowana przy wykonywaniu badań, pojawiły się także oszczędności w zużyciu energii elektrycznej dzięki wymianie sprzętu na nowy oraz zastosowanie wentylacji z odzyskaniem ciepła;

— dla ochrony rzek przed zanieczyszczeniami na wszystkich wylotach głównych kolektorów deszczowych zbudowane zostały klarowniki wód deszczowych;

— zastosowanie baterii wykorzystujących perlatory – poprzez napowietrzanie strumienia wody ograniczają zużycie wody nawet o 50%, zaś kotłownie na paliwo ekologiczne przeznaczone do produkcji ciepła w niskoemisyjnych, ekologicznych kotłach retortowych, pozwoli na ograniczenie emisji pyłów do atmosfery;

— w projektach z zakresu kultury i turystyki zastosowane zostały ponadstandardowe rozwiązania techniczne służące ochronie środowiska m.in. w postaci lamp solarnych i hybrydowych (solarno-wiatrowych). Lampy hybrydowe zasilane są w 100% przez energię odnawialną.

W 2014 roku został sporządzony Raport końcowy z badania ewaluacyjnego pn. *Ocena wpływu projektów zrealizowanych w ramach RPO WP 2007-2013 na środowisko w województwie pomorskim.*

Wynika z niego, że w ramach RPO WP znaczny udział (około 20%) stanowią projekty, które nie są bezpośredni związane z ochroną środowiska, jednak zawierają działania przyczyniające się do poprawy jakości lub ograniczenia presji na środowisko. Oceniono to zjawisko jako bardzo pozytywne, które pozwala maksymalizować efektywność ekologiczną interwencji. W ramach obowiązujących procedur RPO WP, w tym w szczególności procedur wyboru wniosków o dofinansowanie, zawarto uregulowania zmierzające do realizacji zapisów dokumentów strategicznych z dziedziny ochrony środowiska tj. przywołania dokumentów strategicznych z różnych dziedzin. Natomiast w zakresie uwzględnienia uwarunkowań środowiskowych na etapie oceny projektów należy stwierdzić, że RPO WP dobrze zrealizowało to zadanie. Kryteria środowiskowe zostały uwzględnione w czasie oceny wniosków na dwóch etapach – w czasie oceny formalnej i oceny merytorycznej. Można więc stwierdzić, że rozwiązania proceduralne związane z zagadnieniami ochrony środowiska były dość skuteczne. Mimo niewielkiej wagi, dla części beneficjentów kryteria środowiskowe stanowiły zachętę do wdrożenia działań prośrodowiskowych w projektach. Jest to przykład dobrej praktyki zmierzającej

do osadzenia wszystkich projektów, w tym także tych „nie-środowiskowych", w realiach ochrony środowiska i wypełniania określonych w dokumentach strategicznych wskazań środowiskowych.

Celem głównym badania było oszacowanie efektów środowiskowych, uzyskanych dzięki realizacji projektów dofinansowanych w ramach RPO WP, w tym:

1. Identyfikacja środowiskowych rezultatów realizacji projektów, w podziale na obszary tematyczne i dla całego RPO WP.
2. Określenie oddziaływania projektów RPO WP na obszary objęte formami ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, w tym w szczególności: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu oraz obszary Natura 2000.
3. Rekomendacje w zakresie ukierunkowania przyszłej interwencji na realizację celów środowiskowych przyjętych w Strategii EUROPA 2020, oraz Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego oraz SRWP 2020.

Prawo zamówień publicznych

— doprecyzowano zapisy odnoszące się do zasad udzielania zamówień przez beneficjentów, którzy nie są zobowiązani do stosowania ustawy PZP;

— eliminowano błędy w zakresie zamówień publicznych poprzez weryfikację ogłoszeń o zamówieniu niezwłocznie po ich upublicznieniu, przed terminem otwarcia ofert;

— wprowadzono w umowie o dofinansowanie projektu obowiązek udostępniania dowodów stosowania procedur dotyczących udzielania zamówień publicznych oraz regulaminu komisji przetargowej albo dowodów rozpoczęcia procedury zawierania umowy w trybie art. 701 ust. 1 kodeksu cywilnego, na żądanie IZ RPO WP lub innych upoważnionych organów przesyłania wszelkiej dokumentacji związanej z wyborem wykonawcy;

— w celu zachowania zasad związanych z przejrzystością w udzielaniu zamówień publicznych, a także mając na uwadze fakt, iż zamówienia powinny być udzielane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów, IZ RPO WP przygotowała wytyczne dla beneficjentów, którzy udzielają zamówień o wartości od 6 000 EUR do równowartości kwoty 30 000 EUR (bez podatku od towaru i usług). Dla beneficjentów niespełniających kryteriów podmiotowych określonych w art. 3 ustawy PZP), przy zamówieniach powyżej 30 000 EUR, należy postępować zgodnie z art. 70^1 – 70^5 kodeksu cywilnego;

— zobowiązano beneficjentów będących MŚP, dla których zamówienie przekracza kwotę 12 500 EUR (50 000 PLN), do gromadzenia i przedstawiania instytucjom uprawnionym do kontroli dokumenty, które udowodnią spełnienie zasady wydatkowania środków w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania założonych efektów przy jak najniższej kwocie wydatku (np. pisemne protokoły z negocjacji handlowych, podpisane przez obie strony, pisemne oferty firm konkurencyjnych w stosunku do wykonawcy/dostawcy z którym beneficjent podpisze umowę, oświadczenia beneficjenta uzasadniające dokonany wybór wykonawcy/dostawcy). W przypadku, gdy zamówienie dotyczy towarów lub usług, które mogą być zakupione z powodów obiektywnych tylko od jednego podmiotu (np. zakup *know-how*), dopuszcza się zamiast przedstawiania ofert konkurencyjnych, przedstawienie wyceny wartości zamówienia przez biegłego rzeczoznawcę niezależnego od stron transakcji oraz pisemne oświadczenia podpisane przez beneficjenta lub wykonawcę/dostawcę, że ten ostatni, zgodnie z wiedzą oświadczającego, jest wyłącznym oferentem przedmiotowych towarów/usług/robót budowlanych na wspólnotowym rynku europejskim.

W trakcie realizacji Programu pojawiały się błędy związane z nieprzestrzeganiem przez beneficjentów ustawy PZP, skutkujące koniecznością nakładania korekt finansowych zgodnie z Taryfikatorem

opracowanym przez ministerstwo właściwe ds. rozwoju. IZ RPO WP poprzez organizację szkoleń, zalecenia zawarte na stronie internetowej oraz kontrolę dokumentacji przetargowej starała się eliminować ryzyko popełnienia przez beneficjentów błędów w zakresie stosowania ustawy PZP. Zgodnie z umową o dofinansowanie beneficjenci zobowiązywali się do przekazywania IZ RPO WP dokumentacji związanej z prowadzeniem procedur przetargowych:

- treści ogłoszenia o zamówieniu publicznym albo treści ogłoszenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2 kodeksu cywilnego – niezwłocznie po podaniu go do informacji publicznej;
- uwierzytelnionych kopii umów i aneksów do umów z wykonawcą – niezwłocznie po ich zawarciu.

Szczególnie trudnym problemem było ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku stosowania ustawy PZP przez spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi w Polsce (które były beneficjentami RPO WP). Ponieważ opinie prawne i stanowiska różnych instytucji dotyczące tego zagadnienia, którymi dysponowała IZ RPO WP, były całkowicie rozbieżne i sprzeczne ze sobą, przez długi czas podejmowała ona usilne starania o jednoznaczne i ostateczne wyjaśnienie tej kwestii, zwracając się zarówno do instytucji rządowych na szczeblu centralnym, jak i do KE. Ostatecznie IZ RPO WP przyjęła stanowisko KE, zgodnie z którym spółki te były zobowiązane do stosowania ustawy PZP, niemniej jeśli zamiast tego zastosowano procedurę konkurencyjną w postaci tzw. ofertowania, mogła zostać nałożona korekta finansowa w wysokości 25% zamiast całkowitej niekwalifikowalności wydatków. Niedawno nowelizacją ustawy PZP z 22 czerwca 2016 r. wprowadzono zwolnienie podmiotów zarządzających specjalnymi strefami ekonomicznymi ze stosowania przedmiotowej ustawy w przypadku udzielania zamówień o wartości mniejszej niż kwota, od której istnieje obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej. Pokazuje to, że nadal stanowisko Polski jako państwa członkowskiego jest w tej kwestii rozbieżne ze stanowiskiem Komisji Europejskiej.

Pomoc publiczna

— na bieżąco aktualizowano zapisy do aktualnego stanu prawnego, w związku z wydawaniem przez Ministra Rozwoju rozporządzeń w ramach regionalnych programów operacyjnych w sprawie: udzielenia pomocy na szkolenia, udzielenia pomocy de minimis, udzielenia regionalnej pomocy inwestycyjnej, udzielenia pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację, udzielenia regionalnej pomocy inwestycyjnej przez fundusze rozwoju obszarów miejskich, udzielania pomocy ze środków instrumentów inżynierii finansowej w ramach regionalnych programów operacyjnych;

— zobowiązano beneficjentów do przedkładania oświadczeń o wysokości uzyskanej przez nich pomocy publicznej;

— badano „efekt zachęty" w projektach objętych regułami pomocy publicznej;

— prowadzono szkolenia dla beneficjentów dotyczących zasad stosowania pomocy publicznej w projektach realizowanych w ramach RPO WP, w latach 2008-2014 IZ RPO WP zorganizowała dla beneficjentów 6 szkoleń ściśle dotyczących pomocy publicznej. Ponadto powyższa tematyka była elementem kompleksowych szkoleń dla beneficjentów dotyczących realizacji projektów w ramach RPO WP;

— prowadzono konsultacje z ekspertem w dziedzinie pomocy publicznej na etapie realizacji i rozliczenia projektów;

— weryfikowano dokumentację projektową pod kątem zgodności z zasadami udzielania pomocy publicznej podczas kontroli systemowej oraz na miejscu realizacji projektu.

Nie napotkano znaczących problemów w przestrzeganiu zasad pomocy publicznej.

2.2.1 ZASADA RÓWNOŚCI SZANS (PRINCIPLE OF EQUAL OPPORTUNITIES)

IZ RPO WP zapewnia, iż Program był realizowany zgodnie z zasadą równych szans i niedyskryminacji na wszystkich etapach realizacji. Ponadto IZ RPO WP podjęła szereg działań, dzięki którym realizacja projektów przez wszystkie instytucje uczestniczące we wdrażaniu Programu, odbyła się w zgodzie z przepisami wspólnotowymi. Do działań tych można zaliczyć przede wszystkim:

Programowanie

- zapewnienie przez IZ RPO WP równego dostępu do informacji na temat ogłaszanych konkursów;
- w ramach RPO WP wdrożono działania pozwalające na wyrównywanie szans, takie, jak np. kryteria strategiczne dotyczące obszarów słabych strukturalnie, czy też ogłaszanie osobnych konkursów dla poszczególnych subregionów.

Wdrażanie

- zapewnienie równego dostępu do informacji na temat realizacji Programu, umieszczenie informacji na stronie internetowej;
- wprowadzenie możliwości śledzenia na żywo transmisji multimedialnej z wydarzeń dotyczących wdrażania Programu.

Poniżej przedstawiamy przykłady realizacji polityki równości szans w ramach wybranych projektów:

- portal internetowy skonstruowany w oparciu o systemy, wykorzystujące nowe technologie dostępności, umożliwiające sprawne korzystanie z zasobów serwisu osobom starszym i niepełnosprawnym:
  - niewidomi i słabo słyszący – dostępność oprogramowania umożliwiającego czytanie tekstu stron internetowych. Implementacja tekstu pisanego do każdej prezentacji multimedialnej;
  - daltoniści - wykorzystanie kolorystyki ułatwiającej przeglądanie stron;
  - osoby cierpiące na zaburzenia motoryczne – dodanie skrótów klawiszowych do najczęściej używanych funkcji;
  - możliwość wyłączenia funkcji dodatkowych animacji, które mogą dekoncentrować osoby z zaburzeniami funkcji poznawczych;
  - ludzie starsi – przejrzystość, możliwość modyfikacji wielkości wyświetlanego tekstu oraz możliwość wyświetlenia uproszczonej wersji strony;
  - wykorzystanie technologii CSS – rozdzielenie treści witryny i warstwy prezentacyjnej, pozwalające na łatwiejsze przygotowanie odmiennych wersji witryny dla różnych urządzeń;
  - uwzględnienie standardów W3C przy projektowaniu semantycznych witryn. Oparcie o Web Kontent Accessibility Guidelines (WCAG) – zasady dotyczące projektowania stron internetowych przystosowanych do wymagań osób niepełnosprawnych.
- w ramach instrumentów elastyczności przeprowadzane zostały działania polegające na integracji z osobami niepełnosprawnymi, co wpłynie na podnoszenie świadomości osób zdrowych, budowanie nowych relacji oparach na zasadach tolerancji i wzmocnienie współżycia społecznego. Tego typu przedsięwzięcia pozwolą przezwyciężyć stereotypy w myśleniu o niepełnosprawności, włączyć osoby niepełnosprawne do aktywnego udziału w życiu społecznym, przeciwdziałać ich izolacji i wyobcowaniu;

- zmodernizowane linie kolejowe zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez antypoślizgową kostkę, pochylnie zjazdowe oraz równą wysokość peronów z podłoga taboru;
- zastosowanie ponadstandardowych rozwiązań – system etykiet w system Braille'a oraz system audio dla osób niewidomych, szkolenia personelu z języka migowego dla poprawy komunikacji z osobami niesłyszącymi;
- zakup modułów powiększających tekst, moduły mówiące, kopiarka z pomocą głosową, monitor braillowski, książki w wersji dźwiękowej;
- zaangażowanie wolontariuszy, którzy będą wypożyczać oraz odbierać książki osobom niepełnosprawnym;
- została stworzona możliwość uczestnictwa w różnorodnych formach wsparcia i aktywności w ramach działań społecznych, przewidziana dla każdej grupy wiekowej bez względu na płeć, pochodzenie etniczne i pochodzenie. Duży nacisk został położony na wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk defaworyzowanych, które ze względu na niski status ekonomiczny mają ograniczone możliwości rozwoju poznawczego i kulturalnego.

Monitorowanie

- wybór członków KM RPO WP z zachowaniem równych proporcji pomiędzy przedstawicielami obu płci (członek i zastępca członka z reguły byli przeciwnej płci);
- oświadczenie beneficjenta dotyczące zgodności realizacji projektu z zasadami polityk wspólnotowych, w tym o przestrzeganiu zasady równości szans, jest częścią każdego wniosku o płatność.

Ewaluacja

W RPO WP duży nacisk został położony na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk defaworyzowanych, które ze względu na niski status ekonomiczny mają ograniczone możliwości rozwoju poznawczego, udziału w wydarzeniach kulturalnych czy sportowych. Liczba uczniów korzystających z infrastruktury edukacyjnej wspartej w wyniku realizacji projektów niemal dwukrotnie przekroczyła wartość szacunkową, obejmując 9 650 osób.

W celu wdrożenia rekomendacji z wewnętrznego badania kryteriów oceny i systemu wyboru projektów w 2009 r. przeformułowano kwestie weryfikujące w kryterium *C2. Równość szans i niedyskryminacja*.

Wyniki przeprowadzonych badań ewaluacyjnych są ogólnodostępne, dzięki zamieszczaniu raportów na stronie internetowej, co zapewnia równy dostęp do informacji dotyczącej wpływu interwencji w okresie 2007-2013.

Na żadnym etapie realizacji Programu nie napotkano problemów w zakresie przestrzegania zasady równości szans.

2.2.2 Zasada partnerstwa (principle of partnership)

IZ RPO WP zapewnia, iż Program był realizowany zgodnie z zasadą partnerstwa na wszystkich etapach realizacji. Ponadto IZ RPO WP podjęła szereg działań, dzięki którym realizacja projektów przez wszystkie instytucje uczestniczące we wdrażaniu Programu, odbyła się w zgodzie z przepisami wspólnotowymi. Do działań tych można zaliczyć przede wszystkim:

Programowanie

- konsultacje społeczne dokumentów programowych (w formie spotkań, z wykorzystaniem stron internetowych);

- udział partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych w dyskusjach nad kształtem obszarów wsparcia objętych Programem;
- zapewnienie wsparcia dla partnerów społecznych i organizacji pozarządowych jako potencjalnych beneficjentów wsparcia udzielanego w ramach Programu;
- udział partnerów społecznych i gospodarczych, przedstawicieli jst, przedstawicieli środowiska akademickiego w ocenie projektów;
- premiowanie projektów partnerskich podczas oceny wyboru projektów złożonych w ramach konkursów;
- powołanie w ramach KM RPO WP grupy roboczej *Społeczne Pomorze*, w skład której weszli przedstawiciele partnerów społecznych, organizacji pracowników i pracodawców.

Wdrażanie (Partnerstwo na poziomie projektów)

- w ramach projektów w ramach kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawarte zostały porozumienia oraz umowy partnerskie m.in. z organizacjami pozarządowymi: Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gdańskie, Stowarzyszenie „Nowy Port sztuki", klub wodny „Gdańskie Lwy", Caritas Archidiecezji Gdańskiej, Parafia pw. Św Jakuba Apostoła w Lęborku, Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku oraz ze wspólnotami mieszkaniowymi;
- w ramach projektów dotyczących tzw. małej rewitalizacji zawarte zostały porozumienia z organizacjami pozarządowymi (Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Bezpieczny Bytów, Bytowskie Centrum Kultury, Stowarzyszenie Kupców Bytowskich, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i osób niepełnosprawnych "Bądźmy razem", Stowarzyszenia Ekologiczne, koła gospodyń wiejskich, Ludowe Zespoły Sportowe), państwowymi jednostkami budżetowymi (Komenda Powiatowa Policji, Nadleśnictwo, ochotnicza straż pożarna, Państwowa Akademia Nauk), a także podmiotami takimi, jak parafie oraz ośrodki pomocy społecznej;
- zaangażowanie podmiotów prywatnych udzielających wsparcia niefinansowego (firma produkująca meble podarowuje sprzęt do modernizowanego obiektu, firma energetyczna wykonuje bezpłatnie prace związane z podłączeniem obiektów objętych projektem do sieci energetycznej);
- Porozumienia z Lokalnymi Grupami Działania.

Monitorowanie

- powołanie w ramach KM RPO WP grupy roboczej *Społeczne Pomorze*, w skład której weszli przedstawiciele partnerów społecznych, organizacji pracowników i pracodawców;
- zapewniono dostęp do materiałów i informacji dotyczących działalności grup, zespołów, KM/PKM w których uczestniczą przedstawiciele partnerów społecznych i organizacji pozarządowych (www.dpr.pomorskie.eu).

Ewaluacja

IZ RPO WP nie realizowała badania dedykowanego zasadzie partnerstwa, niemniej jednak pewne elementy był przedmiotem oceny w badaniu podsumowującym interwencję w RPO WP (*Ocena efektów realizacji RPO WP* z 2016 r.). Zawarto w nim ekspercką ocenę zawiązywanych partnerstw w ramach Działania 9.3 Programu. Badanie wskazuje, że często dochodziło do tworzenia nieformalnych partnerstw w projektach, angażujących lokalne organizacje i społeczności. Wymogi w RPO WP w zakresie zawiązywania partnerstwa projektowego były zbyt rygorystyczne i trudne do spełnienia, w przypadku takich małych projektów, jakie były realizowane w tym Działaniu.

Wsparcie mechanizmów partnerstwa w Polsce:

— przedstawiciel IZ RPO WP był członkiem grupy roboczej ds. ocen oddziaływania na środowisko (GR ds. OOŚ) działającej w ramach sieci współpracy organów środowiskowych *Środowisko: Partnerstwo dla Rozwoju*.

Na żadnym etapie realizacji Programu nie napotkano problemów w zakresie przestrzegania zasady partnerstwa.

2.3 NAPOTKANE ZNACZĄCE PROBLEMY ORAZ PODJĘTE ŚRODKI ZARADCZE (SIGNIFICANT PROBLEMS ENCOUNTERED AND MEASURES TAKEN TO OVERCOME THEM)

Istotnym problemem związanym z wdrażaniem Programu była fundamentalna trudność w ustaleniu, czy spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi w Polsce były zobowiązane do udzielania zamówień publicznych zgodnie z dyrektywą 2004/18/WE oraz ustawą PZP. Kwestia ta wynikła w przypadku Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Sp. z o.o. (PSSE) będącej beneficjentem RPO WP, a także innych programów. IZ RPO WP przez długi czas podejmowała usilne starania o jednoznaczne i ostateczne wyjaśnienie tej kwestii, zwracając się zarówno do krajowych instytucji rządowych na szczeblu centralnym, jak i do KE. Otrzymywane stanowiska i opinie były całkowicie rozbieżne i sprzeczne ze sobą. Ostatecznie IZ RPO WP przyjęła stanowisko KE, zgodnie z którym spółki te były zobowiązane do stosowania ustawy PZP, niemniej jednak, jeśli zamiast tego zastosowano procedurę konkurencyjną w postaci tzw. ofertowania, mogła zostać nałożona korekta finansowa w wysokości 25% zamiast całkowitej niekwalifikowalności wydatków. Stanowisko Polski jest nadal w tej kwestii rozbieżne ze stanowiskiem KE, gdyż niedawno nowelizacją ustawy PZP z 22 czerwca 2016 r.[24] wprowadzono zwolnienie podmiotów zarządzających specjalnymi strefami ekonomicznymi ze stosowania przedmiotowej ustawy w przypadku udzielania zamówień o wartości mniejszej niż kwota, od której istnieje obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

Kolejnym problemem we wdrażaniu RPO WP była nierozstrzygnięta kwestia kwalifikowalności podatku VAT. Pod koniec wdrażania Programu, w wyniku wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) z dnia 29 września 2015 r. w sprawie prejudycjalnej C-276/14 określone zostało, iż podmioty prawa publicznego (takie jak gminne jednostki budżetowe) będące stroną postępowania głównego, nie mogą być uznane za podatników podatku od wartości dodanej, ponieważ nie spełniają kryterium samodzielności przewidzianego w dyrektywie Rady w sprawie *wspólnego systemu podatku od wartości dodanej*[25]. W dniu 26 października 2015 r. Najwyższy Sąd Administracyjny podjął uchwałę nr FPS 4/15, w której przesądził, iż interpretacja przedstawiona przez TSUE w odniesieniu do gminnych jednostek budżetowych ma zastosowanie również do zakładów budżetowych, które też nie spełniają kryterium samodzielności. Powyższe interpretacje wpłynęły na kwalifikowalność VAT w projektach współfinansowanych z UE. IZ RPO WP na przełomie roku 2015 oraz 2016 wycofała z deklaracji wydatków przedstawianych do KE wydatki na pokrycie podatku od towarów i usług, w projektach gdzie wybudowana infrastruktura została przekazana gminnym jednostkom budżetowym oraz zakładom budżetowym i infrastruktura ta mogłaby zostać wykorzystana do sprzedaży opodatkowanej podatkiem VAT. Biorąc pod uwagę schyłkowy etap wdrażania Programu, uwolnione w ten sposób środki mogły zostać przekazane jedynie na podniesienie wartości dofinansowania w projektach już zrealizowanych, co zostało dokonane z poszanowaniem zasady równego traktowania beneficjentów. Tuż przed samym złożeniem ostatniej deklaracji wydatków i wniosku o wypłatę salda końcowego IZ RPO WP otrzymała informację od MR, iż również w przypadku projektów, gdzie infrastruktura została przekazana spółkom komunalnym należy wycofać w deklaracji do KE wydatki na pokrycie podatku VAT, pomimo faktu, iż w polskim systemie prawnym w takiej sytuacji nie ma możliwości

[24] Dz.U. z 2016r., poz. 1020 z późn. zm.

[25] Dz.U.UE L 347 z 28.11.2006r. z późn. zm.

odliczenia podatku VAT należnego od naliczanego. Jednocześnie zgodnie z pismem MR z dnia 28 października 2015 roku syg. DKF.IV.8224.29.2015.DK biorąc pod uwagę, że zakwestionowany przez TSUE sposób rozliczania VAT przez jst był wcześniej uznawany za prawidłowy przez organy podatkowe, nie było uzasadnione, aby kosztami zmiany interpretacji przepisów obciążani byli beneficjenci. z tego względu koszty związane z korektami wydatków niekwalifikowalnych w części VAT, w związku z wyrokiem TSUE, zostaną poniesione przez budżet państwa. Oznacza to, że beneficjenci nie musieli dokonywać zwrotu otrzymanych wcześniej środków odpowiadających uznanemu dotychczas za kwalifikowalny podatkowi VAT. Taka sytuacja miała miejsce wtedy gdy podatek naliczony nie został przez beneficjentów odzyskany w systemie VAT. W sytuacji odzyskania podatku VAT beneficjenci byli zmuszeni do jego zwrotu.

Informacja na temat dokładnych kwot podatku VAT wycofanych z deklaracji do KE została zawarta w Załączniku XII do sprawozdania. IZ RPO WP wycofała VAT z projektów, w których infrastruktura została przekazana jednostkom budżetowym, zakładom budżetowym oraz spółkom komunalnym a także tych projektów, gdzie infrastruktura ta mogła zostać wykorzystana do prowadzenia sprzedaży opodatkowanej.

2.4 ZMIANY W KONTEKŚCIE REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO (W STOSOWNYCH WYPADKACH) (CHANGES IN THE CONTEXT OF THE OPERATIONAL PROGRAMME IMPLEMENTATION (IF RELEVANT))

Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego w latach 2007-2015

Tendencje w gospodarce województwa, konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorstw

W ostatniej dekadzie Pomorskie utrzymało stabilną, relatywnie wysoką pozycję w kraju pod względem wielkości i siły gospodarki. W okresie 2007-2015 region plasował się na 7. miejscu pod względem wytworzonego PKB[26] oraz na 5. miejscu pod względem PKB *per capita*. Mimo, że dynamika wartości regionalnego PKB była w tym okresie wyższa niż średnia w kraju[27], to ze względu na najszybciej rosnącą liczbę mieszkańców[28], przyrost PKB *per capita* był niższy niż przeciętnie w Polsce (o 4,1 pp.). Najtrudniejszym w tym względzie był 2013 r., w którym efekty drugiej fali kryzysu gospodarczego były szczególnie widoczne. Podobnie jak w całym kraju, w Pomorskiem odnotowano najniższy przyrost PKB w relacji rok do roku (0,5% wobec 1,7% w kraju). Od 2015 r. widać już wyraźne ożywienie w całej Polsce, a wartość pomorskiego PKB w porównaniu do 2014 r. rosła szybciej niż średnio w kraju[29]. Całkowity wzrost realnego PKB dla województwa pomorskiego w latach 2007-2015 w cenach stałych wyniósł 29,1%. Zgodnie z wynikami symulacyjnymi modelu POMmod, fundusze pochodzące z RPO WP 2007-2013 wpłynęły na wzrost PKB w wysokości około 1,5 pp.[30], co oznacza, że bez nich całkowity wzrost PKB byłby niższy i wyniósłby 27,6%.

W okresie członkostwa Polski w UE, a zwłaszcza po 2008 r. zmniejszył się również dystans rozwojowy dzielący województwo pomorskie do średniego poziomu rozwoju w UE mierzonego PKB *per capita* (UE=100), wyrażonego w parytecie siły nabywczej (PPS). W 2014 r. wskaźnik ten w Pomorskiem stanowił 64% średniego w UE, podczas gdy w 2004 r. 48%, a w 2007 r. 52%. Co więcej, wysoka dynamika wzrostu sprawiła, że Pomorskie znalazło się na 20. pozycji w rankingu europejskich regionów (na 276) w zakresie tempa konwergencji z UE. Wyniki modelowania makroekonomicznego wskazują, że RPO WP 2007-2013 przyczynił się do zmniejszenia dystansu województwa do Unii Europejskiej wyrażonego w PKB *per capita* o dodatkowe 0,8 pp. (tj. całkowite zmniejszenie dystansu

[26] W cenach bieżących. Dla 2015 roku szacunki wstępne GUS.

[27] W 2015 roku wartość wypracowanego PKB w zł była wyższa o prawie 53% średniego w kraju.

[28] W latach 2007-2015 w Pomorskiem nastąpił 4,4% przyrost liczby ludności, podczas gdy w kraju 0,8%, a w 6 województwach liczba ludności spadła poniżej poziomu z 2007 roku.

[29] 5,7% w porównaniu do średniego wzrostu w Polsce.

[30] Na podstawie badania ewaluacyjnego Ocena efektów realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, Immap, IBS, 2016.

w tym okresie wyniosło 16,0 pp. wobec 15,2 pp., które miałoby miejsce w przypadku braku interwencji Programu)[31].

Region cechuje otwartość powiązań gospodarczych, o czym świadczy m.in. rosnąca, wysoka wartość eksportu oraz coraz większy udział w eksporcie krajowym. Wprawdzie, w latach 2009-2011 odnotowano spadek udziału województwa w ogólnopolskiej sprzedaży zagranicznej do około 5,5%, to jednak w 2015 r. wartość omawianego wskaźnika wzrosła do 7,2%, czyli do poziomu obserwowanego w 2007 r., plasując Pomorskie na 5. miejscu w rankingu województw pod względem wysokości oraz udziału w eksporcie krajowym. Wysoki jest też udział pomorskiego eksportu w tworzeniu regionalnego PKB. W 2015 r. wartość omawianego wskaźnika przekroczyła 51% (drugi, najwyższy poziom w kraju), podczas gdy w 2007 r. wynosiła nieco ponad 42%. Wielkość ta jest prawdopodobnie nawet wyższa, co wynika z faktu, iż klasyfikacja obrotów handlowych, którą się posłużono nie obejmuje usług, a przedsiębiorstwa z regionu prowadzące działalność w obszarze projektowania (gospodarka morska) oraz w szczególności BPO/SSC (branża usług wspólnych[32]), świadczą usługi dla kontrahentów/jednostek macierzystych z zagranicy. Niemniej jednak, struktura produktowa eksportu jest zdominowana przez produkty o niskim poziomie zaawansowania technologicznego (w udziale dominuje sprzedaż statków, łodzi oraz konstrukcji pływających, jak również paliw płynnych). Bardzo niski jest też udział przychodów netto ze sprzedaży produktów podmiotów zaliczanych do wysokiej i średnio-wysokiej techniki (po spadku z ok. 20% w 2007 r. do 15% w 2011 r., ostatnio wzrosły do ponad 18%, przy średniej w kraju 34%).

Uwzględnienie w obrotach handlowych działalności usługowej z pewnością poprawiłoby niekorzystny, ujemny (na prawie 4,5 mld zł) bilans handlowy województwa.

Pomorskie należy do województw o ponadprzeciętnej atrakcyjności inwestycyjnej[33]. Zróżnicowana struktura gospodarki sprzyja możliwości lokowania szerokiego wachlarza inwestycji. Województwo posiada szczególną przewagę w zakresie przyciągania inwestycji z sektora usługowego oraz z branży zaawansowanych technologii. Decydują o tym przede wszystkim wysokiej jakości zasoby pracy, dobrze rozwinięty sektor instytucji otoczenia biznesu, rozwinięta infrastruktura społeczna, wysoka chłonność rynku oraz dobry stan środowiska przyrodniczego[34].Najbardziej atrakcyjny pod względem lokalizacji inwestycji jest Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Po okresowej stagnacji i wyraźnym spowolnieniu w latach 2008-2013[35], w województwie pomorskim (podobnie jak w kraju) od 2014 r. widoczne ożywienie gospodarcze przejawiało się też m.in. wzrostem inwestycji. Po 2007 r. nakłady inwestycyjne w województwie rosły wolno i w 2015 r. były wyższe o ponad 35% wobec prawie 42%-ego wzrostu w kraju. Było to jedno z pięciu województw o najsłabszej dynamice inwestycji, chociaż pod względem ich nominalnej wartości znalazło się w środku rankingu regionów. Łącznie w latach 2007-2015 zrealizowano inwestycje o wartości 131,6 mld zł, co stanowiło 6,8% inwestycji krajowych. Pod względem nakładów inwestycyjnych *per capita* województwo wypada nieźle. W latach 2007-2009 znajdowało się w pierwszej trójce w kraju, a ostatnio ze względu na osłabienie dynamiki wzrostu nakładów, lokuje się na 5. miejscu.

[31] Ibidem.

[32] Pod względem liczby osób zatrudnionych w tej branży Polska zajmuje pierwsze miejsce w Europie i trzecie na świecie. W województwie pomorskim działa ponad 100 centrów nowoczesnych usług biznesowych, które zatrudniają ok. 19 tys. (2016) pracowników. Większość z nich specjalizuje się w usługach IT (centra ITO) oraz procesach finansowych. Centra obsługujące takie obszary jak: księgowość, IT i obsługa klienta, to m.in. Bayer, Sii Gdańsk, Thyssenkrupp Group Services, Arla Global Financial Services Centre, Amazon Development Center czy Thomson Reuters.

[33] W rankingu „Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2016", opracowanym przez zespół H. Godlewskiej-Majkowskiej (SGH) województwo zajęło 4. lokatę. Na wyższych pozycjach uplasowały się: Mazowieckie, Śląskie oraz Dolnośląskie. z kolei w najnowszym rankingu „Atrakcyjności inwestycyjnej województw i podregionów Polski 2016", opracowywanym przez IBnGR, region spadł z 6. (w 2006 r.) na 8. miejsce, przy niewielkim dystansie dzielącym go od poprzedzających: Zachodniopomorskiego, Łódzkiego oraz cechując się zdecydowanie niższą atrakcyjnością w porównaniu ze: Śląskiem, Dolnośląskiem, Mazowieckiem, Małopolską i Wielkopolską.

[34] Por. „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2016", IBnGR.

[35] z pewnym wzrostem w 2009 roku.

Warto przy tym zwrócić uwagę na stałą tendencję wzrostową nakładów inwestycyjnych w przemyśle (w 2015 r. o ponad 93% w stosunku do 2007 r.) oraz odwrócenie silnych tendencji spadkowych w budownictwie. Mimo dużego ożywienia w 2015 r. (wzrost w porównaniu z 2014 r. o 47%) nadal w budownictwie inwestuje się ponad czterokrotnie mniej niż w 2007 r.

W latach 2007-2014 Pomorskie było 2. regionem w kraju pod względem dynamiki wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu (wzrost o prawie 56%). Udział województwa w wolumenie krajowym osiągnął poziom 7,0%, natomiast w przypadku produkcji sprzedanej budownictwa był nieco niższy, wynosząc 6,3%.

Udział przetwórstwa przemysłowego w tworzeniu regionalnej wartości dodanej w analizowanych latach oscylował w granicach 20-23% i był zawsze wyższy od przeciętnego dla Polski. Niemniej jednak tak mierzony poziom uprzemysłowienia regionu jest zdecydowanie niższy (w 2014 r. - 22,0%) niż w województwach zachodniej Polski: lubuskim (27,1%), dolnośląskim (26,8%) czy opolskim (25,7%). Wkład regionu w przetwórstwo przemysłowe Polski w 2014 r. był zbliżony do wartości z 2007 r. i wyniósł 6,1% (7. miejsce), jednakże jest znacznie niższy niż np. na Dolnym Śląsku, Śląsku, w Wielkopolsce czy na Mazowszu (11-14%). Produktywność przetwórstwa przemysłowego od 2011 r. była wyższa niż średnia w kraju, co plasuje region ma 4. miejscu.

Gospodarka morska stanowi nadal jedną z najważniejszych branż regionu. Obroty ładunkowe w portach morskich w 2015 r. były wyższe zarówno od zarejestrowanych w roku poprzednim, jak i w stosunku do 2007 r. (o ponad 30%). Dzięki rozwojowi największego terminala kontenerowego w Polsce - DCT Gdańsk, po 2010 r. notowano systematyczny wzrost przeładunków kontenerowych[36]. W 2015 r. trend ten został zahamowany, co zaobserwowano zarówno w pomorskich, jak i innych bałtyckich portach.

Do szczególnie rozwiniętych branż w województwie zalicza się m.in. również pozostałe branże związane z gospodarką morską, petrochemiczną, elektromaszynową, drzewno-meblarską oraz spożywczą. Branże o największym potencjale rozwoju to m.in. technologie informacyjne i komunikacyjne, farmaceutyczna i kosmetyczna, biotechnologia, logistyka, technologie off-shore, energetyka, usługi biznesowe i przemysły kreatywne.

Ważną branżą gospodarczą regionu jest również turystyka. Województwo pomorskie jest jednym z kluczowych obszarów turystycznych w kraju (4. pozycja pod względem udzielonych noclegów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców). Region skupia znaczną część krajowego ruchu turystycznego, w tym przyjazdów długookresowych w sezonie letnim (1. pozycja w kraju w 2015 r.). Pozytywnym sygnałem jest również 25-procentowy wzrost (między 2012, a 2015 r.) liczby turystów korzystających z noclegów poza sezonem turystycznym.

Rozwija się potencjał naukowo-badawczy regionu, na co wskazuje poziom nakładów na B+R, przewyższający średnią krajową, zarówno w przeliczeniu na 1 mieszkańca (3. pozycja w kraju), jak i w relacji do PKB (4. miejsce). Od 2007 r. wartość nakładów na B+R *per capita* wzrosła ponad trzykrotnie, a udział nakładów w PKB prawie dwukrotnie[37]. Pozytywnym wyróżnikiem Pomorskiego jest utrzymujący się, relatywnie wysoki na tle kraju udział sektora przedsiębiorstw w finansowaniu działalności B+R[38] (3. lokata). Wciąż jednak pomorski potencjał naukowo-badawczy, choć znaczący, nie jest dostatecznie ukierunkowany na praktyczne stosowanie w gospodarce. Brakuje adekwatnej oferty komercyjnej pomorskich instytucji B+R, w tym szkół wyższych.

Negatywnie należy ocenić niski poziom innowacyjności firm. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw jest w Pomorskiem niższy niż przeciętnie w Polsce

[36] Polskie porty morskie w 2015 roku, Podsumowanie i perspektywy na przyszłość, Maciej Matczak, Port Monitor nr 12, marzec 2016

[37] W 2014 roku - 1,04%, w 2007 roku – 0,51%.

[38] W 2015 wynosił prawie 52%, przy 39% średnio w kraju

(12,6%, w porównaniu z 2007 r. spadł o 8 pp.), co lokuje region poza pierwszą dziesiątką województw. Relatywnie niewielka jest też liczba udzielonych patentów (środek rankingu).

Pomorskie cechuje wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców wyrażona m.in. dużą liczbą podmiotów gospodarczych (prawie 282 tys. – 6. miejsce w kraju), w tym głównie MŚP. Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców w 2015 r. wyniosła 122 (w 2007 r. – 105), co uplasowało region na 4. miejscu wśród województw. Wyższą – 3 lokatę zajęło województwo pod względem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (87 osób na 1000 mieszkańców).

Poprawiła się kondycja finansowa przedsiębiorstw. W porównaniu do lat poprzednich w 2015 r. wzrosły wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. Towarzyszył temu rosnący, wyższy niż średni w kraju wskaźnik rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Jednocześnie poprawiła się płynność finansowa przedsiębiorstw.

Od lat istotną barierą rozwoju oraz kreowania pozytywnego wizerunku Pomorskiego jest poziom bezpieczeństwa mierzony liczbą stwierdzonych przez Policję przestępstw. W ostatnich latach sytuacja się nieco poprawiła i poziom przestępczości obniżył się, jednak wciąż jest wyższy niż średni w kraju (Pomorskie znajduje się w niechlubnej pierwszej piątce)[39].Coraz bardziej pogarsza się wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw, który jest jednym z trzech najniższych w kraju (w 2015 r. wyniósł 59,1%, przy prawie 65% średnio w kraju).

Zasoby i jakość kapitału ludzkiego, sytuacja na rynku pracy

Województwo pomorskie na tle kraju wyróżniają korzystne trendy demograficzne. Mieszkańcy są relatywnie młodsi, a najwyższemu przyrostowi naturalnemu towarzyszy dodatnie saldo migracji (3. miejsce w kraju[40]). Dzięki temu, w latach 2007-2015 Pomorskie było liderem (z liczbą 2,3 mln osób) wśród województw, które odnotowały rzeczywisty przyrost liczby mieszkańców (o 4,4%).

Podobnie jak w całym kraju rośnie wskaźnik obciążenia demograficznego. Staje się to na skutek nie tylko rosnącej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, ale przede wszystkim wciąż wysokiego odsetka dzieci i młodzieży (chociaż liczba dzieci do lat 3. w ostatnich latach maleje).

Sytuacja na pomorskim rynku pracy w ostatnich latach radykalnie się zmieniła. W okresie ostatniej dekady Pomorskie odnotowało jeden z najwyższych w Unii Europejskiej wzrost liczby pracujących oraz największą w Polsce dynamikę spadku stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia i populacja bezrobotnych w województwie pomorskim, podobnie jak w całym kraju rosła w latach 2009-2013, następnie sytuacja na rynku pracy zaczęła się zdecydowanie poprawiać. W latach 2007-2015 obserwowane tempo zmian na pomorskim rynku pacy było wyższe niż przeciętnie w Polsce. W województwie pomorskim liczba bezrobotnych (wg BAEL) spadła o 9 tys. (czyli o około 15%). Imponująca była skala wzrostu liczby pracujących: przyrost o 227 tys. przełożył się na 29%-ową dynamikę wzrostu zatrudnienia. Dla porównania w drugim najlepszym województwie - mazowieckim liczba pracujących wzrosła o 17%. W konsekwencji, stopa bezrobocia na koniec 2015 r. spadła do 6,6%[41] i była o prawie 1 pp. niższa niż w kraju. Najnowsze dane wskazują, że korzystne tendencje utrzymały się i minimalny poziom bezrobocia, jaki zanotowano w 2008 r. został osiągnięty już w II kwartale 2016 r. i nadal maleje. Podobne tendencje obserwowano w zakresie bezrobocia rejestrowanego: stopa bezrobocia spadła z 13,4% w 2012 r. do 8,9% na koniec 2015 r. i również była niższa niż średnia w kraju.

[39] Niemniej jednak, należy mieć na uwadze ułomność tego powszechnie stosowanego wskaźnika. W rankingu tym przodują bowiem województwa o wysokiej atrakcyjności turystycznej, w których okresowo przebywa znacznie więcej ludzi, czego nie uwzględnia mianownik wskaźnika.

[40] Dane dla 2014 roku Dotyczy salda migracji na 1000 mieszkańców.

[41] Wg BAEL.

Niewątpliwy wpływ na te trendy ma dynamiczny wzrost liczby nowych miejsc pracy. Liczba ofert pracy zgłoszonych oficjalnie przez pracodawców w 2015 r. wyniosła 87 tys. i była o ponad 60% wyższa niż w 2012 r.

Pozytywne trendy na rynku pracy wpłynęły na wzrost współczynnika aktywności zawodowej (z 62,3% w 2007 r. do 68,4% w 2015 r. co uplasowało region na 4. miejscu w kraju[42]) oraz wskaźnika zatrudnienia[43], w tym osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy tj. w wieku 55-64 i osób z niepełnosprawnościami[44]. Powoli rośnie także wskaźnik zatrudnienia kobiet. Mimo to, liczba osób biernych zawodowo spada powoli, ale nadal utrzymuje się na wysokim poziomie[45]. Rynek pracy ulega jednak modyfikacji w kierunku rynku pracownika. Zmniejsza się średni okres poszukiwania pracy. W ślad za tym ożywieniem wzrastają wynagrodzenia nominalne i realne pracowników zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw.

Zróżnicowanie wewnątrz regionu maleje – zmniejszyła się liczba powiatów o najwyższej stopie bezrobocia i wzrosła liczba tych o najniższej stopie. Zmniejszył się również rozstęp pomiędzy powiatami o najwyższej oraz najniższej stopie bezrobocia.

Niwelowane są bariery mobilności przestrzennej na rynku pracy. Jak wynika z badań[46] liczba gmin objętych izochroną 60 minut dostępności drogowej do Trójmiasta wzrosła z 56 w 2011 r. do 59 w 2014 r., a odsetek mieszkańców objętych izochroną 90 minut dostępności transportem zbiorowym do głównego ośrodka pracy (Gdańska) w godzinach porannego szczytu komunikacyjnego wzrósł z 46,0% do 58,6%.

Spada liczba szkół zawodowych i ich uczniów. Oferta kształcenia zawodowego jest często nieelastyczna i nie odpowiada zmieniającym się potrzebom pracodawców. Problemem regionu są luki kompetencyjne uczniów, o czym świadczą zarówno utrzymujące się poniżej średniej krajowej wyniki sprawdzianu szóstoklasistów i egzaminu gimnazjalnego, jak i stosunkowo niski wskaźnik zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

Wskaźnik liczby studentów przypadających na 10 tys. mieszkańców w ostatnich latach, podobnie jak w całym kraju, wyraźnie malał. Do 2010 r. osiągał on wartości znacznie poniżej średniej krajowej, lecz po tym roku zainteresowanie studiowaniem na Pomorzu wyraźnie wzrosło[47] i na 1000 mieszkańców przypadało 41 studentów. Chociaż wartość wskaźnika przewyższała średnią w kraju, w ostatnich kilku latach, nastąpił systematyczny spadek liczby studiujących, wynikający w dużej mierze z sytuacji demograficznej. Pomorskie szkolnictwo wyższe plasuje się poza czołówką krajową, o czym świadczy m.in. niewielki odsetek studentów spoza województwa i kraju. Optymistyczny jest systematyczny wzrost liczby uczestników studiów doktoranckich, a także wyższy od przeciętnego w kraju udział studentów kierunków matematycznych, przyrodniczych i technicznych (31,1% w 2015 r. - 6. miejsce w Polsce).

Mimo zróżnicowanej oferty kształcenia ustawicznego, w ostatnich latach spada liczba jej uczestników, zarówno w regionie jak też w kraju. W 2015 r. swoje kwalifikacje podnosiło 5,0% osób, podczas gdy w 2010 r. 6,0%. Pod tym względem województwo od 5 lat utrzymuje się na 2. miejscu w kraju.

[42] Dotyczy osób w wieku 15-64.

[43] Wg Eurostatu wzrost z 56,3% w 2007 roku do 63,8% w 2015 roku.

[44] z prawie 13% w 2007 roku do niespełna 27% w 2015 r., przy 21% średnio w kraju.

[45] Duża populacja osób biernych zawodowo - 140 tys. osób (bez uczących się, emerytów, chorych i niepełnosprawnych) jest dwukrotnie większa niż cała populacja bezrobotnych.

[46] Informacje na podstawie raportu „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem(aktualizacja opracowania, monitoring zmian)", Uniregio, 2014, Kraków.

[47] W 2015 roku liczba studentów na 10 tys. mieszkańców wynosiła 414, przy średniej dla Polski 365.

Pomimo poprawiającej się sytuacji na rynku pracy i relatywnie wysokich wynagrodzeń, odsetek mieszkańców województwa żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa[48] w okresie 2007-2015 był niemal każdego roku wyższy niż średni w Polsce (w 2012 r. nawet o 4 pp.). Wyjątek stanowił 2014 r., w którym spadł poniżej średniej, aby w kolejnym roku znów osiągnąć niekorzystne wartości[49].

Podobne tendencje zaobserwowano również w liczbie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W Pomorskiem nadal korzysta z nich ponad 170 tys. osób, a spadek tej liczby od 2007 r. jest jednym z najwolniejszych w kraju (o ok. 15%), co przy rosnącym poziomie wynagrodzeń (o prawie 40 %) wskazuje na duże rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa.

Warunki życia

Od lat województwo pomorskie należy do regionów o najwyższej jakości życia w Polsce[50], co przekłada się na poziom zadowolenia mieszkańców. Zdecydowana większość tj. około 80% mieszkańców regionu jest raczej lub zdecydowanie usatysfakcjonowana z życia[51].

W ostatnich latach na warunki i jakość życia niewątpliwy wpływ miała m.in. poprawa transportowej i drogowej dostępności zewnętrznej i wewnętrznej, zwłaszcza dla mieszkańców południowej części regionu. Przeprowadzono szereg ważnych przedsięwzięć inwestycyjnych (przebudowa odcinków dróg krajowych nr 7, 20, 22, 91, budowa obwodnic Chojnic i Słupska, mostu przez Wisłę na wysokości Kwidzyna, Obwodnicy Południowej Gdańska). Ukończono również budowę autostrady A1 na odcinku (Gdańsk – Toruń), co spowodowało, że w województwie, w latach 2007-2015 przybyło prawie 100 km dróg ekspresowych i autostrad[52]. Zrealizowano także wiele inwestycji w ciągu dróg wojewódzkich. Trwa budowa obwodnicy Kościerzyny, która odciąży centrum miasta od ruchu tranzytowego. Zakończyły się też prace remontowe na linii kolejowej E65 w kierunku Warszawy oraz kończą się na linii nr 213 na Hel. Na poprawę wewnętrznej dostępności transportowej wpłynęło jedno z największych przedsięwzięć Samorządu Województwa Pomorskiego tj. uruchomiona w 2015 r. Pomorska Kolej Metropolitalna, a w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta inwestycje, które mają podnieść sprawność wewnętrznego układu OMT, np. Trasa Słowackiego, Trasa Sucharskiego, dokończenie trasy W-Z, przebudowa węzła Karczemki oraz wspomniana wyżej Obwodnica Południowa Gdańska. Ważną inwestycją jest uruchomienie tunelu pod Martwą Wisłą, który usprawnił tranzyt do portu w Gdańsku.

Pomimo znaczących inwestycji, duża część sieci drogowej województwa pomorskiego w dalszym ciągu znajduje się w niezadowalającym lub złym stanie technicznym. Około 21% dróg krajowych i 60% dróg wojewódzkich kwalifikuje się do pilnego remontu, względnie poprawy stanu technicznego. Mimo tego, wg GDDKiA na koniec 2015 r. Pomorskie znalazło się w grupie województw o największym udziale procentowym odcinków dróg w stanie dobrym obok zachodniopomorskiego, podlaskiego, łódzkiego i opolskiego[53]. Natomiast odsetek wszystkich dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej (53,4%)[54] mimo, że rośnie od 2010 r., stawia region na jednym z ostatnich miejsc w kraju. Pogorszeniu ulega także stan infrastruktury kolejowej, zwłaszcza służącej transportowi towarów.

---

[48] Relatywna granica ubóstwa - 50% średnich wydatków (ekwiwalentnych) gospodarstw domowych, tzw. ustawowa granica ubóstwa - kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej.

[49] W 2015 roku wynosił 16,8%, przy średnim w kraju 15,5% i lokując województwo w środku rankingu.

[50] Na podstawie Warunki i jakość życia w województwie pomorskim. Raport z badań 2000-2015, PBS, 2016, z wykorzystaniem informacji z wszystkich edycji Diagnozy Społecznej, Warunki i jakość życia Polaków, Czapiński J., Panek T. (red.) , Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa.

[51] Atlas jakości życia w województwie pomorskim, 2014, IBnGR, Gdańsk.

[52] Przy czym w województwie łódzkim (obejmującym podobny obszar powierzchni) wybudowano 330 km dróg ekspresowych i autostrad.

[53] Raport o stanie technicznym nawierzchni sieci dróg krajowych na koniec 2015 roku, marzec 2016, GDDKiA, Warszawa.

[54] Dane z 2015 roku wg GUS, BDL, Warszawa.

Od 2012 r. Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy w Gdańsku jest 3. portem lotniczym w kraju pod względem liczby przewożonych pasażerów (w 2015 r. obsłużył 12% pasażerów transportu lotniczego w kraju) i coraz szybciej zmniejsza dystans do Portu Lotniczego im. Jana Pawła II w Krakowie-Balicach. W 2015 r. port w Gdańsku obsłużył prawie 3,7 mln podróżnych[55], co było wynikiem o ponad 50% większym niż w 2010 r.

Dostęp do infrastruktury komunalnej plasuje region w czołówce województw. Od lat Pomorskie dystansuje inne regiony pod względem odsetka ludności korzystającej z kanalizacji sanitarnej (2. miejsce) i odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (w 2015 r. po raz pierwszy spadek z 1. na 2. miejsce). Zbiorcza kanalizacja sanitarna oraz oczyszczalnie ścieków obsługują około 83% mieszkańców województwa[56]. Pomorskie charakteryzuje jednak duża dysproporcja pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi w dostępie do systemów odbioru i oczyszczania ścieków - pomimo stopniowego zmniejszania się - różnica sięga prawie 40 pp.

W regionie odnotowuje się pozytywną zmianę wartości udziału selektywnej zbiórki odpadów w ogóle odpadów komunalnych, który w 2015 r. wyniósł 22,3%[57] wobec 4,8% w 2007 r.

Mimo systematycznej poprawy, Pomorskie wciąż cechuje się gorzej niż przeciętnie w Polsce rozwiniętą infrastrukturą ochrony zdrowia. Wynosząca 41,2 (2015 r.) liczba łóżek szpitalnych przypadających na 10 tys. mieszkańców (przy średniej ogólnopolskiej sięgającej 48,7) plasuje województwo na ostatnim miejscu w kraju. Pozytywnie należy natomiast oceniać wyższą od ogólnopolskiej dynamikę, niwelującą dystans rozwojowy w tym obszarze[58]. Analogiczną sytuację obserwuje się w przypadku dostępności opieki ambulatoryjnej mierzonej liczbą przychodni przypadających na 10 tys. ludności.

Do podobnych wniosków prowadzą analizy liczebności kadry medycznej. W relacji do liczby mieszkańców rośnie liczba lekarzy[59] (z 19,4 na 10 tys. ludności w 2007 r. do 21,8 w 2015 r.). Wartość wskaźnika plasuje Pomorskie poniżej średniej ogólnopolskiej (22,5) - na 11. miejscu. Jeszcze gorszą – 15. pozycję zajmuje region pod względem dostępności pielęgniarek i położnych (na każde 10 tys. mieszkańców przypada ich zaledwie 49,przy 57 przeciętnie w Polsce). Problem ten ma wymiar ponadregionalny. Szczególnie niską dostępnością pielęgniarek i położnych cechują się województwa Polski zachodniej (poza śląskim) oraz północnej. Co gorsza, obszary te charakteryzują się niższą od ogólnopolskiej dynamiką zmian (wyjątkiem jest zachodniopomorskie). W przypadku Pomorskiego wartość omawianego wskaźnika w latach 2007-2015 wzrosła z 47 do 49 (wzrost o 3%, przy średniej ogólnopolskiej na poziomie 7%)[60].

Województwo oferuje szerokie możliwości spędzania wolnego czasu, m.in. uczestnictwa w kulturze. Mimo spadkowej tendencji w kraju, udział mieszkańców Pomorskiego w spektaklach teatralnych i wydarzeniach muzycznych stale rośnie, utrzymując się powyżej średniej dla Polski. Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności, stawia region podobnie jak w latach ubiegłych na 2. miejscu w kraju. Wiąże się to z licznymi inwestycjami w obiekty kultury oraz działalnością instytucji kultury na obszarze największych miast, które oferują program o wysokim poziomie artystycznym, stanowiący zarazem atrakcję turystyczną. Przykładem może być tu rozbudowa *Teatru Muzycznego im. Danuty Baduszkowej w Gdyni* lub budowa siedziby *Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego*. Coraz ambitniejsze wydarzenia kulturalne pozwoliły na stworzenie nowej jakościowo oferty artystycznej rozpoznawalnej w skali krajowej i międzynarodowej.

[55] W 2007r. - 1,7 mln pasażerów.

[56] Przy średnich krajowych odpowiednio: 69,7% i 72,7%. W porównaniu z 2007 roku w odniesieniu do odsetka ludności objętej kanalizacją sanitarną nastąpił wzrost o 8,8 pp., a ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków - wzrost o 3,3 pp.

[57] W całym analizowanym okresie 2007-2015 wartość wskaźnika była o ok. 1-2 p.p niższa od średniego w kraju.

[58] W 2007 roku wartość wskaźnika dla województwa pomorskiego sięgnęła 37,4, przy średniej ogólnopolskiej na poziomie 45,9., BDL GUS.

[59] Pracującej w placówkach ochrony zdrowia, Biuletyn Statystyczny Ministerstwa Zdrowia 2008 oraz 2016, CSIOZ.

[60] Pielęgniarki i położne – personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy BDL GUS.

Zmiany w Programie

RPO WP w latach 2007-2015 trzykrotnie podlegał modyfikacjom: w roku 2010, 2011 oraz 2015.

Dwie pierwsze zmiany wynikały przede wszystkim z występujących w Polsce i województwie pomorskim negatywnych tendencji w sektorze publicznym będących konsekwencją spowolnienia wzrostu gospodarczego w wyniku światowego kryzysu finansowego i gospodarczego. Do najważniejszych negatywnych skutków zaliczono odczuwalny spadek dochodów podatkowych, odbijający się na sytuacji finansowej i potencjale inwestycyjnym podmiotów publicznych, w tym jednostek samorządu terytorialnego. Należy to uznać za odłożony w czasie rezultat osłabienia koniunktury w sektorze przedsiębiorstw, który rozpoczął się w 2009 r.

Natomiast zmiana Programu przeprowadzona w 2015 r. była uwarunkowana stanowiskiem KE, w którym wyrażono wolę i zachęcono Polskę do zastosowania dostępnych mechanizmów podniesienia absorpcji środków UE. Jednym z tych mechanizmów była modyfikacja poziomów dofinansowania UE na poziomie OP i podniesienie ich do 85%. Oznacza to, że poziom współfinansowania środków EFRRR w całym RPO WP wyniósł 79,05% mieszcząc się w maksymalnym limicie współfinansowania UE na program określonym w rozporządzeniu nr 1083/2006. Dzięki tej modyfikacji urealniono przyjęte na etapie programowania założenia oraz umożliwiono pełne wykorzystanie przyznanej w ramach RPO WP alokacji UE. Istotną korzyścią było również uwolnienie presji na powiększanie wydatków publicznych, zarówno budżetu państwa, ale również samorządowych, co bezpośrednio pozwoliło spełnić wymóg zachowania dyscypliny środków publicznych oraz niepowiększania deficytu krajowego.

Modyfikacja RPO WP w 2010 roku objęła dwie kwestie:

1. Wprowadzenie korzystniejszych zasad zaliczkowania wsparcia udzielanego ze środków RPO WP, tak aby ułatwić montaż finansowy przedsięwzięć i generowanie wkładu własnego przez beneficjentów. Działanie to rekompensowało utrzymujący się spadek własnych możliwości inwestycyjnych beneficjentów. Mechanizm zaliczkowy przyspieszył wprowadzenie środków pomocowych będących w dyspozycji Programu do obiegu gospodarczego oraz ułatwił elastyczne zarządzanie finansowe na poziomie beneficjenta, co było szczególnie istotne w warunkach ograniczonej dostępności kapitału na zdestabilizowanych rynkach finansowych oraz z uwagi na wymagające zasady dyscypliny finansowej obowiązujące w Polsce wszystkie podmioty sektora finansów publicznych, w tym JST. Mechanizm ten był stosowany przez cały okres realizacji Programu. Łącznie udzielono beneficjentom RPO WP ok. 283 mln EUR zaliczek.

2. Wprowadzenie mechanizmu opartego na inżynierii finansowej, w postaci Inicjatywy JESSICA, opracowanej przez KE i EBI i adresowanej przede wszystkim do miejskich jednostek samorządu terytorialnego i ukierunkowanej na wsparcie przedsięwzięć z zakresu rozwoju i rewitalizacji miast. Należy podkreślić, że wsparcie zwrotne miało większy zasięg oddziaływania i pozwoliło skorzystać większej liczbie odbiorców w dłuższej perspektywie, stanowiąc dodatkowy impuls dla inwestycji w miastach, które m.in. w wyniku kryzysu miały mniejsze możliwości realizacyjne. Wdrażanie Inicjatywy JESSICA pozwoliło również na przetestowanie innowacyjnego modelu finansowania zwrotnego w odniesieniu do inwestycji publicznych. Fundusz Powierniczy JESSICA obok dotacji stał się kluczowym źródłem środków Unii Europejskiej wdrażanych w ramach RPO WP przeznaczonych na rozwój miast w województwie pomorskim. Geograficzny obszar kwalifikowalności do wsparcia w ramach JESSICA obejmuje miasta liczące więcej niż 35 tys. mieszkańców oraz miasta będące stolicami powiatów. W 2011 roku w ramach modyfikacji RPO WP rozszerzono ten katalog dopuszczając do wsparcia wszystkie miasta województwa pomorskiego w odniesieniu do szczególnie uzasadnionych ekonomicznie i społecznie przypadków oraz pod warunkiem spełnienia wszelkich wymogów wynikających z unijnych rozporządzeń i wytycznych IZ RPO WP dotyczących kwalifikowania przedsięwzięć do realizacji w ramach Inicjatywy JESSICA (w tym wpisywania się projektów w Zintegrowane Plany Zrównoważonego Rozwoju Obszarów Miejskich). W przypadku finansowania projektu za pomocą Inicjatywy JESSICA bardziej istotne było nie tyle miejsce realizacji projektu, lecz

jego charakter, a więc wpływ na rozwój funkcji miejskich i wzrost atrakcyjności gospodarczej i osiedleńczej miasta, a także skala jego gospodarczego oddziaływania oraz zdolność do generowania przychodów.

Modyfikacja z 2011 roku miała związek z przeglądem śródokresowym Programu. Oprócz wskazanego wyżej rozszerzenia katalogu miast uprawnionych do wsparcia w ramach Inicjatywy JESSICA objęła również dostosowanie treści Programu do alokacji KRW/DT oraz związane z tym zmiany systemu wskaźników monitorowania (w tym dodanie nowych wskaźników, usunięciu wskaźników nieadekwatnych z punktu widzenia celów OP, zmiany definicji wskaźników oraz urealnienie wartości docelowych).

Kierunki zmian dokonanych w Programie w związku z ukierunkowaniem dodatkowych środków KRW/DT w ramach RPO WP uwzględniły wyniki toczącej się dyskusji nad przyszłością Unii Europejskiej, w tym sposobami przeciwdziałania skutkom kryzysu gospodarczego i zapobiegania podobnym zjawiskom w przyszłości, odzwierciedlone przede wszystkim w *Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu EUROPA 2020*. Postanowiono o wzmocnieniu finansowym w szczególności tych OP, które przyczynią się do osiągnięcia trzech powiązanych ze sobą priorytetów Strategii EU2020, tj.:

- rozwoju inteligentnego: rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwoju zrównoważonego: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Łączna alokacja dodatkowych środków w ramach KRW/DT dla RPO WP wynosiła 53 313 924 EUR (w tym 45 294 900 EUR z KRW i 8 019 024 EUR z DT). Podział tej kwoty pomiędzy Osie Priorytetowe przedstawia poniższa tabela:

Tabela 25. Podział środków w ramach KRW/DT pomiędzy OP dla RPO WP

Oś Priorytetowa	Dotychczasowa alokacja EFRR		Środki KRW/DT (EUR)	Alokacja EFRR po zmianie	
	EUR	% wartości RPO WP		EUR	% wartości RPO WP
OP1. *Rozwój i innowacje w MŚP*	173 863 810	20%	5 331 392	179 195 202	19,10%
OP2. *Społeczeństwo wiedzy*	47 792 307	5%	3 731 975	51 524 282	5,50%
OP3. *Funkcje miejskie i metropolitalne*	140 370 188	16%	22 924 988	163 295 176	17,40%
OP4. *Regionalny system transportowy*	203 565 125	23%	18 659 873	222 224 998	23,70%
OP5. *Środowisko i energetyka przyjazna środowisku*	53 954 604	6%	2 665 696	56 620 300	6,00%

Dzięki środkom KRW/DT wzmocnione zostały obszary kluczowe z punktu widzenia Strategii EU2020, tj.:

- transfer technologii i doskonalenie sieci współpracy pomiędzy MŚP a sektorem badawczo-rozwojowym oraz inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z badaniami i rozwojem (OP1);
- regionalny system szkolnictwa wyższego (OP2);
- system czystego transportu zbiorowego (OP3);

- infrastruktura drogowa wiążąca regionalny system transportowy z siecią dróg krajowych i TEN-T (OP4);
- odnawialne źródła energii i efektywność energetyczna (OP5).

2.5 ZASADNICZE MODYFIKACJE W ROZUMIENIU ART. 57 ROZPORZĄDZENIA NR 1083/2006 (W STOSOWNYCH WYPADKACH) (SUBSTANTIAL MODIFICATION UNDER ARTICLE 57 OF REGULATION (EC) NO 1083/2006 (IF RELEVANT))

ZWP, uchwałą nr 274/190/12, przyjął w dniu 30 października 2012 roku aktualizację Przewodnika Beneficjenta RPO WP, wprowadzającą m.in. procedurę kontroli trwałości projektów.

Kontrola trwałości projektów realizowanych w ramach RPO WP ma na celu przede wszystkim potwierdzenie, że beneficjent wywiązuje się z obowiązku utrzymania trwałości projektu. Obowiązek ten wynika z art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006, zgodnie z którym trwałość projektu jest utrzymana, jeżeli nie zostanie on poddany zasadniczym modyfikacjom wynikającym ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury lub z zaprzestania działalności produkcyjnej.

Zmiana charakteru własności elementu infrastruktury lub zaprzestanie działalności produkcyjnej zostanie uznane za zasadniczą modyfikację, jeśli:

- ma wpływ na charakter lub warunki realizacji operacji lub
- powoduje uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny.

Kontrola trwałości odbywa się w okresie trwałości projektu. Zgodnie z umową o dofinansowanie projektu przez okres trwałości należy rozumieć okres 3 lat (dla MŚP) lub 5 lat (dla pozostałych beneficjentów) od zakończenia realizacji projektu. Każdy przypadek ewentualnego naruszenia trwałości projektu jest przez IZ RPO WP i IP II oceniany indywidualnie, z uwzględnieniem różnych aspektów zagadnienia oraz wiedzy dostępnej na dzień dokonywania oceny i podejmowania decyzji. Wstępnym etapem kontroli jest pisemne wezwanie beneficjentów przez IZ PRO WP do wypełnienia i odesłania *Sprawozdania z zachowania trwałości projektu*, którego wzór znajduje się w Załączniku nr 15 do Przewodnika Beneficjenta RPO WP. IZ RPO WP, z zasady, wzywa do wypełnienia sprawozdania beneficjentów projektów, które znajdują się w połowie okresu trwałości. Następnie, po uzyskaniu ewentualnych wyjaśnień i uzupełnień, typuje się wybrane projekty do kontroli na miejscu na podstawie analizy ryzyka opartej zarówno na danych ze sprawozdań jak i innych czynnikach ryzyka, niezależnych od odpowiedzi udzielonych w sprawozdaniach.

Kontrole trwałości przeprowadzane przez IZ RPO WP

Kontroli trwałości IZ RPO WP dokonuje, co do zasady, jednorazowo w projektach, które znajdują się w połowie okresu trwałości, z tym że może przeprowadzić ją na zasadzie kontroli planowej w dowolnym roku okresu trwałości, powtórzyć kontrolę oraz dokonać kontroli doraźnej. Ponadto IZ RPO WP może w dowolnym momencie zwrócić się do beneficjenta o złożenie wyjaśnień odnośnie trwałości projektu. Wstępnym etapem kontroli jest pisemne wezwanie beneficjentów przez IZ RPO WP do wypełnienia i odesłania *Sprawozdania z zachowania trwałości projektu*. Następnie, po uzyskaniu ewentualnych wyjaśnień i uzupełnień, typuje się wybrane projekty do kontroli na miejscu na podstawie analizy ryzyka, opartej zarówno na danych ze sprawozdań, jak i innych czynnikach ryzyka, niezależnych od odpowiedzi udzielonych w sprawozdaniach.

Kontrole trwałości przeprowadzane przez IP II

Weryfikacji utrzymania trwałości przez IP II podlegają wszystkie projekty, dla których zakończył się pierwszy rok okresu trwałości. Weryfikacja ta dzieli się na 2 etapy. Beneficjent, który zakończył realizację projektu, dokonał rozliczenia końcowego oraz dla którego upłynął pierwszy rok trwałości, jest przez IP II pisemnie wzywany do złożenia sprawozdania w I półroczu następnego roku. Pierwszy etap kontroli polega na weryfikacji zobowiązań beneficjenta, dotyczących finansowania i zarządzania projektem po zakończeniu okresu realizacji, w oparciu o złożone sprawozdanie. Po analizie zapisów

przesłanych sprawozdań, IP II wybiera projekty do kontroli na miejscu realizacji projektu w oparciu o metodologię doboru projektów do kontroli trwałości. Kontrolę trwałości projektu na miejscu realizacji IP II dokonuje, co do zasady, jednorazowo w projektach, które znajdują się w okresie trwałości i dla których zakończył się pierwszy rok trwałości, z tym że dopuszcza się powtórne kontrole oraz kontrole doraźne. Ponadto IP II może w dowolnym momencie zwrócić się do beneficjenta o złożenie wyjaśnień odnośnie trwałości projektu.

Podsumowanie

Od początku realizacji Programu IZ RPO WP przeprowadziła **17** kontroli trwałości projektu, w ramach których nie zostały ujawnione przypadki zasadniczych modyfikacji projektów zgodnie z art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006. Natomiast IP II przeprowadziła **95** kontroli trwałości projektu, w ramach których ujawniono 5 przypadków zasadniczych modyfikacji projektów zgodnie z art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006:

1. Nr umowy: UDA-RPPM.01.01.01-00-070/10-00

Środki do odzyskania: 24 021,14 EUR EFRR (100 000,00 PLN);

Środki odzyskane: 0,00 EUR;

Opis: Beneficjent naruszył trwałość projektu poprzez zbycie własności urządzeń zakupionych ze środków unijnych oraz zaprzestał prowadzenia działalności w dotychczasowym miejscu. Zmiana charakteru własności rozumiana jako każda podmiotowa zmiana własności wytworzonego majątku oraz zaprzestanie prowadzenia działalności produkcyjnej rozumianej jako przerwanie działań bezpośrednio związanych z realizowanym projektem miało bezpośredni wpływ na charakter realizacji projektu (poprzez nieotrzymanie wskaźników produktu i rezultatu) oraz warunki jego realizacji (poprzez nieutrzymanie celów projektu). Jednocześnie wystąpienie drugiej z ww. przesłanek (lit b) stanowi konsekwencję wystąpienia pierwszej z nich (lit. a), tym samym doszło do znaczącej modyfikacji projektu w rozumieniu art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006.

2. Nr umowy: UDA-RPPM.01.01.01-00-202/10-00;

Środki do odzyskania: 15 673,79 EUR EFRR (65 250,00 PLN);

Środki odzyskane: 0,00 EUR;

Opis: Beneficjent w ramach realizacji projektu zobowiązał się osiągnąć i utrzymać w okresie trwałości wskaźnik produktu i rezultatu. Zgodnie z zapisami końcowego protokołu z kontroli trwałości z uwagi na brak przedstawienia podczas kontroli, a w późniejszym czasie na brak ich dostarczenia nie można stwierdzić, że zakładane wskaźniki produktu („Liczba zakupionych środków trwałych", „Liczba wspartych przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą związaną z gospodarką elektroniczną oraz liczba nabytych wartości niematerialnych i prawnych") oraz wskaźniki rezultatu („Liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy", „Liczba udoskonalonych usług" oraz „liczba usług") zostały osiągnięte. Ponadto przyjąć należy, iż powyższe miało również wpływ na zmianę charakteru realizacji projektu. Warunki realizacji projektu natomiast określane są jako okoliczności, w których dany projekt jest realizowany, a także to, jakimi umiejętnościami i cechami dysponuje prowadzący go podmiot. Warunki te to wszystkie elementy, które nie wynikają bezpośrednio z realizacji wkładu finansowego Programu operacyjnego, ale wywierają wpływ na realizację Programu.

3. Nr umowy: UDA-RPPM.01.01.01-00-268/09-00;

Środki do odzyskania: 32 254,01 EUR EFRR (134 273,44 PLN);

Środki odzyskane: 0,00 EUR;

Opis: W odpowiedzi na przesłane zawiadomienie o planowanej kontroli trwałości projektu beneficjent poinformował, że zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej w dniu 01.04.2014r. Beneficjent nie poddał się kontroli, nie przedstawił żadnych dokumentów, a wyżej wymieniony lokal użytkowany był przez przedsiębiorstwo niezwiązane z realizowanym projektem nie było możliwości

skontrolowania zakupionych w ramach projektu środków trwałych, urządzeń i elementów wyposażenia (potwierdzenia czy beneficjent jest nadal w ich posiadaniu), dokonania oględzin lokalu, którego wyremontowanie stanowiło koszt kwalifikowany projektu a także zweryfikowania zachowania wartości wskaźników realizacji projektu. Na tej podstawie organ stwierdza, iż beneficjent:

- nie utrzymał wskaźników produktu: 1.1.1 „Liczba nabytych środków trwałych", 1.1.2 „Liczba nabytych maszyn i urządzeń", 1.1.9 „Powierzchnia przebudowanych obiektów";
- nie utrzymał wskaźników rezultatu: „Liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy", 1.1.27 „Liczba nowych usług".

4. Nr umowy: UDA-RPPM.01.01.01-00-287/09-00;

Środki do odzyskania: 36 064,78 EUR EFRR (150 137,66 PLN);

Środki odzyskane: 0,00 EUR;

Opis: Beneficjent został poinformowany o planowanej kontroli trwałości na miejscu realizacji projektu, podczas której nie poddał się kontroli, nie przedstawił żadnych dokumentów, a wyżej wymieniony lokal użytkowany był przez przedsiębiorstwo niezwiązane z realizowanym projektem nie było możliwości skontrolowania zakupionych w ramach projektu środków trwałych, urządzeń i elementów wyposażenia (potwierdzenia czy beneficjent jest nadal w ich posiadaniu), dokonania oględzin lokalu, którego wyremontowanie stanowiło koszt kwalifikowany projektu, a także zweryfikowania zachowania wartości wskaźników realizacji projektu. W odpowiedzi na protokół z kontroli trwałości beneficjent poinformował, że zakończył prowadzenie działalności gospodarczej w dniu 23.01.2014 r. Na tej podstawie organ stwierdza, iż beneficjent:

- nie utrzymał wskaźników produktu: „Liczba przebudowanych obiektów", „Liczba wdrożonych systemów zarządzania przedsiębiorstwem";
- nie utrzymał następujących wskaźników rezultatu: „Liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy", „Liczba nowych usług".

5. Nr umowy: UDA-RPPM.01.01.02-00-038/09-00;

Środki do odzyskania: 183 493,09 EUR EFRR (763 881,75 PLN);

Środki odzyskane: 3 172,04 EUR EFRR (13 205,20 PLN), w tym odsetki 608,22 EUR (2 532,00 PLN);

Opis: Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy świadczy o zaprzestaniu prowadzenia przez Beneficjenta działalności w dotychczasowym miejscu. W toku kontroli trwałości projektu ustalono, że Beneficjent nie prowadzi działalności w miejscu realizacji projektu na podstawie następujących faktów: z budynku zakupionego w ramach realizacji projektu zdjęty został szyld firmy MT Agro Sp. z o.o., w miejscu realizacji projektu nie zastano żadnego przedstawiciela Spółki, a w wyniku rozmów z osobami przebywającymi na terenie budynku ustalono, iż nie są one pracownikami Beneficjenta i nie posiadają wiedzy na temat firmy MT Agro Sp. z o.o. Powyższe okoliczności oraz fakt, iż Beneficjent nie świadczy usług w miejscu realizacji projektu stanowią przesłanki do uznania, iż cel projektu, jakim było w tym przypadku wprowadzenie na rynek nowej, profesjonalnej usługi serwisowej w zakresie maszyn rolniczych poprzez poniesienie niezbędnych wydatków nie został zachowany. W ocenie organu w wyniku zaprzestania działalności produkcyjnej w dotychczasowym miejscu nastąpiła zmiana charakteru i warunków realizacji projektu.

2.6 KOMPLEMENTARNOŚĆ POMOCY Z INNYMI INSTRUMENTAMI WSPARCIA (COMPLEMENTARITY WITH OTHER INSTRUMENTS)

RPO WP wpisuje się w szerszą perspektywę polityki spójności UE i wizję strategiczną opisaną w NSRO, będąc ich narzędziem realizacyjnym na poziomie regionalnym. RPO WP jest także powiązany i komplementarny wobec PROW 07-13 oraz PO Ryby, które są realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej. Program regionalny jest także komplementarny

względem programów operacyjnych realizowanych w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa. Szczegółowy opis komplementarności i powiązań oraz narzędzi koordynacji z innymi programami operacyjnymi jest opisany w rozdziałach: V, VI, VII, VIII i X RPO WP.

2.6.1 Opis osiągniętej komplementarności i uzyskanych efektów synergii

2.6.1.1 Przykłady zastosowanych mechanizmów wraz z opisem projektów komplementarnych

W okresie wdrażania Programu IZ RPO WP podejmowała szereg działań mających na celu zapewnienie komplementarności realizowanych operacji z innymi programami operacyjnymi. Do działań tych zaliczyć należy:

1. ***„Unijne" posiedzenia Zarządu Województwa Pomorskiego***

Począwszy od lutego 2009 r. odbywają się cotygodniowe posiedzenia ZWP, dedykowane tematyce unijnej i europejskiej (wcześniej tematyka europejska omawiana była na ogólnych posiedzeniach ZWP). Mają one istotne znaczenie w odniesieniu do stale rosnącej liczby i wagi spraw związanych z wykorzystaniem środków pochodzących z UE oraz potrzebą wypracowania bardziej efektywnego instrumentu decyzyjnego w tym obszarze.

Przedmiotem „unijnych" posiedzeń ZWP są kwestie związane z:

- zarządzaniem lub wdrażaniem programów UE realizowanych przez SWP (RPO WP, POKL, PROW 07-13, PO Ryby),
- projektami z udziałem SWP, współfinansowanymi ze środków UE w ramach RPO WP, POIŚ, POIG, POKL, PROW 07-13, PO Ryby, a także w ramach Programów EWT / EISP i innych,
- koordynacją realizowanych w województwie istotnych przedsięwzięć wspieranych środkami UE w ramach RPO WP, POIŚ, POIG i innych programów operacyjnych,
- modyfikacją i kształtowaniem istotnych polityk realizowanych na poziomie UE i Polski,
- innymi zagadnieniami wynikającymi bezpośrednio i pośrednio z członkostwa Polski w UE.

W ramach „unijnych" posiedzeń ZWP realizowane są także stałe punkty obejmujące przede wszystkim:

- informacje nt. postępu przygotowań do realizacji lub samej realizacji kluczowych projektów SWP finansowanych w ramach różnych programów UE (informacja przedkładana cyklicznie co pół roku),
- informacja dotycząca środków pozyskanych przez województwo pomorskie w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 (informacja przedkładana cyklicznie co pół roku),
- rekomendacje z raportów ewaluacyjnych przeprowadzonych w związku z realizacją RPO WP, POKL, PROW 07-13,
- raporty z realizacji RPO WP, POKL,
- projekty uchwał KM RPO WP i Podkomitetu Monitorującego POKL,
- wybór projektów w ramach RPO WP, POKL, PROW 07-13,
- przyjmowanie Rocznych Planów Działania w ramach komponentu regionalnego POKL,
- przyjmowanie projektów stanowisk na Konwent Marszałków lub stanowisk adresowanych do Rady Ministrów lub KE.

2. ***Plan działań Zarządu Województwa Pomorskiego w zakresie pozyskania środków UE w latach 2007-2013***

Kolejnym elementem zwiększania komplementarności oraz koordynacji działań była realizacja zapisów Uchwały Nr 5/83/08 ZWP w sprawie przyjęcia *„Planu działań Zarządu Województwa Pomorskiego w zakresie pozyskania środków UE w latach 2007-2013*". Przygotowanie i realizacja postanowień *Planu działań* jest jednym z elementów wykonania przez Zarząd ww. zadań koordynacyjnych.

Plan działań był realizowany przez ZWP poprzez działania polegające przede wszystkim na:

- monitorowaniu postępów realizacji programów, a także opiniowaniu zmian zachodzących w tych programach lub w dokumentach z nimi powiązanych (m.in. poprzez udział przedstawicieli regionu w pracach komitetów monitorujących),
- stałej analizie możliwości, jakie oferują programy dla kluczowych projektów regionalnych (m.in. poprzez współpracę z instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie ww. programów),
- aktywnym udziale w kreowaniu i przygotowaniu kluczowych projektów regionalnych, a także w ich właściwym ukierunkowaniu do programów (m.in. poprzez współpracę z beneficjentami regionalnymi),
- tworzeniu bazy podstawowych informacji i danych nt. wszystkich projektów realizowanych w regionie lub ubiegających się o wsparcie w ramach ww. programów.

Do usprawnienia działań koordynacyjnych na poziomie województwa oraz pełnego monitorowania postępów realizacji wszystkich programów operacyjnych na terenie województwa pomorskiego na potrzeby realizacji *Planu działań*, jak również do monitorowania stanu przygotowania najważniejszych pomorskich projektów aplikujących o środki UE w POIŚ oraz POIG wdrożono i wykorzystywano dwa dedykowane tym celom narzędzia informatyczne:

- Baza danych o kluczowych pomorskich projektach ubiegających się o dofinansowanie ze środków UE oraz źródeł krajowych,
- Baza przedsięwzięć rozwojowych w województwie pomorskim.

W *Planie działań* założono następujące trzy scenariusze i cele absorpcyjne na lata 2007-2013 dla województwa pomorskiego:

- pesymistyczny, w którym zakłada się cel absorpcyjny dla środków UE na poziomie ok. 3,9 mld EUR,
- realistyczny, w którym zakłada się cel absorpcyjny dla środków UE na poziomie ok. 4,5 mld EUR,
- optymistyczny, w którym zakłada cel absorpcyjny dla środków UE na poziomie ok. 5,2 mld EUR.

W kontekście powyższych założeń, należy stwierdzić, iż do 22 grudnia 2016 r. województwo pomorskie pozyskało ponad 21,5 mld zł, co równa się blisko 4,9 mld EUR. Stanowi to 92% całości szacowanych środków w scenariuszu optymistycznym na koniec perspektywy finansowej.

Tabela 26. Procentowy stan kontraktacji/podjętych decyzji w ramach poszczególnych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013

Program	Szacunkowe zakontraktowanie na koniec perspektywy (mln EUR)	Stan kontraktacji/decyzji na dzień 30.12.2016 (mln EUR)	Stopień realizacji (%)
POIŚ	2 200	2 439	110,86%
POIG	500	392	78,40%
POKL	600	526	87,67%
RPO WP	938	950	101,28%
Programy EWT	50	33	66,00%
PROW 07-13	700	557	79,57%
PO Ryby	300	220	73,33%
Razem	**5 288**	**5 117**	**96,77%**

W skutecznej realizacji Planu ZWP systematycznie współpracował z instytucjami zaangażowanymi w proces udzielania wsparcia ze środków UE w ramach poszczególnych programów operacyjnych oraz z beneficjentami z obszaru województwa pomorskiego. Istotnym elementem realizacji Planu były również działania grupy tzw. Liderów tematycznych powołanych w departamentach odpowiadających za poszczególne obszary tematyczne programów operacyjnych. Liderzy tematyczni dysponują pełną wiedzą na temat właściwych programów operacyjnych i regionalnych projektów kluczowych w powierzonych im zakresach tematycznych. Realizacja Planu jest weryfikowana poprzez przygotowywaną raz na 6 miesięcy informacją nt. poziomu zakontraktowania środków UE na projekty dla pomorskich beneficjentów.

3. *Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności*

Przedstawiciele IZ RPO WP aktywnie uczestniczyli w pracach Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności w ramach Komitet Koordynacyjny NSRO. z inicjatywy IZ RPO WP zostało podjętych szereg kluczowych kwestii z punktu widzenia koordynacji horyzontalnej wszystkich programów, np. pomorskie doświadczenia w zakresie przygotowania projektów partnerskich (w szczególności POIŚ oraz POIG), czego wymiernym efektem było wykonanie przez ministerstwo właściwe ds. rozwoju ekspertyzy pn. *Ocena realizacji projektów partnerskich realizowanych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych w okresie perspektywy finansowej 2007-2013*. Celem ogólnym ekspertyzy jest poprawa jakości realizacji zasady partnerstwa w zakresie projektów partnerskich w ramach NSRO poprzez ocenę stanu realizacji projektów partnerskich w dwóch wybranych programach operacyjnych: POIG i RPO WP oraz zaproponowanie, na tej podstawie, kierunków działań (rekomendacji) i dobrych praktyk sprzyjających realizacji projektów w partnerstwie.

4. *Pozostałe mechanizmy i narzędzia służące zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia*

W celu zapewnienia komplementarności i synergii wsparcia między RPO WP a komponentem regionalnym POKL realizowano działanie polegające na wprowadzeniu do systemu oceny projektów np. w Działaniu 6.1, Działaniu 6.2, Poddziałaniu 7.2.1, Poddziałaniu 7.2.2., Działaniu 7.4, Poddziałaniu 8.1.1, Poddziałaniu 9.1.1 czy Poddziałaniu 9.1.2 kryteriów strategicznych przyznających dodatkowe punkty projektom, w których grupami docelowymi są osoby lub podmioty mieszkające na obszarach słabych strukturalnie lub obszarach objętych kompleksowymi działaniami rewitalizacyjnymi lub beneficjentami są podmioty, które uzyskały dofinansowanie w wybranych działaniach RPO WP. Tym samym kryteria te zapewniają komplementarność z działaniami podejmowanymi w ramach RPO WP.

Przykładowe kryteria strategiczne zawarte w Planach Działań POKL na rok 2013:

- ✓ Grupę docelową w projekcie stanowią w 100% osoby posiadające miejsce zamieszkania (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego) poza Trójmiastem na obszarach słabych strukturalnie (zgodnie z Mapą nr 4 w Załączniku graficznym Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013) – Działanie 6.1.
- ✓ Grupę docelową w projekcie stanowią:
  - co najmniej w 50% osoby posiadające miejsce zamieszkania (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego) poza Trójmiastem na obszarach słabych strukturalnie (zgodnie z Mapą nr 4 w Załączniku graficznym Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013),

  albo

  - co najmniej w 30% osoby zamieszkałe na obszarach zdegradowanych, na których realizowane są projekty, które uzyskały dofinansowanie w ramach Poddziałania 3.2.1 *Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne* RPO WP – Poddziałanie 7.2.1.

- ✓ Grupę docelową w projekcie stanowią w 100% mikroprzedsiębiorstwa osiadające siedzibę lub wyodrębnioną formalnie jednostkę (oddział, filia) poza Trójmiastem na obszarach słabych strukturalnie (zgodnie z zapisami dokumentu rejestrowego właściwego ze względu na rodzaj prowadzonej działalności) oraz ich pracownicy (zgodnie z Mapą nr 4 w Załączniku graficznym Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013) – Poddziałanie 8.1.1.
- ✓ Projektodawcą jest podmiot posiadający status parku naukowo-technologicznego, centrum zaawansowanych technologii, centrum doskonałości, centrum edukacyjno-wdrożeniowego, inkubatora przedsiębiorczości lub innej instytucji o podobnym charakterze, który został dofinansowany z RPO WP w ramach OP1, Działanie 1.5 Podziałanie 1.5.1. – Poddziałanie 8.1.1.
- ✓ Grupę docelową w projekcie stanowią w co najmniej 30% uczniowie szkół podstawowych i/lub gimnazjalnych i/lub ponadgimnazjalnych, posiadający miejsce zamieszkania (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego) na obszarach zdegradowanych, na których realizowane są projekty, które uzyskały dofinansowanie w ramach Poddziałania 3.2.1 *Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne* RPO WP – Poddziałanie 9.1.2.
- ✓ Projekt jest komplementarny z inwestycją/inwestycjami będącymi w trakcie realizacji i/lub zrealizowanymi przez Projektodawcę lub partnera (na podstawie stosownej umowy) na terenie województwa pomorskiego współfinansowanymi z RPO WP w ramach Działania 9.1. *Lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa i kultury* – Poddziałanie 9.1.2.
- ✓ Grupę docelową w projekcie stanowią w co najmniej 50% uczniowie szkół podstawowych i/lub gimnazjalnych i/lub ponadgimnazjalnych, posiadający miejsce zamieszkania (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego) poza Trójmiastem na obszarach słabych strukturalnie (zgodnie z Mapą nr 4 w Załączniku graficznym Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013) i/lub podmioty posiadające siedzibę lub wyodrębnioną formalnie jednostkę na tym terenie – Poddziałanie 9.1.2.

Wyżej wymienione mechanizmy koordynacji i komplementarności można uznać za skuteczne w stopniu umiarkowanym. Za efektywniejsze należy uznać te działania, które SWP prowadzi na poziomie regionu, gdyż są one dostosowane do specyfiki wdrażania poszczególnych programów właśnie w województwie pomorskim. Nie mniej jednak trudność prowadzenia skoordynowanych działań wynika również z faktu, iż samorząd województwa pełni w poszczególnych programach, odmienne funkcje, począwszy od instytucji zarządzającej po instytucję wdrażającą, częstokroć nie mając znaczącego wpływu na sposób realizacji zadań, które zostały mu powierzone.

5. *Opis komplementarności i efektów synergii pomiędzy RPO WP a innymi programami operacyjnymi w ujęciu tematycznym.*

Przedsiębiorczość

W RPO WP rozwojowi przedsiębiorczości była dedykowana OP1 *Rozwój i innowacje w MŚP*. Wsparcie udzielone w ramach tej OP było komplementarne przede wszystkim do interwencji pochodzącej z POIG. Pomimo stosunkowo znaczącej liczby projektów komplementarnych w tym zakresie z POIG siła ich powiązań nie była duża. Dominowało uzupełnianie się wzajemne inwestycji w szczególności w następujących obszarach: badania i rozwój nowoczesnych technologii, infrastruktura sfery B+R, kapitał dla innowacji, inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia, dyfuzja innowacji, Polska gospodarka na rynku międzynarodowym.

W zakresie przedsiębiorczości zaistniała także komplementarność z działaniami realizowanymi w ramach POKL. Tutaj zdecydowanie najbardziej popularnym przejawem komplementarności były powiązania projektów Poddziałań 8.1.1 i 8.2.1 POKL z projektami Działania 1.5 RPO WP. Rozwijane w ramach RPO WP inicjatywy klastrowe (platformy współpracy, promocji) uzupełniane były ofertami szkoleń dla członków klastra. Poza szkoleniami, uzupełnianie oferty klastra z projektu POKL przyjmowało formę wsparcia rozwoju kooperacji ze sferą nauki, finansowania staży naukowców

w przedsiębiorstwach, wprowadzania innowacji. Drugim typem powiązania w obszarze przedsiębiorczości była oferta szkoleniowa finansowana z POKL skierowana do przedsiębiorstw, które realizowały projekty inwestycyjne z Działania 1.1 i Działania 1.2 RPO WP. Szkolenia z POKL podnosiły prawdopodobieństwo sukcesu firm i ich przedsięwzięć finansowanych z RPO WP, bowiem zakres szkoleń w analizowanych projektach był zindywidualizowany dla każdej z firm.

Ponadto w obszarze przedsiębiorczości, w zakresie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw zachodziła także komplementarność z PROW 07-13.

Społeczeństwo informacyjne

Rozwój społeczeństwa informacyjnego w zakresie infrastruktury i usług tworzących podstawy społeczeństwa informacyjnego był wspierany w RPO WP w ramach OP2 *Społeczeństwo wiedzy*. Projekty z tego obszaru w największym stopniu były komplementarne do przedsięwzięć realizowanych w ramach Priorytet VII *Społeczeństwo informacyjne - budowa elektronicznej administracji*, w którym wspierane były działania z zakresu budowy elektronicznej administracji oraz Priorytetu VIII Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki POIG, w którym wsparcie było ukierunkowane m.in. na zapewnieniu obywatelom dostępu do Internetu szerokopasmowego.

Budowa infrastruktury szerokopasmowego Internetu wspierana była także w ramach Działania *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* PROW 07-13.

Transport

Zagadnienia dotyczące kwestii transportowych w RPO WP wspierane były w ramach OP3 *Funkcje miejskie i metropolitalne* – w zakresie rozwoju i integracji systemów transportu zbiorowego oraz OP4 *Regionalny system transportowy* – w zakresie regionalnej infrastruktury drogowej i kolejowej oraz rozwoju i poprawy dostępności węzłów transportowych. Projekty z tego obszaru były komplementarne tylko do przedsięwzięć realizowanych w ramach POIŚ w ramach OP6 *Drogowa i lotnicza sieć TEN-T*, OP7 *Transport przyjazny środowisku* oraz OP8 *Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe*. z POIŚ finansowane były duże inwestycje drogowe i kolejowe o charakterze ponadregionalnym, do których komplementarne były projekty z RPO WP o zasięgu co najwyżej regionalnym. Także w dziedzinie transportu zbiorowego z POIŚ finansowane były największe przedsięwzięcia, a projekty w RPO WP najczęściej stanowiły ich uzupełnienie. W zidentyfikowanych projektach komplementarnych RPO WP i POIŚ w zakresie transportu dominowało powiązanie w ramach tej samej tematyki.

Energetyka

Zagadnienia związane z rozwojem energetyki były przedmiotem interwencji w OP5 *Środowisko i energetyka przyjazna środowisku* RPO WP. Realizowane tutaj projekty skupiały się na kwestiach dotyczących termomodernizacji budynków oraz wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Były one komplementarne do przedsięwzięć finansowanych w ramach OP9 *Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna* POIŚ, które miały na celu podwyższenie sprawności wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii oraz wzrost efektywności energetycznej w procesie użytkowania energii, a także wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Projekty, które uzyskały wsparcie w obszarze energetyki w RPO WP, były także komplementarne do przedsięwzięć dotyczących wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy, które były wdrażane w ramach Działania *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* PROW 07-13.

Środowisko

Przedsięwzięcia mające na celu poprawę stanu środowiska poprzez budowę niezbędnej infrastruktury w RPO WP były finansowane ze środków ujętych w OP5 *Środowisko i energetyka*

przyjazna środowisku oraz OP8 *Lokalna infrastruktura podstawowa*. Były one przede wszystkim komplementarne do projektów realizowanych w ramach trzech osi priorytetowych POIŚ: OP1 *Gospodarka wodno-ściekowa*, OP2 *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi* oraz OP3 *Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*.

W obszarze gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami zidentyfikowano także komplementarność z projektami realizowanymi w Działaniu *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* PROW 07-13.

Projekty środowiskowe wdrażane w tych trzech programach operacyjnych uzupełniały się wzajemnie, przyczyniając się do rozwiązania określonych problemów środowiskowych na terenie województwa, w szczególności wypełnienia zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej, poprawy funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami oraz poprawy jakości infrastruktury gospodarki wodnej i podniesienia poziomu bezpieczeństwa powodziowego.

Turystyka

Aspektom zwiększania atrakcyjności turystycznej regionu była dedykowana OP6 *Turystyka i dziedzictwo kulturowe* RPO WP, w ramach której wspierano infrastrukturę wzmacniającą potencjał turystyczny oraz działania w zakresie promocji i informacji turystycznej. Interwencja mająca na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej w skali lokalnej realizowana była natomiast w OP8 *Lokalna infrastruktura podstawowa* RPO WP.

Projekty RPO WP o charakterze regionalnym wdrażane w tym obszarze były komplementarne do przedsięwzięć realizowanych w ramach Działania 6.4 *Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym* POIG. Natomiast projekty o zasięgu lokalnym uzupełniały się z przedsięwzięciami realizowanymi w Działaniu *Odnowa i rozwój wsi* PROW 07-13, którego jednym z celów było podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich oraz projektami wdrażanymi w Osi *Leader* PROW 07-13.

Kultura

Beneficjenci z obszaru kultury w zależności od skali i charakteru swojego projektu mogli uzyskać dofinansowanie z trzech osi priorytetowych RPO WP: OP3 *Funkcje miejskie i metropolitalne*, OP6 *Turystyka i dziedzictwo kulturowe* oraz OP9 *Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie*.

Przedsięwzięcia o charakterze regionalnym były komplementarne do wsparcia udzielanego w ramach OP11 *Kultura i dziedzictwo kulturowe* POIŚ, natomiast projekty bardziej lokalne uzupełniały się z inicjatywami realizowanymi w Działaniu Odnowa i rozwój wsi PROW 07-13, którego jednym z celów była odbudowa i poprawa stanu dziedzictwa kulturowego wsi oraz projektami wdrażanymi w Osi *Leader* PROW 07-13.

Kapitał ludzki

Projekty których celem był rozwój kapitału ludzkiego nie były realizowane w RPO WP. Przedsięwzięcia z tego obszaru były dofinansowywane w POKL.

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna w zależności od pełnionej funkcji i skali oddziaływania projektu mogła być finansowana w ramach następujących osi priorytetowych RPO WP: OP2 *Społeczeństwo wiedzy* (infrastruktura edukacyjna i naukowo-dydaktyczna), OP3 *Funkcje miejskie i metropolitalne* (rewitalizacja), OP7 *Ochrona zdrowia i system ratownictwa*, oraz OP9 *Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie* (lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa, ochrony zdrowia, lokalne inicjatywy obywatelskie).

Wsparcie dla szkół wyższych w ramach OP2 RPO WP było komplementarne do projektów realizowanych w ramach OP13 *Infrastruktura szkolnictwa wyższego* POIŚ. Infrastruktura ochrony

zdrowia dofinansowana w Programie była natomiast uzupełnieniem projektów wdrażanych w ramach OP12 *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia* POIŚ.

Z kolei inwestycje w lokalną infrastrukturę społeczną i inicjatywy obywatelskie ze środków RPO WP były komplementarne do części projektów realizowanych w ramach Działania *Odnowa i rozwój wsi* oraz Osi *Leader* PROW 07-13, a także do części projektów wdrażanych w ramach Działania 4.1 *Rozwój obszarów rybackich* PO Ryby.

Natomiast przedsięwzięcia rewitalizacyjne z RPO WP wykazywały komplementarność z projektami służącymi zapobieganiu wykluczeniu społecznemu wspieranymi w ramach Priorytetu VII *Promocja integracji społecznej* POKL.

Podsumowanie ilościowe

Z krajowych programów operacyjnych realizowanych w ramach Polityki Spójności (POIŚ, POIG i POKL) w woj. pomorskim wspartych zostało ponad 3 700 projektów o łącznej wartości ponad 24 mld zł i kwocie dofinasowania UE 13,76 mld zł. Najwięcej projektów zostało zrealizowanych w obszarze kapitału ludzkiego (ponad 63% wszystkich projektów), natomiast największa kwota dofinansowania została alokowana w obszarze transportu (52% całkowitego wsparcia UE z krajowych programów operacyjnych). Należy zauważyć, że kwota dofinansowania UE jaką pozyskali beneficjenci z woj. pomorskiego z krajowych programów operacyjnych jest ponad 3 razy większa od środków UE rozdysponowanych w ramach RPO WP w regionie.

W poniższej tabeli przedstawiono podstawowe informacje na temat projektów realizowanych w poszczególnych obszarach tematycznych w ramach krajowych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia i kategorie interwencji.

Tabela 27. Podstawowe informacje na temat projektów realizowanych w poszczególnych obszarach tematycznych w ramach krajowych programów operacyjnych w podziale na obszary wsparcia i kategorie interwencji

Obszar wsparcia	Kategorie interwencji	Liczba projektów	Wartość projektów (mld EUR)	Wartość dofinansowania (mld EUR)
Przedsiębiorczość	1 - 9	696	0,89	0,43
Społeczeństwo informacyjne	10 - 15	435	0,1	0,05
Transport	16 - 32, 52	70	2,8	1,72
Energetyka	33 - 43	66	0,57	0,13
Środowisko	44 - 51, 53 - 54	59	0,67	0,39
Turystyka	55 - 57	2	0,03	0,01
Kultura	58 - 60	3	0,1	0,04
Kapitał ludzki	62 - 74	2 350	0,6	0,49
Infrastruktura społeczna	75 - 79	26	0,02	0,02
	Razem	**3 707**	**5,77**	**3,31**

Tabela zawierająca przykłady projektów komplementarnych wraz z opisem znajduje się w załączniku.

2.6.1.2 W ŚWIETLE BADAŃ EWALUACYJNYCH

W 2014 r. zostało zrealizowane badanie ewaluacyjne pt. Ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WP oraz projektów realizowanych w województwie pomorskim w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Rybackiej.

Badanie to dotyczyło dwóch wymiarów komplementarności: (1) wewnętrznej w ramach RPO WP oraz (2) zewnętrznej z innymi instrumentami polityki spójności oraz Wspólną Polityką Rolną i Rybacką.

Komplementarność wewnętrzna RPO WP

W ewaluacji wykazano, że komplementarność wewnętrzną RPO WP należy uznać za umiarkowaną. Najczęściej występującym rodzajem zależności były proste uzupełnianie się (prawie 3 na 4 przypadki dla projektów uznanych za komplementarne). Powiązania projektów miały najczęściej charakter przedmiotowy (zakres rzeczowy projektów) oraz przestrzenny (lokalizacja projektów), po około 50% na każdy rodzaj.

Stosunkowo dużą komplementarnością wewnętrzną RPO WP wykazywały projekty turystyczne oraz dotyczące dziedzictwa kulturowego. Relatywnie niska komplementarność występowała w obszarze energetyki i środowiska, przy czym jeśli już ona się pojawiała była silniejsza niż w innych obszarach. Dotyczy to jednak dużych inwestycji.

W obszarze innowacji oraz B+R i społeczeństwa informacyjnego ilościowa ocena komplementarności na tle innych obszarów wypadła pozytywnie, jednak powiązania między projektami polegały w dominującej części na uzupełnianiu się. Stosunkowo najsłabiej wypadła ocena komplementarności w obszarze związanym z transportem oraz z infrastrukturą społeczną. Niewielką komplementarnością względem innych projektów RPO WP wykazały się również projekty z obszaru rewitalizacji. Należy jednak zauważyć, że projekty te miały charakter kompleksowy i silne powiązania występowały wewnątrz nich, pomiędzy poszczególnymi zadaniami, które choć składały się formalnie na jeden projekt, to w praktyce były odrębnymi przedsięwzięciami.

Komplementarność RPO WP z POKL

W przypadku projektów realizowanych w ramach RPO WP i komponentu regionalnego POKL stwierdzono niewielkie natężenie komplementarności. Jeśli pod uwagę weźmie się ocenę kryteriów wyboru, za komplementarne uznano ok. 11% realizowanych projektów POKL. Na podstawie pogłębionej analizy wniosków oszacowano jednak, że faktyczny udział projektów POKL komplementarnych względem RPO WP był jeszcze dwukrotnie niższy – ok. 5%. Wśród zidentyfikowanych powiązań dominowało relatywnie mniej wartościowe „uzupełnianie" projektów (ok. 41%) i „słabe warunkowanie" (38%). Tylko w co piątym przypadku realizacja projektu POKL faktycznie mogła warunkować osiągnięcie efektów projektu RPO WP (i/lub odwrotnie). Komplementarność POKL-RPO WP miała prawie zawsze charakter podmiotowy – z efektów projektów tych programów korzystała ta sama grupa odbiorców. Ponadto w ponad połowie przypadków, gdzie wykazano komplementarność, można mówić o powiązaniu przedmiotowym – uzupełnianiu się produktów projektów. W wymiarze problemowym najbardziej wartościowe przejawy komplementarności występowały w obszarze przedsiębiorczości. Potencjał tkwił również w powiązaniu projektów miękkich i twardych w obszarze aktywizacji społecznej. W obszarze edukacji najczęściej miały miejsce proste powiązania, które raczej nie generowały dużych korzyści. W wymiarze terytorialnym najwięcej wartościowych przykładów komplementarności, mogących prowadzić do istotnych dodatkowych efektów zidentyfikowano w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta oraz na obszarach o wysokim kapitale społecznym i ludzkim.

Komplementarność RPO WP z POIŚ i POIG

W przypadku badanej komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WP, POIŚ i POIG wykazano, że w ujęciu ilościowym komplementarność była niewielka, jednak przyczyn tego faktu należy upatrywać m.in. w wielkości realizowanych projektów i tym samym rzadszym ich występowaniu oraz koncentracji na obszarach miejskich (szczególnie na Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta). Jeśli projekty były ze sobą powiązane to raczej na zasadzie wzajemnego uzupełniania się. Zidentyfikowana komplementarność miała w większości charakter przedmiotowy. Znaczenie miało także przestrzenne uzupełnianie się projektów. Analiza w ujęciu terytorialnym wskazała na koncentrację projektów komplementarnych RPO WP z POIG i POIŚ w miastach, szczególnie na Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta i brak powiązań na obszarach wiejskich, co wynikało w dużej mierze z koncentracji realizacji projektów POIŚ i POIG w obszarze metropolitalnym. Stosunkowo znaczącą liczbę projektów komplementarnych POIG i POIŚ zidentyfikowano na obszarach o wysokim

potencjale kapitału społecznego i ludzkiego. Na obszarach o złej dostępności transportowej i niedostatecznej infrastrukturze (głównie obszary wiejskie), a także o wysokim potencjale przyrodniczym właściwie nie zaobserwowano komplementarności RPO WP z POIG i POIŚ.

Komplementarność RPO WP z PROW 07-13 i PO Ryby

W przypadku badanej komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WP i wybranych działań PROW 07-13 i PO Ryby wykazano, że komplementarność z PROW 07-13 jest niewielka, a z PO Ryby wręcz znikoma. Pomiędzy projektami występowały słabe powiązania, a dotyczyły one przede wszystkim uzupełniania się i w niewielkim stopniu słabego warunkowania się. W wymiarze terytorialnym skupiska projektów powiązanych i w największym stopniu komplementarnych dla RPO WP i PROW 07-13 występowały na obszarach o niedostatecznym dostępie do infrastruktury oraz o niskim kapitale społecznym, zaś dla RPO WP i PO Ryby – na obszarach o wysokim potencjale przyrodniczym.

2.6.2 Instrument elastyczności (Cross-financing)

W RPO WP zastosowano instrument elastyczności zgodnie z art. 34 ust. 2 rozporządzenia nr 1083/2006. Pozwala to bowiem – w granicach określonych pułapów finansowych, na wspieranie przedsięwzięć obejmujących elementy typowe dla zakresu interwencji EFS. Elementy te były finansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu, co pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

URPO WP, w opisie kolejnych działań i poddziałań wskazało, czy instrument elastyczności ma w nim zastosowanie oraz określiło maksymalny poziom dofinansowania (5% - 20% kosztów kwalifikowalnych projektu). W przypadku, gdy opis działania lub poddziałania przewidywał możliwość zastosowania instrumentu elastyczności, beneficjent już na etapie przygotowania projektu i przygotowania wniosku o dofinansowanie musiał przewidzieć przedsięwzięcia kwalifikujące się do finansowania krzyżowego. Wszystkie wydatki związane z zastosowaniem tego narzędzia kwalifikowały się według zasad określonych w wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach EFS. Monitoring poziomu wydatków objętych cross-financingiem rozpoczynał się już na etapie weryfikacji złożonych wniosków o dofinansowanie oraz był kontynuowany podczas rozliczania wniosków o płatność pośrednią i końcową.

W ramach podpisanych umów o dofinansowanie finansowanie krzyżowe wystąpiło łącznie w **612** projektach, w kwocie **5 881 064,59 EUR.**

Analiza udziału liczby umów objętych instrumentem elastyczności w ogólnej liczbie podpisanych umów wskazuje, iż beneficjenci OP7 (jst, zakłady opieki zdrowotnej) wykazali największą potrzebę przeprowadzenia działań w zakresie interwencji EFS w ramach realizowanych projektów (82,61%). Znacząca liczba umów w ramach finansowania krzyżowego zrealizowana została również w OP2 (69,77%). Najmniejszy udział cross-financingu zanotowano w OP8 (7,96%), w ramach której wykazało go jedynie 16 beneficjentów – jst, stowarzyszenie oraz przedsiębiorstwo komunalne, realizujących projekty z zakresu infrastruktury wspierającej rozwój gospodarczy.

Tabela 28. Udział cross-financingu w poszczególnych osiach priorytetowych Programu

Oś Priorytetowa	Liczba umów o dofinansowanie	% udział umów z cross-financingiem w umowach ogółem	Wartość cross-financingu w podpisanych umowach
OP1	375	40,89	1 136 873
OP2	30	69,77	502 988
OP3	19	65,52	3 247 025
OP5	41	43,62	252 573
OP6	8	20,51	74 265
OP7	19	82,61	397 694
OP8	16	7,96	43 420

OP9	104	47,93	226 226
Razem	**612**	**39,16**	**5 881 065**

Z działań związanych z zakresem interwencji EFS skorzystali beneficjenci realizujący projekty w ramach takich obszarów, jak: przedsiębiorczość, B+R i społeczeństwo informacyjne, środowisko i energetyka, ochrona zdrowia, infrastruktura społeczna oraz turystyka i kultura, a także działania rewitalizacyjne. Finansowaniu krzyżowemu podlegały m.in. szkolenia pracowników, umożliwiające im optymalne wykorzystanie oraz właściwą obsługę zakupionego w ramach projektów maszyn/sprzętu/oprogramowania, akcje szkoleniowe wśród społeczeństwa, kampanie informacyjno-edukacyjne, warsztaty artystyczne czy programy profilaktyczne. Wszystkie wydatki planowane w ramach instrumentu elastyczności były ściśle związane z realizowanymi projektami. Projekty polegające na zakupie nowoczesnego sprzętu lub wyposażenia (m.in. zakup specjalistycznego sprzętu medycznego, laboratoryjnego, nowoczesnych maszyn produkcyjnych) wymagały przeszkolenia personelu technicznego. z kolei projekty z zakresu zwiększania atrakcyjności przestrzeni publicznych (m.in. budowa stadionów, placów zabaw, parków wodnych, ścieżek rowerowych) wiązały się z koniecznością przeprowadzenia wśród społeczeństwa kampanii informacyjnych i edukacyjnych.

IZ RPO WP przeprowadzała wizyty monitorujące (na zasadach kontroli doraźnej) na miejscu realizacji działań zaplanowanych w ramach instrumentu elastyczności, takich jak szkolenia, warsztaty, akcje informacyjno-promocyjne, itp. Ponadto, beneficjenci wszystkich projektów, w których przewidziano instrument elastyczności, zobowiązani zostali do przesyłania do IZ RPO WP *Kwartalnych harmonogramów działań w ramach instrumentu elastyczności*. W harmonogramach zawarta była dokładna nazwa zajęć, data, godzina i miejsce przeprowadzenia, planowana liczba uczestników oraz informacja, czy wydatki z nimi związane są kwalifikowalne. Informacje te miały umożliwić IZ RPO WP odbycie wizyty monitorującej w miejscu przeprowadzania zajęć w wybranych projektach. Celem wizyty monitorującej było zweryfikowanie zgodności przeprowadzonych działań z założeniami zawartymi we wniosku o dofinansowanie projektu (m.in. tematyki i wymiaru zajęć, liczby uczestników, miejsca realizacji), a także przebiegu i sposobu realizacji działań oraz wypełnienia obowiązków w zakresie informacji i promocji. Przeprowadzone wizyty monitorujące z reguły nie wykazywały nieprawidłowości w zakresie poprawności realizowanych działań.

Oczywiście nie każdy projekt zrealizowany w ramach RPO WP wymagał przeszkolenia pracowników lub podniesienia świadomości społeczeństwa, stąd też wyłącznie beneficjenci realizujący projekty ściśle związane z koniecznością zastosowania powyższego instrumentu wykazywali go we wnioskach aplikacyjnych.

2.6.3 Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach Polityki Spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej

Jednym z narzędzi mającym przyczyniać się do zwiększania komplementarności instrumentów wsparcia oraz unikania podwójnego finansowania tych samych projektów w zakresie programów operacyjnych polityki spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej była Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej, zatwierdzana przez Komitet Koordynujący NSRO.

Linia demarkacyjna nie była jednak wystarczającym i jedynym narzędziem stosowanym przez IZ RPO WP w celu zapewnienia komplementarności wsparcia i unikania podwójnego finansowania tych samych projektów. Inne mechanizmy to:

a) kryteria wyboru projektów na poziomie oceny strategicznej (oceniana i punktowana jest siła i jakość powiązań projektu z i innymi przedsięwzięciami),

b) oświadczenie beneficjenta we wniosku o dofinansowanie, iż projekt nie został objęty dofinansowaniem w ramach innych programów operacyjnych,

c) oświadczenie beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu, iż nie występuje nakładanie się pomocy z funduszy UE i krajowych środków publicznych,

d) wprowadzenie szczegółowych informacji na temat dokumentu przedstawionego do rozliczenia we wniosku o płatność (np. nr faktury),

e) zespół ds. nieprawidłowości – przedstawiciele wszystkich instytucji uczestniczących we wdrażaniu wszystkich programów UE, a także organy ścigania i kontrolujące beneficjentów,

f) dostęp do systemu informatycznego PROW 07-13 (OFSA) – kontrole krzyżowe.

Ponadto w celu zapewnienia komplementarności i synergii wsparcia RPO WP z PROW 07-13 na poziomie regionu podjęto kilka innych działań, do których zaliczały się:

a) propozycje wyboru kryterium regionalnego dla Działania *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* PROW 07-13 wdrażanego przez UMWP zostały wypracowywane przez zespół, w skład którego wchodzili przedstawiciele IZ RPO WP, umożliwiło to m.in. zapewnienie, poprzez kryteria wyboru projektów, komplementarności i synergii wsparcia w zakresie przedsięwzięć dotyczących gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach zagrożonych nieosiągnięciem celów określonych w *Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych*,

b) wdrażanie Działania 9.3. RPO WP, ukierunkowanego na lokalne inicjatywy obywatelskie, przez tą samą komórkę organizacyjną w ramach UMWP, która odpowiada za wdrażanie PROW 07-13, skierowanego do tej samej grupy beneficjentów; umożliwia to całkowite skoordynowanie zasad i terminów konkursów w obu programach;

c) skoordynowanie terminów konkursów i wyboru projektów w powiązanych ze sobą Działaniach RPO WP i PROW 07-13, w których SWP pełni funkcję wdrażającą, dotyczy to m.in. projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Jednym z mechanizmów, które stosowano w celu unikania podwójnego finansowania przez IZ RPO WP były oświadczenia składane przez beneficjentów we wniosku o dofinansowanie oraz umowie o dofinansowanie. Beneficjenci zobowiązani byli do potwierdzenia, iż realizowany przez nich projekt nie był objęty wsparciem z innego wspólnotowego instrumentu finansowego oraz nie występuje nakładanie się pomocy z funduszy UE i krajowych środków publicznych.

Kolejnym mechanizmem unikania podwójnego finansowanie były przeprowadzane przez IZ RPO WP kontrole krzyżowe. Kontrole krzyżowe programu wykonywane były przez pracowników IZ RPO WP/ IP II weryfikujących wnioski o płatność na podstawie 5% próby beneficjentów nie rzadziej niż raz na miesiąc/kwartał. Szczegółowy opis kontroli krzyżowych jest rozwinięty w punkcie 2.6.4 niniejszego Sprawozdania.

Przedstawiciele IZ RPO WP uczestniczyli w posiedzeniach Komitetu Koordynacyjnego NSRO, Podkomitetu Monitorującego POKL oraz byli przedstawicielami Regionalnej Sieci Tematycznej dla Województwa Pomorskiego - w zakresie działań upowszechniających i włączających do głównego nurtu polityki/praktyki rezultatów projektów innowacyjnych. Dzięki spotkaniom przedstawiciele IZ RPO WP mieli bieżące informacje dotyczące realizacji aktualnych oraz planowanych działań w ramach innych Programów.

Nie zidentyfikowano problemów z zapewnieniem przestrzegania linii demarkacyjnej oraz nie wprowadzano zmian w zapisach dotyczących Linii demarkacyjnej w odniesieniu do Programu.

2.6.4 KONTROLE KRZYŻOWE W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ

Kontrole krzyżowe: programu i horyzontalne z projektami PROW 07-13/PO Ryby przeprowadzane były w celu wykrycia i wyeliminowania podwójnego finansowania wydatków w ramach funduszy europejskich. Kontrole krzyżowe za okres do września 2014 roku były realizowane w IZ RPO WP w cyklu miesięcznym. Natomiast w związku z obowiązującą od dnia 23 października 2014 roku nową wersją *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procesu kontroli w ramach*

obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym, zmieniono w IZ RPO WP częstotliwość losowania próby beneficjentów do kontroli krzyżowej programu oraz horyzontalnej z cyklu comiesięcznego do kontroli raz na kwartał. z tego względu kontrola za okres październik – grudzień 2014 roku została rozpoczęta w styczniu 2015 roku. W przypadku kontroli krzyżowej przeprowadzanej przez IP II przez cały okres pozostał cykl miesięczny.

Kontrole krzyżowe Programu wykonywane były przez pracowników IZ RPO WP/IP II. IZ RPO WP sporządzała listę beneficjentów, którzy realizowali projekty w ramach OP2-10 i OP1 RPO WP (bez Działania 1.3), z zastrzeżeniem, że beneficjent OP1 realizował również projekt w ramach OP2-10. W przypadku, gdy beneficjent realizował wyłącznie projekty w ramach OP1, kontrola krzyżowa była przeprowadzana wyłącznie przez IP II. Kontrolą objęta była próba minimum 5% beneficjentów, losowana spośród beneficjentów, którzy podpisali więcej niż jedną umowę o dofinansowanie projektu w ramach programu operacyjnego (dotyczyło to umów aktualnych, nierozwiązanych). Identyfikacja beneficjentów dokonywana była na podstawie danych zawartych w KSI (SIMIK 07-13) poprzez ich Numery Identyfikacji Podatkowej (NIP). Informacje o przeprowadzeniu kontroli krzyżowej zamieszczane były w KSI (SIMIK 07-13) po zakończeniu czynności kontrolnych. Od uruchomienia Programu IZ RPO WP przeprowadziła **413** kontroli krzyżowych Programu, natomiast IP II – **440**, podczas których nie wykryto podejrzeń ani nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania wydatków.

IZ RPO WP przeprowadzała również **kontrole krzyżowe horyzontalne,** mające na celu wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania tego samego wydatku poniesionego w ramach RPO WP i PROW 07-13 lub RPO WP i PO Ryby (w przypadku IP II przeprowadzane były kontrole krzyżowe horyzontalne, mające na celu wyeliminowanie podwójnego finansowania tego samego wydatku z RPO WP i POIG). Do sierpnia 2011 roku kontrolą krzyżową objęta była próba minimum 5% beneficjentów realizujących projekty równocześnie w ramach PROW 07-13 lub PO Ryby. W okresie wrzesień 2011 roku – lipiec 2012 roku kontrolą horyzontalną objęci byli wszyscy beneficjenci RPO WP, którzy realizowali projekty równocześnie w ramach PROW 07-13 lub PO Ryby. Natomiast w okresie od sierpnia 2012 roku kontrolą krzyżową horyzontalną przeprowadzaną w IZ RPO WP objęty beneficjent RPO WP, którego zatwierdzony wniosek o płatność końcową został zarejestrowany w KSI (SIMIK 07-13) w poprzednim miesiącu/kwartale oraz numer NIP znajdował się na liście numerów wygenerowanych przez Administratora Merytorycznego IZ RPO WP.

W przypadku, gdy beneficjent realizował projekty równocześnie w ramach RPO WP oraz PROW 07-13 i PO Ryby, kontrola krzyżowa była przeprowadzona każdorazowo z uwzględnieniem wydatków poniesionych przez tego beneficjenta w ramach wszystkich jego projektów zarejestrowanych:

- w KSI (SIMIK 07-13),
- w systemie informatycznym OFSA PROW 07-13,
- w Aplikacji RYBY 2007-13

oraz ujętych w dodatkowych danych niezarejestrowanych w OFSA PROW 07-13 przekazywanych do IZ RPO WP przez IK RPO oraz w aplikacji RYBY 2007-13 przekazywanych na wniosek IZ RPO WP przez właściwe instytucje systemu wdrażania PO Ryby.

Informacje o przeprowadzeniu kontroli krzyżowej zamieszczane były w KSI (SIMIK 07-13) po zakończeniu czynności kontrolnych. Liczba kontroli krzyżowych horyzontalnych z projektami PROW 07-13 oraz horyzontalnych z projektami PO Ryby od uruchomienia Programu wynosi: **1 552**, podczas których nie wykryto podejrzeń ani nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania wydatków. Po zakończeniu przez IZ RPO WP czynności kontrolnych sporządzany był raport potwierdzający dokonanie kontroli krzyżowej, zawierający, m.in. następujące dane:

- rodzaj przeprowadzonej kontroli krzyżowej;
- datę przeprowadzenia kontroli;

- nazwę Beneficjenta;
- NIP skontrolowanego beneficjenta;
- nr projektu, nr wniosków o płatność wraz z numerami dokumentów finansowo-księgowych podlegających weryfikacji;
- wynik kontroli;
- zalecenia.

W przypadku wystąpienia uzasadnionego podejrzenia, iż mogło dojść do podwójnego finansowania wydatków, IZ RPO WP/IP II miała możliwość skontrolowania oryginałów dokumentów bądź uwierzytelnionych kopii dokumentów finansowo-księgowych przedkładanych przez beneficjenta do rozliczenia lub przeprowadzenia kontroli projektów na miejscu w trybie doraźnym.

Inicjatywa JEREMIE

System zapobiegania i eliminowania przypadków wystąpienia podwójnego finansowania w ramach wdrażania Inicjatywy JEREMIE polegał na zaangażowaniu wszystkich podmiotów, które realizują swoje zadania w tym zakresie w sposób komplementarny i uzupełniający.

Z uwagi na podział kompetencji, dla zapewnienia operacyjności i efektywności systemu kontroli, IZ RPO WP co do zasady starała się nie powielać obowiązków realizowanych przez inne podmioty w systemie zarządzania i kontroli. IZ RPO WP posiadała odpowiednie procedury przeprowadzania kontroli krzyżowych rozwijające zasady ustanowione przepisami prawa i wytycznymi krajowymi.

W związku ze specyfiką projektów z zakresu IIF, w szczególności ze względu na kaskadowość systemu wdrażania Inicjatywy JEREMIE i obecność MFP, do przeprowadzania weryfikacji prawidłowości udzielenia finansowania opracowana została metodologia, której funkcjonowanie oparte była na szeregu procedur na wszystkich szczeblach projektu. Podstawowe znaczenie w tym zakresie posiadała umowa UDA-RPPM.01.03.00-00-001/09-00 zawarta w dniu 7 sierpnia 2009 roku między IZ RPO WP z MFP.

W celu uniknięcia zaistnienia podwójnego finansowania w sposób ciągły w trakcie wdrażania projektu zostały wykorzystane następujące procedury:

a) obowiązek składania odpowiedniego oświadczenia o braku podwójnego finansowania przez ostatecznego odbiorcę;

b) obowiązek weryfikacji przez PF, czy nie zachodzi podwójne finansowanie w ramach własnych operacji (własne rejestry) oraz własnych operacji i z projektami wspartymi w programach krajowych, do czego służyła baza MR dostępna w serwisie internetowym funduszy europejskich; dodatkowo weryfikacja realizowana była w oparciu o system SHRiMP;

c) w odniesieniu do produktów dłużnych: obowiązek pozyskania przez PF faktur (lub innych dowodów) potwierdzających wydatki oraz opatrywanie ich stosowną pieczęcią/ opisem, a także weryfikacja, czy analogiczna informacja na temat innego wsparcia nie była już na dokumentach umieszczona, co pozwalało ustalić, czy wydatek został pokryty w ramach wsparcia z innego działania RPO/ innego programu);

d) obowiązek weryfikacji przez MFP, czy nie zachodziło podwójne finansowanie pomiędzy operacjami JEREMIE w zakresie różnych PF (tj. finansowanie tego samego wydatku ze wsparcia pozyskanego od dwóch różnych PF);

e) cykliczna weryfikacja dokonywana przez IZ RPO WP, czy nie zachodziło podwójne finansowanie w odniesieniu do wsparcia udzielanego beneficjentom w PO Ryby i PROW 07-13 oraz – dodatkowo – programów finansowanych z EFRR i EFS.

W §9 umowy, MFP został zobowiązany do zapewnienia, że w ramach „realizacji projektu nie nastąpi nakładanie się finansowania przyznawanego z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej, z innych funduszy, programów, środków i instrumentów UE, a także innych źródeł pomocy krajowej i zagranicznej". W §15 pkt 8 umowy widniał zapis wprowadzający analogiczne zobowiązanie w odniesieniu do PF, natomiast w §15 pkt 8 pkt 9 zobowiązano MFP do zapewnienia, aby w umowach zawieranych przez PF z MŚP uwzględnili oni regulacje obejmujących m.in. przestrzeganie zasad dotyczących unikania podwójnego finansowania.

Na mocy §9 umowy, obowiązek zapewnienia na poziomie MFP, że w ramach projektu nie nastąpi nakładanie się finansowania przyznawanego z Funduszy Strukturalnych oraz innych źródeł pomocy krajowej i zagranicznej, został przeniesiony do umów zawieranych między MFP a PF. Dodatkowo, w celu doprecyzowania obowiązków PF, w związku z koniecznością zapobiegania ryzyku podwójnego finansowania, BGK jako MFP w listopadzie 2014 roku wydał Wytyczne nr 18/FPJWP/2014 dotyczące nakładania się finansowania/ dofinansowania, w których pouczył PF, w jaki sposób należało wypełniać zobowiązanie wynikające w umowy zawartej między nim a PF w zakresie eliminowania ryzyka nakładania się finansowania/dofinansowania uzyskanego z funduszy strukturalnych oraz innych źródeł pomocy.

Na mocy przedmiotowych wytycznych, PF zobowiązani zostali do podjęcia wszelkich możliwych kroków zapewniających wypełnianie tego zobowiązania, w szczególności:

a) pozyskiwanie od ostatecznych odbiorców – każdorazowo – oświadczeń, iż w ramach realizacji Operacji nie następowało nakładanie się finansowania/dofinansowania, a także weryfikowanie złożonego oświadczenia przed podjęciem decyzji o udzieleniu pożyczki, w przypadku produktu Pożyczka Globalna, kredytu/pożyczki objętej Jednostkowym Poręczeniem, w przypadku produktów Reporęczenie i Poręczenie Portfelowe (dalej „wsparcie") na podstawie listy beneficjentów RPO WP, listy beneficjentów funduszy europejskich, publikowanych na stronach UMWP lub www.funduszeeuropejskie.gov.pl, a także danych w systemie SHRiMP – wraz ze stosownym udokumentowaniem takiej weryfikacji;

b) pozyskiwanie oraz weryfikowanie wypełnionych przez ostatecznych odbiorców formularzy informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc publiczną zgodnych z obowiązującymi wzorami (o ile dotyczy);

c) pozyskiwanie dowodów lub informacji o przedmiocie wydatkowania środków wsparcia przez MŚP;

d) opatrywanie oryginałów dowodów księgowych przedstawionych przez MŚP potwierdzających wydatkowanie środków wsparcia pieczęcią o współfinansowaniu wydatku ze środków EFRR w ramach RPO WP;

e) cykliczne sprawdzanie w trakcie trwania wsparcia czy ostateczny odbiorców nie występuje na liście beneficjentów RPO WP, liście beneficjentów funduszy europejskich, publikowanych na stronach UMWP lub www.funduszeeuropejskie.gov.pl, a także danych w aplikacji SHRiMP – wraz ze stosownym udokumentowaniem tego sprawdzenia;

f) w przypadku stwierdzenia, że ostateczny odbiorca występuje w bazach danych, o których mowa w lit. e) uzyskiwanie zapewnienia w formie szczegółowego oświadczenia, że dany ostateczny odbiorca nie pozyskał wsparcia na ten sam cel oraz że inwestycja, którą planuje zrealizować/zrealizował ze środków JEREMIE nie została dofinansowana z innych środków publicznych/europejskich, poprzez weryfikację oryginałów dowodów księgowych potwierdzających wydatkowanie środków wsparcia i wykluczenie, że te same dokumenty nie zostały przedłożone do rozliczenia w ramach Funduszy Strukturalnych, innych funduszy, programów, środków i instrumentów UE, a także innych źródeł pomocy krajowej lub zagranicznej – wraz ze stosownym udokumentowaniem tych czynności.

Wyżej wymieniony katalog czynności i działań miał zastosowanie do wszystkich operacji II stopnia.

Ponadto, MFP prowadził monitoring mający na celu eliminację ryzyka podwójnego finansowania, do czego służył również System Obsługi Pośredników Finansowych (SOP)[61], który został przygotowany na potrzeby sprawozdawczości, a także monitoringu i kontroli przez MFP. SOP umożliwiał także PF wgląd, czy dany MŚP otrzymał już wsparcie w ramach innych zawartych z nim umów.

W szczególnych sytuacjach, gdy podejrzenie naruszenia zakazu nakładania się finansowania wynikało m.in. z analizy i monitoringu baz danych prowadzonych przez MFP, jak również z bieżących zleceń kierowanych do MFP przez uprawnione do tego instytucje, MFP zastrzegł sobie prawo żądania od PF pozyskania od ostatecznego odbiorcy oraz przekazania do MFP kopii dowodów księgowych potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez PF, potwierdzających wydatkowanie środków wsparcia, w celu weryfikacji i wykluczenia, że te same dokumenty nie zostały przedłożone do rozliczenia w ramach Funduszy Strukturalnych, innych funduszy, programów, środków i instrumentów Unii Europejskiej, a także innych źródeł pomocy krajowej lub zagranicznej.

Dodatkowo, w trakcie kontroli na miejscu przeprowadzanych przez MFP w siedzibie PF, MFP dokonywał weryfikacji, czy PF wypełniali powyższe zalecenia.

Mając na uwadze powyższe, w zakresie wdrażania IIF prowadzona była cyklicznie kompleksowa kontrola mająca na celu wyeliminowanie ryzyka podwójnego bądź nadmiernego finansowania ze środków unijnych. Obowiązki z zakresu eliminacji podwójnego finansowania dotyczyły każdego poziomu wdrażania IIF – ostateczny odbiorca, PF, beneficjent – adekwatnie do danych, którymi dysponował.

Wszystkie powyższe działania podjęte zarówno bezpośrednio przez IZ RPO WP, jak i przez inne podmioty funkcjonujące w systemie lub przy współpracy z IZ RPO WP zapewniali, że podczas zamknięcia programu operacyjnego zostaną przedstawione wyłącznie wydatki kwalifikowalne.

Kwestia eliminowania ryzyka podwójnego finansowania była przedmiotem kontroli IZ RPO WP na miejscu w siedzibie MFP realizowanej w okresie 02.02.2015 r. – 13.02.2015 r. oraz u PF realizowanej w okresie 21.09 – 08.10.2015 r.

MFP otrzymał zalecenie stworzenia procedury wewnętrznej formalizującej podejmowane czynności – zalecenie zostało przez MFP zrealizowane.

Natomiast kontrola IZ RPO WP u PF potwierdziła, że realizują oni stosowne zalecenia MFP. Kontrola została przeprowadzona na miejscu, gdzie sprawdzeniu podlegała zgodność operacji z postanowieniami umów operacyjnych I stopnia, w tym przepisy wewnętrzne dotyczące eliminacji ryzyka podwójnego finansowania. W dokumentach dotyczących badanych umów operacyjnych II stopnia znajdowały się stosowne oświadczenia składane przez wnioskodawcę oraz wydruki z odpowiednich baz danych potwierdzające realizację przedmiotowego obowiązku.

Dodatkowo, w ramach współpracy z instytucjami zarządzającymi regionalnych programów operacyjnych innych niż województwa pomorskiego, IZ RPO WP regularnie pozyskiwała stosowne dane – za pośrednictwem MFP i PF – które umożliwiają eliminację ryzyka przypadków podwójnego finansowania zgłaszanego przez te instytucje w wyniku ich własnych procedur.

Inicjatywa JESSICA

IZ RPO WP prowadziła czynności polegające na identyfikacji przypadków łączenia środków przekazywanych w ramach Inicjatywy JESSICA i wsparcia pochodzącego z różnych programów EFRR w odniesieniu do tych samych wydatków. Nie potwierdzono nakładania się finansowania różnych form pomocy udzielonych odbiorcom końcowym Inicjatywy JESSICA oraz w ramach różnych funduszy i innych wspólnotowych instrumentów wsparcia.

[61] SOP – System Obsługi Pośredników – elektroniczny system służący do sprawozdawczości PF, który został stworzony przez Menadżera Funduszu Powierniczego JEREMIE.

Metodologia:

I Weryfikacja, czy podwójne finansowanie nie występuje w odniesieniu do podmiotu, który otrzymał wsparcie co najmniej dwukrotnie w ramach Inicjatywy JESSICA, realizowana była przez właściwy FROM.

II Weryfikacja, czy podwójne finansowanie nie ma miejsca u podmiotu, który otrzymał wsparcie co najmniej dwukrotnie w ramach IIF, tj. w ramach Inicjatywy JESSICA oraz z innego źródła w ramach RPO WP, poprzez:

1. Pozyskanie bazy danych do porównań przez IZ RPO WP:
   a. pozyskanie bazy danych ostatecznych odbiorców Działania 1.4 RPO WP,
   b. pozyskanie bazy danych ostatecznych odbiorców Działania 1.3 RPO WP.
2. Porównanie bazy odbiorców ostatecznych Inicjatywy JESSICA z pozostałymi bazami danych i identyfikacja przypadków, w których wystąpił ten sam odbiorca.
3. Podjęcie czynności kontrolnych przez IZ RPO WP (kontrola o charakterze doraźnym – zza biurka):
   a. pozyskanie odpowiednich dokumentów, w tym dokumentów księgowych, potwierdzających przeznaczenie IIF dla przypadków zidentyfikowanych,
   b. wezwanie właściwych instytucji do podjęcia stosownych czynności kontrolnych i wyjaśniających oraz poinformowania IZ RPO WP o ostatecznym wyniku kontroli.

III Weryfikacja, czy podwójne finansowanie nie ma miejsca u podmiotu, który otrzymał wsparcie w ramach Inicjatywy JESSICA oraz w pozostałych programach (w odniesieniu do tego samego funduszu i innych funduszy), poprzez:

1. Pozyskanie odpowiednych danych do porównań przez IZ RPO WP:
   a. wygenerowanie bazy danych wszystkich beneficjentów RPO WP (system KSI),
   b. pobranie bazy danych beneficjentów programów operacyjnych innych, niż RPO WP (udostępnione przez MR na stronie internetowej www.funduszeeuropejskie.gov.pl),
   c. pozyskanie raportów podstawowych dla programów PO Ryby i PROW 07-13,
2. Porównanie bazy danych odbiorców ostatecznych Inicjatywy JESSICA z pozostałymi bazami danych i identyfikacja projektów realizowanych przez ten sam podmiot z różnych źródeł.
3. Podjęcie czynności kontrolnych przez IZ RPO WP (kontrola o charakterze doraźnym – zza biurka):
   a. pozyskanie odpowiednich dokumentów potwierdzających przeznaczenie IIF/dotacji dla przypadków zidentyfikowanych,
   b. wezwanie właściwych instytucji do podjęcia stosownych czynności kontrolnych i wyjaśniających (tj. pogłębionej analizy przypadków na dokumentach) oraz poinformowania IZ RPO WP o wyniku kontroli.

2.7 MONITOROWANIE I OCENA (MONITORING AND EVALUATION)

System monitorowania i sprawozdawczości

Sprawny system monitorowania postępów rzeczowych i finansowych w realizacji RPO WP wymagał współpracy wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie, począwszy od IZ, IP II, KM RPO WP, a skończywszy na beneficjentach, którzy byli podstawowym źródłem danych na temat postępu prac prowadzonych w ramach realizowanych projektów.

Dane dotyczące postępu były rejestrowane w KSI (SIMIK 07-13) bezpośrednio przez pracowników prowadzących czynności związane z wdrażaniem (ocena formalna, wybór ZWP, podpisanie umowy, aneksowanie, wypłata środków, kontrola projektu), zarówno na poziomie IZ RPO WP, jak również IP II.

W celu usprawnienia procesu monitoringu i sprawozdawczości pracownicy IZ RPO WP w trakcie wdrażania programu uczestniczyli w posiedzeniach Grupy roboczej ds. sprawozdawczości oraz Zespołu zadaniowego ds. monitorowania wskaźników realizacji programów.

Ponadto, mając na uwadze usprawnienie procesu monitoringu w ramach przyszłej perspektywy finansowej, stworzony został Pomorski System Monitoringu i Ewaluacji (PSME). Głównym celem PSME jest efektywne wsparcie procesu decyzyjnego związanego z planowaniem i wykorzystaniem zasobów (głównie finansowych) kierowanych na realizację SRWP, w tym RPS.

Szczegółowe cele PSME to:

a) poprawa koordynacji działań i wydatków rozwojowych realizowanych przez podmioty zaangażowane w proces realizacji SRWP;

b) ukierunkowanie prowadzonych w regionie badań na wnioski i rekomendacje istotne dla kształtu prowadzonej polityki rozwoju;

c) zapewnienie regularnego, rzetelnego i użytecznego zestawu informacji kluczowych o zjawiskach społeczno-gospodarczych zachodzących w regionie w ujęciu tematycznym i terytorialnym;

d) budowa sieci współpracy kluczowych partnerów regionalnych poprzez ogniskowanie debaty publicznej wokół potencjału i wyzwań rozwojowych regionu w perspektywie wieloletniej.

Komitet Monitorujący RPO WP 2007-2013

ZWP, pełniący funkcję IZ RPO WP, w dniu 29 czerwca 2007 roku przyjął uchwałę nr 545/48/07 w sprawie przystąpienia do powołania Pre-komitetu Monitorującego RPO WP, w celu przyspieszenia procesu realizacji Programu. Przyjęcie przez KE w dniu 4 września 2007 roku RPO WP dało podstawę do przekształcenia Pre-komitetu w Komitet Monitorujący (uchwała nr 912/75/07 z dnia 13 listopada 2007 roku), nie powodując jednocześnie nieważności poprzednich ustaleń poczynionych dla Pre-komitetu. Zadania i kompetencje KM RPO WP określa art. 65 rozporządzenia nr 1083/2006. Do głównych zadań Komitetu należy w szczególności:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP oraz zatwierdzanie ewentualnych zmian tych kryteriów,
- okresowe badanie postępu w zakresie osiągania szczegółowych celów, określonych w Programie, na podstawie dokumentów przedkładanych przez IZ RPO WP,
- analizowanie rezultatów realizacji RPO WP, w tym zwłaszcza osiągania celów wyznaczonych dla każdej OP oraz wyników ocen (ewaluacji) związanych z monitorowaniem realizacji programu, w szczególności w przypadku gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w Programie,
- analizowanie i zatwierdzanie rocznych i końcowych raportów z wdrażania RPO WP,
- zapoznawanie się z rocznymi raportami z kontroli RPO WP oraz z komentarzami KE do tych raportów,
- przedkładanie IZ RPO WP propozycji zmian lub analiz Programu ułatwiających realizację celów funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności określonych w rozporządzeniu nr 1083/2006, lub służących usprawnieniu zarządzania Programem, w tym zarządzania finansowego,

- analizowanie i zatwierdzanie wszelkich propozycji zmian treści decyzji KE w sprawie wkładu funduszy,
- wskazywanie członków Grup Strategicznych, dokonujących oceny strategicznej projektów złożonych w ramach RPO WP,
- zatwierdzanie rocznego planu pracy Komitetu.

IZ RPO WP w trakcie czynności związanych z powoływaniem Pre-komitetu, a następnie KM RPO WP przeprowadziła oddzielne procedury w celu wyłonienia kandydatów na członków KM RPO WP reprezentujących różne środowiska: konkurs dla przedstawicieli grup akademicko-naukowych oraz konkurs wraz z rekomendacją Rady Działalności Pożytku Publicznego dla organizacji pozarządowych. O wskazanie kandydatów na członków Komitetu ze strony samorządowej IZ RPO WP zwróciła się bezpośrednio do organizacji zrzeszających przedstawicieli miast, gmin i powiatów. Przedstawiciele organizacji pracodawców i pracowników (w tym reprezentant izby rzemieślniczej) zostali zgłoszeni przez Wojewódzką Komisję Dialogu Społecznego. Natomiast przedstawiciele administracji rządowej zostali wskazani przez: ówczesne Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i Ministerstwo Gospodarki oraz Wojewodę Pomorskiego.

W skład KM RPO WP wchodzą, zgodnie z zasadą zachowania równowagi i proporcji poszczególnych grup społecznych, przedstawiciele samorządowi, rządowi oraz przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych. Podczas naboru członków do składu KM RPO WP zastosowano również zasadę promowania równości płci. IZ RPO WP w formularzu zgłoszeniowym dla instytucji/organizacji umieściła następujący zapis: „Proponuje się, aby dla zachowania równości szans, w przypadku gdy rekomendowany przedstawiciel jest kobietą, zastępca był mężczyzną i na odwrót".

Od momentu powołania KM RPO WP odbyły się 22 posiedzenia Komitetu (w I kwartale 2017 roku odbędzie się ostatnie – 23 posiedzenie KM RPO WP poświęcone Sprawozdaniu końcowemu z realizacji RPO WP). W czasie swojego funkcjonowania KM RPO WP podjął 53 uchwały (na posiedzeniach i w trybie obiegowym) oraz wydał dwie decyzje dotyczące zmiany Planu Komunikacji RPO WP. Przedmiotem uchwał KM RPO WP było głównie: zatwierdzanie kryteriów oceny projektów i ewentualnych zmian tych kryteriów, analizowanie i zatwierdzanie okresowych i rocznych sprawozdań z realizacji RPO WP, opiniowania zmian RPO WP, wskazywanie członków Grup Strategicznych, przyjęcie Regulaminu Komitetu i zmian w jego treści.

Na posiedzeniu w dniu 30 września 2009 roku, na wniosek 6 członków Komitetu uchwałą nr 24/IX/09 Komitet Monitorujący powołał grupę roboczą „Społeczne Pomorze". Do głównych celów Grupy należą w szczególności:

- budowa i wsparcie rozwoju kapitału społecznego w województwie pomorskim oraz kompleksowa analiza pod kątem społecznym spraw związanych z programami operacyjnymi, ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego oraz z KM RPO WP.
- monitorowanie zwiększających się potrzeb społecznych oraz wzmocnienie utożsamiania się środowisk społecznych z celami i rezultatami działania KM RPO WP oraz ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego.

Główne działania Grupy to w szczególności:

- prowadzenie niezależnych badań potrzeb społecznych regionu,
- przygotowywanie wspólnych stanowisk i wniosków na KM RPO WP uwzględniających punkt widzenia potrzeb społecznych województwa pomorskiego,
- przygotowywanie nowych propozycji promujących budowanie dialogu społecznego, partnerstwo oraz społeczeństwo obywatelskie,
- monitorowanie i ewaluacja RPO WP z punktu widzenia potrzeb społecznych oraz zapewnienia spójności społecznej województwa,
- przygotowywanie wniosków o wprowadzenie modyfikacji do systemu informacyjnego województwa uwzględniających potrzeby środowisk społecznych,
- popularyzacja działań partnerów społecznych w ramach realizacji RPO WP.

Na posiedzeniach w dniach 13 marca 2009 roku oraz 22 kwietnia 2009 roku KM RPO WP obradował nad wnioskiem złożonym przez przedstawiciela organizacji pozarządowych, dotyczącym zmiany warunków ubiegania się o dofinansowanie dla beneficjentów w ramach Działania 9.1 *Lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa i kultury* RPO WP poprzez zwiększenie punktacji w kryterium dotyczącym partnerstwa i komplementarności. Propozycja została przyjęta przez członków Komitetu poprzez zatwierdzenia zmiany kryteriów wyboru projektów uchwałą nr 18/VII/09 KM RPO WP 2007-2013 z dnia 22 kwietnia 2009 roku.

Proces ewaluacji w ramach RPO WP

Za organizację procesu ewaluacji w RPO WP odpowiada Jednostka Ewaluacyjna, którą tworzy Zespół ds. Ewaluacji w Referacie Planowania Strategicznego Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego.

Do głównych zadań Jednostki Ewaluacyjnej należy:

- opracowanie projektu Planu ewaluacji RPO WP;
- tworzenie projektów Okresowych planów ewaluacji RPO WP;
- organizacja procesu oceny wykonywanej przez ewaluatorów zewnętrznych lub przez pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WP (ewaluacji wewnętrznych);
- upublicznianie wyników przeprowadzonych badań ewaluacyjnych;
- współpraca z Komisją Europejską w przeprowadzaniu ewaluacji monitorujących realizację RPO WP, ewaluacji strategicznych i ewaluacji po zakończeniu realizacji Programu.

Podstawę ewaluacji RPO WP stanowi *Plan ewaluacji*, przyjęty uchwałą nr 951/78/07 ZWP dnia 4 grudnia 2007 r., zaktualizowany uchwałą Nr 1263/4/14 ZWP z dnia 18 grudnia 2014 r. Plan zakładał prowadzenie ewaluacji bieżących (on-going), które prowadzono na dwóch poziomach: strategicznym (analiza i ocena trafności kierunków interwencji wyznaczonych w RPO WP, ze szczególnym wskazaniem na cele społeczno-gospodarcze i kwestie horyzontalne) i operacyjnym (w przypadku wykazania na podstawie monitoringu znaczących odchyleń od celów wyznaczonych w RPO WP). Był on realizowany poprzez roczne plany ewaluacji w latach 2008-2015. W tym okresie zrealizowanych zostało łącznie 18 ewaluacji, przy czym sześć z nich było realizowanych w formie ocen wewnętrznych (wykorzystujących potencjał IZ RPO WP, przy wsparciu IP II RPO WP).

W początkowych latach wdrażania RPO WP ewaluacja była skoncentrowana na badaniach wspierających realizację Programu, w tym ocenie poprawności przyjętych założeń, kryteriów selekcji projektów, czy też monitorowaniu postępu realizacji celów określonych w RPO WP. Wnioski i rekomendacje z tych badań zostały wykorzystane w ramach zmian zapisów Programu. Za szczególnie użyteczne z punktu widzenia wdrażania Programu uznać należy rekomendacje wypracowane w ramach ewaluacji wewnętrznych dot. postępów realizacji celów RPO WP oraz ukierunkowania środków KRW/DT w ramach Programu (badania wykonane w latach 2010-2012).

Tabela 29. Badania ewaluacyjne zrealizowane przez IZ RPO WP w latach 2008-2016

Lp.	Tytuł badania	Rok zakończenia realizacji	Typ badania
1.	Analiza luki finansowej w województwie pomorskim w zakresie dostępu przedsiębiorców do zwrotu instrumentów finansowych w kontekście realizacji Działania 1.3 Poza-dotacyjne instrumenty wsparcia MŚP w ramach RPO WP w drodze Inicjatywy JEREMIE	2008	zewnętrzne

2.	Analiza systemu wskaźników RPO WP pod kątem adekwatności i użyteczności dla pomiaru efektów interwencji w ramach Programu oraz realności osiągnięcia celów Programu i Osi Priorytetowych	2009	zewnętrzne
3.	System oceny i wyboru projektów RPO WP	2009	wewnętrzne
4.	Ocena gotowości pomorskich uczelni do absorpcji środków w ramach RPO WP, z uwzględnieniem innych programów operacyjnych (POIŚ, POIG i POKL)	2009	zewnętrzne
5.	Ocena gotowości jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Pomorskiego do absorpcji środków w ramach RPO WP, z uwzględnieniem innych programów operacyjnych (POIŚ, POIG i POKL)	2009	zewnętrzne
6.	Wstępny raport nt. postępów realizacji celów RPO WP (wg stanu na 31 października 2009 r.)	2009	wewnętrzne
7.	Raport nt. postępów realizacji celów RPO WP (wg stanu na 31 grudnia 2009 r.) – aktualizacja	2010	wewnętrzne
8.	Raport nt. postępów realizacji celów RPO WP (wg stanu na 31 grudnia 2010 r.) – aktualizacja	2011	wewnętrzne
9.	Raport nt. ukierunkowania środków Krajowej Rezerwy Wykonania i Dostosowania Technicznego w ramach RPO WP	2011	wewnętrzne
10.	Badanie skuteczności, jakości i użyteczności wybranych narzędzi informacji i promocji w RPO WP	2011	zewnętrzne
11.	Ocena potencjału finansowego jednostek samorządu terytorialnego województwa pomorskiego do realizacji projektów w ramach RPO 2014-2020	2012	zewnętrzne
12.	Raport nt. postępów realizacji celów RPO WP (wg stanu na 30 września 2012 r.)	2012	wewnętrzne
13.	Ocena efektów wsparcia OP1, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia przedsiębiorstw w ramach RPO WP	2013	zewnętrzne
14.	Ocena wpływu projektów zrealizowanych w ramach RPO WP na środowisko w województwie pomorskim	2013	zewnętrzne
15.	Ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WP oraz projektów realizowanych w województwie pomorskim w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Rybackiej	2014	zewnętrzne
16.	Ocena ex-ante projektów regionalnych programów strategicznych oraz projektu RPO WP 2014-2020	2014	zewnętrzne
17.	Ocena ex-ante instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020 – etap 1	2014	zewnętrzne
18.	Ocena ex-ante instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020 – etap 2	2015	zewnętrzne
19.	Ocena wpływu RPO WP na realizację Strategii EU2020*	2016	zewnętrzne
20.	Oszacowanie wybranych wskaźników rezultatu i oddziaływania Osi Priorytetowej 7. Ochrona zdrowia i system ratownictwa RPO WP*	2016	zewnętrzne
21.	Ocena efektów realizacji RPO WP*	2016	zewnętrzne

* Badania zrealizowane w ramach Planu Ewaluacji RPO WP 2014-2020

Z punktu widzenia oceny całości efektów realizacji RPO WP, szczególne znaczenie ma sześć ewaluacji o charakterze ocen ex-post zrealizowanych w latach 2013-2016 (wszystkie badania, z wyłączeniem ocen ex-ante RPO WP 2014-2020).

(1) *„Ocena efektów wsparcia Osi Priorytetowej 1, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia przedsiębiorstw w ramach RPO WP"*

Celem badania było określenie rezultatów bezpośredniego wsparcia firm w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności i innowacyjności oraz ocena wpływu Programu na rozwój instytucji otoczenia biznesu, w tym zwiększenia ich potencjału do pobudzania przedsiębiorczości w regionie i do stymulowania działalności innowacyjnej w firmach. Ewaluacja dostarcza także użytecznych rekomendacji dla RPO WP 2014-2020.

Badanie wskazuje na pozytywny wpływ wparcia udzielonego w ramach OP1 na rozwój firm. Dotyczy to zarówno wsparcia o charakterze bezzwrotnym, jak również zwrotnym. Realizacja projektów wpłynęła na zwiększenie dochodów firm, osiąganych przez nie zysków, a także przyczyniła się do wzrostu zatrudnienia. Co istotne w przypadku wsparcia bezzwrotnego dominowały przedsiębiorstwa o dłuższym doświadczeniu rynkowym (ponad połowa podmiotów funkcjonowała na rynku dłużej niż 12 lat), podczas gdy blisko połowa beneficjentów wsparcia zwrotnego działa krócej niż cztery lata. Jest to dowodem, że wsparcie zostało faktycznie dostosowane do potrzeb występujących w regionalnej gospodarce. Należy jednak przy tym podkreślić, że OP1 w niewielkim stopniu przyczyniła się do wzmocnienia współpracy nauki z gospodarką. Bardzo mała liczba projektów dotyczyła bezpośrednio działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach, a wprowadzane w firmach innowacje bardzo często nie były nowymi rozwiązaniami na rynku (innowacje w skali firmy).

OP1 miała bezpośredni wpływ na rozwój rynku pośredników finansowych w województwie pomorskim, a wsparcie trafiło do właściwej grupy odbiorców (firmy dotknięte zjawiskiem luki finansowej) i odpowiadało ich potrzebom.

Badanie wykazało, że podaż usług wspartych IOB rozmija się do pewnego stopnia z popytem zgłaszanym przed potencjalnych klientów, szczególnie mocno odnosi się to do usług pro-innowacyjnych, na które występuje zapotrzebowanie ze strony przedstawicieli pomorskiego sektora nauki. Widoczny jest także brak specjalizacji wsparty IOB, co niewątpliwie ma przełożenie na jakość świadczonych usług (deficyt usług wysoko specjalistycznych). W RPO WP 2014-2020 uwzględniono wnioski płynące z dotychczasowych doświadczeń i zaprojektowano odpowiednio sprofilowany system wsparcia IOB.

W ramach OP1 wsparcie uzyskało 15 inicjatyw klastrowych na początkowym etapie ich rozwoju. Tylko w kilku przypadkach widoczne są już konkretne efekty w postaci wprowadzenia do oferty nowych produktów czy wejścia na nowe rynki.

Pozytywnie oceniono rezultaty działania Systemu Promocji i Informacji Gospodarczej Województwa Pomorskiego, do których zaliczyć można m.in.: trzykrotny wzrost liczby zapytań inwestorskich, przyciągnięcie do regionu 12 inwestycji, dzięki którym do 2013 roku powstało 2 tys. miejsc pracy, natomiast inwestorzy deklarują utworzenie blisko 9 tys. miejsc pracy.

Dzięki realizacji OP1 w latach 2008-2012 regionalne PKB w cenach bieżących było wyższe o 1,776 mld PLN, a środki OP1 stanowiły 4,8-5,9% ogółu nakładów na innowacje poniesionych w województwie pomorskim.

Efektem realizacji badania były rekomendacje dotyczące zalecanego ukierunkowania wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020, w zakresie: innowacyjności i konkurencyjności (wspieranie inwestycji naśladowczych i wzrostu zatrudnienia poprzez instrumenty zwrotne, wspieranie innowacyjnych start-upów – poprzez finansowanie typu seed, stymulowanie firm do inwestowania na obszarach słabych strukturalnie oraz wsparcie ekspansji ponadnarodowej firm m.in. poprzez ułatwienie nawiązywania i utrzymania międzynarodowych kontaktów gospodarczych, transferu wiedzy (stymulowanie

kooperacji mikroprzedsiębiorstw z sektorem nauki, uzależnienie możliwości zakupu aparatury w jednostkach naukowych od faktycznych potrzeb przedsiębiorców i regionalnej gospodarki), klastrów (wspieranie konkretnych działań rozwojowych w klastrach, kosztem wsparcia inicjatyw o charakterze instytucjonalnym), internacjonalizacji (kontynuowanie wsparcia Systemu Promocji i Informacji Gospodarczej) oraz IOB (położenie nacisku na świadczone przez IOB usługi i ich konkurencyjność, kosztem ograniczenia działań modernizacyjnych i remontowych w nich realizowanych, promowanie „technologicznego" profilu IOB, wsparcie rozwoju kadr IOB).

Powyższe rekomendacje zostały wykorzystane przy opracowaniu projektu RPO WP 2014-2020 i miały bezpośredni wpływ na ostateczne ukierunkowanie wsparcia oraz preferencje określone w Programie. W RPO WP 2014-2020 przyjęto, że podstawowe inwestycje poprawiające potencjał konkurencyjny czy też rozszerzające działalność w mikro i małych przedsiębiorstwach będą finansowane w formie zwrotnej. Przewidziano również preferencje dla firm z obszarów o niskim poziomie aktywności gospodarczej oraz wsparcie innowacyjnych firm poprzez finansowanie typu seed. Ponadto przewidziano preferencje dla projektów partnerskich przedsiębiorstw, w tym w ramach współpracy sieciowej. W Programie uwzględniono także realizację projektów badawczo-wdrożeniowych instytucji B+R we współpracy z przedsiębiorstwami oraz wsparcie infrastruktury jednostek B+R, którego celem jest komercjalizacja wyników badań. W celu wsparcia ekspansji ponadnarodowej pomorskich przedsiębiorstw w RPO WP 2014-2020 uwzględniono realizację przedsięwzięcia strategicznego w ramach Regionalnego Programu Strategicznego Pomorski Port Kreatywności (RPS PPK), tj. Pomorskiego Brokera Eksportowego, w którym powstanie całościowy i skoordynowany system wspierania eksportu pomorskich firm. Przewidziano także kontynuowanie wsparcia Systemu Promocji i Informacji Gospodarczej, w ramach przedsięwzięcia strategicznego w ramach RPS PPK (Invest in Pomerania). W przypadku IOB, zgodnie z propozycjami zawartymi w badaniu, nacisk został położony na rozwój specjalistycznych usług doradczych IOB w odpowiedzi na popyt zgłaszany przez przedsiębiorców, w tym usług odnoszących się do transferu technologii oraz wyceny wartości technologii. Wspierana będzie również profesjonalizacja IOB (świadczenie nowych i precyzyjnie sprofilowanych usług). Wsparcie zostało także ukierunkowane na zwiększenie zdolności do zarządzania posiadaną infrastruktura przez IOB oraz podniesienie kwalifikacji ich kadr.

Ukierunkowanie wsparcia oraz preferencje zawarte w RPO WP 2014-2020 zostały uwzględnione w kryteriach wyboru projektów, przyjętych przez KM RPO WP 2014-2020.

(2) *„Ocena wpływu projektów zrealizowanych w ramach RPO WP na środowisko w województwie pomorskim"*

Celem badania było zidentyfikowanie środowiskowych rezultatów realizacji projektów w Programie oraz określenie skali oddziaływania projektów RPO WP na obszary objęte formami ochrony przyrody. Ewaluacja dostarcza także użytecznych rekomendacji dla RPO WP 2014-2020.

RPO WP nie był podstawowym instrumentem wspierającym przedsięwzięcia pro-środowiskowe w województwie pomorskim. Działania w nim podjęte w zakresie środowiska odpowiadają około 12% ogółu środków wydatkowych w tym czasie w województwie pomorskim. Zdecydowanie większe znaczenie miały POIŚ czy Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Projekty RPO WP wniosły istotny wkład w rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych, a działania podjęto aż w 59 gminach (na 123 gminy w województwie). Dzięki wsparciu wybudowano lub zmodernizowano 955 km sieci kanalizacyjnej, co odpowiadało ok. 38% długości sieci oddanej do użytku w okresie wdrażania Programu. Około 25% wzrostu przepustowości oczyszczalni ścieków w tym czasie wynikało z realizacji projektów w ramach RPO WP.

RPO WP poprzez zrealizowane projekty w sposób istotny wpływało na wzmocnienie systemów gospodarki odpadami i ochronę powierzchni ziemi, a wsparte zakłady zagospodarowania odpadów obsługują 31 gmin, zamieszkałych przez 12% mieszkańców regionu.

Badanie wykazało, że ok. 30% projektów realizowanych w ramach Działania 1.1 i 1.2 dotyczyło działań związanych z szeroko rozumianą ochroną środowiska (ograniczenie zapotrzebowania na energię, podniesienie efektywności energetycznej, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza).

RPO WP miał niewielki wpływ na ochronę różnorodności biologicznej oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. W wyniku realizacji projektów związanych z rozwojem OZE, termomodernizacją obiektów oraz rozwojem systemów grzewczych ciepłowniczych poziom ograniczenia zapotrzebowania na energię odpowiadał 1,4% ogółu zużycia energii.

Efektami realizacji badania były rekomendacje dotyczące zalecanego ukierunkowania wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020, w tym w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE (ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza, koncentracja na najbardziej efektywnych i/lub innowacyjnych rozwiązaniach w OZE, modernizacja i rozwój systemów energetycznych), gospodarki odpadami i wodno-ściekowej (rozwój systemów selektywnej zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych, kontynuacja działań na rzecz realizacji zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG i Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), wspieranie działań dotyczących efektywnego zagospodarowania osadów ściekowych), ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych (wsparcie działań związanych z czynną ochroną najcenniejszych i najbardziej zagrożonych zasobów przyrodniczych, porządkowanie ruchu turystycznego), adaptacji do zmian klimatu (rozwój systemów odprowadzania wód opadowych), czy też w zakresie zwiększenia świadomości mieszkańców nt. ochrony środowiska (wydzielenie komponentu dotyczącego edukacji ekologicznej).

Powyższe rekomendacje zostały wykorzystane przy opracowaniu projektu RPO WP 2014-2020 i miały bezpośredni wpływ na ostateczne ukierunkowanie wsparcia oraz preferencje w Programie. W RPO WP 2014-2020 położono silny nacisk na wykorzystanie OZE, zapewnienie większej efektywności energetycznej, a także uzyskanie największego efektu ekologicznego (m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych) w stosunku do nakładów finansowych i modernizację scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło. W zakresie gospodarki wodno-ściekowej nacisk położono na zbiorcze systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych (w oparciu o KPOŚK) oraz zagospodarowania osadów ściekowych. W przypadku gospodarki opadami RPO WP 2014-2020 zostało ukierunkowane na rozwój infrastruktury selektywnego zbierania odpadów komunalnych, przetwarzanie mechaniczno-biologiczne odpadów oraz zagospodarowanie odpadów ulegających biodegradacji. W RPO WP 2014-2020 przewidziano także realizację przedsięwzięć dotyczących czynnej ochrony przyrody (przede wszystkim na obszarach chronionych), systemów odprowadzania wód opadowych (m.in. budowę i przebudowę zbiorników retencyjnych oraz systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych), jak również projektów z zakresu edukacji ekologicznej oraz zwiększania świadomości na rzecz zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałania zmianom klimatu.

Ukierunkowanie wsparcia oraz preferencje zawarte w RPO WP 2014-2020 zostały uwzględnione w kryteriach wyboru projektów, przyjętych przez KM RPO WP 2014-2020.

(3) *„Ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WP oraz projektów realizowanych w województwie pomorskim w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Rybackiej”*

Celem badania była ocena mechanizmów koordynacji i komplementarności wsparcia w wybranych obszarach tematycznych w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej na terenie województwa pomorskiego oraz wypracowanie optymalnych rozwiązań zapewniających koordynację i komplementarność w wydatkowaniu środków publicznych, w szczególności unijnych w latach 2014-2020 w regionie. Ocena ta dotyczyła zarówno komplementarności wewnętrznej RPO WP, jak również zewnętrznej z innymi instrumentami polityk UE.

Przeprowadzona ocena wskazywała na występowanie umiarkowanej komplementarności wewnętrznej RPO WP. W większości przypadków pomiędzy projektami występowały proste zależności dotyczące ich wzajemnego uzupełniania się. Stosunkowo dużą komplementarność wewnętrzną Programu wykazywały się projekty dotyczące turystyki i dziedzictwa kulturowego. Sytuacja dobrze wygląda pod tym względem także w przypadku przedsięwzięć z zakresu energetyki i środowiska. Najsłabiej wypadła ocena dla projektów transportowych i inwestycji w infrastrukturę społeczną. Badanie pokazało ponadto, że projekty realizowane w innych programach (POKL, POIŚ, POIG czy PROW 07-13) były relatywnie rzadko komplementarne względem RPO WP. Wnioski z tej oceny szerzej zostały opisane w podrozdziale 2.6.1.2. Sprawozdania.

W zakresie zapewnienia w przyszłości większej komplementarności realizowanych projektów w badaniu zaproponowano podejmowanie działań prowadzących w konsekwencji do stymulowania szeroko pojmowanego podejścia zintegrowanego w ramach interwencji publicznej. Ewaluatorzy rekomendowali ograniczenie tradycyjnych naborów konkursowych (wybór pojedynczych projektów zredukowany do niezbędnego minimum), wpisywanie się projektów w szerszą logikę działań publicznych, wykorzystanie przedsięwzięć strategicznych jako osi komplementarności na poziomie regionalnym oraz negocjacji na etapie przygotowania i oceny projektów, dofinansowanie przedsięwzięć kompleksowych, wymuszanie komplementarności z wykorzystaniem precyzyjnie sformułowanych kryteriów dostępu, promowanie efektywnych partnerstw, a także zaplanowanie i zachowanie odpowiedniej sekwencji realizowanych projektów.

Powyższe rekomendacje zostały wykorzystane przy opracowaniu projektu RPO WP 2014-2020 i miały bezpośredni wpływ na ostateczne ukierunkowanie wsparcia oraz preferencje w Programie. W RPO WP 2014-2020 preferowane są projekty kompleksowe i realizowane w partnerstwach. Duży nacisk został położony również na projekty wpisujące się w szerszą logikę interwencji, głównie poprzez uwzględnienie realizacji przedsięwzięć strategicznych, zidentyfikowanych w regionalnych programach strategicznych, m.in. Invest in Pomerania, Pomorski Broker Eksportowy, Kształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, Kajakiem przez Pomorze czy Pomorskie trasy rowerowe o znaczeniu międzynarodowym. Istotnym narzędziem wprowadzonym w RPO WP 2014-2020 były również Zintegrowane Porozumienia Terytorialne (ZPT), w ramach których wyznaczone miejskie obszary funkcjonalne w województwie pomorskim negocjują zakres wsparcia z IZ RPO WP 2014-2020. Celem negocjacji jest wypracowanie przedsięwzięć, które będą charakteryzować się kompleksowością, szerokim wykorzystaniem partnerstwa i lepszym wpisywaniem się w cele Programu. Przedsięwzięcia wynegocjowane w ramach ZPT są mocno premiowane na etapie oceny projektów.

W przypadku wsparcia szkolnictwa zawodowego oraz rewitalizacji dla zapewnienia komplementarności wsparcia interwencji EFS i EFRR, na poziomie Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WP 2014-2020 przyjęto realizację przedsięwzięć w formie projektów zintegrowanych (konieczność realizacji komponentu miękkiego jak i infrastrukturalnego), co jest bezpośrednio związane z wynikami badania, wskazującymi na dotychczasowe słabe powiązanie interwencji EFS i EFRR.

Rekomendacje z tego badania miały istotny wpływ na przyjęty system wdrażania Programu, a ich użyteczność należy ocenić wysoko.

(4) *„Ocena wpływu RPO WP na realizację Strategii EU2020”*

Celem badania była ocena wpływu projektów zrealizowanych w ramach RPO WP na realizację Strategii EU2020.

Badanie wskazuje, że na projekty realizujące Strategię EU2020 wydatkowano około połowę środków w ramach RPO WP (52% z kategorii przypisanych do Strategii i 48% wszystkich wydatków). Ocena była realizowana na próbie projektów, które poddano szczegółowej ocenie (11% projektów w RPO WP).

Priorytet I rozwój inteligentny:

Ewaluacja pokazuje, że RPO WP przyczyniło się w największym stopniu do realizacji celu i zakresu inicjatywy Unia innowacji (odpowiednio 50% i 60% projektów badanej próby oddziałujących w sposób bezpośredni lub pośredni). W dalszej kolejności można wymienić inicjatywy Polityka przemysłowa w erze globalizacji (cel i inicjatywa 57%), Mobilna młodzież (cel 49% inicjatywa 50%), a na końcu Europejską agendę cyfrową (cel 4% inicjatywa 40%). Zdecydowanie większy wkład projekty miały w realizację zakresu inicjatyw przewodnich Strategii EU2020 niż w celów (postęp wskaźników).

Priorytet II rozwój zrównoważony:

W badanej próbie 20% projektów uznano za realizujące cele Priorytetu II bezpośrednio, a 23% pośrednio. Większość projektów (ok. 57%) nie wpłynęło na realizację celów Strategii EU2020. W przypadku zakresu inicjatywy przewodniej *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* udział projektów bezpośrednio go realizujących był wyższy – około 41%. Pośrednio na realizację zakresu inicjatywy oddziaływało 24% badanych projektów.

Priorytet III rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu:

Około 64% projektów ze zbadanej próby uznano za faktycznie realizujące Priorytet III Strategii EU2020. Dominowały projekty realizujące zakres inicjatywy Program na rzecz walki z ubóstwem, przy bardzo niewielkim udziale projektów zgodnych z zakresem inicjatywy Program na rzecz zatrudnienia (59% wobec około 7%). Udział projektów stanowiących wkład w realizację celów Priorytetu III był taki sam jak w przypadku zakresu inicjatyw, przy czym w odniesieniu do celów był to zawsze wkład pośredni, a w odniesieniu do zakresu inicjatyw przeważnie bezpośredni. Wiązało się to przede wszystkim z infrastrukturalnym charakterem projektów, które tylko pośrednio mogły wpływać na zjawiska społeczne, wyrażone w celach - wskaźnikach przypisanych do Priorytetu III Strategii EU2020.

W badaniu zaproponowano, aby monitorowanie realizacji Strategii EU2020 w regionie oprzeć na cyklicznym badaniu ewaluacyjnym o podobnej metodyce, co zrealizowana ewaluacja. Wskazano również, że ewentualne opracowanie matryc powiązań wskaźników oraz bieżący monitoring wkładu programów operacyjnych w realizację Strategii powinny leżeć w gestii instytucji szczebla krajowego bądź UE i zostać zrealizowane w sposób ujednolicony dla wszystkich programów. Szerzej wyniki badania zostały ujęte w rozdziale 2.1.6.6. Sprawozdania.

W badaniu rekomendowano, aby monitorowanie realizacji Strategii EU2020 w regionie oprzeć na cyklicznym badaniu ewaluacyjnym o podobnej metodyce, co zrealizowana ewaluacja. Wskazano również, że ewentualne opracowanie matryc powiązań wskaźników oraz bieżący monitoring wkładu programów operacyjnych w realizację Strategii powinny leżeć w gestii instytucji szczebla krajowego bądź UE, co zapewni jednolity sposób realizacji dla wszystkich programów. Zaproponowano również opracowanie regionalnych map barier dla realizacji poszczególnych celów i opisanie tych barier wskaźnikami (narzędzie monitorowania realizacji Strategii EU2020). Ponadto, wskazano na możliwość uzupełnienia oceny projektów o ocenę stopnia, w jakim efekty projektu stanowią wkład w realizację Zaleceń Rady UE w sprawie Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii EU2020.

Rekomendacje z badania znajdą zastosowanie w ramach prowadzonego monitoringu wdrażania RPO WP 2014-2020 (zakres wdrożenia wymaga jeszcze uzgodnienia z adresatami rekomendacji – badanie zostało zakończone pod koniec 2016 roku).

(5) *„Oszacowanie wybranych wskaźników rezultatu i oddziaływania Osi Priorytetowej 7. Ochrona zdrowia i system ratownictwa RPO WP”*

Celem badania było oszacowanie wskaźnika rezultatu OP7 „Obszar województwa pomorskiego objęty ścieżką życia 8 min. (% województwa)”, oszacowanie wskaźnika oddziaływania „Śmiertelność ofiar zdarzeń nagłych w ścieżce życia (%)” oraz ocena ekspercka osiągniętych wysokości przedmiotowych wskaźników w kontekście interwencji RPO WP.

Badanie wskazuje, że w latach 2007-2015 można było zaobserwować wzrost wartości wskaźnika „Obszar województwa pomorskiego objęty ścieżką życia 8 min. (% województwa)" z 13,0% do 25,2% w roku 2013 oraz 32,5% w roku 2015. Satysfakcjonujące wartości wskaźnika zarówno w 2013 jak i 2015 roku osiągnięto w miastach oraz na obszarach wokół miast. Wskaźnikiem objęta została większość powierzchni podregionu trójmiejskiego. W 2015 roku sytuacja znacznie poprawiła się w podregionie starogardzkim, szczególnie w jego południowo-wschodniej części. W okresie objętym ewaluacją wartość wskaźnika systematycznie wzrastała, co było wynikiem zwiększania liczby karetek w lokalizacjach, w których przekraczano maksymalne czasy dotarcia na miejsce zdarzenia.

W przypadku wskaźnika oddziaływania „Śmiertelność ofiar zdarzeń nagłych w ścieżce życia (%)" także stwierdzono poprawę sytuacji, tj. spadek wartości wskaźnika z 3,32% do 2,65% w 2013 roku oraz 2,74% w 2015 roku. Tym samym w roku 2013 osiągnięto zakładaną wysokość wskaźnika oddziaływania (80% wartości bazowej). Nie udało się jednak osiągnąć zakładanej wartości docelowej wskaźnika w roku 2015 (wyniosła ona 83% wobec planowanych 75% wartości bazowej).

Ocena wskazuje, że w trakcie programowania Działania 7.2 RPO WP kierowano się zasadą komplementarności wobec interwencji POIŚ poprzez koncentrowanie wsparcia na pozostałych – poza ratownictwem medycznym – segmentach zintegrowanego systemu ratownictwa województwa pomorskiego, które nie zostały zakwalifikowane do wsparcia w ramach krajowych programów operacyjnych. Inwestycje realizowane w tym Działaniu uzupełniały deficyty inwestycyjne w jednostkach współpracujących z systemem państwowego ratownictwa medycznego.

Ponadto w ewaluacji wykazano, że projekty realizowane w ramach Działania 7.2. przyczyniły się m.in. do zwiększenia liczby przeprowadzonych operacji, skrócenia czasu dotarcia służb pozamedycznych na miejsca występowania zagrożeń dla życia i zdrowia, zwiększenia prewencji w zakresie pogotowia wodnego, większej skuteczności pozamedycznych działań ratowniczych w obliczu zagrożeń ekologicznych i katastrof naturalnych.

W badaniu oprócz realizacji celu głównego ewaluacji, tj. oszacowania wartości wskaźników rezultatu i oddziaływania w OP7 *Ochrona zdrowia i system ratownictwa* RPO WP, rekomendowano, aby kontynuować wsparcie szpitalnych oddziałów ratunkowych w regionie (w ramach POIŚ 2014-2020), szczególnie w odniesieniu do powiatu wejherowskiego i starogrodzkiego oraz m. Słupsk, w których odnotowano relatywnie wysoką śmiertelność ofiar zdarzeń nagłych.

Zgodnie z rozstrzygniętym konkursem w Działaniu 9.1 POIŚ 2014-2020, m.in. w dwóch z trzech wskazanych powyżej powiatów będą realizowane przedsięwzięcia w ramach SOR (Rozbudowa i doposażenie obszaru zabiegowego oraz wstępnej intensywnej terapii w SOR Szpitala Specjalistycznego im. F. Ceynowy w aspekcie rosnących potrzeb zdrowotnych północnych powiatów Województwa Pomorskiego, Budowa całodobowego lądowiska dla śmigłowców sanitarnych na potrzeby Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Kociewskim Centrum Zdrowia sp. z o.o).

(6) *„Ocena efektów realizacji RPO WP"*

Celem badania była kompleksowa ocena efektów realizacji RPO WP. W ramach ewaluacji dokonano oszacowania wpływu Programu na sytuację społeczno-gospodarczą województwa pomorskiego przy wykorzystaniu modelowania ekonomicznego oraz przeprowadzono jakościową ocenę rezultatów interwencji RPO WP zarówno w odniesieniu do wskaźników programowych (produktu, rezultatu i oddziaływania), jak również celów zapisanych w RPO WP.

Badanie pokazuje, że środki RPO WP miały pozytywny wpływ na wszystkie wskaźniki makroekonomiczne województwa pomorskiego. Pomimo relatywnie niewielkiego rozmiaru alokacji w stosunku do całkowitej aktywności gospodarczej województwa pomorskiego, pomiędzy 2007 r. i 2015 r. RPO WP przyczynił się do zmniejszenia dystansu do UE mierzonego PKB per capita o dodatkowe 0,8 pkt proc. (tj. całkowite zmniejszenie dystansu w tym okresie wyniosło 14,1 pkt proc. wobec 13,3 pkt proc., które miałoby miejsce w przypadku braku interwencji RPO WP). Największe przyspieszenie procesu konwergencji do UE miało miejsce w latach 2009-2011, a więc w okresie,

w którym odnotowano najwyższy poziom wydatków z Programu. Efekty podażowe interwencji pozostają nadal silne i będą one widoczne także w 2020 r.

OP1 *Rozwój i innowacje w MŚP*

Badanie wskazuje, że projekty bezzwrotne MŚP realizowane w RPO WP odpowiadały celom OP, a także przyczyniły się do poprawy sytuacji konkurencyjnej wspartych przedsiębiorstw: wzrosło w nich zatrudnienie, przychody ze sprzedaży oraz zysk netto. Ponadto wzrosła liczba firm eksportujących swoje produkty. Autorzy raportu zwracają uwagę na wysoką trwałość i efektywność wsparcia w ramach instrumentów inżynierii finansowej, dzięki którym wsparcie mogło trafić do większej liczby firm, a sam efekt w skali regionu był bardziej zauważalny. W badaniu za jeden z najważniejszych efektów uznano rozwój sieci IOB oraz ich infrastruktury, niemniej jednak obszar ten wymaga nadal wsparcia w zakresie poprawy dostępności i jakości usług świadczonych przez IOB.

OP2 *Społeczeństwo wiedzy*

W badaniu wskazuje się na istotną poprawę jakości i dostępności infrastruktury dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej szkół wyższych w województwie pomorskim, co bezpośrednio odpowiada celom działania i przyczynia się do tworzenia warunków sprzyjających budowaniu społeczeństwa wiedzy. Wdrażanie projektów z obszaru e-usług przyczyniło się do zwiększenia liczby użytecznych usług skierowanych do większego grona odbiorców, choć w umiarkowanej skali. Zarówno e-usługi, jak i projekty z zakresu dostępu do Internetu przyczyniają się do tworzenia podstaw rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie pomorskim, zgodnie z celem OP.

OP3 *Funkcje miejskie i metropolitalne*

Ewaluacja dowodzi, że inwestycje realizowane w zakresie transportu zbiorowego przysłużyły się do wzrostu spójności transportowej oraz poprawy konkurencyjności komunikacji publicznej w miastach. Poza mierzalnymi skutkami wzrostu liczby pasażerów przyczyniły się w istotny sposób do ograniczenia negatywnej presji środowiskowej powodowanej przez wyeksploatowane pojazdy transportu zbiorowego, jak również do zwiększenia dostępności przestrzennej transportu publicznego, w tym szczególnie dla osób z niepełnosprawnościami poprzez zakupy nowoczesnego taboru przystosowanego do ich potrzeb. Pozytywnie oceniono projekty rewitalizacyjne, które wpisują się w aktywizację społeczną i gospodarczą zdegradowanych obszarów miejskich m.in. dzięki nowatorskiemu wówczas rozwiązaniu w skali kraju (dedykowany konkurs w POKL). Inwestycje ponadlokalne i metropolitalne polegających na podnoszeniu atrakcyjności stref rozwojowych w miastach miały charakter punktowy, ewidentnie wzmacniający ponadlokalne funkcje wspartych ośrodków miejskich, choć ich wpływ na aktywizację samych stref rozwojowych wewnątrz miast pozostaje dyskusyjny (projekty dotacyjne). Przedsięwzięcia miejskie JESSICA miały podobny charakter, co projekty bezzwrotne, jednak z uwagi na wzmocnienie różnorodnych funkcji, skalę zainteresowania oraz spowodowany efekt dźwigni można mówić o wyższej skuteczności interwencji.

OP4 *Regionalny system transportowy*

W badaniu wykazano, że projekty dot. transportu drogowego przyczyniły się w sposób istotny do poprawy dostępności transportowej, w tym usprawnień między najważniejszymi ośrodkami gospodarczymi regionu. Efekty były najwyraźniej widoczne we wschodniej części województwa, gdzie nastąpiła duża koncentracja projektów, finansowanych również z innych funduszy unijnych. Projekty rewitalizacji linii kolejowych w istotny sposób wpływały na podniesienie dostępności transportu kolejowego w województwie pomorskim, zarówno dla transportu pasażerskiego jak i towarowego. Projekty kolejowe wraz z projektami komplementarnymi dofinansowanymi z innych programów poprawiały także dostępność węzłów transportowych i integrację różnych środków transportu, jednak działania te wymagają kontynuacji.

OP5 *Środowisko i energetyka przyjazna środowisku*

Inwestycje dot. infrastruktury ochrony środowiska pozwoliły na ograniczenie zagrożeń ekologicznych i poprawę stanu środowiska. Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami wpłynęło na

ograniczenie presji środowiskowej, podobnie jeśli chodzi o rekultywację składowisk odpadów. Wsparte systemy monitoringu oraz stworzone mapy zagrożenia powodziowego pozwalają na wykrycie i odpowiednie zareagowanie na pojawiające się zagrożenia, jednak niewielka liczba i zakres tych projektów wpływają na ich stosunkowo ograniczony wpływ na możliwość zmniejszenia zagrożeń ekologicznych. Efekty interwencji odpowiadały założeniom w tym obszarze. Autorzy wskazują także, że specyfika projektów związanych z OZE (relatywnie duża wartość całych przedsięwzięć oraz jednostkowo niewielkie instalacje o wysokich kosztach w przeliczeniu na jednostkę mocy) przełożyła się na niezrealizowanie zakładanych wartości wskaźników, co jednak nie podważa ogólnie pozytywnej oceny wsparcia.

OP6 *Turystyka i dziedzictwo kulturowe*

Badanie wskazuje, że projekty turystyczne przyczyniły się do podniesienia jakości publicznej infrastruktury turystycznej i poszerzenia oferty turystycznej, lecz nie pozwoliły w pełni wytworzyć markowych, sieciowych produktów, funkcjonujących całorocznie. Bardzo pozytywnie zostały ocenione kampanie promocyjne, które pozwoliły stworzyć system informacji turystycznej regionu. Zmiana, która dokonała się dzięki interwencji uczyniła region jednym z najbardziej istotnych podmiotów w obszarze promocji turystycznej, co mogło także zwiększyć popularność indywidualnych obiektów turystycznych i kulturowych w regionie. Projekty dot. dziedzictwa kulturowego wpisywały się w oczekiwane efekty, szczególnie w zakresie wydłużenia sezonu turystycznego oraz podniesienia poziomu dochodów z turystyki, co jest jednak najbardziej widoczne w przypadku Trójmiasta.

OP7 *Ochrona zdrowia i system ratownictwa*

Ewaluacja potwierdziła, że projekty dot. infrastruktury i doposażenia szpitali specjalistycznych pozwoliły na istotną poprawę zarówno zakresu, jak i jakości świadczonych przez nie usług, a tym samym wzrost dostępności lepszej jakości opieki zdrowotnej dla mieszkańców regionu. Interwencję skoncentrowano na wsparciu podmiotów specjalizujących się w leczeniu chorób nowotworowych, chorób układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy, wskazanych jako najistotniejsze zagrożenia wśród chorób cywilizacyjnych w województwie pomorskim.

OP8 *Lokalna infrastruktura podstawowa*

W badaniu wykazano, że projekty dot. dróg lokalnych w ok. połowie przypadków spełniały założenia wspierania rozwoju terenów inwestycyjnych leżących w ich sąsiedztwie, z kolei mniejszy udział projektów (ok. 18%) ukierunkowany był na poprawę dostępności do obszarów atrakcyjnych turystycznie. Projekty skierowane na rewitalizację przestrzeni publicznej wzmocniły lokalną atrakcyjność osiedleńczą, generując pozytywne efekty w zakresie wzrostu tożsamości lokalnej i polepszenia estetyki przestrzeni, a także sposobu spędzania wolnego czasu. W części przypadków wygenerowały także efekty mnożnikowe, jednak zbyt duży akcent został położony na rozbudowę infrastruktury, a zbyt mały na rozwój koncepcji działań wykorzystujących ją do ożywienia społeczno-gospodarczego. RPO WP pozwoliło na przybliżenie poszczególnych aglomeracji ściekowych (2-15 tys. RLM) do wypełnienia zobowiązań akcesyjnych związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków. Wpływ Programu na zmniejszenie dysproporcji regionalnych w zakresie wyposażenia w infrastrukturę gospodarki wodno-ściekowej został uznany za istotny.

OP9 *Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie*

Ewaluacja wskazuje, że najwięcej środków w ramach OP9 wydatkowano na poprawienie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Interwencja dzięki zakresowi i skali wdrożonych projektów pozwoliła częściowo poprawić dostępność lokalnej infrastruktury społecznej na terenach poza dużymi miastami, w tym do oferty edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej, wpisując się w ten sposób w cele OP. Jeśli chodzi o projekty dot. infrastruktury zdrowotnej zauważono, że dzięki przeprowadzonym modernizacjom wsparte podmioty zdołały wypełnić wymogi określone przez NFZ. Zakup urządzeń, aparatury medycznej oraz pozostałego wyposażenia umożliwił w niektórych

przypadkach wręcz skokową zmianę w poziomie wyposażenia jednostki, dając jednocześnie podstawy do rozszerzenia zakresu świadczonych usług.

Szczegółowe wnioski z przeprowadzonego badania odnoszące się do poszczególnych Działań i OP RPO WP zostały wykorzystane przy ocenie interwencji w ramach rozdziału 3. *Realizacja w podziale na Priorytety, postęp wdrażania Programu wg Priorytetów/Osi* Sprawozdania.

W badaniu oprócz realizacji celu głównego ewaluacji, tj. kompleksowej oceny efektów realizacji RPO WP, przedstawione zostały także rekomendacje odnoszące się do RPO WP 2014-2020. Ewaluatorzy pozytywnie odnieśli się do zaproponowanego postępu finansowego w Programie, przy czym wskazali, że należy wdrażać interwencję przynajmniej w tempie przyjętym dla symulacji na lata 2015-2023. Jeśli chodzi o strukturę interwencji RPO WP 2014-2020, nie rekomendowano potrzeby wprowadzania istotnych zmian. W przypadku infrastruktury ochrony zdrowia oraz dziedzictwa kulturowego zaleca się jednak bieżącą weryfikację, na ile założenia przyjęte w Programie są realizowane w praktyce. W badaniu nie wykazano również konieczności modyfikacji kryteriów i systemu wyboru projektów w RPO WP 2014-2020, przy czym pewne obszary interwencji powinny być na bieżąco monitorowane pod kątem realizacji założeń programowych. Dotyczy to infrastruktury ochrony zdrowia i społecznej, gospodarki odpadami, a także transportu kolejowego.

Rekomendacje z badania znajdą zastosowanie w ramach prowadzonego monitoringu wdrażania RPO WP 2014-2020 (zakres wdrożenia wymaga jeszcze uzgodnienia z adresatami rekomendacji – badanie zostało zakończone pod koniec 2016 roku).

IZ RPO WP przywiązywała dużą wagę do możliwie szerokiego zaangażowania w proces ewaluacji pracowników instytucji bezpośrednio związanych z wdrażaniem funduszy europejskich w regionie oraz ekspertów. Podstawowym elementem tego systemu była Regionalna Grupa Sterująca Ewaluacją dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 (RGSE).

Grupa została powołana przez ZWP uchwałą nr 394/112/08 w dniu 5 maja 2008 r.[62] Stanowiła ona organ konsultacyjny dla Jednostki Ewaluacyjnej RPO WP oraz Instytucji Pośredniczącej dla komponentu regionalnego POKL. W skład RGSE wchodzili:

a) Przedstawiciele IZ RPO WP, Instytucji Pośredniczącej POKL oraz przedstawiciele merytorycznych departamentów UMWP właściwych ze względu na zakres tematyczny RPO WP, POKL i PROW 07-13;

b) Przedstawiciele ARP SA (IP II dla RPO WP), KM RPO WP, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku (IP II dla komponentu regionalnego POKL) oraz Podkomitetu Monitorującego POKL Województwa Pomorskiego 2007-2013.

W latach 2008-2014 odbyło się łącznie 37 spotkań RGSE (ok. 5 spotkań rocznie), podczas których konsultowane były roczne plany ewaluacji RPO WP oraz POKL, zakresy badań, a także prezentowane były wyniki badań ewaluacyjnych. W 2015 roku Grupa nie spotykała się, a jej funkcję dla RPO WP 2014-2020 przejął Zespół Sterujący Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.[63]

[62] W 2014 roku uchwała powołująca RGSE została zmieniona Uchwałą nr 876/376/14 ZWP z dnia 14 sierpnia 2014 roku.

[63] Zespół Sterujący SRWP 2020 otrzymał funkcję grupy sterującej ewaluacją w Planie Zarządzania SRWP 2020, przyjętym Uchwałą nr 1071/87/15 ZWP z dnia 29 października 2015 roku.

3. REALIZACJA W PODZIALE NA PRIORYTETY, POSTĘP WDRAŻANIA PROGRAMU WG PRIORYTETÓW/OSI (IMPLEMANTATION BY PRIORITY)

3.1 OŚ PRIORYTETOWA 1 (OP1) – ROZWÓJ I INNOWACJE W MŚP (PRIORITY AXIS 1 – SME DEVELOPMENT AND INNOVATION)

Celem głównym OP1 było podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP1 wyniosła **298 658 670 EUR**, z czego **179 195 202 EUR** to środki pochodzące z EFRR[1].

3.1.1 OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW (FIZYCZNY I FINANSOWY POSTĘP PRIORYTETU)

3.1.1.1 INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU (INFORMATION ON THE PHYSICAL AND FINANCIAL PROGRESS OF THE PRIORITY)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP1, natomiast informację na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.1.1.2.

3.1.1.2 ANALIZA JAKOŚCIOWA (QUALITATIVE ANALYSIS)

Analiza finansowa

W celu zagwarantowania maksymalnego wykorzystania środków w ramach Programu, IZ RPO WP wykorzystała możliwość wynikającą ze zmiany art. 77 rozporządzenia nr 1083/2006 (rozporządzenie nr 1297/2013 zmieniające rozporządzenie ogólne, opublikowane w dniu 20 grudnia 2013 r. w Dz. Urz. UE L 347), zgodnie z którą wkład unijny przekazany przez KE na poziomie danej OP będzie mógł do 10% przekroczyć kwotę alokacji środków unijnych, przewidzianą dla danej osi w dokumentach programowych (przy zachowaniu ograniczenia przekazywanych środków wspólnotowych na poziomie programu do wartości alokacji dla całego programu).

W związku z powyższym, poniżej (oraz przy analizie finansowej każdej kolejnej OP) przedstawione zostały dane finansowe w stosunku do alokacji RPO WP oraz w stosunku do alokacji wyliczonej zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju (tj. do alokacji uwzględniającej skorzystanie z mechanizmu elastyczności wynikającego z art. 77 ust. ust. 12 rozporządzenia nr 1083/2006) dla marca 2017 roku (dalej: alokacji z mechanizmem elastyczności).

W ramach OP1, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **918** umów z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **179 381 138,96 EUR**, co stanowi **100,10%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **102,43%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP1. W ramach zawartych umów zakończono **917** projektów na kwotę EFRR **179 354 187,24 EUR**, stanowiącą **100,09%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **102,41%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na OP1. Różnicę między kontraktacją a umowami zakończonymi w wysokości 112 200,00 EUR stanowi wartość 1 umowy, która jest na etapie rozwiązywania. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **177 408 586,55 EUR**, co odpowiada **99,00%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,30%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na OP1. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **177 457 851,63 EUR** - **99,03%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,33%** alokacji z mechanizmem elastyczności RPO WP[64].

[64] Różnica pomiędzy kwotą wniosków o płatność a deklaracją wydatków wynika z faktu, że zostały założone obciążanie na projektach, które nie zostały jeszcze odzyskane tym samym nie pomniejszyły deklaracji wydatków do KE.

Wykres 22. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP1 w stosunku do alokacji

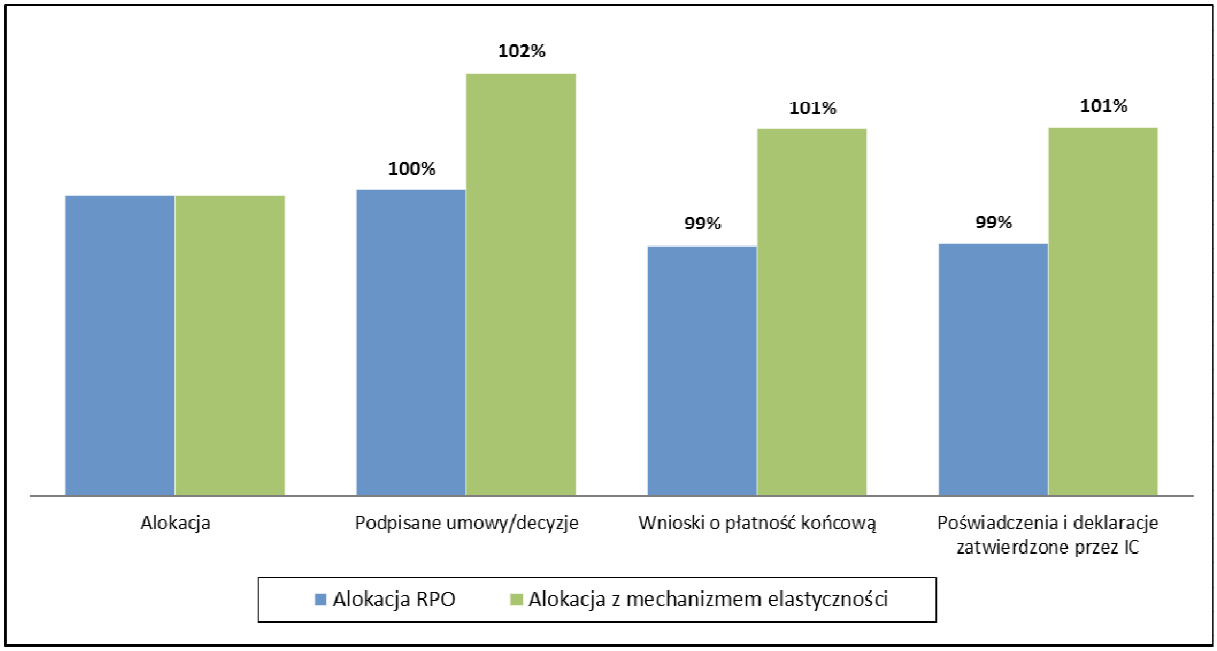

Tabela 30. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP1 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
1.1. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	43 992 853,23	99,94%	45,76%
1.2. Rozwiązania innowacyjne w MŚP	17 961 465,91	99,99%	43,68%
1.3. Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MŚP	51 776 563,18	102,34%	100,00%
1.4. Systemowe wspieranie przedsiębiorczości	14 743 760,13	99,93%	85,71%
1.5. Regionalna sieć transferu rozwiązań innowacyjnych	44 573 494,11	102,42%	72,83%
1.6. Promocja gospodarcza regionu	4 360 449,98	101,96%	76,00%
Razem	**177 408 586,55**	**101,30%**	**47,54%**

Realizowane w ramach OP1 projekty obejmowały rozbudowę, rozszerzenie działalności przedsiębiorstw, a także zmianę procesu produkcyjnego czy sposobu świadczenia usług. Wsparcie dotyczyło również przedsięwzięć prowadzących do poprawy wydajności pracy i jakości zarządzania firmami. Ponadto, finansowany był udział przedsiębiorstw w krajowych i międzynarodowych imprezach gospodarczych.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszonych zostało **29** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **165 000 111 EUR**[65], co stanowi **92,08%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP1.

Podział według sektora gospodarki w oparciu o klasyfikację PKD

Wśród 917 zakończonych projektów w ramach OP1 *Rozwój i innowacje w MŚP*, 887 realizowanych było przez beneficjentów, którym przypisano właściwy dla specyfiki projektu numer z klasyfikacji PKD 2007. Poniżej przedstawiono rozkład projektów w podziale na podstawowe sektory gospodarki.

Tabela 31. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP1 w podziale na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej (wg klasyfikacji PKD)	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (PKD 01-03)	3	131 793,74	0,34%	0,12%
Górnictwo i wydobywanie (PKD 05-09)	1	191 966,13	0,11%	0,18%
Przetwórstwo przemysłowe (PKD 10-33)	364	33 182 369,74	41,04%	31,47%
Działalność związana z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz wodę oraz gospodarowanie ściekami i odpadami (PKD 35-39)	58	1 541 047,71	6,54%	1,46%
Budownictwo (PKD 41-43)	35	2 998 134,14	3,95%	2,84%
Usługi (PKD 45-99)	426	67 391 980,94	48,03%	63,92%
Razem	**887**	**105 437 292,39**	**100,00%**	**100,00%**

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie branżowe beneficjentów OP1 w oparciu o klasyfikację PKD, pod względem liczby oraz wartości dofinansowania zakończonych projektów dominują przedsiębiorstwa z sektora usług (48,03% liczby projektów oraz 63,92% wartości dofinansowania z EFRR). Warto zaznaczyć, iż wśród przedsiębiorstw usługowych znaczną część stanowią podmioty prowadzące działalność w zakresie usług opartych na wiedzy (52,58% wszystkich projektów usługowych i 75,66% ich łącznej wartości dofinansowania z EFRR), w szczególności w działalności profesjonalnej i technicznej. Udział przedsiębiorstw świadczących usługi wysokiej technologii stanowi zaledwie 7,98% wszystkich projektów usługowych oraz 5,91% ich łącznej wartości dofinansowania z EFRR. Niski udział sektora usług wysokiej technologii spowodowany jest faktem, iż beneficjentami działań obejmujących rozwiązania innowacyjne były jst oraz uczelnie (podmioty niesklasyfikowane w powyższym podziale). Powyższy podział sektorowy jest zgodny z założeniami Programu, którego jednym z celów szczegółowych był rozwój branż opartych na wiedzy (innowacyjnych). W drugiej co do wielkości grupie przedsiębiorstw przemysłowych, udział przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu wysokiej techniki wyniósł 7,14% wszystkich projektów przemysłowych oraz 8,56% ich łącznej wartości dofinansowania z EFRR. Przeważającą grupę beneficjentów z sektora przemysłowego stanowią podmioty prowadzące działalność w zakresie przemysłu średnio-niskiej i niskiej techniki, ze szczególnym udziałem przemysłu metalurgicznego

[65] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

i metalowego, drzewno-papierniczego oraz produkcji maszyn, urządzeń, pojazdów, sprzętu transportowego i urządzeń elektrycznych.

Podział według rodzajów beneficjentów

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta wskazuje jako głównych biorców przedsiębiorstwa z 883 umowami (81,81%), które realizowały projekty ze wszystkich obszarów wsparcia w ramach OP1. Kolejną grupę stanowią jst z 20 umowami (12,73%), realizujące projekty w ramach regionalnej sieci transferu rozwiązań innowacyjnych oraz promocji regionu. W ramach OP1 projekty realizowały także uczelnie (9 umów – 3,00%) oraz ngo (5 umów – 2,46%).

Wykres 23. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP1 według rodzaju beneficjenta

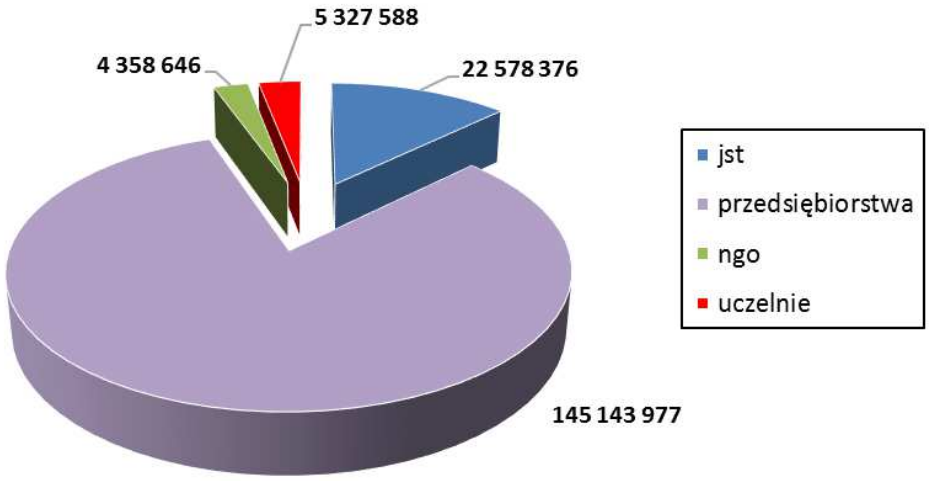

Podział przestrzenny na terenie województwa[66]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP1 wskazuje, iż największy strumień środków trafił do miasta Gdyni, na terenie którego zrealizowanych zostało 96 projektów (22,79 mln EUR). Drugim, pod względem wartości podpisanych umów, jest miasto Gdańsk, na terenie którego zrealizowanych zostało najwięcej, bo aż 212 projektów (20,10 mln EUR). Znaczna pula środków trafiła również do powiatu kwidzyńskiego (8,22 mln EUR – 26 projektów) oraz miasta Słupsk, na terenie którego zrealizowano 20 projektów (8,09 mln EUR). Najmniejsze dofinansowanie uzyskały projekty z powiatu sztumskiego i nowodworskiego (odpowiednio 989 tys. EUR i 1,24 mln EUR).

[66] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

Mapa 4. Lokalizacja projektów instytucji otoczenia biznesu (budowa/rozbudowa) w ramach Poddziałania 1.5.1 RPO WP

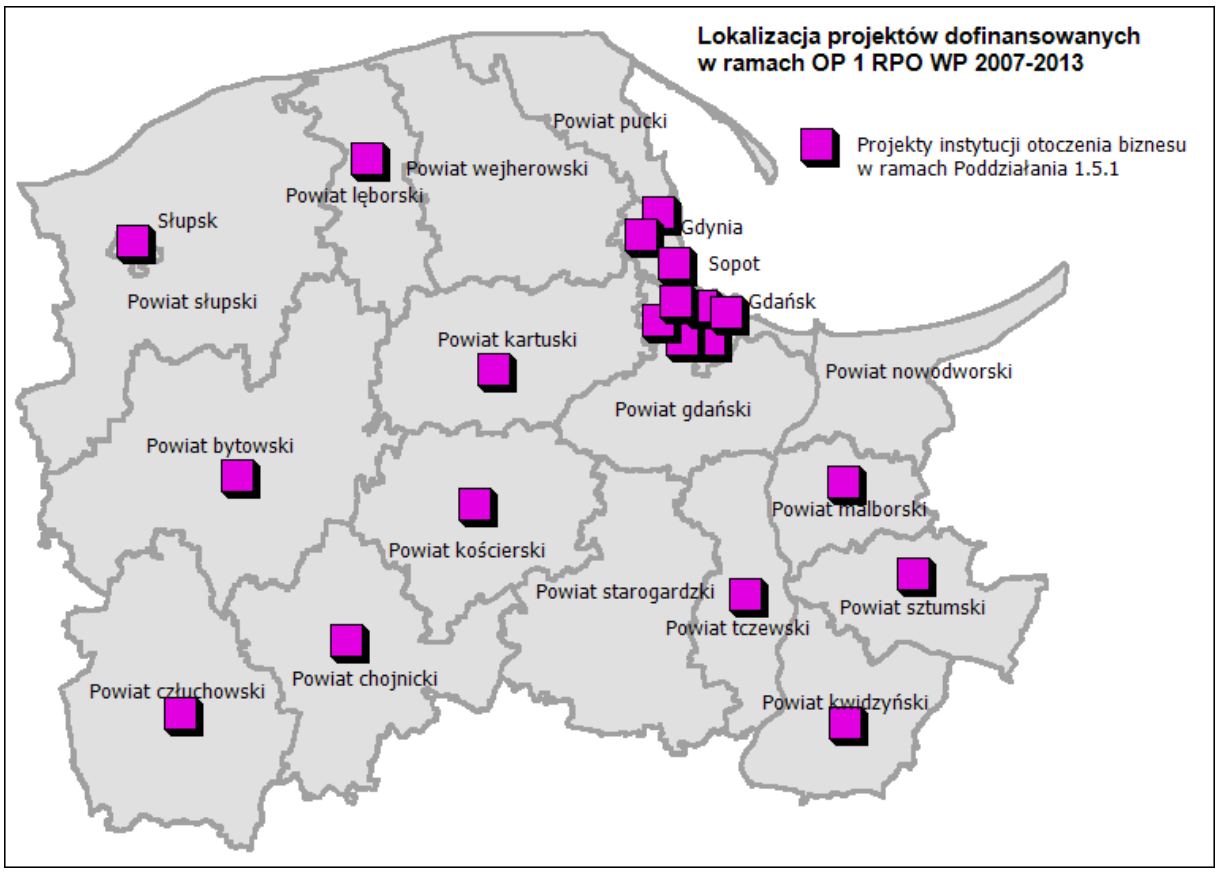

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **81,55%** środków EFRR (**144 678 582,90 EUR** – 621 umów), natomiast na obszary wiejskie **18,45%** środków EFRR (**32 730 003,64 EUR** – 296 umów).

Wykres 24. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP1 w podziale na miasto/wieś

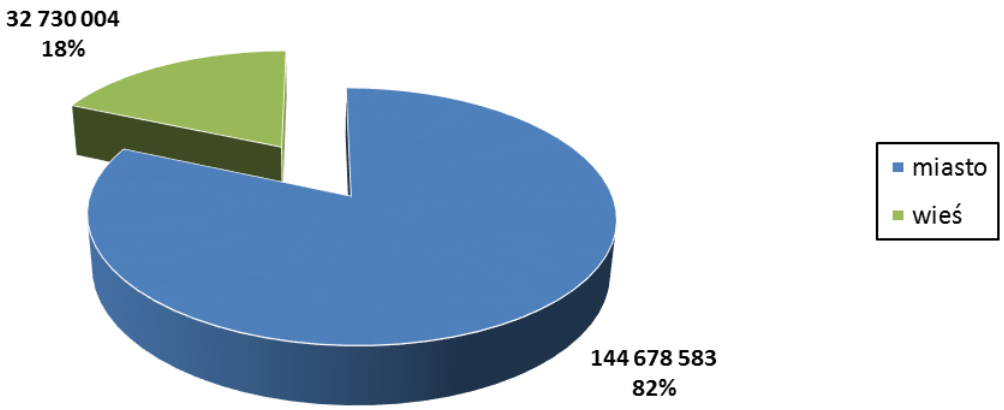

Na ***obszary słabe strukturalnie*** skierowano **15 491 394,63 EUR** środków EFRR, co stanowi **8,64%** całkowitej alokacji przeznaczonej na OP1. Dodatkowe preferencje dla projektów zlokalizowanych poza Trójmiastem, w szczególności na obszarach słabych strukturalnie, zastosowano wyłącznie w ramach Poddziałania 1.1.1 *Mikroprzedsiębiorstwa*. Można zatem przypuszczać, iż w przypadku niestosowania ww. preferencji przy ocenie strategicznej, wynik osiągnięty przez beneficjentów z tych terenów byłby zdecydowanie gorszy.

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP1 to:

- **przedsiębiorczość, innowacyjność i B+R** – **917** zakończonych projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **177 408 586,55 EUR**. Dominującą grupą są przedsiębiorcy (MŚP), ale wsparcie pośrednie objęło również instytucje otoczenia biznesu (w tym instytucje finansowe) a także jst, które zrealizowały projekty z zakresu infrastruktury przeznaczonej dla firm innowacyjnych, projekty targowe czy też promocyjne. W obszarze tym zawierają się wszystkie projekty realizowane w OP1.

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP1 ukierunkowana była na podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw w województwie pomorskim. W szczególności realizowane projekty dotyczyły bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego w MŚP (1.1), innowacji w MŚP (1.2), poprawy dostępu do kapitału dla firm (1.3), systemu wspierania przedsiębiorczości (1.4), infrastruktury IOB wspomagającej komercjalizację innowacji (1.5) oraz wspieranie aktywności eksportowej firm i atrakcyjności inwestycyjnej regionu (1.6).

W ramach OP1 preferowane były przede wszystkim projekty partnerskie, mające zasięg ponadlokalny lub regionalny oraz wynikające z Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Pomorskiego. W przypadku przedsiębiorstw dodatkowo oczekiwano projektów przyczyniających się do tworzenia trwałych miejsc pracy, zwiększania aktywności eksportowej czy wprowadzania nowych produktów na rynek.

OP1 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- zwiększenia dostępu do finansowych instrumentów wsparcia firm;
- zwiększenia liczby nowoczesnych i konkurencyjnych przedsiębiorstw;
- wysokiej konkurencyjności i innowacyjności pomorskich przedsiębiorstw;
- wysokiej efektywności systemu wsparcia przedsiębiorstw;
- sprawnie funkcjonującego systemu współpracy między nauką a biznesem;
- wykreowanie wizerunku regionu atrakcyjnego dla inwestycji zagranicznych;
- wzrostu udziału MŚP prowadzących działalność eksportową.

Tabela 32. Wskaźniki realizacji OP1

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP, w tym:	1 200	764	63,67%	↓
w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	200	33	16,50%	↓
z zakresu współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem badawczo-rozwojowym	50	67	134,00%	↑

promujących atrakcyjność regionu/wspierających międzynarodową aktywność przedsiębiorstw	30	20	66,67%	↓
Liczba wspartych przedsiębiorstw:	1 200	855	71,25%	↓
mikro	1 000	427	42,70%	↓
małe	150	251	167,33%	↑
średnie	50	177	354,00%	↑
Liczba utworzonych/dokapitalizowanych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych	4	7	175,00%	↑
Liczba MŚP otrzymujących wsparcie finansowe na przedsięwzięcia innowacyjne	100	108	108,00%	-
Rezultat				
Liczba MŚP korzystających z funduszy pożyczkowych i poręczeniowych	2 000	7 077	353,85%	↑
Wartość dodatkowych inwestycji wykreowanych dzięki wsparciu (euro)	70 000 000	88 013 119,09	125,73%	↑
Liczba udzielonych pożyczek i poręczeń	2 000	7 520	376,00%	↑
Liczba utworzonych miejsc pracy:	2 100	2 821,82	134,37%	↑
kobiety	1 050	1 077,36	102,61%	-
mężczyźni	1 050	1 744,46	166,14%	↑
Liczba przedsiębiorstw obsługiwanych przez wsparte IOB	2 500	2 791	111,64%	-
Oddziaływanie				
Udział MŚP korzystających z regionalnych instrumentów finansowych wśród MŚP ogółem (%)	2,0	6,4	320,00%	↑
Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia i pomocy regionalnych instytucji	10 000	12 853	128,53%	↑
Odsetek MŚP prowadzących działalność eksportową (%)	26*	19,6	75,38%	-

* bez firm jednoosobowych i samozatrudnionych

↓Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP, w tym w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska

Wskaźnik został zrealizowany na poziomie 64% wartości docelowej. Przyczyną mniejszej liczby wspartych przedsiębiorstw była większa średnia wartość udzielonej dotacji w Działaniu 1.1 niż zakładano na etapie szacowania wskaźników. Wynika to z jednej strony ze składania przez firmy większych niż wcześniej szacowano projektów (szczególnie w przypadku firm mikro), z drugiej – ze zmiany struktury wsparcia i przyznanie większej niż planowano liczby dotacji firmom małym i średnim, a mniejszej – firmom mikro. Firmy małe i średnie aplikowały o przeciętnie wyższe środki (maksymalnie 800 tys. PLN – ponad 192 tys. EUR) niż mikroprzedsiębiorstwa. Mniejsza liczba wspartych przedsiębiorstw nie skutkowała osiągnięciem gorszych efektów wsparcia, ponieważ zrealizowane projekty skutecznie tworzyły nowe miejsca pracy oraz przyczyniały się do poprawy pozycji rynkowej wspartych firm. Warto również pamiętać, że mniejsze wsparcie firm mikro zostało zrekompensowane zdecydowanie silniejszą interwencją w ramach instrumentów zwrotnych dla tej grup przedsiębiorstw w RPO WP.

Wskaźnik „Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska" został zrealizowany jedynie w 17%. W Poddziałaniu 1.1.1 odsetek projektów zakwalifikowanych do kategorii 06 *Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska* wyniósł 6%, w Poddziałaniu 1.1.2 – 4%. Zakładano, że wskaźnik ten wyniesie ok. 17%. Jednocześnie jednak projekty z Działania 1.2, nawet jeśli miały pozytywny wpływ na środowisko, z definicji nie mogły być zakwalifikowane do zasilającej ten miernik kategorii wsparcia. z punktu widzenia logiki interwencji, brak osiągnięcia wartości docelowej tego wskaźnika nie był tożsamy z brakiem pozytywnego wpływu na środowisko realizowanych projektów. W przeprowadzonej ankiecie aż 50% beneficjentów wsparcia w Działaniach 1.1 i 1.2 (z wyłączeniem projektów targowych) zadeklarowało pozytywny wpływ projektu na oszczędność surowców i energii, a 46% - na ograniczenie emisji szkodliwych substancji do środowiska. Nieco bardziej ostrożne były wyniki oceny przeprowadzonej przez ekspertów środowiskowych. Oszacowali oni, że ok. 30% projektów w Działaniu 1.1 i 1.2 obejmowało inwestycje, które są związane z szeroko rozumianą ochroną środowiska lub ograniczeniem presji na środowisko. Przyjmując nawet bardziej rygorystyczne założenia, wartość wskaźnika faktycznie została w OP1 osiągnięta.

↑Liczba projektów z zakresu współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem badawczo-rozwojowym

Istotne przekroczenie wskaźnika (134% zakładanej wartości) wynika z większej niż zakładano na etapie programowania liczby projektów w Działaniu 1.2, w których we wniosku o dofinansowanie jako wskaźnik monitorowania wybrano wskaźnik „Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+RT" lub wskaźnik „Liczba wspartych przedsiębiorstw prowadzących działalność B+RT" (liczba projektów zrealizowanych w Działaniu 1.5, które również wchodzą w skład analizowanego wskaźnika, była niemal identyczna co wartość docelowa). Było to efektem m.in. preferencji na poziomie kryteriów wyboru projektów zakładających współpracę przedsiębiorstw ze sferą B+R. Do oceny tych działań należy jednak pochodzić dość ostrożnie, ponieważ w wielu przypadkach współpraca pomiędzy beneficjentem a sektorem nauki była dość ograniczona.

↓Liczba projektów promujących atrakcyjność regionu/wspierających międzynarodową aktywność przedsiębiorstw

Wartość docelowa wskaźnika nie została osiągnięta. Wynika to przede wszystkim z małej liczby projektów z zakresu wsparcia międzynarodowej aktywności pomorskich przedsiębiorstw, realizowanych w ramach Poddziałania 1.6.2. Zrealizowano zaledwie 7 projektów, przy planowanych 15, co było konsekwencją mniejszego zainteresowania potencjalnych wnioskodawców niż zakładano na etapie programowania. W organizowanych konkursach złożono jedynie 13 wniosków, co skutkowało m.in. zmniejszeniem alokacji w tym Poddziałaniu w trakcie realizacji RPO WP. Mimo, że liczba przedsięwzięć promujących atrakcyjność regionu jest relatywnie niska, to dzięki efektom poszczególnych projektów cele przypisane do Działania 1.6 należy uznać za osiągnięte. W największym stopniu przyczyniła się do tego realizacja inicjatywy *Invest in Pomerania*, która w okresie programowania 2014-2020 uzyskała status przedsięwzięcia strategicznego.

↓Liczba wspartych przedsiębiorstw, w tym mikro, małe i średnie

W przypadku mikroprzedsiębiorstw nie udało się wesprzeć zakładanej liczby firm. Sytuacja ta jest przede wszystkim konsekwencją składania przez firmy większych projektów, niż wcześniej szacowano. Ponadto więcej środków zostało przeznaczonych na wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw (co przełożyło się na przekroczenie wskaźników, szczególnie w odniesieniu do średnich firm). Podział środków w ramach Działania 1.1 należy jednak uznać za uzasadniony. Wsparcie otrzymały silniejsze podmioty, dłużej funkcjonujące na rynku. Dzięki temu uzyskano bardzo dobre efekty w postaci zwiększonych przychodów ze sprzedaży, wprowadzonych nowych produktów i usług, czy wyższego zysku netto we wspartych firmach. Słabsze podmioty, w tym przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa zostały wzmocnione poprzez IIF. Dzięki temu podejściu oddziaływanie

RPO WP na tę grupę przedsiębiorstw było zdecydowanie bardziej odczuwalne, niż gdyby zostały wsparte dotacjami bezzwrotnymi.

↑Liczba utworzonych/dokapitalizowanych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych

IIF skierowane do przedsiębiorstw sektora MŚP były wdrażane w ramach Działań 1.3 i 1.4. Były one jednymi z najistotniejszych narzędzi wsparcia przedsiębiorstw w ramach RPO WP, co wynikało ze strategicznej decyzji władz regionu o szerokim wykorzystaniu instrumentów zwrotnych współfinansowanych ze środków UE. Działanie 1.3 obejmowało jeden projekt realizowany w ramach Inicjatywy JEREMIE o wartości ponad 70,3 mln EUR, w którym BGK pełnił funkcję MFP. Ze środków tego funduszu wspierano pośredników finansowych udzielających pożyczek i poręczeń kredytów dla mikro i małych przedsiębiorstw oraz finansujących (pilotażowo) wejścia kapitałowe. Natomiast w ramach Działania 1.4 dofinansowano 6 projektów o łącznej wartości ponad 24,4 mln EUR, realizowanych przez pomorskie fundusze pożyczkowe i poręczeniowe. To właśnie realizacja projektów dotyczących pożyczek i poręczeń w ramach Działania 1.4 doprowadziła do przekroczenia zakładanej wartości wskaźnika.

↑Liczba MŚP korzystających z funduszy pożyczkowych i poręczeniowych

Łącznie z instrumentów zwrotnych w ramach Działań 1.3 i 1.4 skorzystało ponad trzykrotnie więcej przedsiębiorców, niż zakładano. Wynika to przede wszystkim ze znaczącego zwiększenia liczby i wartości pożyczek i poręczeń udzielanych w ramach Inicjatywy JEREMIE, dzięki efektywnej metodzie wdrożenia. Umożliwiło to prawie dwukrotny obrót dostępnymi środkami, znacząco zwiększając akcję kredytową. Skala wsparcia jest ponadto ewidentnym dowodem na występowanie luki finansowej oraz faktycznych potrzeb firm w zakresie poprawy dostępności do kapitału, w szczególności w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw o krótkim stażu funkcjonowania na rynku. Oddziaływanie wsparcia było istotne i odczuwalne w skali województwa.

↑Wartość dodatkowych inwestycji wykreowanych dzięki wsparciu

Wskaźnik został przekroczony w wyniku większego udziału środków własnych beneficjentów w finansowaniu projektów inwestycyjnych realizowanych w Działaniach 1.1 i 1.2. Wynika to m.in. z objęcia projektów zasadami pomocy publicznej, wskutek czego maksymalna intensywność wsparcia (udział dotacji w kosztach kwalifikowalnych) nie mogła przekroczyć 60% (dla mikro i małych przedsiębiorstw) oraz 50% (dla średnich). Dodatkowo, na poziomie kryteriów wyboru premiowano projekty z wyższym wkładem własnym ponad minimalny poziom, co jeszcze zwiększyło wartość nakładów inwestycyjnych finansowanych ze środków prywatnych przedsiębiorstw.

↑Liczba udzielonych pożyczek i poręczeń

Wartość wskaźnika została przekroczona ponad trzykrotnie. Wynika to przede wszystkim ze znaczącego zwiększenia liczby i wartości pożyczek i poręczeń udzielanych w ramach Inicjatywy JEREMIE, dzięki efektywnej metodzie wdrożenia. Umożliwiło to prawie dwukrotny obrót dostępnymi środkami, znacząco zwiększając akcję kredytową. Dodatkowo poziom realizacji wskaźnika został wzmocniony poprzez realizację projektów dotyczących pożyczek i poręczeń w ramach Działania 1.4. Skala wsparcia jest ewidentnym dowodem na występowanie luki finansowej oraz faktycznych potrzeb firm w zakresie poprawy dostępności do kapitału, w szczególności w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw o krótkim stażu funkcjonowania na rynku. Oddziaływanie wsparcia było istotne i odczuwalne w skali województwa.

↑Liczba utworzonych miejsc pracy, w tym dla kobiet i dla mężczyzn

Interwencja publiczna podjęta w ramach OP1 przyniosła niewątpliwie korzystne efekty dla regionalnego rynku pracy, przekraczając o 34,37 pp. założoną liczbę miejsc pracy ogółem powstałych w wyniku realizacji projektów. Omawiany wskaźnik generowany jest w 75% przez mikroprzedsiębiorstwa wsparte w ramach Poddziałania 1.1.1, mimo iż ich udział w strukturze beneficjentów wynosi 50% względem planowanych 83%. Na etapie oceny wniosków premiowane były projekty, w których przedsiębiorcy zadeklarowali zatrudnienie dodatkowych pracowników. Na

wartość wskaźnika wpływ wywarły zatem kryteria oceny projektów. Realizacja projektów w ramach OP1 przyczyniła się do utworzenia 2 822 etatów (ekwiwalent pełnego czasu pracy) oraz do utrzymania nieco ponad 5% miejsc pracy w porównaniu do tej wartości. Warto podkreślić, że prawie 82% beneficjentów wsparcia dotacyjnego oraz 32% ostatecznych beneficjentów instrumentów zwrotnych deklarowało utworzenie miejsc pracy w wyniku otrzymanego wsparcia. Omawiany wskaźnik według przyjętej definicji nie obejmuje miejsc pracy powstałych w ramach wsparcia zwrotnego, zatem realna liczba zatrudnionych w wyniku realizacji projektów w OP1 byłaby jeszcze wyższa.

↑Udział MŚP korzystających z regionalnych instrumentów finansowych wśród MŚP ogółem

Skala oddziaływania zrealizowanych projektów w regionie była znacząca, a przekroczenie wskaźnika należy traktować jako duży sukces interwencji OP1. Ogółem w latach 2007-2015 ze wsparcia zwrotnego skorzystało 5% mikroprzedsiębiorstw i 15% małych firm zarejestrowanych w województwie pomorskim. Jednocześnie, mikroprzedsiębiorstwa stanowiły zdecydowaną większość odbiorców wsparcia zwrotnego (88%), a znaczący (35%) udział wspartych przedsiębiorstw stanowiły firmy we wczesnej fazie rozwoju (poniżej 2 lat na rynku). Dobrze koresponduje to z założeniami programowymi, zgodnie z którymi wsparcie zwrotne było adresowane przede wszystkim do przedsiębiorstw o dużym prawdopodobieństwie znalezienia się w tzw. „luce finansowej". Wsparcie w większym stopniu niż wynika to z potencjału gospodarczego, kierowane było do mikro i małych firm z obszarów słabych strukturalnie (stanowili oni 15% korzystających z IIF, podczas gdy ich udział w całkowitej liczbie zarejestrowanych firm wg REGON wynosi 9%).

↑Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia i pomocy regionalnych instytucji

Przekroczenie wartości tego wskaźnika jest pochodną większego niż zakładano zainteresowania przedsiębiorców ofertą usługową IOB. Jest to również wynikiem projektów realizowanych przez pomorskie jednostki naukowo-badawcze ze środków POIG, szczególnie rozbudowy Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego, co pozwoliło na prowadzenie działalności usługowej dla przedsiębiorstw jeszcze przed uruchomieniem wsparcia z RPO WP.

↓Odsetek MŚP prowadzących działalność eksportową

Na etapie programowania założono szybszy wzrost odsetka eksporterów wśród MŚP w regionie, który jednak w rzeczywistości nie miał miejsca, a głównym motorem wzrostu wartości eksportu w województwie pomorskim były duże firmy. Interwencja w tym obszarze, mimo wykazanego wpływu na wzrost odsetka eksporterów wśród beneficjentów, z uwagi na ograniczoną skalę nie mogła w istotnym stopniu przełożyć się na zmianę na poziomie całego regionu. Warto również zauważyć, że zapisany w Programie wskaźnik oddziaływania dotyczący odsetka MŚP prowadzących działalność eksportową odzwierciedla tylko niewielką część przyjętej logiki interwencji, zgodnie z którą oczekiwano w regionie m.in. wzrostu inwestycji oraz zatrudnienia w MŚP a także wzrostu ich innowacyjności.

Cross-financing

W ramach OP1 przewidziano możliwość skorzystania z instrumentu elastyczności na poziomie od 10% do 20% (w przypadku Działania 1.4 *Systemowe wspieranie przedsiębiorczości*) kosztów kwalifikowalnych, co dawało możliwość wspierania przedsięwzięć obejmujących elementy typowe dla zakresu interwencji EFS. Elementy te były finansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu. Takie podejście pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

Finansowaniu krzyżowemu podlegały m.in. szkolenia pracowników umożliwiające im optymalne wykorzystanie oraz właściwą obsługę zakupywanych w ramach projektów: maszyn, sprzętu czy oprogramowania. Wszystkie wydatki planowane w ramach instrumentu elastyczności były ściśle związane z realizowanymi projektami. Projekty polegające na zakupie nowoczesnego sprzętu czy wyposażenia (m.in. nowoczesnych maszyn produkcyjnych) wymagały uwzględnienia działań

szkoleniowych, dzięki którym personel mógł optymalnie wykorzystywać możliwości zakupywanych przyrządów oraz właściwie je obsługiwać. W ramach podpisanych umów o dofinansowanie w **375** projektach wystąpiło finansowanie krzyżowe w kwocie **1 136 873,13 EUR**.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP1 nie zidentyfikowano projektów wpisujących się w redukcję ubóstwa (na podstawie kategorii interwencji).

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP1 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Ewaluacja

OP1 była przedmiotem oceny łącznie w 13 badaniach ewaluacyjnych realizowanych w latach 2008-2016. W początkowym okresie wdrażania Osi zlecane były badania on-going dotyczące m.in. analizy wskaźników programowych pod kątem ich adekwatności i użyteczności pomiaru (por. pozycja nr 2 w Tabeli 29.) czy dedykowana Działaniu 1.3 analiza luki finansowej, niezbędna do przyjęcia założeń wdrażania Inicjatywy JEREMIE (tamże pozycja nr 1).

W latach 2010-2012 IZ RPO WP zrealizowała 4 oceny on-going w formule badań wewnętrznych. Ewaluacje te dotyczyły postępu realizacji celów Programu, w tym oceny realizowanej pod kątem KRW/DT (pozycja nr 7-9 oraz 12). Ich głównym celem była cykliczna ocena wsparcia i identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP. W przypadku OP1 pozytywnie zostały ocenione rezultaty interwencji, choć dostrzegano także niższą od założonej w Programie realizację celów w postaci wskaźników produktów. Pozytywny obraz wsparcia wzmacniały widoczne już w tamtym okresie efekty wdrażania IIF.

W formie badania wewnętrznego została zrealizowana ocena systemu i kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP (pozycja nr 3). W jej wyniku wprowadzono pewne usprawnienia w zakresie systemu oceny projektów w ramach OP1, choć trzeba jednocześnie podkreślić, że kryteria wyboru projektów na poszczególnych etapach oceny nie budziły zasadniczych zastrzeżeń z punktu widzenia adekwatności, trafności opisu i kompletności.

Warto wspomnieć, że doświadczenia z wdrażania instrumentów inżynierii finansowej były przedmiotem pierwszego etapu oceny ex-ante instrumentów finansowych RPO WP 2014-2020, w którym podsumowano ich realizację w regionie (pozycja nr 17).

Z punktu widzenia oceny realizacji RPO WP, w tym OP1, istotne było 5 badań o charakterze ocen ex-post. Jedno z badań zrealizowane w 2013 roku było poświęcone wyłącznie OP1 i dotyczyło ono kompleksowej oceny efektów realizacji projektów w tej Osi (pozycja nr 13). W badaniu dokonano porównania efektów wsparcia bezzwrotnego ze zwrotnym. Ocena wykazała na występowanie różnic w profilu beneficjentów, to znaczy z dotacji korzystały głównie firmy o dłuższym doświadczeniu rynkowym, podczas gdy ze wsparcia zwrotnego przede wszystkim młode przedsiębiorstwa. Więcej wniosków na temat tego badania zawarto w punkcie 2.7.

Wszechstronnej i pełnej oceny OP1 dokonano również w ramach badania wykonanego w 2016 r. pt. Ocena efektów realizacji RPO WP (pozycja nr 21). W ewaluacji bardzo mocno podkreślono wysoką trwałość i efektywność wsparcia zwrotnego, które ze względu na swoją specyfikę pozwalało na wsparcie większej liczby przedsiębiorstw. Pozytywnie oceniono zbudowanie w województwie sieci instytucji otoczenia biznesu, choć zauważono także potrzebę poprawy jakości świadczonych przez nie usług.

Pewne wskazówki odnośnie efektów, choć już nie w tak szerokim ujęciu dostarczają jeszcze badania poświęcone efektom środowiskowym RPO WP, komplementarności Programu z POIŚ, POIG czy POKL oraz ocenie wkładu w realizację Strategii EUROPA 2020 (odpowiednio pozycje nr 14, 15 oraz 19).

Szczegółowe wnioski z przeprowadzonych badań (głównie odnoszące się do ocen ex-post) zostały wykorzystane przy opisie stopnia realizacji wskaźników OP1 oraz w podsumowaniu Osi poniżej.

Rekomendacje KE

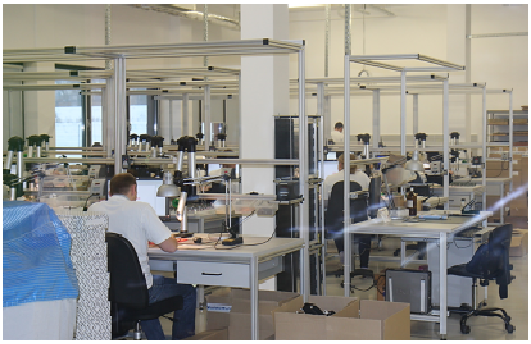

Wizyta przedstawicieli Komisji Europejskiej w dniach 14-16 stycznia 2013 roku - zwiedzanie Słupskiego Inkubatora Technologicznego

Na spotkaniu rocznym w dniach 28-29 listopada 2011 roku KE zgłaszała potrzebę ujednolicenia kwestii monitoringu, raportowania i ewaluacji IIF w Polsce, polegającą na ustaleniu minimalnego zakresu informacji agregowanych przez każdy IIF (nota COCOF_10_0014_04EN zawierającą w Załączniku II wzór raportu monitoringowego). Wzór raportu ma za zadanie dostarczyć IZ narzędzie monitorowania wdrażania IIF. W związku z tym IZ RPO WP przekazała odpowiednie informacje do MFP JEREMIE oraz MFP JESSICA. Menadżerowie w umowach z pośrednikami zamieścili odpowiednie zapisy obligujące do dostosowania sprawozdań kwartalnych i rocznych do wymagań Noty COCOF i tym samym umożliwienie IZ RPO WP raportowanie danych zgodnie z szablonem wskazanym w Załączniku II.

Sytuacja w OP1 była omawiana podczas spotkania rocznego w dniu 25 listopada 2013 roku. KE zwróciła uwagę na małe zainteresowanie przedsiębiorstw podjęciem działań innowacyjnych w kontekście kryzysu finansowego i trudnej sytuacji na rynku. Jednym z rozwiązań dla zaistniałej w OP1 sytuacji jest rozważenie większego zaangażowania we wdrażaniu OP1 instrumentów zwrotnych.

Analiza zagadnienia, na które zwróciła uwagę KE, była przedmiotem badania ewaluacyjnego *Ocena efektów wsparcia OP1, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia przedsiębiorstw w ramach RPO WP*. Jak wynika z przeprowadzonego badania, odnoszącego się do wymiaru oddziaływania rozpatrywanego wsparcia na poziom innowacyjności beneficjentów, należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę na fakt, iż przedsięwzięcia, których istota wpisywała się w zagadnienie podnoszenia poziomu innowacyjności beneficjentów, zdecydowanie częściej realizowane były przez te podmioty, które korzystały z dotacji (instrumentów bezzwrotnych), niż podmioty, korzystające ze wsparcia zwrotnego. Jak jednak zauważono, zjawisko to stanowi pochodną doboru „katalogu docelowego" obszarów wsparcia, który w większym stopniu w przypadku wsparcia bezzwrotnego kładzie nacisk na podnoszenie poziomu innowacyjności. Efektem realizacji badania są rekomendacje dotyczące zalecanego ukierunkowania wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020, w tym m.in. w zakresie innowacyjności i konkurencyjności firm: wspieranie inwestycji naśladowczych i wzrostu zatrudnienia (w mikroprzedsiębiorstwach) poprzez instrumenty finansowania zwrotnego; preferowanie projektów dotyczących prac badawczo-rozwojowych, szczególnie we współpracy z jednostkami naukowymi; wspieranie innowacyjnych start-upów opartych na kapitale ludzkim m.in. poprzez finansowanie typu *seed*; położenie większego nacisku na ekspansję ponadnarodową firm, m.in. poprzez stworzenie kompleksowej oferty wsparcia zainteresowanych nią firm, kryteria wyboru projektów, stymulowanie firm do inwestowania na obszarach słabych strukturalnie.

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz oceny jakościowej IZ)

Projekty wdrażane w ramach OP1 realizowały przede wszystkim Cel Szczegółowy 1 RPO WP – *Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców*. Miały one także wpływ na realizację pozostałych Celów Szczegółowych Programu, w tym na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miast (m.in. poprzez tworzenie i rozwój parków naukowo-technologicznych oraz przemysłowych, inkubatorów przedsiębiorczości czy stworzony regionalny system obsługi inwestorów) oraz przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym (m.in. poprzez wsparcie zwrotne i bezzwrotne firm funkcjonujących na tych terenach, czy tworzenie i rozwój instytucji otoczenia biznesu, których na tych obszarach wcześniej brakowało).

Za osiągnięte należy uznać cele sformułowane dla OP1, przy czym Cel główny OP1 *Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw*, ze względu na bardzo szerokie ujęcie, można rozpatrywać jedynie w kontekście przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie z RPO WP. Nakłady inwestycyjne sektora MŚP w województwie pomorskim w ostatnich latach kształtowały się na poziomie ok. 6 mld PLN rocznie. Wsparcie RPO WP stanowiło relatywnie niewielki odsetek tej wartości i nie mogło się bezpośrednio przełożyć na konkurencyjność i innowacyjność całego sektora, a tym bardziej zmianę niekorzystnych trendów gospodarczych (spadające znaczenia MŚP w PKB regionu). Warto jednak podkreślić, że w przypadku wspartych firm cele OP1 zostały osiągnięte, tzn. pozycja konkurencyjna przedsiębiorstw uległa poprawie.

Pozytywnie, choć z pewnymi zastrzeżeniami, należy ocenić również realizację poszczególnych Celów szczegółowych OP1:

a) Cel szczegółowy 1: Wsparcie dla powstawania i rozwoju MŚP (realizowany poprzez Działanie 1.1 *Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa*)

Interwencja w ramach Działania 1.1 przyczyniła się do rozwoju potencjału rynkowego wspartych przedsiębiorstw. Rozwój ten przejawiał się wzrostem przychodów, zysku netto, zatrudnienia oraz poziomu eksportu. Ze wsparcia korzystały głównie firmy dojrzałe, działające na rynku od wielu lat, co miało wpływ na strukturę wsparcia (częściej, niż zakładano, z dotacji korzystały podmioty małe i średnie, natomiast rzadziej mikroprzedsiębiorstwa).

Za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Działanie 1.1 okazało się bardzo skuteczne w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, których stworzono więcej niż zakładano na etapie programowania interwencji, i to pomimo mniejszej liczby przedsiębiorstw wspartych w Działaniu. Był to efekt zastosowanych przez IZ RPO WP preferencji przy wyborze projektów.

W związku z realizacją projektów około 40% wspartych firm wprowadziło nowe wyroby lub usługi w skali rynku, a blisko połowa beneficjentów nowe produkty w skali przedsiębiorstwa. Poziom realizacji preferencji w zakresie wprowadzania na rynek nowych/wysokiej jakości wyrobów i usług należy uznać za satysfakcjonujący.

W wyniku interwencji wzrósł odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalności eksportową. Pozytywne efekty przyniosły także projekty targowe, których beneficjenci zdobyli nowe zagraniczne rynki zbytu. Preferencja Programu dotycząca wspierania aktywności eksportowej osiągnęła więc zamierzony skutek.

Beneficjenci relatywnie rzadko formalnie korzystali z zawartej w Programie preferencji dotyczącej realizacji projektów przyczyniających się do oszczędności surowców i energii oraz ograniczania emisji szkodliwych substancji do środowiska, co nie oznacza, że preferencja ta nie była realizowana. Można przyjąć, że blisko połowa inwestycji w tym Działaniu miała wymiar prośrodowiskowy (deklaracje beneficjentów), co należy uznać za duży sukces interwencji.

Wsparcie rozłożyło się, co do zasady, zgodnie z potencjałem gospodarczym poszczególnych obszarów województwa. Większość inwestycji koncertowała się w Trójmieście oraz jego otoczeniu, niemniej jednak zastosowana preferencja w stosunku do mikroprzedsiębiorstw z obszarów słabych strukturalnie okazała się skuteczna – na tereny te trafiło bowiem więcej inwestycji, niż wynikałoby to z ich potencjału gospodarczego.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 1.1 (*Zwiększona ilość nowoczesnych, konkurencyjnych przedsiębiorstw gwarantujących trwałe miejsca pracy oraz wzrost udziału MŚP prowadzących działalność eksportową*) należy zaznaczyć, że skala interwencji nie mogła w sposób zasadniczy oddziaływać na cały sektor MŚP, niemniej jednak pozycja rynkowa wspartych firm uległa znacznej poprawie.

Pewne wątpliwości może budzić zasadność wsparcia dotacyjnego kierowanego na rozwój firm. Interwencja przyczyniła się do wygenerowania dodatkowych inwestycji, lecz lepsze efekty można by osiągnąć oferując młodym firmom wsparcie zwrotne w formie pożyczek dla mniejszych inwestycji, a firmom dłużej funkcjonującym na rynku, które nie dysponują odpowiednim zabezpieczeniem majątkowym dla banków, proponując poręczenie. Należy jednak podkreślić, że w RPO WP udział dotacji inwestycyjnych dla firm w alokacji Programu był najniższy spośród wszystkich RPO.

b) Cel szczegółowy 2: Rozwój przedsiębiorstw innowacyjnych (realizowany poprzez Działanie 1.2 *Rozwiązania innowacyjne w MŚP*)

Interwencja w ramach Działania 1.2 przyniosła pozytywne efekty w skali wspartych przedsiębiorstw. Projekty w tym Działaniu generalnie przyniosły lepsze efekty w zakresie innowacji niż te realizowane w Działaniu 1.1. Dotyczy to przede wszystkim skali innowacji produktowych oraz odsetka firm, które wprowadziły innowacje procesowe. Projekty miały też wpływ na wzrost przychodów ze sprzedaży we wspartych przedsiębiorstwach, osiągane przez nie zyski czy zatrudnienie.

Zasadniczo za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Na satysfakcjonującym poziomie została zrealizowana preferencja dotycząca wprowadzania na rynek innowacyjnych wyrobów lub usług, przy czym nie można zapominać, że realizowane projekty rzadko polegały na wykonaniu bardziej kreatywnych form działalności innowacyjnej, takich jak prowadzenie prac B+R lub wdrożenie ich rezultatów.

Beneficjenci w projektach częściej decydowali się na współpracę z sektorem badawczo-rozwojowym niż zakładano na etapie programowania interwencji. Dzięki temu realizowana była preferencja dotycząca projektów partnerskich. Poziom zaangażowania sektora badawczo-rozwojowego był jednak w tych projektach stosunkowo nieduży, a same firmy bardziej koncentrowały się na wprowadzaniu nowych produktów, niż realnej współpracy z sektorem B+R.

Podobnie jak w Działaniu 1.1, projekty realizowane w Działaniu 1.2 pozytywnie oddziaływały na środowisko (około połowa projektów miała wymiar proekologiczny). Poziom realizacji preferencji należy tym samym uznać za zgodny z oczekiwaniami.

Ze względu na ogólny charakter opisu Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Pomorskiego (RIS-P) trudno w sposób jednoznaczny ocenić zakres zastosowania preferencji dla projektów wynikających z tego dokumentu.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 1.2 (*Wysoka konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorstw*) można stwierdzić, że zmiana dokonała się z całą pewnością na poziomie wspartych przedsiębiorstw. Pozytywnie trzeba także ocenić fakt, że nakłady na B+R w pomorskich firmach w ostatnich latach rosną, co jest dobrą prognozą na przyszłość.

c) Cel szczegółowy 3: Poprawa dostępu MŚP do kapitału (realizowany poprzez Działanie 1.3 *Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MŚP*)

Interwencja w ramach Działania 1.3 znacząco poprawiła dostęp pomorskich MŚP do kapitału. Przyjęta strategia inwestycyjna w ramach Inicjatywy JEREMIE pozwoliła na prawie dwukrotny obrót środków i wsparcie znacznie większej liczby firm niż zakładano na etapie programowania interwencji. Dostęp do kapitału poprawił się w skali całego województwa, w tym także – co ważne, na obszarach słabych strukturalnie.

Za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Za spełnione należy uznać preferencje w tym Działaniu, które odnoszą się do wdrażania projektów o zasięgu regionalnym oraz realizujących długofalową strategię podmiotu zarządzającego instrumentem finansowym (funduszem).

Istotną wartością dodaną zrealizowanego przez BGK projektu było wypracowanie efektywnych mechanizmów wdrożeniowych. Przetestowano również system wsparcia zwrotnego w postaci wejść kapitałowych, który stanowi wartościowe poszerzenie możliwych narzędzi wsparcia projektów innowacyjnych, znajdujących się w początkowej fazie rozwoju.

Wsparcie trafiło w znaczącej mierze do przedsiębiorstw znajdujących się w luce finansowej, a więc do firm, które nie miały możliwości pozyskania kapitału na rynku komercyjnym. Warto podkreślić, że efekty osiągnięte przez przedsiębiorstwa korzystające z pożyczek czy poręczeń nie były zasadniczo gorsze niż te osiągnięte w przypadku firm otrzymujących dotacje. Różnice w efektach pomiędzy wsparciem zwrotnym a bezzwrotnym podyktowane były skalą wsparcia (wartość pojedynczej pożyczki była niższa od pojedynczej dotacji) oraz większym doświadczeniem rynkowym beneficjentów dotacji. Niemniej jednak przedsiębiorstwa korzystające z IIF umocniły swoją pozycję na rynku, osiągały wyższe przychody ze sprzedaży czy zysk netto oraz wprowadzały na rynek nowe lub znacząco ulepszone produkty. Wsparcie zwrotne otrzymały głównie firmy, które charakteryzowały się krótszym okresem prowadzenia działalności, co należy uznać za bardzo pozytywny wymiar interwencji.

Wsparcie zwrotne posiada istotną przewagę nad wsparciem bezzwrotnym, szczególnie w zakresie trwałości. Środki te pozostają w ciągłym obrocie i będą nadal wykorzystywane dla rozwoju MŚP w województwie pomorskim po zakończeniu realizacji RPO WP.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 1.3 (m.in. Z*większony dostęp do finansowych instrumentów wsparcia dla firm*) należy podkreślić, że realizacja Inicjatywy JEREMIE doprowadziła do znaczącego rozwoju rynku funduszy pożyczkowych i poręczeniowych w województwie pomorskim oraz wzmocnienia finansowego istotnej liczby firm w skali regionu. Jest to duży sukces interwencji RPO WP.

d) Cel szczegółowy 4: Wzmocnienie systemu wspierającego przedsiębiorczość (realizowany poprzez Działanie 1.4 *Systemowe wspieranie przedsiębiorczości*)

Interwencja w ramach systemowego wspierania przedsiębiorczości przyczyniła się do wzmocnienia efektów realizacji Inicjatywy JEREMIE w województwie pomorskim. Wsparcie na rozwój otrzymały firmy z sektora MŚP, dzięki czemu skala oddziaływania RPO WP na przedsiębiorstwa była większa. Środki z pożyczek i kredytów poręczonych z projektów realizowanych w tym Działaniu zostały przeznaczone na inwestycje, dzięki czemu wzrósł potencjał wspartych firm, który przejawiał się wzrostem przychodów ze sprzedaży, zysku czy wprowadzaniem nowych lub ulepszonych wyrobów i usług przez te przedsiębiorstwa.

Za zrealizowane, choć w ograniczonym zakresie, należy uznać ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Projekty przyczyniły się do realizacji preferencji w zakresie zapewnienia kompleksowej oferty usług (w odniesieniu do usług finansowych) czy też w zakresie przyczyniania się do budowy regionalnego systemu wsparcia biznesu (szczególnie w połączeniu z interwencją w ramach Działania 1.3). Niestety,

preferencje w Działaniu 1.4 dotyczące realizacji projektów wspólnych dla kilku IOB, czy też zapewniających udział partnerów lokalnych spoza Trójmiasta, z przyczyn ukierunkowania interwencji nie zostały wykorzystane w praktyce.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 1.4 (Z*większony dostęp do finansowych instrumentów wsparcia dla firm oraz wysoka efektywność systemu wsparcia przedsiębiorstw*) należy stwierdzić, że nie udało się wzmocnić regionalnego systemu wspierania przedsiębiorczości w zakresie usług informacyjnych czy doradczych dla firm realizowanych przez IOB (tylko jeden projekt dotyczył usług informacyjnych, ale tylko w zakresie doradztwa w pozyskaniu finansowania). Trzeba jednak zaznaczyć, że lukę tę częściowo wypełniły projekty realizowane w ramach Działania 1.5 RPO WP (poprzez stworzenie sieci inkubatorów przedsiębiorczości w województwie). Ponadto należy pamiętać, że wsparcie skoncentrowane wyłącznie na usługach finansowych (pożyczki i poręczenia) było podyktowane z jednej strony brakiem podaży projektów doradczych, z drugiej zaś potrzebami rynku. Konkursy w RPO WP odbywały się w okresie, kiedy skutki globalnego kryzysu finansowego były najbardziej odczuwalne, a firmy miały bardzo ograniczony dostęp do kapitału.

e) Cel szczegółowy 5: Tworzenie sprawnych mechanizmów generowania, transferu i komercjalizacji innowacji (realizowany poprzez Działanie 1.5 *Regionalna sieć transferu rozwiązań innowacyjnych*)

Interwencja w ramach Działania 1.5 przyczyniła się do znaczącego rozwoju bazy infrastrukturalnej IOB w województwie pomorskim. Powstało 9 nowych podmiotów, a trzy zostały znacząco rozbudowane. Dzięki wsparciu została stworzona sieć parków naukowo-technologicznych i inkubatorów przedsiębiorczości, które są rozmieszczone dość równomiernie na terenie województwa. Wsparcie miało też wpływ na współpracę i kooperację przedsiębiorstw w regionie poprzez dofinansowanie działalności klastrowej, w szczególności w ramach zidentyfikowanych w województwie pomorskim klastrów kluczowych (w których realizowano największe projekty).

Za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Za spełnione należy uznać preferencje odnoszące się do realizacji projektów partnerskich o zasięgu ponadlokalnym. Dobrym przykładem jest projekt dotyczący utworzenia Nadwiślańskiego Centrum Biznesu (inkubator przedsiębiorczości), które wspiera firmy działające na terenie powiatu malborskiego oraz sztumskiego oraz projekt dotyczący Kaszubskiego Inkubatora Przedsiębiorczości.

Nieco słabiej ocena wygląda w zakresie realizacji preferencji odnoszących się do udziału finansowego przedsiębiorstw czy wdrażania projektów wynikających z RIS-P (co jednak jest spowodowane głównie ogólnym charakterem zapisów tej strategii). Warto podkreślić, że zakładane zaangażowanie przedsiębiorstw na etapie powstawania instytucji było trudne do osiągnięcia, ale należy się spodziewać, że powstałe specjalistyczne laboratoria oraz infrastruktura będą w coraz większym stopniu wykorzystywane przez firmy na zasadach komercyjnych.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 1.5 (m.in. S*prawnie funkcjonujący system współpracy między nauką a biznesem*) należy stwierdzić, że świadczenie usług proinnowacyjnych czy stymulowanie współpracy pomiędzy nauką a biznesem nadal odbywa się w dość ograniczonym zakresie. Dobrym przykładem jest Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni, który nie tylko wspiera przedsiębiorczość i start-upy, ale też realizuje projekty nastawione na działalność innowacyjną poprzez funkcjonujące w nim specjalistyczne laboratoria, Ośrodek Informacji Patentowej, Centrum Designu czy Laboratorium Innowacji Społecznych. Jest to instytucja o ugruntowanej już pozycji rynkowej i zdecydowanie większym doświadczeniu w zakresie inicjowania współpracy czy kojarzenia partnerów. Park ten wskazuje pożądany kierunek rozwoju IOB w województwie pomorskim. Pozytywne efekty widoczne są także w ramach wspartych inkubatorów przedsiębiorczości, jak np. Gdańskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, który nie ma problemów z przyciąganiem firm faktycznie innowacyjnych. 40% przedsiębiorstw tam ulokowanych ma zasięg

międzynarodowy. Inkubator pełni także funkcję networkingową (40% firm podjęło współpracę z innymi firmami działającymi w inkubatorze).

Niewątpliwie sukcesem interwencji w zakresie klastrów jest to, że część z nich stała się zalążkami do wyboru Inteligentnych Specjalizacji Pomorza, m.in. Pomorski klaster ICT. Trzeba jednocześnie mieć na uwadze, że część klastrów wspartych w Działaniu 1.5 będzie miała poważne problemy z dalszym funkcjonowaniem, bez dofinansowania z RPO WP 2014-2020. Trzeba to jednak traktować jako nieunikniony i akceptowalny koszt działań prowadzonych w obszarze innowacji (ryzyko niepowodzeń w tym środowisku jest większe niż w standardowych inwestycjach).

f) Cel szczegółowy 6: Wsparcie międzynarodowej aktywności przedsiębiorstw i atrakcyjności inwestycyjnej regionu (realizowany poprzez Działanie 1.6 *Promocja gospodarcza regionu*)

Interwencja w ramach Działania 1.6 przyczyniła się do zbudowania spójnego, dostępnego i na bieżąco aktualizowanego systemu regionalnej informacji gospodarczej dla przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów, głównie za sprawą projektu ARP pn. „System Promocji i Informacji Gospodarczej Województwa Pomorskiego". W jego ramach powstało Centrum Obsługi Inwestora (*Invest in Pomerania*). O jakości tego przedsięwzięcia świadczy m.in. uznanie *Invest in Pomerania* przez PAIiIZ w 2013 roku za najlepsze Centrum Obsługi Inwestora w Polsce oraz podniesienie atrakcyjności regionu wśród inwestorów z pozycji 5 na 3 w Polsce. Dzięki *Invest in Pomerania* w województwie pomorskim zrealizowano 57 inwestycji, w ramach których inwestorzy deklarują utworzenie blisko 9 tys. miejsc pracy.

Za zrealizowane należy uznać ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Za zrealizowane należy uznać preferencje w Działaniu 1.6 odnoszące się do realizacji kompleksowych, partnerskich o zasięgu regionalnym i ponadlokalnym projektów, przede wszystkim za sprawą ww. projektu ARP.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 1.6 (*Wykreowanie wizerunku regionu atrakcyjnego dla inwestycji zagranicznych oraz wzrostu udziału MŚP prowadzących działalność eksportową*) należy stwierdzić, że udało się stworzyć efektywny i kompleksowym system obsługi inwestorów, co jest dużym sukcesem Programu. Jeśli chodzi o wpływ interwencji na działalność eksportową MŚP należy uznać, że był on relatywnie ograniczony (widoczny na poziomie wspartych firm), głównie na skutek braku rozwiązań systemowych, wspierających zagraniczną ekspansję przedsiębiorstw. Trzeba jednak zaznaczyć, że wsparcie w Działaniu 1.6 było komplementarne z projektami targowymi realizowanymi w Działaniu 1.1, co wzmocniło efekty OP1 jako całości wsparcia.

Interwencja w ramach OP1 wskazuje na dość silną koncentrację projektów w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta. Sytuacja ta nie może jednak dziwić, biorąc pod uwagę potencjał gospodarczy tej części województwa. Dominacja Trójmiasta szczególnie widoczna jest w zakresie bardziej złożonych projektów, w tym przede wszystkim o charakterze innowacyjnym (m.in. inwestycje w parkach technologicznych, tworzenie specjalistycznych laboratoriów na potrzeby gospodarki regionu). Warto jednak podkreślić, że OP1 w sposób istotny przyczyniła się do rozwoju sieci IOB (głównie inkubatorów przedsiębiorczości), dość równomiernie rozlokowanych na terenie województwa m.in. w Słupsku, Kwidzynie, Lęborku, Bytowie (patrz: Mapa 4. Lokalizacja projektów instytucji otoczenia biznesu (budowa/rozbudowa) w ramach Poddziałania 1.5.1 RPO WP)

W zakresie wsparcia bezpośredniego MŚP widoczny jest związek pomiędzy potencjałem gospodarczym (liczonym odsetkiem MŚP w województwie) a liczba realizowanych projektów. Wsparcie dość wyraźne koncertowało się w okolicach Trójmieście oraz Słupska. W przypadku Poddziałania 1.1.1 w sposób skuteczny zastosowano jednak preferencję dla obszarów słabych strukturalnie. Udział projektów z tych terenów był wyższy niż wynikałoby to z potencjału

gospodarczego. W przypadku wsparcia małych i średnich firm (Poddziałanie 1.1.2) czy firm innowacyjnych (Działanie 1.2) brak preferencji skutkował bardzo niskim udziałem projektów z tych obszarów, co wyraźnie pokazuje słabość ekonomiczną przedsiębiorstw z tych obszarów. Co jednak ciekawe, instrumenty inżynierii finansowej z powodu ukierunkowania na mikroprzedsiębiorstwa w większym zakresie wsparły obszary słabe strukturalnie z południa i wschodu województwa (m.in. powiat chojnicki, sztumski czy malborski) niż inne bardziej rozwinięte gospodarczo tereny, co niewątpliwie jest bardzo pozytywnym wymiarem interwencji OP1.

"Rozwój przedsiębiorstwa Śliwa Plastic Injection Moulding Sp.z.o.o w Kielnie poprzez inwestycje w środki trwałe i wygerowanie nowych usług i produktów"

BENEFICJENT: **Śliwa Plastic Injection Moulding Sp. z o.o.**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **484 098,01 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **191 400,43 EUR**

W ramach Inicjatywy JEREMIE
przedsiębiorstwo **MAR-POL Sp. z o.o. z Malborka**
otrzymało **48 935,65 EUR** pożyczki

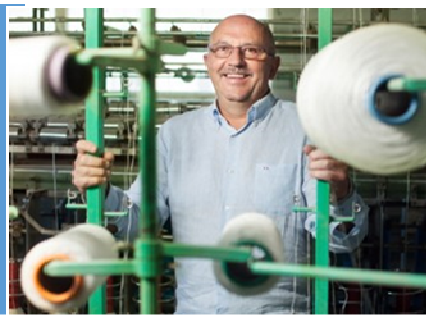

3.1.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)

Głównym problemem zidentyfikowanym w ramach OP1 była kwestia dotycząca projektów realizowanych przez Pomorską Specjalną Strefę Ekonomiczną Sp. z o.o. (PSSE) oraz kwestia związana z kwalifikowalnością podatku VAT. Oba problemy zostały opisane w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte kwestie zaradcze*.

3.2 OŚ PRIORYTETOWA 2 (OP2) – SPOŁECZEŃSTWO WIEDZY (PRIORITY AXIS 2 – KNOWLEDGE SOCIETY)

Celem głównym OP2 było tworzenie warunków sprzyjających budowaniu społeczeństwa wiedzy. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP2 wyniosła **60 616 802 EUR**, z czego **51 524 282 EUR** to środki pochodzące z EFRR[67].

3.2.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)

3.2.1.1 Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu (Information on the physical and financial progress of the priority)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP2, natomiast informację na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.2.1.2.

[67] Na podstawie RPO WP (Tabela nr 4 Szacunkowa tabela finansowa w podziale na Osie priorytetowe oraz źródła finansowania dla RPO WP).

3.2.1.2 ANALIZA JAKOŚCIOWA (QUALITATIVE ANALYSIS)

Analiza finansowa

W ramach OP2, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **43** umowy z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **54 885 140,99 EUR**, co stanowi **106,52%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP2. W ramach zawartych umów zakończono **43** projekty na kwotę EFRR **54 885 140,99 EUR**, stanowiącą **106,52%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP2. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **54 885 140,99 EUR**, co odpowiada **106,52%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP2. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **54 885 140,99 EUR - 106,52%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP2.

Wykres 25. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP2 w stosunku do alokacji

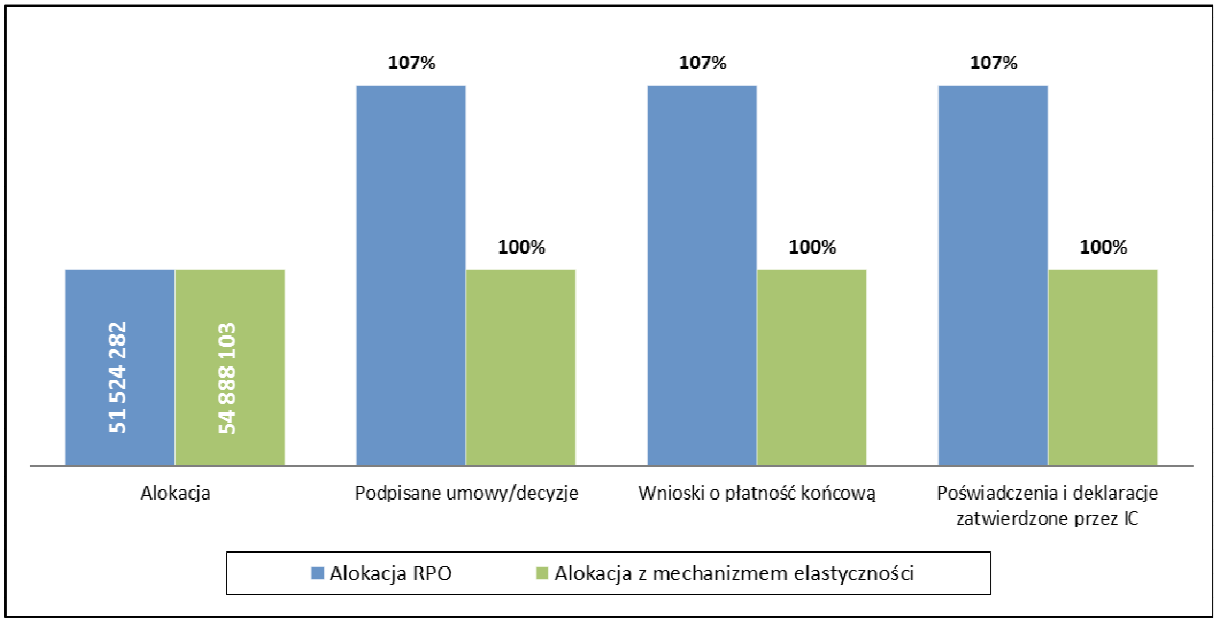

Tabela 33. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP2 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
2.1. Infrastruktura edukacyjna i naukowo – dydaktyczna	26 930 522,46	99,99%	74,14%
2.2. Infrastruktura i usługi tworzące podstawy społeczeństwa informacyjnego	27 954 618,53	100,00%	71,26%
Razem	**54 885 140,99**	**99,99%**	**72,67%**

Realizowane w ramach OP2 projekty obejmowały budowę, rozbudowę i modernizację oraz wyposażenie obiektów dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych, a także wdrożenie zintegrowanych i interaktywnych publicznych usług elektronicznych. Przedmiotem wsparcia była również kompleksowa rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury regionalnych sieci szkieletowych zapewniających publiczny, szerokopasmowy dostęp do usług elektronicznych i internetu na obszarach tzw. białych plam.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu przeprowadzonych zostało **6** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **52 478 734 EUR**[68], co stanowi **101,85%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP2.

Podział według sektora gospodarki:

Tabela 34. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP2 w podziale na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Administracja publiczna	9	7 293 444,47	13,29%	20,93%
Edukacja	23	30 017 136,43	54,69%	53,49%
Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego	6	4 374 337,03	7,97%	13,95%
Poczta i telekomunikacja	4	11 733 585,03	21,38%	9,30%
Nie dotyczy	1	1 466 638,04	2,67%	2,33%
Razem	**43**	**54 885 140,99**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza zakończonych projektów w ramach OP2 pod względem działu gospodarki wskazuje, iż największy strumień środków EFRR został skierowany na „Edukację" (54,69%). Powyższy podział spowodowany jest faktem, iż Działanie 2.1 *Infrastruktura edukacyjna i naukowo – dydaktyczna, w* ramach którego podpisanych zostało 21 umów o dofinansowanie, w całości wpisuje się właśnie w ww. dział gospodarki. W dziale gospodarki oznaczonym jako „Nie dotyczy" projekt realizowany był przez diecezję.

Podział według rodzajów beneficjentów:

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta wskazuje jako głównych biorców uczelnie (50,72%) oraz przedsiębiorstwa (27,65%). Biorąc pod uwagę liczbę zakończonych projektów, najliczniejszą grupę stanowią uczelnie z 22 umowami oraz jst z 10 umowami. Jako przedsiębiorców zakwalifikowano: 7 przedsiębiorców telekomunikacyjnych, w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2004 r. Nr 171, poz. 1800 ze zm.) wpisanych do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych, o którym mowa w art. 10 ustawy oraz 2 zakłady opieki zdrowotnej przekształcone w spółki prawa handlowego.

[68] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

Wykres 26. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP2 według rodzaju beneficjenta

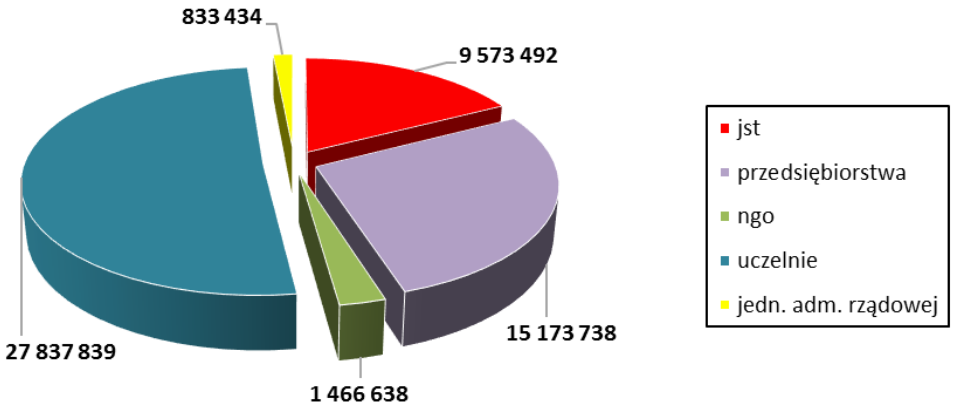

Podział przestrzenny na terenie województwa[69]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP2 wskazuje, iż największy strumień środków trafił do miasta Gdańska, na terenie którego zrealizowanych zostało 20 projektów (22,73 mln EUR). Drugim, pod względem wartości podpisanych umów, jest miasto Gdynia, gdzie zrealizowano 8 projektów (9,86 mln EUR). W Działaniu 2.1 *Infrastruktura edukacyjna i naukowo-dydaktyczna* zastosowano preferencję dotyczącą zlokalizowania projektów poza obszarem Trójmiasta. Realizowane projekty zlokalizowane są we wszystkich gminach, jednak ponad 61% środków trafiło do Trójmiasta. Oznacza to, iż ww. preferencja nie miała istotnego wpływu na decyzje o dofinansowaniu projektów.

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **78,09%** środków EFRR (**42 858 438,23 EUR** – 38 umów), natomiast na obszary wiejskie **21,91%** środków EFRR (**12 026 702,76 EUR** – 5 umów).

Wykres 27. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP2 w podziale na miasto/wieś

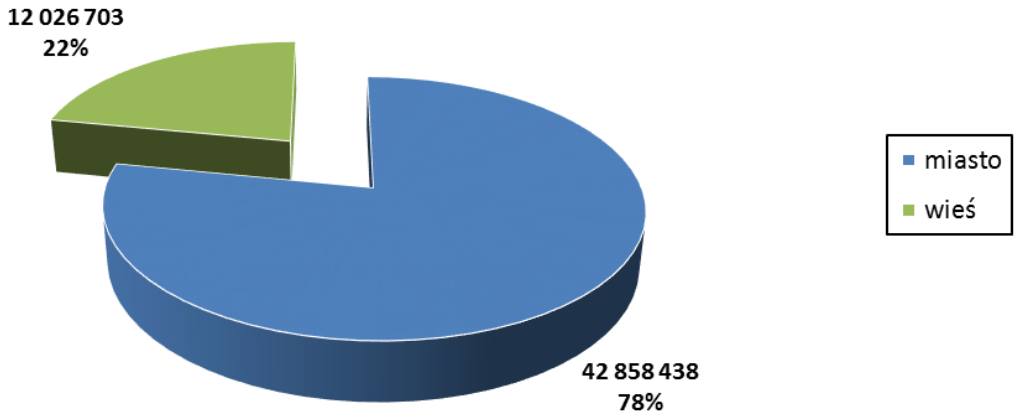

[69] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

Na ***obszary słabe strukturalnie*** skierowano **4 212 952,55 EUR** zakontraktowanych dotychczas środków EFRR, co stanowi **8,18%** całkowitej alokacji przeznaczonej na OP2.

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP2 to:

- **infrastruktura społeczna** - **21** zakończonych projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **26 930 522,46 EUR**. Beneficjenci projektów to uczelnie, jst, ngo oraz kościół;
- **społeczeństwo informacyjne** - **22** zakończone projekty na kwotę dofinansowania z EFRR **27 954 618,53 EUR**. Beneficjenci projektów to jst, uczelnie wyższe, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, przedsiębiorstwa telekomunikacyjne oraz organy administracji rządowej realizujące projekty z zakresu rozwoju usług społeczeństwa informacyjnego.

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP2 ukierunkowana była na tworzenie warunków sprzyjających budowaniu społeczeństwa wiedzy. W szczególności realizowane projekty dotyczyły poprawy jakości i dostępności infrastruktury naukowo-dydaktycznej szkół wyższych (2.1) oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego (2.2).

W ramach OP2 preferowane były przede wszystkim projekty partnerskie, kompleksowe, o charakterze regionalnym, a także wynikające z zapisów Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Pomorskiego oraz potrzeb rozwoju proinnowacyjnego.

OP2 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- zwiększenia liczby studentów oraz podniesienia krajowej i międzynarodowej rangi pomorskich uczelni;
- wzrostu liczby mieszkańców i podmiotów gospodarczych posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu;
- wzrostu liczby usług publicznych dostępnych on-line.

Tabela 35. Wskaźniki realizacji OP2

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba projektów z zakresu infrastruktury edukacyjnej i naukowo-dydaktycznej	20	21	105,00%	-
Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego,	16	22	137,50%	↑
w tym z zakresu usług społeczeństwa informacyjnego	12	18	150,00%	↑
Rezultat				
Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów (osoby)	20 000	127 795	638,98%	↑
Liczba osób, które uzyskały możliwość dostępu do szerokopasmowego internetu,	250 000	134 793	53,92%	↓
w tym na obszarach wiejskich (osoby)	85 000	134 793	158,58%	↑

Liczba procedur publicznych on-line:	250	860	344,00%	↑
miasta				
gminy	100	182	182,00%	↑
Liczba korzystających z usług publicznych on-line (załatwionych spraw) w ciągu roku	1 000 000	9 754 317	975,43%	↑
Oddziaływanie				
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym (%)	20,0	22,60	113,00%	-
Odsetek gospodarstw domowych	75	75	100,00%	-
MŚP posiadających dostęp do szerokopasmowego internetu w liczbie użytkowników ogółem (%)	75	86,90	115,87%	-
Odsetek jednostek samorządowych prowadzących usługi on-line (%)	100	96	96,00%	-

↑Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, w tym z zakresu usług społeczeństwa informacyjnego

Większa liczba projektów przyjętych do realizacji wynika z dużego zainteresowania wnioskodawców. Łącznie w dwóch konkursach dotyczących Działania 2.2 złożono 42 wnioski na łączną kwotę 161,62% dostępnej alokacji. Jest to pochodną stosunkowo niskiej minimalnej wartości projektów, określonej w regulaminie konkursów (1 mln PLN – ponad 240 tys. EUR w Poddziałaniu 2.2.2 lub 2 mln PLN – ponad 480 tys. EUR w Poddziałaniu 2.2.1), co pozwoliło na aplikowanie i w konsekwencji realizację większej liczby mniejszych przedsięwzięć.

↑Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów

Zakładano, że docelowa wartość wskaźnika wyniesie 20 000 osób. Uzyskanie znacznie wyższej wartości wskaźnika wynika ze specyfiki województwa pomorskiego, w którym kształci się relatywnie duża liczba studentów. Realizując zadania dotyczące doposażenia choćby tylko jednej katedry czy jednego laboratorium uczelnia w rezultacie wykazuje wszystkich studentów danego kierunku korzystających z infrastruktury, co jest poprawne metodologicznie. Ponadto, efektem realizacji zadań o szerokim spektrum odziaływania na społeczność akademicką, jak np. efektem projektu Politechniki Gdańskiej polegającego na zwiększeniu dostępności usług bibliotecznych i informacyjnych dla mieszkańców Trójmiasta i Pomorza jest udostępnienie infrastruktury dla 63 520 osób. Bardzo istotny jest również rezultat adaptacji Centrum Hewelianum na potrzeby naukowo-dydaktyczne pomorskich szkół wyższych, dzięki któremu z infrastruktury skorzystało 28 137 osób.

↓Liczba osób, które uzyskały możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu, w tym na obszarach wiejskich

Wszystkie projekty realizowane w tym zakresie dotyczyły inwestycji na terenach wiejskich. Podstawowym powodem prowadzenia wzmożonych inwestycji na terenach wiejskich jest wypełnianie „białych plam" – terenów zidentyfikowanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej, gdzie występuje problem braku stacji bazowych sieci komórkowych i, co za tym idzie, brak zasięgu telefonii komórkowej i dostępu do internetu. W ślad za tym przy wyborze projektów w ramach Poddziałania 2.2.1 preferowane były m.in. przedsięwzięcia zwiększające dostępność do internetu na obszarach wiejskich i w małych miastach. W tym zakresie nastąpiło wyraźne przekroczenie zakładanych wartości docelowych, co wynikało przede wszystkim ze znacznie wyższego niż zakładany

poziomu zainteresowania podmiotów prywatnych świadczeniem usług na wskazanych „białych plamach". Taka realizacji Poddziałania 2.2.1 zgodna jest ze strategicznym podejściem IZ RPO WP do rozwoju sieci szerokopasmowych tam, gdzie nie jest to komercyjnie opłacalne, tj. na obszarach wiejskich. Tak zatem, chociaż nie uzyskano planowanej wartości wskaźnika ogółem, znacznie przekroczono – w oparciu o podjęty wybór strategiczny, jego zakładaną wartość na obszarach wiejskich.

↑Liczba procedur publicznych on-line

Zakładano, że wartość docelowa wskaźnika wyniesie 250 procedur dla miast i 100 procedur dla gmin. Powodem wyższej wartości wskaźnika jest rozległy zakres rzeczowy projektów wskazanych do dofinansowania oraz szerokie, niesprecyzowane uprzednio, traktowanie definicji procedury publicznej. Przykładowo, działania realizowane w Słupsku dotyczące e-administracji i e-szkoły, zakładające m.in. prowadzenie dziennika elektronicznego, wygenerowało wartość wskaźnika na poziomie 207 procedur. Z kolei rozwój elektronicznych usług publicznych w Gdyni doprowadził do uzyskania 162 procedur (60 procedur dotyczących e-dziennika oraz procedur dostępnych w serwisie *Gdynia on-line*, gdzie po zalogowaniu dostępne są wnioski dotyczące wszystkich zadań publicznych gminy). Jeśli chodzi o procedury publiczne prowadzone w gminach, to za wykonanie 70% bazowej wartości wskaźnika odpowiada projekt Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku o zasięgu ogólnowojewódzkim, w ramach którego stworzono elektroniczną platformę komunikacji policji ze społecznością regionu. Rozwiązanie to zostało wdrożone we wszystkich 39 jednostkach policji w województwie pomorskim. Kolejnym przedsięwzięciem mającym znaczny wpływ na ostateczną wartość omawianego wskaźnika jest projekt Gminy Kościerzyna poświęcony e-administracji, generujący 56 procedur (m.in. prowadzenie dziennika elektronicznego we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjalnych).

↑Liczba korzystających z usług publicznych on-line (załatwionych spraw) w ciągu roku

Przekroczona wartość wskaźnika wynika ze znacznie większej niż zakładano liczby procedur publicznych on-line udostępnionych w wyniku realizacji projektów (por. wskaźnik „Liczba procedur publicznych on-line").

Cross-financing

W ramach OP2 przewidziano możliwość skorzystania z instrumentu elastyczności na poziomie od 10% do 15% kosztów kwalifikowalnych, co pozwoliło na wsparcie przedsięwzięć obejmujących elementy typowe dla zakresu interwencji EFS. Elementy te były finansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu. Takie podejście pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

Finansowaniu krzyżowemu podlegały m.in. szkolenia pracowników umożliwiające im optymalne wykorzystanie oraz właściwą obsługę zakupywanych w ramach projektów: maszyn, sprzętu lub oprogramowania. Wszystkie wydatki planowane w ramach instrumentu elastyczności były ściśle związane z realizowanymi projektami. Projekty polegające na zakupie nowoczesnego sprzętu czy wyposażenia (m.in. sprzęt laboratoryjny) wymagały uwzględnienia działań szkoleniowych, dzięki którym personel mógł optymalnie wykorzystywać możliwości zakupionych sprzętów oraz je właściwie obsługiwać. W ramach podpisanych umów o dofinansowanie w **30** projektach wystąpiło finansowanie krzyżowe w kwocie **502 988,45 EUR**.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP2 zidentyfikowano **21** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **26 930 522,46 EUR** o kategorii interwencji wpisującej się w redukcję ubóstwa. Zapewnienie odpowiedniej jakości infrastruktury dydaktycznej oraz naukowo-dydaktycznej w szkołach wyższych wpłynęło na poprawę jakości kształcenia i poziomu wykształcenia mieszkańców regionu, a także na poprawę ich dostępu do edukacji. Miało to również wpływ na upowszechnienie różnych form kształcenia ustawicznego

związanego z nabywaniem i doskonaleniem kwalifikacji zawodowych, realizowanego przez szkoły wyższe w województwie pomorskim.

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP2 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Ewaluacja

OP2 stanowiła przedmiot oceny łącznie w 10 badaniach ewaluacyjnych realizowanych w latach 2009-2016. Były to m.in. 4 badania on-going, realizowane w formule ocen wewnętrznych, które dotyczyły postępu realizacji celów Programu, w tym oceny realizowanej pod kątem KRW/DT (porównaj pozycje nr 7, 9, 10 oraz 12 w Tabeli 29.). Ich głównym celem była cykliczna ocena wsparcia i identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP. W odniesieniu do OP2 oceny wskazują, że przeprowadzona interwencja przełożyła się na poprawę jakości i dostępności infrastruktury dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej szkół wyższych, zwiększenie liczby studentów, a także na wzrost liczby mieszkańców i podmiotów gospodarczych posiadających szerokopasmowy dostęp do internetu.

Kolejnym, piątym badaniem wewnętrznym o charakterze on-going była analiza systemu oceny i wyboru projektów (pozycja nr 3). W opracowaniu tym wskazywano na złożoność i szeroki zakres przedmiotowy projektów w Poddziałaniu 2.2.2 – na etapie oceny formalnej odpadało nawet 50% wniosków. z drugiej strony jednak projekty po selekcji formalnej najczęściej przechodziły pozytywnie ocenę wykonalności. Całościowo system oceny i wyboru projektów należy uznać za adekwatny, trafny i kompletny.

Jeśli chodzi o badania zewnętrzne o charakterze on-going, to OP2 była objęta przez 3 analizy tego typu: badanie dotyczące analizy systemu wskaźników interwencji, badanie gotowości pomorskich uczelni do absorpcji środków z programu regionalnego i programów krajowych oraz badanie gotowości jednostek organizacyjnych SWP do absorpcji środków europejskich (odpowiednio pozycja nr 2, 4 oraz 5). Katalogi wskaźników produktu i rezultatu uznano za spójne, kompletne i wypełniające kierunki interwencji, a wskaźniki monitorują cele programu w sposób prawidłowy. W przypadku drugiego z wymienionych badań analizy wykazały, że większość badanych uczelni publicznych (w przeciwieństwie do prywatnych) ma doświadczenia w pozyskiwaniu i realizacji projektów współfinansowanych ze środków europejskich. Warunkiem ułatwiającym sprawne włączenie w ten proces uczelni niepublicznych jest zagwarantowanie przepływu informacji między kanclerzami uczelni o dobrych praktykach w procesie aplikowania o środki. W odniesieniu do trzeciego badania należy stwierdzić, że wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej (wszystkie działające w obszarze OP2, tj. m.in. wojewódzkie zespoły szkół policealnych, biblioteki wojewódzkie, centra i ośrodki doskonalenia nauczycieli) rzadziej posiadają doświadczenie w pozyskiwaniu środków europejskich, niż jednostki posiadające osobowość prawną. Ułatwieniem w tym zakresie było zaproponowanie szybkiej ścieżki udzielania pełnomocnictwa do złożenia wniosku aplikacyjnego.

Z punktu widzenia oceny efektów projektów realizowanych w ramach OP2 szczególnie istotne były 2 badania o charakterze ocen ex-post. Ocena komplementarności projektów (pozycja nr 15) wskazuje na silne powiązania wewnętrzne oraz powiązania z POKL. Działania podejmowane w ramach OP2 RPO WP charakteryzują się również stosunkowo dużą komplementarnością z projektami POIG, zarówno poprzez świadczenie rożnego typu usług dla ludności w formie elektronicznej jak i poprzez zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu.

Kompleksowej oceny OP2 dostarczają wyniki zewnętrznego badania ex-post pt. *Ocena efektów realizacji RPO WP* (pozycja nr 21). Poziom wykorzystania infrastruktury dydaktycznej szkół wyższych wspartej w wyniku realizacji projektów istotnie przekroczył założone wartości. istotnie poprawiła się jakość i dostępność infrastruktury dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej szkół wyższych

w województwie pomorskim, co sprzyja budowaniu społeczeństwa wiedzy. Interwencja doprowadziła również do wzrostu liczby mieszkańców pozostających w zasięgu szerokopasmowego internetu, częściowo korygując w tym zakresie zawodność rynku na terenach wiejskich. Wdrażanie projektów z obszaru e-usług przyczyniło się natomiast do zwiększenia liczby użytecznych usług skierowanych do większego grona odbiorców, choć w umiarkowanej skali.

Szczegółowe wnioski z przeprowadzonych badań (głównie odnoszące się do ocen ex-post) zostały wykorzystane przy opisie stopnia realizacji wskaźników OP2 oraz w podsumowaniu Osi poniżej.

Rekomendacje KE

Sytuacja w OP2 była przedmiotem debaty w trakcie spotkania rocznego w dniach 28-29 listopada 2011 roku, co zostało wyrażone również w piśmie KE z dnia 3 kwietnia 2012 roku. KE zwróciła uwagę, iż poziom kontraktacji w zakresie projektów dotyczących szerokopasmowego internetu wzrasta, jednakże realizacja projektów nadal nie jest na zadowalającym poziomie. Komisja oczekiwała bardzo ścisłego monitorowania realizacji projektów w szczególności w odniesieniu do zasad pomocy publicznej, zamówień publicznych i harmonogramu realizacji projektów. IZ RPO WP starała się zapewnić maksymalne wsparcie projektom z zakresu szerokopasmowego Internetu, które podpisały umowy w ramach Poddziałania 2.2.1 w dniu 29 lutego 2012 roku (szkolenia, bieżące konsultacje, opiekun merytoryczny po stronie IZ).

Dodatkowa kwestią, na którą zwracała uwagę KE w zakresie OP2 była realizacja w ramach RPO WP projektu z zakresu e-administracji w Gdyni. KE miała okazję zapoznać się z rezultatami tego projektu w trakcie jednego ze spotkań rocznych. Zdaniem KE ważne było, aby doświadczenia tego projektu powtórzyć w innych samorządach. W tym celu IZ RPO zorganizowała specjalne seminarium, na którym beneficjenci realizujący projekty z zakresu publicznych usług elektronicznych mogli podzielić się swoimi doświadczeniami w realizacji projektów.

Sytuacja w OP2 była jednym z przedmiotów debaty w trakcie spotkania rocznego, które odbyło się w dniach 15-16 stycznia 2013 roku. Omówiono m.in. kwestie poruszane przez KE w latach ubiegłych, czyli związane z rekomendacją KE dotyczącą organizacji przez IZ RPO WP spotkania, które byłoby platformą wymiany doświadczeń w zakresie realizacji projektów dotyczących e-administracji. IZ RPO WP na spotkaniu rocznym zaprezentowała najważniejsze informacje dotyczące zorganizowanej konferencji ICT DAY 2012. Konferencja zorganizowana została przez UMWP wraz z Interizon – Pomorskim Klastrem ICT, pod patronatem Ministerstwa Gospodarki. Skierowana została do środowiska biznesowego i naukowego województwa pomorskiego, a także przedstawicieli samorządu terytorialnego. W konferencji udział wzięło około 200 osób.

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz oceny jakościowej IZ)

Projekty wdrażane w ramach OP2 realizowały przede wszystkim Cel Szczegółowy 1 RPO WP – *Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców*. Pośrednio, przyczyniały się także do osiągnięcia pozostałych Celów szczegółowych Programu, zarówno w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich (głównie szkolnictwo wyższe), poprawy atrakcyjności osiedleńczej (szkolnictwo wyższe, usługi on-line, szerokopasmowy internet), jak i w obszarze przełamywania barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym (głównie szerokopasmowy internet).

Za osiągnięte należy także uznać cele sformułowane dla OP2, a przede wszystkim Cel główny *Tworzenie warunków sprzyjających budowaniu społeczeństwa wiedzy*. Ze względu na relatywnie niewielkie środki finansowe nie można mówić o całkowitym sprostaniu przez region wyzwaniom związanym z budową społeczeństwa wiedzy, ale dobra jakość i liczba zrealizowanych projektów, a także osiągnięcie bardzo wysokich poziomów realizacji zdecydowanej większości wskaźników, świadczy o wymiernym sprzyjaniu budowania na Pomorzu społeczeństw wiedzy.

Pozytywnie należy ocenić również realizację poszczególnych Celów szczegółowych OP2:

a) Cel szczegółowy 1: *Poprawa jakości i dostępności infrastruktury dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej szkół wyższych* (realizowany poprzez Działanie 2.1 *Infrastruktura edukacyjna i naukowo-dydaktyczna*).

Interwencja w ramach Działania 2.1 przyczyniła się do poprawy jakości i dostępności infrastruktury dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej szkół wyższych. Zrealizowane inwestycje zmodernizowały i rozbudowały bazę dydaktyczną uczelni z terenu województwa, umożliwiając studentom uczestnictwo w zajęciach w pomieszczeniach o wyższej funkcjonalności. Sale zostały wyposażone w nowoczesne urządzenia, pozwalające rozszerzyć ofertę i zakres prowadzonych zajęć. Przykładowo, dzięki realizacji projektu „Fizyka dla medycyny – przebudowa pomieszczeń i wyposażenie Pracowni zastosowań medycznych fizyki i obrazowania medycznego Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Uniwersytetu Gdańskiego", możliwe stało się praktyczne przeprowadzanie badań sygnałów elektrofizjologicznych. Nowe i zmodernizowane pracownie i laboratoria pozwoliły na wzrost liczby godzin, jaką studenci poświęcają na praktyczne doskonalenie swoich umiejętności, szczególnie tych potrzebnych w przyszłej pracy zawodowej. Deklaracje beneficjentów potwierdzają, że dzięki projektom to właśnie studenci są głównymi odbiorcami wsparcia, a trwałość projektów nie jest zagrożona.

Za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Interwencja na satysfakcjonującym poziomie uwzględniła wypełnianie celu związanego z dostosowaniem kierunków kształcenia do realnych potrzeb rynku pracy w warunkach dynamicznych zmian gospodarczych. Dzięki wdrożonym projektom więcej studentów może studiować na kierunkach pożądanych przez pracodawców, jednocześnie mogąc w większym stopniu rozwijać praktyczne umiejętności potrzebne w przyszłej pracy zawodowej. Potwierdzają to zarówno beneficjenci, oceniając efekty zrealizowanych projektów, jak i analiza wspartych kierunków kształcenia i zakresu udzielonego wsparcia. IZ RPO WP kontynuuje ww. podejście koncentrujące się na kształceniu o profilu praktycznym także w ramach RPO WP 2014-2020.

Za spełnioną należy także uznać preferencję związaną z realizacją projektów partnerskich (głównie poprzez wspólne działania Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Akademii Pomorskiej w Słupsku), chociaż pola do działań partnerskich należy raczej upatrywać we wspólnym wykorzystywaniu powstałej infrastruktury (np. w ramach partnerskich projektów badawczych/naukowych, co nie było przedmiotem interwencji w ramach Działania 2.1), a nie na etapie samego jej powstawania. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na realizację preferencji związanej z lokalizacją projektów poza Trójmiastem – dzięki silnej współpracy Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Akademii Pomorskiej w Słupsku, skutkującej realizacją w ramach RPO WP projektów partnerskich oraz komplementarnych, istotnemu wzmocnieniu uległ ośrodek akademicki w Słupsku. Działania na rzecz strategicznego wzmocnienia ośrodków akademickich poza Trójmiastem (głównie w Słupsku) są kontynuowane w ramach RPO WP 2014-2020.

Stosunkowo najsłabiej zrealizowana została preferencja dotycząca powiązania interwencji z Regionalną Strategią Innowacji dla Województwa Pomorskiego (RIS-P), głównie ze względu na dydaktyczny (a nie badawczo-rozwojowy) charakter projektów, a także stosunkowo ogólny charakter zapisów RIS-P.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 2.1 (*Zwiększenie liczby studentów oraz podniesienie krajowej i międzynarodowej rangi pomorskich uczelni*), należy stwierdzić, że chociaż widoczna jest poprawa marki pomorskich uczelni (na co dowodem jest np. awans w rankingu miesięcznika *Pespektywy* na 3 miejsce Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego w kategorii uczelni medycznych w Polsce), to jednak zakres możliwego w ramach RPO WP wsparcia, a także jego relatywnie niewielka skala, nakazują ostrożność w powiązaniu interwencji RPO WP z generalną zmianą rangi pomorskich uczelni. Wsparcie w ramach RPO WP należy uznać za jeden

z wielu elementów realizacji strategii rozwoju pomorskich uczelni, przy czym trzeba wziąć pod uwagę, iż znacznie większe środki pomorskie szkoły wyższe pozyskały z POIŚ i POIG, a także licznych projektów badawczo-rozwojowych i naukowych realizowanych ze źródeł krajowych i zagranicznych.

b) Cel szczegółowy 2: *Tworzenie podstaw rozwoju społeczeństwa informacyjnego* (realizowany poprzez Działanie 2.2 *Infrastruktura i usługi tworzące podstawy społeczeństwa informacyjnego*).

Interwencja w rozwój sieci szerokopasmowej przyczyniła się w sposób wymierny do zapewnienia bazy infrastrukturalnej dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie, szczególnie na obszarze tzw. „białych plam". Natomiast interwencja związana z wprowadzaniem nowych e-usług powinna być oceniona jako pierwszy, istotny krok w stronę zapewnienia kompleksowej obsługi on-line przez podmioty publiczne w województwie pomorskim.

Za zrealizowane należy uznać ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów. Za spełnioną należy uznać preferencję związaną z realizacją projektów o charakterze regionalnym, doprowadzających sieć szkieletową do miast powiatowych i miejscowości gminnych oraz preferencję dotycząca kompleksowości, ukierunkowującej projekty na rozbudowę publicznej sieci szkieletowej, poprawiającej dostępność do internetu na obszarach wiejskich i w małych miastach. Największy z wdrożonych projektów („Szerokopasmowe pomorskie – budowa sieci szkieletowo-dystrybucyjnej na terenie województwa pomorskiego", realizowany przez Orange Polska S.A.) zdecydowanie miał charakter regionalny, a pozostałe obejmowały tereny szeregu gmin i powiatów. Miasta ostatecznie nie zostały objęte interwencją, czego jednak nie należy interpretować w sposób negatywny. Zawodność rynku związana z nieopłacalnością inwestycji finansowanej wyłącznie przez dostawców internetu nie dotyczyła miast. Koncentrację na terenach wiejskich należy więc uznać za dostosowanie jej do aktualnych warunków przy zachowaniu strategicznego charakteru. Wsparcie w znacznym stopniu skierowane zostało na niwelowanie „białych plam" zidentyfikowanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej.

Za zrealizowaną należy także uznać preferencję związaną ze świadczeniem usług elektronicznych. Wsparte projekty, usprawniające obsługę mieszkańców były kierowane do możliwie szerokiego grona odbiorców, o czym świadczą m.in. wartości osiągniętych wskaźników. Jako przykład projektu kompleksowego, obejmującego znaczną część mieszkańców, można wskazać przedsięwzięcie „Rozwój elektronicznych usług publicznych w Gdyni" realizowane przez Miasto Gdynia, obejmujące zarówno wątki e-edukacji, jak i e-administracji.

Należy jednak zwrócić uwagę, że rozwiązania dofinansowane w ramach RPO WP miały w większości lokalny zasięg i punktowy charakter, przez co nie doprowadziły do rozwoju większej liczby e-usług na poziomie całego regionu. Nie zmienia to jednak pozytywnej oceny efektów poszczególnych projektów.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 2.2 (*Wzrost liczby mieszkańców i podmiotów gospodarczych posiadających szerokopasmowy dostęp do internetu* oraz *Wzrost liczby usług publicznych dostępnych on-line*), należy stwierdzić, że zostały one osiągnięte, o czym świadczoną w pełni zrealizowane wskaźniki przypisane do Działania. Szczególnego podkreślenia wymaga fakt istotnego zniwelowania kwestii braku dostępu do szerokopasmowego internetu na terenie „białych plam". Realizacja projektów z Poddziałania 2.2.1 pozwoliła zmniejszyć liczbę mieszkańców miejscowości bez węzła optycznego do 13% populacji, co uznać należy za sukces. W tym kontekście należy także podkreślić efektywną komplementarność prowadzonej interwencji z Działaniem 8.4 POIG (*Zapewnienie dostępu do internetu na etapie ostatniej mili*). W trakcie realizacji programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP2.

"Wyposażenie laboratoriów budynku Centrum Naukowo-Badawczego Medycyny Laboratoryjnej w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym"

BENEFICJENT: **Gdański Uniwersytet Medyczny**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **975 020,39 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **644 291,63 EUR**

"Szerokopasmowe pomorskie - budowa sieci szkieletowo - dystrybucyjnej na terenie województwa pomorskiego"

BENEFICJENT: **Orange Polska Spółka Akcyjna**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **30 746 876,91 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **8 675 234,20 EUR**

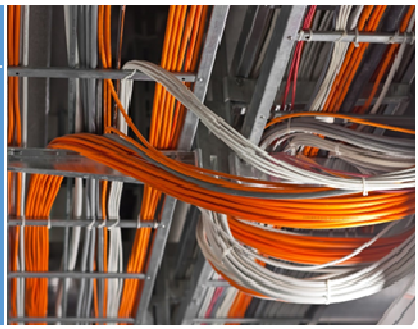

3.2.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI (SIGNIFICANT PROBLEMS ENCOUNTERED AND MEASURES TAKEN TO OVERCOME THEM)

W trakcie realizacji Programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP2.

3.3 OŚ PRIORYTETOWA 3 (OP3) – FUNKCJE MIEJSKIE I METROPOLITALNE (PRIORITY AXIS 3 – URBAN AND METROPOLITAN FUNCTION)

Celem głównym OP3 był rozwój funkcji miejskich i metropolitalnych w głównych ośrodkach rozwojowych. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP3 wyniosła **192 111 972 EUR**, z czego **163 295 176 EUR** to środki pochodzące z EFRR[70].

3.3.1 OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT OF TARGETS AND ANALYSIS OF THE PROGRESS)

3.3.1.1 INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU (INFORMATION ON THE PHYSICAL AND FINANCIAL PROGRESS OF THE PRIORITY)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP3, natomiast informacje na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.3.1.2.

3.3.1.2 ANALIZA JAKOŚCIOWA (QUALITATIVE ANALYSIS)

Analiza finansowa

W ramach OP3, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **29** umów z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **164 189 736,50 EUR**, co stanowi **100,55%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,22%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP3. W ramach zawartych umów zakończono **29** projektów na kwotę EFRR **164 189 736,50 EUR**, stanowiącą **100,55%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,22%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP3. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **163 981 065,68 EUR**, co

[70] Na podstawie RPO WP (Tabela nr 4 Szacunkowa tabela finansowa w podziale na Osie priorytetowe oraz źródła finansowania dla RPO WP).

odpowiada **100,42%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,09%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP3. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **163 981 065,68 EUR - 100,42%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,09%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP3.

Wykres 28. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP3 w stosunku do alokacji

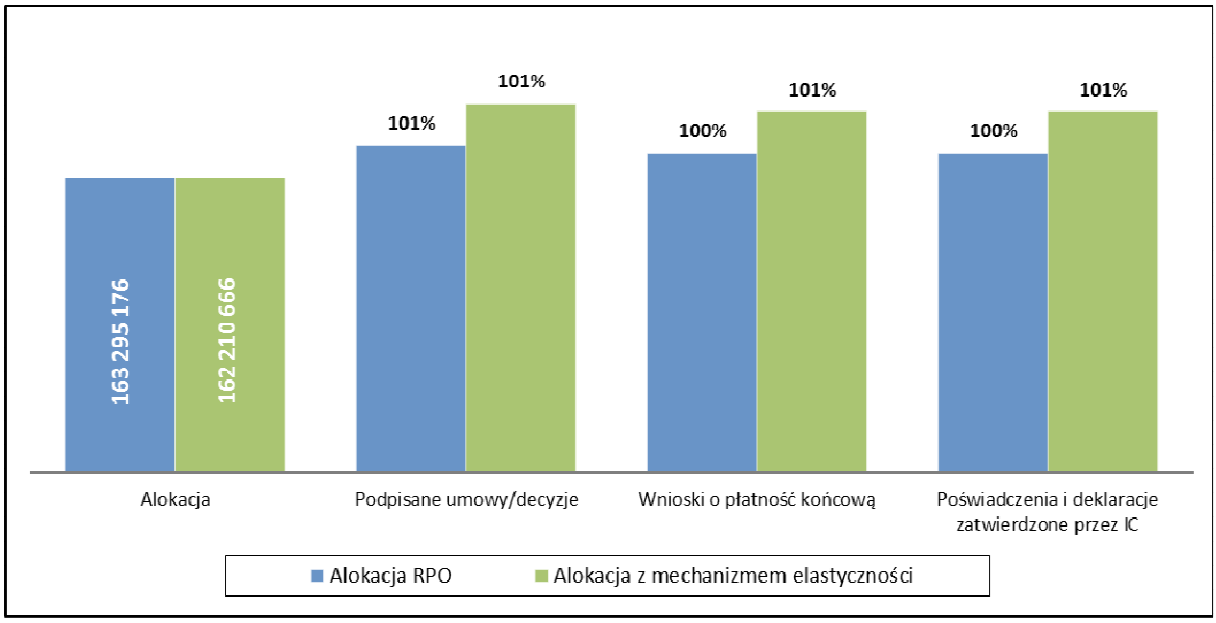

Tabela 36. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP3 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
3.1 Rozwój i integracja systemów transportu zbiorowego	59 226 251,89	99,66%	65,11%
3.2 Wzrost atrakcyjności przestrzeni miejskiej	55 624 403,02	99,97%	61,43%
3.3 Infrastruktura rozwoju miast – wsparcie pozadotacyjne	49 130 410,77	104,22%	100,00%
Razem	**163 981 065,68**	**101,10%**	**64,16%**

Realizowane w ramach OP3 projekty obejmowały modernizację i budowę liniowej i węzłowej infrastruktury transportu zbiorowego, a także zakup nowego taboru na potrzeby transportu zbiorowego. Ponadto wsparciem objęto kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, rewaloryzację, modernizację i adaptację zabudowy historycznej, jak również budowę lub przebudowę publicznej infrastruktury o funkcjach gospodarczych, społecznych oraz rekreacyjnych oraz opracowanie dokumentacji projektowej niezbędnej do realizacji inwestycji o podobnym charakterze, jak wymienione powyżej, w perspektywie finansowej 2014-2020, w tym m.in.: opracowanie studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego, OOŚ, programu funkcjonalno-użytkowego, dokumentacji technicznej, analiz finansowo-ekonomicznych. W ramach Działania 3.3 powstał FP JESSICA.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszonych zostało **8** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **127 307 892 EUR**[71], co stanowi **77,96%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP3.

Podział według sektora gospodarki:

Tabela 37. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP3 w podziale na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Administracja publiczna	23	82 911 000,60	50,56%	79,31%
Transport	3	17 478 694,90	10,66%	10,34%
Inne niewyszczególnione usługi	2	14 460 959,40	8,82%	6,90%
Nie dotyczy	1	49 130 410,77	29,96%	3,45%
Razem	**29**	**163 981 065,68**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza zakończonych projektów w ramach OP3 pod względem działu gospodarki wskazuje, iż największy strumień środków EFRR został skierowany na „Administrację publiczną" (50,56%). Powyższy podział spowodowany jest faktem, iż przeważającą część beneficjentów stanowiły jst realizujące projekty rewitalizacyjne, a także rozwijające transport miejski. W dziale gospodarki oznaczonym jako „Nie dotyczy" zawiera się umowa z EBI na utworzenie FP JESSICA.

Podział według rodzajów beneficjentów:

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta, wskazuje jako głównych biorców jst (59,84%), które zrealizowały 25 projektów w ramach OP3. Pozostały udział w ogólnej wartości zakończonych projektów (40,16%) stanowią przedsiębiorstwa, w tym zaliczony do nich EBI, które zrealizowały 4 projekty.

Wykres 29. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP3 według rodzaju beneficjenta

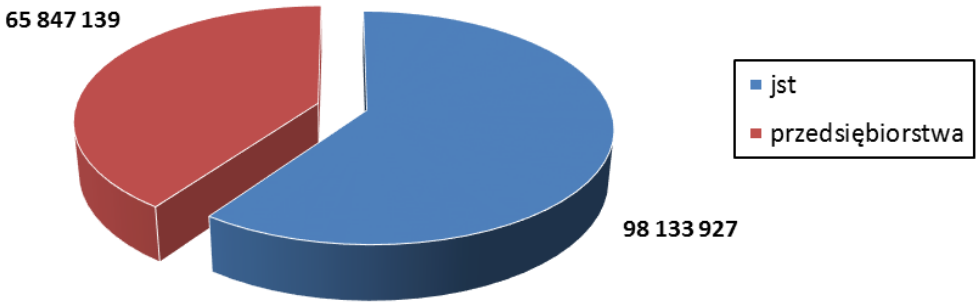

Podział przestrzenny na terenie województwa[72]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP3 wskazuje, iż największy strumień środków trafił do Trójmiasta oraz miasta Słupsk. Największym biorcą środków EFRR było miasto Gdańsk, na terenie którego zrealizowano 8 projektów (38,61 mln EUR). Drugim, pod

[71] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

[72] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

względem wartości podpisanych umów, jest miasto Gdynia, na terenie którego zrealizowanych zostało 5 projektów (26,77 mln EUR).

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **100,00%**[73] środków EFRR (**163 981 065,68 EUR** – 29 umów).

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP3 to:

- **transport** – **11** zakończonych projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **59 226 251,89 EUR**. Wszystkie umowy w zakresie transportu miejskiego zawarte zostały w ramach Działania 3.1;
- **przedsiębiorczość, innowacyjność i B+R** – **1** zakończony projekt na kwotę dofinansowania z EFRR **49 130 410,77 EUR** w ramach Działania 3.3 (FP JESSICA);
- **rewitalizacja** – **17** zakończonych projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **55 624 403,02 EUR**.

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP3 ukierunkowana była na rozwój funkcji miejskich i metropolitalnych w głównych ośrodkach rozwojowych. W szczególności projekty dotyczyły rozwoju i integracji systemów transportu zbiorowego (3.1) oraz zwiększania atrakcyjności przestrzeni miejskiej (3.2). Wsparcie w zakresie rozwoju funkcji miejskich i metropolitalnych, poza formą dotacyjną, miało również formę zwrotnych instrumentów finansowych, realizowanych w ramach Inicjatywy JESSICA (3.3).

W ramach OP3 preferowane były przede wszystkim projekty dotyczące obszarów miast powyżej 35 tys. mieszkańców, wpisujące się w zintegrowane plany rozwoju transportu miejskiego (w obszarze transportu miejskiego). Natomiast w obszarze zwiększania atrakcyjności przestrzeni miejskiej – projekty wykorzystujące wyniki inicjatyw i konsultacji społecznych, realizowane z zaangażowaniem społeczności lokalnych, dotyczące obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską lub uwzględnionych w gminnych programach opieki nad zabytkami. Ponadto, w odniesieniu do przedsięwzięć z zakresu kompleksowej rewitalizacji, wszystkie projekty musiały wynikać z programów rewitalizacji, dotyczyć obszarów zdegradowanych i być realizowane w sposób partnerski.

Szczególne znaczenie w ramach OP3 miała formuła dedykowana przygotowywaniu kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, stanowiąca dobrą praktykę w zakresie podejście negocjacyjnego i wielopoziomowego zarządzania procesami rozwojowymi. Obejmowała ona następujące etapy: przygotowanie lub aktualizacja programu rewitalizacji, wskazanie przez Miasto obszaru zdegradowanego/obszarów zdegradowanych, przygotowanie przez Miasto *Noty intencyjnej dla obszaru zdegradowanego*, konsultacja treści *Noty intencyjnej* z IZ RPO WP, uzgodnienie zakresu planowanych przedsięwzięć i podpisanie przez obie strony odpowiedniego porozumienia oraz – ostatecznie – przygotowanie projektu rewitalizacyjnego.

OP3 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- wzrostu spójności komunikacyjnej w Obszarze Metropolitalnym oraz upowszechnienia korzystania z transportu zbiorowego;
- zwiększenia efektywności zarządzania transportem zbiorowym wraz z poprawą bezpieczeństwa transportu zbiorowego;

[73] Powyższe wynika z specyfiki OP 3 ukierunkowanej na wsparcie miast, co przyczynia się do osiągnięcia głównego celu OP czyli Rozwojuj funkcji miejskich i metropolitalnych w głównych ośrodkach rozwojowych.

– rozwoju i przywrócenia utraconych funkcji społeczno-gospodarczych w miastach, w szczególności na terenach zdegradowanych, a także zwiększenia podaży atrakcyjnych terenów inwestycyjnych i rekreacyjnych oraz przestrzeni publicznych na obszarach miejskich.

Tabela 38. Wskaźniki realizacji OP3

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba projektów z zakresu transportu zbiorowego	15	11*	73,33%	↓
Liczba utworzonych węzłów integracyjnych transportu pasażerskiego	5	4	80,00%	-
Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych (km)	50	17,784	35,57%	↓
Liczba projektów z zakresu zwiększania atrakcyjności miast,	9	17	188,89%	↑
w tym liczba kompleksowych projektów rewitalizacyjnych	5	8	160,00%	↑
Rezultat				
Skrócenie czasu dostępności miejskim transportem zbiorowym do centrum obszaru metropolitalnego (min)	20	20,60	103,00%	-
Korzyści monetarne ze skrócenia czasu podróży (euro/rok)	20 000 000	24 472 756,82	122,36%	-
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów miast (ha)	200	359,3558	179,68%	↑
Oddziaływanie				
Liczba ludności w obszarze o dostępności 300m do przystanków miejskiego transportu zbiorowego (osoby)	960 000	1 154 498	120,26%	-
Liczba pasażerów obsługiwanych przez miejski transport zbiorowy (średnioroczna) (osoby)	185 000 000	295 911 579	159,95%	↑
Liczba nowych przedsiębiorstw powstałych na obszarze objętym rewitalizacją	150	2 213	1475,33%	↑

* w tym 3 projekty dokumentacyjne

↓Liczba projektów z zakresu transportu zbiorowego

Projekty dotyczące infrastruktury transportu zbiorowego są wysoce kosztochłonne. Przy dużych potrzebach regionalnych przypisanie do OP3 łącznie 17% środków Programu okazało się niewystarczające. W śródokresowym przeglądzie realizacji celów RPO WP zaznaczono, że już w roku 2010 dostępna alokacja na Działanie 3.1 została wyczerpana – w ramach 2 naborów wniosków wyłonionych zostało 5 projektów, o łącznym dofinansowaniu na poziomie 93,7% środków EFRR przypisanych do Działania. W RPO WP 2014-2020 alokacja na OP9 dotyczącą m.in. wsparcia transportu zbiorowego, została zwiększona do 26,6% środków EFRR przypisanych do programu (co ważne – przy puli środków nominalnie większej, niż w okresie 2007-2013). Mimo osiągnięcia omawianego wskaźnika produktu na poziomie niższym od zakładanego, to wskaźniki oddziaływania w zakresie transportu zbiorowego zostały osiągnięte. Można zatem stwierdzić, że 11 wdrożonych

projektów w wymiarze bezpośrednim i pośrednim przyniosło skutki współmierne bądź lepsze od założonych.

↓Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych

Wskaźnik ten został zrealizowany w niewielkim zakresie z uwagi na niedobór środków finansowych w omawianej Osi oraz fakt, iż do ciągów komunikacyjnych nie są wprost zaliczane ścieżki rowerowe (traktowane jako ciągi alternatywne. Na wartość nieomal 18 km zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych składają się głównie efekty 2 projektów – w ramach przedsięwzięcia gdyńskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Trolejbusowej Sp. z o.o. zmodernizowano odcinek o długości 11,5 km, natomiast w ramach etapu IIIC Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej wyremontowano 4,34 km trasy. Oprócz projektów mających na celu modernizację ciągów komunikacyjnych w okresie programowania 2007-2013 duży nacisk położono na rozbudowę infrastruktury rowerowej, kontraktując na ten cel około 19% środków w ramach OP3. Dzięki temu możliwa była realizacja projektu „Rozwój komunikacji rowerowej Aglomeracji Trójmiejskiej w latach 2007-2013", którego efektem jest m.in. wybudowanie 42 km dróg rowerowych w Gdańsku, Gdyni i Sopocie. Projekt ten odznaczył się dużą wartością dodaną – stanowił bowiem impuls do integracji różnych działań inwestycyjnych (np. w Gdańsku w dzielnicy Przymorze modernizacja ścieżki rowerowej była skorelowana z inwestycją wymiany sieci ciepłowniczej w rejonie ul. Chłopskiej i ul. Rzepichy, prowadzoną przez GPEC). Przedsięwzięcie otrzymało tytułu *Top Inwestycje Komunalne 2016* nadany przez wydawcę serwisu portalsamorzadowy.pl.

↑Liczba projektów z zakresu zwiększania atrakcyjności miast, w tym liczba kompleksowych projektów rewitalizacyjnych

Poziom realizacji wskaźnika dotyczącego liczby projektów zwiększających atrakcyjność miast jest prawie dwukrotnie wyższy, niż założono w RPO WP. W ramach Działania 3.2 pojawiły się zarówno projekty ukierunkowane na rozwój i zwiększenie atrakcyjności funkcji miejskich (przykładowo dostępu do kultury wysokiej dzięki modernizacji Teatru Muzycznego w Gdyni), czy też funkcji edukacyjnych (np. Centrum Hewelianum w Gdańsku, Szkoła Łacińska w Malborku).

Wartość wskaźnika dla kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przekraczająca założenia o 60%, wynika z zastosowanej przez IZ RPO WP procedury negocjacyjnej poprzedzającej konkurs w ramach Poddziałania 3.2.1. W odpowiedzi na konkurs złożone zostały zatem projekty bardzo dobrze wpisujące się w cele i rezultaty OP.

↑Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów miejskich

Przekroczenie zakładanej wartości referencyjnej o 80% wynika z większej niż zakładano liczby zrealizowanych kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szerszego zakresu projektów. Do wartości wskaźnika w największym stopniu przyczyniły się działania realizowane w Gdańsku (dzielnice Nowy Port – 65 ha i Dolne Miasto – 62 ha), w centrum Lęborka (60 ha) oraz w obrębie Traktu Książęcego w Słupsku (57,5 ha).

↑Liczba pasażerów obsługiwanych przez miejski transport zbiorowy

Podana wartość wskaźnika w znacznej mierze wynika z liczby pasażerów korzystających z ZTM Gdańsk i ZKM Gdynia (ok. 90%), natomiast wzrost liczby pasażerów między rokiem 2013 a 2015 o niemal 5 mln osób wynika w znacznej części ze wzrostu liczby podróżujących w samym Gdańsku. Upowszechnienie korzystania z miejskiego transportu zbiorowego jest efektem synergii pomiędzy interwencją ze środków RPO WP oraz POIŚ. Zwiększenie liczby pasażerów wynika także z modernizacji składów (oprócz Trójmiasta również w Słupsku i Starogardzie Gdańskim ze środków RPO WP), budowy kolejnych linii tramwajowych oraz budowy węzłów przesiadkowych, w tym *Bike&Ride* zwiększających zasięg oddziaływania komunikacji miejskiej na terenach peryferyjnych (środki POIŚ). Do osiągnięcia tak wysokiej wartości wskaźnika oddziaływania przyczyniło się również wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ruchem TRISTAR w Trójmieście, którego zadaniem jest m.in. zapewnianie płynności przejazdu oraz regulacja ruchu pojazdów komunikacji miejskiej

(w ramach POIŚ). Dzięki wdrożeniu systemu i wprowadzeniu tablic informacyjnych na przystankach pasażerowie mogą ponadto łatwo kontrolować rozkład jazdy oraz uzyskują informacje o ewentualnych opóźnieniach i zmianach trasy.

↑Liczba nowych przedsiębiorstw powstałych na obszarze objętym rewitalizacją

Projekty realizowane w ramach Poddziałania 3.2.1 dotyczyły w głównej mierze centrów miast, które są atrakcyjną lokalizacją na prowadzenie działalności gospodarczej (śródmieście Wejherowa, centrum Lęborka, Stare Miasto w Tczewie, Trakt Książęcy w Słupsku oraz m.in. Dolny Wrzeszcz i Dolne Miasto w Gdańsku). Rewitalizacja generująca korzyści zewnętrzne i rozwijająca aktywność mieszkańców jest czynnikiem, który dodatkowo pobudza rozwój przedsiębiorczości oraz przyciąga do centrum kolejne podmioty gospodarcze. Drugą możliwą przyczyną przekroczenia wskaźnika jest jednoczesna realizacja zamierzeń gminnych dotyczących rozwoju przedsiębiorczości na rewitalizowanych terenach, zgodnie z prawem lokalnym. Trzecim czynnikiem jest wpływ projektów finansowanych ze środków FP JESSICA w zakresie np. przebudowy istniejącej infrastruktury publicznej służącej rozwojowi funkcji gospodarczych (tj. stymulowania przedsiębiorczości).

Cross-financing

W ramach OP3 przewidziano możliwość skorzystania z instrumentu elastyczności na poziomie od 5% do 15% kosztów kwalifikowalnych, co pozwoliło na wspieranie przedsięwzięć obejmujących elementy typowe dla zakresu interwencji EFS. Elementy te były finansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu. Takie podejście pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

Finansowaniu krzyżowemu podlegały m.in. akcje szkoleniowe wśród społeczeństwa, kampanie informacyjno-edukacyjne, warsztaty artystyczne czy programy profilaktyczne. Wszystkie wydatki planowane w ramach instrumentu elastyczności były ściśle związane z realizowanymi projektami. Projekty z zakresu zwiększania atrakcyjności przestrzeni publicznych wiązały się z koniecznością przeprowadzenia wśród społeczeństwa kampanii informacyjnych i edukacyjnych oraz wszelkiego rodzaju warsztatów edukacyjnych i artystycznych. W ramach podpisanych umów o dofinansowanie w **19** projektach wystąpiło finansowanie krzyżowe w kwocie **3 247 025,08 EUR**.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP3 zidentyfikowano **17** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **55 624 403,02 EUR** o kategorii interwencji wpisującej się w redukcję ubóstwa.

Podjęte działania ukierunkowane na rewitalizację zdegradowanych dzielnic, a także inicjatywy wiążące się z kształtowaniem przestrzeni w centrach miast, przestrzeni o charakterystycznej zabudowie, jak również odpowiednim zagospodarowaniu stref administracyjno-biznesowych, gospodarczych i rekreacyjnych wpłynęły na kreowanie ich dobrego wizerunku jako miejsc przyjaznych mieszkańcom, turystom i inwestorom. Zrealizowane przedsięwzięcia przyczyniły się do stworzenia warunków sprzyjających ożywieniu społecznemu i gospodarczemu zdegradowanych obszarów miejskich.

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP3 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Ewaluacja

OP3 była przedmiotem oceny łącznie w 8 badaniach ewaluacyjnych realizowanych w latach 2009-2016. Było to m.in. 5 badań on-going, realizowanych w formule ocen wewnętrznych. Analizy te obejmowały postęp realizacji celów Programu (w tym ocenę realizowaną pod kątem KRW/DT) oraz system oceny i wyboru projektu (porównaj odpowiednio pozycje nr 7, 9, 10, 12 oraz pozycję nr 3 w Tabeli 29.). Głównym celem analiz postępu realizacji celów była cykliczna ocena wsparcia i identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP. z uwagi na włączenie działań dotyczących pobudzania aktywności gospodarczej oraz objęcie części projektów pomocą publiczną, wyniki wskazują na wysoką wartość dodaną przedsięwzięć realizowanych w ramach OP3. Na podstawie wniosków z badania systemu oceny i wyboru projektów skorygowana została informacja o trybie stosowania kryteriów strategicznych w warstwie dotyczącej uspołecznienia projektów. Dzięki temu preferowane były przedsięwzięcia wykorzystujące wyniki konsultacji społecznych, zarówno bazujące na inicjatywie mieszkańców, jak i realizowane przy współudziale społeczności lokalnej.

W zakresie badań zewnętrznych o charakterze on-going OP3 była przedmiotem analizy w badaniu systemu wskaźników RPO WP (porównaj pozycja nr 2). Dobrane wskaźniki produktu i rezultatu uznane zostały za kompletne i jednoznacznie interpretowalne. W opinii ewaluatorów nie można było natomiast jasno stwierdzić, czy miary postępu realizacji OP3 są w stanie ukazać pożądany kierunek zmian. Mogło to ich zdaniem powodować trudności w kontekście procesu monitoringu i ewaluacji, jednakże IZ RPO WP nie odnotowała podobnych problemów.

Szczególnie istotne dla oceny realizacji RPO WP były 2 badania o charakterze ocen ex-post. Badanie komplementarności (pozycja nr 15) wskazało, że projekty realizowane w obrębie Działania 3.1 RPO WP są uzupełniające wobec działań współfinansowanych z POIŚ oraz komplementarne w wymiarze przedmiotowym z projektami realizowanymi w obrębie Działania 4.3 RPO WP. Poddziałanie 3.2.1, prócz działań związanych z edukacją, odznaczało się jednym z najwyższych stopni komplementarności podmiotowej wobec interwencji POKL.

Kompleksowa ocena interwencji przeprowadzonej w ramach RPO WP (pozycja nr 21) dowodzi, iż inwestycje w obrębie OP3 przysłużyły się do wzrostu spójności transportowej oraz poprawy konkurencyjności komunikacji publicznej w miastach. Przeprowadzone inwestycje pozwoliły istotnie ograniczyć presję środowiskową, powodowaną przez wyeksploatowane pojazdy transportu zbiorowego, a także umożliwiły skorzystanie z alternatywnego względem własnego samochodu środka transportu w codziennych podróżach w obrębie miast i Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta. Zrealizowane projekty rewitalizacyjne wpisują się w aktywizację społeczną i gospodarczą zdegradowanych obszarów miejskich. Do realizacji komponentu miękkiego rewitalizacji wykorzystano cross-financing, a także dedykowane konkursy POKL, co stanowiło wówczas rozwiązanie nowatorskie w skali kraju. Jeśli chodzi o infrastrukturę rozwoju miast, to większość projektów realizowanych w ramach Działania 3.3 charakteryzowała się wysoką użytecznością dla mieszkańców, wywołała istotne efekty prozatrudnieniowe oraz stabilizację pozycji miast w regionalnym układzie funkcjonalno-osadniczym (m.in. projekty: „Budowa Centrum Administracyjno-Usługowego na terenie Pomorskiego Centrum Logistycznego w Gdańsku", „Rewitalizacja dworca PKP oraz terenów przydworcowych w Sopocie", „Reduta Wyskok. Rewitalizacja XIX wiecznego zabytkowego budynku na Dolnym Mieście w Gdańsku na rzecz przedsiębiorstw kreatywnych") . Skuteczność interwencji dzięki efektowi dźwigni była w tym przypadku wyższa niż w przypadku projektów realizowanych ze środków bezzwrotnych.

Szczegółowe wnioski z przeprowadzonych badań (głównie odnoszące się do ocen ex-post) zostały wykorzystane przy opisie stopnia realizacji wskaźników OP3 oraz w podsumowaniu Osi poniżej.

Rekomendacje KE

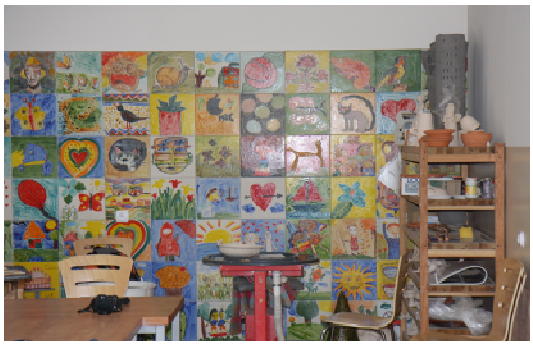

Wizyta przedstawicieli Komisji Europejskiej w dniach 14-16 stycznia 2013 roku - zwiedzanie Pracowni Ceramicznej Słupskiego Ośrodka Kultury

Na spotkaniu rocznym w dniach 28-29 listopada 2011 roku KE zgłaszała potrzebę ujednolicenia kwestii monitoringu, raportowania i ewaluacji IIF w Polsce polegającą na ustaleniu minimalnego zakresu informacji agregowanych przez każdy IIF. Wzór raportu miał za zadanie dostarczyć IZ RPO WP narzędzie monitorowania wdrażania IIF. W związku z tym IZ RPO WP przekazała odpowiednie informacje do MFP JEREMIE oraz MFP JESSICA. Menadżerowie w umowach z pośrednikami zamieścili odpowiednie zapisy obligujące do dostosowania sprawozdań kwartalnych i rocznych do wymagań Noty COCOF i tym samym umożliwienie IZ RPO WP raportowanie danych zgodnie z szablonem wskazanym w Załączniku II.

W rekomendacjach zawartych w piśmie KE z dnia 3 kwietnia 2012 roku KE podkreśla m.in. konieczność zapewnienia komplementarności działań realizowanych w ramach projektów rewitalizacyjnych (w RPO WP Poddziałanie 3.2.1, Poddziałanie 8.1.2 i Działanie 3.3) z projektami finansowanymi z EFS. IZ RPO WP już od 2008 roku prowadziła intensywne działania mające na celu zapewnienie maksymalnej komplementarności projektów rewitalizacyjnych z EFS. W opracowanych w 2008 roku Wytycznych dotyczących przygotowywania projektów w ramach Poddziałania 3.2.1 *Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne* RPO WP, stanowiących Załącznik nr 5 do Przewodnika Beneficjenta RPO WP, znalazł się rozdział poświęcony komplementarności działań rewitalizacyjnych z POKL. Wówczas już IZ RPO WP wskazała przykładowe możliwości finansowania działań o charakterze społecznym na obszarze rewitalizowanym w ramach POKL (5.4 *Rozwój potencjału trzeciego sektora*, 5.4.2 *Rozwój dialogu obywatelskiego*, 6.1.1 *Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy*, 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości oraz samozatrudnienia*, 7.2.1 *Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*, 7.2.2 *Wsparcie ekonomii społecznej*, 8.1.1 *Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw*). Od tego czasu IZ RPO WP nawiązała współpracę z Departamentem Europejskiego Funduszu Społecznego (IP dla komponentu regionalnego POKL) w celu takiego programowania konkursów w POKL, aby zapewnić maksymalną komplementarność Działań. Powyższa współpraca spowodowała, iż w Planach Działań na lata 2009, 2010, 2011, 2012 znalazły się zapisy promujące komplementarność POKL z RPO WP m.in. poprzez ogłaszanie w ramach Poddziałania 7.2.1 POKL konkursów, w których grupę docelową stanowiły w 100% osoby będące mieszkańcami obszarów zdegradowanych wskazanych w *Notach intencyjnych* przygotowywanych dla Poddziałania 3.2.1 RPO WP (konkurs w roku 2009, 2011), jak również poprzez wskazywanie preferencji dla osób z obszarów zdegradowanych w ramach kryteriach strategicznych (Plany Działań na lat 2009-2012).

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz oceny jakościowej IZ)

Projekty wdrażane w ramach OP3 realizowały przede wszystkim Cel Szczegółowy 2 RPO WP – *Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi*. Pośrednio, przyczyniały się także do osiągnięcia pozostałych Celów szczegółowych Programu, zarówno w zakresie podniesienia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrostu

kompetencji mieszkańców (głównie projekty rewitalizacyjne i inwestycje zwiększające potencjał rozwojowy miast), jak i w zakresie poprawy atrakcyjności osiedleńczej (rozwój transportu zbiorowego, rewitalizacja i inwestycje w miastach).

Za osiągnięte należy także uznać cele sformułowane dla OP3, tj. przede wszystkim Cel główny *Rozwój funkcji miejskich i metropolitalnych w głównych ośrodkach rozwojowych*. Jakość i liczba zrealizowanych projektów, a także osiągnięcie wysokich poziomów realizacyjnych większości wskaźników, świadczy o wymiernym wsparciu pomorskich miast, zarówno w zakresie transportu zbiorowego, jak i rewitalizacji i inwestycji wzmacniających ich potencjał. Należy mieć na uwadze, że faktyczne zapotrzebowanie miast na tego typu wsparcie (np. rewitalizacyjne) – zwłaszcza w formule dotacyjnej – znacznie przewyższyło możliwości finansowe Programu.

Pozytywnie należy ocenić również realizację poszczególnych Celów szczegółowych OP3:

Cel szczegółowy 1: *Rozwój i integracja efektywnych i przyjaznych środowisku miejskich systemów transportu zbiorowego* (realizowany poprzez Działanie 3.1 *Rozwój i integracja systemów transportu zbiorowego*).

Interwencja w ramach Działania 3.1 przyczyniła się do wzrostu spójności transportowej oraz poprawy konkurencyjności komunikacji publicznej w miastach. Poza mierzalnymi skutkami wzrostu liczby pasażerów, projekty przyczyniły się w istotny sposób do ograniczenia negatywnej presji środowiskowej powodowanej przez wyeksploatowane pojazdy transportu zbiorowego, a także umożliwiły skorzystanie z atrakcyjnego, alternatywnego względem własnego samochodu, środka transportu. Zwiększyła się także dostępność przestrzenna do transportu publicznego, w tym szczególnie dla osób z niepełnosprawnościami poprzez zakupy nowoczesnego taboru przystosowanego do ich potrzeb. Przykładem wysokiej jakości projektów w tym zakresie jest przedsięwzięcie „Zwiększenie konkurencyjności transportu publicznego w Gdyni, dzięki przebudowie infrastruktury komunikacji zbiorowej wraz z zakupem nowoczesnego taboru", realizowane w Gdyni i Sopocie przez Miasto Gdynia (laureat nagrody *RegioStars 2014*).

Za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w preferencjach dla projektów, przede wszystkim w zakresie koncentracji interwencji na obszarach miast powyżej 35 tys. mieszkańców wraz z ich funkcjonalnym otoczeniem. Dofinansowano grupę projektów kompleksowych, które przyczyniały się do rozwiązania problemu na zwartych obszarach miejskich (np. przedsięwzięcie „Zakup autobusów zasilanych gazem ziemnym CNG i montaż kolektorów słonecznych" realizowane w Mieście Słupsku oraz ościennych gminach: Słupsku, Kobylnicy i Dębnicy Kaszubskiej przez Miejski Zakład Komunikacji Spółka z o.o. w Słupsku).

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 3.1 (*Wzrost spójności komunikacyjnej w Obszarze Metropolitalnym oraz upowszechnienie korzystania z transportu zbiorowego* oraz *Zwiększenie efektywności zarządzania transportem zbiorowym wraz z poprawą bezpieczeństwa transportu zbiorowego*), należy stwierdzić, że dofinansowane inwestycje pozwoliły na skrócenie czasu przejazdu środków transportu zbiorowego oraz zwiększyły zarówno dostępność przestrzenną do przystanków autobusowych, jak również dostępność taboru komunikacji miejskiej dla osób z niepełnosprawnościami. Istotną cechą zrealizowanych projektów jest pozytywny wpływ na jakość środowiska w miastach, który determinowany jest zakupem nowoczesnego, niskoemisyjnego taboru, a także modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego, zwiększająca konkurencyjność względem komunikacji indywidualnej.

Cel szczegółowy 2: *Aktywizacja społeczna i gospodarcza zdegradowanych obszarów miejskich i podnoszenie atrakcyjności stref rozwojowych w miastach* (realizowany poprzez Działanie 3.2 *Wzrost atrakcyjności przestrzeni miejskiej* oraz Działanie 3.3 *Infrastruktura rozwoju miast*).

Interwencja w zakresie zwiększania atrakcyjności przestrzeni miejskiej była jednym z najlepiej ocenianych strumieni interwencji w ramach RPO WP, zarówno przez badania ewaluacyjne, jak i KE (np. projekt „Rewitalizacja Dolnego Miasta w Gdańsku" otrzymał nagrodę *RegioStars 2016*). Wiele zastosowanych na poziomie Programu rozwiązań (przede wszystkim w zakresie rewitalizacji) znacznie wyprzedziło mechanizmy obecnie powszechne/obowiązkowe (np. procedura negocjacyjna). z kolei wdrożenie Inicjatywy JESSICA[74] stanowiło skuteczne wprowadzenie formuły pozadotacyjnej w finansowaniu punktowych inwestycji miejskich (co zostało rozwinięte w ramach RPO WP 2014-2020). Inwestycje podnoszące atrakcyjność stref rozwojowych wzmocniły funkcje kulturalne, rekreacyjne i edukacyjne, cechując się wysoką użytecznością dla mieszkańców całych miast/powiatów, pomimo swego punktowego charakteru. W przypadku projektów JESSICA oraz inwestycji zwiększających potencjał rozwojowy miast, zrealizowane projekty wyraźnie podniosły atrakcyjność (także inwestycyjną) obszarów pomorskich miast – ze szczególnym uwzględnieniem Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta. Jako przykład mogą posłużyć projekty: „Rewitalizacja dworca PKP oraz terenów przydworcowych w Sopocie" realizowany przez Bałtycka Grupę Inwestycyjną S.A. lub „Budowa siedziby Gdyńskiej Szkoły Filmowej wraz z parkingiem podziemnym i zagospodarowaniem Placu Grunwaldzkiego i budową kolejki torowej" realizowany przez Miasto Gdynia). Należy podkreślić, że także poza Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta realizowano wysokiej jakości projekty, jak np. „Rewitalizacja Starego Browaru i przystosowanie go do funkcji komercyjnych" w Kościerzynie czy „Budowa kompleksu sportowego" w Kwidzynie). Dodatkowym dowodem na skuteczność i dobrą ocenę Inicjatywy JESSICA jest przyznanie jej w 2012 roku prestiżowego tytułu *Innowator 2012* dla najlepszego projektu samorządowego. Ponadto wdrażana w województwie pomorskim Inicjatywa JESSICA została wybrana do publikacji KE prezentującej dobre praktyki wdrażania projektów miejskich w UE[75].

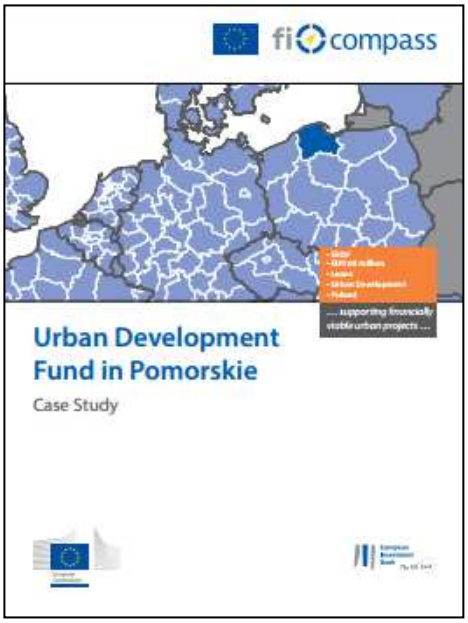

Za zrealizowane należy uznać ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Zgodnie z zapisami Programu realizowane były projekty zlokalizowane w miastach powyżej 35 tys. mieszkańców, wynikające z programów rewitalizacji opracowanych dla zdegradowanych obszarów miejskich oraz wdrażane w sposób partnerski (w przypadku rewitalizacji). Spełnione zostały także wszystkie preferencje, jak np. wykorzystywanie wyników inicjatyw i konsultacji społecznych, zaangażowanie społeczności lokalnych oraz uwzględnienie obiektów objętych ochroną konserwatorską. Jako przykład może posłużyć przedsięwzięcie „Rewitalizacja Traktu Książęcego w Słupsku", cechujące się wysokim zaangażowaniem mieszkańców w opracowanie koncepcji/wizji projektu oraz realizację działań projektowych. Projekt charakteryzował się także znacznym zaangażowaniem sektora pozarządowego oraz innych partnerów na wszystkich etapach wdrażania przedsięwzięcia, co stanowi praktyczną realizację zasady wielopoziomowego zarządzania. W kontekście komplementarności działań miejskich w ramach RPO WP z 14 przedsięwzięciami realizowanymi w POKL (Działanie 6.2, Poddziałanie 9.1.2 oraz Poddziałanie 7.1.2), najsilniejsze powiązanie pomiędzy interwencję EFRR i EFS zaobserwować można także w ww. przedsięwzięciu

[74] http://www.rpo.pomorskie.eu/documents/10184/22969/Inicjatywa%20JESSICA/0733bd5c-5e12-476c-a22b-914296da849d .

[75] https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/case-study_urban_development_fund_in_pomorskie_poland.pdf .

Miasta Słupska. Istotną kwestią było również obowiązkowe zastosowanie w projektach rewitalizacyjnych finansowania krzyżowego, które wzmocniło społeczny wymiar projektów.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniami 3.2 i 3.3 (*Rozwój i przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych na zdegradowanych terenach miejskich, a także zwiększenie podaży atrakcyjnych terenów inwestycyjnych i rekreacyjnych oraz przestrzeni publicznych na obszarach miejskich*), należy zwrócić uwagę, że pomimo ograniczonej alokacji (w stosunku do znacznych – wynikających z cywilizacyjnych zapóźnień – potrzeb pomorskich miast) zrealizowane projekty wpisały się w spodziewane efekty realizacji Osi, skutecznie rewitalizując zdegradowane obszary miejskie, aktywizując ich mieszkańców (dotkniętych najczęściej ubóstwem/wykluczeniem społecznym), a także podnosząc ich potencjał gospodarczy. Odnowie uległy także przestrzenie publiczne, o czym świadczą wyniki konkursu organizowanego przez samorząd województwa *Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Pomorskiego*, w którym laureatami są często obszary zdegradowane uczestniczące w rewitalizacji (np. Gdańsk – ul. Wajdeloty). z kolei punktowe inwestycje miejskie przyczyniły się do zwiększenia potencjału miast, szczególnie w zakresie ożywienia gospodarczego i kulturalnego.

"Rewitalizacja Traktu Książecego w Słupsku w obrębie I obszaru problemowego Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2009-2015"

BENEFICJENT: **Gmina Miejska Słupsk**

WARTOŚĆ PROJEKTU: **13 012 121,29 EUR**

WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **8 275 282,16 EUR**

W ramach Inicjatywy JESSICA Grupa Inwestycyjna HOSSA S.A.

otrzymała **4 795 204,79 EUR** pożyczki na **"Garnizon Kultury. Nowe Centrum promocji kultury i sztuki w Gdańsku Wrzeszczu. Projekt rewitalizacji zabytkowego kompleksu budynków na terenie dawnych koszar"**

3.3.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)

W trakcie realizacji Programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP3 poza kwestią związaną z kwalifikowalnością podatku VAT opisaną w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte kwestie zaradcze*.

3.4 OŚ PRIORYTETOWA 4 (OP4) – REGIONALNY SYSTEM TRANSPORTOWY (PRIORITY AXIS 4 – REGIONAL TRANSPORT SYSTEM)

Celem głównym OP4 była poprawa spójności i efektywności regionalnego systemu transportowego oraz jego sprawne powiązanie z systemem krajowym i transeuropejskim. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP4 wyniosła **261 441 174 EUR**, z czego **222 224 998 EUR** to środki pochodzące z EFRR[76].

[76] Na podstawie RPO WP (Tabela 4 Szacunkowa tabela finansowa w podziale na Osie priorytetowe oraz źródła finansowania dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013).

3.4.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)

3.4.1.1 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP4, natomiast informacje na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.4.1.2.

3.4.1.2 Analiza jakościowa (Qualitative analysis)

Analiza finansowa

W ramach OP4, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **66** umów z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **227 059 442,64 EUR**, co stanowi **102,18%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **100,01%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP4. W ramach zawartych umów zakończono **66** projektów na kwotę EFRR **227 059 442,64 EUR**, stanowiącą **102,18%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **100,01%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP4. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **226 995 406,02 EUR**, co odpowiada **102,15%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,98%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP4. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **226 995 406,02 EUR** - **102,15%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,98%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP4.

Wykres 30. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP4 w stosunku do alokacji

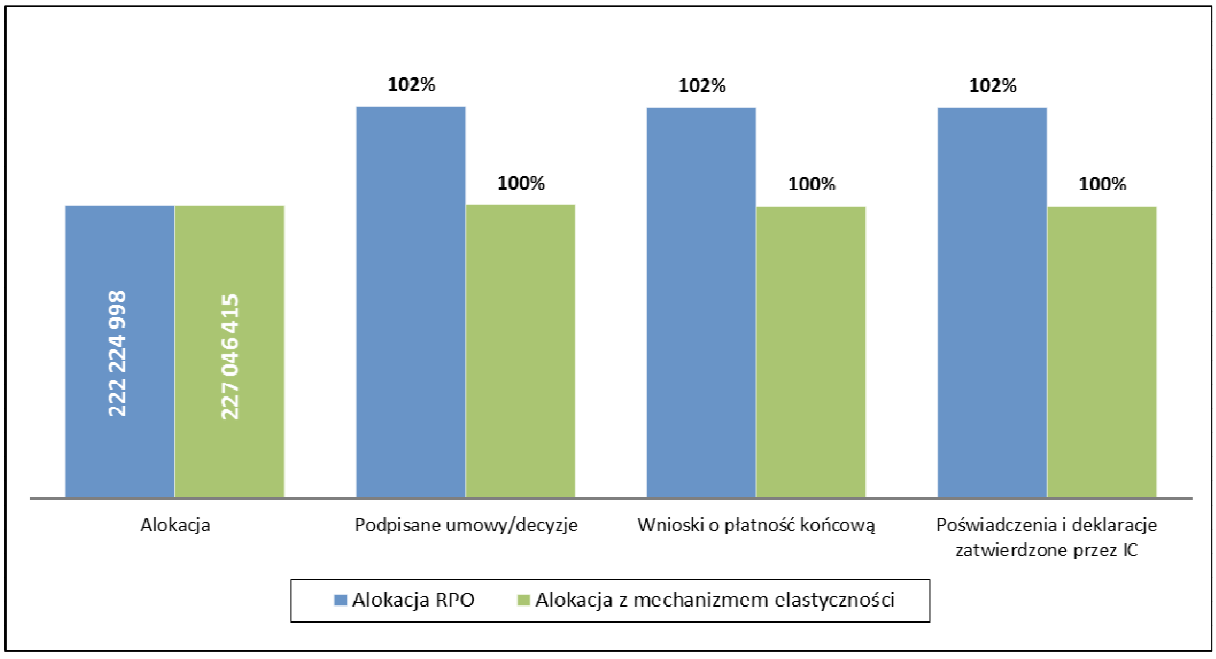

Tabela 39. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP4 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
Działanie 4.1 Rozwój regionalnej infrastruktury drogowej	159 398 451,55	100,00%	76,85%

Działanie 4.2 Rozwój regionalnej infrastruktury kolejowej	50 571 677,10	99,87%	74,19%
Działanie 4.3 Rozwój i poprawa dostępności węzłów transportowych	17 025 277,37	100,07%	75,00%
Razem	**226 995 406,02**	**99,98%**	**76,36%**

Realizowane w ramach OP4 projekty obejmowały rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej o znaczeniu ponadlokalnym i regionalnym. Przedsięwzięcia te dotyczyły usprawnienia ważnych dla województwa pomorskiego połączeń drogowych wiążących regionalny system transportowy z siecią dróg krajowych. Ponadto, wsparciem objęte zostały projekty z zakresu poprawy infrastruktury zapewniającej bezpośredni dostęp do węzłów transportowych. Dodatkowo wsparciu podlegały projekty dotyczące opracowania dokumentacji projektowej niezbędnej do realizacji inwestycji drogowych i kolejowych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszonych zostało **9** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **196 941 561 EUR**[77], co stanowi **88,62%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP4.

Podział według sektora gospodarki

Tabela 40. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP4 w podziale na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Administracja publiczna	61	179 571 839,17	79,11%	92,42%
Transport	5	47 423 566,85	20,89%	7,58%
Razem	**66**	**226 995 406,02**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza zakończonych projektów w ramach OP4 pod względem działu gospodarki wskazuje, iż największy strumień środków EFRR został skierowany na „Administrację publiczną" (79,11%). Powyższy podział spowodowany jest faktem, iż przeważającą część beneficjentów stanowiły jst realizujące projekty z zakresu dróg regionalnych i lokalnych. Projekty z działu „Transport" realizowane były przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz PKP Szybką Kolej Miejską w Trójmieście Sp. z. o.o..

Podział według rodzajów beneficjentów

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta, wskazuje jako głównych biorców jst (79,11%), które zrealizowały 61 projektów w ramach OP4, w tym 25 projektów o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 84 350 513,66 EUR realizowane były przez SWP. Pozostałą grupa beneficjentów to 5 przedsiębiorstw (20,89%): PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., które zrealizowały 4 projekty oraz PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o. z 1 projektem.

[77] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

Wykres 31. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP4 według rodzaju beneficjenta

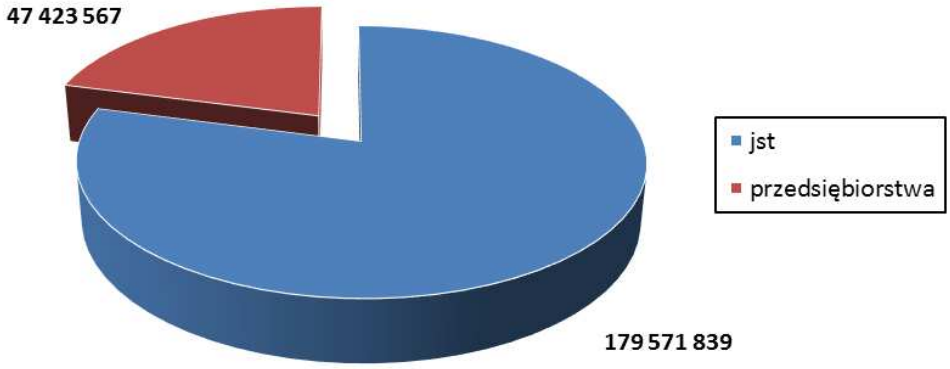

Podział przestrzenny na terenie województwa[78]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP4 wskazuje, iż największy strumień środków trafił do powiatu tczewskiego (31,56 mln EUR), na terenie którego zrealizowano 8 projektów. Znaczna pula środków trafiła również do miasta Gdańsk (30,33 mln EUR – 8 projektów) oraz powiatu wejherowskiego, na terenie którego zrealizowano 13 projektów (27,80 mln EUR).

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **48,28%** środków EFRR (**109 588 032,09 EUR** – 34 umowy), natomiast na obszary wiejskie **51,72%** środków EFRR (**117 407 373,92 EUR** – 32 umowy).

Wykres 32. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP4 w podziale na miasto/wieś

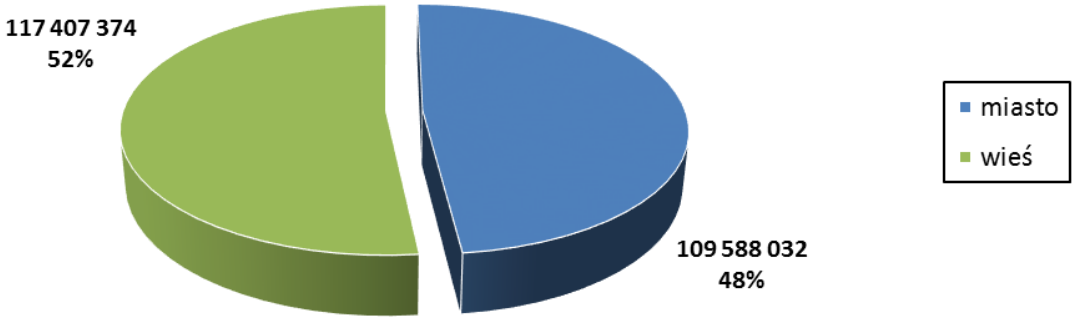

Na ***obszary słabe strukturalnie*** skierowano **32 162 482,49** EUR zakontraktowanych dotychczas środków EFRR, co stanowi **14,47%** całkowitej alokacji przeznaczonej na OP4.

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP4 to:

- **transport** - **66** zakończonych projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **226 995 406,02 EUR**. W obszarze tym zawierają się wszystkie projekty realizowane w OP4.

[78] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

Mapa 5. Inwestycje drogowe i kolejowe w ramach OP4 RPO WP oraz inwestycje komplementarne w ramach POIŚ

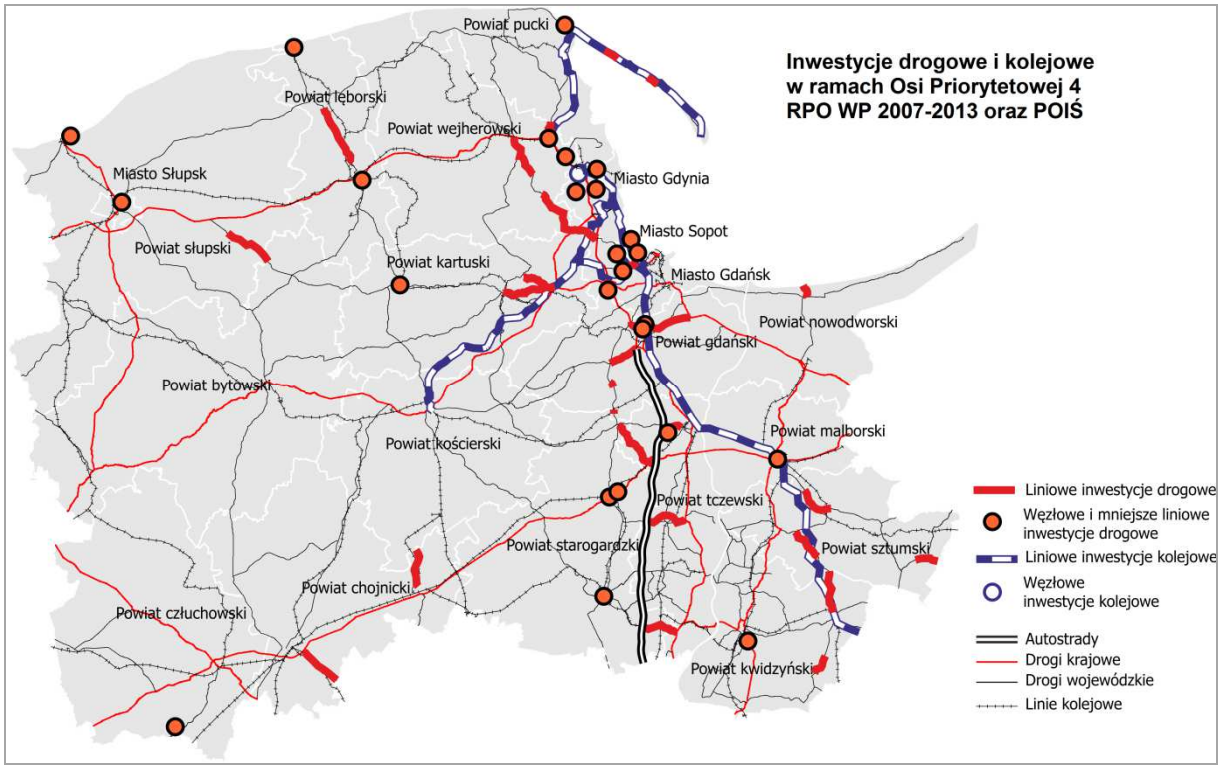

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP4 ukierunkowana była na poprawę spójności i efektywności regionalnego systemu transportowego oraz jego sprawne powiązanie z systemem krajowym i transeuropejskim. W szczególności realizowane były projekty z zakresu regionalnej infrastruktury drogowej (4.1), regionalnej infrastruktury kolejowej (4.2) oraz rozwoju i poprawy dostępności węzłów transportowych (4.3).

W ramach OP4 preferowane były przede wszystkim projekty wynikające ze *Strategii Rozwoju Transportu w Województwie Pomorskim na lata 2007-2020*, *Wojewódzkiego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego – Gambit Pomorski* oraz poprawiające dostępność do obszarów koncentracji ludności i aktywności gospodarczej (w tym turystycznej), a także do rynku pracy i usług edukacyjnych. W zakresie infrastruktury drogowej preferowane były ponadto projekty realizowane na drogach stanowiących powiązania z sieciami wyższego rzędu oraz na drogach o niezadowalającym poziomie bezpieczeństwa ruchu drogowego, odciążające od ruchu tranzytowego obszary intensywnie zamieszkałe, zmniejszające uciążliwość ruchu drogowego dla środowiska. W zakresie infrastruktury kolejowej preferowane były również inwestycje poprawiające dostępność do obszarów atrakcyjnych turystycznie i zmniejszające natężenie ruchu na przeciążonych odcinkach sieci drogowej, zaś w zakresie węzłów transportowych preferowane były projekty wpisujące się w programy rozwoju transportu drogowego, kolejowego, lotniczego, wodnego.

OP4 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- skrócenia czasów przejazdu między głównymi ośrodkami miejskimi oraz zredukowanie kosztów podróży i transportu;
- zwiększenia dostępności do terenów atrakcyjnych turystycznie oraz stref inwestycyjnych;
- zwiększenia poziomu bezpieczeństwa w transporcie;

– dostosowania zdolności przewozowych regionalnego transportu kolejowego;

– wzrostu zdolności węzłowej infrastruktury transportowej do rosnących potrzeb przewozowych.

Tabela 41. Wskaźniki realizacji OP4

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba projektów objętych wsparciem w ramach Osi Priorytetowej, w tym:				
z zakresu infrastruktury drogowej	30	52*	173,33%	↑
z zakresu infrastruktury kolejowej	10	8**	80,00%	-
z zakresu poprawy dostępności do węzłów transportowych	5	6	120,00%	-
Długość wybudowanych/ przebudowanych dróg (km)	160	188,642	117,90%	-
Długość wybudowanych/ przebudowanych linii kolejowych (km)	170	141,131	83,02%	-
Rezultat				
Korzyści monetarne ze skrócenia czasu podróży na nowych i zmodernizowanych drogach (euro/rok)	90 000 000	136 142 564,63	151,27%	↑
Korzyści monetarne ze skrócenia czasu podróży na nowych i zmodernizowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i towarowych (euro/rok)	7 000 000	5 610 997,94	80,16%	-
Oddziaływanie				
Liczba mieszkańców województwa w obszarze leżącym w zasięgu izochrony 60 minutowej dojazdu do Trójmiasta transportem drogowym (osoby)	1 900 000	1 597 038	84,05%	-
Liczba stolic powiatów (miejskich i ziemskich) zlokalizowanych w zasięgu dostępności 60 minut do Gdańska transportem drogowym	12	11	91,67%	-
Liczba pasażerów obsługiwanych w regionalnym transporcie kolejowym (bez kolejowego transportu metropolitalnego) (osoby)	15 000 000	13 616 894	90,78%	-

* w tym 18 projektów dokumentacyjnych
** w tym 5 projektów dokumentacyjnych

↑Liczba projektów objętych wsparciem w ramach Osi Priorytetowej w tym z zakresu infrastruktury drogowej:

Wskaźnik został osiągnięty w wymiarze większym niż planowano. Większa liczba zrealizowanych projektów przekłada się na przekroczenie wartości wskaźnika przebudowanych lub wybudowanych dróg (o 30 km), które jest jednak znacząco niższe niż w przypadku miernika dotyczącego liczby projektów. Wynika to z faktu, że ponad 1/3 zrealizowanych projektów to opracowania dokumentacji projektowej. W konkursach ogłaszanych od 2012 roku możliwe było uzyskanie dofinansowania na

„opracowanie dokumentacji projektowej niezbędnej do realizacji inwestycji drogowej w perspektywie finansowej 2014-2020, w tym m.in.: studium korytarzowe (dla nowoprojektowanych inwestycji liniowych), studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe, raport OOŚ, program funkcjonalno-użytkowy, dokumentacja techniczna, analiza finansowo–ekonomiczna". W efekcie na 52 podpisane umowy – 18 szt. dotyczyło opracowania dokumentacji. Duża liczba tego typu projektów zwiększyła ogólną liczbę projektów, nie wpływając na wzrosty w innych wskaźnikach, jednak projekty dokumentacyjne pozwolą na sprawniejsze wdrażanie RPO WP 2014-2020. Wartość wskaźnika „Liczba projektów objętych wsparcie z zakresu infrastruktury drogowej" liczona bez projektów dotyczących opracowania dokumentacji projektowej nie odbiegałaby znacząco od zakładanej (113%).

↑Korzyści monetarne ze skrócenia czasu podróży na nowych i zmodernizowanych drogach:

Wskaźnik jest składową oceny ekonomicznej przedsięwzięć drogowych i mostowych na sieci dróg wojewódzkich, stąd jego wartość koreluje z wartościami wskaźników „Liczba projektów objętych wsparciem w ramach Osi Priorytetowej z zakresu infrastruktury drogowej" (stopień realizacji 173,33%) oraz „Długość wybudowanych/przebudowanych dróg" (realizacja 188,642%). Największy udział w poziomie realizacji wskaźnika miały projekty zlokalizowane w Trójmieście, pozwalające na zwiększenie przepustowości układu drogowego i zmniejszenie kongestii. Innym typem projektu generującym zauważalne zmiany w skróceniu czasu przejazdu były budowy obwodnic, ponieważ nowe odcinki dróg prowadzone były poza obszarami zabudowanymi. W przypadku dróg o charakterze regionalnym ma to istotne znaczenie, ponieważ liczne ograniczenia prędkości wynikające m.in. z zagospodarowania sąsiedztwa drogi, przejść dla pieszych czy jednopoziomowych skrzyżowań powodują, że niemożliwe jest osiągnięcie wyraźnych zmian w skróceniu czasu przejazdu na odcinkach modernizowanych.

Cross-financing

W ramach OP4 nie przewidziano możliwości skorzystania z instrumentu elastyczności.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP4 nie zidentyfikowano projektów wpisujących się w redukcję ubóstwa (na podstawie kategorii interwencji).

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP4 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Ewaluacja

OP4 była przedmiotem oceny łącznie w 10 badaniach ewaluacyjnych w latach 2009-2016. W pierwszych latach wdrażania Osi IZ RPO WP realizowała oraz zlecała badania o charakterze ocen on-going. W 2009 roku przeprowadzona została analiza wskaźników programowych pod kątem ich adekwatności i użyteczności pomiaru, która wykazała m.in. ryzyko nieosiągnięcia wskaźników produktów w OP4 (porównaj pozycja nr 2 w Tabeli 29.). Ze względu na bardzo wczesny etap wdrażania OP4, nie zdecydowano się w tym czasie na dokonanie zmian wartości docelowych wskaźników. Sytuacja była jednakże monitorowana m.in. poprzez wewnętrzne badania ewaluacyjne, realizowane w latach 2010-2012, które dotyczyły postępu realizacji celów Programu oraz oceny wykonywanej pod kątem rozdysponowania dodatkowych środków w ramach KRW/DT (pozycje nr 7-9 oraz 12). Ich głównym celem była cykliczna ocena wsparcia i identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP. W przypadku OP4 stopień realizacji celów został uznany za zadowalający i aby go wzmocnić, zwiększono alokację ze środków KRW/DT. Ponadto pozytywnie oceniono realizację celu OP4, tj. lepszego powiązania dróg regionalnych z siecią dróg wyższego rzędu, przede wszystkim z autostradą A1.

W ramach ocen on-going zrealizowane zostało również badanie w formie ewaluacji wewnętrznej poświęcone ocenie kryteriów i systemu wyboru projektów w RPO WP (pozycja nr 3). W jej wyniku

wprowadzono pewne doprecyzowania w ramach oceny strategicznej projektów, choć trzeba jednocześnie podkreślić, że kryteria wyboru projektów na poszczególnych etapach oceny nie budziły zasadniczych zastrzeżeń z punktu widzenia adekwatności, trafności opisu i kompletności.

Z punktu widzenia oceny realizacji RPO WP, w tym OP4, istotne były 4 badania o charakterze ocen ex-post. Obszar transportu nie był przedmiotem osobnej oceny, niemniej jednak ze względu na wielkość alokacji i znaczenie dla rozwoju województwa pomorskiego był kompleksowo rozpatrywany w ewaluacjach dotyczących całego Programu.

W ramach oceny efektów środowiskowych wykonanej w 2013 roku wykazano m.in. pośredni wpływ projektów OP4 na ochronę środowiska, ochronę klimatu czy wzmocnienie bezpieczeństwa ekologicznego, głównie w zakresie ograniczenia emisji oraz poprawy jakości i ochrony wód. Warto jednak zaznaczyć, że ten wpływ był mniejszy niż w przypadku transportu miejskiego, co znajduje potwierdzenie w badaniu dedykowanemu wkładowi Programu w realizację Strategii EU2020 (pozycja nr 19). Transport drogowy relatywnie słabiej niż komunikacja miejska przyczyniał się do realizacji Priorytetu II *Rozwój zrównoważony Strategii Europa 2020*.

Interesujących wniosków dostarcza także badanie poświęcono komplementarności wewnętrznej RPO WP oraz komplementarności z krajowymi programami operacyjnymi, zrealizowane w 2014 roku (pozycja nr 15).Transport na tle innych obszarów tematycznych wypada stosunkowo słabo w zakresie komplementarności wewnętrznej, jedynie w przypadku komplementarności z POIŚ w ramach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta można mówić o widocznych związkach polegających na uzupełnianiu się projektów.

Kompleksowej oceny OP4 dokonano w ramach badania wykonanego w 2016 roku pt. *Ocena efektów realizacji RPO WP* (pozycja nr 21). W ewaluacji stwierdzono istotne znaczenie OP4 dla poprawy dostępności transportowej, w tym usprawnień między najważniejszymi ośrodkami gospodarczymi regionu. Największy efekt osiągnięto we wschodniej części województwa pomorskiego.

Szczegółowe wnioski z przeprowadzonych badań (głównie odnoszące się do ocen ex-post) zostały wykorzystane przy opisie stopnia realizacji wskaźników OP4 oraz w podsumowaniu Osi poniżej.

Rekomendacje KE

Sytuacja w OP4 była omawiana podczas spotkań rocznych z KE, jednak nie stanowiła ona przedmiotu szczególnych rekomendacji ze strony KE.

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz oceny jakościowej IZ)

Rozwój infrastruktury transportowej realizowany w OP4 był jednym z najważniejszych obszarów interwencji w RPO WP, na który też przeznaczono najwięcej środków. Dominującym obszarem wsparcia była infrastruktura drogowa, ale istotna część interwencji skierowana została również na infrastrukturę kolejową.

Projekty wdrażane w ramach OP4 realizowały przede wszystkim Cel Szczegółowy 2 RPO WP – *Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi*. Pośrednio przyczyniały się także do realizacji pozostałych Celów szczegółowych Programu, m.in. wpływając na poprawę atrakcyjności turystycznej – poprzez wzrost dostępności terenów atrakcyjnych turystycznie (np. linia kolejowa nr 213 Reda-Hel), czy też na przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym poprzez niwelowanie dysproporcji przestrzennych w zakresie dostępności transportowej.

Zakres przedmiotowy wybranych projektów świadczy o koncentracji wysiłków na rzecz realizacji głównych celów RPO WP w zakresie rozwoju regionalnego systemu transportowego, takich jak lepsze powiązanie dróg regionalnych z siecią dróg wyższego rzędu, w tym w szczególności z autostradą A1 oraz podnoszenie jakości najważniejszych dla regionu dróg oraz linii kolejowych. Cel główny OP4, tj. *Poprawa spójności i efektywności regionalnego systemu transportowego oraz jego sprawne powiązanie z systemem krajowym i transeuropejskim* należy uznać za zrealizowany w zadowalającym

stopniu. Efektem zrealizowanych inwestycji jest wzrost wewnątrzwojewódzkiej dostępności transportowej, szczególnie we wschodniej części regionu. W latach 2007-2013 dostępność transportowa mierzona wskaźnikiem drogowej dostępności transportowej (WDDT) zwiększyła się, choć należy mieć na uwadze, że wpływ na poprawę w tym zakresie miały również inwestycje z innych źródeł (w tym przede wszystkim z POIŚ i budżetu państwa). Poprawa dostępności i powiązanie regionalnego systemu transportowego z systemem krajowym i transeuropejskim odnosiły się zasadniczo do węzłów autostrady A1 – głównego korytarza transportowego w Polsce. Jednym z istotniejszych projektów zwiększających dostępność transportową względem autostrady A1 była przebudowa drogi wojewódzkiej nr 222 i nr 229 „Etap I Budowa obwodnicy Pelplina z przebudową drogi wojewódzkiej 229". Dojazd do innego węzła autostrady poprawiła również rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 224 stanowiącej dojazd z miasta Tczew do węzła autostrady A1 Stanisławie, a także budowa obwodnicy Skórcza, również stanowiącej element dojazdu do autostrady A1. z kolei zwiększenie dostępności obszaru metropolitalnego Trójmiasta od strony zachodniej odbyło się dzięki przebudowie drogi wojewódzkiej nr 211 Kartuzy-Żukowo i drogi powiatowej nr 1903G Kobysewo-Żukowo.

W ramach OP4 realizowane były także połączenia do głównych węzłów sieci transportowej w regionie jak porty morskie, węzły drogowe czy dworce kolejowe. Tak więc oprócz poprawy jakości kluczowych połączeń regionalnych uzyskano znaczącą poprawę dostępności transportowej do węzłów autostradowych i portów morskich, skutkujące wzrostem roli kluczowych węzłów transportowych.

Pozytywnie należy ocenić również realizację poszczególnych Celów szczegółowych OP4:

c) Cel szczegółowy 1: *Usprawnienie powiązań transportowych między najważniejszymi ośrodkami aktywności gospodarczej (w tym turystycznej) i koncentracji ludności w regionie* (realizowany poprzez Działanie 4.1 *Rozwój regionalnej infrastruktury drogowej* oraz Działanie 4.2 *Rozwój regionalnej infrastruktury kolejowej*).

Interwencja w ramach Działania 4.1 przyczyniła się znacząco do realizacji Celu szczegółowego 1 i poprawy jakości połączeń między głównymi ośrodkami koncentrującymi rozwój społeczno-gospodarczy regionu oraz ośrodków turystycznych. Interwencja przyczyniła się również do usprawnienia powiązań i poprawy dostępności regionu względem głównych korytarzy transportowych. Największy wpływ na spełnienie tego celu miały inwestycje realizowane na drogach wojewódzkich. Doprowadziły one do największych oszczędności czasowych w dojazdach do centrum Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta oraz wpłynęły na osiągnięcie w blisko 100% wskaźnika oddziaływania „Liczba stolic powiatów (miejskich i ziemskich) zlokalizowanych w zasięgu dostępności 60 minut do Gdańska transportem drogowym".

Istotą realizowanych projektów była przede wszystkim poprawa czasów przejazdów na poszczególnych odcinkach. W wyniku zrealizowanej interwencji osiągnięto „korzyści monetarne ze skrócenia czasu podróży" o ponad 50% wyższe niż pierwotnie zakładano, co świadczy o skuteczności wsparcia. Największy udział w poziomie realizacji wskaźnika „korzyści monetarnych" miały projekty zlokalizowane w Trójmieście, pozwalające na zwiększenie przepustowości układu drogowego i zmniejszenie kongestii. Przykładem inwestycji generujących największe korzyści monetarne są m.in. „Rozbudowa układu komunikacyjnego Trójmiasta wraz z układem komunikacyjnym Wielofunkcyjnej Hali Sportowo-Widowiskowej" zrealizowany przez Miasto Sopot na pograniczu Gdańska i Sopotu (projekt generujący ok. 41% korzyści monetarnych wszystkich inwestycji drogowych w OP4), czy też „Rozbudowa ul. Chwarznieńskiej w Gdyni – etap I" (projekt generuje ok. 10% korzyści monetarnych ogółem w OP4).

Innym typem projektu generującym zauważalne zmiany w skróceniu czasu przejazdu były budowy obwodnic, ponieważ nowe odcinki dróg prowadzone były poza obszarami zabudowanymi. Projekty budowy obwodnic (np. „Budowa Obwodnicy Pruszcza Gdańskiego", czy „Budowa obwodnicy Skórcza stanowiąca element dojazdu do autostrady A1 – Etap I") charakteryzowały się ponadto wysoką

skutecznością w realizacji celu usprawnienia powiązań i pozwoliły (częściowo lub w całości) na wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza centra miast poprzez wydzielenie dla tranzytu nowych korytarzy transportowych. Ograniczając ruch tranzytowy w centrach ośrodków miejskich, projekty te poprawiły również bezpieczeństwo oraz pozwoliły przenieść skutki presji środowiskowej transportu poza obszary zurbanizowane.

Istotą realizowanych projektów było także zwiększenie bezpieczeństwa drogowego, choć nie było to głównym celem interwencji. W latach 2007-2013 liczba ofiar śmiertelnych na drogach liczona na 1 000 mieszkańców spadła w województwie pomorskim o blisko 1/3, choć wpływ na to miały również inwestycje realizowane poza RPO WP.

Pomimo niewielkiej liczby zrealizowanych projektów w ramach Działania 4.2, interwencja spełniła zakładany cel poprawy połączeń infrastrukturalnych między głównymi ośrodkami regionu. Realizowane rewitalizacje linii kolejowych wpłynęły na poprawę parametrów technicznych szlaków kolejowych oraz przyczyniły się do ograniczenia spadku długości czynnych linii. Wskaźniki nie do końca obrazują jakościową zmianę, która dokonała się na infrastrukturze kluczowych linii regionalnych. Przede wszystkim jednak widoczna jest poprawa warunków organizacji ruchu kolejowego (w tym poprawa czasów przejazdu pociągów) i jakości infrastruktury pasażerskiej na liniach prowadzących do ośrodków turystycznych, regionalnych ośrodków gospodarczych, a także głównych węzłów transportowych, wpływając tym samym na realizację również Celu szczegółowego 2 *Podniesienie konkurencyjności regionalnych węzłów transportowych* (osiągnięto bowiem dodatkowe efekty dla możliwości przewozu ładunków na relacjach do i z Portu Morskiego w Gdyni). Inwestycje te wpływały także na poprawę dostępności stacji i przystanków kolejowych, do których zbyt duża odległość jest głównym powodem wyboru samochodu osobowego w dojazdach do miejsc pracy lub nauki w województwie pomorskim, zamiast publicznego transportu zbiorowego[79].

Zrealizowane inwestycje znacząco zwiększyły spójność transportową województwa w obszarze transportu kolejowego. Pozwoliły osiągnąć także efekty synergii w zakresie transportu towarów. Pozytywnym przykładem takiej realizacji jest rewitalizacja tzw. kościerskiego korytarza kolejowego (linia kolejowa nr 201). Poprawa warunków ruchu, dostępności dla pasażerów oraz skrócenie czasu przejazdów pozwoliły diametralnie podnieść atrakcyjność transportu kolejowego. Biorąc pod uwagę, że linia kolejowa nr 201 prowadzi do Portu Morskiego w Gdyni, jej rewitalizacja stanowi projekt komplementarny wobec planów rozwoju tego węzła transportowego. Ograniczenia przepustowości występujące na równoległych liniach kolejowych mogą spowodować znaczący wzrost liczby pociągów towarowych wywożących/dowożących ładunki do portu po zrewitalizowanym szlaku. Rewitalizacja linii kolejowej nr 201 wraz z budową Pomorskiej Kolei Metropolitalnej jako projektem komplementarnym (wspartym w ramach Działania 7.1 POIŚ) pozwoliła także na uruchomienie połączeń kolejowych w dotychczas niedostępnych relacjach: ze stacji Gdynia Główna i Gdańsk Wrzeszcz do Portu Lotniczego Gdańsk-Rębiechowo oraz do Kartuz.

Usprawnieniu połączeń kolejowych służyła także rewitalizacja linii kolejowej nr 213 Reda-Hel, która ma ogromne znaczenie dla ruchu turystycznego w dojazdach do miejscowości położonych na Półwyspie Helskim. Ruch pociągów na tej linii ma nie tylko znaczenie regionalne, ale i krajowe (z uwagi na prowadzenie tym szlakiem połączeń dalekobieżnych). Inwestycje poprawiły konkurencyjność transportu kolejowego względem transportu drogowego dla mieszkańców północnej części województwa, zwłaszcza w sezonie turystycznym oraz pośrednio pozwalają ograniczać presję na środowisko w tym obszarze[80].

d) Cel szczegółowy 2: *Podniesienie konkurencyjności regionalnych węzłów transportowych* (realizowany poprzez Działanie 4.3 *Rozwój i poprawa dostępności węzłów transportowych*).

[79] Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS, *Praca badawcza pt. Badanie pilotażowe zachowań komunikacyjnych ludności w Polsce*, Jachranka 2015.
[80] Półwysep Helski zalicza się do obszarów cennych przyrodniczo.

Ze względu na niską dostępność środków (mała skala interwencji) cel został osiągnięty w umiarkowanym stopniu. Dużo większy wpływ w tym zakresie miała realizacja komplementarnych projektów w ramach POIŚ.

W głównej mierze cel był realizowany poprzez projekty dotyczące przebudowy dróg dojazdowych stanowiących połączenia do głównych węzłów sieci transportowej w regionie, jak porty morskie, węzły drogowe czy dworce kolejowe. Efektywność tych projektów polegała na wzmacnianiu rozwoju transportu multimodalnego. Przykładem takiego projektu jest np. poprawa dostępności portów w Łebie, Ustce czy Władysławowie. Zrealizowane projekty poprawiły jakość infrastruktury i skróciły czasy dojazdów do węzłów transportowych.

Tylko jedna inwestycja polegała na budowie węzła integracyjnego („Budowa infrastruktury integracyjnego węzła transportowego w Tczewie”[81]) i przyczyniała się bezpośrednio do integracji systemów transportowych, a pośrednio wspierała także rozwój transportu zbiorowego, który był finansowany w ramach Działania 3.1.

Cel szczegółowy 2 pośrednio był realizowany również przez niektóre projekty finansowane w Działaniu 4.1, polegające na budowie dróg dojazdowych do węzłów transportowych oraz realizowaną w Działaniu 4.2 rewitalizację linii kolejowej 201 prowadzącej do Portu Morskiego w Gdyni, która oprócz poprawy dostępu do portu generuje również efekty w transporcie towarowym.

Ze względu na relatywnie niewielkie środki finansowe nie można mówić o całkowitym sprostaniu przez region wyzwaniom transportowym. W szczególności niewielki był wpływ RPO WP na rozwój multimodalności w transporcie pasażerskim (z uwagi na skalę interwencji). Również wewnątrzwojewódzka dostępność transportowa pozostała nadal zróżnicowana. Za najlepiej dostępne tereny uznawane są: Obszar Metropolitalny Trójmiasta oraz pas gmin położonych wzdłuż autostrady A1.

W dużym stopniu poprawiła się dostępność transportowa wschodniej części regionu z uwagi na realizację projektów dotyczących usprawnienia ważnych dla województwa połączeń drogowych wiążących regionalny system transportowy z siecią dróg krajowych i z transeuropejską siecią transportową przebiegającą przez obszar województwa (powiązana z autostradą A1), natomiast dostępność zachodniej i południowo-zachodniej części województwa poprawiła się w stosunkowo niewielkim stopniu.

"Przebudowa układu drogowego Węzła Św. Maksymiliana wraz z budową tunelu drogowego pod Drogą Gdyńską, torami SKM i PKP w Gdyni"

BENEFICJENT: **Gmina Miasta Gdyni**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **14 206 855,45 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **10 271 890,93 EUR**

[81] Projekt zajął I miejsce w konkursie na "Najlepiej zorganizowaną przestrzeń publiczną w Polsce" w kategorii „Nowo wykreowana miejska przestrzeń publiczna” za przebudowę węzła transportowego. Organizatorem konkursu było Towarzystwo Urbanistów Polskich, przy patronacie honorowym Prezydent RP.

"Budowa infrastruktury transportowego węzła integracyjnego w Tczewie"

BENEFICJENT: **Gmina Miejska Tczew**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **3 929 089,30 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **2 877 218,95 EUR**

3.4.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI (SIGNIFICANT PROBLEMS ENCOUNTERED AND MEASURES TAKEN TO OVERCOME THEM)

W trakcie realizacji Programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP4.

3.5 OŚ PRIORYTETOWA 5 (OP5) – ŚRODOWISKO I ENERGETYKA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU (PRIORITY AXIS 5 – THE ENVIRONMENT AND ENVIRONMENT FRIENDLY ENERGY)

Głównym celem OP5 była poprawa stanu środowiska naturalnego i ograniczenie zagrożeń ekologicznych. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP5 wyniosła **66 612 118 EUR**, z czego **56 620 300 EUR** to środki pochodzące z EFRR[82].

3.5.1 OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT OF TARGETS AND ANALYSIS OF THE PROGRESS)

3.5.1.1 INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU (INFORMATION ON THE PHYSICAL AND FINANCIAL PROGRESS OF THE PRIORITY)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP5, natomiast informacje na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.5.1.2.

3.5.1.2 ANALIZA JAKOŚCIOWA (QUALITATIVE ANALYSIS)

Analiza finansowa

W ramach OP5, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **94** umowy z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **55 910 203,49 EUR**, co stanowi **98,75%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,30%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP5. W ramach zawartych umów zakończono **94** projekty na kwotę EFRR **55 910 203,49 EUR**, stanowiącą **98,75%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,30%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP5. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **55 171 312,77 EUR**, co odpowiada **97,44%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,96%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP5. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **55 171 312,77 EUR** (**97,44%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,96%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP5.

[82] Na podstawie RPO WP (Tabela 4 Szacunkowa tabela finansowa w podziale na Osie priorytetowe oraz źródła finansowania dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013).

Wykres 33. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP5 w stosunku do alokacji

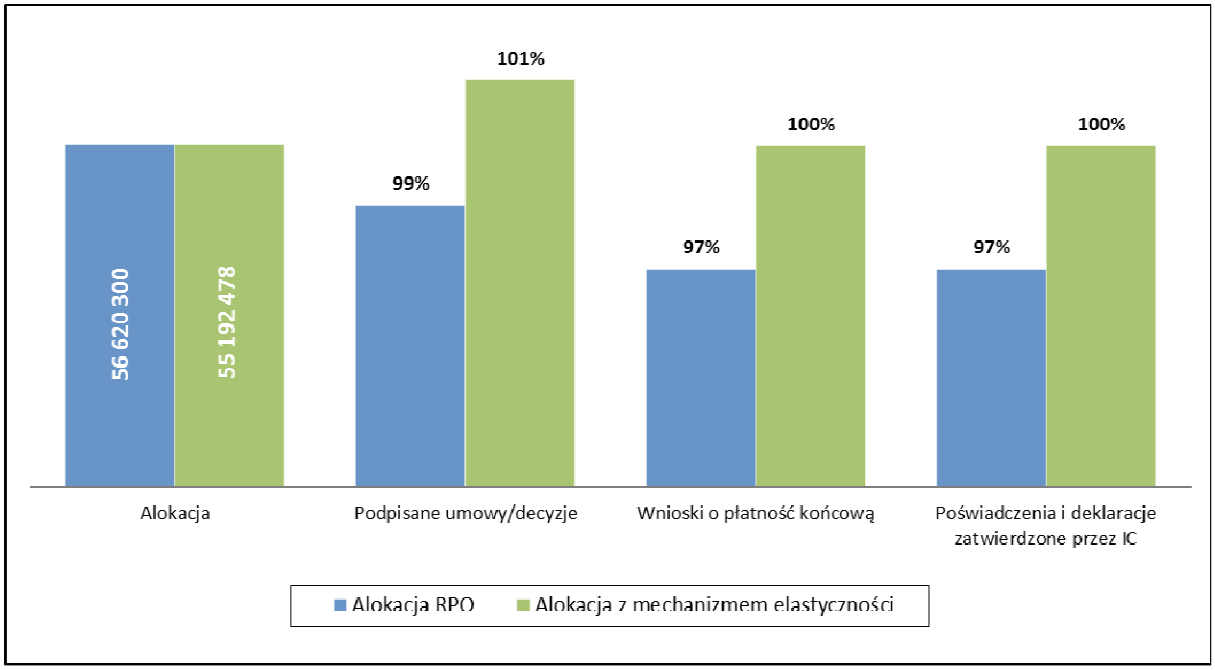

Tabela 42. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP5 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
5.1 Gospodarka odpadami	10 229 806,74	100,00%	57,38%
5.2 Gospodarka wodna	9 144 874,72	99,78%	75,00%
5.3 Zarządzanie informacją o środowisku	1 323 330,95	100,00%	75,00%
5.4 Rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych	9 573 485,91	100,00%	71,91%
5.5 Infrastruktura energetyczna i poszanowanie energii	24 899 814,46	100,00%	63,90%
Razem	**55 171 312,77**	**99,96%**	**67,07%**

Realizowane w ramach OP5 projekty obejmowały m.in. budowę i rozbudowę regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych, budowę lub przebudowę urządzeń wodnych oraz tworzenie, rozbudowę i wdrażanie systemów monitorowania i kontroli środowiska. Ponadto, finansowaniu podlegały projekty skoncentrowane na budowie, rozbudowie lub przebudowie infrastruktury oraz urządzeń niezbędnych do produkcji energii pozyskiwanej ze źródeł energii odnawialnej, rozbudowie lub przebudowie scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło, obejmujące źródła, sieci i węzły cieplne oraz kompleksowej termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, połączonej również z przebudową źródeł wytwarzania energii. Wsparcie w OP5 umożliwiło również dofinansowanie opracowania dokumentacji projektowej niezbędnej do realizacji inwestycji o podobnym charakterze, jak wymienione powyżej, w perspektywie finansowej 2014-2020, w tym m.in.: opracowanie studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego, OOŚ, programu funkcjonalno-użytkowego, dokumentacji technicznej, analiz finansowo-ekonomicznych.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszonych zostało **7** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **53 586 847 EUR**[83], co stanowi **94,64%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP5.

Podział według sektora gospodarki

Tabela 43. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP5 w podzile na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, gazu i ciepła	5	2 946 410,48	5,32%	5,34%
Administracja publiczna	66	33 258 132,42	70,21%	60,28%
Obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej	1	17 708,27	1,06%	0,03%
Edukacja	2	1 435 766,38	2,13%	2,60%
Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego	4	3 539 951,02	4,26%	6,42%
Opieka społeczna, pozostałe usługi komunalne, społeczne i indywidualne	1	279 985,02	1,06%	0,51%
Działalność związana ze środowiskiem naturalnym	11	12 591 766,07	11,70%	22,82%
Inne niewyszczególnione usługi	4	1 101 593,12	4,26%	2,00%
Razem	**94**	**55 171 312,77**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza zakończonych projektów w ramach OP5 pod względem działu gospodarki wskazuje, iż największy strumień środków EFRR został skierowany na „Administrację publiczną" (60,28%). Jst zrealizowały projekty z zakresu instalacji solarnych dla mieszkańców, termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej czy regulacji systemu kanalizacji deszczowej. Projekty z zakresu wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej oraz ciepła realizowane były przez zakłady energetyki cieplnej i stanowią 5,32% wartości EFRR wśród zakończonych projektów w ramach OP5. W ramach działu związanego ze środowiskiem naturalnym realizowane były projekty polegające na budowie zakładów zagospodarowania odpadów, wykorzystania biogazu oraz utworzeniu systemu zarządzania informacją o jakości powietrza.

Podział według rodzajów beneficjentów

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta, wskazuje jako głównych biorców jst (65,56%) oraz przedsiębiorstwa (25,61%). Pozostałą grupę beneficjentów stanowią ngo (4,63%), uczelnie (2,80%) oraz jednostki administracji rządowej (1,41%). Biorąc pod uwagę liczbę podpisanych umów o dofinansowanie najliczniejszą grupę beneficjentów stanowią również jst z 71 umowami oraz przedsiębiorstwa z 13 umowami.

[83] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

Wykres 34. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP5 według rodzaju beneficjenta

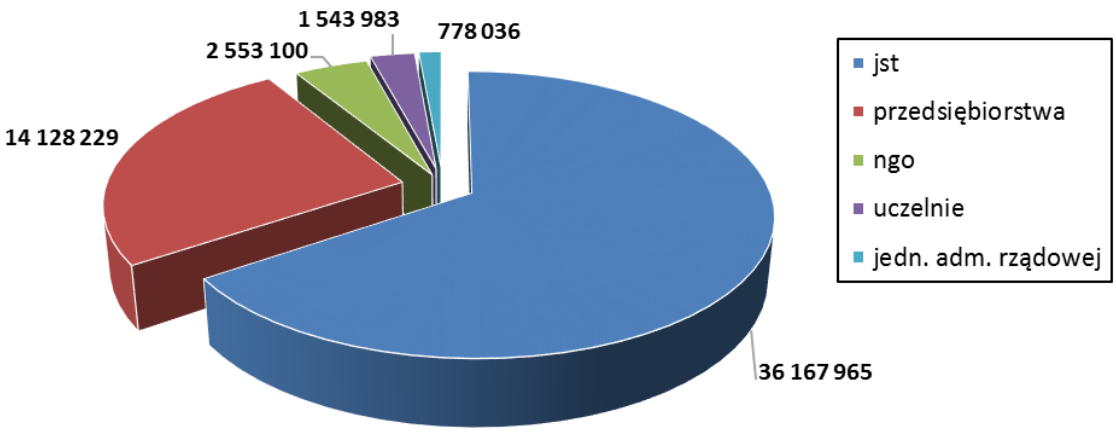

Podział przestrzenny na terenie województwa[84]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP5 wskazuje, iż największy strumień środków trafił do powiatu chojnickiego (8,54 mln EUR), na terenie którego zrealizowanych zostało 15 projektów. Drugim pod względem wartości podpisanych umów jest powiat bytowski (6,38 mln EUR), na terenie którego zrealizowano 8 projektów.

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **57,11%** środków EFRR (**31 507 756,01 EUR** – 57 umów), natomiast na obszary wiejskie **42,89%** środków EFRR (**23 663 556,76 EUR** – 37 umów).

Wykres 35. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP5 w podziale na miasto/wieś

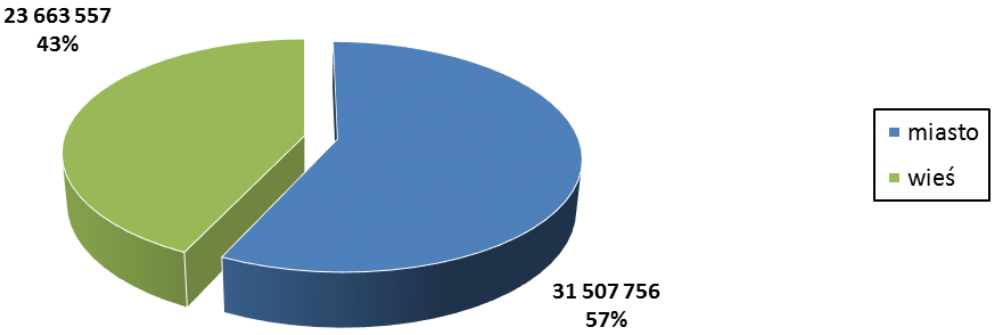

Na ***obszary słabe strukturalnie*** skierowano **11 331 519,07 EUR** zakontraktowanych dotychczas środków EFRR, co stanowi **20,01%** całkowitej alokacji przeznaczonej na OP5.

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP5 to:

- **środowisko** – **16** zakończonych projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **20 698 012,40 EUR**;
- **energetyka** – **78** zakończonych projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **34 473 300,37 EUR**.

[84] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

Mapa 6. Lokalizacja inwestycji środowiskowych w ramach OP5 RPO WP

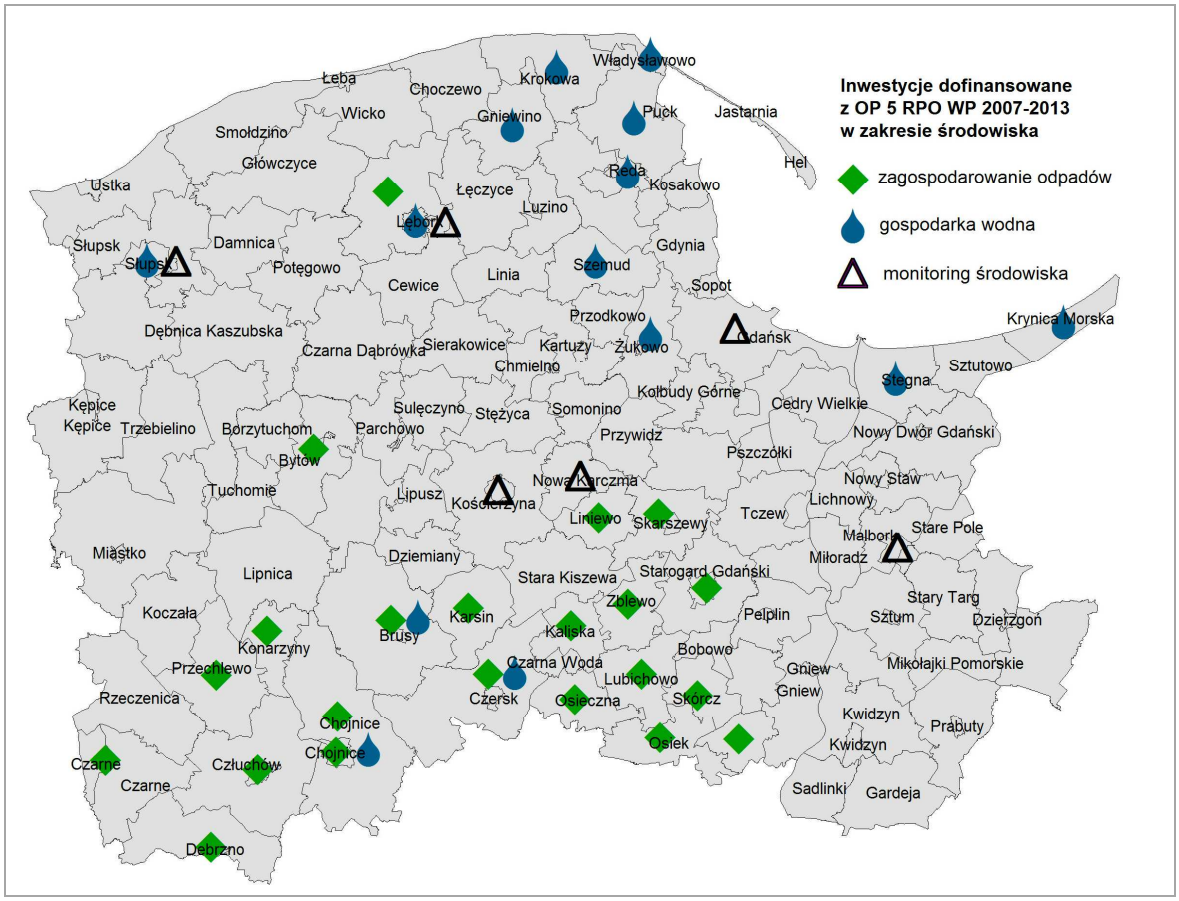

Mapa 7. Lokalizacja inwestycji z zakresu energetyki w ramach OP5 RPO WP

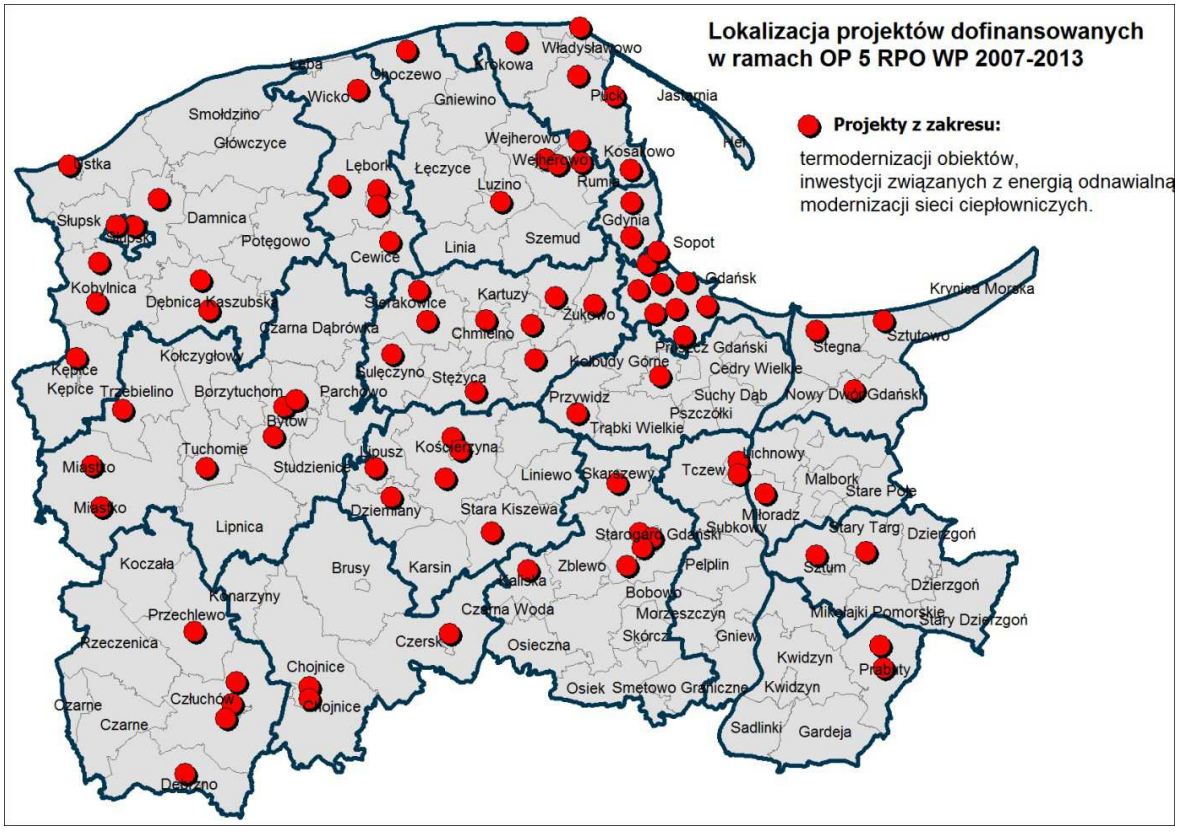

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP5 ukierunkowana była na poprawę stanu środowiska naturalnego i ograniczenie zagrożeń naturalnych. W szczególności realizowane projekty dotyczyły poprawy funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami (5.1), poprawy jakości infrastruktury gospodarki wodnej (5.2), monitoringu środowiska (5.3), zmniejszenia uzależnienia od tradycyjnych źródeł energii i zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (5.4) oraz systemów wytwarzania i przesyłu energii (5.5).

W ramach OP5 preferowane były przede wszystkim projekty kompleksowe oraz wynikające z zapisów regionalnych dokumentów strategicznych: *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego*, *Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego*, *Wojewódzkiego Plan Gospodarki Odpadami*, *Programu Małej Retencji Województwa Pomorskiego do roku 2015* oraz *Regionalnej strategii energetyki ze szczególnym uwzględnieniem źródeł odnawialnych*.

OP5 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- zwiększenia odsetka odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi;
- zwiększenia ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych (przede wszystkim powodzi i suszy), a tym samym zmniejszenie kosztów ekonomicznych i społecznych będących następstwem tych zagrożeń;
- usprawnienia procesów decyzyjnych w zarządzaniu środowiskiem;
- zwiększenia liczby nowoczesnych, przyjaznych środowisku urządzeń i instalacji służących do produkcji energii (w tym energii odnawialnej) oraz będące tego efektem zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Tabela 44. Wskaźniki realizacji OP5

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami	6	5	83,33%	-
Liczba projektów z zakresu gospodarki wodnej	12	9	75,00%	-
w tym liczba projektów z zakresu zwiększenia retencyjności	3	4	133,33%	↑
Liczba projektów z zakresu energetyki odnawialnej	45	26*	57,78%	↓
Liczba projektów z zakresu poszanowania energii	15	52**	346,67%	↑
Rezultat				
Odpady komunalne trafiające do regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów wspartych w ramach Programu (%)	14	11,34	81,00%	-
Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów (osoby)	44 000	44 414	100,94%	-
Moc zainstalowana energii w oparciu o odnawialne źródła energii (MW)	21,2	16,172	76,28%	-
Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacyjnych (MWh/rok)	45 000	59 466,442	132,15%	↑

Oddziaływanie				
Odsetek odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w zakładach zagospodarowania odpadów wspartych w ramach Programu (%)	30	91,70	305,67%	↑
Udział odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii cieplnej/elektrycznej w regionie (%)	7,8/4,2	14,90/41,30	191,03%/ 983,33%	↑

* w tym 9 projektów dokumentacyjnych
** w tym 4 projekty dokumentacyjne

↑Liczba projektów z zakresu gospodarki wodnej, w tym liczba projektów z zakresu zwiększenia retencyjności

Wskaźnik został osiągnięty w wyniku podpisania umów już w 2009 roku. Następnych konkursów nie ogłaszano, ponieważ alokacja EFRR w ramach Działania 5.2 została wyczerpana niemal w całości (99,40%). Powstałe oszczędności przesunięto na rzecz Działania 5.5 *Infrastruktura energetyczna i poszanowanie energii*.

Jeśli chodzi o działania mające na celu zwiększenie retencyjności, to wskaźnik został przekroczony w wyniku realizacji 4 projektów wobec szacowanych trzech. Komponent związany ze zwiększaniem naturalnej retencji wód w skali lokalnej zawarty był w następujących projektach:

1. „Poprawa bilansu wodnego w mieście Chojnice poprzez przebudowę i rozbudowę systemu odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych w części zlewni Strugi Jarcewskiej" – Gmina Miejska Chojnice;
2. „Odbudowa urządzeń ochrony przeciwpowodziowej oraz budowa obiektów małej retencji na obszarze Pobrzeża Kaszubskiego" – Samorząd Województwa Pomorskiego;
3. „Budowa systemu kanalizacji deszczowej w północnej części Żukowa" – Gmina Żukowo;
4. „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej poprzez budowę kolektora deszczowego w ul. Targowej wraz ze zbiornikiem retencyjnym i odprowadzeniem wód opadowych do rzeki Niechwaszcz" – Gmina Brusy.

↓Liczba projektów z zakresu energetyki odnawialnej

Niska wartość wskaźnika wynika z faktu, iż jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne zainteresowane korzystaniem z energii odnawialnej chętniej kierowały projekty do Działania 5.5, w ramach którego prócz preferowanej zmiany struktury wytwarzania energii na odnawialną można było dokonać termomodernizacji budynków użyteczności publicznej. Wobec takich możliwości dofinansowania gminy rzadziej decydowały się na ograniczenie zakresów projektów do samych instalacji solarnych (ewentualnie wykorzystania biogazu lub źródeł termalnych), realizowanej w ramach Działania 5.4.

↑Liczba projektów z zakresu poszanowania energii

Wskaźnik produktu został w znaczącym stopniu przekroczony (346,67%). Przyczyny wzmożonego zainteresowania realizacją projektów w ramach Działania 5.5, do którego odwołuje się wskaźnik, zostały omówione powyżej.

↑Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacyjnych

Wielkość, o jaką zmniejszyło się zużycie energii w wyniku realizacji projektów z zakresu poszanowania energii, wynosi 132,15% wartości referencyjnej. Stopień osiągnięcia tego wskaźnika rezultatu jest skorelowany z wartością wskaźnika „Liczba projektów z zakresu poszanowania energii" opisanego powyżej, w ramach którego 77% realizowanych zadań dotyczyło termomodernizacji budynków użyteczności publicznej związanych z oświatą i ochroną zdrowia.

↑Odsetek odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w zakładach zagospodarowania odpadów wspartych w ramach Programu

Przyczyną ponad trzykrotnego przekroczenia wartości referencyjnej jest szeroka definicja odzysku zawarta w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach[85]. Zakłady zagospodarowania odpadów przetwarzają odpady na podstawie zezwolenia na proces R12, obejmującego wiele różnorodnych form odzysku. Odzysk jest natomiast rozumiany jako jakiekolwiek działania prowadzące do zastąpienia materiałem z odpadów innego materiału, który w przeciwnym wypadku zostałby wykorzystany do spełnienia danej potrzeby[86]. Zgodnie z taką wykładnią prawną ponad 90% procesów dokonywanych w zakładach zagospodarowania odpadów jest klasyfikowanych jako odzysk.

↑Udział odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii cieplnej/elektrycznej w regionie

Wysoka i bardzo wysoka wartość realizacji wskaźnika wynika z kilku przyczyn. Pierwszym powodem jest niedoskonała statystyka publiczna, która w okresie konstruowania zestawu wskaźników i wartości bazowych podawała zaniżone dane dotyczące udziału OZE w produkcji energii ogółem. W tym momencie udział źródeł odnawialnych w całości produkowanej energii elektrycznej dla roku 2007 szacowany jest na 17,5%, a dla roku 2008 na 24,6%[87]. Po drugie, udział rzędu 41,3% jest zawyżony z uwagi na zmiany, jakie zaszły w 2009 roku w liczbie podmiotów operujących na rynku. GUS nie uwzględnia od tego momentu w produkcji energii ogółem mocy generowanej przez konwencjonalną elektrownię cieplną oraz elektrownię wodną (z powodu tajemnicy statystycznej). Po trzecie – w momencie konstruowania wartości docelowych wskaźników zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii wśród jednostek samorządu terytorialnego i konsumentów indywidualnych było trudne do oszacowania.

Cross-financing

W ramach OP5 przewidziano możliwość skorzystania z instrumentu elastyczności na poziomie od 5% do 10% kosztów kwalifikowalnych (poza Działaniem 5.2). Elementy te były finansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu. Takie podejście pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

Finansowaniu krzyżowemu podlegały m.in. akcje szkoleniowe wśród społeczeństwa, kampanie informacyjno-edukacyjne. Wszystkie wydatki planowane w ramach instrumentu elastyczności były ściśle związane z realizowanymi projektami. Projekty z zakresu środowiska i energetyki wiązały się z koniecznością przeprowadzenia wśród społeczeństwa kampanii informacyjnych i edukacyjnych oraz szkoleń mających na celu podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców. Tematem przeprowadzanych specjalistycznych szkoleń były m.in. ekologia i selektywna zbiórka odpadów, sposoby pozyskiwania energii odnawialnej, oszczędność energii. W ramach podpisanych umów o dofinansowanie w **41** projektach występuje finansowanie krzyżowe w kwocie **252 572,68 EUR**.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP5 nie zidentyfikowano projektów wpisujących się w redukcję ubóstwa (na podstawie kategorii interwencji).

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP5 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

[85] Dz. U. 2013, poz. 21 z późn. zm.

[86] Art. 3 ust. 1 p. 14 Ustawy o odpadach.

[87] Bank Danych Lokalnych GUS, kategoria Rynek materiałowy i paliwowo-energetyczny.

Ewaluacja

OP5 była przedmiotem oceny łącznie w 10 badaniach ewaluacyjnych realizowanych w latach 2009-2016. Były to m.in. 4 badania on-going, realizowane w formule ocen wewnętrznych, które dotyczyły postępu realizacji celów Programu (w tym oceny realizowanej pod kątem KRW/DT, porównaj pozycje nr 7, 9, 10 oraz 12 w Tabeli 29.). Celem była cykliczna ocena wsparcia i identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP. Mimo ogólnie niskiej podaży projektów (oprócz przedsięwzięć dotyczących poszanowania energii) założone cele programowe zostały osiągnięte. Obszar środowiska i energetyki przyjaznej środowisku stanowi strategiczny wybór regionu, określony w SRWP 2020, dlatego też w okresie 2014-2020 należy w dalszym ciągu podejmować działania służące zwiększonej podaży projektów w tym zakresie.

Kolejnym, piątym badaniem wewnętrznym o charakterze on-going była analiza systemu oceny i wyboru projektów (pozycja nr 3). Trzystopniowy system oceny wniosków nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia trafności i przejrzystości. Kryteria wyboru na poszczególnych etapach oceny ogólnie uznano za adekwatne, trafne oraz kompletne.

W zakresie badań zewnętrznych o charakterze on-going OP5 była przedmiotem analizy w badaniu systemu wskaźników RPO WP oraz badaniu gotowości jednostek organizacyjnych SWP do absorpcji środków europejskich (odpowiednio pozycja nr 2 oraz 5). Jeśli chodzi o pierwsze z wymienionych badań, to wskaźniki w ramach OP5 zostały ocenione jako jednoznacznie interpretowalne, dające możliwość porównań, będące jasną miarą rezultatów i ukazujące pożądany kierunek zmian. W ramach drugiej wymienionej analizy stwierdzono, że jednostki budżetowe włączone do badania, nadzorowane przez ówczesny Departament Środowiska, Rolnictwa i Zasobów Naturalnych, pod względem kadrowym i organizacyjnym były dobrze przygotowane do aplikowania o środki. Posiadały również doświadczenie w tym zakresie dzięki realizacji przedsięwzięć w ramach ZPORR. Podstawowym ograniczeniem była natomiast niepewność co do wyasygnowania środków na wkład własny oraz niedostateczna jakość szkoleń przygotowujących do złożenia wniosków aplikacyjnych do POIŚ.

Szczególnie istotne dla oceny realizacji RPO WP były 3 badania o charakterze ocen ex-post, począwszy od oceny wpływu projektów RPO WP na środowisko w województwie pomorskim (pozycja nr 14), przez ocenę komplementarności projektów realizowanych w programie regionalnym i w programach krajowych (pozycja nr 15), na kompleksowej ocenie efektów realizacji RPO WP skończywszy (pozycja nr 21). Pierwszy przywołany raport wskazuje, iż biorąc pod uwagę skalę działań podejmowanych w OP5, ich rolę propagatorską oraz wkład w ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności na obszarach miejskich, znaczenie RPO WP dla wzmożonej efektywności energetycznej i stosowania odnawialnych źródeł energii należy uznać za bardzo istotne. Wpływ interwencji na rozwiązanie problemu zagrożenia powodziowego, głównie na Żuławach, w dolinie Dolnej Wisły i strefie przymorskiej był niewielki z uwagi na skalę podjętych działań. Kompleksowy projekt dotyczący ochrony przeciwpowodziowej Żuław realizowano w ramach POIŚ. Mimo stosunkowo niewielkiego zakresu przedsięwzięć realizowanych ze środków regionalnych udało się zmodernizować ponad 11 km kanalizacji deszczowej (wraz z infrastrukturą towarzyszącą) na obszarze 9 gmin, ochroną przeciwpowodziową objęto ponad 44 tys. osób i ponad 18 tys. ha gruntów, utworzono również mapy terenów zalewowych. Przedsięwzięcia dotyczące rozwoju kanalizacji deszczowej w ramach RPO WP przełożyły się również na ograniczenie podtopień na obszarach zurbanizowanych. Istotny pozytywny wpływ na ograniczenie zagrożeń oraz poprawę warunków życia roślin i zwierząt miały projekty infrastrukturalne związane z ograniczeniem ilości zanieczyszczeń przenikających do środowiska, m.in. dzięki rekultywacji składowisk odpadów.

Komplementarność RPO WP z POIŚ, analizowana na wąskiej próbie projektów, jest stosunkowo niewielka. Jest to jednakże wniosek dotyczący wyłącznie poziomu projektów, natomiast w szerszej perspektywie projekty realizowane na terenie województwa pomorskiego tworzą spójną całość, przyczyniając się do rozwiązania określonych problemów środowiskowych. W tym kontekście

projekty RPO WP i POIŚ należy uznać za komplementarne, mimo iż na poziomie projektów trudno byłoby mówić o ich bezpośrednim powiązaniu.

Kompleksowa ocena interwencji przeprowadzonej w ramach RPO WP (pozycja nr 21) jednoznacznie wskazuje, że inwestycje dofinansowane w obrębie OP5 pozwoliły na ograniczenie zagrożeń ekologicznych i poprawę stanu środowiska. Analiza wskazuje również na zadowalające i trwałe efekty ekologiczne i powiązane z nimi oszczędności, a także inne pozytywne rezultaty podjętych działań, jak zwiększona świadomość energetyczna.

Szczegółowe wnioski z przeprowadzonych badań (głównie odnoszące się do ocen ex-post) zostały wykorzystane przy opisie stopnia realizacji wskaźników OP5 oraz w podsumowaniu Osi poniżej.

Rekomendacje KE

Sytuacja w OP5 była przedmiotem debaty w trakcie spotkania rocznego w dniach 28-29 listopada 2011 roku, co zostało wyrażone również w piśmie KE z dnia 3 kwietnia 2012 roku. KE podkreśliła, iż istnieje dysproporcja pomiędzy liczbą projektów z zakresu efektywności energetycznej (Działanie 5.5 – 39 umów) a projektami z zakresu energetyki opartej na źródłach odnawialnych (Działanie 5.4 – 15 umów). Biorąc pod uwagę znaczenie, jakie w Strategii EU2020 ma realizacja inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii KE podkreśliła konieczność poznania przyczyn ww. sytuacji jak również zwróciła uwagę na możliwość sfinansowania przygotowania projektów dla perspektywy finansowej 2014-2020 z Pomocy Technicznej.

W odpowiedzi na powyższą rekomendację IZ RPO WP zorganizowała wsparcia techniczne dla przygotowania projektów z zakresu odnawialnych źródeł energii na okres programowania 2014-2020. Ponadto, biorąc pod uwagę konieczność poznania rzeczywistego efektu środowiskowego projektów realizowanych w ramach RPO WP, jak również przyczyn braku projektów z zakresu energetyki opartej na źródłach odnawialnych IZ RPO WP na rok 2012 zaplanowała badanie ewaluacyjne *Ocena wpływu projektów zrealizowanych w ramach RPO WP na środowisko w województwie pomorskim*.

Wśród kwestii poruszanych w piśmie KE z dnia 3 kwietnia 2012 roku znajdowała się również kwestia zgodności projektów z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) oraz Ramową Dyrektywą Ściekową. Zagadnienie to szczerzej opisane zostało w punkcie 3.5.2 *Opis istotnych problemów w wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi*.

W związku z tym, iż KE w piśmie z dnia 20 sierpnia 2012 roku zwróciła uwagę na niski stopień osiągnięcia wskaźnika „Liczba projektów z zakresu energetyki odnawialnej", sytuacja w OP5 była omawiana podczas spotkania rocznego w dniach 15-16 stycznia 2013 roku. Podczas spotkania IZ RPO WP zaproponowała ogłoszenie konkurs w ramach Działania 5.4 *Rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych*, którego przedmiotem będzie wykonanie dokumentacji niezbędnej do aplikowania/realizacji projektów w perspektywie finansowej 2014-2020. W wyniku przeprowadzonego konkursu podpisano umowy na realizację 8 projektów dokumentacyjnych, m.in. „Opracowanie dokumentacji służącej wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii w mieście Chojnice" oraz „Opracowanie dokumentacji techniczno-projektowej systemu instalacji fotowoltaicznych w obiektach użyteczności publicznej na terenie powiatu sztumskiego w celu zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w regionie Dolnego Powiśla".

Sytuacja w OP5 była omawiana podczas spotkania rocznego w dniu 25 listopada 2013 roku. Natomiast w piśmie z dnia 08 sierpnia 2013 roku KE zwróciła uwagę na konieczność uwzględnienia doświadczeń wyniesionych z procesu wdrażania RPO WP na proces programowania RPO WP 2014-2020. W SRWP 2020 określono, że wyborem strategicznym regionu jest minimalizacja zagrożenia powodziowego, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, zagospodarowanie odpadów komunalnych, monitoring środowiska, wykorzystanie zasobów energii odnawialnej oraz efektywność energetyczna, w związku z czym zasadna jest kontynuacja działań obejmujących wymienioną problematykę w RPO WP 2014-2020. Także rekomendacje z przeprowadzonego w 2013 roku badania ewaluacyjnego pn. *Ocena wpływu projektów zrealizowanych w ramach RPO WP 2007-2013 na*

środowisko w województwie pomorskim wskazują na potrzebę kontynuacji w RPO WP 2014-2020 większości z tych kierunków interwencji.

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz oceny jakościowej IZ)

Projekty dofinansowane w ramach OP5 realizowały przede wszystkim Cel Szczegółowy 3 RPO WP *Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej*.

Poprawie atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej woj. pomorskiego służyły m.in. działania związane z ochroną środowiska, w tym *Poprawą funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami* (pierwszy cel szczegółowy OP5). Statystki publiczne wskazują, że w okresie wdrażania RPO WP w obszarze tym zaszły pozytywne zmiany, związane m.in. ze zmniejszeniem udziału odpadów komunalnych poddawanych składowaniu, na korzyści innych form ich zagospodarowania oraz systematycznym wzrostem wskaźnika dotyczącego odsetka odpadów komunalnych zbieranych selektywnie. Biorąc pod uwagę zakres inwestycji wspartych w Programie, przynajmniej częściowo odpowiada on za stopniową transformację systemu gospodarki odpadami w województwie pomorskim. Istotne znaczenie wsparcia należy przypisać w szczególności trzem projektom polegającym na rozwoju infrastruktury (instalacji) trzech zakładów zagospodarowania odpadów, zlokalizowanych w trzech regionach gospodarki odpadami (północno-zachodnim – „Rozbudowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Sierznie", północnym – „Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów Czysta Błękitna Kraina w Czarnówku - II etap" i południowo-zachodnim – „Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w miejscowości Nowy Dwór w gminie Chojnice"). Zdecydowanie mniejsze znaczenie dla poprawy funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami miała rekultywacja składowisk odpadów. W przypadku tych inwestycji kluczowa jest raczej likwidacja potencjalnego źródła zanieczyszczenia środowiska (przede wszystkim za sprawą odcieków, zagrażających wodom gruntowym i powierzchniowym). Należy też pamiętać, że program regionalny stanowił jedynie jeden z kilku – obok POIŚ 2007-2013, środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, czy PROW 07-13 – dostępnych instrumentów wsparcia dla tego obszaru. W programie centralnym (POIŚ), zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej, wsparcie przeznaczone zostało na rozbudowę systemów zagospodarowania odpadów w dużych ośrodkach miejskich (w tym w Trójmieście, Tczewie oraz Starogardzie Gdańskim).

Atrakcyjność osiedleńcza i turystyczna regionu zwiększyć się miała również za sprawą działań ukierunkowanych na *Poprawę jakości infrastruktury gospodarki wodnej* (drugi cel szczegółowy OP5). Jak wskazują dane ze statystyk publicznych od 2007 roku znacząco wzrosła długość obwałowań przeciwpowodziowych, liczba zbiorników retencyjnych, jak również długość kanalizacji odprowadzającej wody deszczowe. Analiza zakresów poszczególnych projektów wspartych w RPO WP wskazuje, że Program miał pewien wpływ na te zmiany, jednak jego udział był stosunkowo niewielki (3-5%), co w dużej mierze wynika ze skali dostępnego wsparcia oraz zakresu zrealizowanych projektów. Ostateczna struktura tematyczna dofinansowanych projektów nie do końca odzwierciedlała priorytety przyjęte na etapie programowania. Wśród dofinansowanych projektów dominowały przedsięwzięcia z zakresu rozwoju kanalizacji deszczowej, podczas gdy z zapisów Programu wyłania się preferencja dla wsparcia zabezpieczenia przeciwpowodziowego (wały przeciwpowodziowe i mała retencja). Z tego względu Działanie 5.2 miało ograniczony wpływ na realną zmianę sytuacji w obszarze gospodarki wodnej. Niemniej jednak wsparcie z programu regionalnego pozwoliło na sfinansowanie inwestycji, które przyczyniły się punktowo do zwiększenia ochrony przed negatywnymi skutkami zagrożeń naturalnych: powodzi, suszy i podtopień na obszarach miejskich (np. „Poprawa bilansu wodnego w mieście Chojnice poprzez przebudowę i rozbudowę systemu odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych w części zlewni Strugi Jarcewskiej"). Nie można nie docenić wpływu tych inwestycji na podniesienie atrakcyjności osiedleńczej terenów, na których były realizowane. Projekty te pozwoliły na przynajmniej częściowe rozwiązanie problemu podtopień, jakie występowały w wyniku intensywnych opadów deszczu, i ograniczenie związanych z tym kosztów.

Zrealizowane w RPO WP projekty wskazały także preferowany kierunek interwencji dla RPO WP 2014-2020 (większy nacisk na zagospodarowania wód opadowych i roztopowych).

Poprawa gospodarki wodnej w województwie pomorskim była również przedmiotem interwencji w ramach programów centralnych. W POIŚ dofinansowano duże przedsięwzięcia dotyczące kompleksowego zabezpieczenia powodziowego Żuław, czy budowy i modernizacji systemu odprowadzania wód opadowych w Gdańsku, Gdyni i Sopocie oraz Małym Trójmieście Kaszubskim, natomiast w PROW 07-13 wsparto wiele projektów melioracyjnych na obszarach wiejskich. Komplementarność tych programów względem programu regionalnego wyjaśnia stosunkowo małe zainteresowanie projektami dotyczącymi retencji i ochrony przeciwpowodziowej w RPO WP.

Realizacji trzeciego z celów strategicznego RPO WP miało służyć również *Usprawnieniu systemu informacji o środowisku i zagrożeniach ekologicznych* (trzeci cel szczegółowy OP5). Wśród dofinansowanych projektów wsparto dwa przedsięwzięcia realizujące ten cel. Jedno z nich pn. „Regionalny system zarządzania informacją o jakości powietrza w województwie pomorskim AIRPOMERANIA" obejmowało stworzenie systemu monitoringu jakości powietrza. Drugi z projektów polegał na stworzeniu map zagrożenia powodziowego.

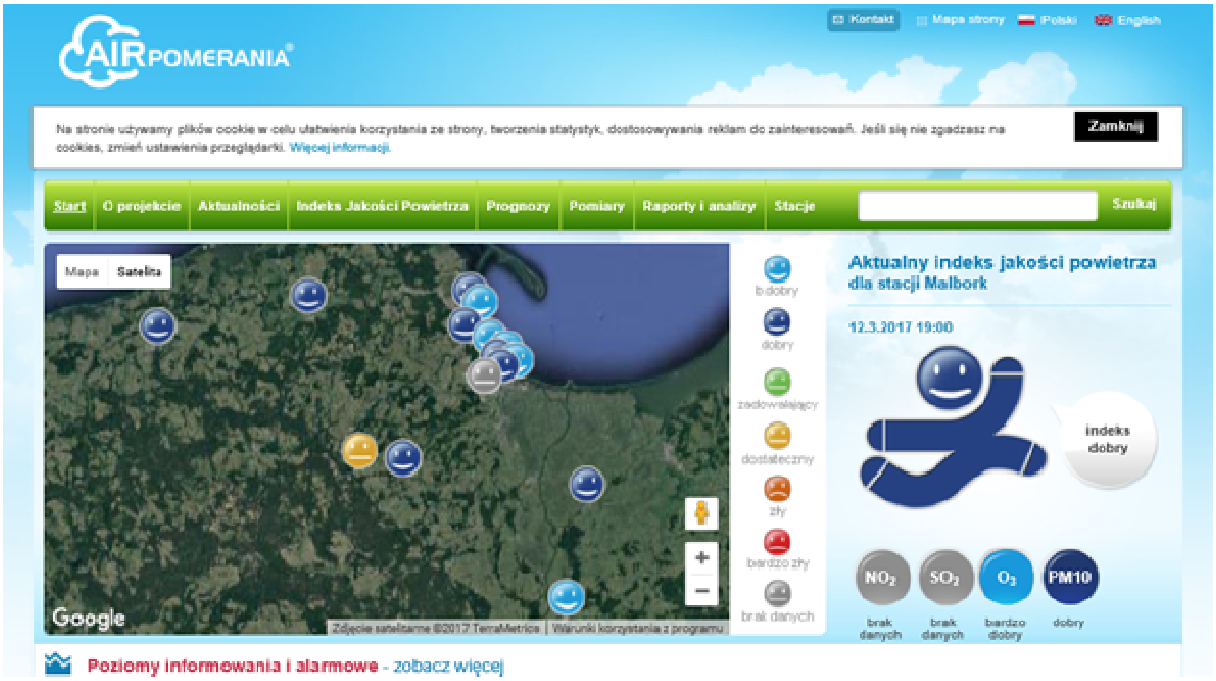

Ze względu na liczbę wspartych projektów trudno ocenić ich efektywność i znaczenie dla realizacji celów RPO WP. Biorąc pod uwagę ich skalę i zakres można uznać, że zdecydowanie istotniejsze, z punktu widzenia całego województwa było wsparcie systemu monitoringu powietrza, niż – niewątpliwie potrzebne, ale zdecydowanie mniejsze pod względem zasięgu – utworzenie map terenów zalewowych. Warto jednocześnie odnotować, że opracowanie map zagrożenia i ryzyka powodziowego dla całego regionu to zadania leżące w zadaniach Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Z tego powodu kompleksowe projekty, polegające na przygotowaniu map zagrożenia powodziowego dla całego województwa, nie były celem interwencji na poziomie regionalnym.

Istotnym elementem interwencji RPO WP w omawianym obszarze były także działania prowadzące do *Wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych* (czwarty cel szczegółowy OP5). W praktyce wsparcie trafiło w przeważającej części do projektów polegających na instalacji kolektorów słonecznych w budynkach użyteczności publicznej lub w jednorodzinnych budynkach mieszkalnych jak np. „Słoneczny Bytów – instalacja baterii słonecznych w budynkach użyteczności publicznej – oświatowych oraz mieszkalnych jednorodzinnych w gminie Bytów". Generalnie projekty tego typu dobrze wpisały się w oczekiwane rezultaty Działania 5.4, należy jednak pamiętać o ograniczonej skali interwencji, która nie miała szansy w znacznym stopniu przyczynić się do wzrostu wykorzystania

źródeł odnawialnych. Należy także podkreślić, że założenia interwencji na poziomie Programu były znacznie szersze i obejmowały także wsparcie instalacji wytwarzających energię elektryczną oraz opierających się na innych technologiach (np. energia wiatru i wody oraz geotermia – brak projektów, biogaz – zaledwie dwa projekty). Dwa przedsięwzięcia polegające na budowie biogazowni („Energetyczne wykorzystanie biogazu na oczyszczalni ścieków Gdańsk-Wschód" oraz „Rozbudowa istniejącego systemu pozyskiwania gazu składowiskowego i wykorzystanie go do produkcji energii elektrycznej i cieplnej w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie"), w przeciwieństwie do omawianych wcześniej kolektorów słonecznych, pozwoliły na zakup instalacji kogeneracyjnych. Obydwie inwestycje wydają się być dobrą praktyką, w której dostępne lokalnie odpady/osady ściekowe wykorzystuje się do celów energetycznych. Projekt „Energetyczne wykorzystanie biogazu na oczyszczalni ścieków Gdańsk-wschód" został opublikowany na łamach „**Panoramy** inforegio" (nr 55[88]) jako przykład, jak europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne przyczyniają się do realizacji priorytetów KE. z kolei projekty dokumentacyjne, choć nie przekładają się wprost na cel szczegółowy Działania, dają szansę na ułatwienie procesu inwestycyjnego w przyszłości. Warto podkreślić, że w tej grupie dominują inwestycje obejmujące budowę instalacji fotowoltaicznych, co wskazuje na ciągle niezagospodarowany potencjał województwa pomorskiego.

Wpływ na wydatkowanie środków w tym Działaniu miało także wyłączenie przedsiębiorstw z listy potencjalnych beneficjentów, co ograniczyło podaż potencjalnych inwestycji. z kolei sformułowanie preferencji dla projektów z wysokim wkładem prywatnym okazało się silnym bodźcem dla zgłaszania przedsięwzięć obejmujących mikroinstalacje dla gospodarstw domowych. Oprócz tego warto zwrócić uwagę na sytuację rynku technologii w początkowym okresie wdrażania RPO WP, kiedy m.in. ogniwa fotowoltaiczne oraz mikro i małe instalacje wiatrowe były ciągle bardzo rzadko stosowanym rozwiązaniem. z kolei większe projekty elektroenergetyczne (w szczególności farmy wiatrowe) z powodzeniem ubiegały się o wsparcie w ramach POIŚ. W powiązaniu ze stosunkowo niewielką alokacją dostępną w Działaniu 5.4, wszystkie te czynniki przyczyniły się do mniejszego zróżnicowania projektów, niż wynikało z zapisów RPO WP.

Kolejne Działanie OP 5 miało na celu *Poprawę efektywności systemów wytwarzania i przesyłu energii* (piąty cel szczegółowy OP5). Podobnie jak w przypadku energetyki odnawialnej, w Działaniu 5.5 wystąpiła silna koncentracja wsparcia na jednym aspekcie – efektywności energetycznej na poziomie zużycia, która nie nawiązuje wprost do celu szczegółowego (dotyczy poziomów wytwarzania i przesyłu). Poszczególne inwestycje, jak np. „Eko-Szkoła - Termomodernizacja szkół w powiecie puckim", polegające na modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej należy jednak ocenić pozytywnie, nie tylko z perspektywy osiągniętego efektu ekologicznego, lecz także innych rezultatów związanych m.in. z poprawą estetyki przestrzeni miejskiej oraz lepszymi warunkami świadczenia usług publicznych. Znacznie mniejszy udział innych typów inwestycji (modernizacja sieci ciepłowniczych, wymiana źródeł ciepła jak np. „Przebudowa scentralizowanego osiedlowego systemu zaopatrzenia w ciepło dla Miasta Reda") wynikał głownie z niższej wagi przypisywanej takim działaniom przez władze lokalne, które przy ograniczonych środkach wolały skoncentrować się na modernizacji energetycznej. Ponadto, pomimo wcześniejszych deklaracji, po dostępne środki nie zdecydowali się sięgnąć operatorzy energetyczni.

Warto także podkreślić, że uzupełnieniem inwestycji związanych z efektywnością energetyczną dofinansowanych w ramach Działania 5.5 energetyczną było 20 projektów sfinansowanych dzięki

[88] http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag55/mag55_en.pdf

pożyczkom rozdysponowanym w Działaniu 3.3 (Inicjatywa JESSICA), które polegały na modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

"Rozbudowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Sierznie"

BENEFICJENT: **Zakład Zagospodarowania Odpadów Sierzno Sp. z o.o.**

WARTOŚĆ PROJEKTU: **6 234 929,99 EUR**

WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **3 532 476,40 EUR**

"Poprawa efektywności wykorzystywania energii w budynkach użytecznosci publicznej na terenie Gminy Sztum - termomodernizacja Zespołu Szkół w Czerninie oraz Przedszkola Publicznego nr 1 w Sztumie"

BENEFICJENT: **Miasto i Gmina Sztum**

WARTOŚĆ PROJEKTU: **474 122,90 EUR**

WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **232 026,04 EUR**

3.5.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)

W trakcie realizacji Programu główny problem dotyczący OP5, związany był z kwestią zgodności projektów z RDW oraz Ramową Dyrektywą Ściekową. Niezgodność pomiędzy prawem krajowym a wspólnotowym w zakresie transpozycji RDW została usunięta ustawą z dnia 5 stycznia 2011 roku o zmianie ustawy *Prawo wodne* oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie z dniem 18 marca 2011 roku. Jednakże, pomimo usunięcia braków transpozycyjnych, dokumentacja wielu projektów była przygotowywana w okresie tzw. „luki transpozycyjnej". Wobec powyższego KE poprosiła o przesłanie zbiorczych informacji o takich projektach zarówno w ramach POIŚ, jak i RPO, na podstawie których służby komisyjne wydadzą opinię czy stwierdzone naruszenie może skutkować niekwalifikowanością wydatków. Pismem z dnia 16 grudnia 2011 roku IK RPO przekazała do 16 IZ RPO pakiet materiałów służących weryfikacji projektów o charakterze hydrotechnicznym, który był wynikiem wspólnej pracy resortu środowiska, Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz ministerstwa właściwego ds. rozwoju. Materiały te miały zagwarantować właściwą i terminową weryfikację dokumentacji mającej potwierdzić zgodność projektów z RDW. W dniu 21 grudnia 2011 roku IZ RPO WP wystąpiła do Dyrektor Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku o sporządzenie ekspertyzy projektu pt. "Odbudowa urządzeń ochrony przeciwpowodziowej oraz budowa obiektów małej retencji na obszarze Pobrzeża Kaszubskiego" zgodnie z *Zasadami weryfikacji przesłanek z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w odniesieniu do przedsięwzięć przeciwpowodziowych realizowanych w stanie prawnym obowiązującym przed i po 18 marca 2011 roku wraz z wytycznymi do oceny wpływu/oddziaływania przedsięwzięcia na cele ochrony wód w rozumieniu art. 4.1 dyrektywy*.

Zgodnie z zapisami *Ekspertyzy w zakresie oceny wpływu, oddziaływania projektu pt. "Odbudowa urządzeń ochrony przeciwpowodziowej oraz budowa obiektów małej retencji na obszarze Pobrzeża Kaszubskiego" na cele ochrony wód w rozumieniu art. 4.1*, w związku z art. 4.7 RDW poszczególne zadania w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia nie wpływają na osiągnięcie celów środowiskowych przez daną cześć wód, w związku z tym nie przewiduje się przeprowadzenia weryfikacji przesłanek art. 4 ust. 7-9 RDW. W połowie października 2014 roku przekazano do ministerstwa właściwego ds. rozwoju zaktualizowane informacje dotyczące poszczególnych zadań

projektu. Zakres informacji obejmował ustalenia z ekspertyzy oceniającej ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód, na obszarze których zostały zrealizowane te zadania. Do informacji dołączono autoryzację ekspertyzy RDW uzyskaną od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku. Pismem z dnia 14 stycznia 2015 roku KE potwierdziła poprawność przeprowadzonej analizy i wznowiła certyfikację wydatków poniesionych w ramach projektu.

Ponadto, kolejna problematyczna kwestia dotyczyła kwalifikowalności podatku VAT, co szerzej opisane zostało w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.6 OŚ PRIORYTETOWA 6 (OP6) – TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE (PRIORITY AXIS 6 – TOURISM AND CULTURAL HERITAGE)

Celem głównym OP6 było wzmocnienie potencjału rozwojowego na obszarach poza dużymi miastami. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP6 wyniosła **52 062 692 EUR**, z czego **44 253 288 EUR** to środki pochodzące z EFRR[89].

3.6.1 OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT OF TARGETS AND ANALYSIS OF THE PROGRESS)

3.6.1.1 INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU (INFORMATION ON THE PHYSICAL AND FINANCIAL PROGRESS OF THE PRIORITY)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP6, natomiast informację na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.6.1.2.

3.6.1.2 ANALIZA JAKOŚCIOWA (QUALITATIVE ANALYSIS)

Analiza finansowa

W ramach OP6, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **39** umów z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **45 794 059,53 EUR**, co stanowi **103,48%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **100,94%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP6. W ramach zawartych umów zakończono **94** projekty na kwotę EFRR **45 794 059,53 EUR**, stanowiącą **100,94%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP6. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **45 193 343,85 EUR**, co odpowiada **102,12%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,62%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP6. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **45 193 341,96 EUR** (**102,12%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,62%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP6.

[89] Na podstawie RPO WP (Tabela nr 4 Szacunkowa tabela finansowa w podziale na Osie priorytetowe oraz źródła finansowania dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013).

Wykres 36. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP6 w stosunku alokacji

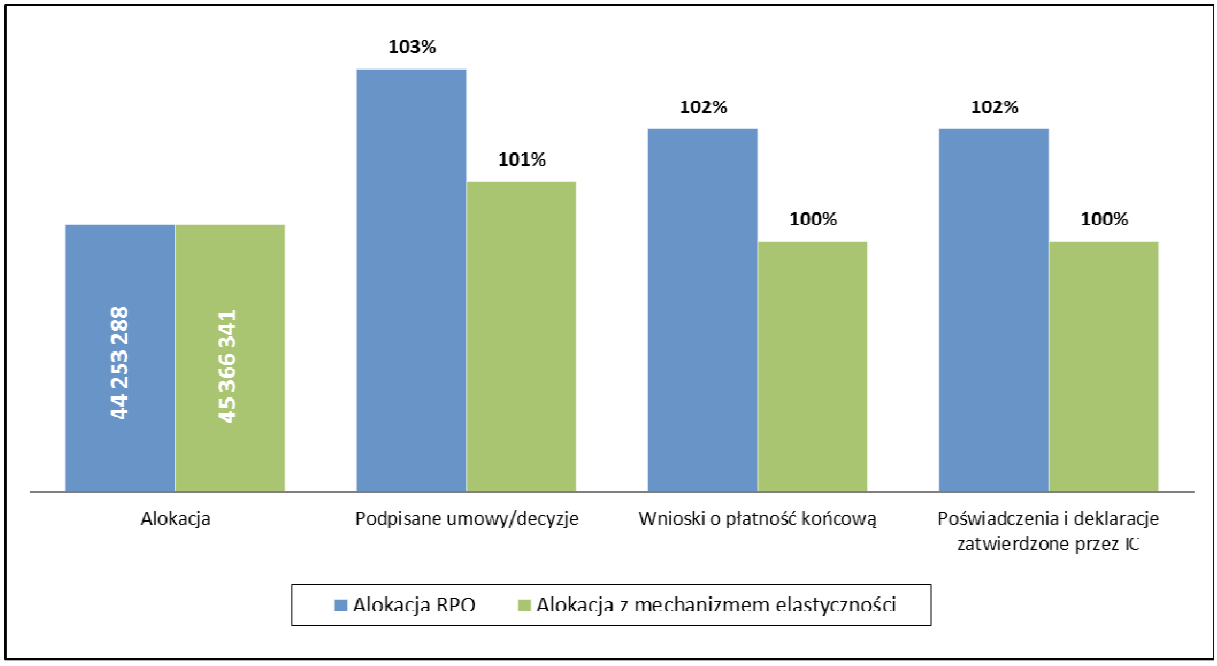

Tabela 45. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP6 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
6.1 Infrastruktura wzmacniająca potencjał turystyczny	21 198 502,68	99,25%	70,06%
6.2 Promocja i informacja turystyczna	5 809 386,04	100,00%	75,00%
6.3 Regionalne dziedzictwo kulturowe o potencjale turystycznym	16 297 538,70	99,92%	71,23%
6.4 Wspieranie i zachowanie walorów przyrodniczych	1 887 916,43	100,00%	63,78%
Razem	**45 193 343,85**	**99,62%**	**70,08%**

Projekty realizowane w ramach OP6 ukierunkowane były na wsparcie budowy, rozbudowy i modernizacji publicznej infrastruktury turystycznej o znaczeniu regionalnym lub ponadregionalnym, promocję regionalnych produktów turystycznych, kulturowych i tradycyjnych oraz wzbogacenie i podniesienie jakości oferty turystycznej województwa poprzez pełniejsze wykorzystanie potencjału obiektów dziedzictwa kulturowego o znaczeniu regionalnym. Ponadto część środków została przeznaczona na opracowanie dokumentacji projektowej niezbędnej do realizacji inwestycji o podobnym charakterze, jak wymienione powyżej, w perspektywie finansowej 2014-2020, w tym m.in.: opracowanie studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego, OOŚ, programu funkcjonalno-użytkowego, dokumentacji technicznej, analiz finansowo-ekonomicznych.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszonych zostało **5** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **42 903 156 EUR**[90], co stanowi **96,95%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP6.

Podział według sektora gospodarki

Tabela 46. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP6 w podziale na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Administracja publiczna	23	31 436 365,16	58,97%	69,56%
Edukacja	1	722 493,43	2,56%	1,60%
Inne niewyszczególnione usługi	15	13 034 485,26	38,46%	28,84%
Razem	**39**	**45 193 343,85**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza podpisanych w ramach OP6 umów o dofinansowanie pod względem działu gospodarki wskazuje, iż największy strumień środków EFRR został skierowany na „Administrację publiczną" (69,56%). Powyższy podział spowodowany jest tym, iż 23 projekty zrealizowane zostały przez jst. W dziale gospodarki oznaczonym jako „Inne niewyszczególnione usługi" projekty realizowały: jst, ngo oraz kościoły. Beneficjentem projektu edukacyjnego jest Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku.

Podział według rodzajów beneficjentów

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta wskazuje jako głównych biorców jst (85,15%), które realizowały projekty ze wszystkich obszarów wsparcia w ramach OP6. Kolejną grupę stanowią ngo (10,17%), zaś pozostałymi beneficjentami są: Muzeum Zamkowe w Malborku oraz Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, realizujące po jednym projekcie.

Wykres 37. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP6 według rodzaju beneficjenta

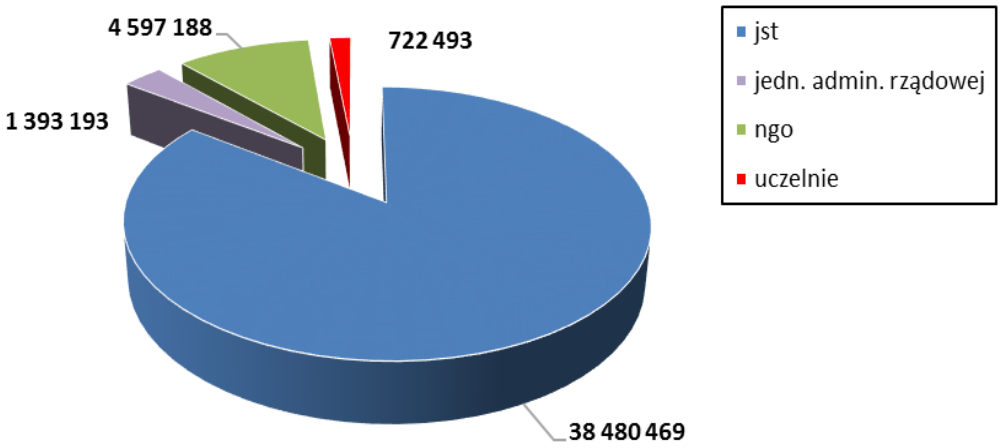

[90] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

Podział przestrzenny na terenie województwa[91]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP6 wskazuje, iż największy strumień środków z EFRR w ramach 5 zrealizowanych projektów trafił do miasta Sopot (9,42 mln EUR). Drugim, pod względem wartości podpisanych umów, jest miasto Gdańsk (8,12 mln EUR), na terenie którego zrealizowanych zostało 12 projektów. Znaczna pula środków trafiła również do powiatu chojnickiego (5,23 mln EUR), na terenie którego zrealizowano 9 projektów.

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **64,68%** środków EFRR (**29 230 741,26 EUR** – 27 umów), natomiast na obszary wiejskie **35,32%** środków EFRR (**15 962 602,59 EUR** – 12 umów).

Wykres 38. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP6 w podziale na miasto/wieś

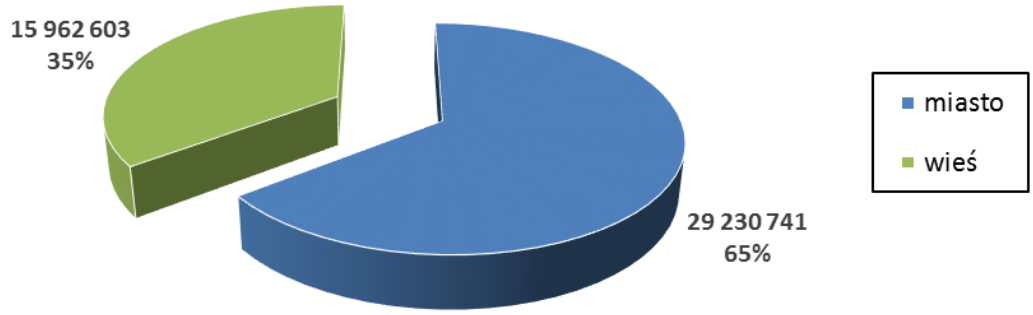

Na ***obszary słabe strukturalnie*** skierowano **7 375 038,25 EUR** środków EFRR, co stanowi **16,67%** całkowitej alokacji przeznaczonej na OP6.

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP6 to:

- **turystyka** – zrealizowano **26** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **28 895 805,15 EUR**. Głównymi beneficjentami projektów były jst, w tym SWP, który zrealizował dwa projekty promocyjno-informacyjne o zasięgu oddziaływania całego województwa pomorskiego;
- **kultura** – zrealizowano **13** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **16 297 538,70 EUR**. Głównymi beneficjentami projektów były jst oraz ngo.

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP6 ukierunkowana była na efektywne i zrównoważone wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki. W szczególności realizowane projekty dotyczyły infrastruktury wzmacniającej potencjał turystyczny (6.1), promocji i informacji turystycznej (6.2), regionalnego dziedzictwa kulturowego o potencjale turystycznym (6.3) oraz wspierania i zachowania przyrodniczych walorów turystycznych (6.4).

W ramach OP6 preferowane były przede wszystkim projekty partnerskie, kompleksowe, mające zasięg ponadlokalny, a także wynikające ze *Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004-2013* oraz *Programu Rozwoju Produktów Turystycznych Województwa Pomorskiego*.

[91] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

OP6 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- wydłużenia sezonu turystycznego, a w konsekwencji wzrostu liczby turystów;
- podniesienia poziomu dochodów z turystyki w skali regionu;
- wykreowaniu silnych, regionalnych marek produktów kulturalnych, turystycznych i tradycyjnych;
- lepszego wykorzystania unikalnych walorów przyrodniczych regionu dla zwiększenia jego atrakcyjności.

Tabela 47. Wskaźniki realizacji OP6

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba wspartych projektów z zakresu turystyki, w tym:	30	19	63,33%	↓
liczba projektów dotyczących budowy i modernizacji obiektów turystycznych	12	13*	108,33%	-
liczba projektów dotyczących promocji turystycznych	18	6	33,33%	↓
Liczba projektów dotyczących wsparcia obiektów dziedzictwa kulturowego	12	13	108,33%	-
Liczba projektów wspierających zrównoważony rozwój obszarów cennych przyrodniczo	20	7	35,00%	↓
Rezultat				
Liczba utworzonych/rozwiniętych produktów turystycznych	10	11	110,00%	-
Liczba osób korzystających z systemu informacji i promocji turystycznej w wyniku realizacji projektów (osoby w ciągu roku)	3 000 000	8 122 066	270,74%	↑
Oddziaływanie				
Liczba osób odwiedzających muzea i inne obiekty dziedzictwa kulturowego (osoby w ciągu roku)	2 300 000	2 382 737	103,60%	-
Liczba turystów korzystających z bazy noclegowej poza sezonem – wrzesień – maj (osoby)	850 000	1 287 530	151,47%	↑

* w tym 3 projekty dokumentacyjne

↓Liczba wspartych projektów z zakresu turystyki, w tym liczba projektów dotyczących promocji turystycznej

Niniejszy wskaźnik produktu jest sumą dwóch wskaźników: „Liczby projektów dotyczących budowy i modernizacji obiektów turystycznych" oraz „Liczby projektów dotyczących promocji turystycznej", a ich wartości zostały osiągnięte odpowiednio na poziomie 108% oraz 33%. Ze względu na niski stopień realizacji drugiego wskaźnika, ogólna wartość wskaźnika produktu została osiągnięta na poziomie 63%. Podkreślić należy, że projekty z zakresu promocji turystycznej realizowane w ramach OP6 charakteryzowały się oddziaływaniem regionalnym lub ponadlokalnym. Mniejsza niż zakładano liczba wspartych projektów nie miała jednak wpływu na osiągnięcie wskaźników rezultatu i oddziaływania, których wartości zostały przekroczone.

Dzięki realizowanym projektom w obszarze turystyki poprawie uległ potencjał turystyczny regionu, co przełożyło się na monitorowaną w RPO WP liczbę turystów, a w konsekwencji także na zyski z tej gałęzi gospodarki dla województwa. Ponadto komplementarnie projekty z zakresu infrastruktury turystycznej regionu były realizowane w obrębie Poddziałania 8.1.2.

↓Liczba projektów wspierających zrównoważony rozwój obszarów cennych przyrodniczo

Do obliczenia wartości wskaźnika uwzględniono projekty wsparte w ramach Działania 6.4, w którym zrealizowany został jeden konkurs na całą dostępną alokację. W jego wyniku wybrano do dofinansowania projekty charakteryzujące się wysoką wartością dodaną z punktu widzenia ich rezultatów. Na poziomie URPO WP można zaobserwować, iż z całą pewnością założone cele zostały zrealizowane, a nawet przekroczone: wartość wskaźnika produktu „Liczba obiektów infrastruktury turystycznej wybudowanych/przebudowanych na obszarach cennych przyrodniczo" został osiągnięty na poziomie 360%, zaś wskaźniki rezultatu „Liczba obszarów cennych przyrodniczo i atrakcyjnych turystycznie objętych wsparciem" oraz „Powierzchnia wspartych obszarów cennych przyrodniczo" odpowiednio na poziomie 95% oraz 266,25%.

↑Liczba osób korzystających z systemu informacji turystycznej w wyniku realizacji projektów

Wskaźnik rezultatu osiągnięty został w stopniu blisko trzykrotnie wyższym względem szacowanej wartości z uwagi na realizację kompleksowych projektów z zakresu promocji turystycznej obejmujących swym zasięgiem całe województwo.

Warto również zauważyć, że wartość wskaźnika została wzmocniona oddziaływaniem projektów finansowanych w ramach Działania 8.1 *Lokalny potencjał rozwojowy*, które obejmowały m.in. tworzenie i rozwijanie podregionalnych i lokalnych systemów promocji i informacji turystycznej.

↑Liczba turystów korzystających z bazy noclegowej poza sezonem – wrzesień-maj

Wskaźnik oddziaływania został osiągnięty w wysokości 151% wartości szacowanej wg danych GUS (BDL 2013, 2015). Zwiększona liczba turystów względem szacowanej jest dowodem oddziaływania przedsięwzięć realizowanych w ramach OP6. Nie bez znaczenia jest również wpływ realizacji projektów w ramach Działania 8.1 *Lokalny potencjał rozwojowy*, które finansowały m.in. budowę i rozbudowę lokalnej infrastruktury turystycznej.

Jednak podkreślić należy, że wzrost ruchu turystycznego województwa pomorskiego w Polsce od 2012 roku wynikał także z czynników niezależnych od samorządu województwa, tj. ustanowienia małego ruchu granicznego z Obwodem Kaliningradzkim, niestabilną sytuacją w krajach śródziemnomorskich i arabskich wybieranych dotąd na destynację turystyczną oraz organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej 2012 (EURO 2012).

Cross-financing

W ramach OP6 przewidziano możliwość skorzystania z instrumentu elastyczności na poziomie od 10% do 15% kosztów kwalifikowalnych, co pozwoliło na wspieranie przedsięwzięć obejmujących elementy typowe dla zakresu interwencji EFS. Elementy te zostały sfinansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu i są bezpośrednio z nim powiązane. Takie podejście pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

Finansowaniu krzyżowemu podlegały m.in. szkolenia przedstawicieli branży turystycznej oraz dzieci i młodzieży, gdyż projekty realizowane w ramach OP6 skupione były na rozwijaniu systemu informacji turystycznej i kulturalnej, promocji sieciowych produktów turystycznych oraz poprawy atrakcyjności turystycznej miejsc o wysokich walorach kulturowych. Wiązały się one z koniecznością przeprowadzenia wśród społeczeństwa kampanii informacyjnych i edukacyjnych oraz wszelkiego rodzaju warsztatów edukacyjnych i artystycznych. W ramach zrealizowanych projektów w **8** projektach wystąpiło finansowanie krzyżowe w kwocie **74 264,77 EUR**.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP6 nie zidentyfikowano projektów wpisujących się w redukcję ubóstwa (na podstawie kategorii interwencji).

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP6 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Ewaluacja

OP6 stanowiła przedmiot analiz łącznie w 10 badaniach ewaluacyjnych realizowanych w latach 2009-2016. Było to m.in. 5 przeprowadzonych wewnętrznie ewaluacji on-going dotyczących postępu realizacji celów Programu oraz analiza systemu oceny i wyboru projektów (porównaj pozycje nr 7, 9, 10, 12 oraz pozycja nr 3 w Tabeli 29.). Celem badań była cykliczna ocena skuteczności i efektywności wsparcia, identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP oraz ocena prawidłowości funkcjonowania systemu selekcji wniosków. W odniesieniu do OP6 oceny wskazują, iż preferencja dotycząca partnerstwa miała istotne znaczenie w większości projektów wybranych do dofinansowania. Projekty realizowane w partnerstwie odznaczały się kompleksowością, szerokim zasięgiem przestrzennym i przedmiotowym oraz znaczną wartością dodaną. Projekty promocyjne przeprowadzone w ramach OP6 przyczyniły się do poprawy wizerunku województwa jako całości, a nie wyłącznie jego wybranych fragmentów. Wyniki badania systemu selekcji wniosków wskazują, iż rozwiązania przyjęte m.in. w ocenie projektów w OP6 nie budzą zasadniczych zastrzeżeń z punktu widzenia przejrzystości i trafności. Przyjęcie trzyetapowego systemu oceny przekłada się co prawda na długi czas oczekiwania wnioskodawców na decyzję o przyznaniu dofinansowania, jednakże nie występuje bezpośredni związek między długością trwania procesu oceny projektu, a terminem zawarcia umowy między IZ RPO WP a beneficjentem. Wprowadzony system oceny i wyboru projektów nie jest zatem czynnikiem wyraźnie spowalniającym kontraktację środków.

W zakresie badań zewnętrznych o charakterze on-going OP6 była przedmiotem analizy w badaniu systemu wskaźników RPO WP (pozycja nr 2). Katalog wskaźników produktu i rezultatu oceniono jako kompletny oraz właściwie wypełniający kierunki interwencji. Poza niewielkimi problemami z definiowaniem produktów turystycznych, wskaźniki uznano za jednoznacznie interpretowalne i przejrzyste.

Szczególnie istotne dla oceny realizacji RPO WP były 3 badania o charakterze ocen ex-post, tj. ocena wpływu projektów RPO WP na środowisko w województwie pomorskim (pozycja nr 14), analiza komplementarności projektów realizowanych w programie regionalnym i w programach krajowych (pozycja nr 15) oraz całościowa ocena efektów realizacji RPO WP (pozycja nr 21). Jeśli chodzi o badanie wpływu podjętych inwestycji na środowisko, to większość projektów w obrębie OP6 realizowano poza obszarami silnej koncentracji rekreacji i turystyki.

W dłuższej perspektywie efektem projektów będzie bardziej równomierne rozłożenie ruchu turystycznego w regionie, dzięki tworzeniu warunków dla rozwoju turystyki na terenach alternatywnych wobec miejsc najczęściej odwiedzanych. Bardziej równomierne rozłożenie aktywności turystycznej wpłynie natomiast pozytywnie na ochronę zasobów przyrodniczych województwa. Przechodząc do drugiego badania należy stwierdzić, że komplementarność projektów RPO WP – PROW 07-13 oraz RPO WP – PO Ryby ma charakter uzupełniania, tj. projekty w obydwu kategoriach osiągały rezultaty niezależne od siebie, lecz razem przyczyniły się do osiągnięcia ogólniejszego celu (np. zwiększenia lokalnej atrakcyjności turystycznej oraz zwiększenia oferty kulturowej we wspartej gminie lub miejscowości). Co do kompleksowej oceny efektów realizacji RPO WP, to interwencja przyczyniła się do podniesienia jakości publicznej infrastruktury turystycznej i poszerzenia oferty turystycznej, lecz nie pozwoliła w pełni wytworzyć markowych, sieciowych produktów, funkcjonujących całorocznie. Kampanie promocyjne należy ocenić jako sukces, który

pozwolił stworzyć system informacji turystycznej regionu. Interwencja z poziomu regionalnego w obszarze dziedzictwa kulturowego wpisywała się w oczekiwane efekty, szczególnie w zakresie wydłużenia sezonu turystycznego oraz podniesienia poziomu dochodów z turystyki. Najbardziej jest to jednak widoczne w przypadku Trójmiasta, istotnie wzmacnianego także interwencją z innych programów operacyjnych. W kategorii dziedzictwa przyrodniczego główny strumień interwencji trafił do parków miejskich, posiadających mniej unikalne walory przyrodnicze niż obszary objęte formami ochrony przyrody. Pozytywnym efektem ubocznym realizacji wspartych projektów była wysoka komplementarność z projektami miejskimi, co zwiększyło i wzbogaciło przestrzeń publiczną kilku miast.

Szczegółowe wnioski z przeprowadzonych badań (głównie odnoszące się do ocen ex-post) zostały wykorzystane przy opisie stopnia realizacji wskaźników OP6 oraz w podsumowaniu Osi poniżej.

Rekomendacje KE

Sytuacja w OP6 została poruszona w piśmie KE z dnia 3 kwietnia 2012 roku, w którym KE zwraca uwagę na położenie większego nacisku na aspekt ekonomiczny w projektach turystycznych i kulturalnych (wpływ projektów na rynek pracy i lokalną produkcję). Ze względu na ówczesną sytuację w ramach OP6, gdzie nie planowano ogłaszania dodatkowych konkursów, IZ RPO WP nie mogła spełnić tej rekomendacji w stosunku do oceny projektów. Jednakże powyższa rekomendacja została uwzględniona w momencie tworzenia RPO WP 2014-2020. Jednocześnie zwracamy uwagę, iż aspekt ekonomiczny projektów był brany pod uwagę w trakcie oceny strategicznej w kryterium dotyczącym efektów projektu, gdzie istotne znaczenie miał wpływ projektu na generowanie ruchu turystycznego (wzrost liczby turystów odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne).

Sytuacja w OP6 była omawiana podczas spotkań rocznych w dniach 15-16 stycznia 2013 roku, 25 listopada 2013 roku oraz 15 lutego 2015 roku, jednak nie stanowiła ona przedmiotu szczególnych rekomendacji ze strony KE.

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz oceny jakościowej IZ)

Projekty dofinansowane w OP6 przyczyniły się przede wszystkim do realizacji Celu głównego, tj. *Poprawy atrakcyjności turystycznej miejsc o wysokich walorach kulturowych oraz podniesienia jakości publicznej infrastruktury turystycznej*. Wszystkie przedsięwzięcia zawierały komponent infrastrukturalny, były ogólnodostępne, a także poprawiały podaż dostępnych atrakcji turystycznych. Niemal wszystkie projekty wpisywały się w preferencje dotyczące partnerstwa i kompleksowości dzięki czemu ich oddziaływanie było ponadlokalne. Wszystkie dofinansowane projekty wynikały ze *Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004-2013* oraz *Programu Rozwoju Produktów Turystycznych Województwa Pomorskiego*.

Pozytywnie należy także ocenić realizację poszczególnych celów szczegółowych OP6:

a) Cel szczegółowy 1: *Podniesienie jakości publicznej infrastruktury turystycznej* (realizowany w ramach Działania 6.1 *Infrastruktura wzmacniająca potencjał turystyczny*).

Wśród projektów realizowanych w Działaniu 6.1 większość dotyczyła turystyki aktywnej (wodnej i rowerowej), a zrealizowane inwestycje przyczyniły się przede wszystkim do poprawy oferty spędzania czasu wolnego, wzmocnienia rozpoznawalności gminy poza regionem oraz zwiększenia liczby turystów w sezonie. Pozytywnie oceniane jest również zwiększenie liczby turystów posezonowych, ale stanowi to pochodną ogólnej poprawy sytuacji w tym zakresie w województwie. Przykładowo projekt „Budowa przystani jachtowej w Sopocie", oprócz nowej oferty turystycznej przyczynił się także do zwiększenia liczby miejsc pracy – liczba pracujących przy przystani wynosi obecnie trzykrotnie więcej niż wartość zadeklarowana we wniosku.

Na uwagę zasługuje również projekt „Kaszubska Marszruta" realizowany w partnerstwie, dzięki któremu powstały cztery spójne szlaki rowerowe o łącznej długości ponad 196 km łączące atrakcje turystyczne w gminach z powiatu chojnickiego oraz projekt dotyczący budowy szlaku rowerowego

łączącego zamek w Malborku z atrakcjami turystycznymi Powiśla w ramach „Szlaku zamków Gotyckich".

W ramach Działania 6.1 oprócz projektów z zakresu infrastruktury turystycznej opracowano również dokumentację techniczną dla trzech przedsięwzięć strategicznych zidentyfikowanych w ramach *Regionalnego Programu Strategicznego zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż"*. Przedsięwzięcia te („Pomorskie Trasy Rowerowe", „Pomorskie Trasy Kajakowe" oraz „Turystyka wodna w obszarze Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej") realizowane będą w RPO WP 2014-2020 w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 6c.

b) Cel szczegółowy 2: *Rozwijanie systemu informacji turystycznej i kulturalnej oraz promocja sieciowych produktów turystycznych* (realizowany w ramach Działania 6.2 *Promocja i informacja turystyczna*).

Projekty zrealizowane w ramach Działania 6.2 można podzielić na dwie grupy: informacyjne i promocyjne. Dofinansowano dwa projekty informacyjne, tj. „Zintegrowany System Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego"[92] – projekt kompleksowy o zasięgu regionalnym oraz „Zintegrowany System Informacji Turystycznej: Budowa Centrów Informacji Turystycznej – Bramy Kaszubskiego Pierścienia". Oba te przedsięwzięcia doprowadziły do rozwoju systemu informacji turystycznej w regionie. Natomiast pozostałe projekty dotyczyły promocji turystycznej, w ramach której powstało 9 produktów turystycznych (4 w ramach projektu Pomorskie Dobry Kurs", 4 w ramach promocji turystyki biznesowej i 1 w ramach projektu „Pomorski Szlak Bursztynowy") rozumianych jako kompleksowa i spójna oferta atrakcji i usług na danym obszarze, która może być sprzedawana w pakietach i obejmuje wspólne działania marketingowe, w tym promocyjne. Promocja koncentrowała się na całorocznych i wysokodochodowych gałęziach turystyki (szczególnie biznesowej). Zrealizowane projekty miały charakter kompleksowy, były realizowane w partnerstwie, a także nawiązywały do wartości kulturowych i tradycyjnych, a także posiadały charakter międzynarodowy i były dopasowane do potrzeb potencjalnych odbiorców. W tym kontekście wszystkie projekty wypełniły preferencje wskazane dla Działania 6.2. Ponadto Światowa Organizacja Turystyki doceniła województwo pomorskie za stworzenie i wdrożenie Zintegrowanego Systemu Informacji Turystycznej obejmującego portal pomorskie.travel, interaktywny system mapowy oraz sieć 245 infomatów (projekt zajął II miejsce w dziesiątej, jubileuszowej edycji dorocznego konkursu o nagrodę Ulysses za innowacje w turystyce, w kategorii *Innowacje w polityce publicznej i zarządzaniu* przyznawaną przez Światową Organizację Turystyki (UNWTO).

pomorskie.travel

c) Cel szczegółowy 3: *Poprawa atrakcyjności turystycznej miejsc o wysokich walorach kulturowych* (realizowany w ramach Działania 6.3 *Regionalne dziedzictwo kulturowe o potencjale turystycznym*).

Wszystkie projekty zrealizowane w Działaniu 6.3 ukierunkowane były na poprawę atrakcyjności miejsc o szczególnych walorach dziedzictwa kulturowego. Dzięki interwencji w regionie poprawił się stan dziedzictwa kulturowego, uatrakcyjniła się oferta spędzania czasu wolnego, wzmocnieniu uległa tożsamość regionalna, a także zwiększyła się rozpoznawalność gminy w regionie. Większość dofinansowanych projektów zakładała również utworzenie miejsc pracy, które okazały się trwałe.

[92] Projekt otrzymał nagrodę za najlepszy projekt samorządowy 2012 roku w kategorii „Najlepszy projekt sportowo-turystyczny" w VI edycji Konkursu Innowator.

Część z projektów dotyczyła powszechnie znanych produktów turystycznych (np. „Wzmocnienie potencjału Pomorskiej Krainy w Kratę", „Aktywizacja turystyczna wschodnich terenów zespołu zamkowego w Malborku" oraz „Cysterskie dziedzictwo kulturowe – renowacja i konserwacja Katedry Oliwskiej w Gdańsku"). Dzięki ich realizacji poprawie uległa ich atrakcyjność turystyczna, ale tylko w niektórych przypadkach wprowadzone zostały nowe funkcje.

Wszystkie wsparte projekty przyczyniły się do wydłużenia sezonu turystycznego oraz podniesienia dochodów z turystyki.

d) Cel szczegółowy 4: *Zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych regionu w rozwoju turystyki* (realizowany w ramach Działania 6.4 *Wspieranie i zachowanie walorów przyrodniczych*).

Projekty dofinansowane w ramach Działania 6.4 dotyczyły obszarów cennych przyrodniczo w miastach oraz obszarów chronionych objętych formami ochrony przyrody. Projekty dotyczące obszarów przyrodniczych w miastach charakteryzowały się wysoką komplementarnością z projektami realizowanymi w ramach OP3 *Funkcje miejskie i metropolitalne*.

Wszystkie zrealizowane projekty wniosły wkład w poprawę oferty spędzania czasu wolnego oraz wzmacnianie lokalnej tożsamości.

W tym kontekście na uwagę zasługuje projekt dotyczący zagospodarowania rezerwatu *Kręgi Kamienne w Odrach*, ze względu na swój ewidentnie turystyczny charakter – dzięki jego realizacji udostępniony turystom został obszar cenny przyrodniczo (objęty ochroną) w sposób zrównoważony i kontrolowany. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku projektu dotyczącego udostępniania obszarów chronionego krajobrazu Doliny Raduni i Żuław Gdańskich dla turystyki kajakowej.

Z uwagi na niewielką alokację finansową projekty zrealizowane w Działaniu 6.4. nie wpłynęły jednak istotnie na zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych w rozwoju turystyki, mimo, że wpisywały się w oczekiwane efekty wsparcia.

Podsumowując interwencja w ramach OP6 wpisywała się w założone cele oraz przyczyniła się do osiągnięcia założonych efektów. W odniesieniu do spodziewanych efektów realizacji OP6 należy stwierdzić, że zostały one osiągnięte w zakresie wzrostu liczby turystów (krajowych i zagranicznych) – wskaźnik „Liczba turystów korzystających z bazy noclegowej poza sezonem (wrzesień-maj)" osiągnął 152% zakładanej wartości docelowej, a dynamika tego wskaźnika była wyższa w miesiącach poza sezonem. Jednak wpływ na to miały również czynniki niezależne od interwencji RPO WP, jak ustanowienie pod koniec 2011 roku małego ruchu granicznego z Obwodem Kaliningradzkim, organizacja EURO 2012, a także niestabilna sytuacja społeczno-polityczna w krajach arabskich i śródziemnomorskich. Bardzo wysoko należy również ocenić osiągniętą wartość wskaźnika „Liczba osób korzystających z systemu informacji turystycznej w wyniku realizacji projektów", który osiągnął aż 271% zakładanej wartości docelowej (ponad 8 mln osób/rok). Wpływ na to miał także dynamiczny przyrost ruchu turystycznego w województwie pomorskim.

W obszarze infrastruktury turystycznej i kulturowej interwencja w dużym stopniu premiowała destynacje dotychczas mniej zagospodarowane turystycznie, co dobrze wpisywało się w założenie o dywersyfikacji ruchu turystycznego i zmniejszaniu antropopresji na gminy nadmorskie. Większość projektów sprowadzała się jednak do wsparcia sezonowej infrastruktury turystycznej. Projekty całoroczne związane z turystyką kulturową koncentrowały się w większych ośrodkach - szczególnie w Gdańsku, wzmacnianym także przez nowe obiekty kulturalne o znaczeniu międzynarodowym.

W związku z tym pozytywnie należy ocenić decyzję o odstąpieniu od dalszego finansowania rozproszonych inwestycji w ramach RPO WP 2014-2020, koncentrując się na trzech sieciowych przedsięwzięciach turystycznych zdefiniowanych w ramach Regionalnego Programu Strategicznego zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż".

"Skarb krzyżacki w naszych rękach - prace restauratorskie i adaptacyjne zamku krzyżackiego w Człuchowie na cele kulturotwórcze i turystyczne"

BENEFICJENT: **Gmina Miejska Człuchów**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **3 105 507,46 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **1 871 189,02 EUR**

"Prace Ratownicze Twierdzy w Wisłoujściu - Unikatowa Fortyfikacja w Skali Europejskiej - Etap II"

BENEFICJENT: **Muzeum Historyczne Miasta Gdańska**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **809 330,70 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **545 440,53 EUR**

3.6.2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU WRAZ Z PODJĘTYMI ŚRODKAMI ZARADCZYMI (SIGNIFICANT PROBLEMS ENCOUNTERED AND MEASURES TAKEN TO OVERCOME THEM)

W trakcie realizacji Programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP6 poza kwestią związaną z kwalifikowalnością podatku VAT opisaną w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte kwestie zaradcze*.

3.7 OŚ PRIORYTETOWA 7 (OP7) – OCHRONA ZDROWIA I SYSTEM RATOWNICTWA (PRIORITY AXIS 7 – HEATH PROTECTION AND EMERGENCY SYSTEM)

Celem głównym OP7 było poprawa jakości i dostępności specjalistycznych usług medycznych oraz poprawa efektywności systemu ratownictwa. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP7 wyniosła **41 650 153 EUR**, z czego **35 402 630 EUR** to środki pochodzące z EFRR[93].

3.7.1 OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT OF TARGETS AND ANALYSIS OF THE PROGRESS)

3.7.1.1 INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU (INFORMATION ON THE PHYSICAL AND FINANCIAL PROGRESS OF THE PRIORITY)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP7, natomiast informację na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.7.1.2.

3.7.1.2 ANALIZA JAKOŚCIOWA (QUALITATIVE ANALYSIS)

Analiza finansowa

W ramach OP7, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **23** umowy z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **36 133 983,72 EUR**, co stanowi **102,07%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **102,49%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP7. W ramach zawartych umów zakończono **23** projekty na kwotę EFRR **36 133 983,72 EUR**, stanowiącą **102,07%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **102,49%** alokacji

[93] Na podstawie RPO WP (Tabela nr 4 Szacunkowa tabela finansowa w podziale na Osie priorytetowe oraz źródła finansowania dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013).

z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP7. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **36 063 464,21 EUR**, co odpowiada **101,87** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **102,29%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP7. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **36 039 288,37 EUR** - **101,80%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **102,22%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP7.

Wykres 39. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP7 w stosunku do alokacji

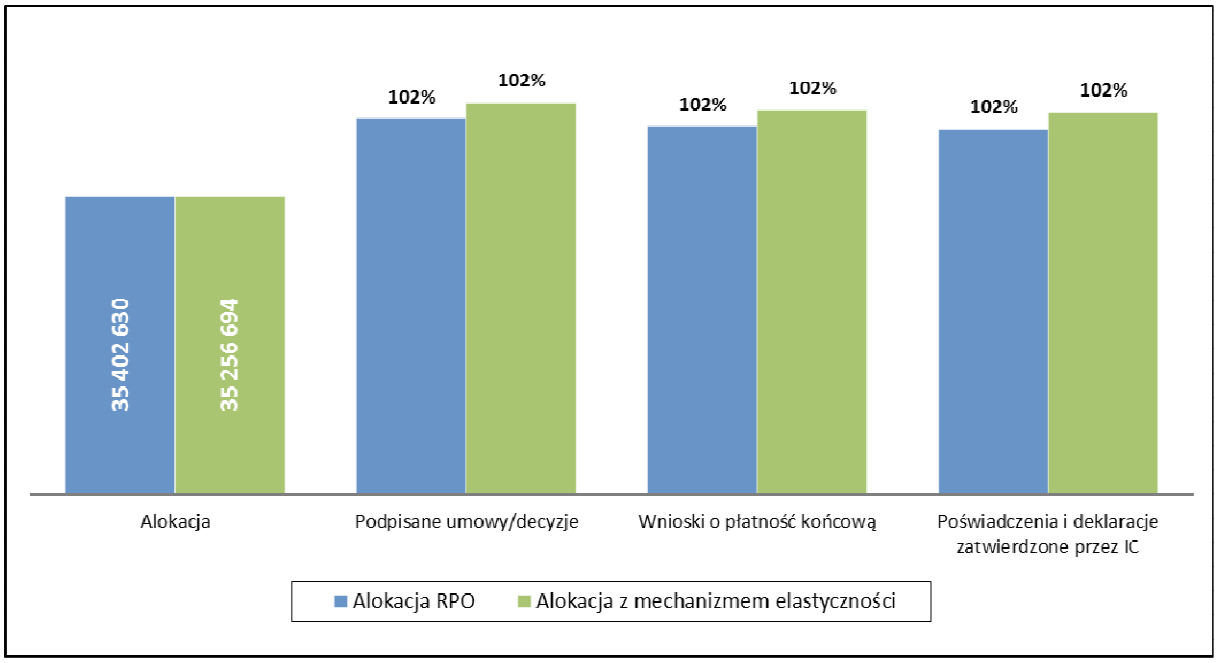

Tabela 48. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP7 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
7.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	26 796 724,99	103,39%	72,54%
7.2 Zintegrowany system ratownictwa	9 266 739,22	99,24%	67,50%
Razem	**36 063 464,21**	**102,29%**	**70,13%**

Realizowane w ramach OP7 projekty obejmowały m.in rozbudowę, przebudowę i remont w obiektach ochrony zdrowia, modernizację i zakup specjalistycznej aparatury medycznej, sprzętu medycznego oraz wyposażenia obiektów ochrony zdrowia w celu podniesienia jakości usług medycznych. Projekty realizowane w ramach OP7 ukierunkowane były również na wsparcie m.in. budowy nowej, rozbudowy i przebudowy istniejącej infrastruktury jednostek ratownictwa wraz z niezbędnym wyposażeniem tych jednostek oraz zakup i modernizację specjalistycznego wyposażenia jednostek ratownictwa (w tym specjalistycznych środków transportu) na potrzeby zintegrowanego systemu ratownictwa.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszone zostały **3** nabory wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **46 794 917 EUR**[94], co stanowi **132,18%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP7.

[94] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

Podział według sektora gospodarki

Tabela 49. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP7 w podziale na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Administracja publiczna	6	4 027 012,48	26,09%	11,17%
Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego	17	32 036 451,73	73,91%	88,83%
Razem	**23**	**36 063 464,21**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza podpisanych w ramach OP7 umów o dofinansowanie pod względem działu gospodarki wskazuje, iż największy strumień środków EFRR został skierowany na dział: „Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego" (88,83%). Powyższy podział spowodowany jest faktem, iż OP7, w ramach której podpisano 23 umowy o dofinansowanie niemal w całości wpisuje się właśnie w ww. dział gospodarki. W dziale „Administracja publiczna" projekty zrealizowały: jst, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku oraz Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku.

Podział według rodzajów beneficjentów

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta wskazuje jako głównych biorców przedsiębiorców (52,71%), które zrealizowały 9 projektów. Do przedsiębiorców zaliczono również zakłady opieki zdrowotnej przekształcone w spółki z o.o. Kolejna grupa to jst (35,01% - 10 projektów), w tym 4 projekty zostały zrealizowane przez publiczne zakłady opieki zdrowotnej.

Wykres 40. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP7 edług rodzaju beneficjenta

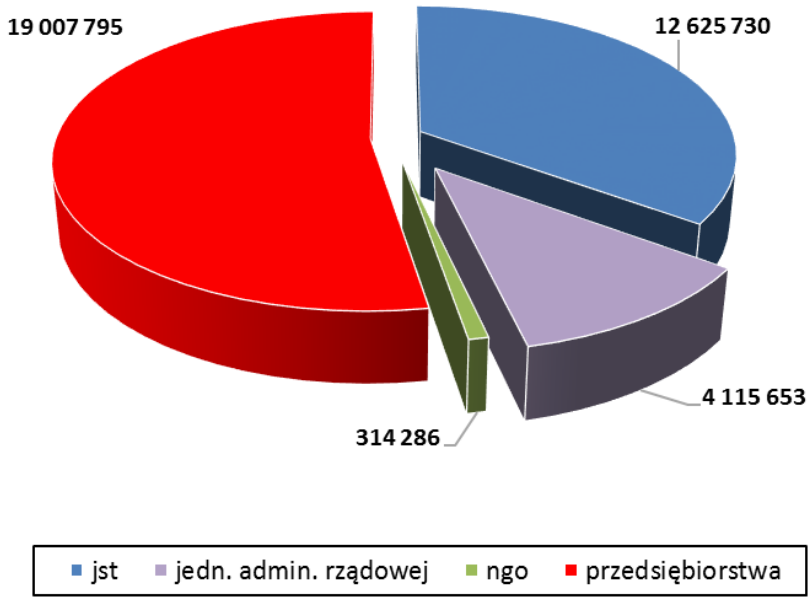

Podział przestrzenny na terenie województwa[95]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP7 wskazuje, iż największy strumień środków trafił do miasta Gdynia, na terenie którego zrealizowanych zostało 8 projektów (12,45 mln EUR). Drugim, pod względem wartości podpisanych umów, jest miasto Gdańsk, na terenie którego zrealizowano 11 projektów (8,20 mln EUR) zaś kolejnym miasto Słupsk, na terenie którego zrealizowanych zostało 6 projektów (6,89 mln EUR). Profilaktyka, diagnostyka oraz leczenie chorób możliwe jest jedynie w dobrze wyposażonych placówkach, posiadających specjalistyczny sprzęt medyczny, dlatego realizowane projekty zlokalizowane zostały w największych ośrodkach miejskich.

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano **100%** środków EFRR (**36 063 464,21 EUR** – 23 umowy). Część projektów realizowana była na terenie całego województwa.

Na ***obszary słabe strukturalnie*** skierowano **282 056,86 EUR** środków EFRR, co stanowi **0,80%** całkowitej alokacji przeznaczonej na OP7.

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP7 to:

- **środowisko** – zrealizowano **10** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **7 666 350,48 EUR**. Zrealizowane projekty dotyczą zapobiegania zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnymi i technologicznymi);
- **infrastruktura społeczna** – zrealizowano **13** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **28 397 113,73 EUR**.

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP7 ukierunkowana była na poprawę jakości i dostępności specjalistycznych usług medycznych oraz poprawę efektywności systemu ratownictwa. W szczególności realizowane projekty dotyczyły rozwoju specjalistycznych usług medycznych w zakresie chorób nowotworowych, układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy (7.1) oraz tworzenia podstaw funkcjonowania zintegrowanego, regionalnego systemu ratownictwa (7.2).

W zakresie infrastruktury ochrony zdrowia realizowane były wyłącznie projekty wynikające z Programu „Zdrowie dla Pomorzan 2005-2013" z preferencją dla przedsięwzięć uwzględniających realizację programów diagnostycznych i profilaktycznych. Natomiast w zakresie zintegrowanego systemu ratownictwa warunkiem realizacji przedsięwzięć było opracowanie koncepcji funkcjonowania regionalnego zintegrowanego systemu ratownictwa obejmującej wszystkie aspekty i podmioty systemu. Koncepcja ta stanowiła podstawę wyboru projektów w Działaniu 7.2.

OP7 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- podniesienia standardu obiektów ochrony zdrowia o znaczeniu regionalnym oraz unowocześnienia ich wyposażenia;
- zmniejszenia wskaźnika umieralności mieszkańców województwa (zwłaszcza na choroby nowotworowe, układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy);
- obniżenia wskaźnika śmiertelności w wyniku wypadków i innych stanów nagłego zagrożenia zdrowia i życia.

[95] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

Tabela 50. Wskaźniki realizacji OP7

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia	10	12	120,00%	-
Liczba projektów z zakresu zintegrowanego systemu ratownictwa	9	11	122,22%	-
Rezultat				
Liczba ludności objętej programami profilaktycznymi z zakresu chorób nowotworowych, układu sercowo-naczyniowego oraz cukrzycy (osoby)	30 000	8 877	29,59%	↓
Liczba pacjentów korzystających z infrastruktury instytucji ochrony zdrowia objętych wsparciem (osoby)	210 000	251 978	119,99%	-
Obszar województwa pomorskiego objętego ścieżką życia – 8 minut (%)	25	32,5	130,00%	↑
Oddziaływanie				
Wskaźnik umieralności na choroby nowotworowe, układu sercowo-naczyniowego i powikłania cukrzycy (%)	75	102	27 pp. powyżej wartości docelowej	↓
Śmiertelność ofiar zdarzeń nagłych w ścieżce życia (%)	75	82	7 pp. powyżej wartości docelowej	↓

↓Liczba ludności objętej programami profilaktycznymi z zakresu chorób nowotworowych, układu sercowo-naczyniowego oraz cukrzycy

Wkład dofinansowanych projektów w wartość wskaźnika rezultatu był zdecydowanie mniejszy niż pierwotnie zakładano. Wynika to z faktu, że wsparte szpitale realizowały przede wszystkim różne programy profilaktyczne głównie w ramach środków NFZ (uzupełniające realizowane w ramach OP7 projekty infrastrukturalne i wyposażeniowe), m.in. *Populacyjny Program Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy* oraz *Populacyjny Program Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Piersi*, z których skorzystała znacznie większa liczba mieszkańców województwa. Na podstawie danych pozyskanych z Pomorskiego Oddziału NFZ z programów populacyjnych skorzystało w województwie pomorskim 121 347 osób. Wartość ta nie jest wliczana do wskaźnika „Liczba ludności objętej programami profilaktycznymi z zakresu chorób nowotworowych, układu sercowo-naczyniowego oraz cukrzycy", ale stanowi jego istotne uzupełnienie.

↑Obszar województwa pomorskiego objętego ścieżką życia – 8 minut

Omawiany wskaźnik ma charakter kontekstowy, ukazując system ratownictwa medycznego w szerszej perspektywie. Mimo, iż projekty realizowane w ramach Działania 7.2 nie przyczyniły się bezpośrednio do osiągnięcia założonej wartości miernika, to osiągnięty został inny rezultat w postaci m.in. koordynacji działania służb ratowniczych. To z kolei przełożyło się na skrócenie czasu dotarcia na miejsca występowania zagrożeń dla życia i zdrowia, czy zwiększenie skuteczności działań ratowniczych w obliczu zagrożeń ekologicznych. Rezultaty projektów podejmowanych w ramach Działania 7.2 nałożyły się na rezultaty przedsięwzięć finansowanych z Działania 12.1 POIŚ, tj. zakup specjalistycznych środków transportu i wyposażenia medycznego, budowa lub dostosowanie lądowisk dla jednostek Lotniczego Pogotowia Ratunkowego czy przebudowa Szpitalnych Oddziałów

Ratunkowych. W efekcie sprzężenia wyników z obydwu działań i zwiększania liczby karetek w lokalizacjach, w których przekraczano maksymalne czasy dotarcia na miejsce zdarzenia wskaźnik osiągnął wartość powyżej oczekiwanego poziomu.

↓Wskaźnik umieralności na choroby nowotworowe, układu sercowo-naczyniowego i powikłania cukrzycy

Porównując zakładaną wartość docelową wskaźnika oraz wartość osiągniętą należy stwierdzić, że został on przekroczony o 27 pp.. Współczynnik umieralności w 3 kategoriach chorób (poprawnie liczony jako suma zgonów w 3 grupach w danym roku w województwie pomorskim, podzielona przez liczbę ludności ogółem w odpowiadającym roku w województwie) w roku 2006 wynosił 6,36‰, w roku 2012 wzrósł do 6,48‰, natomiast w roku 2014 wyniósł 6,49‰. Tendencja wzrostowa wynika ze zmian w strukturze demograficznej i coraz większego udziału osób powyżej 65 roku życia (pomiędzy rokiem 2006 a 2014 liczba ludności w województwie wzrosła o ok. 98,5 tysiąca osób, z czego w grupie powyżej 65 roku życia, najbardziej statystycznie narażonej na nowotwory i choroby układu krążenia[96] odnotowano przyrost rzędu prawie 85 tys. osób). Faktycznie zatem w województwie pomorskim obserwowana jest niekorzystna tendencja jeśli chodzi o umieralność na 3 najczęstsze rodzaje nowotworów, natomiast jej dynamika nie jest tak duża, jak sugeruje różnica we wskaźniku oddziaływania.

↓Śmiertelność ofiar zdarzeń nagłych w ścieżce życia

Analiza przeprowadzona w badaniu ewaluacyjnym[97] pokazuje, że w roku 2013 osiągnięto zakładaną wysokość wskaźnika oddziaływania (80% wartości bazowej). Nie udało się jednak osiągnąć zakładanej wartości docelowej wskaźnika (75% w roku 2015), chociaż różnica pomiędzy wartością zakładaną a faktycznie osiągniętą nie jest znaczna. W tym kontekście istotne jest, że w latach 2009[98]-2015 o 25% zwiększyła się liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego do stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego. Liczba zgonów przed lub w trakcie podejmowania czynności medycznych wzrastała w omawianym okresie w niższym tempie, wzrost liczby zgonów w latach 2009-2015 nie przekroczył bowiem 16%. Dynamika wskaźnika oddziaływania świadczy więc o zwiększonej skuteczności działań ratowniczych mierzonej udziałem zgonów w liczbie interwencji zespołów ratownictwa medycznego w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego i mimo niewielkiej różnicy w wartości docelowej wskaźnika w regionie odnotowywana jest korzystna tendencja w tym zakresie.

Cross-financing

W ramach OP7 przewidziano możliwość skorzystania z instrumentu elastyczności na poziomie od 10% do 15% kosztów kwalifikowalnych, co pozwoliło na wspieranie przedsięwzięć obejmujących elementy typowe dla zakresu interwencji EFS. Elementy te były finansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu. Takie podejście pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

Wszystkie wydatki planowane w ramach instrumentu elastyczności były ściśle związane z realizowanymi projektami. Projekty zrealizowane w ramach OP7 polegały na zakupie nowoczesnego sprzętu oraz wyposażenia (m.in. zakup specjalistycznego sprzętu medycznego, laboratoryjnego, środków ratowniczych). Wymagały one w związku z tym uwzględnienia działań szkoleniowych, dzięki którym personel będzie optymalnie wykorzystywał możliwości zakupywanych przyrządów oraz je właściwie obsługiwał. W ramach OP7 zrealizowane zostały również projekty uwzględniające szkolenia m.in. z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz kampanie edukacyjne. W ramach

[96] Didkowska J., Wojciechowska U., Zatoński W. *Prognoza zachorowalności i umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce do 2025 roku*, Centrum Onkologii, Warszawa 2009 oraz: Strzelecki Z., Szymborski J. [red.] *Zachorowalność i umieralność na choroby układu krążenia a sytuacja demograficzna Polski*, Rządowa Rada Ludnościowa, Warszawa 2015

[97] Raport z badania ewaluacyjnego *Oszacowanie wybranych wskaźników rezultatu i oddziaływania OP7. Ochrona zdrowia i system ratownictwa RPO WP*, Agrotec Polska S.A., Warszawa 2016, s. 31

[98] Szczegółowe dane o liczbie wyjazdów ZRM i liczbie zgonów dostępne są od 2009 roku.

zrealizowanych projektów w **19** projektach wystąpiło finansowanie krzyżowe w kwocie **397 693,69 EUR**.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP7 zidentyfikowano **13** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **28 397 113,73 EUR** o kategorii interwencji wpisującej się w redukcję ubóstwa. Realizacja tych projektów przyczyniła się przede wszystkim do poprawy jakości i dostępności świadczeń zdrowotnych w placówkach ochrony zdrowia, ważnych z punktu widzenia regionu m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia oraz promowanie świadczenia wysokiej jakości usług medycznych. Prowadzona profilaktyka, diagnostyka oraz leczenie chorób w dobrze wyposażonych specjalistycznych placówkach dało możliwość utrzymanie dobrego poziomu zdrowia mieszkańców, wydłużenie życia zawodowego oraz zwiększenie wydajności pracy.

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP7 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Ewaluacja

OP7 była przedmiotem oceny łącznie w 10 badaniach ewaluacyjnych realizowanych w latach 2008-2016. Były to m.in. badania on-going, realizowane w formule ocen wewnętrznych, które dotyczyły postępu realizacji celów Programu (w tym oceny realizowanej pod kątem KRW/DT). We wskazanym okresie przeprowadzono łącznie 4 takie badania (porównaj pozycje nr 7, 9, 10 oraz 12 w Tabeli 29.). Ich głównym celem była cykliczna ocena wsparcia i identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP. W przypadku OP7 przeprowadzone oceny wskazują, że dofinansowane projekty przyczyniły się do realizacji długoterminowej polityki zdrowotnej województwa w zakresie chorób nowotworowych, chorób układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy. Podkreślano również konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych i diagnostycznych służących wspieraniu aktywności zawodowej mieszkańców. Badaniem wewnętrznym o charakterze on-going była również analiza systemu oceny i wyboru projektów w ramach RPO WP (pozycja nr 3). Przyjęte rozwiązania zostały ocenione jako zapewniające obiektywność ocen i minimalizujące ryzyko wyboru projektów nieskutecznych i nieefektywnych z punktu widzenia realizacji celów RPO WP.

Badanie on-going realizowane w formule oceny zewnętrznej dotyczyło analizy systemu wskaźników pod kątem adekwatności i użyteczności dla pomiaru efektów interwencji (pozycja nr 2). Badanie wykazało, że przyjęte wskaźniki pozwalają na prawidłowy monitoring realizacji celów przyjętych w Programie, choć wartości docelowe niektórych wskaźników uznane zostały za przeszacowane. W analogicznej formule przeprowadzono badanie gotowości wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych do pozyskiwania środków z programu regionalnego i programów krajowych (pozycja nr 5). Większość szpitali stanowiących wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne posiadała wystarczające zasoby organizacyjno-kadrowe, by przystąpić do procesu aplikowania o środki europejskie.

Z punktu widzenia oceny realizacji RPO WP szczególnie istotne były 3 badania o charakterze ocen ex-post. Jedno z badań zrealizowanych w 2016 roku było poświęcone wyłącznie OP7 i dotyczyło ono oceny interwencji w ramach Działania 7.2 (pozycja nr 20). W badaniu zostały oszacowane wartości dwóch wskaźników programowych, tj. wskaźnika rezultatu – „Obszar województwa pomorskiego objętego ścieżką życia – 8 minut" oraz wskaźnika oddziaływania – „Śmiertelność ofiar zdarzeń nagłych w ścieżce życia". Badanie wykazało ponadto, że dzięki wsparciu ze środków RPO WP stworzone zostały podstawy regionalnego zintegrowanego systemu ratownictwa (zakup systemów i środków łączności, doposażenie jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne). Wsparcie z RPO WP było komplementarne względem interwencji POIŚ, dzięki czemu poprawie uległa jakość usług ratowniczych, m.in. w związku z zakupem ambulansów czy sprzętu medycznego.

Interesujących wniosków dotyczących komplementarności wsparcia w ramach RPO WP z innymi programami operacyjnymi, w tym POKL, POIŚ, PROW 07-13 dostarcza ponadto badanie zrealizowane w 2014 roku (pozycja nr 15). Ocena miała charakter ewaluacji ex-post. Wykazała ona, że projekty OP7 są komplementarne w zakresie przedmiotowym z projektami w ramach OP9, przy czym poziom warunkowania się wsparcia należy uznać za średni. Ocena ta nie może jednak być zaskoczeniem. W OP7 doposażano szpitale specjalistyczne, podczas gdy w OP9 wspierano mniejsze podmioty zdrowotne.

Kompleksowa ocena OP7 została dokonana w ramach badania zrealizowanego w 2016 roku pt. *Ocena efektów realizacji RPO WP* (pozycja nr 21). Dofinansowane projekty pozwoliły na często skokową zmianę stanu wyposażenia i infrastruktury podmiotów świadczących usługi medyczne. Inwestycje te mają realne przełożenie na jakość i dostępność usług medycznych w regionie, warunkując tym samym jakość życia mieszkańców.

Szczegółowe wnioski z przeprowadzonych badań (głównie odnoszące się do ocen ex-post) zostały wykorzystane przy opisie stopnia realizacji wskaźników OP7 oraz w podsumowaniu Osi poniżej.

Rekomendacje KE

Sytuacja w OP7 jest powiązana z poruszoną przez KE w piśmie z dnia 3 kwietnia 2012 roku kwestią sytuacji w służbie zdrowia i kontraktami w ramach NFZ. Powyższa kwestia była również przedmiotem uwag Komisji do sprawozdania za rok 2010 oraz późniejszej korespondencji (m.in. pismo KE z dnia 8 marca 2012 roku). Zwrócenie przez KE i ministerstwo właściwe ds. rozwoju uwagi na kwestie zachowania trwałości projektów poprzez konieczność posiadania kontraktu z NFZ spowodowało, iż IZ RPO WP podjęła kroki w celu zbadania sytuacji w projektach w ramach OP7 i OP9 (Działanie 9.2). Analiza projektów pod koniec 2011 roku wykazała, iż wszystkie realizowane w ramach OP7 i Działania 9.2 projekty posiadają kontrakt z NFZ. Ponadto, w kwietniu 2012 roku IZ RPO WP skierowała do ww. beneficjentów pisma przypominające, jak ważną sprawą jest zachowanie trwałości projektu, co w przypadku projektów z obszaru ochrony zdrowia oznacza m.in. posiadanie kontraktu z NFZ na ten zakres usług medycznych, z którym związany był projekt otrzymujący dofinansowanie z RPO WP. Przypomniała również, że naruszenie trwałości jest jednoznaczne z wykorzystaniem dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, co skutkuje zwrotem środków wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. IZ RPO WP zwróciła również beneficjentom uwagę na stanowisko KE, które wskazało iż w przypadku braku kontraktu z NFZ instytucje zarządzające powinny nakładać odpowiednie korekty finansowe (KE dopuszcza możliwość nałożenia korekty proporcjonalnej do czasu pozostawania bez kontraktu), włącznie z odzyskaniem całego przyznanego projektowi dofinansowania. W związku z powyższym IZ RPO WP zaleciła wszystkim beneficjentom projektów z zakresu ochrony zdrowia dołożenie wszelkich możliwych starań, aby w całym okresie trwałości posiadali odpowiednie kontrakty z NFZ oraz zwróciła się z prośbą o niezwłoczne informowanie w przypadku zaistnienia problemów w tym obszarze.

Sytuacja w OP7 była także omawiana podczas spotkań rocznych w dniach 15-16 stycznia 2013 roku, 25 listopada 2013 roku oraz 15 lutego 2015 roku, jednak nie stanowiła ona przedmiotu szczególnych rekomendacji ze strony KE.

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz oceny jakościowej IZ)

Projekty dofinansowane w OP7 przyczyniły się do osiągnięcia Celu głównego, tj. *Poprawy jakości i dostępności specjalistycznych usług medycznych oraz poprawy efektywności systemu ratownictwa*.

Projekty dofinansowane w ramach OP7 wpisywały się założone cele oraz przyczyniły się do osiągnięcia planowanych efektów. W szczególności dotyczy to wskaźnika „Liczba pacjentów korzystających z infrastruktury instytucji ochrony zdrowia objętych wsparciem", którego wartość osiągnęła 120% zakładanej wartości docelowej oraz wskaźnika „Obszar województwa objętego ścieżką życia – 8 minut", którego wartość osiągnęła 130% zakładanej wartości docelowej.

Pomimo, że do 2015 roku nie udało się ograniczyć (w stosunku do poziomu wyjściowego) wskaźnika umieralności na wybrane choroby (nowotworowe, układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy – wskaźnik ma charakter kontekstowy, niezależny bezpośrednio od interwencji OP7), to dzięki koncentracji interwencji na projektach wynikających z programu *Zdrowie dla Pomorzan 2004-2013* i trzech grupach chorób, możliwe było wsparcie przedsięwzięć mających realny wpływ na poprawę warunków diagnozowania i leczenia oraz rehabilitacji pacjentów. W długim okresie interwencja w ramach Osi przyczyniła się do osiągnięcia długofalowych celów związanych z rozwojem specjalistycznej opieki zdrowotnej w województwie pomorskim.

Pozytywnie należy ocenić także stopień realizacji celów szczegółowych OP7:

a) Cel szczegółowy 1: *Rozwój specjalistycznych usług medycznych w zakresie chorób nowotworowych, chorób układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy* (realizowany w ramach Działania 7.1 *Infrastruktura ochrony zdrowia*).

Dofinansowane projekty pozwoliły stworzyć lepsze warunki świadczenia specjalistycznych usług medycznych w zakresie chorób nowotworowych, układu sercowo-naczyniowego oraz cukrzycy. Zakup nowych urządzeń i aparatury medycznej oraz rozbudowa i modernizacja infrastruktury, w tym sal operacyjnych, stworzyły lepsze warunki dla diagnozowania i leczenia pacjentów. Ponadto rozbudowa i doposażenie infrastruktury służącej rehabilitacji, zwłaszcza poudarowej, pozwalającej na szybkie podjęcie rehabilitacji stanowią jeden z kluczowych warunków powrotu do zdrowia.

Przykładowo realizacja projektu dotyczącego modernizacji i doposażenia oddziałów udarowych i rehabilitacji neurologicznej w trzech szpitalach w Gdańsku, Gdyni i Słupsku pozwoliła na lepszą diagnostykę i profilaktykę chorób układu sercowo-naczyniowego, a dzięki wspólnemu działaniu trzech podmiotów leczniczych zapewnienie lepszej dostępności i jakości świadczonych usług medycznych. Dzięki interwencji RPO WP udało się doposażyć dwa oddziały medycyny nuklearnej w Gdyńskim Centrum Onkologii oraz Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w Gdańsku, co przyczyni się do polepszenia jakości i dostępności diagnostyki i leczenia chorób nowotworowych. Na uwagę zasługuje również projekt dotyczący poprawy dostępności i jakości specjalistycznych usług kardiologicznych w Szpitalu Specjalistycznym im. J. K. Łukowicza w Chojnicach.

W ramach części z dofinansowanych projektów przewidziano także realizację programów profilaktycznych i diagnostycznych w ramach instrumentu elastyczności. z uwagi na fakt, że te same podmioty lecznicze realizowały również programy profilaktyczne finansowane ze środków NFZ, które swoim zakresem odpowiadały zakresom projektów finansowanych w ramach Działania 7.1, liczba osób objętych wsparciem w ramach RPO WP była mniejsza niż pierwotnie zakładano.

Jednocześnie należy zauważyć, że dzięki interwencji RPO WP, pozwalającej na stworzenie nowych oddziałów, czy doposażenie już istniejących pozwalające na rozszerzenie zakresu udzielanych świadczeń medycznych, możliwe było realne zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej (szersza paleta świadczeń podmiotów leczniczych zazwyczaj przekładała się na kontraktację dodatkowych usług w ramach kontraktów z NFZ).

b) Cel szczegółowy 2: *Tworzenie podstaw funkcjonowania zintegrowanego regionalnego systemu ratownictwa* (realizowany w ramach Działania 7.2 *Zintegrowany system ratownictwa*).

Projekty dofinansowane w ramach Działania 7.2 przyczyniły się do rozwoju szeroko pojętego zintegrowanego systemu ratownictwa (projekty różnych służb, w ograniczonym stopniu dotyczące ratownictwa medycznego, które w głównej mierze było wspierane w ramach POIŚ).

Dzięki interwencji RPO WP udało się m.in. zwiększyć koordynację działań służb ratownictwa w obszarach ryzyka uznanych za kluczowe z punktu widzenia bezpieczeństwa regionu. Duże znaczenie miało w tym kontekście ukierunkowanie projektów na obszary ryzyka określone w *Koncepcji Funkcjonowania Regionalnego Zintegrowanego Systemu Ratownictwa*, dzięki czemu udało się uzupełnić interwencję realizowaną w POIŚ w Działaniu 12.1. W ramach RPO WP interwencja

dotyczyła doposażenia i wsparciu infrastruktury służb ratowniczych, takich jak straż pożarna, policja, inspekcja ochrony środowiska.

Dobrym przykładem takiego wsparcia jest projekt dotyczący zakupu specjalistycznych pojazdów dla Państwowej Straży Pożarnej, czy też zakupu sprzętu ratowniczego dla jednostki wojewódzkiej i jednostek terenowych Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego Województwa Pomorskiego, dzięki któremu zwiększony został poziom bezpieczeństwa w województwie pomorskim, a także zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby wodnego ratownictwa medycznego w pasie przybrzeżnym powiatu słupskiego.

Podsumowując, dzięki realizacji OP7 poprawie uległ standard i dostępność specjalistycznych usług medycznych w placówkach ochrony zdrowia ważnych z punktu widzenia regionu, a także stworzone zostały podstawy dla rozwoju zintegrowanego, regionalnego systemu ratownictwa, którego celem jest ochrona życia i zdrowia oraz zapobieganie zagrożeniom dla środowiska. Pomimo, że inwestycje w infrastrukturę zdrowotną dotyczyły podmiotów leczniczych zlokalizowanych w miastach, to ich oddziaływanie ma charakter regionalny i ponadlokalny.

"Rozbudowa części zabiegowej Gdyńskiego Centrum Onkologii przy Szpitalu Morskim im. PCK w Gdyni wraz z zakupem niezbędnego sprzętu i wyposażenia"

BENEFICJENT: **Szpitale Wojewódzkie w Gdyni Sp. z o.o.**

WARTOŚĆ PROJEKTU: **14 440 291,50 EUR**

WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **10 736 613,20 EUR**

"Zakup sprzętu ratowniczego dla wojewódzkiej jednostki WOPR w Gdańsku i jednostek terenowych w celu poprawy efektywności systemu ratownictwa w regionie"

BENEFICJENT: **Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Pomorskiego**

WARTOŚĆ PROJEKTU: **447 994,54 EUR**

WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **314 286,29 EUR**

3.7.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)

W trakcie realizacji Programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP7.

3.8 OŚ PRIORYTETOWA 8 (OP8) – LOKALNA INFRASTRUKTURA PODSTAWOWA (PRIORITY AXIS 8 – LOCAL BASIC INFRASTRUCTURE)

Celem głównym OP8 było wzmocnienie potencjału rozwojowego na obszarach poza dużymi miastami. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP8 wyniosła **145 775 538 EUR**, z czego **123 909 207 EUR** to środki pochodzące z EFRR[99].

[99] Na podstawie RPO WP (Tabela nr 4 Szacunkowa tabela finansowa w podziale na Osie priorytetowe oraz źródła finansowania dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013).

3.8.1 OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT OF TARGETS AND ANALYSIS OF THE PROGRESS)

3.8.1.1 INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU (INFORMATION ON THE PHYSICAL AND FINANCIAL PROGRESS OF THE PRIORITY)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP8, natomiast informację na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.8.1.2.

3.8.1.2 ANALIZA JAKOŚCIOWA (QUALITATIVE ANALYSIS)

Analiza finansowa

W ramach OP8, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **201** umów z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **124 555 609,17 EUR**, co stanowi **100,52%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **102,10%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP8. W ramach zawartych umów zakończono **201** projektów na kwotę EFRR **124 555 609,17 EUR**, stanowiącą **100,52%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **102,10%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP8. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **121 298 952,29 EUR**, co odpowiada **97,89%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,43%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP8. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **121 298 952,29 EUR** - **97,89%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,43%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP8.

Wykres 41. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP8 w stosunku do alokacji

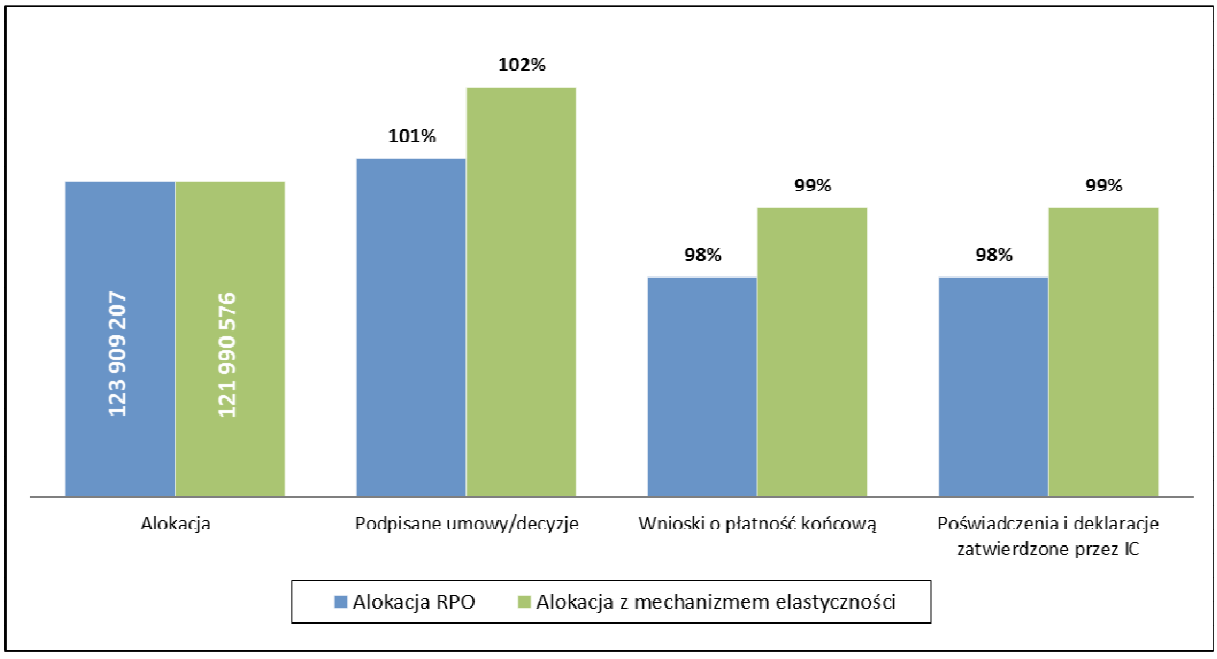

Tabela 51. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP8 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
8.1 Lokalny potencjał rozwojowy	68 568 901,92	101,61%	76,52%
8.2 Lokalna infrastruktura ochrony środowiska	52 730 050,37	96,74%	67,50%
Razem	**121 298 952,29**	**99,43%**	**70,13%**

Projekty realizowane w ramach OP8 obejmowały zwiększenie lokalnej atrakcyjności inwestycyjnej, osiedleńczej i turystycznej oraz zmniejszenie dysproporcji regionalnych w zakresie wyposażenia w infrastrukturę gospodarki wodno-ściekowej. OP8 realizowana była na obszarze gmin wiejskich, wiejsko-miejskich oraz miast liczących do 35 tys. mieszkańców.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszonych zostało **15** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **131 181 909 EUR**[100], co stanowi **105,87%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP8.

Podział według sektora gospodarki

Tabela 52. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP8 w podziale na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody	1	882 314,33	0,50%	0,73%
Administracja publiczna	190	115 176 146,06	94,53%	94,95%
Działalność związana ze środowiskiem naturalnym	1	395 372,21	0,50%	0,33%
Inne niewyszczególnione usługi	9	4 845 119,69	4,48%	3,99%
Razem	**201**	**121 298 952,29**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza podpisanych w ramach OP8 umów o dofinansowanie pod względem działu gospodarki wskazuje, iż największy strumień środków EFRR został skierowany na dział „Administracja publiczna" (94,95%), w ramach którego podpisano 190 umów o dofinansowanie. W dziale gospodarki oznaczonej jako „Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody" projekt zrealizował Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o., w „Działalności związanej ze środowiskiem naturalnym" projekt zrealizowało Gniewińskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., natomiast w „Inne niewyszczególnione usługi" – jst, kościoły oraz ngo.

Podział według rodzajów beneficjentów

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta, wskazuje jako głównych biorców jst (96,35%), które zrealizowały 192 projekty. Kolejną grupę stanowią ngo (2,59%) z 7 projektami oraz przedsiębiorstwa (Gniewińskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. oraz Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o.) z 2 projektami (1,05%).

[100] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

Wykres 42. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP8 według rodzaju beneficjenta

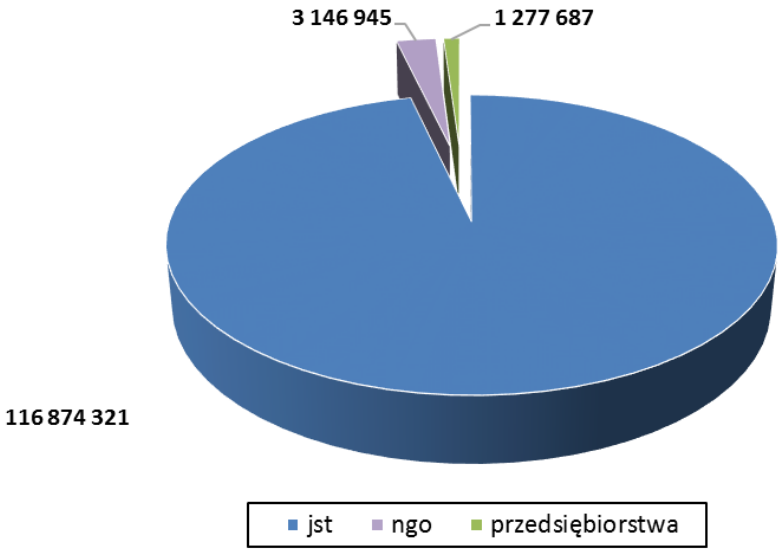

Podział przestrzenny na terenie województwa[101]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP8 wskazuje, iż największy strumień środków trafił do powiatu słupskiego, na terenie którego zrealizowane zostały 23 projekty (13,65 mln EUR). Drugim, pod względem wartości zrealizowanych projektów, jest powiat gdański, na terenie którego zrealizowano 16 projektów (11,33 mln EUR).

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **19,86%** środków EFRR (**24 087 860,79 EUR** – 39 umów), natomiast na obszary wiejskie **80,14%** środków EFRR (**97 211 091,50 EUR** – 162 umowy).

Wykres 43. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP8 w podziale na miasto/wieś

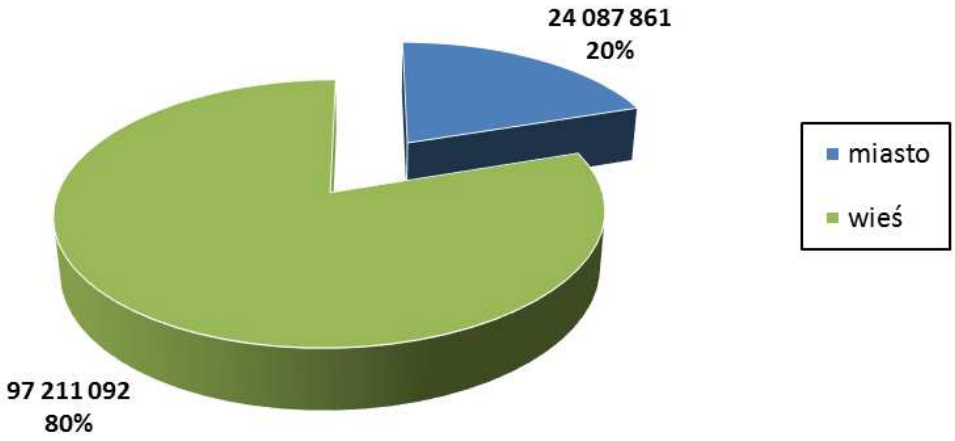

Na *obszary słabe strukturalnie* skierowano **38 616 594,07 EUR** środków EFRR, co stanowi **31,17%** całkowitej alokacji przeznaczonej na OP8.

[101] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP8 to:

- **transport** - zrealizowano **43** projekty na kwotę dofinansowania z EFRR **31 317 375,16 EUR**. Wszystkie zawarte w ramach Poddziałania 8.1.1 umowy o dofinansowanie zrealizowane przez jst wpisują się w ww. obszar;
- **środowisko** - zrealizowano **79** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **52 730 050,37 EUR**. W ramach ww. obszaru zrealizowane zostały projekty z zakresu rekultywacji składowisk odpadów oraz budowy sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej;
- **turystyka** - zrealizowano **36** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **9 599 158,59 EUR**. Beneficjenci zrealizowali projekty mające na celu wzmocnienie usług turystycznych;
- **kultura** - zrealizowano **14** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **8 313 923,10 EUR**. Beneficjenci zrealizowali projekty mające na celu ochronę i zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- **rewitalizacja** - zrealizowano **29** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **19 338 445,07 EUR**. Beneficjenci zrealizowali projekty na rzecz rewitalizacji obszarów wiejskich i małych miast.

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP8 ukierunkowana była na wzmocnienie potencjału rozwojowego na obszarach poza dużymi miastami. W szczególności realizowane projekty dotyczyły zwiększenia lokalnej atrakcyjności inwestycyjnej, osiedleńczej i turystycznej (8.1) oraz rozwoju lokalnej infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami (8.2).

W ramach OP8 preferowane były przede wszystkim projekty realizowane na obszarach słabych strukturalnie, posiadające poparcie społeczności lokalnych oraz wynikające z zapisów *Wojewódzkiego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego – Pomorski Gambit*, *Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004-2013*, *Programu Rozwoju Produktów Turystycznych Województwa Pomorskiego* oraz *Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych*.

OP8 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- poprawy jakości lokalnej sieci drogowej;
- zwiększenia powierzchni terenów uzbrojonych przeznaczonych pod inwestycje;
- podniesienia jakości życia mieszkańców, m.in. dzięki zwiększeniu dostępu do kanalizacji, a także dobrej jakości wody;
- pozytywnej zmiany społeczno-gospodarcze, głównie na obszarach wiejskich, prowadzące m.in. do wzrostu dynamiki powstawania nowych podmiotów gospodarczych oraz do poprawy wskaźnika zatrudnienia na obszarach objętych wsparciem;
- wzrostu wielkości ruchu turystycznego na obszarach objętych wsparciem.

Tabela 53. Wskaźniki realizacji OP8

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, w tym:	125	201	160,80%	↑
z zakresu infrastruktury drogowej	20	43	215,00%	↑
z zakresu uzbrojenia terenów pod inwestycje	5	7	140,00%	↑
z zakresu turystyki	50	72	144,00%	↑
z zakresu infrastruktury ochrony środowiska,	35	79	225,71%	↑
w tym dotyczących budowy/rozbudowy kanalizacji sanitarnych	27	70	259,26%	↑

Długość wybudowanych/ przebudowanych dróg (km)	45	149,761	332,80%	↑
Rezultat				
Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych na obszarach wiejskich i w miastach do 35 tys. mieszkańców (ha)	50	181,495	362,99%	↑
Liczba osób przyłączonych do kanalizacji w wyniku realizacji projektów (osoby)	70 000	58 029	82,90%	-
Oddziaływanie				
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich (%)	45	59	130,00%	↑
Liczba podmiotów gospodarczych na obszarach wiejskich na 1000 mieszkańców	80	84	105,00%	-
Liczba turystów na obszarach wiejskich (osoby w ciągu roku)	2 500 000	2 102 000	84,08%	-

↑Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych

Średni faktyczny poziom dofinansowania EFRR był niższy od zakładanego dla Poddziałania 8.1.1 z uwagi na dużą podaż wniosków o dofinansowanie. IZ RPO WP mając na względzie wyrównawczy charakter interwencji, podjęła decyzję o dofinansowaniu jak największej liczby projektów, co wiązało się z koniecznością redukcji wartości dofinansowania w porozumieniu z beneficjentami.

↑Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, w tym z zakresu infrastruktury drogowej

Wartości referencyjne niniejszego wskaźnika produktu szacowane były w okolicznościach wysokich cen rynkowych robót budowlanych, przekładających się na wysoki koszt wybudowania kilometra drogi. Wyniki czterech naborów w 2008 roku, moment podpisania umów o dofinansowanie oraz uruchomienie przetargów na potrzeby realizacji projektów zbiegły się z kryzysem finansowym w Polsce. Zmiana koniunktury tj. niższy koszt modernizacji dróg, skutkowała pojawieniem się oszczędności w budżetach projektów, co przełożyło się na efektywniejsze wykorzystanie alokacji.

↑Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, w tym z zakresu uzbrojenia terenów pod inwestycje

Podobnie jak w przypadku infrastruktury drogowej inwestycje dotyczące uzbrojenia terenów nastawione były na wsparcie obszarów słabych strukturalnie. Wartość wskaźnika przekroczona jest z uwagi na wyrównawczy charakter interwencji oraz niższe koszty realizacji inwestycji spowodowane osłabieniem koniunktury gospodarczej.

↑Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, w tym z zakresu turystyki

Wzmożona podaż projektów w ramach Poddziałania 8.1.2 podyktowana była korzystniejszymi warunkami wsparcia niż w zbliżonym tematycznie Działaniu 6.2 *Promocja i informacja turystyczna*. W omawianej OP8 wnioskodawcy mogli się ubiegać o wyższy poziomu dofinansowania (85% względem 75% w Działaniu 6.2) przy jednoczesnym mniejszym wkładzie własnym (analogicznie 2% kosztów kwalifikowalnych względem 5%). Finalnie w ramach Działania 6.2 wsparcia udzielono sześciu silnym, stabilnym podmiotom na duże kwotowo przedsięwzięcia, natomiast w 8.1.2 interwencja skierowana została do zdecydowanie większej liczby beneficjentów o nieco mniejszym potencjale i mniejszej skali oddziaływania. Warto zaznaczyć, że obydwa konkursy przeprowadzane były w zbliżonym terminie – w ramach Działania 6.2 pod koniec stycznia 2009 roku, natomiast w ramach Poddziałania 8.1.2 w marcu 2009 roku, co zapewniło ich komplementarność.

↑Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, w tym z zakresu infrastruktury ochrony środowiska

Powodem przekroczenia zakładanej wartości referencyjnej wskaźnika jest w głównej mierze realizacja większej liczby projektów z zakresu budowy lub rozbudowy kanalizacji sanitarnej w Działaniu 8.2, co zostało omówione poniżej. Pozostałe realizowane projekty dotyczyły budowy stacji uzdatniania wody bądź zbiorników czystej wody, rekultywacji składowisk odpadów oraz wdrożenia systemu selektywnej zbiórki odpadów i budowy kompostowni.

↑Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, w tym dotyczących budowy/ rozbudowy kanalizacji sanitarnej

W ramach całej OP8 pozyskiwane były oszczędności przeznaczone na dofinansowywanie projektów w zakresie infrastruktury kanalizacyjnej o priorytetowym znaczeniu dla realizacji zobowiązań nałożonych na Polskę na mocy dyrektywy 91/271/EWG oraz zobowiązań zawartych w *Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych*. Na 86 aglomeracji wyznaczonych w województwie pomorskim pożądane efekty realizacji projektów odnotowane zostały w 58 przypadkach, w wielu aglomeracjach jednak w dalszym ciągu zachodzi potrzeba budowy zarówno kanalizacji jak i systemu oczyszczania ścieków. Mimo przekroczenia poziomu wskaźnika[102] należy zatem prowadzić w tym zakresie dalsze inwestycje, których łączny koszt w perspektywie finansowej 2014-2020 szacowany jest na 47 mln EUR[103].

↑Długość wybudowanych/przebudowanych dróg

Wskaźnik produktu jest skorelowany ze wskaźnikiem „Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, w tym z zakresu infrastruktury drogowej", a więc jest efektem 43 projektów budowy, przebudowy i rozbudowy dróg. Najbardziej efektywne pod względem osiągnięcia ww. wskaźnika były projekty dróg powiatowych, obejmujące swym zasięgiem kilka miejscowości.

↑Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych na obszarach wiejskich i w miastach do 35 tys. mieszkańców

Wynik w tym zakresie jest pochodną wartości wskaźnika „Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, w tym z zakresu uzbrojenia terenów pod inwestycje", który został omówiony powyżej.

↑Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich:

Wartość wskaźnika jest pochodną liczby zrealizowanych projektów inwestycyjnych dotyczących budowy/rozbudowy kanalizacji sanitarnej, które w całości dotyczyły gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Województwo pomorskie jest w krajowej czołówce jeśli chodzi o liczbę mieszkańców na terenach wiejskich mających zapewniony dostęp do sieci kanalizacyjnej. W 2014 roku było to 58,5% osób, podczas gdy średnia dla kraju wyniosła 37,3%. Od drugiego województwa w rankingu – zachodniopomorskiego – osiągamy wynik lepszy o 2,5 pp.. Jak wspomniano powyżej, mimo przekroczonej wartości wskaźnika część pomorskich aglomeracji nadal posiada niezaspokojone potrzeby w zakresie budowy zbiorczej sieci kanalizacyjnej.

Cross-financing

W ramach OP8 przewidziano możliwość skorzystania z instrumentu elastyczności na poziomie od 5% do 15% kosztów kwalifikowalnych, co pozwoliło na wspieranie przedsięwzięć obejmujących elementy typowe dla zakresu interwencji EFS. Elementy te były finansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu. Takie podejście pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć. Wszystkie wydatki planowane

[102] Uzupełniająco i w niewielkim zakresie były także realizowane projekty w aglomeracjach ściekowych o wielkości powyżej 15 tys. RLM.

[103] Alokacja na Działanie 11.3 RPO WP 2014-2020 zgodnie z Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych z dnia 14 lutego 2017 roku.

w ramach instrumentu elastyczności były ściśle związane z realizowanymi projektami. Projekty z OP8 polegały na budowie i rozbudowie lokalnej ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, tworzeniu i rozwijaniu lokalnych systemów promocji i informacji turystycznej, infrastruktury odbioru i oczyszczania ścieków oraz poprawie funkcjonowania gospodarki odpadami w wymiarze lokalnym. W związku z powyższym prowadzone były działania informacyjno-promocyjne dotyczące walorów przyrodniczych obszarów objętych projektami, szkolenia dla podmiotów branży turystycznej oraz osób zaangażowanych w obsługę infrastruktury turystycznej, a także działania aktywizujące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Analiza udziału liczby umów objętych instrumentem elastyczności w ogólnej liczbie podpisanych umów w ramach OP8 wskazuje, iż beneficjenci OP8 wykazali najmniejszy udział cross-financingu (7,96%) - wykazało go jedynie 16 beneficjentów: jst, stowarzyszenie realizujące projekt z zakresu infrastruktury wspierającej rozwój gospodarczy oraz Gniewińskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. (budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami ścieków oraz przyłączami energetycznymi i wodociągowymi). W ramach podpisanych umów o dofinansowanie w **16** projektach wystąpiło finansowanie krzyżowe w kwocie **43 420,41 EUR**.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP8 zidentyfikowano **29** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **19 338 445,07 EUR** o kategorii interwencji wpisującej się w redukcję ubóstwa. Podejmowane działania koncentrowały się na rozwoju infrastruktury powiązanej z rozwojem turystyki oraz zwiększaniem atrakcyjności terenów inwestycyjnych. Realizowane projekty wniosły istotny wkład w proces gospodarczej regeneracji obszarów wiejskich, w tym małych miast, uzupełniając działania wspierane w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Rozwój lokalnej infrastruktury i poprawa jej stanu, szczególnie na obszarach słabych strukturalnie, ogranicza bariery w rozwoju gospodarczym i przyczynia się do zwiększenia poziomu inwestycji. Tym samym, wzrastają możliwości dywersyfikacji działalności gospodarczej i zatrudnienia oraz poprawy jakości życia ich mieszkańców.

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP8 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Ewaluacja

OP8 była przedmiotem oceny łącznie w 10 badaniach ewaluacyjnych realizowanych w latach 2009-2016. Było to m.in. 5 badań on-going prowadzonych w formule ocen wewnętrznych. Analizy te obejmowały postęp realizacji celów Programu (w tym ocenę realizowaną pod kątem KRW/DT) oraz analizę systemu oceny i wyboru projektów w ramach RPO WP (porównaj odpowiednio pozycje nr 7, 9, 10 12 oraz pozycja nr 3 w Tabeli 29.). Głównym celem przywołanych analiz była cykliczna ocena wsparcia i identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP oraz ocena prawidłowości funkcjonowania systemu oceny i wyboru projektów z opracowaniem rekomendacji co do wprowadzenia stosownych zmian w tym systemie. Wyniki badań w części dotyczącej OP8 wskazują na poprawę jakości lokalnej sieci drogowej oraz usprawnienie jej powiązań z regionalnym i krajowym układem drogowym. Dzięki udzielonemu wsparciu regionalne deficyty w zakresie wyposażenia w infrastrukturę odbioru i oczyszczania ścieków zmniejszyły się oraz nastąpiła poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami w wymiarze lokalnym. W odniesieniu do systemu selekcji wniosków stwierdzono, że przyjęta na etapie oceny formalnej zasada „dwóch par oczu" (mająca minimalizować ryzyko popełnienia błędu) oraz zasada przeprowadzania oceny wykonalności przez 2 niezależnych ekspertów (z możliwością ingerencji trzeciego eksperta w przypadku dużych rozbieżności punktowych) jest podejściem prawidłowym, gwarantującym rzetelność i obiektywność przeprowadzonych ocen.

W zakresie badań zewnętrznych o charakterze on-going OP8 była przedmiotem analizy w badaniu systemu wskaźników RPO WP oraz badaniu gotowości jednostek organizacyjnych SWP do absorpcji

środków europejskich (odpowiednio pozycja nr 2 oraz pozycja nr 5). Katalog wskaźników produktu uznano za kompletny, spójny i racjonalny. Jeśli chodzi o pozyskiwanie środków unijnych, to instytucje kultury posiadają zdecydowanie największe doświadczenie spośród wszystkich samorządowych jednostek organizacyjnych, co pozytywnie determinowało ich szanse na sukces w tym zakresie.

Ważne dla oceny realizacji RPO WP były 3 badania o charakterze ocen ex-post. Jako pierwszą wymienić należy ocenę wpływu projektów zrealizowanych w ramach RPO WP na środowisko w województwie pomorskim (pozycja 14). Analiza dowodzi, że stwierdzoną poprawę jakości wód powierzchniowych można przypisać, przynajmniej częściowo, działaniom podejmowanym ze środków RPO WP, mającym na celu ograniczenie ilości nieoczyszczonych ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi. Środki RPO WP miały ponadto istotny wpływ na realizację założeń Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. RPO WP pod względem wartości środków przekazanych na realizację inwestycji w tym obszarze nie był kluczowym instrumentem wsparcia (najwięcej środków pochodziło z POIŚ), jednak działaniami w ramach projektów objęto znaczną część gmin województwa.

Drugie badanie o charakterze ex-post stanowiła ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WP oraz projektów realizowanych w województwie pomorskim w ramach polityki spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej (pozycja nr 15). Wnioski unaoczniają, że najwięcej powiązań między działaniami finansowanymi z Programu a PO Ryby ma charakter warunkowania. Efekty jednego projektu zwiększają zatem skalę drugiego przedsięwzięcia.

Ostatnim badaniem była ocena efektów realizacji RPO WP (pozycja nr 21) dowodząca, że około połowa projektów spełniała założenia wspierania rozwoju terenów inwestycyjnych leżących w sąsiedztwie budowanych lub przebudowywanych dróg, z kolei mniejszy udział projektów ukierunkowany był na poprawę dostępności do obszarów atrakcyjnych turystycznie. Projekty skierowane na rewitalizację przestrzeni publicznych wzmocniły lokalną atrakcyjność osiedleńczą, generując pozytywne efekty w zakresie wzrostu tożsamości lokalnej i polepszenia estetyki przestrzeni, a także sposobu spędzania wolnego czasu. W części przypadków wygenerowały także efekty mnożnikowe. Niezwykle istotnym efektem interwencji jest również rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków w aglomeracjach 2-15 tys. RLM, przybliżająca poszczególne aglomeracje do wypełnienia zobowiązań akcesyjnych związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.

Rekomendacje KE

Sytuacja w OP8 była omawiana podczas spotkań rocznego w dniach 15-16 stycznia 2013 roku, 25 listopada 2013 roku oraz 15 lutego 2015 roku, jednak nie stanowiła ona przedmiotu szczególnych rekomendacji ze strony KE.

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz oceny jakościowej IZ)

Przełamywaniu barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym służyć miało m.in. *Zmniejszeniu dysproporcji regionalnych w zakresie wyposażenia w infrastrukturę gospodarki wodno-ściekowej* (drugi cel szczegółowy OP8). W latach 2007-2013 odnotowano znaczącą poprawę wskaźników dotyczących odsetka osób korzystających z kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Szczególnie duże zmiany zaobserwować można na obszarach wiejskich, które u progu perspektywy finansowej 2007-2013 znajdowały się w zdecydowanie gorszej sytuacji niż obszary miejskie. Wskaźnik dotyczący odsetka osób korzystających z oczyszczalni ścieków wzrósł na obszarach wiejskich w okresie 2007-2015 o 19%, natomiast odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej jest wyższy o 24,7% w stosunku do stanu z 2007 roku. Dużą rolę w tych przemianach odegrało wsparcie z RPO WP, w ramach którego wspierano rozbudowę systemów gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach 2-15 tys. RLM. Wśród 75 dofinansowanych przedsięwzięć zdecydowanie dominują te dotyczące rozbudowy sieci kanalizacyjnej (68) i/lub oczyszczalni ścieków (16), np. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Ulkowy i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Pszczółkach". Przy okazji rozbudowy sieci kanalizacyjnej, w niektórych gminach zmodernizowano i/lub rozbudowano

również sieć wodociągową (18) oraz, zdecydowanie rzadziej, kanalizację deszczową (3). Pojedyncze inwestycje obejmowały budowę stacji uzdatniania wody oraz ujęć wody (4). Analiza rozkładu przestrzennego wsparcia wskazuje na bardzo równomierny rozkład projektów wodno-ściekowych, które objęły obszar w zasadzie całego województwa. Co więcej, duża część z nich zrealizowana została na obszarach słabych strukturalnie (niemal 40% wszystkich środków z Działania 8.2), tym samym należy uznać, że preferencja terytorialna określona na poziomie dokumentów programowych zadziałała.

Należy przy tym jednak zauważyć, że pomimo podjętych inwestycji, środki z okresu 2007-2013 nie pozwoliły na domknięcie systemów odbioru i oczyszczania ścieków we wszystkich wspartych aglomeracjach. Mimo to znacznie przybliżyły te aglomeracje do wypełnienia zobowiązań akcesyjnych w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych oraz realizacji celów nakreślonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Sytuacja ta wynikała z faktu, że ograniczona skala dostępnych w Programie środków sprawiła, że zrealizowano raczej więcej mniejszych projektów, niż mniejszą liczbę inwestycji kompleksowo rozwiązujących problem danej aglomeracji. Nie zmienia to jednak generalnie pozytywnej oceny interwencji z Działania 8.2, która dobrze wpisała się w cele Programu, pozwalając na zniwelowanie dysproporcji regionalnych.

Podsumowując, rola RPO WP w zmianach jakie zaszły w województwie pomorskim w obszarze gospodarki wodno-ściekowej była bardzo istotna. Należy jednak zauważyć, że dla większych aglomeracji (powyżej 15 tys. RLM) kluczowe znaczenie miało wsparcie z POIŚ, w którym zrealizowano 44 projekty o łącznej wartości około 283,5 mln EUR (1,18 mld PLN).

Odnosząc się do stanu realizacji zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej na dzień 31 grudnia 2015 roku w poszczególnych aglomeracjach ściekowych wyznaczonych na terenie województwa pomorskiego, przede wszystkim dzięki komplementarnej interwencji POIŚ, RPO WP i PROW 07-13 zgodność z dyrektywą dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych osiągnęło 54 z 86 aglomeracji ściekowych, wypełniając tym samym swoje zobowiązania wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Trzeba też dodać, że w Działaniu 8.2 zrealizowano 4 lokalne projekty z zakresu gospodarki odpadami, np. „Rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz budowa kompostowni osadów ściekowych i odpadów biodegradowalnych w gminie Przechlewo", które miały charakter komplementarny do interwencji w ramach Działania 5.1.

Mniej pozytywnie należy ocenić OP8 w obszarze wsparcia infrastruktury turystycznej, dziedzictwa kulturowego, a także rewitalizacji przestrzeni publicznej i transportu drogowego. W założeniach wsparcie miało prowadzić do *Zwiększenia lokalnej atrakcyjności inwestycyjnej, osiedleńczej i turystycznej* (pierwszy cel szczegółowy OP8). Wsparcie turystyki, poza kilkoma wyjątkami nie pozwoliło wytworzyć produktów turystycznych funkcjonujących całorocznie i przynoszących dochód lokalnym społecznościom. Projekty turystyczne o zasięgu lokalnym (Poddziałanie 8.1.2) były zorientowane głównie na tworzenie infrastruktury turystyki aktywnej (wodnej i rowerowej), najczęściej jednak o zasięgu gminnym – w dużej części służąc przede wszystkim okolicznym mieszkańcom, np. „Rozbudowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Wielewskim w Wielu, gmina Karsin". Zrealizowane projekty przyczyniały się do kierunkowania ruchu turystycznego i bardziej zrównoważonego sposobu uprawiania turystyki, jakkolwiek niewystarczająco wpisywały się w wydłużanie sezonu oraz generowanie miejsc pracy – co byłoby szczególnie pożądane zwłaszcza na obszarach słabych strukturalnie. Zrealizowane projekty w Poddziałaniu 8.1.2 wpisują się w zdefiniowane cele Programu, jednak skala oraz oferta projektów nie spowodowała podniesienia dochodów z turystyki.

Projekty skierowane na rewitalizację przestrzeni publicznej wzmocniły lokalną atrakcyjność osiedleńczą, generując pozytywne efekty w zakresie wzrostu tożsamości lokalnej i polepszenia estetyki przestrzeni, a także sposobu spędzania wolnego czasu. Były to jednak projekty mniej skomplikowane niż w Poddziałaniu 3.1.2 – polegały przede wszystkim na rewaloryzacji przestrzeni

publicznej i poprawie stanu bezpieczeństwa, dużo mniejszy nacisk kładąc na działania miękkie. Dzięki wsparciu 11 miast odnowiło swe reprezentacyjne place oraz ulice jak np. „Rewitalizacja zabytkowych rynków Nowego Stawu pod kątem rozwoju gospodarczego w dziedzinie turystyki, kultury i rekreacji", 4 miasta zagospodarowały tereny zielone. Zrealizowano także 3 projekty polegające na rewaloryzacji przestrzeni w miejscowościach wiejskich. Samorządy gminne były głównym beneficjentem przedsięwzięć – jedyny wyjątek stanowił projekt w Czarnem, koordynowany przez powiat człuchowski. W części przypadków projekty te wygenerowały także efekty mnożnikowe.

Projekty dedykowane dziedzictwu kulturowemu w ramach Poddziałania 8.1.2 miały prowadzić do zwiększenia lokalnej atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej. Można uznać, że część projektów – szczególnie skierowanych na zabytki sakralne – wpisała się w ten cel, ponieważ pozwoliła na zachowanie, a w niektórych przypadkach nawet ocalenie kościołów ważnych dla lokalnych społeczności (np. w gminie wiejskiej Słupsk).

W kontekście realizacji zakładanego przez RPO WP celu zwiększenia lokalnej atrakcyjności inwestycyjnej, osiedleńczej i turystycznej przez inwestycje w obszarze transportu drogowego (Poddziałanie 8.1.1), skuteczność projektów należy uznać jako umiarkowaną. Wszystkie projekty z Poddziałania 8.1.1 miały pozytywny wpływ na atrakcyjność osiedleńczą, z uwagi m.in. na poprawę stanu nawierzchni jezdni czy stosowanie urządzeń ochrony środowiska, jak np. „Uspokojenie ruchu poprzez modernizację ul. Józefa Wybickiego, Zgromadzenia Księży Zmartwychwstańców, Marii Skłodowskiej-Curie w Kościerzynie". Jednak tylko 52% projektów realizowało w sposób skuteczny cel związany z pożądanym wpływem na atrakcyjność inwestycyjną, wykazując silny związek z udrożnieniem i poprawą jakości dojazdów do terenów, które zgodnie z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod inwestycje. Stosunkowo niewielka liczba projektów nakierowana była na realizacje celów z zakresu atrakcyjności turystycznej. Około 18% projektów przyczyniało się w sposób istotny do poprawy dostępności transportowej miejsc atrakcyjnych turystycznie.

"Rewitalizacja zabytkowych rynków Nowego Stawu pod kątem rozwoju gospodarczego w dziedzinie turystyki, kultury i rekreacji"

BENEFICJENT: **Gmina Nowy Staw**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **1 149 546,91 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **951 462,13 EUR**

"Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Rzeczenicy"

BENEFICJENT: **Gmina Rzeczenica**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **1 902 605,69 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **1 189 284,54 EUR**

3.8.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)

W trakcie realizacji Programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP8, poza kwestią związaną z kwalifikowalnością podatku VAT, opisaną w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte kwestie zaradcze*.

3.9 OŚ PRIORYTETOWA 9 (OP9) – LOKALNA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I INICJATYWY OBYWATELSKIE (PRIORITY AXIS 9 – LOCAL SOCIAL INFRUSTRUCTURE AND CIVIL INITIATIVES)

Celem głównym OP9 była poprawa dostępności lokalnej infrastruktury społecznej dla wzmocnienia struktur społecznych na obszarach poza dużymi miastami. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP9 wyniosła **41 650 153 EUR**, z czego **35 402 630 EUR** to środki pochodzące z EFRR[104].

3.9.1 OSIĄGNIĘCIE CELÓW I ANALIZA POSTĘPÓW (ACHIEVEMENT OF TARGETS AND ANALYSIS OF THE PROGRESS)

3.9.1.1 INFORMACJA NA TEMAT FIZYCZNYCH I FINANSOWYCH POSTĘPÓW PRIORYTETU (INFORMATION ON THE PHYSICAL AND FINANCIAL PROGRESS OF THE PRIORITY)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP9, natomiast informację na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.9.1.2.

3.9.1.2 ANALIZA JAKOŚCIOWA (QUALITATIVE ANALYSIS)

Analiza finansowa

W ramach OP9, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **217** umów z beneficjentami na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **35 946 620,12 EUR**, co stanowi **101,54%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,92%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP9. W ramach zawartych umów zakończono **217** projektów na kwotę EFRR **35 946 620,12 EUR**, stanowiącą **101,54%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **101,92%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP9. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **35 162 017,73 EUR**, co odpowiada **99,32%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,70%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP9. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **35 162 017,73 EUR** - **99,32%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,70%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP9.

Wykres 44. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP9 w stosunku do alokacji

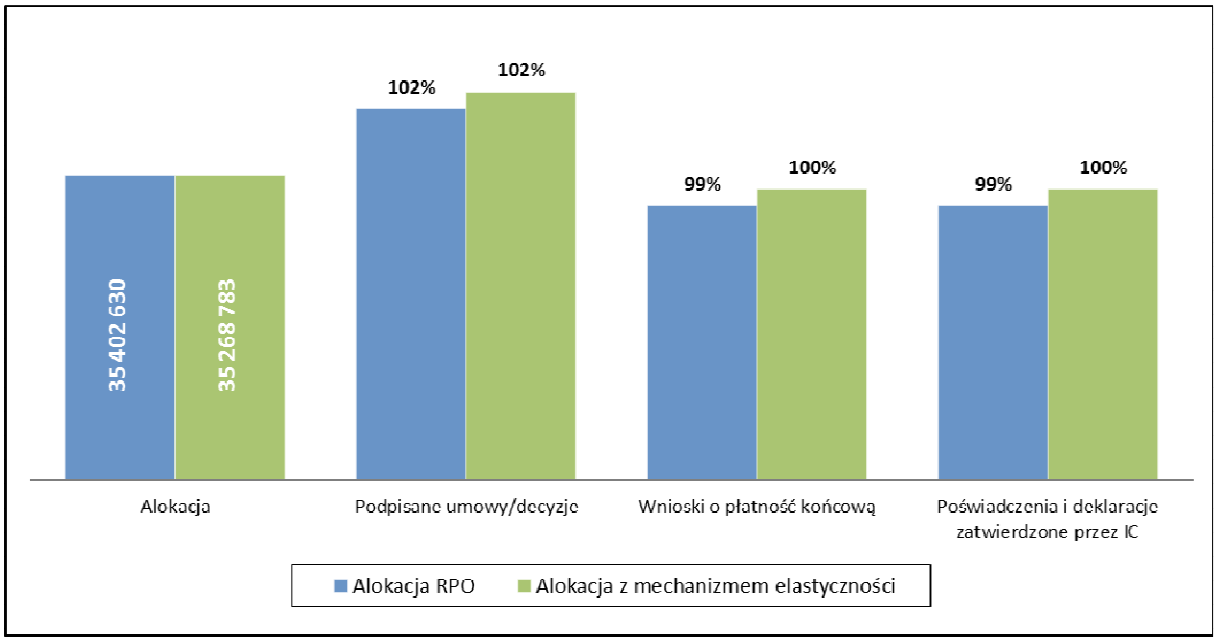

[104] Na podstawie RPO WP (Tabela nr 4 Szacunkowa tabela finansowa w podziale na Osie priorytetowe oraz źródła finansowania dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013).

Tabela 54. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP9 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
9.1 Lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa i kultury	22 056 599,08	99,19%	58,65%
9.2 Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia	7 843 323,68	100,97%	76,62%
9.3 Lokalne inicjatywy obywatelskie	5 262 094,96	99,96%	70,33%
Razem	**35 162 017,73**	**99,70%**	**68,29%**

Projekty realizowane w ramach OP9 obejmowały budowę, przebudowę, rozbudowę i wyposażenie obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej, kulturalnej, sportowej, ochrony zdrowia, budowę lub remont elementów małej infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjnej, zagospodarowanie terenu oraz zbiorników i cieków wodnych, prace konserwatorskie i prace restauratorskie w zabytkowych obiektach użyteczności publicznej.

Przeprowadzone konkursy

Od uruchomienia Programu ogłoszonych zostało **15** naborów wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **30 896 872 EUR**[105], co stanowi **87,27%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP9.

Podział według sektora gospodarki

Tabela 55. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP9 w podziale na sektory gospodarki

Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba projektów	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Udział w liczbie projektów	Udział w wartości dofinansowania z EFRR
Nie dotyczy	3	162 422,51	1,38%	0,46%
Administracja publiczna	82	25 413 115,94	37,79%	72,27%
Edukacja	1	193 786,55	0,46%	0,55%
Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego	15	2 786 443,09	6,91%	7,92%
Opieka społeczna, pozostałe usługi komunalne, społeczne i indywidualne	3	128 726,54	1,38%	0,37%
Inne niewyszczególnione usługi	113	6 477 523,10	52,07%	18,42%
Razem	**217**	**35 162 017,73**	**100,00%**	**100,00%**

Najwięcej środków EFRR skierowano do sektora „Administracja publiczna" (72,27%). Szczegółowa analiza wskazuje, że najwięcej projektów zrealizowały jst, głównie gminy. Dotyczyły one budowy, rozbudowy, modernizacji lub wyposażenia szkół, obiektów sportowych i obiektów ochrony zdrowia. W dziale gospodarki oznaczonym jako „Inne niewyszczególnione usługi" zrealizowanych zostało 113 projektów w ramach Działania 9.3, w większości przez gminy, a także przez lokalne stowarzyszenia, parafie, zrzeszenia, związki i inne podmioty działające na rzecz lokalnych społeczności. Projekty te, o mniejszej wartość kwotowej, dotyczyły obiektów i infrastruktury sportowej oraz społeczno-kulturalnej, jak również zagospodarowania terenu.

[105] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

Podział według rodzajów beneficjentów

Wartość dofinansowania z EFRR w ramach zakończonych projektów, w podziale na rodzaj beneficjenta wskazuje jako głównych biorców jst (86,60%), które zrealizowały 182 projekty ze wszystkich obszarów wsparcia w ramach OP9. Kolejną grupę stanowią ngo (6,71%) oraz przedsiębiorstwa (6,70%), które zrealizowały łącznie 35 projektów. Do przedsiębiorców zaliczono zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia (niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz spółki prawa handlowego).

Wykres 45. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP9 według rodzaju beneficjenta

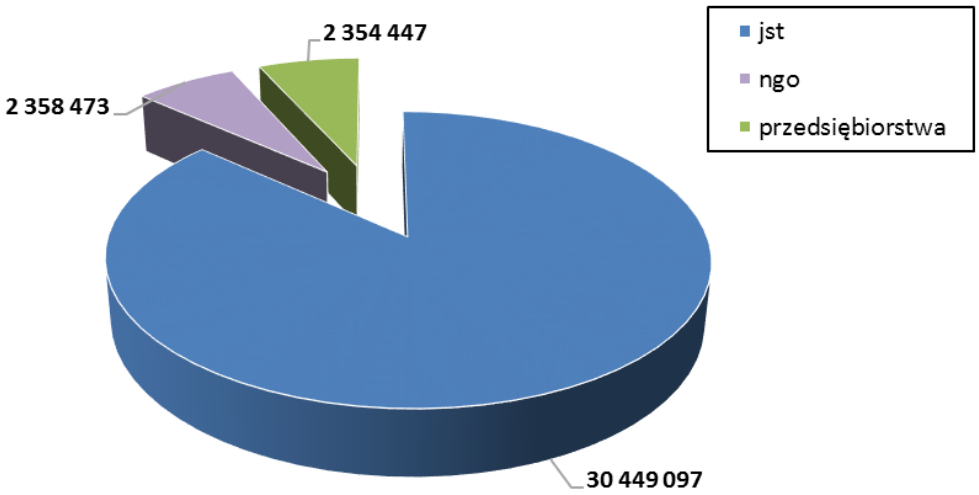

Podział przestrzenny na terenie województwa[106]

Analiza przestrzennego rozmieszczenia interwencji RPO WP w ramach OP9 wskazuje, iż najwięcej środków zakontraktowano w powiecie kartuskim (5,71 mln EUR), na terenie którego zrealizowanych zostało 27 projektów. Drugim pod względem wartości podpisanych umów jest powiat starogardzki (4,02 mln EUR), na terenie którego realizowano 25 projektów. Znaczna pula środków trafiła również do powiatu wejherowskiego (3,74 mln EUR), na terenie którego zrealizowanych zostało 19 projektów.

Podział udzielonego wsparcia między miasto i wieś

W ramach zakończonych projektów na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach skierowano łącznie **29,38%** środków EFRR (**10 330 527,50 EUR** – 28 umów), natomiast na obszary wiejskie **70,62%** środków EFRR (**24 831 490,22 EUR** – 189 umów).

Wykres 46. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP9 w podziale na miasto/wieś

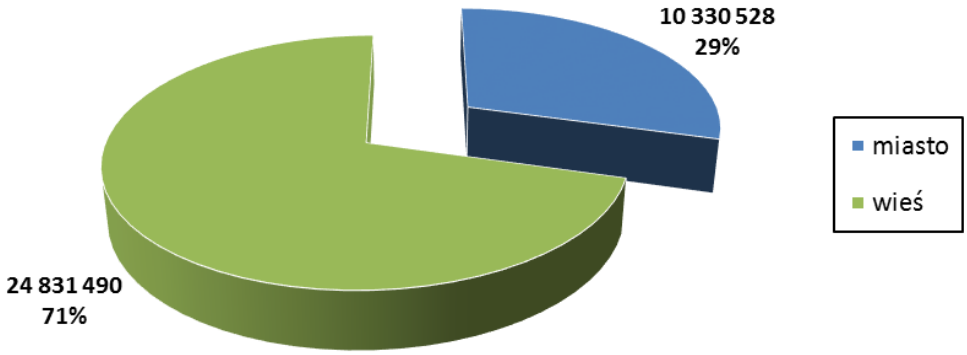

[106] Na podstawie raportu z KSI (SIMIK 07-13) Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie - m.in. w podziale na województwa, powiaty i gminy.

Na ***obszary słabe strukturalnie*** skierowano **10 659 625,10 EUR** środków EFRR, co stanowi **30,11%** całkowitej alokacji przeznaczonej na OP9.

Podstawowe ***obszary wsparcia***, do których zostało skierowane wsparcie w ramach OP9 to:

- **infrastruktura społeczna** - zrealizowano **96** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **27 315 581,43 EUR**. Beneficjenci zrealizowali inwestycje z zakresu budowy/przebudowy obiektów dydaktycznych, sportowych, społecznych, a także rekreacyjnych;
- **kultura** - zrealizowano **5** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **2 584 341,34 EUR**;
- **rewitalizacja** – zrealizowano **116** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **5 262 094,96 EUR**.

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Interwencja w ramach OP9 ukierunkowana była na wzmocnienie spójności terytorialnej województwa pomorskiego. W szczególności realizowane projekty dotyczyły inwestycji w rozwój lokalnej infrastruktury społecznej w tym: edukacyjnej, sportowej i kulturalnej (9.1), poprawy dostępności i jakości podstawowych świadczeń zdrowotnych (9.2) oraz wspierania i rozwijania lokalnych inicjatyw społecznych i partnerstw (9.3).

W ramach OP9 preferowane były przede wszystkim projekty realizowane na obszarach słabych strukturalnie, kompleksowe, a także realizowane przy udziale partnerów społecznych.

OP9 w długim horyzoncie czasowym miała przyczynić się do:

- poprawy jakości kształcenia na obszarach poza głównymi ośrodkami miejskimi regionu;
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców oraz podniesienia poziomu organizacji, dostępności i jakości usług medycznych na obszarach poza głównymi ośrodkami miejskimi regionu;
- zwiększenia uczestnictwa społeczności lokalnych – zwłaszcza dzieci i młodzieży - w kulturze i sporcie, wzrost liczby kół zainteresowań, stowarzyszeń i klubów sportowych;
- wzrost liczby aktywnych organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich.

Tabela 56. Wskaźniki realizacji OP9

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba projektów z zakresu infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kulturalnej	30	60	200,00%	↑
Liczba projektów z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia	50	41	82,00%	-
Liczba projektów zrealizowanych w oparciu o lokalne partnerstwa	100	22	22,00%	↓
Rezultat				
Liczba uczniów korzystających z infrastruktury edukacyjnej wspartej w wyniku realizacji projektów (osoby)	5 000	9 649	192,98%	↑
Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej wspartej w wyniku realizacji projektów (osoby)	10 000	390 436	3904,36%	↑
Liczba placówek wyposażonych w sprzęt medyczny w wyniku realizacji projektów	40	44	110,00%	-

Oddziaływanie				
Odsetek ludności z wykształceniem średnim na obszarach wiejskich (%)	65,0	62,2	95,69%	-
Wskaźnik umieralności na choroby układu sercowo-naczyniowego i choroby nowotworowe na obszarach wiejskich w stosunku do zgonów na wsi ogółem (%)	40/19	43,1/27,7	3,1 pp./ 8,7pp. powyżej wartości docelowej	-
Liczba aktywnych organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich na 1 000 mieszkańców	1,0	2,1	210,00%	↑

↑Liczba projektów z zakresu infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kulturalnej

W odpowiedzi na 4 nabory w ramach Działania 9.1 złożonych zostało łącznie 109 wniosków, na kwotę rzędu 350% dostępnych środków, co pod względem oczekiwań odbiorców odnośnie zakresu wsparcia finansowego dystansuje to Działanie wobec innych, obecnych w Programie. Na tak duże zainteresowanie wnioskodawców miały wpływ: znaczne zapotrzebowanie na ww. infrastrukturę (zarówno budowę, modernizację, jak i doposażenie), korzystne warunki oferowanego wsparcia – dofinansowanie rzędu 85% przy wymaganym dwuprocentowym wkładzie własnym oraz stosunkowo niewielka minimalna wartość projektu, ustalona na 96 084,55 EUR (400 tys. PLN). z powodu znacznej podaży projektów i wyrównawczego charakteru interwencji do dofinansowania zostało wskazanych więcej przedsięwzięć, niż pierwotnie planowano.

↓Liczba projektów zrealizowanych w oparciu o lokalne partnerstwa

Podstawową przyczyną niskiej wartości wskaźnika są rodzaje przedsięwzięć, które mogły uzyskać wsparcie w ramach Działania 9.3. Realizowane projekty były najczęściej nakierowane na rozwiązanie ściśle określonego, technicznego problemu, np. przebudowę boiska sportowego, remont czy przeprowadzenie termomodernizacji budynków gminnych, prace konserwatorskie obiektów sakralnych. Działania tego rodzaju nie wymagają formalnego zaangażowania szerokiego grona partnerów, co nie zmienia jednak faktu, że realizowane w ramach Działania 9.3 inicjatywy cieszyły się szeroką aprobatą lokalnych społeczności i przyczyniły się do ich integracji.

↑Liczba uczniów korzystających z infrastruktury edukacyjnej wspartej w wyniku realizacji projektów

Projektodawcy w niniejszym wskaźniku jako odbiorców prowadzonych działań wskazywali ogół uczniów uczęszczających do danej szkoły czy zespołu szkół. Jest to uzasadnione, gdyż prowadzone inwestycje najczęściej dotyczyły części wspólnych szkół, np. sal sportowych.

↑Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej wspartej w wyniku realizacji projektów

Przekroczenie wartości referencyjnej jest wynikiem zwiększonej w stosunku do założeń liczby wniosków, którym przyznano dofinansowanie. Ponadto w obrębie poszczególnych wniosków wskazana liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury kilkakrotnie przekracza liczbę mieszkańców w danej jednostce terytorialnej, gdzie prowadzone było zadanie. Można to tłumaczyć na kilka sposobów:

- realizowane projekty miały często charakter ponadlokalny, jak w przypadku przedsięwzięcia najsilniej wpływającego na wartość wskaźnika, czyli „Budowy basenu sportowego w Człuchowie", które to miasto jest funkcjonalnie powiązane z Chojnicami (wskazana liczba osób korzystających – niemal 136 tys.);
- ze wspartej infrastruktury korzystać będą również turyści, co dodatkowo zwiększa liczbę użytkowników, jak w przypadku lodowiska w Łebie (wskazane 41,7 tys. osób, przy liczbie stałych mieszkańców 3,7 tys. w roku składania wniosku).

Na etapie oceny wniosków punktowana była ponadto kompleksowość projektu, tj. nadawania obiektom dodatkowych funkcji pozasportowych, co również rozszerza grupę użytkowników.

↓Wskaźnik umieralności na choroby układu sercowo-naczyniowego i choroby nowotworowe na obszarach wiejskich w stosunku do zgonów na wsi ogółem

Choroby nowotworowe w województwie pomorskim są częstszym problemem niż przeciętnie w kraju. Już w 2011 roku ok. 30% zgonów w województwie było spowodowanych chorobami nowotworowymi, podczas gdy średnia dla kraju wynosiła niecałe 26%. Jest to wynikiem zwiększenia ekspozycji na czynniki rakotwórcze, tj. poziomem uzależnienia od nikotyny, niskim poziomem aktywności fizycznej, niechęcią do udziału w programach badań przesiewowych czy wczesnych konsultacji lekarskich[107]. Na poziom umieralności niekorzystnie wpływają ponadto ograniczone możliwości diagnostyczne oraz deficyty kadrowe w pomorskich ośrodkach podstawowej opieki zdrowotnej. Jeśli chodzi o dostęp do diagnostyki na terenach wiejskich, IZ RPO WP wskazała do dofinansowania szereg projektów w ramach Działania 9.2. Konieczne są jednak dalsze, wzmożone działania w tym zakresie, w tym rozszerzenie i wzmocnienie potencjału szpitali włączonych do Pomorskiej Sieci Onkologicznej. Należy zwrócić jednak uwagę, że część problemów leży poza kompetencjami i możliwościami wpływu IZ RPO WP. Przede wszystkim chodzi o system finansowania świadczeń zdrowotnych przekładający się na ich dostępność i czas oczekiwania na konsultację medyczną.

↑Liczba aktywnych organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich na 1 000 mieszkańców

Wyższa wartość referencyjna wskaźnika wynika z faktu, iż w województwie pomorskim na terenach wiejskich domeną działalności statutowej organizacji pozarządowych jest rozwój kultury fizycznej i imprezy sportowe. Można przypuszczać, że rozwój ogólnodostępnej infrastruktury sportowej na terenach wiejskich wpłynął na podejmowanie kolejnych inicjatyw i zakładanie stowarzyszeń/fundacji poświęconych tej dziedzinie, mających obecnie bazę do realizacji swych zamierzeń.

Cross-financing

W ramach OP9 przewidziano możliwość skorzystania z instrumentu elastyczności na poziomie od 0% do 15% kosztów kwalifikowanych — w zależności od Działania — co pozwoliło na wspieranie przedsięwzięć obejmujących elementy typowe dla zakresu interwencji EFS. Elementy te były finansowane pod warunkiem, że okażą się niezbędne dla odpowiedniej realizacji danego projektu. Takie podejście pozytywnie wpłynęło na kompleksowość i skalę oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

Finansowaniu krzyżowemu podlegały m.in. szkolenia dla osób uczestniczących w projekcie lub kampaniach promocyjnych w zakresie diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej, organizacja i promowanie wydarzeń kulturalnych związanych z zachowaniem dziedzictwa kulturowego wsi i wykorzystaniem specyficznych zasobów lokalnych, w tym szczególnie walorów środowiska naturalnego, specjalistyczne szkolenia (m.in. o charakterze promocyjnym, doradczym i kulturalnym, mające na celu aktywizację i integrację lokalnych społeczności). W ramach zakończonych projektów w **104** projektach wystąpiło finansowanie krzyżowe w kwocie **226 226,40 EUR**.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP9 zidentyfikowano **212** projektów na kwotę dofinansowania z EFRR **32 577 676,39 EUR** o kategorii interwencji wpisującej się w redukcję ubóstwa. Podejmowane działania w zakresie lokalnej infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kultury dotyczyły przedsięwzięć zmierzających do poprawy jakości, zakresu i dostępności usług świadczonych za pośrednictwem lokalnej infrastruktury społecznej, przede wszystkim poprzez jej modernizację i podniesienie poziomu wyposażenia. Wsparcie w zakresie lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia dotyczyło przedsięwzięć, których przedmiotem była poprawa zarządzania, podniesienie standardów technicznych i jakości

[107] Program wieloletni na lata 2016 – 2024 *Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych*, s. 7.

wyposażenia w lokalnych ośrodkach ochrony zdrowia, co wiązało się z poprawą dostępu do podstawowych świadczeń na poziomie lokalnym, realizowanych w publicznym systemie ubezpieczeń zdrowotnych. Zrealizowane projekty łączą w sobie również element małej inwestycji infrastrukturalnej z rozwojem współpracy np. w zakresie trwałego wykorzystania obiektów infrastruktury publicznej lub realizacji bardziej kompleksowych lokalnych planów rozwoju.

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP9 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Ewaluacja

OP9 była przedmiotem oceny łącznie w 9 badaniach ewaluacyjnych realizowanych w latach 2009-2016. Było to m.in. 5 badań on-going, realizowanych w formule ocen wewnętrznych. Analizy te obejmowały postęp realizacji celów Programu (w tym ocenę realizowaną pod kątem KRW/DT) oraz system oceny i wyboru projektu (porównaj odpowiednio pozycje nr 7, 9, 10, 12 oraz pozycję nr 3 w Tabeli 29.). Głównym celem analiz postępu realizacji celów była cykliczna ocena wsparcia i identyfikacja ewentualnych problemów, które zagrażałyby realizacji zapisów RPO WP. Jeśli chodzi o stan realizacji wskaźników, cele wsparcia w tym obszarze zostały zrealizowane mimo, iż nie wszystkie wartości docelowe zostały osiągnięte. Przyczyną zidentyfikowanego stanu rzeczy była większa od przewidywanej, ale korzystna z punktu widzenia efektywności i trwałości rezultatów, koncentracja środków na mniejszej liczbie większych przedsięwzięć. Zasięg interwencji okazał się natomiast więcej niż satysfakcjonujący. Analiza systemu selekcji wniosków dowodzi, że konstrukcja formularza wniosku wraz z załącznikami była właściwa i pozwoliła skutecznie i efektywnie pozyskać informacje umożliwiające ocenę projektów zgodnie z kryteriami. System kryteriów został natomiast trafnie skonstruowany pod kątem potrzeb i celów zapisanych w Programie.

W zakresie badań zewnętrznych o charakterze on-going OP9 była przedmiotem analizy w badaniu systemu wskaźników RPO WP. Wskaźniki generalnie dają możliwość porównań i agregacji, są jasną miarą rezultatów, a ich pozyskanie i mierzenie nie generuje nadmiernych kosztów.

Ważne dla podsumowującej oceny realizacji RPO WP były 3 badania o charakterze ocen ex-post, począwszy od oceny wpływu projektów RPO WP na środowisko w województwie pomorskim (pozycja nr 14), przez ocenę komplementarności projektów realizowanych w RPO WP i w programach krajowych (pozycja nr 15), na całościowej ocenie efektów realizacji RPO WP skończywszy (pozycja nr 21). W zakresie pierwszego z wymienionych w tej grupie badań wpływ RPO WP na ochronę zabytków nieruchomych uznano za znaczący i przyczyniający się do ochrony walorów kulturowych. Wpływ na poprawę dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i prywatnych związanych z kulturą, edukacją, sportem i ochroną zdrowia był bezpośredni oraz długotrwały. Raport z analizy komplementarności dowodzi, że projekty z Priorytetu IX POKL podnoszące jakość i poziom wykształcenia społeczeństwa były komplementarne wobec projektów RPO WP finansujących lokalną infrastrukturę edukacyjną, sportową i kulturalną (Działanie 9.1) oraz lokalna infrastrukturę społeczną i inicjatywy obywatelskie (Działanie 9.3). Powiązania między działaniami w ramach OP9 RPO WP a działaniami Priorytetu VII POKL (szczególnie Poddziałanie 7.2.1) miały charakter uzupełniania przy zachowaniu tożsamości przedmiotowej i podmiotowej. Interwencja przeprowadzona w ramach Działania 9.2 była uzupełniająca w szczególności wobec przedsięwzięć podejmowanych w OP 7 RPO WP a także w Priorytecie XII POIŚ. Kompleksowa ocena efektów realizacji RPO WP dowodzi natomiast, że interwencja dzięki zakresowi i skali wdrożonych projektów pozwoliła częściowo poprawić dostępność lokalnej infrastruktury społecznej na terenach poza dużymi miastami, w tym do oferty edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej. W zakresie infrastruktury ochrony zdrowia zakup urządzeń i aparatury medycznej oraz pozostałego wyposażenia, umożliwił w niektórych przypadkach wręcz skokową zmianę w poziomie wyposażenia jednostki, dając jednocześnie podstawy do rozszerzenia zakresu świadczonych usług.

Rekomendacje KE

Wśród kwestii poruszanych w piśmie KE z dnia 3 kwietnia 2012 r. istotną z punktu widzenia OP9 jest kwestia trwałości projektów w kontekście posiadania kontraktów z NFZ. Powyższe szerzej zostało opisane w Rozdziale poświęconym OP7.

Sytuacja w OP9 była omawiana podczas spotkań rocznych w dniach 15-16 stycznia 2013 roku, 25 listopada 2013 roku oraz 15 lutego 2015 roku, jednak nie stanowiła ona przedmiotu szczególnych rekomendacji ze strony KE.

Podsumowanie (na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych i oceny jakościowej IZ)

Projekty wdrażane w ramach OP9 realizowały głównie Cel Szczegółowy 4 RPO WP – *Przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.* Pośrednio, przyczyniły się także do osiągnięcia Celu szczegółowego w zakresie poprawy atrakcyjności osiedleńczej.

Za osiągnięte należy uznać także cele sformułowane dla OP9 , przede wszystkim Cel główny *Poprawa dostępności lokalnej infrastruktury społecznej dla wzmocnienia struktur społecznych na obszarach poza dużymi miastami.*

Pozytywnie należy ocenić również realizację poszczególnych Celów szczegółowych OP9:

a) Cel szczegółowy 1: *Poprawa dostępu do lepszej jakości oferty edukacyjnej na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym oraz oferty kulturalnej i sportowo-edukacyjnej* (realizowany przez Działanie 9.1 *Lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa i kultury*).

Interwencja w ramach Działania 9.1 przyczyniła się w szczególności do poprawy dostępu do lepszej jakości oferty edukacyjnej na poziomie przedszkolnym i podstawowym oraz oferty sportowo-rekreacyjnej. Wpływ interwencji na szkolnictwo ponadgimnazjalne i dostęp do instytucji kultury był ograniczony. Jednak nie wynikało to z błędów w planowaniu lub wdrażaniu interwencji, ale z większego zapotrzebowania na poprawę jakości infrastruktury edukacyjnej dla najmłodszych oraz z faktu, że interwencja skierowana do miast poniżej 35 tys. mieszkańców nie obejmowała części powiatów (miast), będących organami prowadzącymi dla szkół ponadgimnazjalnych. z perspektywy beneficjentów interwencja także była skuteczna, a zakładane cele udało się osiągnąć. Przykładowo, dzięki realizacji projektu „Adaptacja budynku administracyjnego i rozbudowa na przedszkole gminne w Zespole Szkół w Damnicy" dwukrotnie zwiększyła się dostępność miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w Gminie Damnica (obszar słaby strukturalnie).

Za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Interwencja na satysfakcjonującym poziomie uwzględniła wypełnianie celów związanych z obiektami sportowymi o charakterze wielofunkcyjnym, dającymi możliwość wypełniania funkcji dodatkowych oraz obiektami szkolnymi, które poza funkcją podstawową (po godzinach zajęć szkolnych), pełnią funkcje uzupełniające np. w zakresie kultury lub sportu. Jednym z głównych efektów zrealizowanych projektów jest nowa przestrzeń dla mieszkańców, w której mogą oni spędzać czas wolny. Co więcej, infrastruktura jest wykorzystywana, a projektodawcy zaobserwowali zwiększenie uczestnictwa społeczności lokalnych w sporcie.

Za spełnioną należy uznać także preferencję dot. realizacji projektów na obszarze gmin, w których odsetek dzieci w wieku 0-6 lat jest wyższy niż średni dla wszystkich gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miast do 35 tys. mieszkańców.

Stosunkowo słabiej zostały zrealizowane preferencje kładące nacisk na podwyższanie jakości kształcenia (związane np. z wyposażeniem sal i laboratoriów) oraz realizowane na obszarach słabych strukturalnie. Wynika to z większego zapotrzebowania na zapewnienie dostępności (adaptację) i poprawę jakości standardowego wyposażenia szkół (remonty zaniedbanych szkół) niż potrzeby

specjalistycznego wyposażenia laboratoriów czy warsztatów do nauki zawodów. Natomiast w 11 z 47 gmin słabych strukturalnie nie zrealizowano żadnego projektu w obszarze lokalnej infrastruktury społecznej. Ostatecznie na obszary słabe strukturalnie trafiło 19% środków z Działania 9.1.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 9.1 (*Poprawa jakości kształcenia na obszarach poza głównymi ośrodkami miejskimi regionu* oraz *Zwiększenia uczestnictwa społeczności lokalnych – zwłaszcza dzieci i młodzieży - w kulturze i sporcie, wzrost liczby kół zainteresowań, stowarzyszeń i klubów sportowych*) należy stwierdzić, że brak definicji jakości edukacji utrudnia weryfikację osiągnięcia tego efektu. Natomiast działania podjęte w zakresie infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kultury przełożyły się na poprawę dostępu do oferty edukacyjnej na poziomie przedszkolnym i podstawowym oraz oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, realizując w dużej mierze cel szczegółowy interwencji. Projekty pozwoliły na poprawę warunków prowadzenia lekcji w szkołach podstawowych oraz pomogły zwiększyć dostępność edukacji przedszkolnej.

b) Cel szczegółowy 2: *Poprawa dostępu do lepszej jakości usług medycznych* (realizowany przez Działanie 9.2 *Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia*)

Interwencja w zakresie Działania 9.2 poprzez dofinansowanie infrastruktury i wyposażenia mniejszych podmiotów (przychodni i szpitali), świadczących podstawowe usługi zdrowotne na obszarach wiejskich i w mniejszych miejscowościach przyczyniła się do poprawy dostępu do podstawowej opieki medycznej, pozwalając tym samym na niwelowanie różnic wewnątrzregionalnych w tym zakresie. Na przykład doposażenie Gminnego ośrodka Zdrowia w Lubichowie („Rozbudowa, przebudowa i doposażenie Gminnego Ośrodka Zdrowia w Lubichowie celem poprawy dostępu do lepszej jakości podstawowych usług medycznych") w spirometr diagnostyczny umożliwiło tej placówce prowadzenie bardziej kompleksowych badań w obszarze chorób układu oddechowego, natomiast zakup przenośnego aparatu USG poprawił możliwość diagnostyki w obszarze chorób nowotworowych (m.in. raka szyjki macicy).

Za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Za spełnioną należy uznać preferencję związaną z realizacją projektów o charakterze kompleksowym, podnoszącą efektywność usług ochrony zdrowia oraz zdolność jednostek ochrony zdrowia w zakresie profilaktyki i diagnostyk. Inwestycje spełniają także wymagane przez NFZ standardy w zakresie sprzętu medycznego.

Nie do końca skuteczna okazała się preferencja dla obszarów słabych strukturalnie, do których trafiło około 20% środków z Działania 9.2.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 9.2 (*Poprawa stanu zdrowia mieszkańców oraz podniesienie poziomu organizacji, dostępności i jakości usług medycznych na obszarach poza głównymi ośrodkami miejskimi regionu*) należy stwierdzić, że dofinansowanie stosunkowo dużej liczby projektów w szpitalach i przychodniach w mniejszych ośrodkach miejskich i na wsiach, zlokalizowanych na terenie całego województwa pomorskiego, dobrze wpisało się w cele Działania 9.2. Poprawie uległ dostęp do dobrej jakości podstawowych usług medycznych w wielu częściach województwa. Struktura wsparcia oraz jej efekty, mierzone wskaźnikami produktu i rezultatu, wskazują na realizację założeń przyjętych na etapie programowania. Dofinansowanie pozwoliło na poprawę warunków świadczenia usług medycznych i rozszerzenie ich zakresu. Dzięki temu pacjenci wspartych instytucji mają dostęp do szerszej gamy usług w pobliżu miejsca zamieszkania, bez konieczności wizyt w specjalistycznych szpitalach i/lub przychodniach znajdujących się większych ośrodkach miejskich.

c) Cel szczegółowy 3: *Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich* (realizowany przez Działanie 9.3 *Lokalne inicjatywy obywatelskie*)

Wsparcie w zakresie lokalnych inicjatyw obywatelskich zrealizowało swoje cele w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej i poprawie dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Wsparcie

inicjatyw pozwoliło na zaspokojenie podstawowych potrzeb lokalnych społeczności i dodatkowo poprawiło estetykę w gminach objętych wsparciem. Powstała infrastruktura była potrzebna i jest intensywnie wykorzystywana przez mieszkańców. Ponadto projekty odpowiedziały na potrzebę stworzenia przestrzeni do spędzania wolnego czasu, nie miały natomiast większego przełożenia na powstanie lub sformalizowanie działających organizacji III sektora.

Często samorządy i organizacje pozarządowe, wykorzystując niewielkie budżety, starały się maksymalizować korzyści dla mieszkańców, wdrażając projekty o największym zasięgu oddziaływania, w pełni wykorzystujące dostępne środki. Przykładem takich działań jest budowa w ramach jednego projektu w gminie Cedry Wielkie 14 placów, zabaw dzięki czemu zostały stworzone warunki na aktywne spędzanie czasu z dziećmi na świeżym powietrzu dla mieszkańców całej gminy oraz dla turystów. Poszczególne sołectwa organizują na powstałych placach różnego rodzaju spotkania i festyny z okazji Dnia Dziecka, zakończenia roku szkolnego czy końca wakacji (np. „Budowa i doposażenie placów zabaw w miejscowościach: Kiezmark, Miłocin, Trutnowy, Wocławy, Koszwały, Cedry Małe, Leszkowy, Błotnik, Długie Pole, Trzcinisko, Stanisławowo, Giemlice, w gminie Cedry Wielkie etap I").

Za zrealizowane należy uznać także ukierunkowanie strategiczne projektów wyrażone w opisie Osi i preferencjach dla projektów.

Za spełnione należy uznać preferencje związane z realizowaniem projektów wspólnie przez samorząd gminny i lokalną organizację pozarządową, jak i samodzielnie przez organizacje pozarządowe i inne podmioty nie będące jednostkami samorządu terytorialnego ani ich jednostkami organizacyjnymi. Beneficjenci potwierdzili także, że mieszkańcy (często niezrzeszeni w organizacjach sformalizowanych) angażowali się w działalność związaną z realizowanymi projektami, co dodatkowo pozwoliło na nawiązanie współpracy z przedstawicielami samorządu.

Skuteczna okazała się preferencja dla obszarów słabych strukturalnie, do których trafiło około 43% środków z Działania 9.3.

W kontekście spodziewanych efektów realizacji powiązanych z Działaniem 9.3 (*Zwiększenie uczestnictwa społeczności lokalnych – zwłaszcza dzieci i młodzieży - w kulturze i sporcie, wzrost liczby kół zainteresowań, stowarzyszeń i klubów sportowych* oraz *Wzrost liczby aktywnych organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich*) należy stwierdzić, że mimo niewielkiej alokacji wydzielonej na potrzeby realizacji projektów infrastrukturalnych na terenach wiejskich, beneficjenci wykorzystali możliwość dostosowania projektów do bardzo specyficznych, lokalnych potrzeb.

"Budowa szkoły podstawowej w Sulęczynie"

BENEFICJENT: **Gmina Sulęczyno**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **1 634 594,81 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **861 219,80 EUR**

"Poprawa dostępu do lepszej jakosci usług medycznych pracowni endoskopii oraz histopatologii poprzez remont i zakup aparatury i sprzętu medycznego w Szpitalu Specjalistycznym w Prabutach"

BENEFICJENT: **Szpital Specjalistyczny w Prabutach sp. z o.o.**
WARTOŚĆ PROJEKTU: **412 103,33 EUR**
WARTOŚĆ WSPARCIA UE: **322 402,07 EUR**

3.9.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)

W trakcie realizacji Programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP9 poza kwestią związaną z kwalifikowalnością podatku VAT, opisaną w rozdziale 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte kwestie zaradcze*.

3.10 OŚ PRIORYTETOWA 10 (OP10) – POMOC TECHNICZNA (PRIORITY AXIS 10 – TECHNICAL ASSISTANCE)

Celem głównym OP10 była sprawna i efektywna realizacja RPO WP. Suma środków ogółem przeznaczona na realizację OP10 w całości pochodzi ze środków EFRR i wyniosła **26 551 973 EUR.**

3.10.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów (Achievement of targets and analysis of the progress)

3.10.1.1 Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu (Information on the physical and financial progress of the priority)

W Tabeli 4, stanowiącej Załącznik IV do niniejszego Sprawozdania, przedstawione zostały wartości wskaźników produktu i rezultatu dla OP10, natomiast informację na temat fizycznych i finansowych postępów ujęto w punkcie 3.10.1.2.

3.10.1.2 Analiza jakościowa (Qualitative analysis)

Analiza finansowa

W ramach OP10, od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **39** decyzji o dofinansowanie na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **26 947 308,07 EUR**, co stanowi **101,49%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP10. W ramach podjętych decyzji zakończono **39** projektów na kwotę EFRR **26 947 308,07 EUR**, stanowiącą **101,49%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP10. Wartość EFRR zrealizowanych projektów na podstawie rozliczonych wniosków o płatność wyniosła **26 947 308,07 EUR**, co odpowiada **101,49%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP10. IC zatwierdziła poświadczenia i deklaracje wydatków na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **26 947 308,07 EUR** - **101,49%** alokacji przewidzianej w RPO WP oraz **99,99%** alokacji z mechanizmem elastyczności przeznaczonej na realizację OP10.

Wykres 47. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP10 w stosunku do alokacji

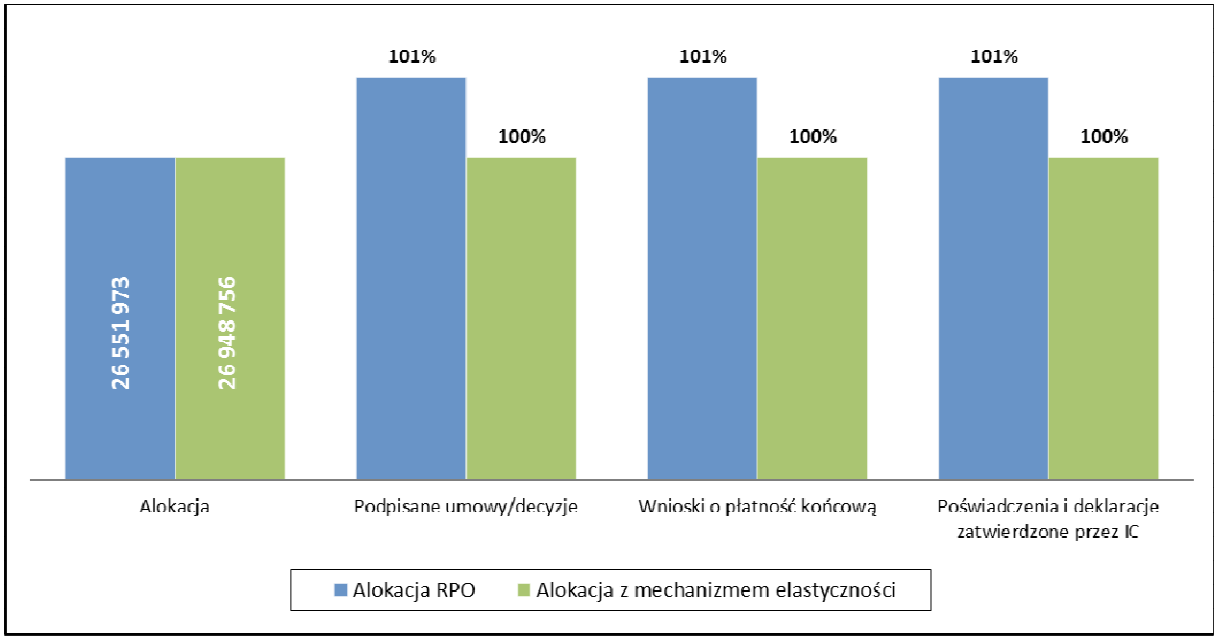

Tabela 57. Wykorzystanie środków EFRR w ramach OP10 w stosunku do alokacji z mechanizmem elastyczności w podziale na Działania

Nazwa Działania	Wartość EFRR zrealizowanych projektów	Stopień wykorzystania alokacji z mechanizmem elastyczności	Średni poziom dofinansowania
10.1 Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania RPO WP	22 176 405,83	99,99%	86,02%
10.2 Informacja i komunikacja	4 724 645,85	100,00%	87,50%
10.3 Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania projektów	46 256,39	100,00%	75,00%
Razem	**26 947 308,07**	**99,99%**	**85,59%**

Poziom wykorzystania środków w OP10 jest efektem planowanego rozłożenia w czasie wydatków na cały okres programowania. Przyjęty przez IZ RPO WP model wspierania beneficjentów w zakresie przygotowania i wdrażania projektów, tzn. oparty o zasoby wewnętrzne IZ RPO WP (głównie prowadzone przez pracowników konsultacje i szkolenia) zadecydował o niskim poziomie kontraktacji w Działaniu 10.3, wynoszącym zaledwie 0,17% względem całej OP10. Rok 2011 był ostatnim, w którym realizowano projekty w ramach Działania 10.3 *Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania projektów*. W dniu 21 czerwca 2011 roku, w związku ze zmianami dokonanymi w RPO WP, uchwałą ZWP dokonano usunięcia w URPO WP Działania 10.3, a jego cel główny został objęty wsparciem w ramach Działania 10.2 *Informacja, komunikacja i przygotowanie projektów*.

W celu usprawnienia procesu wdrażania Działania 10.2. *Informacja, komunikacja i przygotowanie projektów* dokonano podziału przedmiotowego Działania na Poddziałanie 10.2.1. *Informacja i komunikacja* oraz Poddziałanie 10.2.2. *Przygotowanie projektów*, w ramach którego możliwe było uzyskanie dofinansowania na przygotowanie projektów oraz analiz, studiów i ekspertyz dla opracowanej dokumentacji projektowej dla wybranych projektów, w tym także planowanych do realizacji w kolejnym okresie programowania. W ramach Poddziałania 10.2.2. ogłoszone zostały **2** nabory wniosków na łączną wartość alokacji w wysokości **1 650 000 EUR**[108], co stanowi **6,21%** ogólnej puli środków EFRR przeznaczonych na realizację OP10.

Analiza stopnia realizacji wskaźników

Tabela 58. Wskaźniki realizacji OP10

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Realizacja	Realizacja (%)	Poziom realizacji
Produkt				
Liczba etatów współfinansowanych z RPO WP (w tym IP) (osoby)	150	131,4892	87,66%	-
Liczba zorganizowanych szkoleń i wydarzeń informacyjno-promocyjnych	270	279	103,33%	-
Liczba wspartych projektów	120	23	19,17%	↓
Rezultat				
Liczba osób uczestniczących w szkoleniach dla beneficjentów współfinansowanych z pomocy technicznej (osoby)	6 300	7 143	113,38%	-
Projekty, które przeszły pozytywnie ocenę formalną w % wszystkich złożonych projektów (%)	85	77	90,59%	-

[108] Na podstawie indykatywnych harmonogramów ogłaszania konkursów w latach 2008-2015.

↓Liczba wspartych projektów

Tak niska realizacja wskaźnika wynika przede wszystkim z niewysokiego stopnia skomplikowania zagadnień zgłaszanych przez beneficjentów RPO WP, a w związku z tym braku konieczności przekazywania dokumentacji do analizy zewnętrznym wykonawcom. Ponadto w związku z wprowadzeniem przez IZ RPO WP obowiązku gotowości technicznej projektów (wraz z pełną dokumentacją) już na etapie aplikowania oraz uznanie wydatków związanych z przygotowaniem dokumentacji za wydatki kwalifikowalne w ramach projektów, nie było konieczności pokrycia kosztów analizy dokumentacji ze środków OP10.

Cross-financing

W ramach OP10 nie przewidziano możliwości skorzystania z instrumentu elastyczności.

Redukcja ubóstwa

W ramach OP10 nie zidentyfikowano projektów wpisujących się w redukcję ubóstwa.

Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn

Opis wkładu OP10 w promowanie równości szans kobiet i mężczyzn został zawarty w punkcie 2.2.1 *Zasada równości szans* niniejszego Sprawozdania.

Rekomendacje KE

Sytuacja w OP10 była omawiana podczas spotkań rocznych w dniach 15-16 stycznia 2013 roku, 25 listopada 2013 roku oraz 15 lutego 2015 roku, jednak nie stanowiła ona przedmiotu szczególnych rekomendacji ze strony KE.

3.10.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi (Significant problems encountered and measures taken to overcome them)

W trakcie realizacji Programu nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu OP10.

4. PROGRAMY EFS: SPÓJNOŚĆ I KONCENTRACJA (ESF PROGRAMMES: COHERENCE AND CONCENTRATION)

Nie dotyczy.

5. PROGRAMY EFRR/FUNDUSZU SPÓJNOŚCI: DUŻE PROJEKTY (ERDF/CF PROGRAMMES: MAJOR PROJECTS IF APPLICABLE)

W ramach RPO WP nie był realizowany żaden duży projekt w rozumieniu art. 39 rozporządzenia nr 1083/2006.

6. POMOC TECHNICZNA (TECHNICAL ASSISTANCE)

Beneficjentami środków z OP10 byli IZ RPO WP oraz beneficjenci, którzy w ramach Poddziałania 10.2.2. *Przygotowanie projektów* mogli wystąpić o dofinansowanie przygotowania dokumentacji projektowej na potrzeby realizacji inwestycji w ramach RPO WP 2014-2020. W ramach Działania 10.1. *Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania RPO WP* swój wkład realizowała IP II, która świadczyła usługi na podstawie umowy i wystawia faktury za faktycznie zrealizowane działania. Zgodnie z przyjętymi procedurami IZ RPO WP przygotowywała jeden projekt rocznie dla każdego Działania w ramach OP10, w którym znajdowały się poszczególne typy wydatków możliwych do sfinansowania zgodnie z URPO WP. Każdy projekt realizowany w ramach OP10 zawierał kilka pozycji, ujętych w tabeli poniżej. W związku z tym, zgodnie z ustaleniami z IK RPO, kolumna dotycząca liczby projektów nie jest wypełniona, gdyż wiersz „Razem" mógłby sztucznie zawyżyć liczbę projektów realizowanych w ramach Pomocy Technicznej. Każde Działanie realizowane było w oparciu o roczne plany działań. Działanie 10.1 realizowane było na podstawie harmonogramu działań, stanowiącego załącznik do decyzji o dofinansowanie, zaś Działanie 10.2 – *Rocznego planu działań informacyjnych i promocyjnych na lata 2007-2013* oraz *Rocznego planu szkoleń*. Dodatkową trudność stanowił fakt, iż

pełnienie funkcji IP II odbywało się na podstawie umowy finansowanej w ramach projektu realizowanego w ramach Działania 10.1.

Tabela 59. Liczba i wartość wszystkich zrealizowanych w ramach Programu projektów/planów działań, dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów

Lp.	Typ projektu	Liczba projektów objętych decyzjami/ umowami	Wartość EFRR zakończonych projektów objętych decyzjami/umowami
1.	Szkolenia	-	232 265,46
2.	Promocja i informacja	-	3 252 955,77
3.	Zatrudnienie	-	12 038 575,29
4.	Sprzęt komputerowy	-	564 535,78
5.	Wyposażenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych	-	999 970,18
6.	Ekspertyzy/ doradztwo	-	97 607,32
7.	Ewaluacje	-	130 633,62
8.	Kontrola/ audyt	-	86 025,44
9.	Organizacja procesu wyboru projektów	-	301 164,05
10.	Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów	-	18 312,10
11.	Inne	-	9 225 263,06
	Razem	-	**26 947 308,07**

W ramach RPO WP na realizację komponentu Pomoc Techniczna przeznaczono kwotę **26 551 973 EUR**, co stanowiło **2,83%** całkowitej alokacji przeznaczonej na Program.

W ramach **Działania 10.1.** od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **8** decyzji o dofinansowanie na kwotę **22 176 405,83 EUR**, co stanowi **99,99%** całkowitej alokacji uwzględniającej mechanizm elastyczności na realizację Działania. W ramach zawartych decyzji zakończono oraz rozliczono wszystkie projekty w pełnej kwocie.

W ramach **Działania 10.1** realizowano następujące zadania:

- zatrudnienie pracowników zaangażowanych w proces zarządzania i wdrażania RPO WP;
- zapewnienie odpowiedniego standardu powierzchni biurowych (wynajem, remont);
- wyposażenie w sprzęt komputerowy oraz systemy informatyczne niezbędne do przeprowadzenia prawidłowego procesu wdrażania i zarządzania RPO WP;
- wyposażenie w materiały i sprzęt biurowy niezbędne do przeprowadzenia prawidłowego procesu wdrażania i zarządzania RPO WP;
- organizacja i obsługa prac KM RPO WP;
- podnoszenie kwalifikacji pracowników zaawansowanych w proces wdrażania RPO WP,
- ekspertyzy, studia, analizy związane z wdrażaniem i zarządzaniem RPO WP;
- koszty funkcjonowania IP II;
- obsługa procesu naboru i selekcji projektów (np. koszty ekspertów uczestniczących w procesie wyboru projektów, szkolenia ekspertów i innych osób zewnętrznych zaangażowanych w proces selekcji projektów);

- koszty przeprowadzenia kontroli RPO WP;
- monitoring realizacji RPO WP;
- przeprowadzenie procesu ewaluacji on-going dla RPO WP;
- przygotowanie programu operacyjnego na potrzeby kolejnego okresu programowania.

W ramach **Działania 10.2** od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **26** decyzji o dofinansowanie na kwotę **4 724 645,85 EUR**, co stanowi **100,00%** całkowitej alokacji uwzględniającej mechanizm elastyczności na realizację Działania. W ramach zawartych decyzji zakończono oraz rozliczono wszystkie projekty w pełnej kwocie.

W ramach **Działania 10.2** realizowano następujące zadania:

- publikacje;
- gadżety promocyjne;
- akcje medialne (gazety, radio);
- utworzenie i prowadzenie sieci informacyjnej;
- wykonanie usług drukarskich;
- szkolenia specjalistyczne dla beneficjentów w zakresie przygotowania, realizacji, zarządzania, rozliczania i monitorowania projektów;
- przygotowanie oraz wsparcie przedsięwzięć planowanych do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020, w zakresie opracowania niezbędnej dokumentacji projektowej.

W ramach **Działania 10.3** od początku uruchomienia Programu ZWP podpisał **5** decyzji o dofinansowanie na kwotę **46 256,39 EUR**, co stanowi **100,00%** całkowitej alokacji uwzględniającej mechanizm elastyczności na realizację Działania. W ramach zawartych decyzji zakończono oraz rozliczono wszystkie projekty w pełnej kwocie.

Z uwagi na niski poziom kontraktacji w Działaniu 10.3 *Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania projektów*, wynoszącym zaledwie 0,17% względem całej OP10, rok 2011 był ostatnim, w którym realizowano projekty w ramach tego Działania. W dniu 21 czerwca 2011 roku, w związku ze zmianami dokonanymi w RPO WP, uchwałą ZWP dokonano usunięcia w URPO WP Działania 10.3, a jego cel główny został objęty wsparciem w ramach Działania 10.2 *Informacja, komunikacja i przygotowanie projektów*.

W trakcie realizacji Programu nie wystąpiły problemy dotyczące wykorzystania środków przeznaczonych na pomoc techniczną.

7. INFORMACJA I PROMOCJA (INFORMATION AND PUBLICITY)

Szczegółowa analiza danych dotyczących działań promocyjnych i informacyjnych realizowanych w ramach RPO WP została, zgodnie z instrukcją do sprawozdania końcowego, umieszczona w *Formularzu sprawozdawczym dotyczącym promocji i informacji* stanowiącym Załącznik X do niniejszego Sprawozdania.

8. ZAŁĄCZNIKI DO SPRAWOZDANIA (ANNEXES):

I. Tabela 1. Postęp fizyczny programu operacyjnego
II. Tabela 2. Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w euro)
III. Tabela 3. Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii
IV. Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów
V. Tabela 5. Wskaźniki kontekstowe
VI. Tabela 6. EU2020
VII. Tabela 7. SUERMB
VIII. Tabela 8. Wskaźniki kluczowe (*core indicators*) 2007-2013
IX. Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych 2007-2013
X. Formularz sprawozdawczy dotyczący promocji i informacji
XI. Tabela 10. Przykłady projektów komplementarnych
XII. Tabela 11. Kwoty podatku VAT wycofane z deklaracji do KE
XIII. Tabela 12. Zestawienie zmian wynikających z zastosowania mechanizmu elastyczności
XIV. Tabela 13. Zestawienie projektów zawieszonych

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Pomorskie w Unii
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
www.pomorskiewunii.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Tabela 1. Postęp fizyczny programu operacyjnego - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Kod wskaźnika	Wskaźniki	Jednostka	Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	%
Wskaźniki strategiczne														
Wskaźniki rezultatu														
R.100	1. Liczba utworzonych miejsc pracy*:	EPC	Realizacja	19	154	267	497	1 005,73	1 497,98	2 042,31	2 505,05	3 570,25	3 570,25	89,26%
	ogółem			12	104	144	223	369,72	574,64	878,89	1 097,31	1 502,75	1 502,75	75,14%
				7	50	123	274	636,01	923,34	1 163,42	1 407,74	2 067,50	2 067,50	103,38%
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	4 000	-	-	4 000	-
	kobiety			-	-	-	-	-	-	2 000	-	-	2 000	-
				-	-	-	-	-	-	2 000	-	-	2 000	-
			Wartość bazowa	0										
	mężczyźni			0										
				0										
Wskaźniki oddziaływania														
	2. Zakumulowana stopa wzrostu PKB	%	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	+1,5	+1,5	-1,9 p.p.
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	+3,4	-	-	+3,4	-
			Wartość bazowa	0										
	3. Liczba utworzonych miejsc pracy netto	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	9 700	9 700	138,57%
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	7 000	-	-	7 000	-
			Wartość bazowa	0										
	4. Stopa bezrobocia (zmiana)	%	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	-0,16	-0,16	-0,54 p.p.
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	-0,7	-	-	-0,7	-
			Wartość bazowa	15,5**										

* Wskaźnik strategiczny "Liczba utworzonych miejsc pracy" mierzony jest corocznie jako suma liczby miejsc pracy utworzonych przez beneficjentów OP1-OP9

** - wskaźnik kontekstowy - Stopa bezrobocia rejestrowanego – Informacja miesięczna o rynku pracy - WUP grudzień 2006r. – (stan na 31 grudnia 2006 r.).

Wskaźniki oddziaływania, z uwagi na swój charakter, będą mierzone raz na koniec programu w ramach ewaluacji.

Tabela 2. Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w EUR) w danym roku oraz narastająco - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

	Kwota środków (wspólnotowych i krajowych) przeznaczonych na realizację programu operacyjnego zgodnie z tabelami finansowymi danego programu	Środki stanowiące podstawę wyliczania wkładu UE	Wydatki kwalifikowalne wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Wydatki publiczne wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Procentowy poziom wykorzystania alokacji 1)	Łączne płatności otrzymane od Komisji	Kwota środków (wspólnotowych i krajowych) przeznaczonych na realizację programu operacyjnego zgodnie z tabelami finansowymi danego programu	Środki stanowiące podstawę wyliczania wkładu UE	Wydatki kwalifikowalne wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Wydatki publiczne wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Procentowy poziom wykorzystania alokacji 1)	Łączne płatności otrzymane od Komisji
0	1	2	3	4	5 = 3/1 lub 4/1	6	7	8	9	10	11=9/7 lub 10/7	12
	Okres sprawozdawczy 01.01.2016 r. - 20.02.2017 r.						**Dane narastająco od uruchomienia programu**					
Oś priorytetowa 1 EFRR	298 658 670	298 658 670	35 689 770,41	23 999 221,85	11,95%	0,00	298 658 670	298 658 670	305 181 632,67	206 782 922,91	102,18%	147 572 733,17
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS			125 957,43						820 215,78			
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 2 EFRR	60 616 802	60 616 802	5 948 365,20	3 697 624,16	9,81%	0,00	60 616 802	60 616 802	92 395 446,51	75 491 517,63	152,43%	49 694 681,00
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS			6 015,89						411 301,95			
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 3 EFRR	192 111 972	192 111 972	19 536 292,30	19 457 866,24	10,17%	0,00	192 111 972	192 111 972	239 468 479,94	227 246 910,96	124,65%	127 174 234,84
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS			117 645,93						2 502 581,91			
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 4 EFRR	261 441 174	261 441 174	29 726 210,91	29 726 210,91	11,37%	0,00	261 441 174	261 441 174	299 339 135,49	299 291 218,67	114,50%	169 448 327,32
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS												
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 5 EFRR	66 612 118	66 612 118	680 597,50	689 947,50	1,02%	0,00	66 612 118	66 612 118	90 558 813,60	76 276 959,00	135,95%	56 620 300,00
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS			-539,85						202 801,02			
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 6 EFRR	52 062 692	52 062 692	212 130,36	213 358,92	0,41%	0,00	52 062 692	52 062 692	69 639 824,76	68 582 649,28	133,76%	44 253 288,00
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS			1 162,15						67 302,99			
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 7 EFRR	41 650 153	41 650 153	1 361 130,77	1 350 087,53	3,27%	0,00	41 650 153	41 650 153	52 403 912,66	51 911 118,38	125,82%	35 083 957,59

Tabela 2. Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w EUR) w danym roku oraz narastająco - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

	Kwota środków (wspólnotowych i krajowych) przeznaczonych na realizację programu operacyjnego zgodnie z tabelami finansowymi danego programu	Środki stanowiące podstawę wyliczania wkładu UE	Wydatki kwalifikowalne wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Wydatki publiczne wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Procentowy poziom wykorzystania alokacji 1)	Łączne płatności otrzymane od Komisji	Kwota środków (wspólnotowych i krajowych) przeznaczonych na realizację programu operacyjnego zgodnie z tabelami finansowymi danego programu	Środki stanowiące podstawę wyliczania wkładu UE	Wydatki kwalifikowalne wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Wydatki publiczne wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Procentowy poziom wykorzystania alokacji 1)	Łączne płatności otrzymane od Komisji
0	1	2	3	4	5 = 3/1 lub 4/1	6	7	8	9	10	11=9/7 lub 10/7	12
	Okres sprawozdawczy 01.01.2016 r. - 20.02.2017 r.						**Dane narastająco od uruchomienia programu**					
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS			63 282,19						369 966,82			
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 8 EFRR	145 775 538	145 775 538	-3 523 466,56	-3 523 466,56	-2,42%	0,00	145 775 538	145 775 538	172 372 076,88	170 938 761,26	118,24%	123 909 207,00
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS									37 140,98			
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 9 EFRR	41 650 153	41 650 153	-487 195,05	-487 195,05	-1,17%	0,00	41 650 153	41 650 153	61 419 089,35	60 354 830,12	147,46%	35 402 630,00
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS			9 477,44						197 170,00			
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
Oś priorytetowa 10 EFRR	26 551 973	26 551 973	4 211 867,34	4 211 867,34	15,86%	0,00	26 551 973	26 551 973	30 055 504,46	30 053 735,47	113,19%	22 645 424,20
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS												
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR												
OGÓŁEM	**1 187 131 245**	**1 187 131 245**	**93 355 703,18**	**79 335 522,84**	**7,86%**	**0,00**	**1 187 131 245**	**1 187 131 245**	**1 412 833 916,32**	**1 266 930 623,68**	**119,01%**	**811 804 783,12**
Wydatki w rodzaju EFS w ramach sumy całkowitej, jeśli program operacyjny jest współfinansowany przez EFRR 3)			**323 001,19**						**4 608 481,45**			
Wydatki w rodzaju EFRR w ramach sumy całkowitej, jeśli program operacyjny jest współfinansowany przez EFS 2)												

1) W przypadku, gdy podstawę wyliczania wkładu UE stanowią wydatki ogółem (publiczne i prywatne) 5 =3/1 i 11 = 9/7; w przypadku, gdy wspomnianą podstawę stanowią jedynie wydatki publiczne 5 =4/1 i 11 = 10/7.

2) Pole to jest wypełniane, jeżeli program operacyjny jest współfinansowany z EFRR lub ESF, w przypadku gdy skorzystano z mozliwości określonej w art 34 ust. 2 rozporządzenia nr 1083/2006.

Tabela 3. Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Możliwe kombinacje kodów z klasyfikacji od 1 do 5					
Kod*	Kod *	Kod *	Kod *	Kod *	Wartość
Klasyfikacja 1	Klasyfikacja 2	Klasyfikacja 3	Klasyfikacja 4	Klasyfikacja 5	(EUR)
Priorytetowy obszar tematyczny	Forma finansowania	Obszar realizacji	Rodzaj działalności gospodarczej	Lokalizacja	**
03	01	01	12	PL63	211 740
03	01	01	16	PL63	7 027 767
03	01	01	17	PL63	1 645 640
03	01	01	18	PL63	5 034 700
03	01	01	22	PL63	21 525 052
03	01	05	17	PL63	3 744 850
03	01	05	22	PL63	6 831 198
03	02	01	00	PL63	49 130 411
05	01	01	15	PL63	7 235 167
05	01	01	22	PL63	7 518 860
06	01	01	00	PL63	162 239
06	01	01	06	PL63	250 878
06	01	01	12	PL63	134 199
06	01	01	13	PL63	13 462
06	01	01	14	PL63	49 929
06	01	01	19	PL63	6 125
06	01	01	21	PL63	162 719
06	01	01	22	PL63	359 012
06	01	05	06	PL63	338 286
06	01	05	08	PL63	63 004
06	01	05	12	PL63	64 809
06	01	05	13	PL63	21 210
06	01	05	14	PL63	26 952
06	01	05	16	PL63	35 589
06	01	05	22	PL63	51 818
07	01	01	03	PL63	266 996
07	01	01	06	PL63	3 478 456
07	01	01	10	PL63	847 364
07	01	01	12	PL63	353 085
07	01	01	13	PL63	318 963
07	01	01	19	PL63	1 132 647
07	01	01	21	PL63	56 230
07	01	01	22	PL63	5 638 505
07	01	05	01	PL63	377 902
07	01	05	03	PL63	480 423
07	01	05	06	PL63	2 918 526
07	01	05	12	PL63	461 935
07	01	05	22	PL63	2 118 315
08	01	01	00	PL63	267 528
08	01	01	01	PL63	10 765
08	01	01	03	PL63	725 543
08	01	01	04	PL63	75 703
08	01	01	05	PL63	429 421
08	01	01	06	PL63	7 616 034
08	01	01	08	PL63	159 562
08	01	01	10	PL63	13 272
08	01	01	12	PL63	2 289 893
08	01	01	13	PL63	649 213
08	01	01	14	PL63	1 108 245
08	01	01	16	PL63	34 031
08	01	01	18	PL63	38 680
08	01	01	19	PL63	2 796 736
08	01	01	20	PL63	155 770
08	01	01	21	PL63	156 971
08	01	01	22	PL63	9 684 592
08	01	05	00	PL63	215 168
08	01	05	01	PL63	122 107
08	01	05	03	PL63	494 405

Kod*	Kod *	Kod *	Kod *	Kod *	Wartość
Klasyfikacja 1	Klasyfikacja 2	Klasyfikacja 3	Klasyfikacja 4	Klasyfikacja 5	(EUR)
Priorytetowy obszar tematyczny	Forma finansowania	Obszar realizacji	Rodzaj działalności gospodarczej	Lokalizacja	**
08	01	05	04	PL63	139 159
08	01	05	05	PL63	138 577
08	01	05	06	PL63	5 907 370
08	01	05	08	PL63	20 622
08	01	05	12	PL63	2 269 323
08	01	05	13	PL63	118 999
08	01	05	14	PL63	1 209 945
08	01	05	18	PL63	56 048
08	01	05	19	PL63	513 396
08	01	05	20	PL63	186 870
08	01	05	22	PL63	4 675 627
09	01	01	00	PL63	166 797
09	01	01	16	PL63	49 254
09	01	01	17	PL63	396 117
09	01	01	22	PL63	3 748 282
09	02	01	15	PL63	51 776 563
10	01	05	10	PL63	11 733 585
13	01	01	17	PL63	6 006 487
13	01	01	18	PL63	5 547 092
13	01	01	19	PL63	4 374 337
13	01	05	17	PL63	293 118
16	01	01	11	PL63	52 245
16	01	01	17	PL63	2 704 402
16	01	05	11	PL63	47 435 359
16	01	05	17	PL63	443 709
23	01	01	17	PL63	108 914 806
23	01	05	17	PL63	81 801 021
25	01	01	11	PL63	4 533 108
25	01	01	17	PL63	30 553 775
26	01	01	17	PL63	4 109 396
26	01	05	17	PL63	12 915 881
39	01	01	17	PL63	7 886
40	01	01	16	PL63	17 708
40	01	01	17	PL63	1 387 729
40	01	01	21	PL63	269 118
40	01	05	17	PL63	4 547 109
40	01	05	21	PL63	524 995
40	01	05	22	PL63	263 887
41	01	01	21	PL63	1 409 807
41	01	05	17	PL63	650 457
41	01	05	21	PL63	170 415
42	01	01	17	PL63	36 456
42	01	05	17	PL63	7 933
42	01	05	20	PL63	279 985
43	01	01	08	PL63	2 946 410
43	01	01	17	PL63	11 762 526
43	01	01	18	PL63	1 435 766
43	01	01	19	PL63	3 539 951
43	01	01	22	PL63	837 706
43	01	05	17	PL63	4 891 961
43	01	05	21	PL63	194 646
44	01	05	17	PL63	2 735 975
44	01	05	21	PL63	8 699 453
45	01	05	09	PL63	882 314
45	01	05	17	PL63	2 279 639
46	01	01	17	PL63	257 986
46	01	05	17	PL63	50 725 739
46	01	05	21	PL63	395 372
52	01	01	11	PL63	13 126 061
52	01	01	17	PL63	11 221 918
53	01	01	17	PL63	11 081 987
53	01	01	19	PL63	3 639 338
53	01	05	17	PL63	2 119 639
54	01	01	21	PL63	1 323 331
55	01	01	17	PL63	1 170 391

Kod*	Kod *	Kod *	Kod *	Kod *	Wartość
Klasyfikacja 1	Klasyfikacja 2	Klasyfikacja 3	Klasyfikacja 4	Klasyfikacja 5	(EUR)
Priorytetowy obszar tematyczny	Forma finansowania	Obszar realizacji	Rodzaj działalności gospodarczej	Lokalizacja	**
55	01	05	17	PL63	2 319 566
56	01	01	17	PL63	1 618 859
56	01	05	17	PL63	269 057
57	01	01	17	PL63	11 305 111
57	01	01	18	PL63	722 493
57	01	01	22	PL63	895 442
57	01	05	17	PL63	20 077 368
57	01	05	22	PL63	505 519
58	01	01	17	PL63	4 819 168
58	01	01	22	PL63	11 078 693
58	01	05	17	PL63	3 568 982
58	01	05	22	PL63	5 083 719
59	01	01	17	PL63	591 186
59	01	01	22	PL63	913 324
59	01	05	17	PL63	486 578
59	01	05	22	PL63	911 178
61	01	01	17	PL63	56 445 370
61	01	01	22	PL63	14 460 959
61	01	05	00	PL63	162 423
61	01	05	17	PL63	4 251 463
61	01	05	20	PL63	128 727
61	01	05	22	PL63	4 970 946
75	01	01	00	PL63	1 466 638
75	01	01	17	PL63	3 363 357
75	01	01	18	PL63	24 470 044
75	01	05	17	PL63	6 576 959
75	01	05	18	PL63	193 787
76	01	01	17	PL63	1 492 591
76	01	01	19	PL63	30 665 236
76	01	05	17	PL63	3 564 290
76	01	05	19	PL63	588 841
79	01	01	17	PL63	3 435 397
79	01	05	17	PL63	7 681 200
85	01	00	17	PL63	22 176 406
86	01	00	17	PL63	3 364 970
86	01	01	17	PL63	304 941
86	01	01	18	PL63	88 966
86	01	01	19	PL63	216 823
86	01	01	22	PL63	139 899
86	01	04	11	PL63	249 939
86	01	05	09	PL63	98 678
86	01	05	17	PL63	301 252
86	01	05	20	PL63	5 435
Ogółem					**950 803 243**

* Kategorie kodów powinny mieć przypisany kod w odniesieniu do każdego kodu klasyfikacji wg kryterium

** Wartość przyznanego wkładu wspólnotowego w ramach każdej kombinacji kodów

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Kod wskaźnika	Wskaźniki	Jednostka	Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	%
1. ROZWÓJ I INNOWACJE W MŚP														
Wskaźniki produktu														
-	1. Liczba projektów: z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP	szt.	Realizacja	0	0	56	167	285	385	487	568	764	764	63,67
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	1 100	-	1 200	1 200	-
			Wartość bazowa	0										-
	w tym w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska;		Realizacja	0	0	7	12	16	23	24	25	33	33	16,50
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	180	-	200	200	-
			Wartość bazowa	0										-
	z zakresu współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem badawczo-rozwojowym		Realizacja	0	0	0	4	9	14	22	33	67	67	134,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	45	-	50	50	-
			Wartość bazowa	0										-
	promujących atrakcyjność regionu/wspierających międzynarodową aktywność przedsiębiorstw		Realizacja	0	0	0	1	1	5	7	7	20	20	66,67
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	28	-	30	30	-
			Wartość bazowa	0										-
-	2. Liczba wspartych przedsiębiorstw, w tym:	szt.	Realizacja	0	0	58	210	350	462	574	656	855	855	71,25
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	1 100	-	1 200	1 200	-
			Wartość bazowa	0										-
	mikro		Realizacja	0	0	33	103	194	259	332	370	427	427	42,70
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	915	-	1 000	1 000	-
			Wartość bazowa	0										-
	małe		Realizacja	0	0	16	65	90	122	145	173	251	251	167,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	140	-	150	150	-
			Wartość bazowa	0										-
	średnie		Realizacja	0	0	9	42	66	81	97	113	177	177	354,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	45	-	50	50	-
			Wartość bazowa	0										-
-	3. Liczba utworzonych / dokapitalizowanych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7	175,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	4	-	4	4	-
			Wartość bazowa	0										-
-	4. Liczba MŚP otrzymujących wsparcie finansowe na przedsięwzięcia innowacyjne	szt.	Realizacja	0	0	0	6	14	25	41	68	108	108	108,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	90	-	100	100	-
			Wartość bazowa	0										-

Wskaźniki rezultatu														
-	5. Liczba MŚP korzystających z funduszy pożyczkowych i poręczeniowych[7]	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	7 077	7 077	353,85
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	1 800	-	2 000	2 000	-
			Wartość bazowa	374										-
-	6. Wartość dodatkowych inwestycji wykreowanych dzięki wsparciu	EUR	Realizacja	0	0	4,5*	15,28*	25 363 776,22	38 286 045,85	46 571 901,32	57 153 395,66	88 013 119,09	88 013 119,09	125,73
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	50 000 000	-	70 000 000	70 000 000	-
			Wartość bazowa	0										-
-	7. Liczba udzielonych pożyczek i poręczeń	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	7 520	7 520	376,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	1 500	-	2 000	2 000	-
			Wartość bazowa	0										-
R.100	8. Liczba utworzonych miejsc pracy:	szt.	Realizacja	0	0	90,00	452,28	929,73	1 306,48	1 714,23	1 980,89	2 821,82	2 821,82	134,37
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	1 900	-	2 100	2 100	-
			Wartość bazowa	0										-
	kobiety		Realizacja	0	0	27,5	179,65	321,72	456,39	680,31	792,65	1 077,36	1 077,36	102,61
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	950	-	1 050	1 050	-
			Wartość bazowa	0										-
	mężczyźni		Realizacja	0	0	62,5	272,63	608,01	850,09	1 033,92	1 188,24	1 744,46	1 744,46	166,14
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	950	-	1 050	1 050	-
			Wartość bazowa	0										-
-	9. Liczba przedsiębiorstw obsługiwanych przez wsparte IOB	szt.	Realizacja	0	0	0	0	119	602	1 458	1 507	2 791	2 791	111,64
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	2 000	-	2 500	2 500	-
			Wartość bazowa	0										-
2. SPOŁECZEŃSTWO WIEDZY														
Wskaźniki produktu														
-	10. Liczba projektów z zakresu infrastruktury edukacyjnej i naukowo-dydaktycznej	szt.	Realizacja	0	0	0	1	2	9	11	15	21	21	105,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	18	-	20	20	-
			Wartość bazowa	0										-
-	11. Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego	szt.	Realizacja	0	0	0	1	1	4	7	10	22	22	137,50
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	14	-	16	16	-
			Wartość bazowa	0										-
-	w tym z zakresu usług społeczeństwa informacyjnego		Realizacja	0	0	0	1	1	4	7	10	18	18	150,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	9	-	12	12	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu														
R.75.1.2, R.75.2.1	12. Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów	osoby	Realizacja	0	0	0	180	2 144	16 218	20 544	28 628	127 795	127 795	638,98
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	18 000	-	20 000	20 000	-
			Wartość bazowa	0										-
R.10.1.1	13. Liczba osób, które uzyskały możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu,	osoby	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	134 793	134 793	53,92
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	240 000	-	250 000	250 000	-
			Wartość bazowa	0										-
-	w tym: - na obszarach wiejskich		Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	134 793	134 793	158,58
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	80 000	-	85 000	85 000	-
			Wartość bazowa	0										-
P.13.3.1[3]	14. Liczba procedur publicznych on-line	szt.	Realizacja	0	0	0	7	7	286	308	461	860	860	344,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	220	-	250	250	-
			Wartość bazowa	0										-
	(miasta)		Realizacja	0	0	0	0	0	72	87	143	182	182	182,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	90	-	100	100	-
			Wartość bazowa	0										-
	(gminy)													
R.13.3.1	15. Liczba korzystających z usług publicznych on-line (załatwionych spraw) w ciągu roku	szt.	Realizacja	0	0	0	0	1 200	2 046 549	2 059 949	6 174 951	9 754 317	9 754 317	975,43
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	800 000	-	1 000 000	1 000 000	-
			Wartość bazowa	0										-

3. FUNKCJE MIEJSKIE I METROPOLITALNE															
Wskaźniki produktu															
-	16. Liczba projektów z zakresu transportu zbiorowego	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	3	3	4	11	11	73,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	13	-	15	15	-
			Wartość bazowa	0										-
-	17. Liczba utworzonych węzłów integracyjnych transportu pasażerskiego	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	80,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	4	-	5	5	-
			Wartość bazowa	0										-
P.25.1.2 - P.25.1.4	18. Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych	km	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	11,5	17,784	17,784	35,57
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	45	-	50	50	-
			Wartość bazowa	0										-
-	19. Liczba projektów z zakresu zwiększenia atrakcyjności miast	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	1	4	7	17	17	188,89
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	8	-	9	9	-
			Wartość bazowa	0										-
	w tym liczba kompleksowych projektów rewitalizacyjnych		Realizacja	0	0	0	0	0	0	1	1	8	8	160,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	4	-	5	5	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu															
-	20. Skrócenie czasu dostępności miejskim transportem zbiorowym do centrum obszaru metropolitalnego	minuty	Realizacja	0	0	0	0	0	6,19	6,19	6,19	20,60	20,60	103,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	20	-	20	20	-
			Wartość bazowa	0										-
-	21. Korzyści monetarne ze skrócenia czasu podróży[1]	EUR/rok	Realizacja	0	0	0	0	0	11 880,26	11 604,37	11 644,35	24 472 756,82	24 472 756,82	122,36
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	12 000 000	-	20 000 000	20 000 000	-
			Wartość bazowa	0										-
P.61.1.2	22. Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów miast	ha	Realizacja	0	0	0	0	0	0	45,74	45,74	359,3558	359,3558	179,68
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	190	-	200	200	-
			Wartość bazowa	0										-
4. REGIONALNY SYSTEM TRANSPORTOWY															
Wskaźniki produktu															
-	23. Liczba projektów objętych wsparciem w ramach Osi Priorytetowej w tym:	szt.	Realizacja	0	0	0	4	9	12	16	23	52	52	173,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	27	-	30	30	-
			Wartość bazowa	0										-
	- z zakresu infrastruktury drogowej[4];		Realizacja	0	0	0	0	0	0	1	3	8	8	80,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	8	-	10	10	-
			Wartość bazowa	0										-
	- z zakresu infrastuktury kolejowej[5];		Realizacja	0	0	0	2	2	3	4	6	6	6	120,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	5	-	5	5	-
			Wartość bazowa	0										-
	- z zakresu poprawy dostępności do węzłów transportowych														
P.23.1.1 - P.23.2.3	24. Długość wybudowanych / przebudowanych dróg	km	Realizacja	0	0	0	20,88	39,95	50,70	87,70	118,87	188,642	188,642	117,90
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	145	-	160	160	-
			Wartość bazowa	0										-
P.16.1.1, P.16.1.2	25. Długość wybudowanych/przebudowanych linii kolejowych	km	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0,87	0,87	141,131	141,131	83,02
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	140	-	170	170	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu															
R.23.1.1 - R.23.2.2	26. Korzyści monetarne ze skrócenia czasu podróży na nowych i zmodernizowanych drogach[1]	EUR/rok	Realizacja	0	0	0	239 603,76	3 137 232,38	13 055 544,86	25 664 879,62	95 825 329,19	136 142 564,63	136 142 564,63	151,27
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	85 000 000	-	90 000 000	90 000 000	-
			Wartość bazowa	0										-
R.16.1.1, R.16.1.2	27. Korzyści monetarne ze skrócenia czasu podróży na nowych i zmodernizowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i towarowych[1]	EUR/rok	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	17 300,38	5 610 997,94	5 610 997,94	80,16
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	0	-	7 000 000	7 000 000	-
			Wartość bazowa	0										-

5. ŚRODOWISKO I ENERGETYKA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU															
Wskaźniki produktu															
-	28. Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	0	1	3	5	5	83,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	5	-	6	6	-
			Wartość bazowa	0										-
-	29. Liczba projektów z zakresu gospodarki wodnej w tym liczba projektów z zakresu zwiększenia retencyjności	szt.	Realizacja	0	0	0	0	3	5	6	7	9	9	75,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	11	-	12	12	-
			Wartość bazowa	0										-
			Realizacja	0	0	0	0	1	1	2	3	4	4	133,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	3	-	3	3	-
			Wartość bazowa	0										-
-	30. Liczba projektów z zakresu energetyki odnawialnej	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	9	12	13	26	26	57,78
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	36	-	45	45	-
			Wartość bazowa	0										-
-	31. Liczba projektów z zakresu poszanowania energii	szt.	Realizacja	0	0	0	0	4	16	31	41	52	52	346,67
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	13	-	15	15	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu															
-	32.Odpady komunalne trafiające do regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów wspartych w ramach Programu	%	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	11,34	11,34	11,34	81,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	11,5	-	14	14	-
			Wartość bazowa	0										-
R.53.2.3	33. Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów	osoby	Realizacja	0	0	0	0	13 317	17 137	36 811	37 533	44 414	44 414	100,94
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	40 000	-	44 000	44 000	-
			Wartość bazowa	0										-
-	34. Moc zainstalowana energii w oparciu o odnawialne źródła energii	MW	Realizacja	0	0	0	0	0	3,824	12,062	12,562	16,172	16,172	76,28
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	17	-	21,2	21,2	-
			Wartość bazowa	0										-
R.43.3.1	35. Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacyjnych	MWh/rok	Realizacja	0	0	0	0	2 683,00	6 092,89	21 169,88	41 760,99	59 466,442	59 466,442	132,15
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	40 000	-	45 000	45 000	-
			Wartość bazowa	0										-
6. TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE															
Wskaźniki produktu															
-	36. Liczba wspartych projektów z zakresu turystyki, w tym:	szt.	Realizacja	0	0	0	1	3	5	7	10	19	19	63,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	25	-	30	30	-
			Wartość bazowa	0										-
	- liczba projektów dotyczących budowy i modernizacji obiektów turystycznych;		Realizacja	0	0	0	1	3	4	5	7	13	13	108,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	10	-	12	12	-
			Wartość bazowa	0										-
	- liczba projektów dotyczących promocji turystycznej		Realizacja	0	0	0	0	0	1	2	3	6	6	33,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	15	-	18	18	-
			Wartość bazowa	0										-
-	37. Liczba projektów dotyczących wsparcia obiektów dziedzictwa kulturowego	szt.	Realizacja	0	0	0	0	2	4	6	9	13	13	108,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	10	-	12	12	-
			Wartość bazowa	0										-
-	38. Liczba projektów wspierających zrównoważony rozwój obszarów cennych przyrodniczo	szt.	Realizacja	0	0	0	3	7	7	7	7	7	7	35,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	17	-	20	20	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu															
-	39. Liczba utworzonych/rozwiniętych produktów turystycznych	szt.	Realizacja	0	0	0	0	0	4	8	9	11	11	110,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	9	-	10	10	-
			Wartość bazowa	0										-
R.57.2.1	40. Liczba osób korzystających z systemu informacji turystycznej w wyniku realizacji projektów	osoby w ciągu roku	Realizacja	0	0	0	0	0	134 400	459 629	779 122	8 122 066	8 122 066	270,74
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	2 600 000	-	3 000 000	3 000 000	-
			Wartość bazowa	0										-

7. OCHRONA ZDROWIA I SYSTEM RATOWNICTWA															
Wskaźniki produktu															
-	41. Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia	szt.	Realizacja	0	0	0	2	4	6	6	10	12	12	120,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	8	-	10	10	-
			Wartość bazowa	0										-
-	42. Liczba projektów z zakresu zintegrowanego systemu ratownictwa	szt.	Realizacja	0	0	0	0	1	4	7	8	11	11	122,22
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	8	-	9	9	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu															
-	43. Liczba ludności objętej programami profilaktycznymi z zakresu chorób nowotworowych, układu sercowo-naczyniowego oraz cukrzycy	osoby	Realizacja	0	0	0	0	1 279	1 279	1 279	4 945	8 877	8 877	29,59
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	30 000	-	30 000	30 000	-
			Wartość bazowa	0										-
R.76.1.1	44. Liczba pacjentów korzystających z infrastruktury instytucji ochrony zdrowia objętych wsparciem	osoby	Realizacja	0	0	0	0	161 034	175 293	175 293	244 658	251 978	251 978	119,99
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	210 000	-	210 000	210 000	-
			Wartość bazowa	0										-
-	45. Obszar województwa pomorskiego objętego ścieżką życia - 8 minut (b)	% powierzchni województwa	Realizacja	0	0	0	0	0	0	0	0	32,5	32,5	130,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	20	-	25	25	-
			Wartość bazowa	15										-
8. LOKALNA INFRASTRUKTURA PODSTAWOWA															
Wskaźniki produktu															
-	46. Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych w tym:	szt.	Realizacja	0	0	3	36	79	128	150	178	201	201	160,80
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	110	-	125	125	-
			Wartość bazowa	0										-
	- z zakresu infrastruktury drogowej;		Realizacja	0	0	2	22	32	43	43	43	43	43	215,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	16	-	20	20	-
			Wartość bazowa	0										-
	- z zakresu uzbrojenia terenów pod inwestycje;		Realizacja	0	0	0	0	2	5	6	6	7	7	140,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	4	-	5	5	-
			Wartość bazowa	0										-
	- z zakresu turystyki;		Realizacja	0	0	0	8	25	38	49	63	72	72	144,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	45	-	50	50	-
			Wartość bazowa	0										-
	- z zakresu infrastruktury ochrony środowiska		Realizacja	0	0	1	4	21	42	52	66	79	79	225,71
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	32	-	35	35	-
			Wartość bazowa	0										-
	w tym dotyczących budowy/rozbudowy kanalizacji sanitarnej		Realizacja	0	0	1	3	16	34	43	57	70	70	259,26
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	27	-	27	27	-
			Wartość bazowa	0										-
P.23.1.2, P.23.1.3, P.23.2.2, P.23.2.3	47. Długość wybudowanych / przebudowanych dróg	km	Realizacja	0	0	5,95	81,76	113,88	149,76	149,76	149,76	149,761	149,761	332,80
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	36	-	45	45	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu															
P.8.1.2	48. Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych na obszarach wiejskich i w miastach do 35 tys. mieszkańców	ha	Realizacja	0	0	0	0	20,48	80,81	94,19	94,19	181,495	181,495	362,99
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	40	-	50	50	-
			Wartość bazowa	0										-
R.46.1.2	49. Liczba osób przyłączonych do kanalizacji w wyniku realizacji projektów	osoby	Realizacja	0	0	677	677	8 373	18 174	32 852	40 631	58 029	58 029	82,90
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	70 000	-	70 000	70 000	-
			Wartość bazowa	0										-

9. LOKALNA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I INICJATYWY OBYWATELSKIE														
Wskaźniki produktu														
-	50. Liczba projektów z zakresu infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kulturalnej	szt.	Realizacja	0	0	0	8	23	46	55	59	60	60	200,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	27	-	30	30	-
			Wartość bazowa	0										-
-	51. Liczba projektów z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia	szt.	Realizacja	0	0	0	0	3	17	25	33	41	41	82,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	40	-	50	50	-
			Wartość bazowa	0										-
-	52. Liczba projektów zrealizowanych w oparciu o lokalne partnerstwa	szt.	Realizacja	0	0	0	0	5	11	20	21	22	22	22,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	100	-	100	100	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu														
R.75.1.1 R.75.2.2	53. Liczba uczniów korzystających z infrastruktury edukacyjnej wspartej w wyniku realizacji projektów	osoby	Realizacja	0	0	0	96	2 045	6 435	8 181	9 543	9 649	9 649	192,98
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	4 500	-	5 000	5 000	-
			Wartość bazowa	0										-
R.79.1.1	54. Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej wspartej w wyniku realizacji projektów	osoby	Realizacja	0	0	0	0	172 736	293 443	329 265	374 672	390 436	390 436	3 904,36
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	9 000	-	10 000	10 000	-
			Wartość bazowa	0										-
P.76.2.1	55. Liczba placówek wyposażonych w sprzęt medyczny w wyniku realizacji projektu	szt.	Realizacja	0	0	0	0	3	19	27	36	44	44	110,00
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	35	-	40	40	-
			Wartość bazowa	0										-
10. POMOC TECHNICZNA														
Wskaźniki produktu														
-	56. Liczba etatów współfinansowanych z RPO WP (w tym IP)	osoby	Realizacja	38	154	177	215	175,03	181,85	168,2768	145,25	26,4803	131,489	87,66
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	150	-	150	150	-
			Wartość bazowa	0										-
-	57. Liczba zorganizowanych szkoleń i wydarzeń informacyjno-promocyjnych	szt.	Realizacja	3	107	218	231	236	245	267	277	279	279	103,33
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	220	-	270	270	-
			Wartość bazowa	0										-
-	58. Liczba wspartych projektów	szt.	Realizacja	-	-	-	21	23	23	23	23	23	23	19,17
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	120	-	120	120	-
			Wartość bazowa	0										-
Wskaźniki rezultatu														
-	59. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach dla beneficjentów współfinansowanych z pomocy technicznej	osoby	Realizacja	-	488	3 684	5 148	5 535	6 198	6 406	6 772	7 143	7 143	113,38
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	5 000	-	6 300	6 300	-
			Wartość bazowa	0										-
-	60. Projekty, które przeszły pozytywnie ocenę formalną w % wszystkich złożonych projektów	%	Realizacja	-	53	67	77	77	77	76	77	77	77	90,59
			Wartość docelowa	-	-	-	-	-	-	85	-	85	85	-
			Wartość bazowa	0										-

Lista wskaźników zgodna z Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 z dnia 23 marca 2016 roku oraz z Uszczegółowieniem Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-13 z dnia 25 sierpnia 2016 r. w zakresie Osi Priorytetowej 4. *Regionalny system transportowy* .

Komentarze:

1. Wskaźniki 6, 21, 26 oraz 27 zostały oszacowane poprzez przeliczenie danych wygenerowanych z KSI SIMIK po kursie obowiązującym dla całego sprawozdania końcowego, czyli **1 EUR = 4,1630 PLN**.
Do KSI SIMIK 07-13, w początkowej fazie wdrażania programu, wprowadzono wartości wskaźników dotyczących korzyści monetarnych ze skrócenia czasu przejazdu w PLN, mimo iż formalną jednostką było EUR/rok, stąd zsumowano wygenerowane wartości wskaźników zarówno w EUR/rok jak i PLN/rok by przeliczać je na EUR/rok.
2. Ze względu na fakt, iż kategorie interwencji funduszy strukturalnych w ramach RPO WP występują w kilku Priorytetach, te same kody wskaźników pojawiają się w kilku Osiach Priorytetowych (m.in. kody wskaźników w ramach kategorii interwencji nr 23, 44, 53, 57, 58, 61, 75 oraz 76). Przykład stanowi kod wskaźnika produktu nr P 23.1.2 "Długość wybudowanych dróg powiatowych", który pojawia się w Działaniu 4.1 oraz 8.1.
3. Wskaźnik 14 – w trakcie sporządzania wniosków o dofinansowanie przyjęto, że każda usługa wyższego poziomu jest równocześnie usługą niższych poziomów. Zsumowanie wartości wskaźników dotyczących wszystkich poziomów wiązałoby się w tej sytuacji z kilkukrotnym liczeniem usług poziomów 2-4, stąd przyjęto uproszczone mapowanie.
4. Wskaźnik 23 - w ramach Działania 4.1 w 2012 roku zakończono 18 umów dotyczących wykonania dokumentacji, co wpłynęło na wartość szacowanej realizacji podwskaźnika.
5. Wskaźnik 23 - w ramach Działania 4.2 w 2012 roku zakończono 5 umów dotyczących wykonania dokumentacji, co wpłynęło na wartość szacowanej realizacji podwskaźnika.
* Z uwagi na stosowanie różnych kursów EUR w kolejnych okresach sprawozdawczych oraz brak możliwości uzyskania dokładnych danych z uwagi na nieprawidłowości pojawiające się w trakcie realizacji projektów, wartości dotyczące poprzednich okresów sprawozdawczych pozostawiono w mln EUR.

Tabela 5. Wskaźniki kontekstowe - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
Spójność społeczna							
1	**Wskaźnik zatrudnienia ogółem (15 lat i więcej, wg BAEL)**	2007	%	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			53,30	48,50	48,10
		2009			53,70	50,40	49,80
		2010			52,50	50,40	49,00
		2011			52,00	50,40	50,70
		2012			52,50	50,20	49,80
		2013			51,30	50,20	50,20
		2014			51,70	51,20	50,90
		2015			52,10	51,90	53,70
a) wg grup wieku							
	15-64 lat	2007	%	Eurostat	-	-	-
		2008			65,30	57,00	54,40
		2009			65,90	59,20	58,70
		2010			64,60	59,30	58,10
		2011			64,10	59,30	59,10
		2012			64,20	59,70	59,10
		2013			64,00	60,00	59,20
		2014			64,80	61,70	60,70
		2015			65,60	62,90	63,80
	15-24 lat	2007	%	Eurostat	-	-	-
		2008			37,10	25,80	27,30
		2009			37,50	27,40	27,90
		2010			35,10	26,80	26,50
		2011			34,00	26,30	28,50
		2012			33,50	24,90	26,50
		2013			32,00	24,20	24,30
		2014			32,40	25,80	27,20
		2015			33,00	26,00	30,30
	25-34 lat	2007	%	Eurostat	-	-	-
		2008			77,70	76,40	74,90
		2009			78,10	78,50	77,60
		2010			75,90	77,90	76,50
		2011			74,90	76,70	75,40
		2012			74,70	76,50	76,50
		2013			73,60	75,80	77,30
		2014			74,30	77,30	78,80
		2015			74,90	78,60	80,40
	35-44 lat	2007	%	Eurostat	-	-	-
		2008			81,70	80,70	78,60
		2009			82,10	83,00	81,10
		2010			80,70	82,80	80,50
		2011			80,00	82,00	79,80
		2012			80,00	84,80	80,00
		2013			78,10	80,90	79,10
		2014			79,70	82,00	79,00
		2015			80,30	82,70	81,50
	45-54 lat	2007	%	Eurostat	-	-	-
		2008			77,50	68,60	68,20
		2009			78,30	71,70	73,10
		2010			77,50	72,80	72,10
		2011			77,60	73,20	71,50
		2012			77,80	73,70	71,40
		2013			77,40	74,10	70,20
		2014			77,90	75,60	73,40
		2015			78,40	76,80	74,90
	55-64 lat	2007	%	Eurostat	-	-	-
		2008			44,70	29,70	29,70
		2009			45,60	31,60	33,70
		2010			46,00	32,30	34,20
		2011			46,30	34,00	38,80
		2012			47,40	36,90	37,80
		2013			50,10	40,60	40,70
		2014			51,80	42,50	41,90
		2015			53,30	44,30	46,60

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
b) ogółem wg płci							
	kobiety	2007	%	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			46,00	41,50	40,70
		2009			46,60	42,90	42,40
		2010			46,10	43,20	40,90
		2011			45,70	43,40	43,10
		2012			45,80	42,80	41,80
		2013			45,50	42,80	42,60
		2014			46,00	43,80	42,80
		2015			46,40	44,70	45,60
	mężczyźni	2007	%	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			61,10	56,40	56,30
		2009			61,30	58,60	58,20
		2010			59,40	58,50	58,20
		2011			58,80	58,10	59,10
		2012			58,70	58,30	58,70
		2013			57,50	58,20	58,40
		2014			57,90	59,20	59,60
		2015			58,30	59,80	62,40
c) ogółem wg miasto/wieś							
	miasto	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	46,90	41,70
		2009			-	48,80	44,21
		2010			-	48,90	43,60
		2011			-	50,40	50,80
		2012			-	43,36	47,86
		2013			-	50,10	51,40
		2014			-	51,40	52,30
		2015				52,20	54,50
	wieś	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	47,90	40,90
		2009			-	49,10	40,14
		2010			-	49,20	39,90
		2011			-	50,40	50,50
		2012			-	44,49	47,55
		2013			-	50,30	47,70
		2014			-	50,90	48,10
		2015			-	51,60	52,10
2	**Pracujący ogółem**	2007	w tys	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	13 456,97	721,70
		2009			-	13 711,00	736,30
		2010			-	13 449,10	736,80
		2011			-	13 778,30	744,90
		2012			-	13 911,20	744,32
		2013			-	13 919,83	753,43
		2014			-	14 237,50	774,8
		2015				14 504,27	798,22
	rok poprzedni =100	2007	%	GUS-publ	-	-	-
		2008			111,50	108,40	110,00
		2009			-	110,45	112,21
		2010			-	108,30	112,30
		2011			-	111,00	113,50
		2012			-	112,07	113,43
		2013			-	100,50	101,66
		2014			-	102,28	102,84
		2015				101,87	103,02
	w tym udział pracujących w sektorze prywatnym	2007	%	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	75,40	74,70
		2009			-	74,04	73,23
		2010			-	75,70	76,20
		2011			-	76,50	76,60
		2012			-	77,25	76,95
		2013			-	78,08	77,28
		2014			-	78,57	77,78
		2015				79,19	78,48
	w tym udział pracujących w sektorze MŚP	2007	%	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	67,90	73,50
		2009			-	68,40	74,71
		2010			-	68,80	76,60
		2011			-	73,70	80,30
		2012			-	73,82	80,82
		2013			-	68,37	78,54
		2014			-	68,32	77,63
		2015			-	68,04	77,51

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
3	**Stopa bezrobocia (wg BAEL)**	2007	%	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			7,20	9,60	9,50
		2009			7,00	7,10	5,50
		2010			8,90	8,20	6,40
		2011			9,60	9,60	9,30
		2012			10,50	9,60	8,50
		2013			10,90	10,30	10,00
		2014			10,20	9,00	8,60
		2015			9,40	7,50	6,60
	w tym kobiety	2007	%	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			7,90	10,30	9,40
		2009			7,50	8,00	6,80
		2010			8,90	8,70	6,60
		2011			9,60	10,00	9,50
		2012			10,50	10,40	9,10
		2013			10,90	11,10	10,20
		2014			10,30	9,60	8,50
		2015			9,50	7,70	6,20
	Stopa bezrobocia rejestrowanego	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	11,20	10,70
		2009			-	9,50	8,40
		2010			-	12,10	11,90
		2011			-	12,40	12,30
		2012			-	12,50	12,50
		2013			-	13,40	13,20
		2014			-	11,40	11,10
		2015				9,70	8,90
	w tym bezrobocia długotrwałego	2007	%	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			3,00	7,00	6,50
		2009			2,58	4,80	3,80
		2010			3,00	4,90	3,80
		2011			3,80	5,70	4,90
		2012			4,14	3,59	2,82
		2013			5,10	4,40	4,20
		2014			5,00	3,80	3,60
		2015			4,50	3,00	2,20
4	**Gospodarstwa domowe wyposażone w komputer osobisty z dostępem do internetu w % ogółu gospodarstw domowych**	2007	%	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			54,00	36,60	47,00
		2009			60,00	45,70	53,00
		2010			65,00	53,40	58,00
		2011			70,00	59,60	64,20
		2012			73,00	62,30	69,40
		2013			76,00	68,80	76,10
		2014			78,00	71,20	76,60
		2015				72,80	75,10
5	**Udział szkół wyposażonych w komputery**	2007	%	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	74,40	72,60
		2009			-	78,18	75,39
		2010			-	79,00	73,90
		2011			-	79,60	78,70
		2012			-	81,20	78,90
		2013			-	81,80	80,70
		2014			-	84,02	83,18
		2015				bd.	bd.
	w tym szkoły podstawowe i gimnazja	2007	%	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	88,50	84,80
		2009			-	91,00	89,37
		2010			-	91,40	90,30
		2011			-	91,60	89,60
		2012			-	91,70	89,60
		2013			-	91,60	89,80
		2014			-	92,86	90,92
		2015				bd.	bd.
	w tym szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne	2007	%	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	49,40	49,80
		2009			-	59,38	58,86
		2010			-	61,50	61,50
		2011			-	63,80	65,20
		2012			-	64,30	62,90
		2013			-	65,40	66,00
		2014			-	67,60	68,00
		2015				bd.	bd.
	w tym szkoły policealne	2007	%	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	46,10	59,30
		2009			-	41,80	42,60
		2010			-	42,90	43,90
		2011			-	45,10	46,00
		2012			-	45,30	49,50
		2013			-	48,70	55,60
		2014			-	53,40	64,00
		2015				bd.	bd.

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
6	**Liczba uczniów przypadajacych na 1 komputer z dostępem do internetu**	2007	liczba	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	14,10	16,30
		2009			-	11,20	12,36
		2010			-	10,50	11,70
		2011			-	10,00	11,20
		2012			-	9,60	10,90
		2013			-	9,10	10,50
		2014			-	7,44	8,46
		2015				bd.	bd.
	w tym szkoły podstawowe i gimnazja	2007	liczba	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	14,70	17,40
		2009			-	12,04	13,99
		2010			-	11,40	13,30
		2011			-	10,80	12,70
		2012			-	10,40	12,40
		2013			-	9,70	11,60
		2014			-	8,72	10,42
		2015				bd.	bd.
	w tym szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne	2007	liczba	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	11,60	12,00
		2009			-	9,36	9,71
		2010			-	8,90	9,00
		2011			-	8,50	8,50
		2012			-	8,00	8,30
		2013			-	7,50	7,90
		2014			-	6,99	7,54
		2015				bd.	bd.
	w tym szkoły policealne	2007	liczba	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	35,10	133,50
		2009			-	13,15	11,61
		2010			-	11,20	9,60
		2011			-	11,80	9,60
		2012			-	13,36	11,30
		2013			-	12,50	12,30
		2014			-	9,78	10,29
		2015				bd.	bd.
7	**Wykształcenie ludności w wieku 15 lat i więcej (BAEL):**						
	podstawowe i niepełne podstawowe (w tym gimnazjum); poziom 0-2 (ISCED 1997)	2007	%	GUS BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			37,7***	26,7***	25,9***
		2009			37,7***	25,41	24,45
		2010			37,7***	24,30	24,20
		2011			37,7***	23,40	22,90
		2012			-	22,32	22,10
		2013			-	21,2	21,2
		2014			-	20,5	21,1
		2015				19,9	18,8
	ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne; poziom 3-4 (ISCED 1997)	2007	%	GUS BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			41,4***	59,4***	60,2***
		2009			41,4***	59,30	60,26
		2010			41,4***	59,00	59,20
		2011			41,4***	58,50	58,70
		2012			-	56,93	56,30
		2013			-	58,1	57,2
		2014			-	57,8	57,6
		2015				57,8	58,2
	wyższe; poziom 5-6 (ISCED 1997)	2007	%	GUS BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			17,5***	13,9***	13,9***
		2009			17,5***	15,29	15,28
		2010			17,5***	16,60	16,60
		2011			17,5***	18,10	18,40
		2012			-	18,12	18,87
		2013			-	20,6	21,7
		2014			-	21,7	21,3
		2015				22,3	23,1

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
8	**Udział osób uczących się i dokształcających w liczbie ludności w wieku 25-64 lat**	2007	%	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			9,50	5,10	4,90
		2009			9,50	4,70	4,50
		2010			9,30	4,70	5,40
		2011			9,10	5,30	6,60
		2012			8,90	4,40	5,30
		2013			10,7	4,3	5,8
		2014			10,8	4,0	5,3
		2015			10,7	3,5	5,0
9	**Wskaźnik umieralności na choroby układu sercowo-naczyniowego i choroby nowotworowe w województwie:**						
	Wskaźnik umieralności na choroby układu sercowo-naczyniowego	2007	%	GUS-BDL / Eurostat	-	-	-
		2008			40,5	45,4	38,4
		2009			39,8	45,6	36,0
		2010			39,5	46,2	37,4
		2011			39,2	46,0	39,8
		2012			-	45,2	39,3
		2013			-	45,8	42,1
		2014			-	45,1	41,8
		2015			-	bd.	bd.
	Wskaźnik umieralności na choroby nowotworowe	2007	%	GUS-BDL / Eurostat	-	-	-
		2008			26,3	25,4	29,3
		2009			26,4	25,2	28,1
		2010			26,5	25,0	28,7
		2011			26,7	25,4	29,5
		2012			-	25,6	29,6
		2013			-	25,5	28,9
		2014			-	26,6	30,0
		2015			-	bd.	bd.
10	**Liczba turystów na 1000 mieszkańców**	2007	liczba	Instytut Turystyki	-	-	-
		2008			-	1 308,65	2 080,58
		2009			-	1 254,99	2 027,47
		2010			-	1 118,50	2 017,85
		2011			-	1 203,48	2 373,11
		2012			-	1 114,47	1 707,90
		2013			-	1509,26	3310,38
		2014			-	1413,77	2649,78
		2015			-	1472,53	2946,64
11	**Udzielone noclegi w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1 tys. mieszkańców**	2007	liczba	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	1 441,75	2 790,25
		2009			-	1 486,14	2 783,81
		2010			-	1 442,10	2 607,70
		2011			-	1 461,10	2 528,70
		2012			-	1 483,38	2 496,21
		2013			-	1635,21	2855,72
		2014			-	1730,06	3085,57
		2015				1009,11	1486,30
	w tym turystom zagranicznym	2007	liczba	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	286,40	334,70
		2009			-	266,90	284,86
		2010			-	251,90	278,90
		2011			-	263,60	286,30
		2012			-	275,67	315,97
		2013			-	323,97	416,01
		2014			-	337,65	464,62
		2015				357,93	486,22
12	**Saldo migracji wewnętrznych:**	2007	liczba	GUS	-	-	-
		2008			-	-	2 586,00
		2009			-	-	2 151,00
		2010			-	-	2 582,00
		2011			-	-	2 749,00
		2012			-	-	2 618,00
		2013			-	-	3 240,00
		2014			-	-	3 059,00
		2015			-	-	3 344,00
	w miastach	2007	liczba	GUS	-	-	-
		2008			-	-47 904,00	-2 918,00
		2009			-	-38 850,00	-1 505,00
		2010			-	-41 073,00	-1 887,00
		2011			-	-45 951,00	-1 597,00
		2012			-	-39 799,00	-1 840,00
		2013			-	-40 616,00	-3 797,00
		2014			-	-31 943,00	-3 163,00
		2015			-	-26 911,00	-2 778,00
	na wsi	2007	liczba	GUS	-	-	-
		2008			-	47 904,00	5 504,00
		2009			-	38 850,00	3 656,00
		2010			-	41 073,00	4 469,00
		2011			-	45 951,00	4 346,00
		2012			-	39 799,00	4 458,00
		2013			-	40 616,00	3 797,00
		2014			-	31 943,00	3 163,00
		2015			-	26 911,00	2 778,00

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
	Saldo migracji zagranicznych	2007	liczba	GUS	-	-	-
		2008			-	-20 485,00	-1 343,00
		2009			-	-14 865,00	-835,00
		2010			-	-1 196,00	-200,00
		2011			-	-2 114,00	-100,00
		2012			-	-4 334,00	-339,00
		2013			-	-19 904,00	-1 377,00
		2014			-	-15 750,00	-1 087,00
		2015				-15 750,00	-1 087,00
13	**Liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej**	2007	liczba	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	14 206	628
		2009			-	14 853	664
		2010			-	16 252	763
		2011			-	16 608	776
		2012			-	19 151	881
		2013			-	19 529	925
		2014			-	20 052	939
		2015				20 412	949
	w tym na obszarach wiejskich	2007	liczba	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	3 677	151
		2009			-	3 802	152
		2010			-	4 130	177
		2011			-	4 190	181
		2012			-	4 532	203
		2013			-	4 542	202
		2014			-	4 626	204
		2015			-	4 679	209
14	**Liczba ludności na 1 lekarza**	2007	liczba	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	487,23	515,85
		2009			-	488,38	518,09
		2010			-	483,04	494,59
		2011			-	485,65	528,32
		2012			-	479,58	547,73
		2013			-	451,58	507,36
		2014			-	438,82	468,38
		2015				434,63	448,80
15	**Przestępstwa stwierdzone na 10 tys. mieszkańców**	2007	liczba	GUS/RSW	-	-	-
		2008			-	303	337
		2009			-	284	339
		2010			-	296	408
		2011			-	298	366
		2012			-	301	327
		2013			-	276	287
		2014			-	226	238
		2015			-	208	213
Konkurencyjna gospodarka							
16	**Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w PPS - UE28=100**	2007	%	Eurostat	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			100,00	54,40	53,60
		2010			100,00	56,20	53,40
		2011			100,00	64,00	62,00
		2012			100,00	66,00	65,00
		2013			100,00	67,00	64,00
		2014			100,00	68,00	64,00
		2015			100,00	bd.	bd.
17	**Zróżnicowanie poziomu PKB na 1 mieszkańca w podregionach (województwo=100)**						
	słupski	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	-	78,40
		2010			-	-	81,00
		2011			-	-	80,50
		2012			-	-	78,10
		2013			-	-	77,90
		2014			-	-	79,50
		2015			-	-	bd.
	gdański	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	-	69,70
		2010			-	-	73,20
		2011			-	-	72,60
		2012			-	-	72,60
		2013			-	-	75,20
		2014			-	-	77,00
		2015			-	-	bd.
	Gdańsk-Gdynia-Sopot	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	-	145,90
		2010			-	-	142,70
		2011			-	-	145,90
		2012			-	-	147,50
		2013			-	-	149,20
		2014			-	-	145,40
		2015			-	-	bd.

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
	starogardzki	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	-	81,70
		2010			-	-	81,20
		2011			-	-	78,80
		2012			-	-	79,30
		2013			-	-	81,50
		2014			-	-	84,10
		2015					bd.
	chojnicki	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	-	69,60
		2010			-	-	68,30
		2011			-	-	67,60
		2012			-	-	65,60
		2013			-	-	65,70
		2014			-	-	67,20
		2015			-	-	bd.
18	**Realna stopa wzrostu PKB w cenach stałych (rok poprzedni = 100)**	2007	%	GUS/BDL	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	106,80	107,60
		2010			-	108,40	104,50
		2011			-	-	-
		2012			-	103,90	103,70
		2013			-	101,40	100,90
		2014			-	103,30	102,70
		2015			-	bd.	bd.
19	**Wartość dodana brutto na 1 pracującego - ogółem**	2007	zł	GUS/BDL	-	66 541,00	71 606,00
		2008			-	70 696,00	75 994,00
		2009			-	75 550,00	80 635,00
		2010			-	78 784,00	81 395,00
		2011			-	84 976,00	88 890,00
		2012			-	90 193,00	91 814,00
		2013			-	107 094,00	112 225,00
		2014			-	109 899,00	113 357,00
		2015			-	bd.	bd.
	Polska=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,00	107,61
		2008			-	100,00	107,49
		2009			-	100,00	106,73
		2010			-	100,00	103,31
		2011			-	100,00	104,61
		2012			-	100,00	101,80
		2013			-	100,00	104,80
		2014			-	100,00	103,10
		2015			-	100,00	bd.
	w tym: Rolnictwo, Łowiectwo, Leśnictwo, Rybactwo (sekcja A)	2007	zł	GUS/BDL	-	17 004,00	20 990,00
		2008			-	16 940,00	20 651,00
		2009			-	18 774,00	25 294,00
		2010			-	17 666,00	22 586,00
		2011			-	18 324,00	26 663,00
		2012			-	21 285,00	31 309,00
		2013			-	21 334,00	31 962,00
		2014			-	20 071,00	32 503,00
		2015			-	bd.	bd.
	Polska=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,00	123,44
		2008			-	100,00	121,91
		2009			-	100,00	134,73
		2010			-	100,00	127,85
		2011			-	100,00	145,51
		2012			-	100,00	147,09
		2013			-	100,00	149,82
		2014			-	100,00	161,94
		2015			-	100,00	b.d
	w tym: Przemysł (sekcje: B, C, D, E)	2007	zł	GUS/BDL	-	73 170,00	70 983,00
		2008			-	78 587,00	77 007,00
		2009			-	83 080,00	81 044,00
		2010			-	85 989,00	78 374,00
		2011			-	97 810,00	90 123,00
		2012			-	106 373,00	101 138,00
		2013			-	135 933,00	138 883,00
		2014			-	142 518,00	138 289,00
		2015			-	bd.	bd.
	Polska=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,00	97,01
		2008			-	100,00	97,99
		2009			-	100,00	97,55
		2010			-	100,00	91,14
		2011			-	100,00	92,14
		2012			-	100,00	95,08
		2013			-	100,00	102,17
		2014			-	100,00	97,03
		2015			-	100,00	bd.

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo
					UE 28	Polska	Pomorskie
	w tym: Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)	2007	zł	GUS/BDL	-	67 236,00	67 881,00
		2008			-	73 377,00	74 068,00
		2009			-	78 428,00	78 726,00
		2010			-	79 025,00	74 348,00
		2011			-	88 106,00	85 827,00
		2012			-	95 143,00	93 711,00
		2013			-	123 298,00	129 700,00
		2014			-	130 743,00	131 467,00
		2015			-	bd.	bd.
	Polska=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,00	100,96
		2008			-	100,00	100,94
		2009			-	100,00	100,38
		2010			-	100,00	94,08
		2011			-	100,00	97,41
		2012			-	100,00	98,49
		2013			-	100,00	105,19
		2014			-	100,00	100,55
		2015			-	100,00	bd.
	w tym: Budownictwo (sekcja F)	2007	zł	GUS/BDL	-	63 419,00	61 149,00
		2008			-	72 732,00	72 846,00
		2009			-	88 592,00	86 428,00
		2010			-	93 220,00	88 444,00
		2011			-	99 601,00	96 816,00
		2012			-	108 887,00	102 487,00
		2013			-	131 027,00	121 974,00
		2014			-	143 877,00	131 465,00
		2015			-	bd.	bd.
	Polska=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,00	96,42
		2008			-	100,00	100,16
		2009			-	100,00	97,56
		2010			-	100,00	94,88
		2011			-	100,00	97,20
		2012			-	100,00	94,12
		2013			-	100,00	93,09
		2014			-	100,00	91,37
		2015			-	100,00	bd.
	w tym: Usługi: Handel; Naprawa pojazdów samochodowych; Transport i gospodarka magazynowa; Zakwaterowanie i gastronomia; Informacja i komunikacja (sekcje: G, H, I, J)	2007	zł	GUS/BDL	-	83 159,00	80 465,00
		2008			-	87 335,00	86 216,00
		2009			-	89 184,00	88 049,00
		2010			-	91 098,00	88 518,00
		2011			-	102 120,00	101 196,00
		2012			-	105 899,00	98 694,00
		2013			-	127 110,00	120 661,00
		2014			-	126 054,00	119 371,00
		2015			-	bd.	bd.
	Polska=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,00	96,76
		2008			-	100,00	98,72
		2009			-	100,00	98,73
		2010			-	100,00	97,17
		2011			-	100,00	99,10
		2012			-	100,00	93,20
		2013			-	100,00	94,93
		2014			-	100,00	94,70
		2015			-	100,00	bd.
	w tym: Usługi : Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; Obsługa rynku nieruchomości (sekcje: K, L)	2007	zł	GUS/BDL	-	195 602,00	202 690,00
		2008			-	205 162,00	198 631,00
		2009			-	229 810,00	212 972,00
		2010			-	230 022,00	211 110,00
		2011			-	210 093,00	179 010,00
		2012			-	224 204,00	191 110,00
		2013			-	236 904,00	202 579,00
		2014			-	252 626,00	210 882,00
		2015			-	bd.	bd.
	Polska=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,00	103,62
		2008			-	100,00	96,82
		2009			-	100,00	92,67
		2010			-	100,00	91,78
		2011			-	100,00	85,21
		2012			-	100,00	85,24
		2013			-	100,00	85,51
		2014			-	100,00	83,48
		2015			-	100,00	bd.
	w tym: Pozostałe usługi (sekcje: M, N, O, P, Q, R, S, T)	2007	zł	GUS/BDL	-	61 214,00	61 808,00
		2008			-	64 251,00	63 805,00
		2009			-	67 657,00	67 298,00
		2010			-	72 738,00	71 814,00
		2011			-	77 643,00	77 475,00
		2012			-	78 427,00	76 510,00
		2013			-	92 234,00	90 834,00
		2014			-	93 884,00	92 645,00
		2015			-	bd.	bd.
	Polska=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,00	100,97
		2008			-	100,00	99,31
		2009			-	100,00	99,47
		2010			-	100,00	98,73
		2011			-	100,00	99,78
		2012			-	100,00	97,56
		2013			-	100,00	98,48
		2014			-	100,00	98,68
		2015			-	100,00	bd.

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
20	**Struktura pracujących wg sektorów ekonom (województwo=100)**						
	w tym: Rolnictwo, Łowiectwo, Leśnictwo, Rybactwo (sekcja A)	2007	%	GUS/BDL	-	16,62	9,02
		2008			-	15,97	8,68
		2009			-	15,65	8,32
		2010			-	15,84	8,29
		2011			-	17,28	8,92
		2012			-	17,11	8,91
		2013			-	17,11	8,81
		2014			-	16,77	8,64
		2015			-	16,47	8,39
	rok poprzedni=100	2007	%	GUS/BDL	-	100,04	100,18
		2008			-	100,20	100,52
		2009			-	99,84	97,80
		2010			-	99,29	99,62
		2011			-	111,74	108,79
		2012			-	99,95	99,91
		2013			-	100,05	100,06
		2014			-	100,25	100,87
		2015			-	100,06	100,02
	w tym: Przemysł i Budownictwo (sekcje: B, C, D, E, F)	2007	%	GUS/BDL	-	28,57	31,15
		2008			-	29,09	31,73
		2009			-	28,84	31,70
		2010			-	28,10	31,02
		2011			-	27,36	29,96
		2012			-	27,37	29,28
		2013			-	26,33	28,40
		2014			-	26,36	28,56
		2015			-	26,40	28,71
	rok poprzedni=100	2007	%	GUS/BDL	-	104,63	106,82
		2008			-	106,15	106,40
		2009			-	101,02	101,92
		2010			-	95,56	97,93
		2011			-	99,75	97,65
		2012			-	101,02	97,67
		2013			-	98,56	100,58
		2014			-	102,39	103,44
		2015			-	102,05	103,57
	Usługi: Handel; Naprawa pojazdów samochodowych; Transport i gospodarka magazynowa; Zakwaterowanie i gastronomia; Informacja i komunikacja (sekcje: G, H, I, J)	2007	%	GUS/BDL	-	24,77	27,61
		2008			-	25,05	27,59
		2009			-	25,58	28,47
		2010			-	25,04	28,19
		2011			-	24,48	28,24
		2012			-	24,41	27,82
		2013			-	24,34	27,48
		2014			-	24,45	27,37
		2015			-	24,65	27,47
	rok poprzedni=100	2007	%	GUS/BDL	-	102,52	102,14
		2008			-	105,45	104,40
		2009			-	104,06	105,28
		2010			-	96,02	99,10
		2011			-	100,16	101,26
		2012			-	100,67	98,43
		2013			-	100,28	100,97
		2014			-	102,74	102,42
		2015			-	102,71	103,41
	Usługi : Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; Obsługa rynku nieruchomości (sekcje: K, L)	2007	%	GUS/BDL	-	3,84	4,88
		2008			-	3,87	4,82
		2009			-	3,99	4,58
		2010			-	3,91	4,49
		2011			-	3,87	4,54
		2012			-	3,92	5,15
		2013			-	3,99	5,04
		2014			-	3,96	4,82
		2015			-	3,90	4,63
	rok poprzedni=100	2007	%	GUS/BDL	-	103,99	107,11
		2008			-	105,11	103,13
		2009			-	105,07	97,00
		2010			-	96,07	98,14
		2011			-	101,56	102,06
		2012			-	102,08	113,49
		2013			-	101,69	99,61
		2014			-	101,35	98,34
		2015			-	100,55	99,11
	Pozostałe usługi (sekcje: M, N, O, P, Q, R, S, T)	2007	%	GUS/BDL	-	26,20	27,33
		2008			-	26,02	27,19
		2009			-	25,94	26,93
		2010			-	27,11	28,01
		2011			-	27,01	28,35
		2012			-	27,19	28,84
		2013			-	28,22	30,28
		2014			-	28,46	30,61
		2015			-	28,57	30,79
	rok poprzedni=100	2007	%	GUS/BDL	-	102,04	102,02
		2008			-	103,57	103,93
		2009			-	101,55	101,05
		2010			-	102,52	104,10
		2011			-	102,06	102,31
		2012			-	101,67	101,63
		2013			-	102,69	104,20
		2014			-	103,15	103,98
		2015			-	102,25	103,63

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
21	**Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności**	2007	licz bezwz	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	967,00	1 053,00
		2009			-	985,00	1 084,00
		2010			-	981,00	1 118,00
		2011			-	1 024,00	1 161,00
		2012			-	1 004,00	1 131,00
		2013			-	1 057,33	1 183,83
		2014			-	1 070,64	1 198,87
		2015			-	1 088,63	1 221,39
	w tym udział MŚP	2007	%	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	99,87	99,89
		2009			-	99,87	99,89
		2010			-	99,90	99,90
		2011			-	99,90	99,90
		2012			-	99,87	99,89
		2013			-	99,89	99,91
		2014			-	99,89	99,91
		2015			-	99,89	99,91
22	**Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca**	2007	w tys.zł	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	5,00	5,60
		2009			-	5,70	6,31
		2010			-	5,70	7,90
		2011			-	5,70	5,80
		2012			-	6,32	6,12
		2013			-	6,00	6,03
		2014			-	6,52	6,57
		2015			-	7,07	7,28
	w tym udział sektora prywatnego	2007	%	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	68,00	70,20
		2009			-	65,50	60,74
		2010			-	59,60	53,80
		2011			-	56,50	46,90
		2012			-	55,07	50,31
		2013			-	61,68	56,47
		2014			-	62,63	56,36
		2015			-	62,71	58,13
23	**Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (Polska=100)**	2007	%	PAIiIZ	-	-	-
		2008			-	-	5,50
		2009			-	-	4,90
		2010			-	-	7,30
		2011			-	-	6,10
		2012			-	-	-
		2013			-	-	-
		2014			-	-	-
		2015			-	-	-
24	**Spółki z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 podmiotów gospodarczych**	2007	liczba	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	5,02	5,11
		2009			-	5,61	5,06
		2010			-	5,93	5,10
		2011			-	5,90	4,79
		2012			-	6,44	5,24
		2013			-	6,42	5,26
		2014			-	6,42	5,18
		2015			-	6,20	4,87
25	**Kapitał zagraniczny w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego na 1 mieszkańca**	2007	tys.zł	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	3,50	1,50
		2009			-	3,83	1,78
		2010			-	5,00	1,90
		2011			-	4,20	2,00
		2012			-	4,27	3,02
		2013			-	4,89	2,93
		2014			-	5,09	3,12
		2015			-	5,30	3,46
26	**Nakłady na działalność badawczo-rozwojową (ceny bieżące) w relacji do PKB**	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			1,83	0,56	0,51
		2009			1,90	0,57	0,51
		2010			2,01	0,60	0,57
		2011			2,00	0,68	0,52
		2012			2,03	0,74	0,61
		2013			2,03	0,87	0,98
		2014			2,04	0,94	1,05
		2015			2,04	0,94	1,05
	w tym nakłady finansowane przez podmioty gospodarcze	2007	%	GUS-BDL	-	0,15	0,20
		2008			-	0,14	0,23
		2009			-	0,14	0,23
		2010			-	0,16	0,25
		2011			-	0,18	0,23
		2012			-	0,18	0,29
		2013			1,29	0,38	0,51
		2014			1,27	0,44	0,61
		2015			bd.	0,44	0,61

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
27	**Udział przedsiębiorstw, które prowadziły działalność innowacyjną w przemyśle**	2007	%	GUS-publ	-	24,4	30,50
		2008			-	bd.	bd.
		2009			-	22,01	25,16
		2010			-	18,91	20,31
		2011			-	18,05	16,39
		2012			-	16,89	16,49
		2013			-	13,30	12,58
		2014			-	13,31	12,86
		2015			-	13,99	12,69
28	**Udział produkcji wyrobów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej w przemyśle**	2007	%	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	14,72	37,41
		2009			-	14,71	31,88
		2010			-	-	-
		2011			-	13,91	49,76
		2012			-	11,82	47,80
		2013			-	11,47	23,57
		2014			-	11,62	31,76
		2015			-	12,45	21,01
29	**Zgłoszone patenty/1 mln mieszkańców**	2007	liczba	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	-	58,79
		2009			-	-	63,08
		2010			-	75,96	97,00
		2011			-	83,85	89,85
		2012			-	100,70	97,53
		2013			-	110,06	101,92
		2014			-	102,42	89,48
		2015			-	121,65	110,07
	Dostępność przestrzenna						
30	**Długość dróg publicznych (o twardej nawierzchni) ogółem**	2007	km	GUS-publ, GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	258 909,70	11 730,90
		2009			-	261 232,90	11 825,70
		2010			-	268 372,20	11 873,20
		2011			-	273 759,80	12 224,40
		2012			-	280 400,50	12 391,30
		2013			-	285 165,10	12 851,30
		2014			-	287 649,90	13 000,30
		2015			-	290 919,10	13 382,40
	na 100 km2	2007	km	GUS-publ, GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	82,80	64,10
		2009			-	83,50	64,60
		2010			-	85,80	64,90
		2011			-	87,60	66,80
		2012			-	87,90	67,70
		2013			-	91,20	70,19
		2014			-	92,00	71,00
		2015			-	93,00	73,10
	w tym wojewódzkich	2007	km	GUS-publ, GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	28 455,00	1 824,80
		2009			-	28 474,40	1 817,20
		2010			-	28 410,20	1 800,20
		2011			-	28 399,30	1 796,40
		2012			-	28 412,60	1 803,10
		2013			-	28 423,60	1 803,10
		2014			-	28 537,40	1 794,00
		2015			-	29 056,60	1 796,70
	w tym powiatowych	2007	km	GUS-publ, GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	114 357,00	5 404,50
		2009			-	114 384,30	5 378,50
		2010			-	114 402,00	5 261,30
		2011			-	114 478,00	5 303,00
		2012			-	116 364,10	5 228,10
		2013			-	114 409,80	5 299,20
		2014			-	114 717,20	5 304,00
		2015			-	114 712,30	5 290,00
	w tym gminnych	2007	km	GUS-publ, GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	97 576,70	3 681,90
		2009			-	99 855,40	3 728,40
		2010			-	106 983,10	3 893,10
		2011			-	112 276,90	4 204,40
		2012			-	116 824,60	4 380,80
		2013			-	123 037,00	4 849,40
		2014			-	125 102,40	4 981,20
		2015			-	127 857,60	5 378,20
31	**Udział dróg wojewódzkich w stanie dobrym**	2007	%	ZDW w Gdańsku	-	-	-
		2008			-	-	23,00
		2009			-	-	-
		2010			-	-	25,63
		2011			-	-	-
		2012			-	-	27,60
		2013			-	-	-
		2014			-	-	23,00
		2015					17,00

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
32	**Linie kolejowe eksploatowane na 100 km2**	2007	km	GUS-publ, GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	6,40	6,80
		2009			-	6,50	6,80
		2010			-	6,50	6,70
		2011			-	6,50	6,80
		2012			-	6,50	6,80
		2013			-	6,20	6,60
		2014			-	6,20	6,70
		2015			-	6,20	6,70
33	**Liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności**	2007	liczba	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	-	-
		2010			-	-	-
		2011			-	100,8	116,9
		2012			-	104,1	127,7
		2013			-	93,1	115,0
		2014			-	90,9	118,3
		2015			-	85,8	115,9
34	**Ofiary śmiertelne wypadków drogowych:**	2007	liczba	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	5 583,00	266,00
		2009			-	5 437,00	265,00
		2010			-	4 572,00	257,00
		2011			-	3 907,00	198,00
		2012			-	4 189,00	222,00
		2013			-	3 357,00	174,00
		2014			-	3 202,00	181,00
		2015			-	2 938,00	170,00
	na 100 tys. ludności	2007	liczba	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	15,00	12,00
		2009			-	14,26	11,94
		2010			-	11,98	11,52
		2011			-	10,20	8,90
		2012			-	10,87	9,74
		2013			-	8,72	7,59
		2014			-	8,32	7,87
		2015			-	7,64	7,38
	na 100 tys. zarejestrowanych pojazdów samochodowych	2007	liczba	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	29,00	24,00
		2009			-	25,48	21,85
		2010			-	20,80	20,50
		2011			-	17,00	15,10
		2012			-	17,32	16,04
		2013			-	13,07	11,77
		2014			-	12,10	11,82
		2015			-	10,72	10,71
	(rok poprzedni=100)	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	106,50	103,90
		2009			-	97,40	99,62
		2010			-	84,10	97,00
		2011			-	85,50	77,00
		2012			-	107,22	112,12
		2013			-	93,85	97,21
		2014			-	95,38	104,02
		2015			-	91,76	93,92
35	**Obroty ładunkowe w portach morskich**	2007	tys. t	GUS-publ	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	-	-
		2010			-	-	-
		2011			-	65 240,90	42 937,20
		2012			-	62 241,50	40 007,00
		2013			-	66 538,50	44 681,50
		2014			-	71 067,40	47 079,60
		2015			-	72 451,70	49 524,50
36	**Ruch pasażerów w portach lotniczych na 100 000 mieszkańców**	2007	liczba	Port Lotniczy w Gdańsku, Eurostat	-	-	-
		2008			-	-	-
		2009			-	-	-
		2010			-	-	-
		2011			-	47 709,79	98 071,45
		2012			-	53 543,68	107 870,46
		2013			-	65 342,70	124 510,52
		2014			-	72 836,86	143 218,95
		2015			-	81 434,74	160 808,11

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
	Środowisko						
37	**Całkowita emisja zanieczyszczeń powietrza:**						
	pyłowych	2007	kg/km2	GUS	-	-	-
		2008			-	303,00	191,11
		2009			-	245,46	180,23
		2010			-	197,30	143,00
		2011			-	199,90	183,30
		2012			-	183,91	151,72
		2013			-	158,36	129,71
		2014			-	151,57	120,86
		2015			-	141,56	123,87
	(rok poprzedni=100)	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	92,50	100,00
		2009			-	80,94	95,46
		2010			-	80,40	79,40
		2011			-	101,30	128,20
		2012			-	92,00	82,75
		2013			-	94,53	85,52
		2014			-	95,71	93,18
		2015			-	93,40	102,49
	gazowych (bez dwutlenku węgla)	2007	kg/km2	GUS	-	-	-
		2008			-	6 565,42	2 208,79
		2009			-	5 709,92	1 907,10
		2010			-	5 087,37	1 650,79
		2011			-	5 449,22	1 927,96
		2012			-	5 324,78	1 984,60
		2013			-	5 087,29	1 584,65
		2014			-	5 031,61	1 411,31
		2015			-	5 132,34	1 553,80
	(rok poprzedni=100)	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	97,58	100,34
		2009			-	86,97	86,34
		2010			-	89,10	86,56
		2011			-	107,11	116,79
		2012			-	97,72	102,94
		2013			-	97,79	85,82
		2014			-	98,91	89,06
		2015				102,00	110,10
	w tym dwutlenek siarki	2007	kg/km2	GUS	-	-	-
		2008			-	2 649,00	1 294,00
		2009			-	1 930,41	1 202,68
		2010			-	1 511,40	888,60
		2011			-	1 660,60	990,10
		2012			-	1 609,91	1 073,07
		2013			-	1 365,26	730,15
		2014			-	1 284,91	618,79
		2015			-	1 254,74	708,41
	w tym tlenki azotu	2007	kg/km2	GUS	-	-	-
		2008			-	1 153,00	496,89
		2009			-	1 058,82	851,34
		2010			-	1 033,00	451,70
		2011			-	1 089,00	528,60
		2012			-	1 061,68	529,00
		2013			-	972,14	491,59
		2014			-	897,91	448,66
		2015			-	859,74	452,70
38	**Emisja CO2 ogółem**	2007	tys. ton/rok	GUS	-	-	-
		2008			-	221 216,60	5 938,80
		2009			-	214 533,60	5 481,20
		2010			-	201 534,90	5 397,60
		2011			-	214 451,60	6 488,60
		2012			-	219 263,07	6 872,50
		2013			-	215 901,26	6 482,55
		2014			-	207 494,04	6 381,97
		2015			-	209 961,55	6 589,99
	na 1 mieszkańca	2007	ton	GUS	-	-	-
		2008			-	5,80	2,70
		2009			-	5,63	2,47
		2010			-	5,30	2,40
		2011			-	5,60	2,90
		2012			-	5,69	3,01
		2013			-	5,61	2,83
		2014			-	5,39	2,78
		2015			-	5,46	2,86

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
39	**Ludność korzystająca z kanalizacji w % ludności ogółem**	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	60,30	73,80
		2009			-	60,99	74,57
		2010			-	61,50	74,90
		2011			-	62,10	75,40
		2012			-	63,50	76,50
		2013			-	65,10	77,90
		2014			-	68,70	82,00
		2015			-	69,70	82,70
	w tym na wsi	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	21,20	36,00
		2009			-	22,57	37,96
		2010			-	23,50	39,20
		2011			-	24,80	40,50
		2012			-	27,80	43,50
		2013			-	30,90	48,00
		2014			-	37,30	58,50
		2015			-	39,20	60,70
40	**Ludność korzystająca z wodociągów w % ludności ogółem**	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	86,60	91,90
		2009			-	87,02	93,25
		2010			-	87,20	92,60
		2011			-	87,50	92,70
		2012			-	87,60	92,80
		2013			-	88,00	93,10
		2014			-	91,60	96,10
		2015			-	91,80	96,20
	w tym na wsi	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	72,80	80,40
		2009			-	74,25	85,22
		2010			-	74,70	82,00
		2011			-	75,20	82,40
		2012			-	75,70	83,00
		2013			-	76,60	83,90
		2014			-	84,30	91,10
		2015			-	84,70	91,50
41	**Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w % ogólnej liczby ludności**	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	62,20	79,90
		2009			-	63,08	80,70
		2010			-	75,90	70,50
		2011			-	65,20	80,50
		2012			-	65,70	80,80
		2013			-	70,30	83,10
		2014			-	71,50	83,70
		2015			-	72,70	83,20
	w tym na wsi	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	23,80	41,60
		2009			-	25,74	45,19
		2010			-	26,90	46,50
		2011			-	28,80	48,80
		2012			-	30,60	51,90
		2013			-	35,30	57,60
		2014			-	37,40	59,80
		2015			-	39,60	60,60
42	**Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane**						
	na 1 km2 powierzchni	2007	dam3/ km2	GUS	-	-	-
		2008			-	6,40	7,00
		2009			-	6,64	6,86
		2010			-	6,60	6,80
		2011			-	7,40	6,80
		2012			-	7,27	6,79
		2013			-	6,52	6,90
		2014			-	6,43	6,78
		2015			-	6,44	6,95
	w % ścieków wymagających oczyszczania	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	93,00	90,20
		2009			-	92,86	90,04
		2010			-	93,80	98,80
		2011			-	92,40	99,50
		2012			-	92,34	99,58
		2013			-	94,07	99,51
		2014			-	94,69	99,72
		2015			-	94,96	99,60
43	**Udział odpadów poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów wytworzonych (z wyłączeniem komunalnych)**	2007	%	GUS-BDL	-	-	-
		2008			-	76,40	85,00
		2009			-	74,90	81,70
		2010			-	73,40	84,40
		2011			-	74,30	81,30
		2012			-	71,80	89,90
		2013			-	72,30	91,20
		2014			-	69,40	92,30
		2015			-	bd.	bd.

Lp.	Nazwa zmiennej lub wskaźnika	Rok*	Jedn. Miary	Źródło	Ogółem (średnia)		Województwo Pomorskie
					UE 28	Polska	
44	**Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca**	2007	kg	GUS-BDL/ Eurostat	-	-	-
		2008			522,00	265,00	300,00
		2009			524,00	263,17	306,73
		2010			512,00	263,40	313,40
		2011			502,00	262,90	305,10
		2012			503,00	255,01	295,75
		2013			492,00	248,60	282,10
		2014			481,00	246,10	280,85
		2015			bd.	283,00	305,00
45	**Energia pochodząca z odnawialnych źródeł (moc zainstalowana)**	2007	MW	URE publ	-	-	-
		2008			-	1 353,99	117,33
		2009			-	1 617,44	215,62
		2010			-	1 814,00	178,60
		2011			-	2 218,40	183,00
		2012			-	3 116,61	232,29
		2013			-	3 116,61	232,29
		2014			-	-	-
		2015			-	8 415,54	746,46
46	**Udział produkcji energii z OZE w produkcji energii cieplnej/elektrycznej ogółem**	2007	%	ARE publ	-	-	-
		2008			15,60	3,40	17,50
		2009			21,00	4,10	24,60
		2010			16,70	5,70	26,20
		2011			18,00	6,90	25,00
		2012			20,44	8,00	30,80
		2013			23,50	10,37	36,56
		2014			25,40	12,47	41,33
		2015			bd.	13,75	45,94
47	**Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej**	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	32,30	32,50
		2009			-	32,31	32,62
		2010			-	32,30	32,70
		2011			-	32,40	32,70
		2012			-	32,46	32,67
		2013			-	32,51	32,66
		2014			-	32,51	32,68
		2015			-	32,54	32,68
48	**Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji do ogólnej powierzchni**	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	0,21	0,16
		2009			-	0,20	0,16
		2010			-	0,20	0,16
		2011			-	0,20	0,16
		2012			-	0,20	0,16
		2013			-	0,20	0,16
		2014			-	0,20	0,16
		2015			-	0,20	0,16
49	**Powierzchnia zrekultywowanych i zagospodarowanych terenów poprzemysłowych i innych zdegradowanych do powierzchni wymagającej rekultywacji ogółem**	2007	%	GUS	-	-	-
		2008			-	3,35	2,92
		2009			-	2,89	1,89
		2010			-	3,10	2,20
		2011			-	2,90	1,80
		2012			-	3,80	2,91
		2013			-	4,26	3,81
		2014			-	4,57	2,69
		2015			-	4,20	7,17

* - dane z EurostatU są niedostępne dla roku 2008, w związku z czym zostały podane dla roku 2007.
** - dane z publikacji GUS są niedostępne dla roku 2008, w związku z czym zostały podane dla roku 2007.
*** - dane są niedostępne, w związku z czym zostały podane dla roku 2006.

Tabela 6. Matryca priorytetów, obszarów, celów i inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 oraz kategorii interwencji realizowanych w okresie programowania 2007-2013 - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Priorytety Strategii UE 2020	Obszary/cele Startegii UE 2020 stanowiące cel jej głównych działań	Wskaźniki dla obszarów/celów Startegii UE 2020	Wstępne wskaźniki dla obszarów/celów Polski	Inicjatywy flagowe UE	Kategorie interwencji PS 2007-2013 wpisujące się w realizację Strategii 2020 - ujęcie indykatywne*	Alokacja UE Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego - ujęcie indykatywne**
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji ***smart growth***	**Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość**	**3% PKB - wydatki Unii na inwestycje w B+R**	1,7% - wydatki Polski na inwestycje w B+R	**Unia Innowacji** - inicjatywa na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;	01 - 09	**228 357 498**
	Otoczenie biznesu	cel określony w Inicjatywie flagowej		**Polityka przemysłowa w erze globalizacji** – inicjatywa na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych;		
	Społeczeństwo informacyjne	cel określony w Inicjatywie flagowej		**Europejska Agenda Cyfrowa** - inicjatywa na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;	10 - 15	**26 108 196**
	Edukacja	**10% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną; 40% - minimalny odsetek osób z wyższym wykształceniem**	4,5% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną; 45% - minimalny odsetek osób z wyższym wykształceniem	**Młodzież w drodze** - inicjatywa na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;	72 - 75, 77	**32 373 760**
		75% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat	71% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat			
Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; ***suistainable growth***	**Klimat, energia, mobilność**	**cel „20/20/20" w zakresie klimatu i energii - 20% redukcja emisji gazów cieplarnianych, 20% udział OZE w konsumpcji energii, 20% wzrost efektywności energetycznej**	19% redukcja emisji gazów cieplarnianych, 15% udział OZE w konsumpcjji energii, 13,6% wzrost efektywności energetycznej	**Europa efektywnie korzystająca z zasobów** – inicjatywa na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;	16 - 54	**440 180 296**
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. ***inclusive growth***	**Zatrudnienie i umiejętności**	**75% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat**	71% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat	**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia** – inicjatywa na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;	62 - 71	**0**
		10% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną; 40% - minimalny odsetek osób w wieku 30-34 lat z wyższym wykształceniem	4,5% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną; 45% - minimalny odsetek osób z wyższym wykształceniem			
	Walka z ubóstwem	**20 mln - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem**	Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 1,5 mln	**Europejski program walki z ubóstwem** – inicjatywa na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa.	61, 75 - 80	**155 952 239**

* Uwaga: niektóre kategorie przypisane zostały do wiecej niż jednego celu. Kategorie 55-60,81,85-86 nie zostały przypisane do żadnego z celów UE 2020.

** Wartości w poszczególnych wierszach liczone są w oparciu o kol. 6. Nie należy sumować kwoty alokacji na poziomie programu, ponieważ niektóre kategorie interwencji realizują jednocześnie kilka priorytetów lub inicjatyw flagowych.

Priorytet Strategii Europa 2020	Priorytet I. Rozwój inteligentny (smart growth) - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach
Inicjatywa Przewodnia	Społeczeństwo informacyjne (Europejska Agenda Cyfrowa)
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	OP 2 *Społeczeństwo wiedzy* Działanie 2.2 *Infrastruktura i usługi tworzące podstawy społeczeństwa informacyjnego* Poddziałanie 2.2.1 *Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*
Tytuł projektu	**Szerokopasmowe pomorskie - budowa sieci szkieletowo-dystrybucyjnej na terenie województwa pomorskiego**
Beneficjent	Orange Polska Spółka Akcyjna
Data podpisania umowy	29-02-2012
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	30 746 876,91 EUR (127 999 248,56 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	8 675 234,20 EUR (36 114 999,99 PLN)
Okres realizacji projektu	03-10-2011 - 29-11-2014
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią Europa 2020	Projekt obejmował budowę nowych odcinków sieci kablowej warstwy szkieletowej i dystrybucyjnej, wymianę istniejących odcinków sieci kablowej warstwy szkieletowej i dystrybucyjnej o niewystarczajacej liczbie wolnych włókien, instalację urzadzeń aktywnych w sieci szkieletowej i dystrybucyjnej oraz instalację urzadzeń aktywnych IP DSLAM. Celem bezpośrednim była rozbudowa istniejącej infrastruktury teleinformatycznej w województwie pomorskim oraz likwidacja zjawiska wykluczenia cyfrowego na terenie oddziaływania projektu. Projekt bezpośrednio wpisuje się w realizację Inicjatywy "Europejska Agenda Cyfrowa" w ramach Priorytetu "Wzrost inteligentny", zapewniając powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu powyżej 1 Gb/s- 10 Gb/s. Dzięki infrastrukurze powstałej w ramach projektu możliwe jest zapewnienie dostępu do usług on-line dla mieszkańców województwa, w szczególności na obszarach tzw. białych plam. Wybudowanych zostało 934 km sieci internetu szerokopasmowego, dzięki czemu 100 000 osób uzyskało dostęp do internetu.
Zdjęcia lub wizualizacje	brak

Priorytet Strategii Europa 2020	Priorytet II. Rozwój zrównoważony (sustainable growth) - transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej
Inicjatywa Przewodnia	Klimat, energia, mobilność (Europa efektywnie korzystająca z zasobów)
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	OP 5 *Środowisko i energetyka przyjazna środowisku* Działanie 5.4 *Rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych*
Tytuł projektu	**Energetyczne wykorzystanie biogazu na oczyszczalni ścieków Gdańsk-Wschód**
Beneficjent	Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Spółka z ograniczoną odpowidzialnością
Data podpisania umowy	16-08-2010
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	4 688 457,26 EUR (19 518 047,56 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	1 409 807,19 EUR (5 869 027,33 PLN)
Okres realizacji projektu	01-03-2007 - 29-11-2012
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią Europa 2020	W ramach projektu zrealizowano następujące zadania: budowa Instalacji CHP służącej do produkcji energii elektrycznej i cieplnej na bazie biogazu wraz z infrastrukturą niezbedną do prawidłowej eksploatacji oraz projekt edukacyjny "Promowanie odnawialnych źródeł energii w Gdańsku". Bezpośrednim celem realizacji projektu była produkcja i wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, co przyczyniło się do zwiększenia udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej i cieplnej. Projekt wpisuje się w Inicjatywę "Europa efektywnie korzystająca z zasobów" w ramach Priorytetu "Rozwój zrównoważony", przyczyniając się do zwiększenia efektywności oraz oszczędzania energii i zasobów. Dodatkowo w ramach projektu przewidziano działania edukacyjne, które przyczyniły się do zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie oszczędzania energii i wykorzystania OZE.
Zdjęcia lub wizualizacje	

Priorytet Strategii Europa 2020	Priorytet II. Rozwój zrównoważony (sustainable growth) - transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej
Inicjatywa Przewodnia	Klimat, energia, mobilność (Europa efektywnie korzystająca z zasobów)
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	OP 3 *Funkcje miejskie i metropolitalne* Działanie 3.1 *Rozwój i integracja systemów tansportu zbiorowego*
Tytuł projektu	**Rozwój proekologicznego transportu publicznego na Obszarze Metropolitarnym Trójmiasta**
Beneficjent	Przedsiębiorstwo Komunikacji Trolejbusowej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Data podpisania umowy	26-01-2010
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	23 048 311,91 EUR (95 950 122,47 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	13 126 060,90 EUR (54 643 791,51 PLN)
Okres realizacji projektu	01-02-2009 - 30-06-2013
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią Europa 2020	Celem projektu było zwiększenie konkurencyjności przyjaznego środowisku transportu zbiorowego na Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta poprzez poprawę jakoęci usług i infrastruktury transportu trolejbusowego. Przedmiotem projektu była przebudowa sieci trakcyjnej w ciągu Trasy Średnicowej w Gdyni i Sopocie, zmiana sposobu organizacji zasilania podstacji trakcyjnych poprzez budowę 4 i modernizację 5 podstacji oraz budowę centrum dyspozycji mocy, zakup 25 niskopodłogowych trolejbusów oraz kampania informacyjno-edukacyjna promująca transport zbiorowy. Projekt wpisuje się w Inicjatywę "Europa efektywnie korzystająca z zasobów" w ramach Priorytetu "Rozwój zrównoważony" promując nieskoemisyjny transport zbiorowy w Trójmieście. Kampania informacyjno-edukacyjna przyczyniła się do zwiększenia świadomości mieszkańców, a wraz z rozbudowaną infrastrukturą i usługami transportu zbiorowego wpłynęła na wybieranie transportu zbiorowego.
Zdjęcia lub wizualizacje	brak

Priorytet Strategii Europa 2020	Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (inclusive growth) – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną
Inicjatywa Przewodnia	Walka z ubóstwem (Europejski program walki z ubóstwem)
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	OP 3 *Funkcje miejskie i metropolitalne* Działanie 3.2 *Wzrost atrakcyjności przestrzeni miejskiej* Poddziałanie 3.2.1 *Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne*
Tytuł projektu	**Rewitalizacja Letnicy w Gdańsku**
Beneficjent	Gmina Miasta Gdańska
Data podpisania umowy	12-11-2010
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	9 153 567,88 EUR (38 106 303,07 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	4 356 036,50 EUR (18 134 179,95 PLN)
Okres realizacji projektu	06-10-2008 - 30-06-2015
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią Europa 2020	Przedmiotem projektu była rewitalizacja Letnicy (pow. 12 ha, 1 346 os.), w ramach której przeprowadzone zostały prace budowlane dotyczące 29 budynków mieszkalnych (11 292,68 m2), remont przestrzeni półpublicznej (25 789,57 m2), przebudowa i modernizacja lokali do działan społecznych (przy ul. Suchej 29 - 414,9 m2, przy ul. Uczniowskiej 22 - 928,77 m2) oraz przebudowa układu drogowego (1,46 km) i infrastruktury podziemnej. Przeprowadzone zostały działania społeczne (2 581 uczestników). Celem projektu była aktywizacja społeczna i gospodarcza zdegradowanej dzielnicy oraz rozwój funkcji miejskich i metropolitalnych Gdanska. Projekt jest powiązany z Inicjatywą "Europejski program walki z ubóstwem" w ramach Priorytetu "Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu". Projekt zlokalizowany jest w zdegradowanej dzielnicy Gdańska, która charakteryzuje się wysokimi wskaźnikami wykluczenia społecznego (m.in. liczba przestępstw, patologie, uzależnienie od pomocy społecznej, poozim bezrobocia). W ramach projektu przyprowadzone były zarówno działania infrastrukturalne, jak i społeczne, które przyczyniły się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów społecznych oraz do integracji społeczności lokalnej.
Zdjęcia lub wizualizacje	

Tabela 7a. Wpływ projektów realizowanych w ramach NSRO na SUE RMB - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Lp.	Priorytet i Obszar Priorytetowy	Nr kategorii interwencji	Liczba projektów	Wartość podpisanych umów od uruchomienia programu (w EUR)			
				Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE
	Cele i cele cząstkowe SUE RMB	-	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
I.	**Cel 1: Ocalenie morza**		**79**	**126 861 098**	**99 254 653**	**63 436 167**	**62 814 525**
	Czysta woda	44, 46	79	126 861 098	99 254 653	63 436 167	62 814 525
	Bogata i zdrowa dzika fauna i flora	51					
	Ekologiczny i bezpieczny transport morski	30-32					
	Poprawa współpracy	-					
II.	**Cel 2: Rozwój połączeń w regionie**		**196**	**523 311 408**	**457 416 580**	**332 556 840**	**328 646 154**
	Dobre warunki transportowe	16-29	118	455 074 780	399 608 811	296 847 705	293 463 701
	Wiarygodne rynki energii	33-43	78	68 236 628	57 807 768	35 709 134	35 182 452
	Łączenie ludzi	-					
	Poprawa współpracy w obszarze zwalczania przestępczości transgranicznej i nielegalnego handlu transgranicznego	-					
III.	**Cel 3: Zwiększenie dobrobytu**		**1 106**	**714 449 061**	**614 703 566**	**427 424 452**	**399 875 026**
	Jednolity rynek	-	**-**				
	Strategia „Europa 2020”	01-04, 07, 63, 64, 66	143	193 460 697	163 587 298	121 389 246	113 600 705
	Konkurencyjność na rynku globalnym	05, 08, 09, 13, 55-59, 62, 75, 76	942	490 732 085	424 308 442	287 870 912	268 110 026
	Zmiana klimatu	49, 53, 54	21	30 256 280	26 807 825	18 164 295	18 164 295
V.	**Ogółem**		**1 381**	**1 364 621 567**	**1 171 374 799**	**823 417 459**	**791 335 704**

Tabela 7b. EFRR a SUE RMB - załącznik do sprawozdania końcowego wdrażania RPO WP

Country *(specify)*

Convergence/competitiveness/territorial cooperation *(specify the objective)*

programme *(specify name of the programme)* 2007/2013

Total ERDF amount of the programme:

Główne obszary priorytetowe Strategii	Kwota EFRR w projektach wpisujących się w Strategię (suma 3 i 4)	Kwota EFRR w projektach flagowych wskazanych w *Action plan of the strategy*	Kwota EFRR w pozostałych projektach wpisujących się w Strategię
1	2	3	4
B+R, Innowacje	113 600 705	-	113 600 705
Energia	35 182 452	-	35 182 452
Transport	293 463 701	-	293 463 701
Środowisko	80 978 819	-	80 978 819
Inne:	268 110 026	-	268 110 026
Przedsiębiorczość, wsparcie dla MSP, bardziej efektywne wykorzystanie zasobów ludzkich	-	-	-
Edukacja, turystyka i zdrowie	268 110 026	-	268 110 026
Suma	791 335 704	-	791 335 704

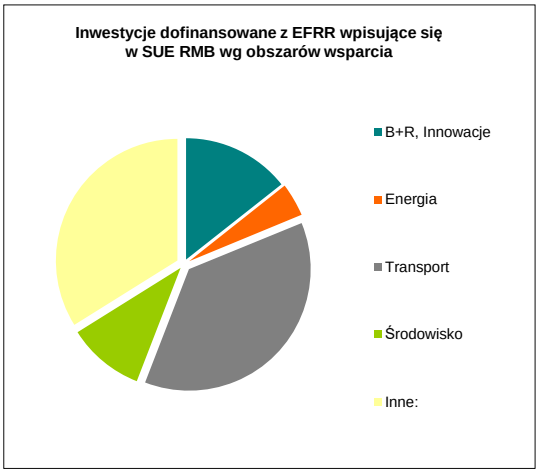

Priorytet SUE RMB	Region Morza Bałtyckiego jako obszar zrównoważony
Obszar priorytetowy SUE RMB	Zachowanie stref przyrodniczych oraz bioróżnorodności, uwzględniając łowiska morskie
Projekt flagowy (tak/nie)	nie
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	OP 8 *Lokalna infrastruktura podstawowa* Działanie 8.2 *Lokalna infrastruktura ochrony środowiska*
Tytuł projektu	**Modernizacja z rozbudową systemu wodno-ściekowego Gminy Miasta Krynica Morska**
Beneficjent	Gmina Miasta Krynica Morska
Lider projektu flagowego (tak/nie)	nie
Data podpisania umowy	26-10-2010
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	7 328 507,49 EUR (30 508 576,70 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	3 419 173,25 EUR (14 234 018,26 PLN)
Okres realizacji projektu	01-01-2007 - 20-12-2013
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Celem strategicznym projektu było zmniejszenie dysproporcji regionalnych w zakresie wyposażenia w infrastrukturę gospodarki wodno-ściekowej, ochrona cennych przyrodniczo terenów objętych programem NATURA 2000, a także wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem. Przedmiotem projektu była: - Modernizacja i rozbudowa Zakładu Uzdatniania Wody w Krynicy Morskiej, - Rozbudowa ujęcia wody dla pokrycia zapotrzebowania na wodę w okresie letnim, - Budowa kolektora przesyłowego ścieków z miejscowości Piaski do oczyszczalni ścieków w Krynicy Morskiej, - Rekonstrukcja odwiertu wody mineralnej. Projekt wpisuje się w 2 obszar priorytetowy SUERMB *Zachowanie stref przyrodniczych oraz bioróżnorodności, uwzględniając łowiska morskie* , przede wszystkim ze względu na rozwiązanie problemu trafiania niedoczyszczonych ścieków do wód Zalewu Wiślanego i Zatoki Gdańskiej.
Zdjęcia lub wizualizacje	brak

Priorytet SUE RMB	Region Morza Bałtyckiego jako obszar dobrobytu
Obszar priorytetowy SUE RMB	Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji
Projekt flagowy (tak/nie)	nie
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	OP 1 *Rozwój i innowacje w MŚP* Działanie 1.5 *Regionalna siec transferu rozwiazan innowacyjnych*
Tytuł projektu	**Wsparcie tworzenia i rozwoju powiązań kooperacyjnych w Klastrze Kluczowym Województwa Pomorskiego – Bałtyckim Klastrze Ekoenergetycznym**
Beneficjent	Instytut Maszyn Przepływowych Polskiej Akademii Nauk
Lider projektu flagowego (tak/nie)	nie
Data podpisania umowy	13-04-2011
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	299 254,47 EUR (1 245 796,36 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	242 401,62 EUR (1 009 117,96 PLN)
Okres realizacji projektu	01-04-2010 - 31-12-2013
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Bałtycki Klaster Ekoenergetyczny ma ugruntowaną pozycję krajowego lidera wśród regionalnych i ponadregionalnych struktur organizacyjnych integrujących działalność gospodarczą, administracyjną i badawczą w sferze ekoenergetyki. Celami strategicznymi Klastra były: - w sferze surowcowej - stymulowanie wzrostu wykorzystania biomasy na cele energetyczne, rozwoju plantacji energetycznych, rozwoju technologii odzysku biomasy z odpadów komunalnych i przemysłowych oraz rozwoju świadomości ekologicznej, - w sferze B+R - stymulowanie rozwoju nowych technologii odnawialnych źródeł energii (OZE), produkcji urządzeń dla bioenergetyki oraz kształcenia specjalistów z tej dziedziny, - w sferze wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej - pobudzanie wzrostu produkcji "zielonej energii", rozwoju kompleksów agroenergetycznych i małych siłowni kogeneracyjnych, - w sferze produkcji urządzeń dla bioenergetyki - wspieranie produkcji modułów i montażu biogazowni (z kogeneracją), urządzeń do przetwarzania biomasy, małych siłowni kogeneracyjnych, oraz „inteligentnych” systemów zasilania osiedli w energię cieplną.
	Projekt obejmował sześć głównych zadań: I. Powiązania kooperacyjne II. Gromadzenie danych odnośnie rynku OZE III. Szkolenia/wzrost świadomości społeczeństwa IV. Organizacja Klastra V. Promocja VI. Utworzenie i koordynacja Centrum Budownictwa Energooszczędnego Projekt wpisuje się w 7 obszar priorytetowy SUERMB Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji, przede wszystkim ze względu na tworzenie i rozwój powiązań kooperacyjnych miedzy firmami, a także miedzy firmami a jednostkami naukowymi i innymi podmiotami Bałtyckiego Klastra Ekoenergetycznego działającymi na rynku energii – poprzez rozwój komunikacji wewnątrz Klastra oraz promocję Klastra na terenie woj. pomorskiego, w kierunku wzmocnienia powiązań kooperacyjnych, wzrostu innowacyjności i konkurencyjności firm oraz pozyskania nowych członków z tego terenu.
Zdjęcia lub wizualizacje	brak

Priorytet SUE RMB	Region Morza Bałtyckiego jako obszar dostępny i atrakcyjny
Obszar priorytetowy SUE RMB	Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności
Projekt flagowy (tak/nie)	nie
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	OP 2 *Społeczeństwo wiedzy* Działanie 2.1 *Infrastruktura edukacyjna i naukowo-dydaktyczna*
Tytuł projektu	**Fizyka dla medycyny – przebudowa pomieszczeń i wyposażenie pracowni zastosowań medycznych fizyki i obrazowania medycznego Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Uniwersytetu Gdańskiego**
Beneficjent	Uniwersytet Gdański
Lider projektu flagowego (tak/nie)	nie
Data podpisania umowy	02-06-2011
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	572 005,88 EUR (2 381 260,49 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	403 604,96 EUR (1 680 207,45 PLN)
Okres realizacji projektu	01-03-2011 - 31-03-2013
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Przedmiotem projektu była przebudowa 7 pomieszczeń dydaktycznych, holu oraz przedsionka wraz z zakupem aparatury naukowo-badawczej i wyposażenia Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Uniwersytetu Gdańskiego. Wprowadzone zmiany funkcjonalno-użytkowe pozwoliły na lepsze wykorzystanie przestrzeni i wygospodarowanie dodatkowej powierzchni pod nowe urządzenia dydaktyczno-badawcze. Realizacja projektu wpłynęła na poprawę jakości kształcenia, gdyż studenci mają możliwość prowadzenia doświadczeń na zaawansowanej aparaturze. Projekt wpłynął także na podniesienie rangi Uniwersytetu Gdańskiego, co w połączeniu z lepszym poziomem kształcenia i szerszą działalnością badawczą, pozwoliło na zatrzymanie w regionie zdolnej młodzieży. Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy dostępności oraz jakości infrastruktury dydaktycznej i badawczej UG, a w rezultacie pozwoliła na stworzenie warunków sprzyjających budowaniu społeczeństwa wiedzy w województwie pomorskim. Projekt wpisuje się bezpośrednio w 12 obszar priorytetowy SUE RMB Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności, a także w 7 obszar priorytetowy SUERMB Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji. Dzięki realizacji projektu wyraźnie zwiększyły się możliwości badawcze i dydaktyczne Wydziału w jednym z priorytetowych obszarów badawczych Strategii – medycynie. Podniesienie standardu (modernizacja i rozbudowa) infrastruktury dydaktycznej i badawczej, a także bogate doświadczenie UG w kooperacji z innymi bałtyckimi uczelniami, umożliwiło Uczelni z jednej strony potencjalne włączenie się w proponowane w SUERMB struktury Baltic Science Link, a z drugiej strony uczyniło z UG atrakcyjniejszy ośrodek eksportu usług edukacyjnych - zarówno wymiany studentów, jak i wykładowców. Możliwa stała się także intensywniejsza komercjalizacja badań i wzmocnienie współpracy z firmami o profilu medycznym/farmaceutycznym.
Zdjęcia lub wizualizacje	

Priorytet SUE RMB	Region Morza Bałtyckiego jako obszar dostępny i atrakcyjny
Obszar priorytetowy SUE RMB	Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności
Projekt flagowy (tak/nie)	nie
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	OP 6 *Turystyka i dziedzictwo kulturowe* Działanie 6.1 *Infrastruktura wzmacniająca potencjał turystyczny*
Tytuł projektu	**Turystyczny Szlak Północnych Kaszub - budowa/przebudowa publicznej infrastruktury turystycznej - stworzenie wspólnego szlaku rowerowego na terenie gmin powiatów wejherowskiego i puckiego**
Beneficjent	Gmina Kosakowo
Lider projektu flagowego (tak/nie)	nie
Data podpisania umowy	27-07-2011
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	2 668 823,19 EUR (11 110 310,93 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	1 877 846,58 EUR (7 817 475,32 PLN)
Okres realizacji projektu	17-05-2009 - 31-12-2013
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Przedmiotem projektu było stworzenie 133,16 km spójnego, oznakowanego szlaku rowerowego oraz jego promocja. Celem projektu było podniesienie jakości, poprawa stanu i zrównoważony rozwój publicznej infrastruktury turystycznej o znaczeniu regionalnym oraz ponadregionalnym, służącej rozwojowi specyficznych form turystyki. Projekt przyczynił się do zrównoważonego wykorzystania potencjału turystycznego regionu, wydłużenia sezonu, wzrostu liczby turystów i poprawienia dostępności do atrakcji turystycznych. Projekt wpisuje się bezpośrednio w 12 obszar priorytetowy SUERMB Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności. Projekt stanowi element kompleksowego rozwoju ścieżek rowerowych w pasie nadmorskim i tym samym wpisuje się w szerszą koncepcję podniesienia atrakcyjności turystycznej terenów nadbałtyckich. Projekt wpisuje się także w zaproponowany w Strategii projekt flagowy 12.7 – Przyciąganie turystów na obszary wiejskie, szczególnie położone na wybrzeżu, stanowiąc dobrą praktykę współpracy gmin położonych w pasie nadmorskim na rzecz aktywizacji turystycznej tych terenów.
Zdjęcia lub wizualizacje	

Tabela 8. Wskaźniki kluczowe (core indicators) 2007-2013- załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Legenda:

IZ wypełniają poszczególne wiersze tylko w przypadku wystąpienia danego wskaźnika w RPO.

wskaźniki 13 a i 13 b nie występują w „Indicative guidelines on evaluation methods: reporting of core indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund", jednak wskaźniki te występują w tabelach przekazywanych przez KE, dlatego istnieje konieczność ujęcia ich w niniejszym załączniku.

tabela nie obejmuje wskaźników dotyczących współpracy transgranicznej i transnarodowej (42 - 55).

tłumaczenia wskaźników są zgodne z dokumentem - Wskaźniki monitoringu i ewaluacji okres programowania 2007-2013 (gdzie występuje m.in. liczba km nowych dróg - 14)

	Wskaźnik		Jednostka	Priorytet	Początkowy punkt odniesienia	Ostateczny cel	2007 Realizacja	2008 Realizacja	2009 Realizacja	2010 Realizacja	2011 Realizacja	2012 Realizacja	2013 Realizacja	2014 Realizacja	2015 Realizacja	Ogółem Realizacja
1	Jobs created	Liczba utworzonych miejsc pracy	EPC	-	0	4 000	19	154	267	497	1 005	1 498	2 042	2 505	3 570	3 570
2	Jobs created for men	dla mężczyzn	EPC	-	0	2 000	7	50	123	274	369	575	879	1 097	1 503	1 503
3	Jobs created for women	dla kobiet	EPC	-	0	2 000	12	104	144	223	636	923	1 163	1 408	2 068	2 068
4	Number of RTD projects	liczba projektów z dziedziny B+R Liczba projektów w zakresie badań i rozwoju technologicznego	szt.	1	0	50	0	0	0	2	9	14	22	33	67	67
5	Number of cooperation project enterprices - research institution	liczba projektów dotyczących współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi														
6	Research jobs created	liczba utworzonych miejsc pracy (B&R)														
7	Number of direct investment aid projects to SME	liczba projektów (z zakresu bezpośredniej pomocy inwestycyjnej dla MSP) Liczba projektów dotyczących bezpośredniej pomocy inwestycyjnej dla MŚP	szt.	1	0	1 200	0	0	56	167	285	385	487	568	764	764
8	Number of starts - ups supported	liczba założonych przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia														
9	Jobs created (gross, full time equivalent)	liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, odpowiedniki zatrudnienia w pełnym wymiarze godzin) kat. 8 Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, w ekwiwalentach pełnego czasu pracy)	EPC	1	0	2 100	0	0	90	452	929	1 306	1 714	1 981	2 811	2 811
10	Investment induced (milion E)	dodatkowe (przeciętne) inwestycje wykreowane dzięki wsparciu (w milionach EUR)	mln EUR	1	0	70	0	0	4,50	15,28	25,36	38,29	46,57	57,15	88,01	88,01
11	Number of information society projects	liczba projektów (z zakresu społeczeństwa informacyjnego) liczba projektów związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego	szt.	2	0	16	0	0	0	0	1	4	7	10	22	22
12	Number of additional population covered by broadband access	liczba osób, które uzyskała szerokopasmowy dostęp do Internetu Liczba ludności nowo objętej dostępem szerokopasmowym	osoby	2	0	250 000	0	0	0	0	0	0	0	0	134 793	134 793
13	Number of transport projects	liczba projektów (z zakresu transportu) Liczba projektów transportowych	szt.	3,4,8	0	80	0	0	2	26	41	61	67	79	120	120
14	km of new roads	liczba kilometrów nowych dróg														
15	km of new TEN roads	w tym w ramach TEN														
16	km of reconstructed roads	liczba kilometrów zmodernizowanych dróg	km	4,8	0	205	0	0	5,95	102,64	155,11	200,46	237,46	268,63	338,40	338,40
17	km of new railroads	liczba kilometrów nowych linii kolejowych														
18	km of TEN railroads	w tym w ramach TEN														
19	km of reconstructed railroads	liczba kilometrów zmodernizowanych linii kolejowych km zmodernizowanej sieci kolejowej	km	4	0	170	0	0	0	0	0	0	0,87	0,87	141,13	141,13

	Wskaźnik		Jednostka	Priorytet	Początkowy punkt odniesienia	Ostateczny cel	2007 Realizacja	2008 Realizacja	2009 Realizacja	2010 Realizacja	2011 Realizacja	2012 Realizacja	2013 Realizacja	2014 Realizacja	2015 Realizacja	Ogółem Realizacja
20	Value for timesavings in EUR/year stemming from new and reconstructed roads	wartość oszczędności czasu dla przewozu pasażerów i towaru wyrażona w EUR/rocznie, uzyskanych dzięki budowie i modernizacji dróg Wartość oszczędności w czasie wynikających z budowy lub modernizacji infrastruktury drogowej wyrażona w EUR/rok	EUR/rok	3,4	0	110 000 000	0	0	0	239 604	3 137 232	13 067 425	25 676 484	95 836 974	160 615 321	160 615 321
21	Value for timesavings in EUR/year stemming from new and reconstructed railroads	wartość oszczędności czasu dla przewozu pasażerów i towaru wyrażona w EUR/rocznie, uzyskanych dzięki budowie i modernizacji linii kolejowych Wartość oszczędności w czasie wynikających z budowy lub modernizacji infrastruktury kolejowej wyrażona w EUR/rok	EUR/rok	4	0		0	0	0	0	0	0	0	17 300	5 610 998	5 610 998
22	Additional population served with improved urban transport	dodatkowa liczba pasażerów obsłużonych przez usprawniony transport miejski - Liczba ludności dodatkowo obsługiwanej w związku z ulepszeniem komunikacji miejskiej	osoby	3	180 000 000	5 000 000	0	0	0	0	0	0	0	0	295 911 579	295 911 579
23	Number of renevable energy projects	liczba projektów z zakresu energii odnawialnej Liczba projektów związanych z energią odnawialną	szt.	5	0	45	0	0	0	0	0	9	12	13	26	26
24	Additional capacity of revenable energy production	dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych (MW) Dodatkowe możliwości wytwarzania energii odnawialnej	MW	5	0	21,2	0	0	0	0	0	3,82	12,06	12,56	16,17	16,17
25	Additional population served by water projects	liczba osób, która uzyskała dostęp do sieci wodociągowej Liczba ludności obsługiwanej dodatkowo w związku z projektami w zakresie sieci wodociągowej														
26	Additional population served by waste water projects	liczba osób podłączonych do systemu kanalizacji sanitarnej Liczba ludności obsługiwanej dodatkowo w związku z projektami w zakresie oczyszczania ścieków	osoby	8	0	70 000	0	0	0	677	8 373	18 174	32 852	40 631	58 029	58 029
27	Number of waste projects	liczba projektów gospodarowania odpadami Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami	szt.	5	0	6	0	0	0	0	0	0	1	3	5	5
28	Number of projects on improvment of air quality	liczba projektów służących poprawie jakości powietrza														
29	Area rehabilited (km2)	powierzchnia terenów zrekultywowanych (km2)														
30	Reduction greenhouse emissions (Co2 and equivalents, kt)	redukcja emisji gazów cieplarnianych (CO2 i ekwiwalentów, kt/rok)														

	Wskaźnik		Jednostka	Priorytet	Początkowy punkt odniesienia	Ostateczny cel	2007 Realizacja	2008 Realizacja	2009 Realizacja	2010 Realizacja	2011 Realizacja	2012 Realizacja	2013 Realizacja	2014 Realizacja	2015 Realizacja	Ogółem Realizacja
31	Number of risk prevention projects	liczba projektów (z zakresu zapobiegania zagrożeniom)														
32	Number of people benefiting from flood protection measures	liczba ludności objętej ochroną przeciwpowodziową Liczba osób korzystających ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	5	0	44 000	0	0	0	0	13 317	17 137	36 811	37 533	44 414	44 414
33	Number of people benefiting from forest protection and other protection measures	liczba ludności objętej ochroną przeciwpożarową lasów i innymi środkami ochrony														
34	Number of tourism projects	liczba projektów (turystyka) Liczba projektów z branży turystycznej	szt.	6,8	0	80	0	0	0	21	28	43	56	73	91	91
35	Number of jobs created in tourism	liczba utworzonych miejsc pracy (turystyka)														
36	Number of education projects	liczba projektów (edukacja) - Liczba projektów edukacyjnych	szt.	2	0	20	0	0	0	1	2	9	11	15	21	21
37	Number of benefiting students	liczba korzystających studentów Liczba studentów-beneficjentów	osoby	2	0	20 000	0	0	0	180	2 144	16 218	20 544	28 628	127 795	127 795
38	Number of health projects	liczba projektów (zdrowie) Liczba projektów prozdrowotnych	szt.	7,9	0	60	0	0	0	2	7	23	31	43	53	53
39	Number of projects ensuring sustainability and improving the attractiveness of towns and cities	liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój miast i miasteczek oraz zwiększający ich atrakcyjność	szt.	3	0	9	0	0	0	0	0	1	4	7	17	17
40	Number of projects seeking to promote business, entrepreneurship new technology	liczba projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii Liczba projektów mających na celu promowanie przedsiębiorstw, przedsiebiorczości, nowych technologii	szt.	1	0	30	0	0	7	1	1	5	7	7	20	20
41	Number of projects offering services to promote equal opportunities and social inclusion for minorities and young people	liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych														
56	Number of inter-regiobnal co-operation projects	Liczba międzyregionalnych projektów współdziałania														

Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych (JEREMIE) - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Version of: 05/12/2016 (adjustment of the instructions highlighted in colours)

Template 1: Financial Engineering Instruments operations implemented with a holding fund (sections marked with "*" are optional)

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information/ data	Instruction	Wartość
I. Description and identification of the entities which implement the financial engineering instrument(s) - level of the holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)				
I.1	**Holding fund (name and registered place of business)**	text	Name: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: "JEREMIE Bulgaria EAD", Sofia)	Fundusz Powierniczy JEREMIE Województwa Pomorskiego
I.2	**Legal status of holding fund**			
	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	selection	Selection of one option allowed.	
	separate block of finance within a financial institution			X - separate block of finance within a financial institution
I.2.1*	**name and registered place of business of co-financing partners**	text	Official name, country and city where the holding fund co-financing partner(s) was/were officially registered. This section can be repeated as many times as many co-financing partner(s) holding fund has. Example: "JEREMIE Bulgaria EAD", Sofia.	-
I.3	**Holding fund manager**			
	European Investment Bank (EIB)	selection	Selection of one option allowed.	
	European Investment Fund (EIF)			
	financial institution other than the EIB/EIF			X - financial institution other than the EIB/EIF
	other body			
I.3.1	name and registered place of other body	text	Official name, country and city where the financial institution other than EIB/EIF or other body was officially registered.	Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) -Warsaw, Poland
	Procedure for selecting the holding fund manager			
	award of a public contract in accordance with applicable public procurement law			-

I.4	award of a grant (in the meaning of Article 44, second paragraph, point (b) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)	selection	Selection of one option allowed.	X - award of a grant (in the meaning of Article 44, second paragraph, point (b) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)
	award of a contract directly to the EIB or the EIF			-
I.5	**Date of signature of funding agreement with managing authority**	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a holding fund.	07/08/2009
I.6	**Number of financial engineering instruments implemented under this specific holding fund**	number	Number of specific funds (loan, guarantee, equity/venture capital or other funds) implemented through a holding fund. If there are several financial intermediaries implementing the same product (e.g. the same loan) they are considered to be distinct specific funds which should be reported separately. For each specific fund, the section II (below) should be repeated.	31
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific financial engineering instrument implemented with a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections II.1 – II.7 relate to a specific fund and should to be repeated accordingly for each specific fund implemented with the holding fund described previously in section I.	
II.1	**Financial engineering instrument** (name and registered place of business)	text	Official name of the specific fund implemented with a holding fund: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: "Risk Capital Fund", Sofia).	
II.2	**Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?**			
	(a) financial engineering instruments for enterprises	selection	Selection of one option allowed.	
	(b) urban development funds			
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing			
II.3	**Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients**			

II.3.1	equity	selection	Selection of min.1 and max. 4 options allowed.	
II.3.2	loan			
II.3.3	guarantee			
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)			
II.4	**Financial engineering instrument manager** (name and registered place of business)	text	Official name of specific fund manager: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only.	
II.7	**Legal status of the financial engineering instrument**			
	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	selection	Selection of one option allowed.	
	separate block of finance within a financial institution			
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections III.2 - III. 4 relate to the contributions paid by the MA to the holding fund. Sections III.5 –III.6 relate to the contributions paid by the holding fund to the specific fund.	
III.2	Operational Programme contributions paid to the holding fund			
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the holding fund			
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	ERDF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a holding fund.	€ 52 739 376,69
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the holding fund (in EUR)	number (amount in EUR)	ERDF amounts of assistance effectively paid to the holding fund, i.e. ERDF amounts previously committed in the funding agreement and paid into the account of the holding fund. If a part of the ERDF assistance has been withdrawn from the holding fund, then the MA should report the net ERDF amount (ERDF amount paid –ERDF amount withdrawn).	€ 52 739 376,69
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	ESF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a holding fund should be indicated in this section.	€ -
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the holding fund (in EUR)	number (amount in EUR)	ESF amounts of assistance effectively paid to holding fund, means the ESF assistance committed in the funding agreement and paid-into the account of the holding fund. If part of ESF assistance has been withdrawn from the holding fund then the managing authority should report the net ESF amount (ESF amount paid –ESF amount withdrawn).	€ -

III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the holding fund				
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	National public co-financing constituting part of the Operational Programme contributions committed in the funding agreement signed between a managing authority and a holding fund. Any other national public financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.	€	17 579 791,89
III.2.2.2	National public co-financing paid to the holding fund (in EUR)	number (amount in EUR)	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement and paid into the account of the holding fund. Any other national public financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.	€	17 579 791,89
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	National private co-financing constituting part of the Operational Programme contributions committed in the funding agreement signed between a managing authority a holding fund. National private co-financing means only this part of national private financing which is part of the OP resources [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation]. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.	€	-
III.2.2.4	National private co-financing paid to the holding fund (in EUR)	number (amount in EUR)	National private co-financing constituting part of the Operational Programme committed to holding fund in the funding agreement and paid into the account of the holding fund [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation]. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.	€	-
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the holding fund	selection (yes/no)	Titles and CCI numbers of other Operational Programme(s) contributing to the same holding fund should be reported in this section. If the reply is "Yes", the CCI numbers of other OPs should be filled in the comment box. 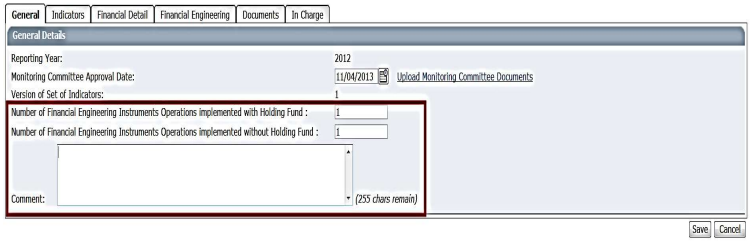		no

III.3*	Amounts of other assistance paid to the holding fund outside the Operational Programme (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates to funding paid to the holding fund which does not constitute part of the Operational Programme concerned. As the national/ regional authorities or any other body or investor may decide to provide additional funding to a holding fund, the optional section III.3 covers this possibility. Payments from other Operational Programmes which contribute to the same holding fund should not be reported here.	€	-
III.4	Management costs and fees paid to the holding fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of management costs and fees paid from Operational Programme contributions to the holding fund at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees paid from other Operational Programmes contributing to the same holding fund should not be reported. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.	€	2 395 704,13
III.4A	Value of legacy resources (residual funds and value of investments and participations recorded before the submission of closure documents) attributable to ERDF/ESF resources	number (amount in EUR)	*[Please note! Field III.4A is not linked to field III.4] [The reporting on the value of legacy resources is additional information according to section 5.2.5 of the closure guidelines (Annex to Commission Decision (2015)2771)]* Total amount of ERDF/ESF resources returned to the operation from investments undertaken by financial engineering instruments as defined in Article 44 or left over after all guarantees have been honoured. This amount should be the sum of: 1) gains that have been returned; PLUS 2) resources paid back to FI (and possibly already reused for new loans, or guarantees not called); PLUS 3) the value of resources at final recipient level which have yet to be paid back, which is the amount of potential legacy. Depending on the arrangements of winding up these amounts may be accrued on the level of Holding Fund, on the level of specific fund or on the level of the managing authority. Double counting should be avoided. Examples: GUARANTEES: 1) guarantee fees; PLUS 2) the amount of guarantees, which have not been called and which have been released to the fund for further commitments; PLUS 3) amounts committed (set aside) as guarantees at closure and covering amounts of disbursed loans in respect of which the guarantees might have to be honoured. LOANS: 1) interest; PLUS 2) repaid loans; PLUS 3) outstanding loans; EQUITY: 1) the amount returned through dividends, PLUS 2) sale of shares to another investor and amounts received through liquidation; PLUS 3) book value of the equity investment in final recipients.	**€**	**81 712 547,77**
III.5	Operational Programme contributions paid from the holding fund to, or in case of guarantee put aside for, the specific fund	////////////////	Sections III.5–III.6 relate to the specific fund and have to be repeated accordingly for each funding agreement signed between a holding fund and a specific fund (financial intermediary).		
III.5.1*	Operational Programme contributions committed to the specific fund in the legal agreement with holding fund (in EUR)	number (amount in EUR)	Operational Programme contributions (Structural Funds and national public and private co-financing) committed in the funding agreements signed between a holding fund and a specific fund (financial intermediary). Resources committed from other Operational Programmes or other sources than OP should not be reported here.		
III.5.1.1*	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	The part of the Operational Programme contributions reported under III.5.1* which was provided from Structural funds (SFs=ERDF and ESF).		

III.5.2	Operational Programme contributions paid to or put aside for the specific fund in line with the legal agreement with holding fund (in EUR)	number (amount in EUR)	Operational Programme contributions committed in the funding agreement between a holding fund and a specific fund and paid into the account of the specific fund. In the case when the HF performs the function of a guarantee fund this includes the amounts of OP contributions reserved ("put aside") by the HF for guarantee contracts to be signed between the HF and the financial intermediary providing loans.	
III.5.3	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	Part of the amount reported in section III.5.2 which comes from Structural Funds (ERDF and ESF).	
III.5.4	out of which national public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	Part of the amount reported in section III.5.2 which constitutes national public co–financing of this particular Operational Programme.	
III.5.5	out of which national private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	Part of the amount reported in section III.5.2 which constitutes national private co–financing of this particular Operational Programme (only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation).	
III.6	**Management costs and fees paid by the holding fund to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)**	number (amount in EUR)	Operational Programme contributions to management costs and fees paid by the holding fund to the specific fund (financial intermediary) at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.	
III.7	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)	
III.7.1	Withdrawals of programme resources from FEIs (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of programme resources which were paid to the holding fund and then withdrawn from holding fund before closure.	€ -
III.7.2	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR):	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payment of ERDF/ESF resources from the programme to the holding fund according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines (Interest generated by payment from the programme to specific funds under the holding fund are to be reported under the specific funds IV.6.2). This should be the total of III.7.2.1. and III.7.2.2.	€ 8 763 898,80
III.7.2.1	out of which interest generated by payments from the programme to the holding fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payments from the programme to the holding fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.	€ 8 763 898,80
III.7.2.2	out of which interest generated by payments from the programme to the holding fund attributable to the Structural Funds, but not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payments from the programme to the holding fund attributable to the Structural Funds and which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.	**€** -

III.7.3	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement)	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of winding up of the holding fund.	2016-03-31
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)				
IV.1	**Operational Programme contributions paid to final recipients in loans**		If the holding fund signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of loan product (for example: loans for SMEs and microloans), we suggest to group them together in one section IV.1. Example: in 2008 HF signed with specific fund a funding agreement for two types of loan products: loans for SMEs and for microloans. For this case, section IV.1 should be completed only once: together for loans for SMEs and for microloans. If the holding fund signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of loan product, the entire section IV.1 should be repeated as many times as many funding agreements for different types of loan products have been signed. Example: in 2008 HF signed with specific fund (financial intermediary) a funding agreement for one type of loan product: for SMEs, and in 2009 with the same specific fund, a funding agreement for microloans. For this case, section IV.1 should be completed separately for loans for SMEs and for microloans.	
IV.1.1	Name of loan product	text	Name of loan product supported with Operational Programme resources and offered by the specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of the loan product(s) should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different loan products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each specific loan product but one general description, for example: "Loans for SMEs and microenterprises".	-
IV.1.2*	Number of final recipients supported		It should be reminded that the number of final recipients supported reported in sections IV.1.2.1*-IV.1.2.4* can be equal or lower (but not higher) to the number of loan contract reported in section IV.1.3*.	
IV.1.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.	
IV.1.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.1.2.2.1.	
IV.1.2.2.1*	out of which microenterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.	

IV.1.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals who signed a contract for a loan product with the specific fund, and to whom the latter disbursed a loan (or part of a loan) until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.	
IV.1.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with a loan. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.	
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, but are supported with loan.	
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	Number of loan contracts that the specific fund signed with final recipients (including the contracts for loans for which no disbursement took place).	
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Total value of loans in contracts signed with final recipients should be indicated. This amount should include Operational Programme contributions and other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of OP.	
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	number (amount in EUR)	Operational Programme contributions assistance (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing) committed in signed loans should be reported in this section. If the loans were also financed from other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of the Operational Programme, those other resources should not be reported.	
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing) should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and reinvested in final recipients should not be reported in this section.	
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.1.5, provided from Structural Funds (= ERDF & ESF resources).	
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between holding fund and specific fund for this loan product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a holding fund and a specific fund for the loan product.	-
IV.2	**Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees**		If the holding fund signed with the specific fund (financial intermediary) only one funding agreement for different types of guarantee product in relation to loans or to other risk-bearing instruments, we suggest to group them together in one section IV.2 If the holding fund signed with the same specific fund (= financial intermediary) a separate funding agreement for each type of guarantee product, the entire section IV.2 should be repeated as many times as many funding agreements for different guarantee products have been signed.	

IV.2.1	Name of guarantee product	text	Name of guarantee product supported with Operational Programme contributions and offered by specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of guarantee product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Guarantees for SMEs".	
IV.2.2*	Number of final recipients supported			
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.	
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were effectively (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.2.2.2.1.	
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.	
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals to whom the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.	
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.	
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period.	

IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed -(in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.3 are the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantees contracts signed, irrespective whether the loan was disbursed or not to final recipient. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of Operational Programme contributions reserved (put aside) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.	
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.4 correspond to the part of the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantees contracts signed, but only for loans which were disbursed to final recipients by end of the reporting period; irrespective whether the guarantee was called or not. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of Operational Programme contributions reserved (put a side) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.	
IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	The part of the Operational Programme contributions reported under IV.2.4 which was provided from Structural funds (ERDF and ESF).	
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	Number of loans disbursed (fully or partially) until the end of the reporting period, for which the guarantees supported from the Operational Programme contributions have been committed.	
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of loans which were guaranteed with Operational Programme resources and were actually disbursed to final recipients (paid into accounts of final recipients).	
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between holding fund and specific fund for this guarantee product	DD/MM/YYYY	Date of signature of funding agreement between a holding fund and a specific fund for the guarantee product.	
IV.3	**Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital**		If the holding fund signed with the specific fund (financial intermediary) only one funding agreement for different types of equity/venture capital products, we suggest to group them together in one section IV.3. If the holding fund signed with the same specific fund (= financial intermediary) a separate funding agreement for each type of equity/venture capital product, the entire section IV.3 should be repeated as many times as many funding agreements for different equity/venture capital products have been signed. Quasi-equity products should be reported like equity/venture capital.	-
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	Name of equity/venture capital product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of equity product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different equity/venture capital products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Venture capital investments".	0
IV.3.2*	Number of final recipients supported			0

IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood an enterprise with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.	0
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises (SMEs) which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.3.2.2.1.	0
IV.3.2.2.1*	out of which microenterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment (or a part of it) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.	0
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with equity/venture capital product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.	0
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, supported by investment(s) from the specific fund (financial intermediary) by end of the reporting period.	0
IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between holding fund and specific (equity/venture capital) fund	number	Number of investments made in final recipients by end of the reporting period.	0

IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing), paid to final recipients. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. Resources returned from investments in final recipients and reinvested in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions and should not be reported in this section.	0
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.3.4, which was provided from the Structural Funds (SFs=ERDF+ ESF).	0
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between a holding fund and a specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a holding fund and specific fund (financial intermediary) for the venture capital/equity product.	0
IV.4	**Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products**		"Other financial product" means the products other than those covered by the provisions for sections IV.1.1, IV.2.1, IV.3.1 of this template, like guarantee fee subsidies, interest rate subsidies and other products in line with section 4.3 of the Guidance Note on Financial Engineering Instruments (COCOF-10-0014-05 of 08/02/2011). In case when the holding fund signed only one funding agreement for several types of other financial products with a specific fund, we suggest to report them all together only once in section IV.4. If the holding fund signed with the same specific fund (financial intermediary) separate funding agreements for each type of other financial product, the entire section IV.4 should be repeated as many times as many funding agreements for different other financial products were signed.	-
IV.4.1	Name of other financial product	text	Name of other financial product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (financial intermediary) to final recipients or for the benefit of final recipients. The name of other product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager.	-
IV.4.2*	Number of final recipients supported			

IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises supported with the other financial product. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.	0,00
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) supported with the other financial product. Definition of a "SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.4.2.2.1.	0,00
IV.4.2.2.1*	out of which microenterprises	number	Total number of micro-enterprises, as a part of SMEs, supported with other financial product. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.	0,00
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals supported with other financial product. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.	0,00
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with the other financial product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.	0,00
IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but which are supported with the other financial product.	0,00

IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing, paid to final recipients or for the benefit of final recipients (in case when the subsidy is paid directly to the financial intermediary). Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contributed to the financial product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. Resources returned to the operation from investments in final recipients and resources returned to the operation and reinvested are not considered amounts of Operational Programme contributions and should not be reported in this section.	0,00
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates to the Structural Funds (ERDF and ESF) part of the amount reported in section IV.4.3, which was paid to final recipients or for the benefit of final recipients until the end of the reporting period.	0,00
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	Total number of the other financial products provided to final recipients.	0,00
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a holding fund and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a holding fund and a specific fund for the other product.	-
IV.5	**Indicators**			
IV.5.1*	Number of jobs created	number	**For FEIs under the ERDF OPs:** Core indicator n°1 for ERDF and CF at OP level (definition: gross direct jobs created, full time equivalents, source: "Working Document No. 7. Indicative Guidelines on evaluation methods: Reporting on core indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund" (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd7_indicators_en.pdf). **For FEIs under the ESF OPs:** Given the specificity of FEI operations under the ESF Operational Programmes, we suggest MAs to provide, if possible, information on number of participants in operations (in accordance with Annex XXIII of the Implementing Regulation 1828/2006). This information should be provided cumulatively from the year when operation was set-up until the end of the reporting period. This information could be filled in the 'comment' box. Consequently, an appropriate comment i.e. 'not applicable' should be filled in Section IV.5.1 for ESF programmes.	0

IV.5.2*	Total amount of other contributions, outside ERDF or ESF mobilised at the level of final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Amount of public and private contributions outside of the ERDF and ESF **paid** to final recipients. These amounts should include: • national and private co-financing of the operational programme, • non-programme resources associated and combined with ERDF and ESF loans, equity, guarantees, which were contributed to the holding fund and the specific fund as well as resources invested directly into final recipients, such as co-investment or other loans mobilised by the financial instrument at the level of final recipients. The amount will be used for the calculation of the achieved leverage of the instrument.	€	-
IV.6	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)		
IV.6.1	Amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies	number (amount in EUR)	Total amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies kept in an escrow account and compliant with all conditions in section 3.6.3 of the closure guidelines.	€	-
IV.6.2	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payment of **ERDF/ESF** resources from the holding fund to specific fund according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines. This amount should be the total of IV.6.2.1 and IV.6.2.2.	€	8 763 898,80
IV.6.2.1	out of which interest generated by payments from the holding fund to the specific fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payments from the holding fund to the specific fund attributable t**o the Structural Funds** and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.	€	8 763 898,80
IV.6.2.2	out of which interest generated by payments from the holding fund to the specific fund attributable to the Structural Funds, but not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payments from the holding fund to the specific fund, which are attributable to the Structural Funds and which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.	€	-
IV.6.3	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement)	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of winding up of the specific fund.		

Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych (Pomorski Fundusz Pożyczkowy) - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Version of : 05/12/2016 (adjustment of the instructions highlighted in colours)

Template 2: Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund (sections marked with "*" are optional)

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information/ data	Instruction
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections II.1 – II.6 relate to a specific fund and should be repeated accordingly for each specific fund implemented without a holding fund.
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	Pomorski Fundusz Pożyczkowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Gdańsk	Official name of the specific fund implemented without a holding fund: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A., Liège).
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	a	Selection of one option allowed.
	(b) urban development funds		
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients		
II.3.1	equity	loan	Selection of min.1 and max. 4 options allowed.
II.3.2	loan		
II.3.3	guarantee		
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)		
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	Pomorski Fundusz Pożyczkowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Gdańsk	Official name of specific fund manager: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A.,Liège).
	Legal status of the financial engineering instruments		

II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders separate block of finance within a financial institution	separate block of finance within a financial institution	Selection of one option allowed.
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	11.12.2009	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund.
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections III.2 - III. 4 relate to the contributions paid by the MA to the specific fund.
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund		
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	3 068 436,13	ERDF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary).
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	3 068 436,13	ERDF amounts of assistance effectively paid to the specific fund (financial intermediary), i.e. ERDF amounts previously committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund (financial intermediary). If a part of the ERDF assistance has been withdrawn from the specific fund (financial intermediary), then the managing authority should report the net ERDF amount (ERDF amount paid –ERDF amount withdrawn).
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	ESF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary), should be indicated in this section.
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	0,00	ESF amounts of assistance effectively paid to the specific fund, means the ESF assistance committed in the funding agreement and paid-into the account of the specific fund. If part of ESF assistance has been withdrawn from the specific fund then the managing authority should report a net ESF amount (ESF amount paid –ESF amount withdrawn) in this section.
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund		
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	1 022 812,04	National private co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. National private co-financing means only this part of national private financing which is part of the OP resources [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation]. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.

III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	1 022 812,04	National private co-financing constituting part of the Operational Programme (only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation) committed to the specific fund in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	no	Titles and CCI numbers of other Operational Programme(s) contributing to the same specific fund should be reported in this section. If there are other OP(s) contributing to this specific fund select "yes" and enter the CCI numbers of other OPs in the comment box. 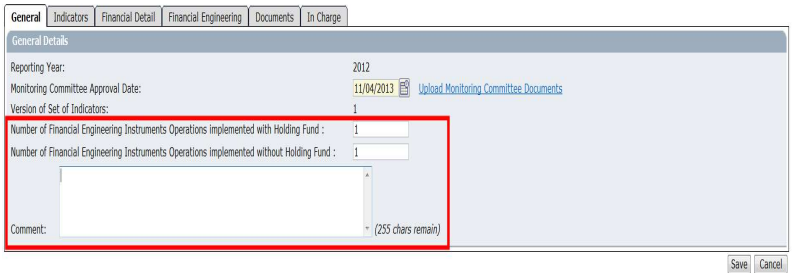
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	0,00	This section relates to funding paid to the specific fund which does not constitute part of the Operational Programme concerned. As the national/ regional authorities or any other body or investor may decide to provide additional funding to a specific fund, the optional section III.3 covers this possibility.
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	0,00	Total amount of management costs and fees paid from Operational Programme contributions to the specific fund at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees paid from other Operational Programmes contributing to the same specific fund should not be reported. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.
III.5	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)
III.5.1	Withdrawals of programme resources from FEIs (in EUR)	0,00	Total amount of programme resources which were paid to FEIs and then withdrawn from FEIs before closure.
III.5.2	Amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies	0,00	Total amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies kept in an escrow account and compliant with all conditions in section 3.6.3 of the closure guidelines.
III.5.3	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR):	244 332,06	Total amount of interest generated by payment from the programme to financial engineering instruments (FEI) according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines. This amount should be the sum of III.5.3.1 and III.5.3.2.
III.5.3.1	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	244 332,06	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.

III.5.3.2	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds, not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	0,00	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds, which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.
III.5.4	Value of legacy resources (residual funds and value of investments and participations recorded before the submission of closure documents) attributable to ERDF/ESF resources	4 566 244,33	Total amount of ERDF/ESF resources returned to the operation from investments undertaken by financial engineering instruments as defined in Article 44 or left over after all guarantees have been honoured. This amount should be the sum of: 1) gains that have been returned; PLUS 2) resources paid back to FI (and possibly already reused for new loans, or guarantees not called); PLUS 3) the value of resources at final recipient level which have yet to be paid back, which is the amount of potential legacy. Depending on the arrangements of winding up these amounts may be accrued on the level of specific fund or on the level of the managing authority. Double counting should be avoided. Examples: GUARANTEES: 1) guarantee fees; PLUS 2) the amount of guarantees, which have not been called and which have been released to the fund for further commitments; PLUS 3) amounts committed (set aside) as guarantees at closure and covering amounts of disbursed loans in respect of which the guarantees might have to be honoured. LOANS: 1) interest; PLUS 2) repaid loans; PLUS 3) outstanding loans; EQUITY: 1) the amount returned through dividends, PLUS 2) sale of shares to another investor and amounts received through liquidation; PLUS 3) book value of the equity investment in final recipients.
III.5.5	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement)	2020-11-26	Date of winding up of the specific fund.
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.1	**Operational Programme contributions paid to final recipients in loans**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of loan product (for example: loans for SMEs and microloans), we suggest to group them together in one section IV.1. Example: in 2008 managing authority signed with specific fund a funding agreement for two types of loan products: loans for SMEs and for microloans. For this case, section IV.1 should be completed only once: together for loans for SMEs and for microloans. If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of loan product, the entire section IV.1 should be repeated as many times as many funding agreements for different types of loan products have been signed. Example: in 2008 MA signed with specific fund (financial intermediary) a funding agreement for one type of loan product: for SMEs, and in 2009 with the same specific fund, a funding agreement for microloans. For this case, section IV.1 should be completed separately for loans for SMEs and for microloans.
IV.1.1	Name of loan product	loan	Name of loan product supported with Operational Programme resources and offered by the specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of the loan product(s) should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different loan products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each specific loan product but one general description, for example: "Loans for SMEs and microenterprises".
IV.1.2*	Number of final recipients supported	426	It should be reminded that the number of final recipients supported reported in sections IV.1.2.1*-IV.1.2.4* can be equal or lower (but not higher) to the number of loan contract reported in section IV.1.3*.

IV.1.2.1*	out of which large enterprises	0	Total number of large enterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.1.2.2*	out of which SMEs	426	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.1.2.2.1.
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	426	Total number of microenterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.1.2.3*	out of which individuals	0	Total number of individuals who signed a contract for a loan product with the specific fund, and to whom the latter disbursed a loan (or part of a loan) until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.1.2.4*	out of which urban projects	0	Total number of urban projects supported with a loan. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	0	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, but are supported with loan.
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	426	Number of loan contracts that the specific fund signed with final recipients (including the contracts for loans for which no disbursement took place)
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	4 091 248,17	Total value of loans in contracts signed with final recipients should be indicated. This amount should include Operational Programme contributions and other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of an Operational Programme.
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	4 091 248,17	Operational Programme contributions assistance (i.e. ERDF/ESF +national public and private co-financing) committed in signed loans should be reported in this section. If the loans were also financed from other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of the Operational Programme, those other resources should not be reported.
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	4 091 248,17	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing) should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and reinvested in final recipients should not be reported in this section.
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	3 068 436,13	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.1.5, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	11.12.2009	Date of signature of funding agreement between a managing authority a specific fund for the loan product.

IV.2	**Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees**		If the managing authority signed with the specific fund (financial intermediary) only one funding agreement for different types of guarantee product in relation to loans or to other risk-bearing instruments, we suggest to group them together in one section IV.2 If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of guarantee product, the entire section IV.2 should be repeated as many times as many funding agreements for different guarantee products have been signed.
IV.2.1	Name of guarantee product	text	Name of guarantee product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of guarantee product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Guarantees for SMEs".
IV.2.2*	Number of final recipients supported		
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were effectively (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.2.2.2.1.
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals to whom the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period.
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.3 are the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantee contracts signed, irrespective whether the loan was disbursed or not to final recipient. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put aside) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.4 correspond to the part of the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantees contracts signed, but only for loans which were disbursed to final recipients by end of the reporting period; irrespective whether the guarantee was called or not. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put a side) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.

IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	The part of the Operational Programme contributions reported under IV.2.4 which was provided from Structural funds (ERDF and ESF).
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	Number of loans disbursed (fully or partially) until the end of the reporting period, for which the guarantees supported from the Operational Programme contributions have been committed.
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	Total amount of loans which were guaranteed with Operational Programme resources and were actually disbursed to final recipients (paid into accounts of final recipients).
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the guarantee product.
IV.3	**Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of equity/venture capital product, we suggest to group them together in one section IV.3. If the managing authority signed with the same specific fund (= financial intermediary) a separate funding agreement for each type of equity/venture capital product, the entire section IV.3 should be repeated as many times as many funding agreements for different equity/venture capital products have been signed. Quasi-equity products should be reported like equity/venture capital.
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	Name of equity/venture capital product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of the equity product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Venture capital investments".
IV.3.2*	Number of final recipients supported		
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood an enterprise with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises (SMEs) which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.3.2.2.1.
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment (or a part of it) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with equity/venture capital product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, supported by investment(s) from the specific fund (financial intermediary) by end of the reporting period.

IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture	number	Number of investments made in final recipients by end of the reporting period
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing), paid to final recipients. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. Resources returned from investments in final recipients and reinvested in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions and should not be reported in this section.
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.3.4, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for the venture capital/equity product.
IV.4	**Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products**		"Other financial product" means the products other than those covered by the provisions for sections IV.1.1, IV.2.1, IV.3.1 of this template, like guarantee fee subsidies, interest rate subsidies and other products in line with section 4.3 of the Guidance Note on Financial Engineering Instruments (COCOF-10-0014-05 of 08/02/2011). In case when the MA signed only one funding agreement for several types of other financial products with a specific fund, we suggest to report them all together only once in section IV.4. If the MA signed with the same specific fund (financial intermediary) separate funding agreements for each type of other financial product, the entire section IV.4 should be repeated as many times as many funding agreements for different other financial products were signed.
IV.4.1	Name of other financial product	text	Name of other financial product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients or for the benefit of final recipients. The name of the other product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager.
IV.4.2*	Number of final recipients supported		
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises supported with the other financial product. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) supported with the other financial product. Definition of a "SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.4.2.2.1.
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises, as a part of SMEs, supported with other financial product. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals supported with other financial product. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with the other financial product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.

IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but which are supported with the other financial product.
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing, paid to final recipients or paid for the benefit of final recipients (in a case when the subsidy is paid directly to the financial intermediary), should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients or to the benefit of final recipients, until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and either reinvested in final recipients or paid to final recipients or for the benefit of final recipients) should not be reported in this section.
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates to the Structural Funds (ERDF and ESF) part of the amount reported in section IV.4.3, which was paid to final recipients or for the benefit of final recipients until the end of the reporting period.
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	Total number of the other financial products provided to final recipients.
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the other product.
IV.5	**Indicators**		
IV.5.1*	Number of jobs created	0,00	**For FEIs under the ERDF OPs:** Core indicator n°1 for ERDF and CF at OP level (definition: gross direct jobs created, full time equivalents, source: "Working Document No. 7. Indicative Guidelines on evaluation methods: Reporting on core indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund" (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd7_indicators_en.pdf). **For FEIs under the ESF OPs:** Given the specificity of FEI operations under the ESF Operational Programmes, we suggest MAs to provide, if possible, information on number of participants in operations (in accordance with Annex XXIII of the Implementing Regulation 1828/2006). This information should be provided cumulatively from the year when operation was set-up until the end of the reporting period. This information could be filled in the 'comment' box. Consequently, an appropriate comment i.e. 'not applicable' should be filled in Section IV.5.1 for ESF programmes.
IV.5.2*	Total amount of other contributions, outside ERDF or ESF mobilised at the level of final recipients (in EUR)	-	Amount of public and private contributions outside of the ERDF and ESF paid to final recipients. These amounts should include: • national and private co-financing of the operational programme, • non-programme resources associated and combined with ERDF and ESF loans, equity, guarantees, which were contributed to the holding fund and the specific fund as well as resources invested directly into final recipients, such as co-investment or other loans mobilised by the financial instrument at the level of final recipients. The amount will be used for the calculation of the achieved leverage of the instrument.

Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych (Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne) - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Version of : 05/12/2016 (adjustment of the instructions highlighted in colours)

Template 2: Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund (sections marked with "*" are optional)

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information/ data	Instruction
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections II.1 – II.6 relate to a specific fund and should be repeated accordingly for each specific fund implemented without a holding fund.
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne Spółka Akcyjna Dzierzgoń	Official name of the specific fund implemented without a holding fund: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A., Liège).
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	a	Selection of one option allowed.
	(b) urban development funds		
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients		
II.3.1	equity	guarantee	Selection of min.1 and max. 4 options allowed.
II.3.2	loan		
II.3.3	guarantee		
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)		
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne Spółka Akcyjna Dzierzgoń	Official name of specific fund manager: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A.,Liège).
	Legal status of the financial engineering instruments		

II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders separate block of finance within a financial institution	separate block of finance within a financial institution	Selection of one option allowed.
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	10.12.2009	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund.
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections III.2 - III. 4 relate to the contributions paid by the MA to the specific fund.
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund		
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	937 094,93	ERDF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary).
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	937 094,93	ERDF amounts of assistance effectively paid to the specific fund (financial intermediary), i.e. ERDF amounts previously committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund (financial intermediary). If a part of the ERDF assistance has been withdrawn from the specific fund (financial intermediary), then the managing authority should report the net ERDF amount (ERDF amount paid –ERDF amount withdrawn).
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	ESF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary), should be indicated in this section.
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	0,00	ESF amounts of assistance effectively paid to the specific fund, means the ESF assistance committed in the funding agreement and paid-into the account of the specific fund. If part of ESF assistance has been withdrawn from the specific fund then the managing authority should report a net ESF amount (ESF amount paid –ESF amount withdrawn) in this section.
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund		
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	312 364,97	National private co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. National private co-financing means only this part of national private financing which is part of the OP resources [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation]. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.

III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	312 364,97	National private co-financing constituting part of the Operational Programme (only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation) committed to the specific fund in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	no	Titles and CCI numbers of other Operational Programme(s) contributing to the same specific fund should be reported in this section. If there are other OP(s) contributing to this specific fund select "yes" and enter the CCI numbers of other OPs in the comment box. 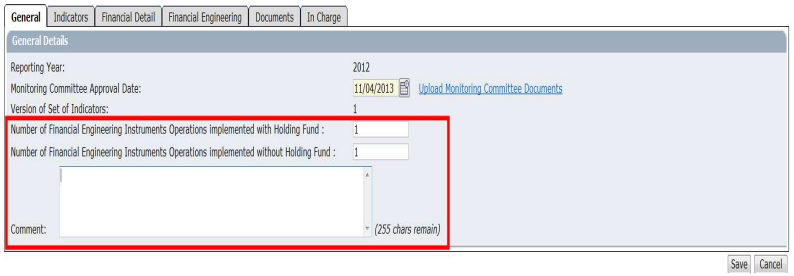
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	0,00	This section relates to funding paid to the specific fund which does not constitute part of the Operational Programme concerned. As the national/ regional authorities or any other body or investor may decide to provide additional funding to a specific fund, the optional section III.3 covers this possibility.
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	0,00	Total amount of management costs and fees paid from Operational Programme contributions to the specific fund at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees paid from other Operational Programmes contributing to the same specific fund should not be reported. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.
III.5	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)
III.5.1	Withdrawals of programme resources from FEIs (in EUR)	0,00	Total amount of programme resources which were paid to FEIs and then withdrawn from FEIs before closure.
III.5.2	Amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies	0,00	Total amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies kept in an escrow account and compliant with all conditions in section 3.6.3 of the closure guidelines.
III.5.3	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR):	242 146,03	Total amount of interest generated by payment from the programme to financial engineering instruments (FEI) according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines. This amount should be the sum of III.5.3.1 and III.5.3.2.
III.5.3.1	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	242 146,03	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.

III.5.3.2	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds, not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	0,00	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds, which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.
III.5.4	Value of legacy resources (residual funds and value of investments and participations recorded before the submission of closure documents) attributable to ERDF/ESF resources	980 179,28	Total amount of ERDF/ESF resources returned to the operation from investments undertaken by financial engineering instruments as defined in Article 44 or left over after all guarantees have been honoured. This amount should be the sum of: 1) gains that have been returned; PLUS 2) resources paid back to FI (and possibly already reused for new loans, or guarantees not called); PLUS 3) the value of resources at final recipient level which have yet to be paid back, which is the amount of potential legacy. Depending on the arrangements of winding up these amounts may be accrued on the level of specific fund or on the level of the managing authority. Double counting should be avoided. Examples: GUARANTEES: 1) guarantee fees; PLUS 2) the amount of guarantees, which have not been called and which have been released to the fund for further commitments; PLUS 3) amounts committed (set aside) as guarantees at closure and covering amounts of disbursed loans in respect of which the guarantees might have to be honoured. LOANS: 1) interest; PLUS 2) repaid loans; PLUS 3) outstanding loans; EQUITY: 1) the amount returned through dividends, PLUS 2) sale of shares to another investor and amounts received through liquidation; PLUS 3) book value of the equity investment in final recipients.
III.5.5	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement)	2019-01-22	Date of winding up of the specific fund.
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.1	**Operational Programme contributions paid to final recipients in loans**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of loan product (for example: loans for SMEs and microloans), we suggest to group them together in one section IV.1. Example: in 2008 managing authority signed with specific fund a funding agreement for two types of loan products: loans for SMEs and for microloans. For this case, section IV.1 should be completed only once: together for loans for SMEs and for microloans. If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of loan product, the entire section IV.1 should be repeated as many times as many funding agreements for different types of loan products have been signed. Example: in 2008 MA signed with specific fund (financial intermediary) a funding agreement for one type of loan product: for SMEs, and in 2009 with the same specific fund, a funding agreement for microloans. For this case, section IV.1 should be completed separately for loans for SMEs and for microloans.
IV.1.1	Name of loan product	text	Name of loan product supported with Operational Programme resources and offered by the specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of the loan product(s) should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different loan products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each specific loan product but one general description, for example: "Loans for SMEs and microenterprises".
IV.1.2*	Number of final recipients supported		It should be reminded that the number of final recipients supported reported in sections IV.1.2.1*-IV.1.2.4* can be equal or lower (but not higher) to the number of loan contract reported in section IV.1.3*.

IV.1.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.1.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.1.2.2.1.
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.1.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals who signed a contract for a loan product with the specific fund, and to whom the latter disbursed a loan (or part of a loan) until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.1.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with a loan. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, but are supported with loan.
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	Number of loan contracts that the specific fund signed with final recipients (including the contracts for loans for which no disbursement took place)
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Total value of loans in contracts signed with final recipients should be indicated. This amount should include Operational Programme contributions and other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of an Operational Programme.
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	number (amount in EUR)	Operational Programme contributions assistance (i.e. ERDF/ESF +national public and private co-financing) committed in signed loans should be reported in this section. If the loans were also financed from other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of the Operational Programme, those other resources should not be reported.
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing) should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and reinvested in final recipients should not be reported in this section.
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.1.5, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority a specific fund for the loan product.

IV.2	**Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees**		If the managing authority signed with the specific fund (financial intermediary) only one funding agreement for different types of guarantee product in relation to loans or to other risk-bearing instruments, we suggest to group them together in one section IV.2 If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of guarantee product, the entire section IV.2 should be repeated as many times as many funding agreements for different guarantee products have been signed.
IV.2.1	Name of guarantee product	guarantee	Name of guarantee product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of guarantee product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Guarantees for SMEs".
IV.2.2*	Number of final recipients supported	47	
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	0	Total number of large enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.2.2.2*	out of which SMEs	47	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were effectively (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.2.2.2.1.
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	27	Total number of micro-enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.2.2.3*	out of which individuals	0	Total number of individuals to whom the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.2.2.4*	out of which urban projects	0	Total number of urban projects to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	0	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period.
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed (in EUR)	1 249 459,90	The amounts to be reported in section IV.2.3 are the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantee contracts signed, irrespective whether the loan was disbursed or not to final recipient. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put aside) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid (in EUR)	1 249 459,90	The amounts to be reported in section IV.2.4 correspond to the part of the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantees contracts signed, but only for loans which were disbursed to final recipients by end of the reporting period; irrespective whether the guarantee was called or not. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put a side) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.

IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	937 094,93	The part of the Operational Programme contributions reported under IV.2.4 which was provided from Structural funds (ERDF and ESF).
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	47	Number of loans disbursed (fully or partially) until the end of the reporting period, for which the guarantees supported from the Operational Programme contributions have been committed.
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	2 594 003,70	Total amount of loans which were guaranteed with Operational Programme resources and were actually disbursed to final recipients (paid into accounts of final recipients).
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	2009-12-10	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the guarantee product.
IV.3	**Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of equity/venture capital product, we suggest to group them together in one section IV.3. If the managing authority signed with the same specific fund (= financial intermediary) a separate funding agreement for each type of equity/venture capital product, the entire section IV.3 should be repeated as many times as many funding agreements for different equity/venture capital products have been signed. Quasi-equity products should be reported like equity/venture capital.
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	Name of equity/venture capital product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of the equity product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Venture capital investments".
IV.3.2*	Number of final recipients supported		
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood an enterprise with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises (SMEs) which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.3.2.2.1.
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment (or a part of it) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with equity/venture capital product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, supported by investment(s) from the specific fund (financial intermediary) by end of the reporting period.

IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture	number	Number of investments made in final recipients by end of the reporting period
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing), paid to final recipients. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. Resources returned from investments in final recipients and reinvested in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions and should not be reported in this section.
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.3.4, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for the venture capital/equity product.
IV.4	**Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products**		"Other financial product" means the products other than those covered by the provisions for sections IV.1.1, IV.2.1, IV.3.1 of this template, like guarantee fee subsidies, interest rate subsidies and other products in line with section 4.3 of the Guidance Note on Financial Engineering Instruments (COCOF-10-0014-05 of 08/02/2011). In case when the MA signed only one funding agreement for several types of other financial products with a specific fund, we suggest to report them all together only once in section IV.4. If the MA signed with the same specific fund (financial intermediary) separate funding agreements for each type of other financial product, the entire section IV.4 should be repeated as many times as many funding agreements for different other financial products were signed.
IV.4.1	Name of other financial product	text	Name of other financial product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients or for the benefit of final recipients. The name of the other product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager.
IV.4.2*	Number of final recipients supported		
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises supported with the other financial product. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) supported with the other financial product. Definition of a "SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.4.2.2.1.
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises, as a part of SMEs, supported with other financial product. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals supported with other financial product. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with the other financial product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.

IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but which are supported with the other financial product.
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing, paid to final recipients or paid for the benefit of final recipients (in a case when the subsidy is paid directly to the financial intermediary), should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients or to the benefit of final recipients, until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and either reinvested in final recipients or paid to final recipients or for the benefit of final recipients) should not be reported in this section.
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates to the Structural Funds (ERDF and ESF) part of the amount reported in section IV.4.3, which was paid to final recipients or for the benefit of final recipients until the end of the reporting period.
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	Total number of the other financial products provided to final recipients.
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the other product.
IV.5	**Indicators**		
IV.5.1*	Number of jobs created	0,00	**For FEIs under the ERDF OPs:** Core indicator n°1 for ERDF and CF at OP level (definition: gross direct jobs created, full time equivalents, source: "Working Document No. 7. Indicative Guidelines on evaluation methods: Reporting on core indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund" (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd7_indicators_en.pdf). **For FEIs under the ESF OPs:** Given the specificity of FEI operations under the ESF Operational Programmes, we suggest MAs to provide, if possible, information on number of participants in operations (in accordance with Annex XXIII of the Implementing Regulation 1828/2006). This information should be provided cumulatively from the year when operation was set-up until the end of the reporting period. This information could be filled in the 'comment' box. Consequently, an appropriate comment i.e. 'not applicable' should be filled in Section IV.5.1 for ESF programmes.
IV.5.2*	Total amount of other contributions, outside ERDF or ESF mobilised at the level of final recipients (in EUR)	-	Amount of public and private contributions outside of the ERDF and ESF paid to final recipients. These amounts should include: • national and private co-financing of the operational programme, • non-programme resources associated and combined with ERDF and ESF loans, equity, guarantees, which were contributed to the holding fund and the specific fund as well as resources invested directly into final recipients, such as co-investment or other loans mobilised by the financial instrument at the level of final recipients. The amount will be used for the calculation of the achieved leverage of the instrument.

Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych (Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiebiorczości) - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Version of : 05/12/2016 (adjustment of the instructions highlighted in colours)

Template 2: Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund (sections marked with "*" are optional)

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information/ data	Instruction
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections II.1 – II.6 relate to a specific fund and should be repeated accordingly for each specific fund implemented without a holding fund.
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości Słupsk	Official name of the specific fund implemented without a holding fund: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A., Liège).
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	a	Selection of one option allowed.
	(b) urban development funds		
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients		
II.3.1	equity	loan	Selection of min.1 and max. 4 options allowed.
II.3.2	loan		
II.3.3	guarantee		
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)		
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości Słupsk	Official name of specific fund manager: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A.,Liège).
	Legal status of the financial engineering instruments		

II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders separate block of finance within a financial institution	separate block of finance within a financial institution	Selection of one option allowed.
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	08.12.2009	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund.
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections III.2 - III. 4 relate to the contributions paid by the MA to the specific fund.
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund		
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	2 075 157,32	ERDF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary).
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	2 075 157,32	ERDF amounts of assistance effectively paid to the specific fund (financial intermediary), i.e. ERDF amounts previously committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund (financial intermediary). If a part of the ERDF assistance has been withdrawn from the specific fund (financial intermediary), then the managing authority should report the net ERDF amount (ERDF amount paid –ERDF amount withdrawn).
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	ESF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary), should be indicated in this section.
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	0,00	ESF amounts of assistance effectively paid to the specific fund, means the ESF assistance committed in the funding agreement and paid-into the account of the specific fund. If part of ESF assistance has been withdrawn from the specific fund then the managing authority should report a net ESF amount (ESF amount paid –ESF amount withdrawn) in this section.
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund		
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	691 719,11	National private co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. National private co-financing means only this part of national private financing which is part of the OP resources [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation]. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.

III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	691 719,11	National private co-financing constituting part of the Operational Programme (only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation) committed to the specific fund in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	no	Titles and CCI numbers of other Operational Programme(s) contributing to the same specific fund should be reported in this section. If there are other OP(s) contributing to this specific fund select "yes" and enter the CCI numbers of other OPs in the comment box. 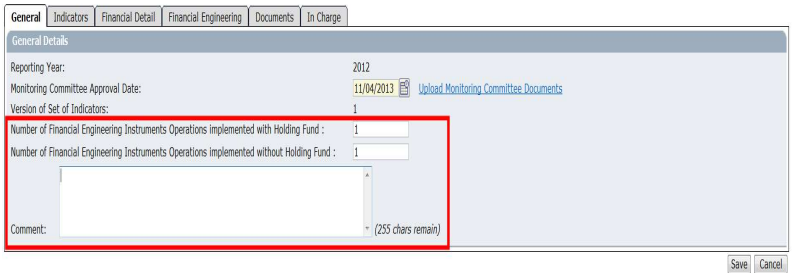
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	0,00	This section relates to funding paid to the specific fund which does not constitute part of the Operational Programme concerned. As the national/ regional authorities or any other body or investor may decide to provide additional funding to a specific fund, the optional section III.3 covers this possibility.
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	0,00	Total amount of management costs and fees paid from Operational Programme contributions to the specific fund at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees paid from other Operational Programmes contributing to the same specific fund should not be reported. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.
III.5	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)
III.5.1	Withdrawals of programme resources from FEIs (in EUR)	0,00	Total amount of programme resources which were paid to FEIs and then withdrawn from FEIs before closure.
III.5.2	Amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies	0,00	Total amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies kept in an escrow account and compliant with all conditions in section 3.6.3 of the closure guidelines.
III.5.3	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR):	134 355,95	Total amount of interest generated by payment from the programme to financial engineering instruments (FEI) according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines. This amount should be the sum of III.5.3.1 and III.5.3.2.
III.5.3.1	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	134 355,95	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.

III.5.3.2	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds, not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	0,00	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds, which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.
III.5.4	Value of legacy resources (residual funds and value of investments and participations recorded before the submission of closure documents) attributable to ERDF/ESF resources	2 523 708,71	Total amount of ERDF/ESF resources returned to the operation from investments undertaken by financial engineering instruments as defined in Article 44 or left over after all guarantees have been honoured. This amount should be the sum of: 1) gains that have been returned; PLUS 2) resources paid back to FI (and possibly already reused for new loans, or guarantees not called); PLUS 3) the value of resources at final recipient level which have yet to be paid back, which is the amount of potential legacy. Depending on the arrangements of winding up these amounts may be accrued on the level of specific fund or on the level of the managing authority. Double counting should be avoided. Examples: GUARANTEES: 1) guarantee fees; PLUS 2) the amount of guarantees, which have not been called and which have been released to the fund for further commitments; PLUS 3) amounts committed (set aside) as guarantees at closure and covering amounts of disbursed loans in respect of which the guarantees might have to be honoured. LOANS: 1) interest; PLUS 2) repaid loans; PLUS 3) outstanding loans; EQUITY: 1) the amount returned through dividends, PLUS 2) sale of shares to another investor and amounts received through liquidation; PLUS 3) book value of the equity investment in final recipients.
III.5.5	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement)	2020-12-30	Date of winding up of the specific fund.
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.1	**Operational Programme contributions paid to final recipients in loans**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of loan product (for example: loans for SMEs and microloans), we suggest to group them together in one section IV.1. Example: in 2008 managing authority signed with specific fund a funding agreement for two types of loan products: loans for SMEs and for microloans. For this case, section IV.1 should be completed only once: together for loans for SMEs and for microloans. If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of loan product, the entire section IV.1 should be repeated as many times as many funding agreements for different types of loan products have been signed. Example: in 2008 MA signed with specific fund (financial intermediary) a funding agreement for one type of loan product: for SMEs, and in 2009 with the same specific fund, a funding agreement for microloans. For this case, section IV.1 should be completed separately for loans for SMEs and for microloans.
IV.1.1	Name of loan product	loan	Name of loan product supported with Operational Programme resources and offered by the specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of the loan product(s) should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different loan products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each specific loan product but one general description, for example: "Loans for SMEs and microenterprises".
IV.1.2*	Number of final recipients supported	203	It should be reminded that the number of final recipients supported reported in sections IV.1.2.1*-IV.1.2.4* can be equal or lower (but not higher) to the number of loan contract reported in section IV.1.3*.

IV.1.2.1*	out of which large enterprises	0	Total number of large enterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.1.2.2*	out of which SMEs	203	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.1.2.2.1.
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	194	Total number of microenterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.1.2.3*	out of which individuals	0	Total number of individuals who signed a contract for a loan product with the specific fund, and to whom the latter disbursed a loan (or part of a loan) until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.1.2.4*	out of which urban projects	0	Total number of urban projects supported with a loan. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	0	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, but are supported with loan.
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	203	Number of loan contracts that the specific fund signed with final recipients (including the contracts for loans for which no disbursement took place)
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	2 766 876,43	Total value of loans in contracts signed with final recipients should be indicated. This amount should include Operational Programme contributions and other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of an Operational Programme.
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	2 766 876,43	Operational Programme contributions assistance (i.e. ERDF/ESF +national public and private co-financing) committed in signed loans should be reported in this section. If the loans were also financed from other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of the Operational Programme, those other resources should not be reported.
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	2 766 876,43	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing) should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and reinvested in final recipients should not be reported in this section.
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	2 075 157,32	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.1.5, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	08.12.2009	Date of signature of funding agreement between a managing authority a specific fund for the loan product.

IV.2	**Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees**		If the managing authority signed with the specific fund (financial intermediary) only one funding agreement for different types of guarantee product in relation to loans or to other risk-bearing instruments, we suggest to group them together in one section IV.2 If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of guarantee product, the entire section IV.2 should be repeated as many times as many funding agreements for different guarantee products have been signed.
IV.2.1	Name of guarantee product	text	Name of guarantee product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of guarantee product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Guarantees for SMEs".
IV.2.2*	Number of final recipients supported		
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were effectively (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.2.2.2.1.
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals to whom the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period.
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.3 are the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantee contracts signed, irrespective whether the loan was disbursed or not to final recipient. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put aside) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.4 correspond to the part of the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantees contracts signed, but only for loans which were disbursed to final recipients by end of the reporting period; irrespective whether the guarantee was called or not. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put a side) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.

IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	The part of the Operational Programme contributions reported under IV.2.4 which was provided from Structural funds (ERDF and ESF).
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	Number of loans disbursed (fully or partially) until the end of the reporting period, for which the guarantees supported from the Operational Programme contributions have been committed.
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	Total amount of loans which were guaranteed with Operational Programme resources and were actually disbursed to final recipients (paid into accounts of final recipients).
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the guarantee product.
IV.3	**Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of equity/venture capital product, we suggest to group them together in one section IV.3. If the managing authority signed with the same specific fund (= financial intermediary) a separate funding agreement for each type of equity/venture capital product, the entire section IV.3 should be repeated as many times as many funding agreements for different equity/venture capital products have been signed. Quasi-equity products should be reported like equity/venture capital.
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	Name of equity/venture capital product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of the equity product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Venture capital investments".
IV.3.2*	Number of final recipients supported		
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood an enterprise with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises (SMEs) which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.3.2.2.1.
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment (or a part of it) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with equity/venture capital product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, supported by investment(s) from the specific fund (financial intermediary) by end of the reporting period.

IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture	number	Number of investments made in final recipients by end of the reporting period
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing), paid to final recipients. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. Resources returned from investments in final recipients and reinvested in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions and should not be reported in this section.
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.3.4, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for the venture capital/equity product.
IV.4	**Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products**		"Other financial product" means the products other than those covered by the provisions for sections IV.1.1, IV.2.1, IV.3.1 of this template, like guarantee fee subsidies, interest rate subsidies and other products in line with section 4.3 of the Guidance Note on Financial Engineering Instruments (COCOF-10-0014-05 of 08/02/2011). In case when the MA signed only one funding agreement for several types of other financial products with a specific fund, we suggest to report them all together only once in section IV.4. If the MA signed with the same specific fund (financial intermediary) separate funding agreements for each type of other financial product, the entire section IV.4 should be repeated as many times as many funding agreements for different other financial products were signed.
IV.4.1	Name of other financial product	text	Name of other financial product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients or for the benefit of final recipients. The name of the other product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager.
IV.4.2*	Number of final recipients supported		
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises supported with the other financial product. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) supported with the other financial product. Definition of a "SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.4.2.2.1.
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises, as a part of SMEs, supported with other financial product. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals supported with other financial product. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with the other financial product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.

IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but which are supported with the other financial product.
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing, paid to final recipients or paid for the benefit of final recipients (in a case when the subsidy is paid directly to the financial intermediary), should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients or to the benefit of final recipients, until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and either reinvested in final recipients or paid to final recipients or for the benefit of final recipients) should not be reported in this section.
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates to the Structural Funds (ERDF and ESF) part of the amount reported in section IV.4.3, which was paid to final recipients or for the benefit of final recipients until the end of the reporting period.
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	Total number of the other financial products provided to final recipients.
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the other product.
IV.5	**Indicators**		
IV.5.1*	Number of jobs created	0,00	**For FEIs under the ERDF OPs:** Core indicator n°1 for ERDF and CF at OP level (definition: gross direct jobs created, full time equivalents, source: "Working Document No. 7. Indicative Guidelines on evaluation methods: Reporting on core indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund" (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd7_indicators_en.pdf). **For FEIs under the ESF OPs:** Given the specificity of FEI operations under the ESF Operational Programmes, we suggest MAs to provide, if possible, information on number of participants in operations (in accordance with Annex XXIII of the Implementing Regulation 1828/2006). This information should be provided cumulatively from the year when operation was set-up until the end of the reporting period. This information could be filled in the 'comment' box. Consequently, an appropriate comment i.e. 'not applicable' should be filled in Section IV.5.1 for ESF programmes.
IV.5.2*	Total amount of other contributions, outside ERDF or ESF mobilised at the level of final recipients (in EUR)	-	Amount of public and private contributions outside of the ERDF and ESF paid to final recipients. These amounts should include: • national and private co-financing of the operational programme, • non-programme resources associated and combined with ERDF and ESF loans, equity, guarantees, which were contributed to the holding fund and the specific fund as well as resources invested directly into final recipients, such as co-investment or other loans mobilised by the financial instrument at the level of final recipients. The amount will be used for the calculation of the achieved leverage of the instrument.

Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych (Pomorski Fundusz Pożyczkowy) - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Version of : 05/12/2016 (adjustment of the instructions highlighted in colours)

Template 2: Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund (sections marked with "*" are optional)

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information/ data	Instruction
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections II.1 – II.6 relate to a specific fund and should be repeated accordingly for each specific fund implemented without a holding fund.
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	Pomorski Fundusz Pożyczkowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Gdańsk	Official name of the specific fund implemented without a holding fund: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A., Liège).
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	a	Selection of one option allowed.
	(b) urban development funds		
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients		
II.3.1	equity	loan	Selection of min.1 and max. 4 options allowed.
II.3.2	loan		
II.3.3	guarantee		
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)		
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	Pomorski Fundusz Pożyczkowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Gdańsk	Official name of specific fund manager: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A.,Liège).
	Legal status of the financial engineering instruments		

II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders separate block of finance within a financial institution	separate block of finance within a financial institution	Selection of one option allowed.
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	2015-12-15	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund.
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections III.2 - III. 4 relate to the contributions paid by the MA to the specific fund.
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund		
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	3 437 922,58	ERDF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary).
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	3 437 922,58	ERDF amounts of assistance effectively paid to the specific fund (financial intermediary), i.e. ERDF amounts previously committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund (financial intermediary). If a part of the ERDF assistance has been withdrawn from the specific fund (financial intermediary), then the managing authority should report the net ERDF amount (ERDF amount paid –ERDF amount withdrawn).
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	ESF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary), should be indicated in this section.
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	0,00	ESF amounts of assistance effectively paid to the specific fund, means the ESF assistance committed in the funding agreement and paid-into the account of the specific fund. If part of ESF assistance has been withdrawn from the specific fund then the managing authority should report a net ESF amount (ESF amount paid –ESF amount withdrawn) in this section.
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund		
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National private co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. National private co-financing means only this part of national private financing which is part of the OP resources [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation]. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.

III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National private co-financing constituting part of the Operational Programme (only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation) committed to the specific fund in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	no	Titles and CCI numbers of other Operational Programme(s) contributing to the same specific fund should be reported in this section. If there are other OP(s) contributing to this specific fund select "yes" and enter the CCI numbers of other OPs in the comment box. 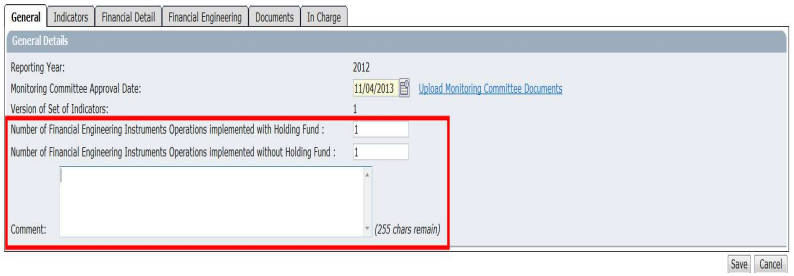
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	0,00	This section relates to funding paid to the specific fund which does not constitute part of the Operational Programme concerned. As the national/ regional authorities or any other body or investor may decide to provide additional funding to a specific fund, the optional section III.3 covers this possibility.
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	0,00	Total amount of management costs and fees paid from Operational Programme contributions to the specific fund at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees paid from other Operational Programmes contributing to the same specific fund should not be reported. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.
III.5	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)
III.5.1	Withdrawals of programme resources from FEIs (in EUR)	0,00	Total amount of programme resources which were paid to FEIs and then withdrawn from FEIs before closure.
III.5.2	Amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies	0,00	Total amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies kept in an escrow account and compliant with all conditions in section 3.6.3 of the closure guidelines.
III.5.3	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR):	26 723,18	Total amount of interest generated by payment from the programme to financial engineering instruments (FEI) according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines. This amount should be the sum of III.5.3.1 and III.5.3.2.
III.5.3.1	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	26 723,18	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.

III.5.3.2	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds, not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	0,00	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds, which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.
III.5.4	Value of legacy resources (residual funds and value of investments and participations recorded before the submission of closure documents) attributable to ERDF/ESF resources	3 410 639,78	Total amount of ERDF/ESF resources returned to the operation from investments undertaken by financial engineering instruments as defined in Article 44 or left over after all guarantees have been honoured. This amount should be the sum of: 1) gains that have been returned; PLUS 2) resources paid back to FI (and possibly already reused for new loans, or guarantees not called); PLUS 3) the value of resources at final recipient level which have yet to be paid back, which is the amount of potential legacy. Depending on the arrangements of winding up these amounts may be accrued on the level of specific fund or on the level of the managing authority. Double counting should be avoided. Examples: GUARANTEES: 1) guarantee fees; PLUS 2) the amount of guarantees, which have not been called and which have been released to the fund for further commitments; PLUS 3) amounts committed (set aside) as guarantees at closure and covering amounts of disbursed loans in respect of which the guarantees might have to be honoured. LOANS: 1) interest; PLUS 2) repaid loans; PLUS 3) outstanding loans; EQUITY: 1) the amount returned through dividends, PLUS 2) sale of shares to another investor and amounts received through liquidation; PLUS 3) book value of the equity investment in final recipients.
III.5.5	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement)	2019-09-30	Date of winding up of the specific fund.
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.1	**Operational Programme contributions paid to final recipients in loans**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of loan product (for example: loans for SMEs and microloans), we suggest to group them together in one section IV.1. Example: in 2008 managing authority signed with specific fund a funding agreement for two types of loan products: loans for SMEs and for microloans. For this case, section IV.1 should be completed only once: together for loans for SMEs and for microloans. If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of loan product, the entire section IV.1 should be repeated as many times as many funding agreements for different types of loan products have been signed. Example: in 2008 MA signed with specific fund (financial intermediary) a funding agreement for one type of loan product: for SMEs, and in 2009 with the same specific fund, a funding agreement for microloans. For this case, section IV.1 should be completed separately for loans for SMEs and for microloans.
IV.1.1	Name of loan product	loan	Name of loan product supported with Operational Programme resources and offered by the specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of the loan product(s) should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different loan products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each specific loan product but one general description, for example: "Loans for SMEs and microenterprises".
IV.1.2*	Number of final recipients supported	213	It should be reminded that the number of final recipients supported reported in sections IV.1.2.1*-IV.1.2.4* can be equal or lower (but not higher) to the number of loan contract reported in section IV.1.3*.

IV.1.2.1*	out of which large enterprises	0	Total number of large enterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.1.2.2*	out of which SMEs	213	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.1.2.2.1.
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	188	Total number of microenterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.1.2.3*	out of which individuals	0	Total number of individuals who signed a contract for a loan product with the specific fund, and to whom the latter disbursed a loan (or part of a loan) until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.1.2.4*	out of which urban projects	0	Total number of urban projects supported with a loan. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	0	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, but are supported with loan.
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	213	Number of loan contracts that the specific fund signed with final recipients (including the contracts for loans for which no disbursement took place)
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	3 437 922,58	Total value of loans in contracts signed with final recipients should be indicated. This amount should include Operational Programme contributions and other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of an Operational Programme.
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	3 437 922,58	Operational Programme contributions assistance (i.e. ERDF/ESF +national public and private co-financing) committed in signed loans should be reported in this section. If the loans were also financed from other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of the Operational Programme, those other resources should not be reported.
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	3 437 922,58	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing) should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and reinvested in final recipients should not be reported in this section.
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	3 437 922,58	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.1.5, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	2015-12-15	Date of signature of funding agreement between a managing authority a specific fund for the loan product.

IV.2	**Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees**		If the managing authority signed with the specific fund (financial intermediary) only one funding agreement for different types of guarantee product in relation to loans or to other risk-bearing instruments, we suggest to group them together in one section IV.2 If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of guarantee product, the entire section IV.2 should be repeated as many times as many funding agreements for different guarantee products have been signed.
IV.2.1	Name of guarantee product	text	Name of guarantee product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of guarantee product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Guarantees for SMEs".
IV.2.2*	Number of final recipients supported		
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were effectively (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.2.2.2.1.
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals to whom the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period.
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.3 are the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantee contracts signed, irrespective whether the loan was disbursed or not to final recipient. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put aside) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.4 correspond to the part of the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantees contracts signed, but only for loans which were disbursed to final recipients by end of the reporting period; irrespective whether the guarantee was called or not. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put a side) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.

IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	The part of the Operational Programme contributions reported under IV.2.4 which was provided from Structural funds (ERDF and ESF).
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	Number of loans disbursed (fully or partially) until the end of the reporting period, for which the guarantees supported from the Operational Programme contributions have been committed.
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	Total amount of loans which were guaranteed with Operational Programme resources and were actually disbursed to final recipients (paid into accounts of final recipients).
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the guarantee product.
IV.3	**Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of equity/venture capital product, we suggest to group them together in one section IV.3. If the managing authority signed with the same specific fund (= financial intermediary) a separate funding agreement for each type of equity/venture capital product, the entire section IV.3 should be repeated as many times as many funding agreements for different equity/venture capital products have been signed. Quasi-equity products should be reported like equity/venture capital.
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	Name of equity/venture capital product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of the equity product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Venture capital investments".
IV.3.2*	Number of final recipients supported		
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood an enterprise with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises (SMEs) which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.3.2.2.1.
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment (or a part of it) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with equity/venture capital product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, supported by investment(s) from the specific fund (financial intermediary) by end of the reporting period.

IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture	number	Number of investments made in final recipients by end of the reporting period
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing), paid to final recipients. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. Resources returned from investments in final recipients and reinvested in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions and should not be reported in this section.
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.3.4, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for the venture capital/equity product.
IV.4	**Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products**		"Other financial product" means the products other than those covered by the provisions for sections IV.1.1, IV.2.1, IV.3.1 of this template, like guarantee fee subsidies, interest rate subsidies and other products in line with section 4.3 of the Guidance Note on Financial Engineering Instruments (COCOF-10-0014-05 of 08/02/2011). In case when the MA signed only one funding agreement for several types of other financial products with a specific fund, we suggest to report them all together only once in section IV.4. If the MA signed with the same specific fund (financial intermediary) separate funding agreements for each type of other financial product, the entire section IV.4 should be repeated as many times as many funding agreements for different other financial products were signed.
IV.4.1	Name of other financial product	text	Name of other financial product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients or for the benefit of final recipients. The name of the other product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager.
IV.4.2*	Number of final recipients supported		
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises supported with the other financial product. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) supported with the other financial product. Definition of a "SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.4.2.2.1.
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises, as a part of SMEs, supported with other financial product. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals supported with other financial product. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with the other financial product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.

IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but which are supported with the other financial product.
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing, paid to final recipients or paid for the benefit of final recipients (in a case when the subsidy is paid directly to the financial intermediary), should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients or to the benefit of final recipients, until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and either reinvested in final recipients or paid to final recipients or for the benefit of final recipients) should not be reported in this section.
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates to the Structural Funds (ERDF and ESF) part of the amount reported in section IV.4.3, which was paid to final recipients or for the benefit of final recipients until the end of the reporting period.
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	Total number of the other financial products provided to final recipients.
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the other product.
IV.5	**Indicators**		
IV.5.1*	Number of jobs created	0,00	**For FEIs under the ERDF OPs:** Core indicator n°1 for ERDF and CF at OP level (definition: gross direct jobs created, full time equivalents, source: "Working Document No. 7. Indicative Guidelines on evaluation methods: Reporting on core indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund" (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd7_indicators_en.pdf). **For FEIs under the ESF OPs:** Given the specificity of FEI operations under the ESF Operational Programmes, we suggest MAs to provide, if possible, information on number of participants in operations (in accordance with Annex XXIII of the Implementing Regulation 1828/2006). This information should be provided cumulatively from the year when operation was set-up until the end of the reporting period. This information could be filled in the 'comment' box. Consequently, an appropriate comment i.e. 'not applicable' should be filled in Section IV.5.1 for ESF programmes.
IV.5.2*	Total amount of other contributions, outside ERDF or ESF mobilised at the level of final recipients (in EUR)	-	Amount of public and private contributions outside of the ERDF and ESF paid to final recipients. These amounts should include: • national and private co-financing of the operational programme, • non-programme resources associated and combined with ERDF and ESF loans, equity, guarantees, which were contributed to the holding fund and the specific fund as well as resources invested directly into final recipients, such as co-investment or other loans mobilised by the financial instrument at the level of final recipients. The amount will be used for the calculation of the achieved leverage of the instrument.

Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych (Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne) - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Version of : 05/12/2016 (adjustment of the instructions highlighted in colours)

Template 2: Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund (sections marked with "*" are optional)

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information/ data	Instruction
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections II.1 – II.6 relate to a specific fund and should be repeated accordingly for each specific fund implemented without a holding fund.
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne Spółka Akcyjna Dzierzgoń	Official name of the specific fund implemented without a holding fund: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A., Liège).
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	a	Selection of one option allowed.
	(b) urban development funds		
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients		
II.3.1	equity	loan	Selection of min.1 and max. 4 options allowed.
II.3.2	loan		
II.3.3	guarantee		
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)		
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne Spółka Akcyjna Dzierzgoń	Official name of specific fund manager: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A.,Liège).
	Legal status of the financial engineering instruments		

II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders separate block of finance within a financial institution	separate block of finance within a financial institution	Selection of one option allowed.
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	2015-12-15	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund.
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections III.2 - III. 4 relate to the contributions paid by the MA to the specific fund.
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund		
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	1 833 558,71	ERDF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary).
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	1 833 558,71	ERDF amounts of assistance effectively paid to the specific fund (financial intermediary), i.e. ERDF amounts previously committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund (financial intermediary). If a part of the ERDF assistance has been withdrawn from the specific fund (financial intermediary), then the managing authority should report the net ERDF amount (ERDF amount paid –ERDF amount withdrawn).
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	ESF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary), should be indicated in this section.
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	0,00	ESF amounts of assistance effectively paid to the specific fund, means the ESF assistance committed in the funding agreement and paid-into the account of the specific fund. If part of ESF assistance has been withdrawn from the specific fund then the managing authority should report a net ESF amount (ESF amount paid –ESF amount withdrawn) in this section.
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund		
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National private co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. National private co-financing means only this part of national private financing which is part of the OP resources [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation]. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.

III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National private co-financing constituting part of the Operational Programme (only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation) committed to the specific fund in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	no	Titles and CCI numbers of other Operational Programme(s) contributing to the same specific fund should be reported in this section. If there are other OP(s) contributing to this specific fund select "yes" and enter the CCI numbers of other OPs in the comment box. 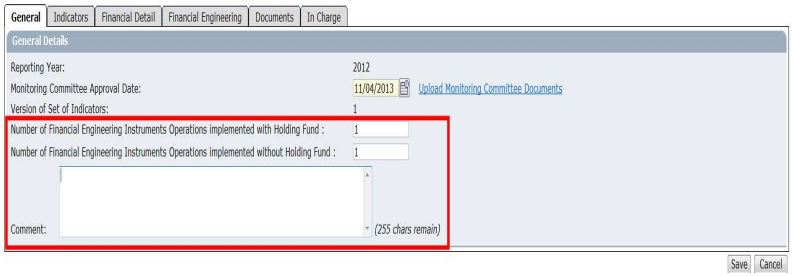
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	0,00	This section relates to funding paid to the specific fund which does not constitute part of the Operational Programme concerned. As the national/ regional authorities or any other body or investor may decide to provide additional funding to a specific fund, the optional section III.3 covers this possibility.
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	3 900,65	Total amount of management costs and fees paid from Operational Programme contributions to the specific fund at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees paid from other Operational Programmes contributing to the same specific fund should not be reported. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.
III.5	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)
III.5.1	Withdrawals of programme resources from FEIs (in EUR)	0,00	Total amount of programme resources which were paid to FEIs and then withdrawn from FEIs before closure.
III.5.2	Amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies	0,00	Total amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies kept in an escrow account and compliant with all conditions in section 3.6.3 of the closure guidelines.
III.5.3	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR):	5 696,33	Total amount of interest generated by payment from the programme to financial engineering instruments (FEI) according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines. This amount should be the sum of III.5.3.1 and III.5.3.2.
III.5.3.1	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	5 696,33	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.

III.5.3.2	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds, not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	0,00	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds, which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.
III.5.4	Value of legacy resources (residual funds and value of investments and participations recorded before the submission of closure documents) attributable to ERDF/ESF resources	1 807 184,04	Total amount of ERDF/ESF resources returned to the operation from investments undertaken by financial engineering instruments as defined in Article 44 or left over after all guarantees have been honoured. This amount should be the sum of: 1) gains that have been returned; PLUS 2) resources paid back to FI (and possibly already reused for new loans, or guarantees not called); PLUS 3) the value of resources at final recipient level which have yet to be paid back, which is the amount of potential legacy. Depending on the arrangements of winding up these amounts may be accrued on the level of specific fund or on the level of the managing authority. Double counting should be avoided. Examples: GUARANTEES: 1) guarantee fees; PLUS 2) the amount of guarantees, which have not been called and which have been released to the fund for further commitments; PLUS 3) amounts committed (set aside) as guarantees at closure and covering amounts of disbursed loans in respect of which the guarantees might have to be honoured. LOANS: 1) interest; PLUS 2) repaid loans; PLUS 3) outstanding loans; EQUITY: 1) the amount returned through dividends, PLUS 2) sale of shares to another investor and amounts received through liquidation; PLUS 3) book value of the equity investment in final recipients.
III.5.5	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement)	2019-08-16	Date of winding up of the specific fund.
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.1	**Operational Programme contributions paid to final recipients in loans**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of loan product (for example: loans for SMEs and microloans), we suggest to group them together in one section IV.1. Example: in 2008 managing authority signed with specific fund a funding agreement for two types of loan products: loans for SMEs and for microloans. For this case, section IV.1 should be completed only once: together for loans for SMEs and for microloans. If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of loan product, the entire section IV.1 should be repeated as many times as many funding agreements for different types of loan products have been signed. Example: in 2008 MA signed with specific fund (financial intermediary) a funding agreement for one type of loan product: for SMEs, and in 2009 with the same specific fund, a funding agreement for microloans. For this case, section IV.1 should be completed separately for loans for SMEs and for microloans.
IV.1.1	Name of loan product	loan	Name of loan product supported with Operational Programme resources and offered by the specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of the loan product(s) should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different loan products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each specific loan product but one general description, for example: "Loans for SMEs and microenterprises".
IV.1.2*	Number of final recipients supported	84	It should be reminded that the number of final recipients supported reported in sections IV.1.2.1*-IV.1.2.4* can be equal or lower (but not higher) to the number of loan contract reported in section IV.1.3*.

IV.1.2.1*	out of which large enterprises	0	Total number of large enterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.1.2.2*	out of which SMEs	84	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.1.2.2.1.
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	57	Total number of microenterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.1.2.3*	out of which individuals	0	Total number of individuals who signed a contract for a loan product with the specific fund, and to whom the latter disbursed a loan (or part of a loan) until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.1.2.4*	out of which urban projects	0	Total number of urban projects supported with a loan. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	0	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, but are supported with loan.
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	84	Number of loan contracts that the specific fund signed with final recipients (including the contracts for loans for which no disbursement took place)
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	1 829 658,06	Total value of loans in contracts signed with final recipients should be indicated. This amount should include Operational Programme contributions and other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of an Operational Programme.
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	1 829 658,06	Operational Programme contributions assistance (i.e. ERDF/ESF +national public and private co-financing) committed in signed loans should be reported in this section. If the loans were also financed from other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of the Operational Programme, those other resources should not be reported.
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	1 829 658,06	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing) should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and reinvested in final recipients should not be reported in this section.
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	1 829 658,06	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.1.5, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	2015-12-15	Date of signature of funding agreement between a managing authority a specific fund for the loan product.

IV.2	**Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees**		If the managing authority signed with the specific fund (financial intermediary) only one funding agreement for different types of guarantee product in relation to loans or to other risk-bearing instruments, we suggest to group them together in one section IV.2 If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of guarantee product, the entire section IV.2 should be repeated as many times as many funding agreements for different guarantee products have been signed.
IV.2.1	Name of guarantee product	text	Name of guarantee product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of guarantee product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Guarantees for SMEs".
IV.2.2*	Number of final recipients supported		
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were effectively (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.2.2.2.1.
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals to whom the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period.
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.3 are the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantee contracts signed, irrespective whether the loan was disbursed or not to final recipient. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put aside) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.4 correspond to the part of the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantees contracts signed, but only for loans which were disbursed to final recipients by end of the reporting period; irrespective whether the guarantee was called or not. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put a side) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.

IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	The part of the Operational Programme contributions reported under IV.2.4 which was provided from Structural funds (ERDF and ESF).
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	Number of loans disbursed (fully or partially) until the end of the reporting period, for which the guarantees supported from the Operational Programme contributions have been committed.
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	Total amount of loans which were guaranteed with Operational Programme resources and were actually disbursed to final recipients (paid into accounts of final recipients).
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the guarantee product.
IV.3	**Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of equity/venture capital product, we suggest to group them together in one section IV.3. If the managing authority signed with the same specific fund (= financial intermediary) a separate funding agreement for each type of equity/venture capital product, the entire section IV.3 should be repeated as many times as many funding agreements for different equity/venture capital products have been signed. Quasi-equity products should be reported like equity/venture capital.
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	Name of equity/venture capital product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of the equity product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Venture capital investments".
IV.3.2*	Number of final recipients supported		
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood an enterprise with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises (SMEs) which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.3.2.2.1.
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment (or a part of it) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with equity/venture capital product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, supported by investment(s) from the specific fund (financial intermediary) by end of the reporting period.

IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture	number	Number of investments made in final recipients by end of the reporting period
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing), paid to final recipients. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. Resources returned from investments in final recipients and reinvested in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions and should not be reported in this section.
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.3.4, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for the venture capital/equity product.
IV.4	**Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products**		"Other financial product" means the products other than those covered by the provisions for sections IV.1.1, IV.2.1, IV.3.1 of this template, like guarantee fee subsidies, interest rate subsidies and other products in line with section 4.3 of the Guidance Note on Financial Engineering Instruments (COCOF-10-0014-05 of 08/02/2011). In case when the MA signed only one funding agreement for several types of other financial products with a specific fund, we suggest to report them all together only once in section IV.4. If the MA signed with the same specific fund (financial intermediary) separate funding agreements for each type of other financial product, the entire section IV.4 should be repeated as many times as many funding agreements for different other financial products were signed.
IV.4.1	Name of other financial product	text	Name of other financial product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients or for the benefit of final recipients. The name of the other product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager.
IV.4.2*	Number of final recipients supported		
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises supported with the other financial product. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) supported with the other financial product. Definition of a "SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.4.2.2.1.
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises, as a part of SMEs, supported with other financial product. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals supported with other financial product. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with the other financial product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.

IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but which are supported with the other financial product.
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing, paid to final recipients or paid for the benefit of final recipients (in a case when the subsidy is paid directly to the financial intermediary), should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients or to the benefit of final recipients, until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and either reinvested in final recipients or paid to final recipients or for the benefit of final recipients) should not be reported in this section.
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates to the Structural Funds (ERDF and ESF) part of the amount reported in section IV.4.3, which was paid to final recipients or for the benefit of final recipients until the end of the reporting period.
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	Total number of the other financial products provided to final recipients.
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the other product.
IV.5	**Indicators**		
IV.5.1*	Number of jobs created	0,00	**For FEIs under the ERDF OPs:** Core indicator n°1 for ERDF and CF at OP level (definition: gross direct jobs created, full time equivalents, source: "Working Document No. 7. Indicative Guidelines on evaluation methods: Reporting on core indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund" (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd7_indicators_en.pdf). **For FEIs under the ESF OPs:** Given the specificity of FEI operations under the ESF Operational Programmes, we suggest MAs to provide, if possible, information on number of participants in operations (in accordance with Annex XXIII of the Implementing Regulation 1828/2006). This information should be provided cumulatively from the year when operation was set-up until the end of the reporting period. This information could be filled in the 'comment' box. Consequently, an appropriate comment i.e. 'not applicable' should be filled in Section IV.5.1 for ESF programmes.
IV.5.2*	Total amount of other contributions, outside ERDF or ESF mobilised at the level of final recipients (in EUR)	-	Amount of public and private contributions outside of the ERDF and ESF paid to final recipients. These amounts should include: • national and private co-financing of the operational programme, • non-programme resources associated and combined with ERDF and ESF loans, equity, guarantees, which were contributed to the holding fund and the specific fund as well as resources invested directly into final recipients, such as co-investment or other loans mobilised by the financial instrument at the level of final recipients. The amount will be used for the calculation of the achieved leverage of the instrument.

Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych (Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiebiorczości) - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Version of : 05/12/2016 (adjustment of the instructions highlighted in colours)

Template 2: Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund (sections marked with "*" are optional)

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information/ data	Instruction
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections II.1 – II.6 relate to a specific fund and should be repeated accordingly for each specific fund implemented without a holding fund.
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych Spółka Akcyjna Warszawa	Official name of the specific fund implemented without a holding fund: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A., Liège).
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	a	Selection of one option allowed.
	(b) urban development funds		
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients		
II.3.1	equity	loan	Selection of min.1 and max. 4 options allowed.
II.3.2	loan		
II.3.3	guarantee		
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)		
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych Spółka Akcyjna Warszawa	Official name of specific fund manager: in English (if possible) or in national language; registered place of business: city name only (example: Loan fund of NOVALLIA S.A.,Liège).
	Legal status of the financial engineering instruments		

II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	separate block of finance within a financial institution	Selection of one option allowed.
	separate block of finance within a financial institution		
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	2015-12-15	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund.
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			Sections III.2 - III. 4 relate to the contributions paid by the MA to the specific fund.
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund		
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	2 291 948,39	ERDF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary).
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	2 291 948,39	ERDF amounts of assistance effectively paid to the specific fund (financial intermediary), i.e. ERDF amounts previously committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund (financial intermediary). If a part of the ERDF assistance has been withdrawn from the specific fund (financial intermediary), then the managing authority should report the net ERDF amount (ERDF amount paid –ERDF amount withdrawn).
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	ESF amounts as a part of the operational programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund (financial intermediary), should be indicated in this section.
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	0,00	ESF amounts of assistance effectively paid to the specific fund, means the ESF assistance committed in the funding agreement and paid-into the account of the specific fund. If part of ESF assistance has been withdrawn from the specific fund then the managing authority should report a net ESF amount (ESF amount paid –ESF amount withdrawn) in this section.
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund		
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National public co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national public financing which do not constitute a part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	0,00	National private co-financing constituting part of the Operational Programme committed in the funding agreement signed between a managing authority and a specific fund. National private co-financing means only this part of national private financing which is part of the OP resources [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation]. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.

III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	0,00	National private co-financing constituting part of the Operational Programme (only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation) committed to the specific fund in the funding agreement and paid into the account of the specific fund. Any other national private financing which do not constitute part of Operational Programme contributions should not be reported.
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	no	Titles and CCI numbers of other Operational Programme(s) contributing to the same specific fund should be reported in this section. If there are other OP(s) contributing to this specific fund select "yes" and enter the CCI numbers of other OPs in the comment box. 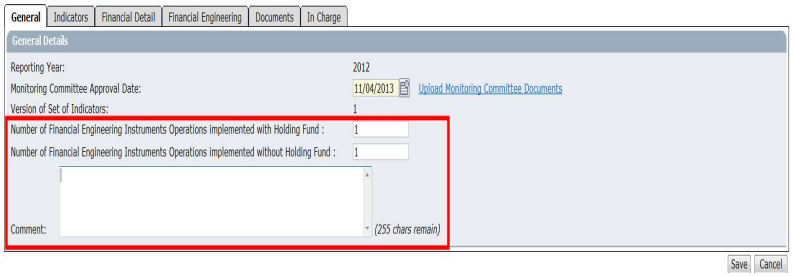
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	0,00	This section relates to funding paid to the specific fund which does not constitute part of the Operational Programme concerned. As the national/ regional authorities or any other body or investor may decide to provide additional funding to a specific fund, the optional section III.3 covers this possibility.
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	0,00	Total amount of management costs and fees paid from Operational Programme contributions to the specific fund at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees paid from other Operational Programmes contributing to the same specific fund should not be reported. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.
III.5	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)
III.5.1	Withdrawals of programme resources from FEIs (in EUR)	9 795,59	Total amount of programme resources which were paid to FEIs and then withdrawn from FEIs before closure.
III.5.2	Amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies	0,00	Total amount of capitalised interest rate subsidies and guarantee fee subsidies kept in an escrow account and compliant with all conditions in section 3.6.3 of the closure guidelines.
III.5.3	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR):	12 597,03	Total amount of interest generated by payment from the programme to financial engineering instruments (FEI) according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines. This amount should be the sum of III.5.3.1 and III.5.3.2.
III.5.3.1	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	5 051,94	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.

III.5.3.2	out of which interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to Structural Funds, not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	7 545,09	Total amount of interest generated by payments from the programme to the specific fund attributable to the Structural Funds, which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.
III.5.4	Value of legacy resources (residual funds and value of investments and participations recorded before the submission of closure documents) attributable to ERDF/ESF resources	2 291 574,18	Total amount of ERDF/ESF resources returned to the operation from investments undertaken by financial engineering instruments as defined in Article 44 or left over after all guarantees have been honoured. This amount should be the sum of: 1) gains that have been returned; PLUS 2) resources paid back to FI (and possibly already reused for new loans, or guarantees not called); PLUS 3) the value of resources at final recipient level which have yet to be paid back, which is the amount of potential legacy. Depending on the arrangements of winding up these amounts may be accrued on the level of specific fund or on the level of the managing authority. Double counting should be avoided. Examples: GUARANTEES: 1) guarantee fees; PLUS 2) the amount of guarantees, which have not been called and which have been released to the fund for further commitments; PLUS 3) amounts committed (set aside) as guarantees at closure and covering amounts of disbursed loans in respect of which the guarantees might have to be honoured. LOANS: 1) interest; PLUS 2) repaid loans; PLUS 3) outstanding loans; EQUITY: 1) the amount returned through dividends, PLUS 2) sale of shares to another investor and amounts received through liquidation; PLUS 3) book value of the equity investment in final recipients.
III.5.5	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement)	2019-09-01	Date of winding up of the specific fund.
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.1	**Operational Programme contributions paid to final recipients in loans**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of loan product (for example: loans for SMEs and microloans), we suggest to group them together in one section IV.1. Example: in 2008 managing authority signed with specific fund a funding agreement for two types of loan products: loans for SMEs and for microloans. For this case, section IV.1 should be completed only once: together for loans for SMEs and for microloans. If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of loan product, the entire section IV.1 should be repeated as many times as many funding agreements for different types of loan products have been signed. Example: in 2008 MA signed with specific fund (financial intermediary) a funding agreement for one type of loan product: for SMEs, and in 2009 with the same specific fund, a funding agreement for microloans. For this case, section IV.1 should be completed separately for loans for SMEs and for microloans.
IV.1.1	Name of loan product	loan	Name of loan product supported with Operational Programme resources and offered by the specific fund (financial intermediary) to final recipients. The name of the loan product(s) should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different loan products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each specific loan product but one general description, for example: "Loans for SMEs and microenterprises".
IV.1.2*	Number of final recipients supported	92	It should be reminded that the number of final recipients supported reported in sections IV.1.2.1*-IV.1.2.4* can be equal or lower (but not higher) to the number of loan contract reported in section IV.1.3*.

IV.1.2.1*	out of which large enterprises	0	Total number of large enterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.1.2.2*	out of which SMEs	92	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.1.2.2.1.
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	85	Total number of microenterprises which signed a contract for a loan product with the specific fund, and to which the latter disbursed a loan (or a part of loan) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.1.2.3*	out of which individuals	0	Total number of individuals who signed a contract for a loan product with the specific fund, and to whom the latter disbursed a loan (or part of a loan) until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.1.2.4*	out of which urban projects	0	Total number of urban projects supported with a loan. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	0	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, but are supported with loan.
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	92	Number of loan contracts that the specific fund signed with final recipients (including the contracts for loans for which no disbursement took place)
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	2 289 697,88	Total value of loans in contracts signed with final recipients should be indicated. This amount should include Operational Programme contributions and other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of an Operational Programme.
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	2 289 697,88	Operational Programme contributions assistance (i.e. ERDF/ESF +national public and private co-financing) committed in signed loans should be reported in this section. If the loans were also financed from other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contribution) which do not constitute part of the Operational Programme, those other resources should not be reported.
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	2 289 697,88	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing) should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and reinvested in final recipients should not be reported in this section.
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	2 289 697,88	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.1.5, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	2015-12-15	Date of signature of funding agreement between a managing authority a specific fund for the loan product.

IV.2	**Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees**		If the managing authority signed with the specific fund (financial intermediary) only one funding agreement for different types of guarantee product in relation to loans or to other risk-bearing instruments, we suggest to group them together in one section IV.2 If the managing authority signed with the same specific fund (financial intermediary) a separate funding agreement for each type of guarantee product, the entire section IV.2 should be repeated as many times as many funding agreements for different guarantee products have been signed.
IV.2.1	Name of guarantee product	text	Name of guarantee product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of guarantee product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Guarantees for SMEs".
IV.2.2*	Number of final recipients supported		
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood the enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were effectively (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.2.2.2.1.
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals to whom the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but to which the loans guaranteed with an Operational Programme contribution were (fully or partially) disbursed until the end of the reporting period.
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.3 are the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantee contracts signed, irrespective whether the loan was disbursed or not to final recipient. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put aside) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid (in EUR)	number (amount in EUR)	The amounts to be reported in section IV.2.4 correspond to the part of the Operational Programme contributions blocked (committed) in guarantees contracts signed, but only for loans which were disbursed to final recipients by end of the reporting period; irrespective whether the guarantee was called or not. In case when the HF performs the function of a guarantee specific fund, this includes the amounts of OP contributions reserved (put a side) by the HF for financial intermediary to build up a portfolio of loans for SMEs/to guarantee loan contracts signed between a financial intermediary and final recipients.

IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	The part of the Operational Programme contributions reported under IV.2.4 which was provided from Structural funds (ERDF and ESF).
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	Number of loans disbursed (fully or partially) until the end of the reporting period, for which the guarantees supported from the Operational Programme contributions have been committed.
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	Total amount of loans which were guaranteed with Operational Programme resources and were actually disbursed to final recipients (paid into accounts of final recipients).
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the guarantee product.
IV.3	**Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital**		If the managing authority signed with the specific fund (= financial intermediary) only one funding agreement for different types of equity/venture capital product, we suggest to group them together in one section IV.3. If the managing authority signed with the same specific fund (= financial intermediary) a separate funding agreement for each type of equity/venture capital product, the entire section IV.3 should be repeated as many times as many funding agreements for different equity/venture capital products have been signed. Quasi-equity products should be reported like equity/venture capital.
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	Name of equity/venture capital product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of the equity product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager. For different guarantee products under the same funding agreement, there is no need to provided names of each guarantee product but one general description, for example: "Venture capital investments".
IV.3.2*	Number of final recipients supported		
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood an enterprise with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises (SMEs) which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment until the end of the reporting period. Definition of a " SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.3.2.2.1.
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of microenterprises which signed a contract for equity/venture capital product with the specific fund, and to which the latter effectively made investment (or a part of it) until the end of the reporting period. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with equity/venture capital product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, supported by investment(s) from the specific fund (financial intermediary) by end of the reporting period.

IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture	number	Number of investments made in final recipients by end of the reporting period
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution (i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing), paid to final recipients. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. Resources returned from investments in final recipients and reinvested in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions and should not be reported in this section.
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.3.4, which was provided from Structural Funds (ERDF & ESF resources).
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for the venture capital/equity product.
IV.4	**Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products**		"Other financial product" means the products other than those covered by the provisions for sections IV.1.1, IV.2.1, IV.3.1 of this template, like guarantee fee subsidies, interest rate subsidies and other products in line with section 4.3 of the Guidance Note on Financial Engineering Instruments (COCOF-10-0014-05 of 08/02/2011). In case when the MA signed only one funding agreement for several types of other financial products with a specific fund, we suggest to report them all together only once in section IV.4. If the MA signed with the same specific fund (financial intermediary) separate funding agreements for each type of other financial product, the entire section IV.4 should be repeated as many times as many funding agreements for different other financial products were signed.
IV.4.1	Name of other financial product	text	Name of other financial product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients or for the benefit of final recipients. The name of the other product should not be confused with the name of the specific fund or the fund manager.
IV.4.2*	Number of final recipients supported		
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	Total number of large enterprises supported with the other financial product. Based on the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 and for purposes of this document, by "large enterprises" should be understood enterprises with more than 250 employees and a turnover of > EUR 50 million / balance sheet total of > EUR 43 million.
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	Total number of small and medium-sized enterprises(SMEs) supported with the other financial product. Definition of a "SME" according to Article 2.1 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003, i.e. small and medium-sized enterprises (SMEs) is made up of enterprises which employ less than 250 persons and which have an annual turnover not exceeding EUR 50 million, and/or an annual balance sheet total not exceeding EUR 43 million. According to the definition above this includes the microenterprises reported in IV.4.2.2.1.
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	Total number of micro-enterprises, as a part of SMEs, supported with other financial product. Definition of a "microenterprise" according to Article 2.3 of the Commission Recommendation of 2003/361/EC of 6 May 2003 i.e. an enterprise which employs less than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million.
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	Total number of individuals supported with other financial product. "Individuals" means all natural persons not covered by the definition of enterprise in the Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 (Title I, Article 1 of the Annex 1) or not covered by the definition of legal person in the national legislation.
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with the other financial product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.

IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1*-IV.4.2.3*, but which are supported with the other financial product.
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	Amounts of Operational Programme contribution i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing, paid to final recipients or paid for the benefit of final recipients (in a case when the subsidy is paid directly to the financial intermediary), should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients or to the benefit of final recipients, until the end of the reporting period. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and either reinvested in final recipients or paid to final recipients or for the benefit of final recipients) should not be reported in this section.
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	This section relates to the Structural Funds (ERDF and ESF) part of the amount reported in section IV.4.3, which was paid to final recipients or for the benefit of final recipients until the end of the reporting period.
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	Total number of the other financial products provided to final recipients.
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for the other product.
IV.5	**Indicators**		
IV.5.1*	Number of jobs created	0,00	**For FEIs under the ERDF OPs:** Core indicator n°1 for ERDF and CF at OP level (definition: gross direct jobs created, full time equivalents, source: "Working Document No. 7. Indicative Guidelines on evaluation methods: Reporting on core indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund" (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd7_indicators_en.pdf). **For FEIs under the ESF OPs:** Given the specificity of FEI operations under the ESF Operational Programmes, we suggest MAs to provide, if possible, information on number of participants in operations (in accordance with Annex XXIII of the Implementing Regulation 1828/2006). This information should be provided cumulatively from the year when operation was set-up until the end of the reporting period. This information could be filled in the 'comment' box. Consequently, an appropriate comment i.e. 'not applicable' should be filled in Section IV.5.1 for ESF programmes.
IV.5.2*	Total amount of other contributions, outside ERDF or ESF mobilised at the level of final recipients (in EUR)	-	Amount of public and private contributions outside of the ERDF and ESF paid to final recipients. These amounts should include: • national and private co-financing of the operational programme, • non-programme resources associated and combined with ERDF and ESF loans, equity, guarantees, which were contributed to the holding fund and the specific fund as well as resources invested directly into final recipients, such as co-investment or other loans mobilised by the financial instrument at the level of final recipients. The amount will be used for the calculation of the achieved leverage of the instrument.

Tabela 9. Matryca instrumentów finansowych (JESSICA) - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Version of: 05/12/2016 (adjustment of the instructions highlighted in colours)

No.	Required information/data	Required format	Instruction		
Question 1	**Number of financial engineering instrument operations implemented with a holding fund**	1	If under this Operational Programme financial engineering instrument(s) is/are implemented with holding fund(s), a number of holding funds which signed funding agreement(s) with Managing Authority should be indicated in this section. A number of financial intermediaries under each holding fund is not relevant here, as the question concerns the number of operations.		
Question 2	**Number of financial engineering instrument operations implemented without a holding fund**	0	Number of financial engineering instruments which signed funding agreement(s) with Managing Authority should be indicated in this section. This number should neither contain holding funds which are counted in Question 1, nor all financial engineering instruments managed under the holding fund. Example: if the holding fund signed 5 funding agreements with 5 financial intermediaries, those funds should not be reported in this section as they do not constitute a separate operation.		
Template 1: Financial Engineering Instruments operations implemented with a holding fund		////////////////////////////////	Sections marked with "*" are optional, however we encourages Managing Authorities to complete these sections.		
I. Description and identification of the entities which implement the financial engineering instrument(s) - level of holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		////////////////////////////////	////////////////////////////////		
I.1	**Holding fund (name and registered place of business)**	JESSICA Holding Fund Pomorskie - European Investment Bank, Luxembourg	Name: in English (if possible) or in national language; Registered place of business: city name only.		
I.2	**Legal status of holding fund**	////////////////////////////////	////////////////////////////////		
	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	radio button ⊙ ⊙	choice of only 1 option allowed		
	separate block of finance within a financial institution				
I.2.1*	name and registered place of business of co-financing partners	text	Official name, country and city where the holding fund co-financing partner(s) was/were officially registered. This section can be repeated as many times as many co-financing partner(s) holding fund has.		
I.3	**Holding fund manager**	////////////////////////////////	////////////////////////////////		
	European Investment Bank (EIB)	radio button ⊙ ⊙ ⊙ ⊙	choice of only 1 option allowed		
	European Investment Fund (EIF)				
	financial institution other than the EIB/EIF				
	other body				
I.3.1	name and registered place of other body	text	Official name, country and city where the financial institution other than EIB/EIF or other body was officially registered.		
I.4	**Procedure for selecting the holding fund manager**	////////////////////////////////	////////////////////////////////		
	award of a public contract in accordance with applicable public procurement law	radio button ⊙ ⊙ ⊙	choice of only 1 option allowed		
	award of a grant (in the meaning of Article 44, second paragraph, point (b) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)				
	award of a contract directly to the EIB or the EIF				
I.5	**Date of signature of funding agreement with Managing Authority**	12/07/2010	Date of signature of funding agreement between managing authority and holding fund. Date format should be DD/MM/YYY which will be automatically converted by SFC2007 to YYYY format.		
I.6	**Number of financial engineering instruments implemented under this specific holding fund**	2	Number of specific funds (loan, guarantee, equity/venture capital or other funds) implemented through a holding fund. If there are several financial intermediaries implementing the same product (e.g. the same loan) they are considered to be distinct specific funds which should be reported separately. For each specific fund section II below should be repeated.		
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific financial engineering instrument implemented with a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		////////////////////////////////	Sections II.1 – II.7 relate to a specific fund and should to be repeated accordingly for each specific fund implemented with the holding fund described previously in section I.		
II.1	**Financial engineering instrument** (name and registered place of business)	text	Official name of the specific fund implemented with a holding fund: in English (if possible) or in national language; Registered place of business: city name only.	JESSICA Urban Development Fund for Pomorskie, Bank Gospodarstwa Krajowego, Warsaw	JESSICA Urban Development Fund for Pomorskie, Bank Ochrony Środowiska S.A., Warsaw
II.2	**Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?**	////////////////////////////////	////////////////////////////////		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ⊙ ⊙ ⊙	choice of only 1 option allowed		
	(b) urban development funds				
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing				
II.3	**Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients**	////////////////////////////////	////////////////////////////////		
II.3.1	equity	clicking box ❑	choice of min.1 and max. 4 options allowed		
II.3.2	loan	clicking box ❑			
II.3.3	guarantee	clicking box ❑			
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	clicking box ❑			
II.4	**Financial engineering instrument manager** (name and registered place of business)	text	Official name of specific fund manager: in English (if possible) or in national language; Registered place of business: city name only.	Bank Gospodarstwa Krajowego, Warsaw	Bank Ochrony Środowiska S.A., Warsaw

II.7	**Legal status of the financial engineering instrument**	//	//

			Examples: GUARANTEES: 1) guarantee fees; PLUS 2) the amount of guarantees, which have not been called and which have been released to the fund for further commitments; PLUS 3) amounts committed (set aside) as guarantees at closure and covering amounts of disbursed loans in respect of which the guarantees might have to be honoured. LOANS: 1) interest; PLUS 2) repaid loans; PLUS 3) outstanding loans; EQUITY: 1) the amount returned through dividends, PLUS 2) sale of shares to another investor and amounts received through liquidation; PLUS 3) book value of the equity investment in final recipients.		
III.5	Operational Programme contributions paid from the holding fund to the specific fund	//	Sections III.5 –III.6 relate to the specific fund and have to be repeated accordingly for each specific fund.		
III.5.1*	Operational Programme contributions committed to the specific fund in the legal agreement with holding fund (in EUR)	number (amount)	This section relates to Operational Programme contributions (Structural Funds and national public and private co-financing) committed in the funding agreement signed between holding fund and specific fund. Resources committed from other Operational Programmes or other sources should not be reported.	40 948 704,09 EUR	16 450 670,08 EUR
III.5.1.1*	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	This section relates only to this part of the amount indicated under III.5.1* which comes from the Structural Funds (ERDF or ESF resources).	35 441 103,39 EUR	14 238 054,95 EUR
III.5.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund in line with the legal agreement with holding fund (in EUR)	number (amount)	Amount of operational programme assistance paid from the holding fund to specific fund, means the amount of assistance committed in the funding agreement and paid-into the account of the specific fund. This amount relates to the operational programme contribution (Structural Funds and national co-financing). Resources paid from other OPs (contributing to the same FEI) or other sources should not be reported.	42 311 246,07 EUR	16 994 671,28 EUR
III.5.3	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	This amount relates only to this part of the amount indicated under III.5.2 which comes from Structural Funds (ERDF and ESF resources)	36 620 383,47 EUR	14 708 887,99 EUR
III.5.4	out of which national public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	This section relates only to this part of amount indicated in section III.5.2 which constitutes national public co–financing of this particular Operational Programme.	5 690 862,60 EUR	2 285 783,29 EUR
III.5.5	out of which national private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	This section relates only to this part of amount indicated in section III.5.2 which constitutes national private co–financing of this particular Operational Programme [only for OPs under Article 53(1)(a) of General Regulation].		
III.6	**Management costs and fees paid by the holding fund to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)**	number (amount)	Operational Programme contributions to management costs and fees paid by the holding fund to the specific fund (financial intermediary) at closure, in accordance with the conditions of the relevant funding agreement. Management costs and fees are eligible expenditure therefore the provision of these data is obligatory in the final report.	2 412 101,70 EUR	1 304 953,29 EUR
III.7	**Additional information for the final report on implementation**		Additional information according to section 5.2.5 of the closure guideline (Annex to Commission Decision (2015) 2771)		
III.7.1	Withdrawals of programme resources from FEIs (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of programme resources which were paid to the holding fund and then withdrawn from holding fund before closure.	0,00 EUR	0,00 EUR
III.7.2	Interest generated by payments from the programme and attributable to the Structural Funds (in EUR):	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payment of ERDF/ESF resources from the programme to the holding fund according to section 3.6.4.2. of the closure guidelines (Interest generated by payment from the programme to specific funds under the holding fund are to be reported under the specific funds IV.6.2). This should be the total of III.7.2.1. and III.7.2.2.	1 806 526,53 EUR	725 750,63 EUR
III.7.2.1	out of which interest generated by payments from the programme to the holding fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payments from the programme to the holding fund attributable to the Structural Funds and invested in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation.	1 806 526,53 EUR	725 750,63 EUR

III.7.2.2	out of which interest generated by payments from the programme to the holding fund attributable to the Structural Funds, but not used in activities according to Article 78(6) and the first paragraph of Article 78(7) of the General Regulation (in EUR)	number (amount in EUR)	Total amount of interest generated by payments from the programme to the holding fund attributable to the Structural Funds and which at the partial or final closure of the programme have not been used in accordance with the provisions of Article 78(6) and the first subparagraph of Article 78(7) of the General Regulation.	0,00 EUR	0,00 EUR
III.7.3	The date of winding up (as envisaged in the funding agreement) [(1)]	date (format: DD/MM/YYYY)	Date of winding up of the holding fund.	2018-12-31	2018-12-31
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//	//

IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.1.5, provided from Structural Funds (= ERDF & ESF resources).	38 011 657,84 EUR	15 059 757,49 EUR
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between holding fund and specific fund for this loan product	DD/MM/YYYY	Date of signature of funding agreement between holding fund and specific fund. Date format should be DD/MM/YYY which will be automatically converted by SFC2007 to YYYY format.	13/10/2011	13/10/2011
IV.2	**Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees**	////////////////////////////////// ///////	If the holding fund signed with the same specific fund more than one funding agreement for different guarantee products, the entire section IV.2 should be repeated as many times as many funding agreements for different guarantee products have been signed with this particular specific fund.		
IV.2.1	Name of guarantee product	text	Name of guarantee product supported with Operational Programme resources and offered by specific fund (=financial intermediary) to final recipients. The name of guarantee product should not be confused with the name of the specific fund or the financial intermediary name.		
IV.2.2*	Number of final recipients supported	////////////////////////////////// ///////	////////////////////////////////

IV.3.2*	Number of final recipients supported	//	//////////////////////////////////////

IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	Total number of urban projects supported with other financial product. "Urban projects" means the projects included in the integrated plan for sustainable urban development and/or regeneration or structured in public-private partnerships.		
IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	Total number of other types of final recipients, which do not fall under the scope of sections IV.4.2.1* -IV.4.2.3*, but are supported with other financial product.		
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount)	Amounts of Operational Programme contribution i.e. ERDF/ESF + national public and private co-financing, paid to final recipients or paid for the benefit of final recipients (in a case when the subsidy is paid directly to the financial intermediary), should be indicated in the section. Other resources (e.g. commercial bank resources or additional regional contributions) which contribute to this product but do not constitute part of the Operational Programme should not be reported in this section. This section refers to the amounts of Operational Programme effectively disbursed, means paid into the account of the final recipients or to the benefit of final recipients, until the end of 2012. Resources returned to the operation from investments in final recipients are not considered amounts of Operational Programme contributions. Consequently, resources returned to the operation and reinvested should not be reported in this section.		
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	This section relates only to this part of amount indicated in section IV.4.3, which was provided from Structural Funds (ERDF and ESF) and paid to final recipients or paid for the benefit of final recipients until the end of 2012.		
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	Total number of final recipients supported with other financial product.		
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between holding fund and specific fund for this (other)financial product	DD/MM/YYYY	Date of signature of funding agreement between holding fund and specific fund. Date format should be DD/MM/YYY which will be automatically converted by SFC2007 to YYYY format.		
IV.5	**Indicators**	//////////////////////////////////////	////////////////////////////////////

Załącznik X do Sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Formularz sprawozdawczy dotyczący promocji i informacji

Numer programu (CCI):	CCI 2007PL161PO015
Nazwa programu:	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
Załącznik do sprawozdania nr:	X
Okres sprawozdawczy:	*2007-2013*

1. Zrealizowane działania w zakresie informacji, promocji i szkoleń

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 prowadziła działania mające na celu podniesienie poziomu wiedzy oraz świadomości ogółu społeczności regionalnej w zakresie możliwości korzystania z Funduszy Europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, a tym samym ukazujące rolę UE w rozwoju społecznym i gospodarczym regionu. Działania były prowadzone zgodnie z Planem komunikacji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego ma lata 2007-2013 oraz Rocznymi planami działań informacyjnych i promocyjnych na kolejne lata. Były one adresowane przede wszystkim do potencjalnych beneficjentów, beneficjentów oraz partnerów społecznych i gospodarczych oraz do opinii publicznej. Koncentrowały się na kilku obszarach: informacja, promocja, Internet, wymiana doświadczeń. Listę najważniejszych działań oraz ich szczegółowy opis przedstawia tabela poniżej:

Lp.	Nazwa działania	Opis działania
		Informacja
1.	Prowadzenie Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich (PIFE) „Pomorskie w Unii”	Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich (PIFE) „Pomorskie w Unii” funkcjonowała od 2008 roku w oparciu o porozumienie z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego (GPI FE). Od 2009 roku Sieć 20 punktów informacyjnych znajdujących się w każdym powiecie województwa była jednym z ważniejszych narzędzi służących informowaniu i promowaniu nie tylko RPO WP, ale także Funduszy Unii Europejskiej (Fundusze UE) w ramach Narodowej Strategii Spójności (NSS) oraz innych programów służących ich wydatkowaniu na terenie województwa pomorskiego. Podejmowane działania polegały na bieżącym udzielaniu informacji dot. RPO WP i Funduszy UE w ramach NSS (telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz podczas wizyt w punkcie), na dystrybucji materiałów informacyjnych i promocyjnych, na aktywnym udziale w wydarzeniach informacyjnych i promocyjnych oraz na współpracy z innymi sieciami informującymi o funduszach UE i środkach pomocowych z UE. Od 2011 r. PIFE świadczyła również nową usługę, polegającą na doradzaniu beneficjentom, jak prawidłowo rozliczyć realizowany projekt. Wybrane działania: - Organizowanie konferencji i cykli spotkań informacyjnych dla beneficjentów (w tym „Mama może wszystko”, „Wsparcie osób 50+”, „Pełno spraw dla niepełnosprawnych”, „Inicjatywa Jeremie”, Spotkania dla

		NGO itd.); - Spotkania informacyjne dla członków Sieci oraz szkolenia dla pracowników; - Bieżąca współpraca z innymi Sieciami działającymi w województwie pomorskim; - Promowanie Funduszy Europejskich i Sieci Punktów Informacyjnych podczas targów, imprez plenerowych, festynów, eventów, Dni Przedsiębiorczości, Dni Otwartych Projektów Unijnych itd.; - Lekcje i konkursy w szkołach/ domach kultury, itd. na temat Unii Europejskiej; - Mobilne Punkty Informacyjne; - Druk i dystrybucja materiałów informacyjno –promocyjnych. Na mocy nowo podpisanej umowy w 2014 roku z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju zadania realizowane przez Sieć Informacyjną Funduszy Europejskich „Pomorskie w Unii" są kontynuacją wcześniejszych zadań, jednakże katalog realizowanych usług został poszerzony. Prowadzone działania przez Sieć to: a) zadania informacyjne, w tym: • Diagnoza potencjalnego beneficjenta i udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy z odpowiedniego programu Narodowej Strategii Spójności, Umowy Partnerstwa, a także – jako informacje uzupełniające – z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich poprzez: kontakt bezpośredni z beneficjentem, rozmowę telefoniczną, pocztę tradycyjną i elektroniczną, indywidualne konsultacje u klienta (usługa kierowana, co do zasady, do osób niepełnosprawnych); • Informowanie o realizowanych projektach dofinansowanych z Funduszy Europejskich; • Gromadzenie i upowszechnianie informacji o dostępnych projektach realizowanych na terenie województwa; • Przeprowadzanie konsultacji na etapie przygotowywania wniosków/projektów; • Przeprowadzanie konsultacji na etapie realizacji projektów, w tym udzielanie wstępnej pomocy w rozliczaniu projektów; • Organizacja minimum 12 spotkań informacyjnych dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów w ciągu roku; • Organizacja szkoleń dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów; • Organizacja Mobilnych Punktów Informacyjnych (opcjonalnie, w zależności od potrzeb w województwie), • Przygotowanie, druk i dystrybucja materiałów informacyjnych dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów; • Przeprowadzanie innych działań informacyjnych zgodnie z Wnioskiem o przyznanie dotacji; • Informowanie o możliwościach realizacji projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich w formule partnerstwa publiczno – prywatnego; • Podnoszenie wiedzy uczestników Sieci poprzez udział w szkoleniach. b) zadania promocyjne, w tym: • Promowanie Sieci PIFE w województwie oraz świadczonych przez nie usług zgodnie z zasadami przekazywanymi przez MIR; • Udział w festynach i innych imprezach plenerowych; • Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-promocyjnych na potrzeby Sieci PIFE „Pomorskie w Unii" w województwie pomorskim. **Od 2015 roku Sieć Informacyjna Funduszy Europejskich w woj. pomorskim liczy 6 Punktów Informacyjnych, w tym 1 GPI FE (na mocy**

		umowy nr DIP/BDG-II/POPT/37/14 z dnia 25 marca 2014 r. zawartej pomiędzy MIiR a Województwem Pomorskim). **W 2014 funkcjonował tylko GPI FE, zaś od 2015 1 GPI FE i 5 LPI FE.**
2.	Współpraca podczas emisji newslettera	Działania obejmowały emisję informacji kierowanych bezpośrednio do subskrybentów m.in. z zakresu wdrażania RPO WP oraz pozostałych PO, informacji o organizowanych szkoleniach i spotkaniach informacyjnych oraz innych ważnych komunikatów i informacji. Emisja biuletynu internetowego obejmowała ogłoszenia o naborze wniosków w ramach RPO WP. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
3.	Ogłoszenia o konkursach RPO WP	Działanie polegało na przygotowaniu ogłoszeń prasowych związanych z rundami aplikacyjnymi w ramach RPO WP oraz ich publikacji w prasie regionalnej. **Dane działanie było zrealizowane w II połowie 2015 roku.**
4.	Roczny raport z wdrażania RPO WP	W 2011 roku działanie polegało na przygotowaniu publikacji nt. efektów kolejnego roku realizacji RPO WP w łącznym nakładzie 6000 szt., a następnie dystrybucja ww. publikacji. W 2012 roku, w ramach działania przygotowano publikację nt. efektów kolejnego roku realizacji RPO WP. W 2014 roku w związku z zaawansowaniem prac nad RPO WP 2014-2020, opublikowano raport odnoszący się do nowego programu operacyjnego. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
5.	Wydawanie publikacji na temat RPO WP	W 2011 roku wszelkie czynności podejmowane w ramach tego działania były kontynuacją dotychczasowej działalności IZ RPO WP w tym zakresie, przy czym większy nacisk został położony na informowanie społeczeństwa o efektach, jakie zostały osiągnięte dzięki częściowemu wdrożeniu RPO WP. Planowane publikacje w znacznej mierze informowały o tzw. dobrych praktykach, których zobrazowaniem są projekty zrealizowane w ramach RPO WP. Wszelkie czynności podejmowane w ramach tego działania w 2012 r. były kontynuacją dotychczasowej działalności IZ RPO WP w tym zakresie. Przygotowano m.in. publikację/przewodnik po ścieżkach rowerowych sfinansowanych w ramach RPO WP 2007-2013. Opublikowano foldery poświęcone działaniom związanym z ochroną dziedzictwa kulturowego Pomorza ze środków RPO WP 2007-2013 oraz potencjale inwestycyjnym dworców kolejowych i węzłów integracyjnych (z wykorzystaniem środków w ramach inicjatywy JESSICA). **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku - w ramach działania wydano i opublikowano m.in. folder o podstawowych informacjach dotyczących RPO WP 2014-2020.** **Więcej informacji – pkt 6.**
6.	Audycje radiowe i telewizyjne w stacjach regionalnych	W okresie sprawozdawczym przygotowano audycje radiowe, w których zawarto informacje nt. RPO WP i funduszy UE w województwie pomorskim. W ramach działania, we współpracy z Radiem Gdańsk przygotowano cykl audycji „Ludzie, pieniądze" poświęconej „dobrym praktykom" w wykorzystaniu funduszy europejskich w prowadzeniu działalności gospodarczej. Emisje spotów zrealizowano m.in. Radio Gdańsk, RMF Maxx, Radio Plus, Radio Kaszebe, Radio Weekend oraz Audycje pt. Forum Gospodarcze w TVP Gdańsk. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
Działania podejmowane przez IP 2		
7.	Punkt Informacyjny RPO WP	Działanie obejmowało: • Bieżące udzielanie informacji na pytania (telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz podczas wizyt w punkcie); • Dystrybucję materiałów informacyjno –promocyjnych;

		• Wykorzystanie sieci Punktów Konsultacyjnych do równoczesnego informowania o działaniach Osi Priorytetowej 1 RPO WP 2007-2013 oraz dystrybucja materiałów promocyjnych poprzez Punkt Informacyjny; • Organizację spotkań, szkoleń oraz spotkań informacyjno – warsztatowych przez Punkt Informacyjny funkcjonujący łącznie z Regionalnym Punktem Konsultacyjnym ARP. **Od 2015 roku funkcjonuje LPI FE.**
8.	Newsletter	Działanie obejmowało emisję w cyklach dwutygodniowych informacji kierowanych bezpośrednio do subskrybentów (ponad 7.500 osób) m.in. z zakresu wdrażania OP 1 RPO WP, organizowanych szkoleń i spotkań informacyjnych oraz innych ważnych komunikatów i informacji. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
9.	Ogłoszenia prasowe o konkursach	Działanie to polegało na przygotowaniu ogłoszeń prasowych związanych z rundami aplikacyjnymi w ramach RPO WP oraz ich publikacji w prasie regionalnej lub krajowej. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
10.	Dyżur eksperta ARP S.A.	W 2011 roku działanie obejmowało dyżur eksperta z ARP S.A. Telefoniczne dyżury eksperta były uzupełnieniem sponsorowanych artykułów prasowych publikowanych w ramach promocji OP 1 RPO WP. Cykl dyżurów stanowił uzupełnienie omawianych praktycznych porad z zakresu realizacji i rozliczania projektów. Łącznie przeprowadzono 10 dyżurów eksperta (w każdym miesiącu z wyłączeniem lipca i sierpnia). **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
Promocja		
1.	Konferencja pt. „3 lata realizacji RPO WP 2007-2013. Plany na przyszłość”	Konferencja odbyła się w dniu 26 marca 2010 r. zaprezentowane zostały efekty wdrażania Programu, odbyła się promocja realizowanych projektów, w konferencji udział wzięło 200 osób.
2.	Przeprowadzenie kampanii promocyjnej o szerokim zasięgu idei „Pomorskie w Unii”	Rokrocznie realizowano kampanię o szerokim zasięgu obejmujące zagadnienia oraz grupy docelowe określone w poszczególnych planach działań. Działanie miało na celu wzrost zainteresowania potencjalnych beneficjentów, ostatecznych odbiorców oraz lokalnych społeczności możliwościami pozyskiwania dofinansowania projektów w ramach RPO WP, a następnie pokazanie efektów realizacji programu. **Więcej informacji – pkt 6.**
3.	Kampania promocyjna Sieci Punktów Informacyjnych	Głównym celem kampanii było promowanie nowej usługi świadczonej przez PIFE tj. informowania o zasadach rozliczania projektów, a jej grupą odbiorców przede wszystkim beneficjenci realizujący projekty dofinansowane z funduszy UE. Ponadto w ramach kampanii promowane były wszystkie inne usługi świadczone przez PIFE oraz tzw. dobre praktyki wdrażania funduszy UE. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku – kampania radiowa.**
4.	Współpraca podczas przeprowadzania kampanii promocyjnej prezydencji Polski w UE	Ta wyjątkowa kampania przeprowadzona została w drugim półroczu 2011 r. i była bezpośrednio związana z prezydencją Polski w UE. W ramach tego działania przygotowano stoiska „Pomorskie w Unii” podczas Tygodnia miast i regionów Open Days. Ponadto, IZ RPO WP współuczestniczyło w przygotowaniu konferencji „Polityka Spójności oparta na wynikach”, która odbyła się w Gdańsku w lipcu 2011 r. Konferencji towarzyszyła współorganizowana przez IZ RPO WP interaktywna wystawa projektów unijnych, która wystawiana była w lipcu na centralnym placu Gdańska. Należy podkreślić, że Departament Programów Regionalnych współuczestniczył w tym działaniu, jednak za wykonanie tego działania odpowiadał Departament Promocji Województwa.
5.	Współpraca podczas przygotowywania udziału w II, III, IV, V Forum Funduszy UE	Udział w organizowanym przez MRR forum Funduszy UE poprzez prelekcje na konferencjach tematycznych. Przygotowanie stoiska pn. „Pomorskie w Unii”, na którym zachęcano do skorzystania z usług Sieci Punktów

		Informacyjnych oraz przybliżano zasady ubiegania się o dofinansowanie projektów w ramach RPO WP. Dystrybucja materiałów promocyjnych i informacyjnych. W 2011 roku Działanie, podobnie jak w 2010 r., polegało na udziale w organizowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ogólnopolskim forum Funduszy UE. W ramach tego działania przygotowano stoisko promocyjne „Pomorskie w Unii". Należy podkreślić, że Departament Programów Regionalnych będzie w tym działaniu współuczestniczył, jednak za wykonanie tego działania odpowiadał Departament Promocji Województwa.
6.	Współpraca podczas przygotowania i dystrybucji materiałów promocyjnych	Działanie to polegało na przygotowaniu projektów i wykonaniu materiałów reklamowych, a dopełnieniem działania byłą ich dystrybucja. Materiały zostały wykorzystane przy organizacji konkursów, konferencji lub spotkań z beneficjentami. Należy podkreślić, że Departament Programów Regionalnych będzie w tym działaniu współuczestniczył, jednak za wykonanie tego działania odpowiadał Departament Promocji Województwa. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
7.	Współpraca podczas przeprowadzanych akcji promocyjnych z wykorzystaniem unijnej maskotki *Funii*	Akcje promocyjne z wykorzystaniem maskotki *Funii* były skierowane przede wszystkim do dzieci i młodzieży. Maskotka funduszy europejskich pojawiała się na imprezach plenerowych, targach i konferencjach. Maskotka funduszy europejskich była wykorzystywana w czasie pikniku związanego z obchodami 10. rocznicy wstąpienia Polski do UE. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
8.	Gra miejska	Celem gry była promocja projektów zrealizowanych dzięki współfinansowaniu w ramach Narodowej Strategii Spójności oraz wzrost świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat efektów wdrażania Funduszy Europejskich oraz poszczególnych programów europejskich. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
9.	Konkurs fotograficzny „Zbliżenia na zmiany"	Konkurs fotograficzny dla wszystkich mieszkańców Pomorza, którego tematem były inwestycje zrealizowane w ramach RPO WP. Przy wyborze laureatów konkursu wykorzystane zostały media społecznościowe. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
10.	Konferencja podsumowująca wdrażanie RPO WP 2007-2013	W październiku 2014 roku zorganizowana została konferencja „Kształtując przyszłość" poświęcona efektom wdrażania RPO WP 2007-2013 oraz podstawowym zasadom określającym strategiczne cele w RPO WP 2014-2020.
11.	Film promujący projekty realizowane dzięki dofinansowaniu z RPO WP	Film promuje wykorzystanie funduszy europejskich w województwie pomorskim oraz przedstawia wybrane projekty, które otrzymały dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. **Więcej informacji – pkt 6.**
Działania podejmowane przez IP 2		
12.	Materiały promocyjne i informacyjne	Działanie obejmowało opracowanie materiałów promocyjnych, zlecenie ich wykonania oraz produkcję. Materiały promocyjne rozpowszechniane były na szkoleniach, spotkaniach informacyjnych, posiedzeniach Zespołów Ekspertów i Grup Strategicznych, poprzez Punkt Informacyjny RPO WP i Regionalną Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich, Punkty Konsultacyjne oraz w ramach potrzeb IP II. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
13.	Internetowe kampanie promocyjne	W ramach działania ukazały się bezpłatne publikacje na bazie dostarczonych informacji na portalach internetowych m.in. www.gp24.pl, www.onet.pl, www.wiadomości.onet.pl, www.dziennikbaltycki.pl. Na portalu Trojmiasto.pl przeprowadzono również kampanię bannerową

		promującą nabór wniosków o dofinansowanie w ramach ogłoszonego w br. konkursu. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
14.	Reklama w TV	W styczniu br. na antenie TVP S.A. o/Gdańsk wyemitowano program „Pomorska Kronika Biznesu" poświęcony tematyce dotacji unijnych kierowanych do sektora MŚP w ramach OP 1 RPO WP. Ponadto w ramach działania emitowane były komunikaty sponsorskie przed i po każdym programie premierowym „Pomorska Kronika Biznesu", w powtórkach programu oraz w zwiastunach programowych emitowanych na antenie TVP S.A. Oddział Gdańsk w terminie od 31 stycznia do 5 marca 2013 r. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
15.	Reklama prasowa	Działanie obejmowało wyemitowanie w tygodnikach regionalnych Dziennika Bałtyckiego reklamy dotyczącej ogłoszonego w br. naboru wniosków o dofinansowanie. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
16.	Reklama radiowa	W ramach kampanii promującej ogłoszony w 2013 r. konkurs nr 1.1.2_3 w Radiu Kaszebe oraz Radiu Gdańsk wyemitowano spoty reklamowe promujące nabór wniosków do ogłoszonego w br. naboru wniosków o dofinansowanie. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
17.	Udział w wydarzeniach dla MSP	W ramach działania przedstawiciele IP II uczestniczyli w wydarzeniach skierowanych do sektora MŚP. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
18.	Konferencja podsumowująca 2014	IP 2 uczestniczyło z IZ RPO przy organizacji konferencji „Kształtując przyszłość". **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
		Edukacja
1.	Szkolenia dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów RPO WP w ramach konkursów RPO WP	W okresie sprawozdawczym organizowano szkolenia na temat zasad ubiegania się o dofinansowanie projektów w ramach konkursów RPO WP. Z uwagi na stopień wdrożenia RPO WP zorganizowano m.in. cykl szkoleń z zakresu rozliczania, kontroli i monitoringu projektów realizowanych w ramach RPO WP. W ramach tego zadania każdorazowo przygotowano program szkolenia oraz materiały szkoleniowe dla uczestników ww. szkoleń. Po każdym szkoleniu została przeprowadzona jego ewaluacja. **Dane działanie było zrealizowane w II połowie 2015 roku.**
2.	Szkolenia Sieci Punktów Informacyjnych Fundusze Europejskie „Pomorskie w Unii"	Zorganizowano i przeprowadzono cykl seminariów tematycznych dotyczących problematyki NSS i funduszy UE, m.in.: możliwości dofinansowania, oceny oddziaływania na środowisko, dokumentacji aplikacyjnej, zasad realizacji projektów dofinansowanych z RPO WP, funduszy europejskich w perspektywie 2014-2020, formuły PPP oraz konsultacje dot. Umowy Partnerstwa. Seminaria realizowano sukcesywnie przez cały okres sprawozdawczy. W 2014 roku Zostały przeprowadzone spotkania informacyjne i szkolenia z następującej tematyki: a) Spotkania informacyjne: • „Dotacje w 2014 roku oraz założenia Funduszy Europejskich w nowej perspektywie na lata 2014-2020" - spotkanie zrealizowano dla 110 uczestników (Gdańsk); • „2014-2020 - perspektywa finansowa UE dla przedsiębiorczości i innowacji. Szansa na rozwój i możliwości finansowania" - spotkanie zrealizowano dla 111 uczestników (Gdańsk); • Spotkanie zamknięte ze studentami Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego dot. nowej perspektywy dla uczelni wyższych i studentów - w spotkaniu udział wzięło 24 studentów (Gdańsk);

		• „Nowa perspektywa finansowa 2014-2020 – możliwości dla organizacji pozarządowych" - spotkanie zrealizowano dla 142 uczestników (Gdańsk); • Spotkanie zamknięte dla przedsiębiorców w Zblewie: „Założenia Funduszy Europejskich dla przedsiębiorców na lata 2014-2020 w województwie pomorskim" - spotkanie zrealizowano dla 16 uczestników (Zblewo); • Spotkanie zamknięte dla przedsiębiorców w Wojanowie: „Założenia Funduszy Europejskich dla organizacji pozarządowych na lata 2014-2020 w województwie pomorskim" - spotkanie zrealizowano dla 18 uczestników (Wojanowo); • „Założenia Funduszy Europejskich na lata 2014-2020 w województwie pomorskim" – spotkanie zrealizowano dla 43 uczestników (Chojnice); • „Inicjatywa Jeremie oraz założenia funduszy na lata 2014-2020 – wsparcie finansowe dla przedsiębiorców" - spotkanie zrealizowano dla 42 uczestników (Słupsk); • Spotkanie informacyjne w Tczewie: „Założenia Funduszy Europejskich dla przedsiębiorców w województwie pomorskim na lata 2014-2020"; • Spotkanie informacyjne w Gdańsku: „Kontrola projektów – jak uniknąć nieprawidłowości w projektach współfinansowanych ze środków UE"; • Spotkanie informacyjne w Gdańsku: „Środa z Funduszami dla… instytucji naukowych"; • Spotkanie informacyjne w Helu: „Założenia Funduszy Europejskich na lata 2014-2020 w województwie pomorskim"; • Spotkanie informacyjne w Lęborku: „Założenia Funduszy Europejskich w województwie pomorskim na lata 2014-2020"; • Spotkanie informacyjne „Fundusze Europejskie na lata 2014-2020 dla osób zamierzających założyć działalność gospodarczą"; • Ocena oddziaływania na środowisko w projektach współfinansowanych ze środków UE; • Programowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach RPO 2014-2020 i innych programów; b) Szkolenia: • „Perspektywa finansowa 2014-2020 szansą rozwoju podmiotów gospodarczych" - szkolenie zrealizowano dla 96 uczestników (Gdańsk); • „Prawo zamówień publicznych w projektach współfinansowanych ze środków UE" - szkolenie zrealizowano dla 100 uczestników (Gdańsk); • Szkolenie „Fundusze Europejskie szansą dla przedsiębiorczych – podejmowanie oraz rozwój działalności gospodarczej". **W 2015 roku Sieć Informacyjna Funduszy Europejskich realizowała działania edukacyjne w oparciu o umowę nr DIP/BDG-II/POPT/37/14 z dnia 25 marca 2014 r. zawartej pomiędzy MIiR a Województwem Pomorskim).**
3.	Szkolenia dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie RPO WP	Pracownicy zaangażowani w zarządzanie i wdrażanie RPO WP brali udział w szkoleniach, kursach i studiach. Ich udział był współfinansowany ze środków EFRR. Tematyka szkoleń dotyczyła zadań IZ RPO WP – m.in. PZP, metodyki kontroli, ale także planowania mediów. Tematyka szkoleń dotyczyła również zadań IZ RPO WP – m.in. PZP, prawa budowlanego, projektowania graficznego na potrzeby materiałów informacyjnych i promocyjnych oraz aspektów księgowo finansowych. **Dane działanie było zrealizowane w II połowie 2015 roku - w okresie sprawozdawczym pracownicy wzięli udział w 2 szkoleniach dot. prawa**

		zamówień publicznych oraz prawa budowlanego.
Działania podejmowane przez IP 2		
4.	Szkolenia/ spotkania informacyjne	Działanie obejmowało organizację szkoleń i spotkań informacyjnych. Przykładowo: • W pierwszym półroczu 2013 r. zorganizowano m.in. 8 spotkań/szkoleń w ramach Cyklu Czwartkowych Spotkań Informacyjnych. Wzięło w nich udział łącznie 246 osób. W drugim półroczu zorganizowano 5 spotkań/szkoleń w ramach Cyklu Czwartkowych Spotkań Informacyjnych, w których wzięło udział 79 osób. • Działanie obejmowało organizację szkoleń i spotkań informacyjnych. W pierwszym półroczu 2014 r. zorganizowano 5 spotkań/szkoleń w ramach Cyklu Czwartkowych Spotkań Informacyjnych. Wzięło w nich udział łącznie 87 osób. W drugim półroczu 2014 r. zorganizowano 2 spotkania/szkolenia w ramach Cyklu Czwartkowych Spotkań Informacyjnych. Wzięło w nich udział łącznie 57 osób. **Dane działanie nie było zrealizowane w 2015 roku.**
Internet		
1.	Prowadzenie działań w mediach społecznościowych	Działanie obejmowało prowadzenie fanpage „Pomorskie w Unii" na Facebooku www.facebook.com/pomorskiewunii) oraz forum „Pomorskie w Unii" w serwisie GoldenLine, a także Twitter. Facebook wykorzystany został, aby w bezpośredni, nieformalny sposób rozmawiać z osobami zainteresowanymi funduszami europejskimi dostępnymi na terenie województwa pomorskiego. GoldenLine pozwolił na szybki kontakt i udzielanie informacji beneficjentom lub potencjalnym beneficjentom. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
2.	Prowadzenie strony internetowej Departamentu Programów Regionalnych oraz Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich	Działanie polegało na administrowaniu stronami internetowymi, które zawierają dokumenty i informacje dotyczące m.in.: systemu wdrażania RPO WP, informacje o konkursach w ramach RPO WP, listy beneficjentów i informacje na temat działalności IZ RPO WP. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
3.	Aktualizacja portalu www.funduszeeuropejskie.gov.pl oraz Bazy Wiedzy	Działanie obejmowało aktualizację w/w portali. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
4.	Wdrożenie strony RPO WP dla perspektywy 2014-2020	Odbiór gotowej strony nastąpił w grudniu 2014 roku. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
Działania podejmowane przez IP 2		
5.	Strona internetowa IP II	Działanie obejmowało aktualizację oraz serwis strony internetowej www.arp.gda..pl. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
6.	Informacja podsumowująca przeprowadzone konkursy na stronie internetowej IP II	Działanie obejmowało przygotowanie i zamieszczanie na stronie internetowej IP II informacji podsumowujących przeprowadzone nabory wniosków o dofinansowanie. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
Ewaluacja		
1.	Ewaluacja działań informacyjnych i promocyjnych	Działania w tym zakresie polegały przede wszystkim na ewaluacji przeprowadzanych spotkań informacyjnych, szkoleń, działań medialnych i prelekcji poprzez analizę zebranych dostępnych materiałów dotyczących każdego z działań. Ponadto zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne nt. skuteczności podejmowanych do tej pory przez IZ RPO WP działań informacyjnych i promocyjnych, rozpoznawalności marki „Pomorskie w

		Unii" oraz rozpoznawalności RPO WP wśród innych programów realizowanych na terenie województwa pomorskiego. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
Działania podejmowane przez IP 2		
2.	Ewaluacja działań informacyjnych i promocyjnych	Ewaluacja przeprowadzanych spotkań informacyjnych, szkoleń, działań medialnych i prelekcji poprzez analizę zebranych dostępnych materiałów dotyczących każdego z działań. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
Wymiana doświadczeń		
1.	Grupa Sterująca ds. Informacji i Promocji Funduszy Europejskich	Działanie zostało zrealizowane przede wszystkim poprzez prace w ramach sieci oraz udział przedstawicieli IZ RPO WP w spotkaniach roboczych. W 2014 r. we współpracy z MIR kontynuowano pracę nad strategią komunikacji FE w latach 2014-2020 oraz portalem poświęconym FE 2014-2020. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**
2.	Sieć współpracy INFORM	Działanie objęło m.in. udział przedstawiciela RPO WP w konferencji m.in. w Pradze oraz Brukseli. **Dane działanie było zrealizowane w 2015 roku.**

UWAGA: Nazwy działań oraz ich opisy powinny bazować na nazwach działań i opisach zawartych w tabeli nr 1, znajdującej się w Rocznym planie działań informacyjnych i promocyjnych.

2. Postęp rzeczowy działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych[1]

Obszar	Wskaźnik	Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sieć Punktów Informacyjnych	*Liczba funkcjonujących punktów*	**Realizacja**	-	1	20	20	20	20	20	1	-
		Wartość docelowa[2]	-	1	20	20	20	20	20	1	-
		Wartość bazowa									
	Liczba odwiedzin	**Realizacja**	-	7.572	8.549	20.302	10.020	6.170	9.302	583	-
		Wartość docelowa	-	1.400	7.600	6.000	6.000	5.000	10.000	5.130	-
		Wartość bazowa									
	Liczba odpowiedzi udzielonych drogą elektroniczną	**Realizacja**	-	378	2.145	4.467	1.382	2.029	2.412	204	-
		Wartość docelowa	-	170	11.000	1.000	1.000	1.000	2.000	875	-
		Wartość bazowa									
	Liczba odpowiedzi udzielonych drogą	**Realizacja**	-	1.060	12.032	28.758	13.976	9.008	17.966	2.082	-

[1)] Jeśli ilość danych uniemożliwia wypełnienie tabeli w sprawozdaniu, należy załączyć dodatkową tabelę w formacie xls.
[2)] Wartość docelowa powinna zostać podana w ujęciu rocznym, jak w załączniku nr 1 do Rocznego planu działań informacyjnych i promocyjnych oraz dla całego okresu programowania – tak, jak został określony w dokumentach programowych.

	telefoniczną	**Wartość docelowa**	-	5.800	7.800	8.000	8.000	8.000	41.000	7.470	-
		Wartość bazowa									
Obszar	**Wskaźnik**	**Rok**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje	*Liczba zorganizowanych szkoleń, seminariów, warsztatów i innych rodzajów spotkań*	**Realizacja**	-	5	80	144	38	7	6	10	1
		Wartość docelowa	-	35	32	15	13	13	270	270	-
		Wartość bazowa									
	Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych szkoleniach, seminariach, warsztatach i innych rodzajach spotkań	**Realizacja**	-	488	3.684	5.548	600	345	294	248	308
		Wartość docelowa	-	1.570	3.250	3.000	600	600	6.300	6.300	-
		Wartość bazowa									
Szkolenia/kursy/studia dla pracowników	*Liczba przeszkolonych pracowników zaangażowanych we wdrażanie RPO*	**Realizacja**	-	165	486	691	107	48	208	152	4
		Wartość docelowa	-	0	0	0	0	0	180	180	-
		Wartość bazowa									
	Liczba szkoleń/kursów/studiów dla pracowników	**Realizacja**	-	83	152	188	43	12	22	4	2
		Wartość docelowa	-	-	34	26	13	12	25	25	-

		Wartość bazowa									
Serwisy internetowe	*Liczba serwisów*	**Realizacja**	-	2	4	4	5	5	5	5	5
		Wartość docelowa	-	2	5	4	5	5	5	5	-
		Wartość bazowa									
	Liczba odwiedzin serwisów	**Realizacja**	-	-	484.508	1.823.781	124.000	80.811	1.421.158	8.948.917	2.297.692
		Wartość docelowa	-	100.000	100.000	80.000	50.000	50.000	800.000	800.000	-
		Wartość bazowa									
Media społecznościowe	*Liczba fanów strony „Pomorskie w Unii" na Facebooku*	**Realizacja**	-	-	-	-	1.346	817	1.201	1.361	1.511
		Wartość docelowa	-	-	-	-	640	690	800	750	-
		Wartość bazowa									
	Liczba osób zapisanych w grupie „Pomorskie w Unii" w serwisie GoldenLine	**Realizacja**	-	-	-	-	290	293	293	288	291
		Wartość docelowa	-	-	-	-	280	280	280	280	-
		Wartość bazowa									
Newsletter	*Liczba rozesłanych*	**Realizacja**	-	83	303	379	50	50	50	50	26

	informacji w serwisie informacyjnym	**Wartość docelowa**	-	420	500	50	50	50	50	420	-
		Wartość bazowa									
	Liczba zarejestrowanych podmiotów, które otrzymują komunikaty poprzez serwis informacyjny	**Realizacja**	-	690	3.095	7.112	2.400	820	2.664	2.656	2.641
		Wartość docelowa		600	500	600	700	600	700	600	-
		Wartość bazowa									
Biuletyn	*Liczba numerów biuletynu*	**Realizacja**	-	-	-	1	3	2	2	2	3
		Wartość docelowa	-	-	-	4	4	4	4	24	-
		Wartość bazowa									
	Liczba egzemplarzy biuletynu	**Realizacja**	-			2.000	8.000	4.000	4.400	3.000	5.000
		Wartość docelowa	-	-	-	8.000	8.000	8.000	8.000	50.000	-
		Wartość bazowa									
Komentarz											

UWAGA: Nazwy działań oraz wskaźników powinny być tożsame z nazwami działań i wskaźników zawartymi w załączniku nr 1 do Rocznego planu działań informacyjnych i promocyjnych.

3. Informacja nt. udostępnienia listy beneficjentów

Instytucja Zarządzająca opublikowała listę beneficjentów programu, zawierającą nazwy beneficjentów, tytuły operacji oraz wielkość wkładu publicznego / wkładu publicznego w części odpowiadającej KE i budżetowi państwa w Internecie pod adresem/adresami: www.dpr.pomorskie.eu*

W okresie sprawozdawczym lista beneficjentów była aktualizowana 60 razy.

* niepotrzebne skreślić

4. Informacja nt. współpracy IZ PO/RPO z podmiotami wymienionymi w Art. 5 ust. 3 Rozp. 1828/2006.

Prowadząc działania informacyjne, promocyjne oraz szkoleniowe w okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca lub instytucja wykonująca zadania w jej imieniu współpracowała z następującymi podmiotami określonymi w Art. 5 ust. 3 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006:

- ■ Władze krajowe, regionalne lub lokalne oraz agencje rozwoju
- ■ Partnerzy społeczni i gospodarczy
- ☐ Organizacje przedsiębiorców
- ☐ Przedstawicielstwo KE w Polsce
- ☐ Stowarzyszenia handlowe i zawodowe
- ■ Organizacje pozarządowe
- ☐ Centra informacji europejskiej
- ■ Instytucje oświatowe

5. Informacje nt. analizy i oceny prowadzonych działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych

5.1. Czy w okresie sprawozdawczym były prowadzone badania ewaluacyjne dotyczące skuteczności i efektywności realizowanych działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych?

- ■ Tak
- ☐ Nie

5.2. W wyniku przeprowadzonej oceny działań lub analizy informacji zwrotnych Instytucja Zarządzająca podjęła następujące działania usprawniające:

A szkolenia dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów „szyte na miarę", w tym m.in. dot. tematyki związanej z realizacją i rozliczaniem projektów;

B .....

C .....

5.3. Czy w trakcie prowadzenia działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych Instytucja Zarządzająca zidentyfikowała istotne zagrożenia dla realizacji Rocznego planu działań lub Planu komunikacji?

- ☐ Tak
- ■ Nie

5.4. Czego dotyczyły zidentyfikowane istotne zagrożenia i w jaki sposób IZ im przeciwdziałała:

A nie dotyczy .....

B.....

C.....

6. Informacje dodatkowe

I. IZ RPO WP 2007-2013 nie przeprowadzała istotnych zmian w strategii komunikacji, które wymagałyby przyjęcia uchwał Komitetu Monitorującego.

II. IZ RPO WP przeprowadziła poniższe działania informacyjno-promocyjne, które są zdefiniowane jako dobre praktyki:

1. Działanie informacyjno-promocyjne o szerokim zasięgu **–** działanie miało na celu wzrost zainteresowania potencjalnych beneficjentów, ostatecznych odbiorców oraz lokalnych społeczności możliwościami pozyskiwania dofinansowania projektów w ramach RPO WP oraz pokazanie efektów realizacji programu. Realizowane były m.in.:

- audycje w telewizji (audycje sponsorowane, reklamy) – realizacja programów edukacyjnych związanych z bieżącymi naborami w ramach RPO WP;
- audycje w radio (audycje sponsorowane, reklamy) – realizacja programów edukacyjnych związanych z bieżącymi naborami w ramach RPO WP;
- prasa (artykuły sponsorowane, ogłoszenia, reklamy) **– s**eria artykułów edukacyjnych dotyczących bieżących konkursów w ramach RPO WP;
- publikacje w Internecie – publikacje dotyczące aktualnych naborów wniosków, rozstrzygnięć konkursów w ramach RPO WP 2014-2020 itd.

Działanie wspierane były m.in. poprzez prowadzenie działań wspierających kampanię tj. spotkania informacyjne w regionach, kampania Sieci PIFE, udział w DOFE – dotychczasowe efekty wykorzystania Funduszy Europejskich w regionie. Z uwagi na to, że ostateczni odbiorcy również mieli wpływ na pozyskiwanie środków przez instytucje publiczne, ngo oraz partnerów społeczno-gospodarczych, kampanie miały również charakter świadomościowy.

2. Pomorskie w Unii - film promujący projekty realizowane dzięki dofinansowaniu z RPO WP. Film promuje wykorzystanie funduszy europejskich w województwie pomorskim oraz przedstawia wybrane projekty, które otrzymały dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W filmie inwestycje zostały pogrupowane w 5 kategorii: Infrastruktura drogowa i transport publiczny, Ochrona zdrowia, Ochrona Środowiska, Edukacja, Turystyka, kultura i rekreacja. Film został wyprodukowany w dwóch wersjach: jako film promocyjny (3:53 sek.) oraz jako spot reklamowy (30 sek.). Został wykonany w technice tilt Shift (tzw. miniaturyzacji). Premiera filmu odbyła się podczas konferencji „Efekty realizacji polityki spójności w województwie pomorskim – 4 lata NSRO" w dniu 17 listopada 2010 r. Następnie film pokazywany był podczas wszelkiego rodzaju eventów, spotkań, posiedzeń (m.in. Sejmiku i Komitetu Monitorującego) konferencji i szkoleń oraz emitowany za pośrednictwem mediów elektronicznych.

3. Publikacje nt. RPO WP 2007-2013:

- ***„W trosce o dziedzictwo kulturowe – Fundusze europejskie na Pomorzu"*** prezentuje projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013. W publikacji zawarto opisy i zdjęcia 25 projektów, m.in. Bazyliki archikatedralnej w Gdańsku Oliwie, Zamku w Malborku, Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej, Twierdzy Wisłoujście, Centrum Hewelianum, zabytkowych obiektów sakralnych. Publikacje wydano w 10 tys. egzemplarzy, jako folder A4 (okładka papier kreda 250 g/m2, lakier UV miejscowo, środek 16 stron papier kreda mat 130 g/m2). Dystrybucja publikacji odbywała się podczas wszelkiego rodzaju eventów (np. IV forum funduszy europejskich, dni ziemi), spotkań, konferencji, szkoleń oraz przez Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich.
  http://pbc.gda.pl/dlibra/doccontent?id=5618

- ***„Skutecznie dla rozwoju Pomorza" – RAPORT Z REALIZACJI REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO NA LATA 2007-2013"***
  http://www.rpo.pomorskie.eu/documents/10184/22969/Skutecznie%20dla%20rozwoju%20Pomorza.%20Raport%20z%20realizacji%20Regionalnego%20Programu%20Operacyjnego%20dla%20Województwa%20Pomorskiego%20na%20lata%202007-2013/9a9658c3-56ca-4342-98a5-f47744fbca79

- ***„Inicjatywa JESSICA. Wsparcie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich na terenie województwa pomorskiego"*** – JESSICA to skrót od angielskiej nazwy *Joint European Suport for Sustainable Investment in City Areas*, co oznacza „wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich". Inicjatywa ta jest instrumentem inżynierii finansowej opracowanym przez Komisję Europejską we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy. Inicjatywa JESSICA promuje zrównoważony rozwój obszarów miejskich poprzez wspieranie projektów w następujących dziedzinach: infrastruktura miejska, dziedzictwo kulturowe lub miejsca istotne dla kultury, zagospodarowywanie terenów pod ponowną zabudowę, poprawa wydajności energetycznej, a także tworzenie nowych lokali komercyjnych dla sektorów MŚP, IT lub B+R.

http://www.rpo.pomorskie.eu/documents/10184/22969/Inicjatywa%20JESSICA/0733bd5c-5e12-476c-a22b-914296da849d

4. ***Ocena skuteczności, jakości i użyteczności wybranych narzędzi informacji i promocji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013*** - w 2011 r. IZ RPO WP zleciło firmie EGO s.c. wykonanie „Badania ewaluacyjnego dotyczącego oceny skuteczności, jakości i użyteczności wybranych narzędzi informacji i promocji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013". Głównym celem badania było oszacowanie, w jakim stopniu działania informacyjno – promocyjne podjęte w latach 2007-2010 przez IZ RPO WP oraz IP II przyczyniły się do podniesienia wiedzy i świadomości wśród potencjalnych beneficjentów RPO WP oraz wśród społeczności regionu na temat funduszy europejskich (w tym przede wszystkim RPO WP).

5. ***Według Badania efektów działań informacyjnych i promocyjnych na temat Funduszy Europejskich dla społeczeństwa oraz analizy społecznego odbioru tych działań*** – Edycji 2014, w województwie pomorskim 65% osób dostrzega zmiany w swoim najbliższym otoczeniu dzięki wykorzystywaniu Funduszy Europejskich. 31% badanych ich nie dostrzega. Na pytanie „Czy uważa Pan(i), że Pan(i) sam(a) osobiście korzysta z Funduszy Europejskich lub ze zmian, jakie dzięki nim zachodzą?" - 52% odpowiedziało: raczej tak lub zdecydowanie tak, 30 % raczej nie lub zdecydowanie nie. 86% mieszkańców województwa pomorskiego jest przekonanych o wpływie Funduszy Europejskich na rozwój Polski, (5% mieszkańców nie jest o tym przekonanych). 78% zaś jest przekonanych o przyczynianiu się Funduszy Europejskich do rozwoju województwa, (o czym nie jest przekonane 9% wśród badanych). 75% badanych zauważa duże lub bardzo duże zmiany w województwie związane z wejściem Polski do Unii Europejskiej (22 % uważa, iż zaszły niewielkie zmiany lub nic się nie zmieniło). Również 75% mieszkańców województwa ocenia zmiany, które zaszły na lepsze (6% twierdzi, iż w większości/zdecydowanie zmieniło się na gorsze). 65% badanych sądzi, iż Polska uzyskała więcej korzyści ze wstąpienia do Unii Europejskiej (11% dostrzega więcej strat). 90% mieszkańców województwa spotkało się z określeniami „Fundusze Europejskie" lub „Fundusze Unijne" (90% odpowiedziało – tak/słyszałem – bez względu na to czy znają to pojęcie czy też nie.) 88% badanych uważa iż Fundusze Europejskie mają znaczenie dla rozwoju Polski, 9% uważa, iż raczej lub zdecydowanie nie mają wpływu.

6. ***Dni Otwarte Funduszy Europejskich.*** Pomysł formuły oraz pierwsza realizacja została przeprowadzona przez IZ RPO WP 2007-2013. Formuła umożliwiła prezentację efektów wdrażania funduszy europejskich we wszystkich dziedzinach, angażując całe rodziny. Opierając się na marketingu doświadczeń pozwoliła angażować corocznie kilkanaście tysięcy osób. Należy również dodać, że DOFE w 2016 (już jako działanie ogólnopolskie) zwyciężyły w prestiżowym konkursie European Public Communication Award 2016.

7. ***Prowadzenie działań w mediach społecznościowych.*** Działanie koncentrowało się na portalach: Facebook, Twitter i GoldenLine. Zasięgi na wszystkich portalach budowane były wyłącznie w sposób organiczny. Skoncentrowano się na dostarczaniu wysokiej jakości treści. Media społecznościowe umożliwiły na nawiązanie niemal bezpośrednich relacji z potencjalnymi beneficjentami, dziennikarzami, liderami opinii. Należy zwrócić uwagę, że treści w mediach społecznościowych były skutecznym rozwinięciem i formą „call to action" do treści publikowanych na stronie RPO WP 2007-2013. Ruch na stronie pochodzący z social media był bardziej wartościowy niż średnia. Np. ruch z Twittera dawał średnio ponad 7 odsłon na 1 sesję.

III. SPRAWOZDANIA ROCZNE

Informacje dotyczące sprawozdań rocznych na temat zrealizowanych działań w latach 2007-2014 znajdują się na stronie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013: http://dpr.pomorskie.eu/uchwaly-komitetu-monitorujacego

- Za 2007 – Uchwała nr 7/III/08 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego za 2007 rok z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
- Za 2008 – Uchwała nr 20/VIII/09 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego za 2008 rok z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.
- Za 2009 – Uchwała nr 30/XII/10 Komitetu Monitorującego RPO dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 z dnia 2 czerwca 2010 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego za 2009 rok z wdrażania

Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

- Za 2010 – Uchwała nr 35/XVI/11 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 z dnia 15 czerwca 2011 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego za 2010 rok z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

- Za 2011 – Uchwała nr 39/XX/12 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 z dnia 18 czerwca 2012 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego za 2011 rok z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

- Za 2012 – Uchwała nr 43/XXIII/13 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 z dnia 21 czerwca 2013 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego za 2012 rok z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

- Za 2013 – Uchwała nr 48/XXVI/14 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 z dnia 24 czerwca 2014 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego za 2013 r. z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

- Za 2014 – Uchwała nr 51/XXIX/15 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 z dnia 09 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego za 2014 r. z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

Tabela 10. Przykłady projektów komplementarnych - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

Projekty komplementarne			
	Projekt 1	**Projekt 2**	**Na czym polega komplementarność projektów? (wraz z opisem zastosowanych mechanizmów)**
Tytuł projektu	**Rewitalizacja Dolnego Miasta w Gdańsku**	**Daj szansę sobie - pomóż innym**	Komplementarny charakter projektów polega na podjęciu działań rewitalizacyjnych i zapobiegających wykluczeniu społecznemu na obszarach, które są na to szczególnie narażone. Dzięki realizacji projektów, szansę na odnowę otrzyma, nie tylko zdegradowana tkanka miejska, ale również mieszkańcy z jej terenów, którzy znaleźli się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Praca z osobami wykluczonymi, szczególnie na obszarze wymagającym szczególnej interwencji, przełoży się na efekt synergii z uwagi na kompleksowe podejście do tematu. Daje to zwielokrotnioną szansę na, nie tylko utrzymanie zrewitalizowanej części miasta, ale również staje się bodźcem do przemiany społecznej, która jest integralna dla podtrzymania pozytywnych zmian i ich dalszego rozwoju. Przedsięwzięcia stanowią doskonały przykład uzupełniania się projektu infrastrukturalnego w ramach RPO WP z miękkim projektem z POKL.
Nazwa beneficjenta	Miasto Gdańsk	Towarzystwo Edukacyjne "Wiedza Powszechna" , Gdańsk	
Nazwa województwa	Pomorskie	Pomorskie	
Nazwa funduszu	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Społeczny	
Nazwa programu operacyjnego	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013	
Nr i nazwa działania	Działanie 3.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni miejskiej Poddziałanie 3.2.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Okres realizacji projektu	2008-2015	2012 - 2013	
Cele projektu	Celem projektu są kompleksowe działania rewitalizacyjne na obszarze Dolnego Miasta w Gdańsku. Projekt obejmuje działania zarówno o charakterze przestrzennym jak i społecznym. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się m.in. do poprawy funkcjonalności i estetyki dzielnicy (efektywna infrastruktura sieciowa, atrakcyja mała architektura), ochrony środowiska (uruchomienie systemów podczyszczania wód opadowych oraz pompowni wspomagających przepływ wód), ochrony dziedzictwa kulturowego a także do rozbudowy i wzmocnienia kapitału społecznego Dolnego Miasta.	Realizacja projektu ma się przyczynić do integracji społecznej oraz przeciwdziałania wykluczeniu osób zamieszkałych na terenach zdegradowanych w Gdańsku, które są na takie zjawisko szczególnie narażone. W ramach realizacji projektu są prowadzone działania mające na celu wzmocnienie psychologiczne, zdobycie zawodu, zwiększenie umiejętności zdobycia zatrudnienia, a także nabycie umiejętności zarządzana czasem i godzenia pracy zawodowej i życia rodzinnego dla osób z obszarów zagrożonych wykluczeniem. Preferowane są osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, długotrwale bezrobotne, osoby które nie wróciły na rynek pracy po urlopach macierzyńskich i wychowawczych, a także po 50 roku życia.	
Całkowita wartość projektu [EUR]	9 051 551,19	119 898,59	
Wartość wkładu UE [EUR]	5 725 992,00	101 913,80	

Projekty komplementarne			
	Projekt 1	**Projekt 2**	**Na czym polega komplementarność projektów? (wraz z opisem zastosowanych mechanizmów)**
Tytuł projektu	**Rewitalizacja strefy A obszaru zdegradowanego Starego Miasta w Tczewie**	**Włącznik - kurs na samodzielność**	Doskonały przykład uzupełniania się projektu infrastrukturalnego na obszarach wymagających odnowy z projektem miękkim, który jest skierowany do młodych osób, zagrożonych wykluczeniem. Skierowanie uwagi na tak określoną grupę docelową wraz ze zintensyfikowanymi działaniami mającymi na celu przywrócenie funkcji społecznych, gospodarczych czy kulturalnych, na obszarze na którym żyją, przyczynia się do osiągnięcia efektu synergii pomiędzy projektami. Zwiększenie liczby młodych osób, którzy odnajdą swoje miejsce na rynku pracy bezpośrednio przełoży się na zachowanie rezultatów w projekcie rewitalizacyjnym i jednocześnie da pozytywny impuls dla dalszych przemian społecznych na tym obszarze.
Nazwa beneficjenta	Gmina Miejska Tczew	Fundacja Pokolenia, Tczew	
Nazwa województwa	Pomorskie	Pomorskie	
Nazwa funduszu	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Społeczny	
Nazwa programu operacyjnego	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013	
Nr i nazwa działania	Działanie 3.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni miejskiej Poddziałanie 3.2.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Okres realizacji projektu	2011 - 2013	2012 - 2013	
Cele projektu	Celem projektu jest przywrócenie i rozwój funkcji społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i gospodarczych na obszarze Starego Miasta w Tczewie. Realizacja projektu przewiduje również wyeksponowanie dziedzictwa kulturalnego poprzez oznakowanie najważniejszych punktów starówki w ciągu szlaków spacerowych, wzmocnienie miejskich funkcji społecznych, a także podniesienie jakości życia mieszkańców. Projektem zostanie objętych blisko 10 000 mieszkańców, natomiast w jego efekcie zostanie poddany rewitalizacji obszar 2,37 ha.	Podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych u osób zamieszkałych na terenie rewitalizowanym Tczewa w wieku 15-19 lat, które są zagrożone wykluczeniem społecznym. Projekt przewiduje zwiększenie szans na rynku pracy poprzez podniesienie kwalifikacji zawodowych grupy docelowej,podniesienie umiejętności twórczych jako konstruktywnej formy wyrażania emocji, a także zmniejszenie dysfunkcji zamieszkałych na terenie rewitalizowanym Tczewa w wieku 15-19 lat, poprzez objęcie wsparciem opiekunów prawnych oraz młodszego rodzeństwa.	
Całkowita wartość projektu [EUR]	5 108 193,36	146 595,00	
Wartość wkładu UE [EUR]	2 263 567,76	124 605,75	

Projekty komplementarne			
	Projekt 1	**Projekt 2**	**Na czym polega komplementarność projektów? (wraz z opisem zastosowanych mechanizmów)**
Tytuł projektu	**Rekultywacja składowisk odpadów gmin będących udziałowcami Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las”**	**Racjonalizacja gospodarki odpadami poprzez budowę Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las”**	Projekt realizowany w ramach RPO WP jest uzupełnieniem i domknięciem budowanego na obszarze 3 powiatów kompleksowego systemu gospodarki odpadami. Po wybudowaniu w ramach PO IŚ nowego Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las” przy pomocy środków RPO WP, zostaną zamknięte i poddane rekultywacji, funkcjonujące obecnie na tym terenie stare składowiska odpadów. Efekt synergii w przypadku realizacji obu projektów przełoży się na efektywniejsze zarządzanie odpadami. Projekt rekultywacyjny umożliwi zwielokrotnienie efektów w projekcie mającym na celu racjonalizację gospodarki odpadami, co ostatecznie przełoży się na znacznie zredukowanie ilości ich składowania.
Nazwa beneficjenta	Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych Stary Las Spółka z o.o.	Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych Stary Las Spółka z o.o.	
Nazwa województwa	Pomorskie	Pomorskie	
Nazwa funduszu	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Fundusz Spójności	
Nazwa programu operacyjnego	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	
Nr i nazwa działania	Działanie 5.1. Gospodarka odpadami	Działanie 2.1 Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych	
Okres realizacji projektu	2011 - 2014	2009 - 2012	
Cele projektu	Celem projektu jest rekultywacja 11 składowisk odpadów istniejących na terenach Gmin uczestniczących w projekcie, a także racjonalizacja gospodarki odpadami poprzez budowę Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las” realizowanym w PO IŚ.	Celem głównym przedsięwzięcia jest budowa Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych Stary Las umożliwiającego uporządkowanie gospodarki odpadami w 18 gminach. Natomiast celem strategicznym projektu jest ochrona środowiska poprzez redukcję ilości składowanych odpadów do 30% strumienia wejściowego (czyli odzyskanie 70%), w tym zmniejszenie strumienia składowanych odpadów ulegających biodegradacji poniżej 35% ilości wytworzonych w 1995 r.	
Całkowita wartość projektu [EUR]	3 137 654,60	34 027 364,89	
Wartość wkładu UE [EUR]	1 643 840,49	21 115 270,21	

Projekty komplementarne			
	Projekt 1	**Projekt 2**	**Na czym polega komplementarność projektów? (wraz z opisem zastosowanych mechanizmów)**
Tytuł projektu	**Pomorskie - Dobry Kurs - Turystyczna Kampania Województwa Pomorskiego**	**Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej**	W ramach projektu realizowanego w PO IG na terenie 11 gmin żuławskich powstanie nowoczesna infrastruktura żeglarska. Komplementarnym uzupełnieniem tego przedsięwzięcia jest projekt realizowany w RPO WP, który w ramach kompleksowej kampanii promocyjnej całego regionu, promować będzie również turystykę wodną. Efekt synergii przy realizacji obu projektów przełoży się na zwielokrotnienie liczby turystów korzystających z infrastruktury powstałej w ramach realizacji Pętli Żuławskiej. Kampania Promocyjna przyczyni się do dotarcia do szerszej ilości potencjalnych turystów zainteresowanych aktywnym wypoczynkiem w regionie, natomiast Pętla Żuławska udostępni atrakcyjniejsze możliwości realizowania turystyki wodnej.
Nazwa beneficjenta	Samorząd Województwa Pomorskiego	Samorząd Województwa Pomorskiego	
Nazwa województwa	Pomorskie	Pomorskie, Warmińsko-Mazurskie	
Nazwa funduszu	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Nazwa programu operacyjnego	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	
Nr i nazwa działania	Działanie 6.2. Promocja i informacja turystyczna	Działanie 6.4 Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym	
Okres realizacji projektu	2009 - 2012	2009 - 2012	
Cele projektu	Podstawowym celem kampanii jest zbudowanie zróżnicowanej oferty turystycznej oraz przełamanie stereotypu sezonowości województwa pomorskiego. Strategia komunikacji obejmuje całe województwo, akcentując szerokość oferty turystycznej pomorskiego w ramach 4 rodzajów turystyki: aktywnej, wodnej, kulturowej i wypoczynkowej (Welless & SPA). Kampania skierowana jest do mieszkańców dużych aglomeracji miejskich oraz mieszkańców regionu i województw ościennych.	Projekt ma na celu wzmocnienie rozwoju gospodarczego regionów pomorskiego i warmińsko-mazurskiego poprzez turystyczny rozwój dróg wodnych. Przedsięwzięcie jest ukierunkowane na rozwój dróg wodnych Delty Wisły i Zalewu Wiślanego poprzez budowę wysokiej jakości infrastruktury żeglarskiej. Podjęte działania mają doprowadzić do poprawy żeglowności i bezpieczeństwa na szlakach wodnych Żuław Wiślanych i Zalewu Wiślanego. Ma to również doprowadzić do wydłużenie sezonu turystycznego poprzez zwiększenie ruchu turystycznego, w tym międzynarodowego na obszarze delty Wisły oraz Zalewu Wiślanego.	
Całkowita wartość projektu [EUR]	1 296 128,32	20 380 491,35	
Wartość wkładu UE [EUR]	930 101,01	10 011 973,10	

Projekty komplementarne			
	Projekt 1	**Projekt 2**	**Na czym polega komplementarność projektów? (wraz z opisem zastosowanych mechanizmów)**
Tytuł projektu	**Pomorski Park Naukowo-Technologiczny - rozbudowa - etap 4**	**Pomorski Park Naukowo-Technologicznego - rozbudowa - etap 3**	Oba projekty, które są swoją naturalną kontynuacją, synergicznie przyczynią się do powstanie Akademicka Przestrzeń Innowacyjności i Przedsiębiorczości, Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowe Zaawansowanych Technologii, Centrum Wzornictwa i Wystaw, a także Regionalny Ośrodek Informacji Patentowej. Inwestycja posiada kluczowe znaczenie dla firm związanych z innowacjami, a także dla środowiska naukowego. W wyniku realizacji 3 etapu projektu w ramach PO IG powstanie nowoczesny kompleks biurowo-laboratoryjny. W tej części Parku będzie można także skorzystać z profesjonalnego doradztwa gospodarczego czy technologicznego. Z kolei środki przyznane z RPO WP pozwolą zrealizować 4 etap rozbudowy Parku, czyli stworzyć Centrum Kreatywnej Przedsiębiorczości.
Nazwa beneficjenta	Miasto Gdynia - Gdyńskie Centrum Innowacji	Miasto Gdynia - Gdyńskie Centrum Innowacji	
Nazwa województwa	Pomorskie	Pomorskie	
Nazwa funduszu	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Nazwa programu operacyjnego	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	
Nr i nazwa działania	Poddziałanie 1.5.1. Infrastruktura dla rozwoju firm innowacyjnych	Działanie 5.3. Wspieranie ośrodków innowacyjności	
Okres realizacji projektu	2009 - 2012	2009 - 2012	
Cele projektu	Celem realizacji Projektu jest rozbudowa PPNT i stworzenie nowoczesnej infrastruktury pod nazwą „*Centrum Kreatywnej Przedsiębiorczości* ", która umożliwi prowadzenie kompleksowych działań na rzecz zwiększania zdolności firm do wprowadzania innowacji oraz generowania, transferu i komercjalizacji innowacji. Przyczyni się to do podniesienia konkurencyjności innowacyjności przedsiębiorstw w regionie oraz wzrostu aktywności pro-rynkowej wśród instytucji naukowo-badawczych. Centrum Kreatywnej Przedsiębiorczości będzie stymulować rozwój gospodarki opartej na wiedzy oraz ułatwiać tworzenie firm przez przedstawicieli środowiska akademickiego i naukowego.	Celem realizacji Projektu jest stworzenie optymalnych warunków do powstawania i rozwoju przedsiębiorstw prowadzących działalność w obszarach badawczo-rozwojowym i innowacyjnym oraz w oparciu o zaawansowane technologie w następujących branżach: ICT i multimedia, elektronika, biotechnologia i ochrona środowiska oraz wzornictwo przemysłowe. Kompleksowe wsparcie MSP poprzez dostarczenie nowoczesnej infrastruktury biurowo-laboratoryjnej wraz z zapewnieniem szerokiej oferty usług proinnowacyjnych (m.in. doradztwo, szkolenia, kojarzenie partnerów celem współpracy klastrowej) przyczyni się do rozwoju firm, stymulując przedsiębiorstwa do dalszego tworzenia nowych produktów w danej branży oraz nowych miejsc pracy.	
Całkowita wartość projektu [EUR]	19 810 249,54	40 330 075,47	
Wartość wkładu UE [EUR]	13 605 127,61	23 718 241,21	

Tabela 11. Kwoty podatku VAT wycofane z deklaracji do KE - załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WP

kurs EUR	**4,163**

Kwoty wycofane z deklaracji do KE dla projektów, gdzie wybudowana infrastruktura została przekazana do jednostek budżetowych i mogłaby być wykorzystana do sprzedaży opodatkowanej					
Nr wniosku o płatność	**Kwalifikowalne**		**Wkład UE**		**Nr wniosku do KE**
	PLN	**EUR**	**PLN**	**EUR**	
RPPM.01.05.01-00-002/08	1 085 228,97	260 684,36	813 921,74	195 513,27	RPPM.IC.MRRDIC-D11/15-00
RPPM.01.05.01-00-010/08	1 639 443,18	393 812,92	1 229 582,39	295 359,69	
RPPM.03.02.01-00-003/10	300 522,63	72 188,96	210 365,84	50 532,27	
RPPM.03.02.02-00-010/09	1 211 639,56	291 049,62	411 957,45	98 956,87	
RPPM.05.05.00-00-003/09	546 856,56	131 361,17	273 428,30	65 680,59	
RPPM.05.05.00-00-004/09	181 508,05	43 600,30	90 754,04	21 800,15	
RPPM.05.05.00-00-007/09	226 427,61	54 390,49	113 213,81	27 195,25	
RPPM.05.05.00-00-008/09	79 533,07	19 104,75	59 649,80	14 328,56	
RPPM.05.05.00-00-018/09	57 175,22	13 734,14	42 881,41	10 300,60	
RPPM.05.05.00-00-024/09	267 716,56	64 308,57	133 858,29	32 154,29	
RPPM.05.05.00-00-029/09	704 221,28	169 161,97	352 110,67	84 580,99	
RPPM.05.05.00-00-036/09	102 018,32	24 505,96	76 513,74	18 379,47	
RPPM.05.05.00-00-043/09	504 004,41	121 067,60	378 003,29	90 800,69	
RPPM.05.05.00-00-045/09	1 474 627,44	354 222,30	1 105 970,58	265 666,73	
RPPM.05.05.00-00-047/09	130 852,22	31 432,19	65 426,13	15 716,10	
RPPM.05.05.00-00-048/09	279 849,78	67 223,10	139 924,88	33 611,55	
RPPM.05.05.00-00-049/09	157 406,71	37 810,88	118 055,02	28 358,16	
RPPM.06.02.00-00-012/09	165 848,24	39 838,64	124 386,20	29 878,98	
RPPM.06.03.00-00-003/08	1 417 264,42	340 443,05	970 297,00	233 076,39	
RPPM.08.01.02-00-041/09	221 140,68	53 120,51	187 969,58	45 152,43	
RPPM.08.02.00-00-056/08	1 370 078,58	329 108,47	816 111,90	196 039,37	
RPPM.08.02.00-00-001/08	552 461,42	132 707,52	386 722,94	92 895,25	
RPPM.09.01.00-00-023/09	203 555,39	48 896,32	101 777,70	24 448,16	
RPPM.09.01.00-00-059/09	234 171,29	56 250,61	175 736,03	42 213,80	
RPPM.09.01.00-00-068/09	447 859,94	107 581,06	232 438,80	55 834,45	
RPPM.09.01.00-00-074/09	287 887,25	69 153,80	244 704,16	58 780,73	
RPPM.09.01.00-00-100/09	1 905 102,75	457 627,37	938 182,82	225 362,20	
RPPM.09.01.00-00-102/09	558 027,23	134 044,49	279 013,62	67 022,25	
RPPM.09.01.00-00-103/09	384 639,90	92 394,88	148 888,41	35 764,69	
RPPM.09.01.00-00-104/09	546 522,38	131 280,90	367 565,37	88 293,39	
Razem	**17 243 591,04**		**10 589 411,91**		

Kwoty wycofane z deklaracji do KE dla projektów, gdzie wybudowana infrastruktura została przekazana do zakładów budżetowych i mogłaby być wykorzystana do sprzedaży opodatkowanej					
Nr wniosku o płatność	Kwalifikowalne		Wkład UE		Nr wniosku do KE
	PLN	EUR	PLN	EUR	
RPPM.03.01.00-00-004/13	1 073 305,98	257 820,32	536 652,98	128 910,16	RPPM.IC.MRRDIC-D02/16-00
RPPM.06.01.00-00-001/08	822 603,09	197 598,63	589 249,18	141 544,36	RPPM.IC.MRRDIC-D03/16-00
RPPM.08.02.00-00-002/11	3 771,10	905,86	2 639,77	634,10	
RPPM.08.02.00-00-004/11	1 054 599,28	253 326,75	738 219,48	177 328,72	
RPPM.08.02.00-00-011/08	1 623 311,21	389 937,84	937 525,36	225 204,27	
RPPM.08.02.00-00-012/08	726 619,40	174 542,25	453 999,06	109 055,74	
RPPM.08.02.00-00-024/11	917 059,05	220 288,03	641 941,34	154 201,62	
RPPM.08.02.00-00-025/11	154 313,04	37 067,75	108 019,13	25 947,42	
RPPM.08.02.00-00-027/08	237 703,95	57 099,20	166 392,77	39 969,44	
RPPM.08.02.00-00-028/08	1 117 297,58	268 387,60	635 941,83	152 760,47	
RPPM.08.02.00-00-049/08	807 914,80	194 070,33	428 194,54	102 857,20	
RPPM.08.02.00-00-066/08	1 203 270,39	289 039,25	497 679,57	119 548,30	
RPPM.08.02.00-00-030/08	324 703,73	77 997,53	227 292,60	54 598,27	RPPM.IC.MRRDIC-D05/16-00
RPPM.08.02.00-00-033/08	1 092 125,39	262 340,95	757 866,86	182 048,25	
Razem	**11 158 597,99**		**6 721 614,47**		

Kwoty wycofane z deklaracji do KE dla projektów, gdzie wybudowana infrastruktura została przekazana do spółek komunalnych i mogłaby być wykorzystana do sprzedaży opodatkowanej					
Nr wniosku o płatność	Kwalifikowalne		Wkład UE		Nr wniosku do KE
	PLN	EUR	PLN	EUR	
RPPM.06.01.00-00-003/08	970 234,69	233 061,42	717 145,73	172 266,57	RPPM.IC.MRRDIC-D07/16-00
RPPM.08.01.02-00-022/12	708 349,51	170 153,62	602 097,07	144 630,57	
RPPM.08.02.00-00-003/11	279 861,14	67 225,83	195 902,80	47 058,08	
RPPM.08.02.00-00-013/08	413 871,28	99 416,59	289 709,89	69 591,61	
RPPM.08.02.00-00-014/08	477 001,45	114 581,18	333 892,76	80 204,84	
RPPM.08.02.00-00-015/08	1 444 250,24	346 925,35	908 548,94	218 243,80	
RPPM.08.02.00-00-020/08	441 113,43	105 960,47	308 779,40	74 172,33	
RPPM.08.02.00-00-022/08	704 241,92	169 166,93	395 854,43	95 088,74	
RPPM.08.02.00-00-023/08	711 268,89	170 854,89	494 900,90	118 880,83	
RPPM.08.02.00-00-025/08	1 061 462,52	254 975,38	741 961,55	178 227,61	
RPPM.08.02.00-00-040/08	483 492,47	116 140,40	338 444,72	81 298,28	
RPPM.08.02.00-00-051/08	1 556 187,30	373 813,91	993 501,95	238 650,48	
RPPM.08.02.00-00-054/08	1 609 217,18	386 552,29	1 116 474,90	268 189,98	
RPPM.08.02.00-00-055/08	1 108 247,67	266 213,71	775 773,36	186 349,59	
RPPM.09.01.00-00-027/09	1 200 611,65	288 400,59	448 188,33	107 659,94	
RPPM.09.01.00-00-028/09	904 611,02	217 297,87	329 804,54	79 222,81	
Razem	**14 074 022,36**		**8 990 981,27**		

Tabela 12. Zmiany w alokacji wynikające z zastosowania instrumentu elastyczności -załącznik do sprawozdania końcowego z wdrażania RPO WF

OP	Alokacja	Alokacja po zmianach	% po zmianach	Suma zmian	Zwiększenia/zmniejszenia										
					Wniosek z dnia										
					2015-03-13	2015-06-11	2015-08-10	2015-09-11	2015-12-08	2016-02-11	2016-03-14	2016-05-11	2016-06-08	2016-07-08	2016-10-07
1	179 195 202,00	175 477 260,00	97,93%	-3 717 942,00	-541 712,00	-973 165,00	-42 641,00	-1 571 017,00	108 785,00					-45 898,00	-652 294,00
2	51 524 282,05	54 403 156,05	105,59%	2 878 874,00	722 283,00	1 332 333,00	145 172,00	1 571 018,00	-226 943,00	-351 886,00		-225 719,00	-22 395,00	-64 989,00	0
3	163 295 176,00	163 295 176,00	100,00%	0,00											0
4	222 224 998,00	224 269 560,00	100,92%	2 044 562,00					226 944,00		728 616,00	272 742,00	47 339,00	110 887,00	658 034,00
5	56 620 300,00	54 880 443,00	96,93%	-1 739 857,00	-180 571,00	-359 168,00	-102 531,00	-317 624,00	-739 411,00			-9 868,00	-24 944,00		-5 740,00
6	44 253 288,40	45 603 187,40	103,05%	1 349 899,00				317 623,00	630 625,00	351 886,00	86 920,00	-37 155,00			
7	35 402 630,00	35 402 630,00	100,00%	0,00											
8	123 909 207,00	123 093 671,00	99,34%	-815 536,00							-815 536,00				
9	35 402 630,00	35 402 630,00	100,00%	0,00											
10	26 551 973,00	26 551 973,00	100,00%	0,00											
Razem	**938 379 686,45**	**938 379 686,45**	**100,00%**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Załącznik XIV do Sprawozdania końcowego z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013

Tabela 13. Zestawienie projektów zawieszonych

NAZWA PO
Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
NUMER CCI
CCI

PRIORYTET	PROJEKT ODNIESIENIE	PROJEKT NAZWA	NAZWA BENEFICJENTA/ ODBIORCY	WYDATKI KWALIFIKOWALNE PONIESIONE PRZEZ BENEFICJENTA[1] (w EUR)	WKŁAD UNII[2] (w EUR)	PROJEKTY ZAWIESZONE ZE WZGLĘDU NA POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE	PROJEKTY ZAWIESZONE ZE WZGLĘDU NA POSTĘPOWANIE SĄDOWE*
OP 10	UDA-RPPM.10.02.02-00-036/13-00	*„Przygotowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej i raportu OOS dla rozbudowy i przebudowy portu w Pucku dla umożliwienia rozwoju jego funkcji rybackich,*	Gmina Miasta Puck	12 836,66	9 627,49		**X**
OP 8	UDA-RPPM.08.01.02-00-022/12-00	*„Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w miejscowości Nadole wraz z nadaniem jej funkcji turystyczno-rekreacyjnych”*	Gmina Gniewino	55 875,00	47 493,74		**X**

1) Łączne poświadczone wydatki faktycznie zrealizowane na rzecz projektu.

* Należy wpisać X w odpowiedniej kolumnie

2) wynikające z zastosowania stopy współfinansowania priorytetu do wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta